

POLITIEK EN CULTUUR

LENIN OVER ORGANISATIEWERK
DE CONSEQUENTIES VAN FINSTERWOLDE
EEN ARBEIDERSVROUW STUDEERT

6e Jaargang No. 1

Januari 1951

Maandoverzicht	1
Lenin over organisatiewerk, B. Jakowlew	8
De waarheid over het land van Lenin en Stalin, D. N. Pritt	13
De consequenties van Finsterwolde, G. v. Praag	22
Waarom onderafdelingen? I. Brandenburg	26
De overbelasting van het kader	31

Een arbeidersvrouw studeert	34
Ontstaan en ontwikkeling van sterren en planeten, Kees de Jager	37
Vrees voor de vrijheid, F. Baruch	41
„Het beste is voor de arbeiders nog niet goed genoeg”, G. H.	44
Korte boekbesprekingen	45
Kroniek	48

Aan de abonnee's van Politiek en Cultuur

Wij verzoeken U dringend het abonnementsgeld voor 1951 aan ons over te maken, daar wij anders genoodzaakt zijn het abonnement stop te zetten.

De abonnementsprijs bedraagt voor een halfjaar *f* 1.75 en voor 1 jaar *f* 3.50. Bij aanbieding per postkwitantie wordt het bedrag verhoogd met *f* 0.25 incasso-kosten.

Mededeling voor het inbinden van Uw oude jaargang

Indien U vóór 1 Februari 1951 aan ons Uw oude P. en C. 1950 (12 nrs.) opzendt, onder bijvoeging van *f* 1.70 (*f* 0.70 binden en *f* 1.— band) zijn wij bereid ook dit jaar het inbinden van deze jaargang voor U te verzorgen.

Natuurlijk kunt U ook losse banden bestellen voor de prijs van *f* 1.—.

Ook oudere jaargangen kunt U nog laten inbinden. Duidelijk vermelden, **Administratie P. en C., Leidsestraat 25, Amsterdam-C.**

Evt. portokosten worden in rekening gebracht.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is *f* 3.50, per halfjaar *f* 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Inhoudsopgave 1951

ALGEMENE POLITIEK EN ECONOMIE

De waarheid over het land van Lenin en Stalin, D. N. Pritt	13
De consequenties van Finsterwolde, G. v. Praag	22
10 jaar na de Februari-staking	54
De vrede is geen geschenk, Marcus Bakker	55
De nieuwjaarsboodschap van Truman, F. Baruch	61
Kanttekeningen bij de kabinetscrisis, H. Gortzak	102
Spel van misleiding en bedrog, A. Blokzijl	136
Het karkter van de regering-Drees, F. Baruch	150
China heeft genoeg te eten, Ki Tsja-loeng	169
Naar aanleiding van een bankverslag, F. Baruch	246
Grootse resultaten in de Sowjet-landbouw, J. Haken	253
Afbraak der burgerlijke democratie, G. v. Praag	301
Om de vrijheid van Piet van Staveren, G. Geelhoed	308
Problemen van het Nabije en Midden-Oosten, J. Wolff	342
De economische vooruitgang van de Sowjet-Unie, A. Rothstein ...	395
Voor de vrede, voor de grondwet, voor de natie, J. Schalker ...	438
Op de bres voor de nationale zelfstandigheid, G. Maas	443
Het Marshall-plan en de economische samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën, F. Baruch	500
Het socialisme schept een nieuwe mens, W. Hulst e.a.	518
Maandoverzicht 1, 49, 97, 145, 193, 241, 289, 337, 385, 433 en 529 Kroniek 48, 96, 144, 192, 240, 288, 335, 384, 480, 528 en 576	

MARXISME-LENINISME; HISTORISCHE DOCUMENTEN

Over basis en bovenbouw	67
De Russische sociaal-democratische partij en haar eerstkomende taken, J. W. Stalin	109
W. I. Lenin — de organisator en leider van de Bolsjewistische Partij, D. Koekin	159
Over de practijk, Mao Tse-toeng	209
Over de practijk, Mao Tse-toeng	257
Basis, bovenbouw en ideologische strijd, J. Berman	352
De bescheidenheid van Lenin, J. W. Stalin	456
130 jaar na de geboorte van Friedrich Engels, E. Stepanowa ...	457
Aan de burgers van Rusland!	481
Uit de oproep „Aan de bevolking!”, W. I. Lenin	482
De Octoberrevolutie en de middenlagen, J. W. Stalin	483
Het internationale karakter van de Octoberrevolutie, J. W. Stalin	487
Op weg naar het communisme, P. de Groot	495

Het nationale front, Mao Tse-toeng	540
Enige vraagstukken van de geschiedenis der Nederlandse arbeidersbeweging, F. Baruch	544

PARTIJLEVEN; PROBLEMEN VAN MASSA-ACTIE

Lenin over organisatievraagstukken, B. Jakowlew	8
Waarom onderafdelingen? J. Brandenburg	26
De overbelasting van het kader	31
„De overbelasting van het kader” en een doelmatiger gebruik van de beschikbare tijd, J. Schalker	81
Enige notities inzake de partijpropaganda en -agitatie, G. Geelhoed	120
De centrale taak voor de komende maanden, J. Schalker	154
Bestrijdt het liberalisme in de partij, Mao Tse-toeng	166
Waarom massa-actie? J. Schalker	197
Onze krant en de organisatie van de massastryd, J. de Louw	203
De Rode Juli, H. Gortzak	295
Gebrek aan zelfvertrouwen — de ernstige tegenstander van de vredesactie, M. Bakker	313
Antwoord op enkele schijnargumenten, P. Courtade	316
Over leidinggeven, M. Kalinin	346
Nieuwe wegen voor de Nederlandse verzetsstrijders, G. Wagenaar	390
Zelfcritiek en de strijd voor collectieve leiding	404
Enkele uitingen van de linkse stroming in onze tijd, G. Geelhoed	448
De strijd tegen het linkse en rechtse opportunisme, A. Averink	508
Strijd voor meer welvaart is strijd voor de eenheid, Fr. Reuter	553
Juist nu de partij-agitatie verbeteren, G. Geelhoed	557
Een arbeidersvrouw studeert, 34, 74, 184, 227, 272, 359 en 421	

CULTURELE VRAAGSTUKKEN; NATUURWETENSCHAPPEN

Ontstaan en ontwikkeling van sterren en planeten, K. de Jager	37
De plicht van de schrijvers in Amerika, Stefan Heym	78
Enkele beschouwingen over onderwijsvernieuwing, G. v. Praag	126
Nieuwe wegen in de geneeskunde	139
De betekenis van de nieuwe school, I. Prins	173
De film en de vrede, G. Alexandrow	175
De communisten en de kunstenaars, G. Geelhoed	264
Over het ontstaan van het leven op aarde	285
Onderwijsvernieuwing en klassemataatschappij, J. Engels	320
Bericht van de redactie	324
Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie I, G. v. Praag	368
Er zijn geen minderwaardige rassen, M. Prenant	373
Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie II, G. v. Praag	414
De strijd voor de vrede en de film in Nederland, J. de Leeuwe	424

De strijd voor het onderwijs, G. v. Praag	469
„Het lied van de bossen”, E. Rebling	561
De techniek van de schrijver, K. Fedin	566

VERHALEN; GEDICHTEN

Wij hebben Rusland overtuigd, K. Pogodin	181
Holland, Sonja Prins	229
Het kind wordt geboren in Mei, Madeleine Riffaud	237
Een vader schrijft aan zijn zoon	280
Toeval, K. v. d. Geest	282
Het huwelijk, S. Antonow	326
Een ijzeren ketting, Loe Tsji	376
De dag zal komen, Pablo Neruda	413
De eerste dag, Wladimir Majakowski	494
7 November 1951, Theun de Vries	499
Kolonel Baboenow en de maansverduistering, Julius Fucik	523

KRITIEK EN BIBLIOGRAFIE

Vrees voor de vrijheid, F. Baruch	41
Het beste is voor de arbeiders nog niet goed genoeg, G. H.	44
„Licht in Koördi”, W. P.	46
„Het testament van Cesare Borgia”, G. v. Pr.	47
Psychologie en politiek, G. Harmsen	84
China doet de wereld wankelen, W. Stuit	90
„China — Het avontuur van een grote beschaving”, W. S.	95
Indonesië in het centrum, W. Stuit	130
„De kapiteinsdochter”, G. H.	134
Vergeefse nederlaag? J. S.	189
Een geschiedschrijver zonder kompas, G. H.	190
Hedendaagse bestrijders van het marxisme, F. Baruch	217
De oorlog is geen wet der natuur, G. H. en A. W.	230
Een schrijver levend op de hoogte van zijn tijd, G. Harmsen	275
Documenten over Korea, L. Gillieron	331
„Zonnige Oever”, L. B.	381
Van een berg nonsens die een angstig muisje baarde, G. H.	382
„Over communistische opvoeding”, G. v. Praag	429
Een geschiedschrijver zonder kompas, G. H.	190
Een Rus op Nieuw Guinea, G. Harmsen	475
„Ver van Moskou”, H. Gortzak	570
„De Mijningenieur”, B. H.	575

Boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25, A'dam
Giro 173127

Gem. giro P 1527

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

HET wereldvredecongres is van 16—22 November 1950 te Warschau gehouden. Het is nadien bekend geworden, dat de regering Attlee al lang van te voren de nodige maatregelen genomen had, niet alleen om het congres in Engeland onmogelijk te maken, maar tevens om te proberen het gehele congres te doen mislukken. Het getuigt van de kracht van de vredesbeweging dat juist deze opzet volkomen mislukt is. Uit de instructies voor deze maatregelen bleek, dat de regering Attlee inzag, dat de vredesbeweging volkomen aan de verlangens van de volkeren beantwoordt, dat zij vreesde, dat het congres nog grotere aantallen tot zich zou trekken en het gevaar voor het Atlantisch oorlogspact nog groter zou worden.

Want in die instructies lezen we:

„Terzelfdertijd is de Britse regering — gezien de in het Congres liggende mogelijkheden — zich ten volle bewust van haar verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit het Atlantisch Pact, om alles te doen wat in haar vermogen ligt om het houden van het Congres te verhinderen.”

En ongetwijfeld zal de wereldvredebeweging door dit grootse, maar zeer zakelijke congres nog sterker worden. Want er zijn zeer belangrijke besluiten genomen. De enorme draagwijdte hiervan wordt verhoogd omdat de gedelegeerden op het congres vertegenwoordigers waren van alle mogelijke lagen van de volkeren, met de meest verschillende opvattingen.

Er namen 2065 personen uit 81 landen aan deel; Pietro Nenni kon dan ook in zijn referaat zeggen, dat de wereldvredebeweging „de zesde wereldmacht” is. En Pablo Neruda, de grote Chileense dichter, liet zich tegen een correspondent als volgt uit:

„Het Congres heeft bewezen, hoe sterk de aanhangers van de vrede zijn. De imperialisten hadden geloofd dit Congres te kunnen verijdelen. Maar zij hebben zich vergist. Ik beschouw het Congres als een buitengewoon gewichtige gebeurtenis in de geschiedenis in de strijd om de vrede. Dat er gedelegeerden uit alle delen van de aarde aanwezig zijn en dat dezen alle mogelijke bevolkingsgroepen en de meest verschillende

politieke stromingen vertegenwoordigen, getuigt van de bijzondere betekenis van de arbeid en van de besluiten van ons Congres. Hier zijn de vertegenwoordigers van de meest verschillende opvattingen bij elkander. Al deze mensen worden door de wil tot vrede verenigd."

Het wereldvredecongres richtte zich met een manifest aan de volkeren der wereld en met een oproep aan de U.N.O.

„Er moet niet op de vrede gewacht worden — de vrede moet worden veroverd”, staat in dit manifest. De weg daartoe is vastgelegd in besluiten, die wij in de oproep vinden vermeld. In deze besluiten zijn alle kwesties, die de vrede moeten waarborgen, vervat. Zij vormen een onverbreekbare eenheid. Niettegenstaande dit willen wij er enige in dit overzicht bespreken. In de eerste plaats is er de vreedzame regeling van het Koreaanse conflict. Welke oplossing wordt gegeven? De buitenlandse legers moeten zich terugtrekken — dan is de voorwaarde geschapen om het binnenlands conflict vreedzaam te regelen, met deelneming van vertegenwoordigers van het Koreaanse volk. Deze regeling zal dan moeten geschieden door de voltallige Veiligheidsraad met inbegrip van de Chinese Volksrepubliek.

We gaan niet in op de besluiten over het verbod van de remilitarisatie van Duitsland en Japan, de vermindering der bewapening, de contrôle daarop enz., omdat we over deze vraagstukken de vorige maal uitvoerig hebben geschreven. Maar we willen even stilstaan bij de belangrijke besluiten over agressie en de oorlogspropaganda. Men weet het — er wordt getracht agressie te verdoezelen — de mensen in verwarring te brengen. De omschrijving van het congres ontmaskert elk verkeerd begrip en geeft ons een juiste handleiding voor de beoordeling van eventuele agressiedaden. Deze omschrijving luidt:

„Geen enkele politieke, strategische of economische overweging, geen enkel motief, voortvloeiende uit de binnenlandse toestand of een binnenlands conflict in de een of andere staat kan als rechtvaardiging dienen voor gewapend ingrijpen van welke staat dan ook in de aangelegenheden van een andere staat. Agressie is een misdaad, die begaan wordt door die staat, die het eerst wapengeweld tegen een andere staat gebruikt, onder welk voorwendsel dan ook.”

Aan duidelijkheid laat dit niets te wensen over. Hieruit blijkt tegelijkertijd, dat elk vraagstuk de aandacht van het congres had.

Talrijk zijn de uitlatingen in de gehele wereld van mensen, die tot oorlog ophitsen. Het congres stelt vast, dat dit de zwaarste misdaad tegen de mensheid is. Het congres roept daarom de parlementen van alle landen toe, een wet aan te nemen, die deze propaganda bestraft. De volkeren zullen deze wet moeten afdwingen. De Oost-Duitse republiek heeft hieraan reeds gevolg gegeven door zo'n wetsvoorstel aan te nemen.

De vredesbewegingen van alle landen staan nu voor de zeer belangrijke taak deze besluiten voor de bevolking van hun landen te populariseren en met hen te bediscussiëren. Want slechts van de wil, de vastberadenheid en van het actieve handelen hangt de redding van de mensheid voor de catastrofe van een nieuwe wereldoorlog af.

DE nederlaag van de Amerikaanse invasietroepen in Korea is een harde slag voor de oorlogsdrijvers. In ons vorig overzicht wezen wij reeds op verschillende pers-uitingen zoals van de New Statesman and Nation, waarin gezegd werd, dat MacArthur met zijn opmarsbevel een oorlog met China wilde provoceren. En inderdaad, Korea is geen doel, maar het middel om de oorlog tegen China te voeren. Evenals de agressie op Formosa daarvoor dient.

In de politiek is dit een van ouds bekend feit. Eén van de samenstellers van het Japanse agressieplan, Tanaka, heeft eens verklaard:

„Om de wereld te onderwerpen, moet men eerst Azië onderwerpen. Om Azië te onderwerpen moet men eerst China onderwerpen; om China te onderwerpen moet men eerst Mandsjoerije en Mongolië onderwerpen; om Mandsjoerije en Mongolië te onderwerpen moet men eerst Korea en Formosa (Taiwan) onderwerpen.”

De bewapende bezetting van Formosa is een directe inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van China. Dat Formosa een onafscheidelijk deel van China vormt, is buiten kijf en daarover is geen discussie mogelijk. Overtuigend is dit door Woe Hsioe-tsoean in zijn rede in de Veiligheidsraad aangetoond.

Niet alleen dat dit in de declaratie van Cairo en in het capitulatieverdrag van Japan ten volle werd bevestigd, maar ook in het Witboek der Verenigde Staten „Betrekkingen van de Verenigde Staten tot China” wordt dit toegegeven. Er staat:

„De inheemse bevolking bevond zich 50 jaar lang onder de heerschappij van buitenlandse indringers en begroette derhalve de Chinese troepen als hun bevrijders. Gedurende de Japanse bezetting was de hereniging met het vasteland van China de vurigste hoop der bevolking.”

Maar de nederlaag van Truman's troepen door de Noord-

Acheson's camouflage-methoden

(tek. naar Jefimow).

Koreaanse legers, de Chinese vrijwilligers en de partizanen dreigt één van deze opmarsgebieden uit zijn handen te slaan. En dat niet alleen. Ook aan het sprookje van de onoverwinnelijkheid van de Amerikaanse troepen wordt voor goed een einde gemaakt. Men begrijpt dat de invloed hiervan op de Aziatische volkeren groot is. De verwarring en de woede steeg de Amerikaanse oorlogsdrijvers dan ook naar het hoofd, en Truman verried zijn misdadige wens. Hij verklaarde dat men het gebruik van de atoombom in „actieve overweging” nam. Dat de atoombom één van de vele Amerikaanse wapens is en dat het dus de militaire bevelhebbers vrij staat naar believe van hun eigen wapens gebruik te maken.

Het is zo helder als glas, waarom deze heren tegen de Oproep van Stockholm waren. Een ongebreidelde vernietigingszucht laat zich bij hen evenals bij Hitler gelden. Alle mooie verklaringen over vrede kunnen hun werkelijke bedoelingen voor de massa niet meer verbergen. De verontwaardiging in de gehele wereld was dan ook groot. Daarom tekenden ook meer dan 150 leden van het Britse Lagerhuis een protestbrief aan Attlee. De Amerikaanse bladen, die zonder voorbehoud de buitenlandse politiek van hun regering ondersteunen en Truman en Acheson prijzen om de „sterke politiek”, die zij voorstaan, zijn geschrokken. Zij zijn geschrokken omdat de ware bedoelingen daardoor voor een ieder duidelijk worden. Zij vinden dit een stommeit. Zij schrijven dat deze verklaring een „tragische vergissing” is en stellen vast dat de president door zijn ondoordachtheid „schade aan de internationale positie van de Verenigde Staten heeft toegebracht.” Drie uur later werd deze verklaring door de Amerikaanse regering herroepen. In deze nieuwe verklaring wordt gezegd, dat MacArthur niet over het gebruik van de atoombom heeft te bevelen, maar dat volgens de Amerikaanse wetten Truman daartoe opdracht kan geven. Dat wil dus zeggen dat de atoombom boven de hoofden der mensheid blijft hangen. Want ook Truman is vóór het gebruik daarvan.

DE situatie tengevolge van de nederlaag op Korea heeft de tegenstellingen van de imperialisten onderling scherp doen uitkomen. Attlee is na een onderhoud met de Franse premier naar Truman gevlogen. In dit onderhoud zijn vanzelfsprekend de tegenstellingen niet opgelost. In het communiqué worden deze i.v.m. China's vertegenwoordiging in de Verenigde Naties zelfs toegegeven. Maar wel is er overeenstemming bereikt om de agressie in Korea voort te zetten, dus in geheel Azië de oorlogsvoorbereiding in snel tempo door te voeren.

Alle schijnoppositie tegen de herbewapening van Duitsland door Engeland en Frankrijk is volkomen verdwenen. De militaire commissie van de landen, aangesloten bij het Atlantisch Pact, hebben dit al aanvaard en de goedkeuring van het comité van de ministers van buitenlandse zaken volgt binnenkort.

Truman en Attlee trachten van de ontstane toestand gebruik te maken om de oorlogshysterie op te voeren. Truman heeft de noodtoestand afgekondigd.

In zijn radiorede, die hieraan voorafging en een toelichting op deze maatregel vormde, heeft hij in feite openlijk tot een oorlog tegen de Sowjet-Unie opgeroepen. Natuurlijk, onder het mom van woorden over de wereldvrede. Duidelijke en positieve voorstellen ontbraken ten enenmale. Neen, de maatregelen zijn er alle op oorlog gericht. Het aantal gewapende strijdkrachten wordt van 2½ miljoen als eerste stap op 3½ miljoen man gebracht. De directe invloed van het monopolie-kapitaal wordt vergroot.

De Volkskrant schreef:

„Truman zei dat Wilson aftreedt als president-commissaris van de General Electric Company om een functie te aanvaarden, die hem feitelijk tot tsaar der economische mobilisatie maakt.”

Daarbij is ook de contrôle op lonen en prijzen afgekondigd. We weten uit eigen ervaring wat dit betekent. De prijzen zullen stijgen — maar de lonen blijven op hetzelfde niveau. Dus verarming der massa!

Truman en Attlee doen hetzelfde wat Duitsland, Italië en Japan bij de voorbereidingen van de tweede wereldoorlog deden. Oorlog wensen zij, en zo gauw mogelijk. Bij de debatten in het Lagerhuis blijkt hierover tussen Attlee en Churchill geen verschil van mening te bestaan. Churchill maant alleen tot spoed aan. Deze lieden zijn voor het wereldgeweten reeds veroordeeld. Zij wikken, maar de volkeren zullen beschikken.

Niet éénmaal maar wel verschillende malen zijn er door de Sowjet-Unie alsook door de Chinese Volksrepubliek voorstellen gedaan ter vreedzame oplossing van het conflict in Korea. In zijn oproep aan de U.N.O. heeft ook het wereldvredecongres, zoals boven vermeld werd, een duidelijke weg aangewezen. Maar hiervan willen de oorlogshitsers niets weten. Er wordt getracht hetzelfde spel te spelen als toentertijd in Indonesië. Zij willen zich in de moeilijke militaire positie, waarin zij verkeren, een ademruimte verschaffen door het „staakt het vuren” af te kondigen, en dan gaan onderhandelen, en als zij zich versterkt hebben opnieuw het militaire geweld laten losbarsten. Hiervan is de voorgestelde resolutie van de 13 Aziatische landen de uitdrukking. Malik merkte dit ook op in de Politieke Commissie. Hij wees er daarbij op dat zij alleen maar belang stelden in het staken van het vuren, maar niet in de regeling van andere politieke kwesties.

Deze resolutie is aangenomen. Een commissie van drie zal de staking der vijandelijkheden moeten bewerkstelligen. Deze bestaat uit Perzië, India en Canada.

Overal groeit het verzet tegen de oorlogspolitiek. De voorstellen van de Achtmogendheden Conferentie ter oplossing van het Duitse vraagstuk vinden steeds grotere weerklank. Grote-wohl heeft nu het voorstel aan de West-Duitse premier gedaan om besprekingen te openen voor de instelling van een wetgevende

raad voor geheel Duitsland. Iedere regering zou hiervoor zes vertegenwoordigers moeten aanwijzen. Deze voorstellen hebben zo'n grote indruk gemaakt, dat Adenauer overstroomd wordt met brieven en telegrammen om dit voorstel te accepteren. Het vredescomité in Dortmund zegt o.a. in een telegram:

„U kunt en mag de aangeboden hand niet weigeren als U de zaak van de vrede en de nationale belangen van het Duitse volk niet wilt ver-
raden.”

Hoewel er een speciale kabinetszitting aan gewijd is, werd er geen verklaring afgegeven en weigerde Adenauer ook de perscorrespondenten hun vragen over deze kwestie te beantwoorden.

Het Parool oordeelt, dat de West-Duitse regeringspartijen in zulk een positie zijn gebracht dat „behendig diplomatiek optreden nodig is”.

Dit betekent dat de regering-Adenauer dit voorstel niet wenst te aanvaarden en deze zaak op de lange baan wil schuiven.

Zelfs voordat het eigenlijke bewapeningsproces een aanvang neemt is de financiële toestand in ons eigen land uiterst precair.

Natuurlijk verhindert dit onze regering niet, toch op deze weg voort te gaan. Zij kiest de weg der inflatie, d.w.z. de verarming der massa zal toenemen door snelle prijsstijgingen. De tegenstellingen tussen de West-Europese landen nemen ook toe. We hebben kunnen lezen dat de Benelux niet alleen is uitgesteld, maar waarschijnlijk geheel van de baan is. Het officiële Belgische persagentschap Belga verklaarde:

„Zoals bekend, wenst België geenszins het gevaar te lopen, het tekort op de Nederlandse handelsbalans te moeten aanzuiveren, en dit niet alleen binnen, maar ook buiten het Benelux-kader.”

De grootkapitalisten kennen maar één oplossing — de massa moet betalen. Maar tegelijkertijd begrijpen zij dat er bij de werkers iets veranderen gaat en zij zoeken daarom bij voorbaat naar middelen om de werkers te knevelen. Daarom werd ook bij de behandeling van de begroting door katholieke, anti-revolutionnaire en liberale kamerleden bepleit om „het aanzetten” tot staking strafbaar te stellen. Wetten zijn ijdele dingen als de strijd der massa hier tegenover staat.

De onderzoekingen van het Nederlandse Instituut van Publieke Opinie hebben aangetoond dat de meerderheid van ons volk het niet eens is met de oorlogspolitiek en met de loon- en prijzenpolitiek van de regering. En deze onderzoekingen geven steeds een te gunstig resultaat voor de regering.

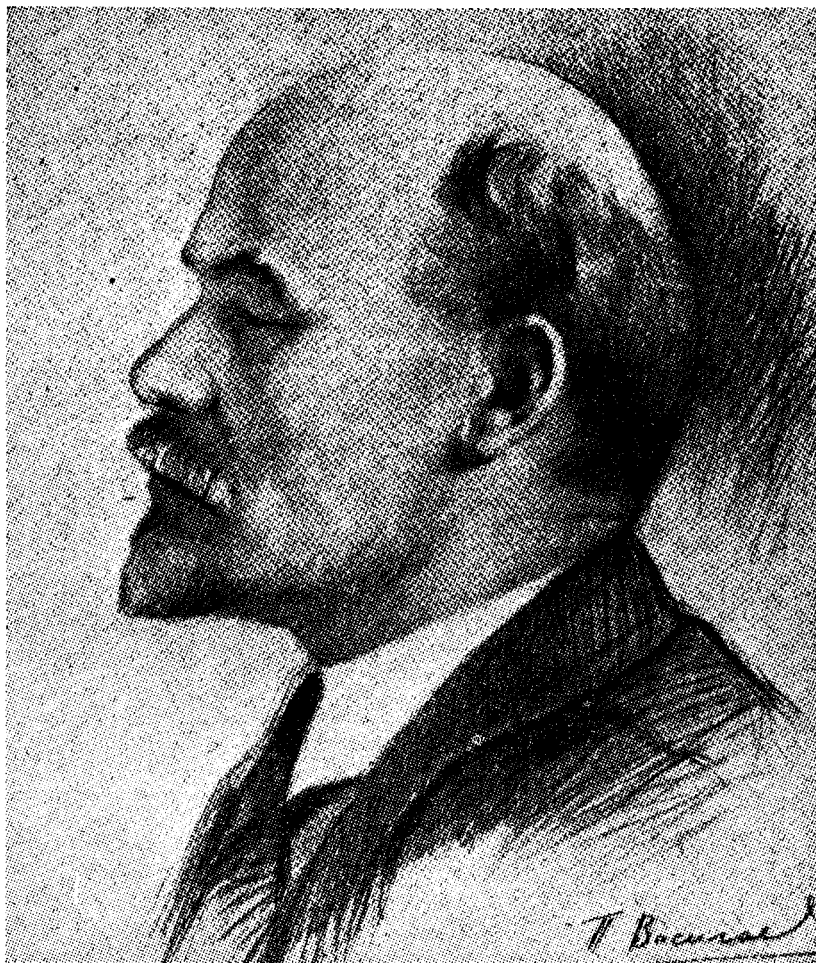
De drang naar eenheid voor de verdediging van het levenspeil is onder de arbeiders groeiende. Het congres der bouwvakarbeiders (A.B.W.B.) heeft dit duidelijk aangetoond.

Deze eenheid en de groeiende wereldvredesbeweging, gebaseerd op de besluiten van Sheffield-Warschau, zal de oorlog verhinderen en ons vrede, vrijheid en brood brengen.

15 December 1950.

27 jaar na de dood van Lenin

is zijn werk levend en onoverwinnelijk

„De kiezers, het volk, moeten van hun afgevaardigden eisen... dat zij even onverschrokken in de strijd, even onverzoenlijk tegenover de vijanden van het volk zijn als Lenin; dat zij even vrij zijn van alle paniek, van elke schaduw van paniek, wanneer zich onvoorziene dingen voordoen of wanneer een of ander gevaar zich aan de horizon aftekent; ... dat zij even oprecht en even eerlijk zijn als Lenin; dat zij van hun volk houden zoals Lenin er van hield.”

STALIN

(Rede voor de kiezers, 11 December 1937).

Lenin over organisatie-werk

DE belangrijkste voorwaarde voor een succesvolle uitvoering van een bepaalde maatregel was volgens Lenin, de juiste keuze van de mensen en de contrôle op de uitvoering. Dat zijn de grondslagen van een bolsjewistische organisatorische werkwijze. Toen kameraad Stalin op het 17e Congres van de C.P.S.U. (b) de partij-organisaties de taak gaf om het peil van de organisatorische arbeid tot het peil van de politieke leiding te verheffen, riep hij de partij-functionarissen op, om zich in de eerste plaats te laten leiden „door de geniale gedachte van Lenin”, dat „de hoofdzak bij het organisatie-werk is de keuze van de mensen en de contrôle op de uitvoering van de besluiten”.

Wat is noodzakelijk voor een juiste keuze van het kader? De mensen door de dagelijkse studie van hun eigenschappen, *tijdens hun werk*, goed te leren kennen.

Alleen op deze wijze kan men het meest doelmatig gebruik maken van de persoonlijke eigenschappen en bekwaamheden van een functionaris. In de talrijke verzoeken van Lenin om karakteristieken over bepaalde functionarissen te geven, zijn bijzondere gegevens vervat, die een leidraad zijn, waaraan men zich bij de keuze van de kaders in de eerste plaats moet houden.

Op 5 Augustus 1921 vroeg Lenin om een „beknopte” karakteristiek van een functionaris te geven. Datgene wat Lenin interesseert is leerzaam. Hij wil weten in hoever de functionaris geschikt is. . . .

- a. wat nauwgezetheid betreft
- b. in politiek opzicht
- c. vakkennis
- d. bekwaamheden als bestuurder.

Mensen werkelijk kennen, betekent dat men hun politieke eigenschappen en vakkennis moet kennen, maar ook hun individuele eigenaardigheden en bijzonderheden. Men kent ze niet zo maar ineens, maar kan ze pas in hun werk goed leren kennen. Lenin vond het de onvoorwaardelijke plicht van iedere leider om zulk materiaal te verzamelen, bekwame mensen op te sporen en ze in te schakelen.

„Jullie taak is het om bekwame organisatoren en bestuurders op te sporen en ze voor de werkzaamheden aan te trekken. . . . de partijleiding van de C.P.S.U. (b) aanwijzingen en materiaal ter beoordeling te geven,”

schreef Lenin aan de leiders van het plan. Als één van de jongste Sowjet-functionarissen op de zittingen van de raad van het volkscommissariaat of van de Raad voor Arbeid en Verdediging een zakelijk referaat hield, of zakelijke opmerkingen maakte, dan vroeg Wladimir Iljitsj onmiddellijk inlichtingen over deze kameraad, hield hem in het oog, benoemde hem tot lid van de commissie, gaf hem opdrachten en gaf hem moed en vertrouwen door in z'n rede op het optreden van deze kameraad te wijzen.

Toen de Raad voor Arbeid en Verdediging een speciale commissie voor het beheer van de legergoederen instelde, maakte Wladimir Iljitsj bedenkingen tegen de candidatuur van een voorzitter van de commissie. Lenin schreef in een brief aan de leider van dit volkscommissariaat:

„A. T. is niet verstandig. U zult voor een dergelijke voorzitter de verantwoording moeten dragen. U, persoonlijk. Houdt daar rekening mee. Voor deze functie is een verstandig mens nodig.”

Het oordeel van Lenin over een andere functionaris is heel leerzaam.

„Een goeie jongen — als dichter, journalist en leraar. Maar sufferds die wij zijn, wij zetten hem aan juridisch werk en verknoeien hem en zijn werk daarmee.”

Eén van de belangrijkste principes van de bolsjewistische organisatorische arbeid is het geven van de persoonlijke verantwoordelijkheid voor een bepaald omschreven arbeidsterrein aan iedere functionaris afzonderlijk.

„Geef alle functionarissen nauwkeurig uitgestippelde taken, concrete termijnen voor de uitvoering en let bijzonder nauwkeurig op deze uitvoering”, eiste Wladimir Iljitsj.

„...de meest dringende taken voor dit ogenblik zijn niet het maken van verordeningen en het voorstellen van reorganisaties, maar de keuze van de mensen, het opleggen van persoonlijke verantwoordelijkheid voor het werk en de contrôle op het werkelijke gepresteerde,” schreef Lenin, begin 1922.

De persoonlijke verantwoordelijkheid van de functionarissen heeft pas dan werkelijk zin, als deze functionarissen regelmatig gecontroleerd worden, als de voortdurende contrôle op de uitvoering gegarandeerd wordt.

Dat is, zoals kameraad Stalin zegt, een sterke schijnwerper, die het mogelijk maakt om op ieder gewenst ogenblik de toestand van het werk van het gehele apparaat onder de loupe te nemen en bureaucraten en ambtenaren in het daglicht te plaatsen. „Minder beloften, maar daden”, eiste Lenin.

„De werkelijke uitvoering van de besluiten controleren, dat is de hoofdtak,” schreef Wladimir Iljitsj op 31 Mei 1919. „Het toetsen van de mensen en de contrôle op de daadwerkelijke uitvoering, dat alleen is het kernpunt voor alle arbeid, van onze gehele politiek.”

MEN moet het verstaan om over de meest ingewikkelde vraagstukken een rapport samen te stellen, „dat in geen geval uit meer dan twee bladen bestaat” — soortgelijke raadgevingen gaf Lenin de partij- en Sowjet-functionarissen herhaaldelijk. „Ik vrees, dat bij ons, zoals gebruikelijk, het rapport een geheel boekdeel in beslag neemt, dat niemand zal lezen”, merkte Wladimir Iljitsj ironisch op. De kameraden, die bij hem kwamen met verschillende memoranda en allerlei voorstellen ried Lenin aan, om kort en nauwgezet te zijn. „Schrijf kort, in telegramstijl, met afzonderlijke bijlagen, als dit nodig mocht zijn.”

„Als er praktische voorstellen zijn, deze op een afzonderlijk blad opschrijven, zeer kort, als een telegram, met een copie voor de secretaris”, stelde hij voor.

Toen Lenin van het Turfbestuur materiaal ontving, dat aan deze eisen niet voldeed, schreef hen op 23 Mei 1921:

„Dit is een pracht voorbeeld hoe U mijn raadgevingen in de wind slaat. De akten hebt U op 14 April gezonden, ultra omvangrijke.

Zonder apart uitgewerkte duidelijke voorstellen. Ik had het druk, kon ze niet lezen, ze bleven liggen tot 23 Mei. Maar U zwijgt! Dat is een onmogelijke toestand!”

„Zo maakt men zelfs een goede zaak kapot,” schreef Lenin, aan de schrijver van een onvoldoende doordacht en slordig opgesteld rapport.

„Niet volkomen doorgewerkt en niet duidelijk. De tabel, die hier noodzakelijk bijhoort, is niet voorhanden, terwijl het rapport overladen is met getallen.”

En Lenin toont aan, welke tabel hierbij vereist is en onderstreept:

„In een dergelijke tabel ligt de gehele kern van de zaak besloten. Uw tabellen moeten in een afzonderlijk hoofdstuk ondergebracht worden en voor de detaillering en als bewijs van de juistheid van de hoofdtabel dienen.”

LENIN wees er op, dat kameraadschap vereist is bij de beslissingen over zaken in de arbeiders- en boerenstaat. Maar tegelijkertijd sprak hij de waarschuwing uit, dat... „de verandering van een bedrijf, waarin kameraadschap heerst in een praatcollege het grootste kwaad is, waaraan men onder alle omstandigheden zo spoedig mogelijk en zonder consideratie een eind moet maken. Het is bekend, dat dergelijke praatcolleges daar ontstaan, waar de vraagstukken zonder grondige voorbereiding behandeld worden.”

Al in December 1917, gedurende de allereerste dagen van de werkzaamheden van de jonge Sowjet-macht, werkte Lenin een bijzonder reglement uit voor de voorbereiding van de zittingen van de Raad van Volkscommissarissen. Wladimir Iljitsj eiste van iedere Volkscommissaris, die één of ander vraagstuk aan de Raad van Volkscommissarissen wilde toevoegen, eerst een schriftelijk voorstel met de volgende punten:

- a. Waarover gaat het? (kort). (Deze opgaven mogen zich niet beperken tot een enkele verwijzing, maar moeten bestaan uit een uiteenzetting van de inhoud van het vraagstuk).
- b. Wat wordt concreet aan de Raad van Volkscommissarissen voorgesteld? (Geld. Het aannemen van één of andere resolutie enz., dan hierover nauwkeurig opgeven, wat de voorsteller wil).
- c. Valt het betreffende vraagstuk onder de competentie van andere Volkscommissarissen? Concreet, welke? Zijn er al schriftelijke accoord-bevindingen?

Dit ontwerp werd op de zitting van de Raad van Volkscommissarissen van 31-12-'17 bekrachtigd en Lenin herinnerde *de medewerkers van de Raad van Volkscommissarissen in de loop van de daarop volgende jaren herhaaldelijk aan dit reglement.*

Lenin was er steeds op uit de zittingen zo zakelijk mogelijk te leiden, zogenaamde „redevoeringen” te verbieden, snel van gedachten te wisselen en zich snel te oriënteren, en verlangde het indienen van nauwkeurig omschreven practische voorstellen.

Degenen, die deelnamen aan de zittingen van de Raad van

Volkscommissarissen, onder voorzitterschap van Wladimir Iljitsj, spreken allen over de buitengewone nauwgezetheid, waarmee Lenin deze vergaderingen leidde. Lenin eiste, dat het gesprokene kort en met inhoud, de voorstellen nauwkeurig en vastomlijnd, de verklaringen onberispelijk waren. Alleen in uitzonderingsgevallen, als het in behandeling zijnde vraagstuk een buitengewoon gedetailleerde uiteenzetting vereiste, gaf hij de woordvoerders toestemming om van het reglement af te wijken, maar in de meeste gevallen was hij onverbiddelijk.

„Het is tijd om een algemeen reglement voor de Raad van Volkscommissarissen op te stellen,” schreef hij in April 1919 aan D. I. Koersky:

1. De rapporteurs ieder 10 minuten.
2. De discussianten in eerste instantie . . . minuten.
3. Niet meer dan 2 x het woord voeren.
4. Over de agenda: één spreker voor en één tegen, ieder één minuut.”

Lenin riep de functionarissen van het apparaat van de Raad van Volkscommissarissen streng ter verantwoording, over het veelvuldig voorkomende feit, dat zonder behoorlijk overleg, mensen voor de zittingen werden uitgenodigd.

Het kwam hem ter ore, dat de commandant van de oorlogsvloot van de Republiek 3½ uur in de Raad van Verdediging moest wachten — en nog voor niets, want zijn vraag werd niet behandeld.

„Ik vind dat verkeerd”, schreef Wladimir Iljitsj en stelde voor om in de toekomst zo'n regeling te treffen, dat de rapporteurs enige minuten voor de behandeling van hun vraag ter zitting geroepen werden.

In de herfst van 1921 gaf Lenin de leider van het secretariaat van de Raad van Volkscommissarissen richtlijnen om de regeling van het uitnodigen van rapporteurs grondig te wijzigen.

Nauwkeurig geformuleerde besluiten moeten het resultaat zijn van de zittingen van de leidende organen. Lenin eiste vóór alles een grondige voorbereiding van de besluiten.

„Ik stuur U het wetsontwerp voor de lening”, schreef Lenin op 16 April 1918 aan het Volkscommissariaat voor Financiën.

1. Verklaar het ontwerp.
2. Maak Uw opmerkingen er bij.
3. Trek voor de verklaring direct U bekende specialisten aan (eis van hen liefst een schriftelijke beoordeling).
Bij de professoren kan men een schriftelijke stellingname vragen.”

Eén van de meest karakteristieke eigenschappen van Lenin was, dat hij in staat was om een ingrijpend besluit over belangrijke principiële organisatievraagstukken te verbinden met een bijzondere aandacht voor alle kleinigheden.

Lenin zorgde er persoonlijk voor, dat zelfs de onbelangrijkste dingen volledig uitgevoerd werden, belde op om na te gaan of b.v. een door hem verzonden brief ontvangen was en voerde een hardnekkige strijd tegen iedere nalatigheid en onnauwkeurigheid. Lenin eiste van alle onderdelen van het apparaat een zelfde nauwgezetheid bij het werk.

Op 11 September 1921 stelde Lenin vast, dat een document,

gericht aan de voorzitter van de Moskouse Sowjet, waar bijzonder veel haast bij was en dat door hem aan de secretaris was doorgegeven,

„de gebruikelijke, d.w.z. idiole weg had gevolgd en met een urenlange vertraging op de plaats van bestemming aankwam. Als ik me er niet mee bemoeid had, dan zou dit document nog dagenlang opgehouden zijn. Een dergelijke werkmethode van het secretariaat is ontoelaatbaar,” schreef Lenin, „en als een dergelijk geslampamper weer eens voorkomt, dan ben ik verplicht m'n toevlucht te nemen tot strenge maatregelen en veranderingen in het personeel aan te brengen. Ik geef opdracht:

1. bij ieder document of brief, die ik afzend, moet de dienstdoende secretaresse persoonlijk nagaan (of tijdens haar afwezigheid haar plaatsvervangster, waarvan de telefoniste op de hoogte moet zijn):
  - a. zijn alle opschriften op de enveloppe gezet (persoonlijk - spoed - ontvangstbewijs op de enveloppe enz.),
  - b. is de brief direct aan de koerier afgegeven,
  - c. in ieder geval de geadresseerde telefonisch berichten,
  - d. mij het teruggezonden ontvangstbewijs tonen.
2. Hetzelfde geldt voor de telefonistes, wanneer ze opdrachten krijgen tijdens de afwezigheid van de secretaresse.”

Wladimir Iljitsj verlangde van al zijn medewerkers de grootste nauwgezetheid bij hun werk. „Het is overbodig en onbeholpen om op de door U geschifte papieren — Wladimir Iljitsj ter inzage — te schrijven”, schreef hij aan de leider van het secretariaat. „U moet in drie regels de kern van de kwestie weergeven, anders behoeft U de papieren niet te schiften.”

Van zijn secretariaat eiste Lenin de meest onberispelijke nauwgezetheid bij het werk. Hij vond zelfs tijd om zijn medewerkers te onderrichten hoe men een archief van protocollen bijhoudt:

Orde, d.w.z. volledigheid:

- a. alle protocollen rangschikken,
- b. in elk protocol moeten alle bijlagen aanwezig zijn. Er mogen geen verwijzingen in voorkomen naar brieven, die niet aanwezig zijn, voorstellen die ontbreken, enz.

Lenin wees de secretarissen persoonlijk hoe men systematisch krantenknipsels verzamelen en opplakken moet. Geen enkel detail, dat het werk verbeteren kon, ontging Wladimir Iljitsj.

Het leninisme is een theoretische en praktische school, zei kameraad Stalin, een school, die een bijzonder type partij- en regerings-functionarissen vormt, met een bijzondere leninistische arbeidsstijl.

Het bolsjewistische organisatiewerk is een combinatie van revolutionnair élan en zakelijkheid, garandeert een kameraadschappelijk, doelmatig organisatiewerk van miljoenen mensen, omdat zij hun krachtsinspanningen concentreert op het volbrengen van de belangrijkste taken, waarvoor ons land zich gesteld zit.

B. JAKOWLEW

(Uit een artikel in „Einheit”).

De waarheid over het land van Lenin en Stalin

DRIE en dertig jaar! Een generatie! Een generatie van hard werken in vreedstijd en van bovenmenselijke inspanning in de oorlog. Wat heeft het opgeleverd?

Ik kijk in de Britse kranten, want ik heb een sterke maag; ik kan heel wat verdragen, dus kijk ik ook maar in de Amerikaanse. Ik lees, dat de eerste en grootste arbeidersstaat een land van „duistere machten” is, een slavenstaat, een politiestaat, onder de terreur en de tyrannie van elf mannen in het Kremlin, die een samenzwering op touw hebben gezet om hun vertrapte slaven met millioenen dwars door Europa naar Calais te laten marcheren om de verschrikkingen van het communisme aan een „vrije wereld” op te dringen.

Dus ga ik zelf maar eens kijken, niet naar de kranten maar naar de werkelijkheid — naar de U.S.S.R.! Ik ga er voor de vierde maal naar toe deze zomer. En wat heb ik daar gezien?

Men wil ons doen geloven dat het *onderdrukte slaven in een politiestaat* zijn. Ja, maar degenen die onderdrukte mensen willen tyranniseren moeten er in de eerste plaats voor zorgen, dat ze vertrapt en onderdrukt blijven. Het is gevaarlijk om hun mèèr te onderwijzen dan het minimum dat noodzakelijk is om hun uitbuiting winstgevend te maken, want daar krijgen ze oproerige denkbeelden van. Men heeft een strenge en „betrouwbare” rechtspraak nodig, die van bovenaf benoemd en ontslagen wordt of voor het leven aangesteld is; deze rechters moeten zorgvuldig uitgezocht worden naar hun gehoorzaamheid, zodat men geen gevaar loopt, dat zij er progressieve denkbeelden op na gaan houden. Men moet de oproerige massa's geen kans geven om naar de macht te grijpen of invloed te verkrijgen. Zij moeten geen gelegenheid hebben om kritiek uit te oefenen; dat is te aanstekelijk. En men moet ook niet riskeren om van hen te vragen, dat zij de leiders, die hen onderdrukken, met geestdrift begroeten.

Hoe hebben de „duistere machten” in Moskou deze geweldige opgave, het onderdrukken van 200.000.000 „slaven” aangepakt? Hoe beperken zij het onderwijs? Zij hebben de mogelijkheid daartoe wijd opengezet. Zij hebben de hoogste leerplichtige leeftijd van de wereld; voor dit schooljaar zijn 45.000.000 schoolboeken gedrukt en uitgereikt aan de 6.500.000 schoolkinderen in de Oekraïne (een vijfde van de gehele Sowjet-Unie). Zij hebben een ontzaglijke dorst naar kennis en een zo grote bevrediging ervan in de geschiedenis als nog nooit is voorgekomen. En zij leren in alle bijzonderheden de geschiedenis van alle revoluties, die er ooit geweest zijn. Wat een manier voor verstandige tyran-

nen om hun „duistere wereld” tot een veilige plaats voor tyrannen te maken!

Een rechtspraak? Ja, een rechtspraak waarbij in 99.9 % van de rechtzaken de rechtbank uit een beroepsrechter en twee lekenrechters bestaat, en de beroepsrechter in een directe, geheime, algemene verkiezing door de onderdrukte slaven van het district, waar hij zijn tyrannie zal bevestigen, gekozen wordt; „slaven” die zelfs het recht hebben hem in een volksreferendum tot de orde te roepen of te ontslaan voordat zijn tijd om is. En als verdere veiligheidsmaatregel zitten die twee lekenrechters naast hem, arbeiders die op dezelfde manier gekozen zijn en hem het zwijgen kunnen opleggen indien zij dat nodig achten. En alsof dat nog niet genoeg was, voorzien de Grondwet en de wetboeken er in, dat de beklagde — d.w.z. iedere onderdrukte slaaf, die misschien opstandig is — meer rechten van verdediging heeft dan in welk ander rechtssysteem ter wereld ook.

En in die slavenstaat begaan de slachtoffers, voor wie de mogelijkheid van ontsnapping ruimschoots openstaat — in steeds afnemende mate misdaden; in tal van districten is het percentage geslonken tot op een zesde van enige jaren geleden.

En wat het gevaar betreft, dat diezelfde slachtoffers invloedrijke posities krijgen — het is een feit dat men waar men ook gaat, jonge mannen en vrouwen vindt, die zich met hard werken en studeren opgewerkt hebben en belangrijke posities bekleden. Daar staan zij voortdurend bloot aan kritiek, nu juist niet van bovenaf, maar van de arbeiders, de Communistische Partij en de vakbonden, en als zij hun werk niet behoorlijk verrichten gaan zij de laan uit. Ik heb een grote metaalfabriek gezien, een wolkenkrabber in Moskou — waar de wandkrant die de „slachtoffers” gelegenheid geeft tot vrije kritiek, vol stond met klachten, voornamelijk tegen de *boekhouding!* — een katoenspinnerij, een collectief landbouwbedrijf en nog heel wat andere instellingen, die geleid werden door jonge mannen en vrouwen, die zichzelf opgewerkt hadden zonder andere voorrechten dan de ontelbare mogelijkheden die deze slavenstaat opent voor persoonlijke verdienste; twee van deze mensen waren leden van de Hoogste Sowjet van de U.S.S.R., in een vrije, algemene, geheime stemming gekozen en daardoor in een positie om hun eigen mening vrijuit te laten horen en tevens de mening van hun kiezers. (Ik zou wel eens willen weten wat de Britse arbeiders denken van de bewerking van Cripps, dat *zij*, in ons land, met zijn lange traditie van onderwijs en arbeidersbeweging, niet genoeg intelligente mensen kunnen opleveren voor dergelijke posities!).

Enthousiasme voor hun tyrannen? Nu, kameraad Stalin vierde in December 1949 zijn zeventigste verjaardag, en de mensen hebben hem geschenken gestuurd. Wat er tot nu toe uitgepakt is — het is nog lang niet alles — vult twee grote musea. Men heeft nog nooit zo'n rijkdom van kunst en handenarbeid, zoveel blijken van genegenheid en trouw bijeen gezien. Oude schatten, nieuwe meesterstukken, boerenkunst, industriële producten, brieven van

schoolkinderen en van oude mensen, uit het hoge Noorden en uit half-tropische gebieden. Er waren dingen bij die mooier waren dan ik ze ooit gezien had. Ook heel eenvoudige en daarnaast de bewerkelijkste uitingen van kameraadschappelijke verknochtheid. (Eén geschenk bestond uit een verzameling van 3.765 *nieuwe* soorten zaden, die de onwetende slaven sinds de Revolutie hebben gekweekt). Wat een manier om de tyrannie een hak te zetten, als je de kans krijgt!

Neen, zij zijn niet vertrappt (dat worden zij niet eens als zij de brede straten van Moskou over proberen te steken tussen de stromen auto's door, die de tyrannen aan hun slachtoffers verkopen wanneer dezen 1500 gulden kunnen sparen — en honderden kunnen dat). Wie is er om hen te vertrappen? Niet de regering, die zich gedraagt zoals wij gezien hebben — de regering, die zij in vrijheid kiezen. Geen grondbezitters of fabriekseigenaars of bankiers! De staat, dat zijn zij! En zij voelen er niet voor om zichzelf te vertrappen!

Tyrannen, die een aanvalsoorlog beramen? Die dreigen door Europa naar Calais te marcheren? Dat wordt ons ook verteld!

Om dat te doen moet men beginnen, zijn bevolking psychologisch voor te bereiden op de inspanning en de opofferingen van een oorlog. Een aanvalsoorlog, die zo maar op het gebied van andere volken ondernomen wordt, waarin tegen andere arbeiders gevochten wordt, is iets heel anders dan een oorlog, die ons opgedrongen wordt ter verdediging van ons eigen vaderland — en vereist dus een veel grotere materiële voorbereiding. Het is geen gemakkelijk werk de mensen daar geestelijk op voor te bereiden. Het heeft de Verenigde Staten met zijn kolossale pers en radiogordijn vier jaar of nog langer gekost om het volk min of meer in die geestestoestand te brengen. Hoe lang zou men nodig hebben om de hartelijke en tamelijk voorzichtig-ingestelde Sowjetvolken, die liever door hun verstand dan door hun gevoel overtuigd worden, zover te krijgen? Zij weten immers wat de oorlog betekent. Hoe krijgt men een aanvalsoorlog aanvaard door zulke mensen als ik in Kiew heb gezien, die in 1937 een mooie voorbereidende school hadden gebouwd, die zij in 1943 door de Duitsers zagen vernielen; zij zagen geen kans de school weer op te bouwen vóór 1947 en nu wordt er een aandoenlijke zorg aan besteed. Hoe zou men hen kunnen overhalen om het gevaar te lopen dat deze school door graag-schietende Amerikaanse vliegeniers met een atoombom vernield zou worden, met de kans, dat ze hem in 1960 weer op zouden kunnen bouwen? In Kiew alleen al hebben zij 170 nieuwe voorbereidende scholen en zij vroegen mij hoeveel wij er hadden in Groot-Brittannië. Ik vertelde over de bezwaren, wij gebruiken zoveel geld voor bewapening. Daarop antwoordden zij zonder al te veel bitterheid: „Ja, voor 'n oorlog tegen ons.” En toen wij even later afscheid namen riepen de kinderen: „Hartelijke groeten aan alle kinderen van Groot-Brittannië,” en de directrice gaf ook haar beste wensen mee.

Indien de kolossale, krankzinnige en misdadige taak om zulk een volk ertoe over te halen een aanvalsoorlog te ondersteunen ondernomen werd (door een regering die meer dan alle andere in de wereld zich erop beroemen mag dat zij vrede en ontwapening nastreeft), hoe zouden die tyrannen dan hun slaven gaan bewerken? Door oorlogspropaganda, vermoed ik, door op de een of andere manier de oorlog als iets aantrekkelijks, iets winstgevends of in elk geval als iets noodzakelijks voor te stellen. Welnu, er is geen spoor van een dergelijke propaganda te vinden in de U.S.S.R. Integendeel, er wordt meer dan ooit propaganda vóór de vrede gemaakt en tegen elke opvatting dat oorlog gewenst, noodzakelijk of onvermijdelijk is.

Ieder gebouw, iedere schutting, de aanplakborden van iedere instelling, de kranten en tijdschriften roepen het uit: „Vrede, Vrede. Eist vrede. Strijdt voor de vrede. Werkt voor de vrede.” De Oproep van Stockholm met zijn 115.275.940 Sowjet-handtekeningen, is slechts een deel van de grote strijd. Hoe is het mogelijk om in naam van alles wat bloeddorstig is mensen, die dit soort anti-oorlogspropaganda, deze hoop op een gelukkige vrede gehoord hebben, lust te doen krijgen in een aanvalsoorlog, na de oorlogs-ondervindingen, die zij hebben beleefd? De waarheid is juist dat het nog altijd moeilijk is om deze vredelievende mensen aan hun verstand te brengen hoe ernstig het oorlogsgevaar van buitenaf is en zelfs zij, die het zich volkomen bewust zijn, hebben toch altijd vriendschappelijke gevoelens voor de arbeiders in andere landen. Overal waar ik met hen gesproken heb stuurden zij groeten aan de Britse arbeiders en drongen zij er op aan, dat dezen de strijd voor de vrede zouden versterken en hun regering zouden dwingen mee te doen aan deze strijd.

Terloops kan ik ook nog vermelden dat als de „mannen in het Kremlin” werkelijk over een oorlog dachten en als zij dan lazen — wat zij ongetwijfeld doen — hoe de Amerikaanse pers met allerlei in bijzonderheden uitgewerkte plannen pronkt voor het gooien van atoombommen op Moskou zodra de oorlog begint, dan zouden zij niet dag en nacht, zomer en winter aan het werk zijn om in Moskou acht wolkenkrabbers te bouwen, die prachtige mijkpunten zijn.

Maar zij hebben ons nog meer te vertellen: *de ganse Sowjet-economie is aan oorlogsvoorbereiding gewijd; geweldige troepenmachten worden opgeleid; het is daar „kanonnen in plaats van boter”.*

En dit wordt n.b. gezegd in Engeland, met zijn kleine rantsoenen aan boter, suiker, vlees, spek, waar het bouwen van de hoognodige woningen en scholen en ziekenhuizen wordt verminderd en waar meer en meer bedreigd wordt met dergelijke versoberingen, juist omdat de gehele huishouding van de staat feitelijk ingericht is op oorlogsvoorbereiding.

Hoe is de werkelijke toestand in de Sowjet-Unie? Hoe geweldig groot de voorraad menselijke arbeidskracht daar ook is, toch

zou het altijd mogelijk zijn geweest, het opvoeren van het levenspeil sneller te doen plaats hebben wanneer er meer mensen beschikbaar waren geweest; en het bewapenen tegen een bedreiging uit het Westen is altijd een last geweest, al was deze onvermijdelijk; iedere extra-tank betekent dertig of veertig ton staal minder voor woningen en iedere extra-soldaat betekent, dat de productie van iets nuttigs hier of daar vertraagd wordt. „Wij hebben de vrede nodig als de lucht om in te ademen, want er zijn bij ons millioenen mensen in het scheppende werk betrokken,” heeft iemand van hen tegen mij gezegd.

Er is geen enkel teken van bezuiniging op verbruiksgoederen. Er wordt niet bezuinigd op culturele of wetenschappelijke uitgaven, er bestaat geen aarzeling bij het uitvoeren van reusachtige plannen voor het produceren van kapitaal op lange termijn — plannen die zelfs indirect niet van belang zijn voor een oorlog of oorlogsvoorbereiding in de toekomst en die voor onbepaalde tijd uitgesteld zouden moeten worden als er oorlog kwam. Het leven wordt inderdaad vrolijker en niet somberder, zoals dat onder de Marshall-wet het geval is. Er is meer te eten, voor prijzen, die de mensen betalen kunnen — en de prijzen, *niet* de lonen, worden telkens aanmerkelijk verlaagd. De kwaliteit van het voedsel is uitstekend; tenslotte produceert deze socialistische staathuishouding voedsel om zelf op te eten en niet om de een of andere kapitalist winst te bezorgen. Ik zag b.v. op een worstfabriek dat worst van vers vlees kan gemaakt worden en ook gemaakt wordt! Er komt een steeds toenemende verscheidenheid van voedsel in betere kwaliteit en grotere hoeveelheden. Margarine kan men nog wel krijgen, want de boter is nog niet erg goedkoop, maar er zijn weinig mensen, die het kopen. Zij geven de voorkeur aan boter en zij kunnen een behoorlijk kwantum bekostigen, vele malen ons rantsoen. (Boter vóór kanonnen en boter vóór margarine). Textielgoederen en confectie zijn veel overvloediger dan vroeger en goedkoper.

De nieuwe ondergrondse spoorwegen in Moskou lijken wel paleizen. Auto's zijn er bij massa's — goede en goedkope wagens. De advertenties bevelen ze u aan, ge gaat naar binnen, legt uw geld neer en rijdt er mee weg, de particuliere koper krijgt ze voor minder geld dan fabrieken of regeringsinstanties.

Er wordt overal gebouwd, in de stad en op het land, in een snel tempo. Goede architecten, goed-geschoolde arbeiders, zeer verbeterde werktuigen. De moderne bouwtechniek heeft een hoog peil bereikt, de bouwmaterialen zijn van uitstekende kwaliteit, ze wegen niet veel en er is een grote verscheidenheid.

In een Moskouse katoenfabriek — de oude Trechornaja — gaan alle kinderen van de arbeiders, die beneden de zeven jaar zijn, 's zomers drie maanden naar de zonnige vakantie-oorden aan de Zwarte Zee en hun ouders betalen daar een belachelijk lage som voor. Dezelfde fabriek besteedt 1.800.000 roebels aan het bouwen van een kamp voor de kinderen boven de zeven jaar —

eigenlijk is de fabriek er helemaal niet verantwoordelijk voor maar: „Wij beschouwen ze als onze kinderen” — en een deel van dat geld wordt gebruikt voor beeldhouwwerk ter verfraaiing van het kamp. (Beelden vóór kanonnen).

Op het culturele werk wordt evenmin bezuinigd. Al het mogelijke wordt gedaan om b.v. te zorgen dat het ballet, de opera en het toneel steeds beter worden; zij zijn dan ook de beste ter wereld.

Lezingen, ontelbare cursussen en levendige discussies op openbare bijeenkomsten zijn er te kust en te keur met vrije en openhartige — dikwijls moeilijk te beantwoorden — vragen aan de spreker. De meeste ervaren rechtsgeleerden geven b.v. cursussen over het recht en zijn praktijk aan jonge advocaten en op clubs in fabrieken; het is zelfs voorgekomen dat na een serie lezingen over diefstal en de gevolgen daarvan, het cijfer van „verlies van materiaal” in sommige gevallen aanzienlijk daalde.

De universiteiten worden uitgebreid of krijgen geheel nieuwe gebouwen; wetenschappelijke instellingen hebben „zoveel geld als wij nodig hebben, want wij zijn beoefenaars van de wetenschap in een socialistische Staat”. Het Instituut voor de Rechtswetenschap b.v., zet zijn uitvoerige onderzoeken op het gebied van de wet, de rechtspraak en de rechtsgeschiedenis van alle landen, voort als een normaal onderdeel van een algemene culturele ontwikkeling. Zij vragen mij: „Worden in uw land de wetten van de U.S.S.R. bestudeerd?” Ik kan daar geen prettig antwoord op geven, maar gelukkig kan ik wel een vraag beantwoorden over de laatste ontwikkeling van het Engelse gewoonterecht over het niet betalen van verplichte bijdragen. Wij herinneren er aan, dat een van de boeken van Wyshinsky het Engelse bewijsrecht uitvoerig behandelt, een deel van het Engelse recht, dat vele Engelse juristen niet goed beheersen; en een andere advocaat laat mij zes Russische vertalingen zien van standaardwerken, die door Engelse rechtsgeleerden van een uitgesproken „onrevolutionnaire” richting geschreven zijn.

Ditzelfde kan men in elke tak van het culturele leven opmerken. Ja, cultuur vóór kanonnen. De kanonnen zijn er wel, maak u daar niet bezorgd over. Dat is maar goed ook. Ik weet zeker dat de kanonnen eerste prioriteit krijgen, tot op het punt dat noodzakelijk is voor veiligheid in de verdediging, en niet verder. Het bemoedigende feit is, dat een economie, die nog geen overvloed van materiële dingen heeft, toch besluiten kan om zijn voorraad kanonnen en oorlogsmateriaal van allerlei soorten op een peil te houden dat, door deze economie, zonder enige hulp van „buitenaf”, toch duidelijk gebaseerd blijkt te zijn op „boter en cultuur en alles, wat verder opbouwend en verheugend is, vóór kanonnen” — wat natuurlijk absoluut onmogelijk zou zijn als de S.U. zich niet voor de verdediging, maar op een veel grotere schaal — b.v. 70 of meer % van de begroting, zoals in de U.S.A. — met agressieve bedoelingen bewapende.

Indien men de resultaten afmeet naar de inspanning, die ze gekost hebben, en de jaren, die voorbij moeten gaan voordat ze hun „winst” opbrengen, dan is misschien het allermerkwaardigste bewijs van de aandacht, die de Sowjet-Unie aan een vreedzame ontwikkeling besteedt, van haar vaste vertrouwen dat de vredeskrachten in de wereld de overhand zullen hebben en van haar eigen vaste voornemen om de vrede te handhaven, de nieuwe hydro-electrische en irrigatieplannen aan de Wolga, de Djnepr en de Amoe-Darja *).

Zeker, deze plannen zullen geen „opmars naar Calais” bevorderen in de komende tien jaren. Maar zij zullen millioenen mensen rijker maken — en niemand zal uitgebuit worden, niemand zal dividenden krijgen van aandelen, geen aannemer zal er van profiteren! Dat is het wat men hun niet vergeeft, dat zij armoede uit de wereld bannen, dat zij aan de grijpende handen van een verziekte en oververzadigde kapitalistische economie, die niet zonder nieuwe gebieden om uit te buiten bestaan kan, eerst een zede en toen weer een stuk, en nog een, onttrekken, totdat de helft van de wereld uit „slaven”-staten bestaat, waar geen uitbuiting van de ene mens door de andere voorkomt. Dat is de eigenlijke oorzaak van alle haat, alle leugens, alle verdraaide propaganda, van de beschuldiging van oorlogsvoorbereiding (die brutaalweg gericht wordt tegen de enige economie, die slechts in vrede bloeien kan, door de oude economie die een crisis slechts vermijden kan door oorlog), en van al het ongemak, waar wij nu tegen te kampen hebben. „Jawel, atoomsplitsing,” zei een Oekraïns dichter tegen mij, „wij hebben anders een tamelijk grote atoom in 1917 gespleten.”

O, maar daar is geen vrijheid! is ook een klacht. Ik vraag mij soms af waarom ons dit verteld wordt. Moeten wij hen haten omdat zij niet vrij zijn? Of moeten wij oorlog gaan voeren omdat zij niet vrij zijn? Hoe zit dat?

Maar het is evengoed de moeite van het beantwoorden waard als de rest van de verderfelijke onzin, die door de propagandisten van het Westen tegen hen wordt uitgebraakt, terwijl er in hun eigen landen een steeds verminderende vrijheid van spreken — zelfs van denken — is wanneer je je baantje niet wilt verliezen, een steeds verminderende vrijheid om in en uit het land te reizen, je brood te verdienen, zelfs in een tijd van hoogconjunctuur, zonder enig protest van de „vrijheidsspecialisten” die tegen de Sowjet-Unie te keer gaan.

In de U.S.S.R. is men vrij om zijn mening te zeggen, te redetwisten, kritiek uit te oefenen. Men is niet vrij om de contra-revolutie aan te bevelen of het herstel van het particuliere bezit van fabrieken en landerijen; maar ik heb niemand kunnen vinden die dat zo'n gemis vond! Men is niet vrij om verraad te plegen of te spionneren. Men is niet vrij om misdaden te begaan — en er zijn steeds minder mensen, die ze begaan.

*) Zie hierover het artikel „Op weg naar het communisme” in het Dec.-nr.

Men is vrij om zich te ontwikkelen, om zelf zijn werk en zijn vacantie te kiezen; men is bevrijd van uitbuiting, bevrijd van de benauwende angst voor werkeloosheid, voor armoede door ziekte of ouderdom. Men is bevrijd van bijna alle kwade dingen, die de mensen kunnen voorkomen.

Ze zeggen dat men niet vrij is om er een andere mening op na te houden als Lyssenko! Maar het geschilpunt dat door Lyssenko beslist werd is jarenlang in volkomen vrijheid en in het openbaar op democratische wijze besproken. Tenslotte kwam de beslissing in 1948, doordat de ene partij bewijzen aanvoerde; en omdat zij het wonnen en hun zin kregen, zal het grote bebossingsplan, dat een eind zal maken aan het al te droge klimaat, in minder dan twee derde van de tijd voltooid worden, die het anders zou hebben geduurd, en met negentiende minder kosten. En omdat Lysenko gelijk had, verbouwen zij nu goede hennep. De Amerikaanse kranten zeiden dat hij ongelijk had; hij zei dat hij gelijk had; dus kweekte een collectieve boerderij volgens zijn aanwijzingen hennep van 13 à 14 voet hoog. (Zij hebben het mij laten zien en ik heb zelf de maat genomen).

Maar dan zegt men: *er is een ijzeren gordijn voor alle inlichtingen. Zij weten niets van wat er buiten hun land, in de „vrije” wereld gebeurt.*

(Weer vraag ik, waarom zegt men dat? Moeten wij een oorlog voeren omdat zij onwetend zijn? Om ze „mores te leren”?).

De waarheid is dat de gewone krant in de U.S.S.R. van een vierde tot een derde van zijn plaatsruimte aan nieuws uit het buitenland besteedt. I.v.m. het conflict in Korea b.v., stonden geregeld de communiqués van de Noord-Koreaanse regering en van de Amerikaanse regering en van Reuter, volledig in de dagbladen, toen ik in de Sowjet-Unie was. Iedereen die daar met mij over buitenlandse aangelegenheden sprak — en dat waren zeer verschillende mensen — wist er meestal evenveel en soms heel wat meer van dan ik; en zij stelden mij lastige vragen, over hoeveel het Engelse volk over de Sowjet-Unie wist en wat wij erover leren in onze scholen. (In hun scholen leren zij Engelse geschiedenis, en zeer velen leren Engels. Een vreemde taal is verplicht en zij leren ze goed).

Ik heb in bioscopen en schouwburgen veel caricaturen van Hollywood en van Amerikanen en Engelsen gezien; ik moest toegeven dat zij gelijk hadden. (Dit moest ik zelfs toegeven van een personage in een operette, die alles wat hij ooit geprobeerd had, verkeerd had gedaan en klagelijk zei: „Niemand waardeert mij hier; maar in de Verenigde Staten zou iemand zoals ik President kunnen worden”).

Tenslotte zou ik van Mr. Churchill moeten aannemen, die zelf niet veel aanspraak kan maken op een culturele opvoeding, dat *de Russen barbaren zijn*. Hij meent het zeker, want hij heeft het in de notulen van een kabinetsvergadering gezet tijdens de slag bij Stalingrad, toen hij in het openbaar onze bondgenoten prees

omdat zij de heldhaftigste, wat mensenlevens betreft kostbaarste en uit militair oogpunt knapste operatie uit de wereldgeschiedenis volbrachten! Nog eens: ik begrijp niet wat er van ons verwacht wordt omdat zij „barbaren” zijn. Moeten wij oorlog tegen hen voeren om hen minder barbaars te maken, of om onze eigen culturele superioriteit te bewijzen? Het staat vast dat Mr. Churchill dat toen al, in 1942, wilde doen; want hij had het er over dat zij verhinderd moesten worden om „de cultuur en de onafhankelijkheid van de oude staten van Europa onder de voet te lopen.” Maar ik zou die „barbaarsheid” wel eens nader willen bekijken. Waarin komt die tot uitdrukking? In hun onderwijs? In hun ballet, hun opera, hun schouwburg, hun films? In hun eenvoudige, fatsoenlijke manieren? In hun bereidheid om elkaar te helpen? In hun vriendschap voor iedereen die hun maar halverwege tegemoet komt? In hun grote zorg voor de kinderen? In de manier waarop zij, om een paar voorbeelden te noemen, maanden en maanden gezwogd hebben om langzaam de achttiende-eeuwse schoonheid van de beelden en fonteinen en gebouwen van Peterhof te restaureren en van de kerken en paleizen van Poesjkin (Tsjarsoke Selo), die moedwillig door de nazi's kapot zijn gegooid? In hun wederopbouw van de Universiteit van Kiew in een tijd van tekorten, op een veel kostbaarder wijze dan nodig was om maar de mooie bouwstijl van het oorspronkelijke gebouw te bewaren? In zulke opvallende feiten als de reactie op een wedstrijd, die uitgeschreven was voor amateur-toneel met zang en dans in de Oekraïne? Er waren 700.000 inschrijvers en er moest twee weken hard gewerkt worden aan de uitspraak. In 1.700 concerten, die door leden van de opera van Kiew in een maand in Oekraïense dorpen gegeven werden? De zuivere, simpele waarheid is dat zij tegenwoordig het beschaafdsten, d.w.z. het minst barbaarse volk ter wereld zijn.

Er is een ijzeren gordijn, ongetwijfeld, en de leiders aan de ene kant van dat ijzeren gordijn moesten in een gekkenhuis zitten — in zekere zin zitten ze er al in. In ieder geval is er in de wereldgeschiedenis nog nooit zo'n dik pak leugens gebracht, als die van hen uitgaan. Zelfs Goebbels en Hitler, die zij dikwijls bijna letterlijk napraten, hadden niet zo'n uitgebreid repertoire.

Niets kan de steeds voortgaande opmars van de nieuwe beschaving tegenhouden, behalve een oorlog. Dat is een van de redenen waarom sommige mensen ophitsen tot oorlog, en wij moeten zorgen dat zij daarmee geen succes hebben. Dat moeten en kunnen en willen wij. En zolang wij dat doen, zullen wij beloond worden met geheel nieuwe ontwikkelingsvormen, nieuwe maatstaven, een nieuwe cultuur, een nieuwe veiligheid, een nieuwe, werkelijke vrede. Dan zullen wij trots kunnen zijn omdat wij in dezelfde wereld wonen als zij — een wereld, waarvan wij weten dat hij tot één wereld zal uitgroeien.

D. N. PRITT

(*Labour Monthly*).

De consequenties van Finsterwolde

Het verval van de burgerlijke democratie

„... Mijnheer de rechter, daar is de man die Barbertje vermoord heeft... Die man moet hangen....

Rechter, ik heb Barbertje niet vermoord! Ik heb haar gevoed en gekleed en verzorgd. Ik kan getuigen bijbrengen, die verklaren zullen dat ik 'n goed mens ben en geen moordenaar.

Man ge moet hangen! Ge verzwaaert uw misdaad door eigenwaan. Het past niet aan iemand die... van iets beschuldigd is, zich voor 'n goed mens te houden.”

MULTATULI

„Er bestaat geen enkele (burgerlijke) staat, zij het ook de meest democratische, die in zijn grondwet geen achterdeurtjes of uitzonderingsbepalingen heeft... voor het geval, dat de uitgebuite klasse haar slaventoestand „overtreedt” en poogt, zich niet als slaven te gedragen” — Lenin.

Ook de Nederlandse grondwet heeft zulke achterdeurtjes. Eén is er in 1887 ingekomen. Zelfs door vertegenwoordigers van de burgerlijke partijen werd bij de behandeling van zulk een „achterdeurtje” op het gevaar gewezen, dat thans in het wetsvoorstel betreffende de „voorziening in het bestuur van de gemeente Finsterwolde”, duidelijk naar voren komt. Dit wetsvoorstel is een leerzaam voorbeeld. Het laat duidelijk zien, hoe gelijk Lenin had, toen hij ons leerde, dat er geen algemene democratie is, maar altijd een klasse-democratie. Zodra de arbeidersklasse gebruik maakt van haar veroverde rechten, worden deze zogenaamde democratische rechten de nek omgedraaid, wanneer zij voor de bezittende klasse een gevaar gaan betekenen. Waarvoor dan de „achterdeurtjes” dienen, om dit te verhinderen.

WAAROM moet Barbertje (Finsterwolde) hangen? Het ontwerp van wet, dat 3 November 1950 is ingediend, zegt „dat het wenselijk is, in verband met grove verwaarlozing van de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente Finsterwolde, overeenkomstig het bepaalde in artikel 146, vierde lid, der Grondwet, de wijze te bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente wordt voorzien”.

Art. 146, vierde lid, der Grondwet, luidt:

„Wanneer de regeling en het bestuur van de huishouding ener gemeente grovelijk worden verwaarloosd, kan een wet de wijze bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente, met afwijking van het eerste en tweede lid van dit artikel, wordt voorzien.”

Het eerste lid, waarop wordt gedoeld, zegt, dat aan de raad de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente worden overgelaten. Het tweede lid: dat de raad de *verordeningen maakt*,

die hij in het belang der gemeente *nodig oordeelt*.

Op papier dus belangrijke rechten! Er moeten dan ook zeer ernstige redenen zijn, om de „doodstraf”, zoals deze bepaling van het vierde lid van artikel 146 der Grondwet werd genoemd, over een gemeente uit te spreken.

Wat verstaat men onder „grovelijke” verwaarlozing?

„Gemeentebesturen die er de bijl bij neerleggen, of zich schuldig maken aan handelingen en verzuimen, welke de gemeente dreigen te sturen in het niet”, zoals een grote kenner van het gemeenterecht, Prof. J. Oppenheim, het tekenachtig zegt.

Thorbecke, de maker van de Gemeentewet, had nooit gedacht, wat wel eens is gebeurd, dat niemand wethouder wilde zijn en dus de gemeente niet kon worden bestuurd volgens de wet, of dat niemand lid van de raad wilde zijn. Ja, in zulke gevallen moet daar dan in worden voorzien.

Het is zelfs voorgekomen, dat er volledige stakingen plaats vonden van gemeenteraden. Met het oog daarop, diende in 1885 de toenmalige conservatieve minister Heemskerk dan ook een wetsvoorstel in, waarin hij voorstelde, dat de burgemeester dan besluiten zou kunnen nemen, op een wijze, zoals wij dat in de bezetting hebben gekend.

Zover kwam het niet, wel werd in 1887 een nieuw lid aan het toenmalige artikel 144 (thans 146) der Grondwet toegevoegd.

„Het bij uitstek belangrijk recht van de vertegenwoordiging der gemeentelijke burgerij tot het besturen van de gemeentehuishouding kan niet anders dan bij *speciale* wet, van kracht voor een *speciale* gemeente, worden verkort. *En deze wet kan niet worden beklonken, dan nadat alle staaltjes van plichtvergetendheid, die zich hebben voorgedaan in de bepaalde, met een zwarte kool getekende gemeente, zijn gewogen en gewikt.*” (Oppenheim).

Noch in het geval Beerta in 1933, noch in Finsterwolde in 1950, werd aan deze eisen voldaan, kon niet worden voldaan, omdat niet bewezen kon worden dat zij de huishouding der gemeente „grovelijk” hadden verwaarloosd. Beide besturen waren aan de regering politiek onwelgevallig.

De gemeenten Opsterland en Weststellingwerf weigerden in 1895 de begrotingen vast te stellen. Zij waren de eerste gemeenten, waarop art. 146, lid 4 der Grondwet werd toegepast. Er werd vier dagen lang in de Tweede Kamer over gedebatteerd, tenslotte werd het wetsvoorstel met 57 tegen 27 stemmen aangenomen.

In 1933 trof de gemeente Beerta dit lot. Grote beroering bracht dit ter plaatse teweeg. Er werd een petitionnement namens 700 inwoners aan de Tweede Kamer aangeboden, waarin tegen het voornemen der regering werd geprotesteerd.

Bij de openbare behandeling, merkte het lid der Tweede Kamer van de C.P.N. Wijnkoop, op:

„Deze zaak lijkt mij een zaak van de grootste betekenis, omdat het de eerste keer is, dat de regering verder gaat dan de maatregelen, waarover zij reeds beschikt om aan de gemeentebesturen het recht van hun eigen zaken te behandelen, dat zogenaamd volgens de Grondwet bestaat, in de praktijk af te nemen.”

De communisten hadden toen in de raad van Beerta *niet* de meerderheid, ook leden van de S.D.A.P. werkten toen met hen samen. Daarover werden zij dan ook duchtig onderhanden genomen door de woordvoerder der S.D.A.P. in de Tweede Kamer, Schaper. Na een kort debat werd dit wetsontwerp voor het Kerst-races er door gejaagd en aangenomen met 3 stemmen tegen.

Belangwekkend was het debat in de Eerste Kamer, waar Mr. Mendels, S.D.A.P., zich een principieel tegenstander be-toonde.

„Als gij een gemeenteraad al zijn rechten wilt ontnemen, kunt gij slechts op mijn stem rekenen, indien gij mij met de stukken de bewijzen kunt geven en ik dan kan beoordelen of ten deze het geval zich voordoet, bedoeld bij art. 146, lid 4, der Grondwet.”

Bij de wet van 1895, die overigens veel minder ver ging, stond in de memorie van toelichting alle nodige cijfers, de gehele cor-respondentie, de verslagen en conferenties met Gedeputeerde Staten opgesomd en behandeld.

Toen en nu bij Finsterwolde, niets daarvan. Daarom stemde Mr. Mendels en Moltmaker tegen, omdat deze bewijzen niet wer-den en konden worden overlegd.

IN het thans ingediende wetsontwerp wordt voorgesteld, dat de raad der gemeente Finsterwolde niet in vergadering bijeen-komt. Er zijn geen wethouders, noch commissies. Zo was het ook in 1933.

Dit ontwerp ontnemt aan de gemeentelijke vertegenwoordi-gende en besturende organen, voorzover zij zijn gekozen, alle macht, alle invloed, alle bijeenkomst zelfs, dus ieder vertegen-woordigend karakter. Alle bevoegdheid gaat op de burgemeester over.

In Finsterwolde was niets ondemocratisch gebeurd. Toch zeg-gen sommige leden in het voorlopig verslag, dat de wijze van ingrijpen zo min mogelijk mag afwijken van een geldende demo-cratische regeling. Zij moet kunnen dienen tot een zo spoedig mogelijk herstel van de normale democratische verhoudingen.

Wat was er dan ondemocratisch in Finsterwolde? Was de meerderheid niet overtuigend bij de verkiezingen? Laten de cijfers spreken!

De C.P.N.	kreeg bij de gem. verk. in 1946:	944 stemmen	
		1948:	1023
De P.v.d.A.	„ „ „ „ „ „	1946:	330
		1948:	286
Gem. belangen	„ „ „ „ „ „	1946:	457
		1948:	463

Van de 1772 stemmen, die in 1948 werden uitgebracht, kreeg de C.P.N. er ruim 57 %!

Geen enkel argument wordt door de regering in haar toelich-ting op het wetsontwerp dan ook naar voren gebracht, waaruit

blijken moet, dat het Grondwetsartikel op Finsterwolde moet worden toegepast.

Na zorgvuldige overweging van de strekking van het voorschrift, zegt de regering, is zij tot de conclusie gekomen, dat het in het licht der huidige verhoudingen staatsrechtelijk ten volle verantwoord is, het bewuste Grondwetsartikel toe te passen. Een artikel, dat echter nog steeds van kracht is. Want zelf moet de regering toegeven, dat een situatie als zich te Finsterwolde voordoet, de Grondwetgever van 1887 niet voor ogen stond. Welnu, dan is dit Grondwetsartikel daarvoor niet geschikt en dus niet toe te passen zonder de Grondwet te schenden.

Zowel de geschiedenis van het tot stand komen van artikel 146, vierde lid, als de toepassing tot 1933, laat dit duidelijk zien. Ook in 1946, toen het vierde lid werd toegepast tegen het gemeentebestuur van Opsterland, gold het nog het niet functionneren van de gemeente, waardoor — hoewel ten onrechte — nog een schijn van recht dit vierde lid kon worden toegepast.

Thans kan dit niet worden aangevoerd en zegt de regering, dat in Finsterwolde het „gemeentebestuur stelselmatig in strijd handelt met de beginselen van behoorlijk bestuur”. Waarmede zij een nieuwe uitlegging geeft aan het begrip: grovelijk verwaarlozen.

DUIDELIJKER kon met de indiening van dit wetsontwerp niet worden gedemonstreerd, welke waarde de regering hecht aan grondwettelijke rechten. Passen de bewoordingen niet, dan worden zij zo uitgelegd, dat er een schijn van recht aan wordt gegeven.

Een gemeentebestuur dat naar eigen inzicht, waarop hij een grondwettelijk recht heeft, zijn eigen huishouding inricht, daarbij angstvallig alle wettelijke bepalingen in acht neemt, wordt zonder meer terzijde geschoven. De kiezers, die naar vrije wil de gewraakte bestuurders hebben gekozen, worden beroofd van alle rechten en zodoende tot tweede-rangs burgers verlaagd.

Het is verheugend dat, sterker dan in 1933, dit in brede lagen onzer bevolking als onrecht wordt gevoeld. De overgrote meerderheid der bevolking in Finsterwolde liet duidelijk merken, dat zij nog steeds achter haar bestuurders staat.

De indiening van dit wetsvoorstel is een duidelijk voorbeeld van de verwording der burgerlijke democratie in ons land. De in het kort geschetste gang van zaken bij en na de totstandkoming van dit „achterdeurtje” in onze Grondwet, laat dit duidelijk zien.

Zo wordt de Grondwet tot een „vodge papier” gemaakt. Het gemeentebestuur van Finsterwolde, dat ten volle zijn plicht deed, wordt daarvan het slachtoffer. Maar ja, Barbertye moet hangen!

G. VAN PRAAG

Een belangrijk organisatie-probleem

Waarom onder-afdelingen?

DE moeilijkheden, waarmede onze Partij te maken heeft, zijn ongetwijfeld niet gering.

De regering en de ondernemers laten niets onbeproefd om de Partij in haar activiteit te remmen en zij maken daarbij van velerlei middelen gebruik, zoals pers, radio, zaalafdrijving, reactionaire wetgeving, politie, justitie, enz.

Bij dit alles heeft de reactie de krachtige steun van de leiders der anti-communistische politieke partijen en de leiders der Uniebonden.

Natuurlijk mogen wij deze middelen niet bagatelliseren, maar toch zijn ze niet de hoofdoorzaken van de moeilijkheden bij het werk van de Partij op velerlei gebied. De hoofdoorzaak ligt meer in het zwakke werk op het gebied van de *organisatie*.

De vijanden mogen nóg zoveel middelen uitdenken en aanwenden — zij zullen dit blijven doen —, maar dat kan niet onze partij-organisatie verhinderen *goed* te lopen. Toch zoeken heel veel leden en functionarissen van onze Partij de oorzaak van vele moeilijkheden in het eerste en niet in het laatstgenoemde.

Nemen wij als voorbeeld een drietal grote bedrijven in Amsterdam, n.l. de Gemeentebedrijven, de Haven en de Nederl. Dok- en Scheepbouw Mij.

In al deze bedrijven heeft de Partij een grote politieke invloed en beschikt zij over vrij grote partij-organisaties. De invloed van de Partij komt b.v. tot uiting in het grote ledental der E.V.C., die in al deze bedrijven de sterkste vakorganisatie is. De resultaten echter, welke door de genoemde bedrijfsafdelingen op het gebied van de verschillende partijwerkzaamheden worden behaald, lopen sterk uiteen.

Bij het Overheidspersoneel worden — zij het niet regelmatig — in de verschillende Overheidsbedrijven, b.v. Tram, Reiniging, Ziekenhuizen, G.E.B., enz., bedrijfskranten uitgegeven, waarvan de inhoud door de leden zelf wordt verzorgd.

De Obligatie-campagne voor De Waarheid is daar uitstekend doorgevoerd en verschillende afdelingen van de Overheid hebben hun taak reeds vér overschreden, terwijl andere deze zo goed als vervuld hebben.

Het inzamelen van solidariteits-gelden voor de stakingen, die in Augustus j.l. plaatsvonden, heeft daar goede resultaten laten zien.

Ook ten aanzien van het vredeswerk zijn, zowel wat betreft het inzamelen van handtekeningen voor de Oproep van Stockholm, als in de voorbereiding voor het kiezen van gedelegeerden

naar het Wereld-Vredescongres, naar verhouding goede resultaten geboekt.

Wij zien dus, dat door deze bedrijfsafdelingen op velerlei gebied het werk wordt doorgevoerd en zeker niet zonder resultaat.

De bedrijfsafdelingen van Haven en N.D.S.M. daarentegen, hebben op bovengenoemd terrein slechts povere resultaten te melden, ondanks het feit, dat de politieke invloed van de Partij bij de arbeiders van deze 2 laatstgenoemde belangrijke bedrijven zeker niet minder is dan bij het Overheidspersoneel. Om zulks te bewijzen, roepen wij in herinnering, dat bij de laatstgehouden kernverkiezingen bij de N.D.S.M., de 3 gezamenlijke Uniebonden 15 en de E.V.C. alleen 14 zetels in de kern kregen.

Het bovenstaande toont aan, dat de oorzaken van minder goede resultaten die de verschillende partij-instanties boeken, liggen in de zwakte van de organisatie aan de basis. Wat bij het Overheidspersoneel en in bepaalde buurtafdelingen mogelijk is, is ook elders mogelijk.

Laten we nu eens de verschillen in organisatievorm, die er tussen de 3 genoemde partij-afdelingen bestaan, nader bekijken.

De afdelingen hadden of hebben alle een groot ledental en één van de moeilijkheden is veelal, dat er bij het houden van ledenvergaderingen van weinig belangstelling blijkt wordt gegeven. Dergelijke ervaringen worden dan voor het merendeel geweten aan de leden van de betrokken afdelingen, die geen belangstelling tonen en zich willen onttrekken aan de verschillende werkzaamheden, die nu eenmaal verricht moeten worden. Een dergelijke opvatting is over het algemeen onjuist en geeft blijk van het feit, dat men de *werkelijke* oorzaken onvoldoende onderkent. De leden van de bedrijfsafdelingen wonen over de gehele stad verspreid. In de grote bedrijven heeft men te maken met ploegendiensten of ongeregelde werktijden. De leden van onze Partij zijn lid van de vakbeweging en dikwijls ook nog van andere massa-organisaties, waarvoor door velen van hen verschillende werkzaamheden worden verricht.

Het spreekt vanzelf, dat een bedrijfsbestuur van een grote bedrijfsafdeling in dergelijke omstandigheden niet in staat is, goed geslaagde ledenvergaderingen voor de *gehele* bedrijfsafdeling te organiseren.

De mislukkingen in de afgelopen periode, zijn dan ook vele. Deze hadden weer tot gevolg, dat de afdelingsbesturen er heel dikwijls niet meer toe overgingen, ledenvergaderingen te organiseren. Hoogstens werd — zij het in onvoldoende mate — de contributie geïnd, en het spreekt vanzelf, dat dit tot verlies van leden, die nooit en te nimmer iets van de Partij hoorden, moest leiden.

Ook in dit laatste opzicht steken de bedrijfsafdelingen bij de Overheid zeer gunstig af bij de afdelingen van Haven en N.D.S.M., waarnaast nog andere bedrijven te noemen zouden zijn. De Overheid heeft juist hier en daar de organisatie met

nieuwe leden versterkt. Daarom moeten de organisatie-methoden die bij de bedrijfsafdelingen van de Overheid werden toegepast, ook elders worden gehanteerd.

In dergelijke grote bedrijven moeten onmiddellijk — zoals bij het Overheidspersoneel ook inderdaad gebeurd is — onderafdelingen gevormd worden. Onderafdelingen, b.v. per *afdeling* van het bedrijf, óf er moeten, indien zulks niet mogelijk is, een aantal arbeiders van hetzelfde bedrijf, die dicht bij elkaar in de buurt wonen, in een bedrijfs-onderafdeling worden samengevat. Ook bestaat de mogelijkheid, onderafdelingen te vormen van partijgenoten die in een zelfde ploegdienst werken.

Deze mogelijkheden moeten door de besturen van de bedrijfsafdelingen natuurlijk nauwlettend worden onderzocht, omdat de verhoudingen in elk bedrijf verschillend zijn en er naar omstandigheden gehandeld moet worden.

Onderafdelingen in de bedrijven, die over het algemeen niet meer dan 10 partijgenoten moeten omvatten, hebben bij het Overheidspersoneel hun waarde bewezen. Door het kleine aantal leden van zo'n onderafdeling is de leiding in staat, op korte termijn precies te weten, wat de werktijd van de betrokkenen is, wat het beste punt is om samen te komen, wat voor werkzaamheden door hen in vak- of massa-organisaties worden gedaan, enz. Het afdelingsbestuur en de leiding van de onderafdeling kunnen dan binnen korte tijd precies weten, wat over het algemeen de meest geschikte dag is voor het regelmatig houden van leden-bijeenkomsten. Dát is de voorwaarde die noodzakelijk is om een zo groot mogelijk aantal leden op de ledenvergadering te krijgen.

De organisatievorm, die bij de Overheid en bij enkele andere bedrijven wordt toegepast, heeft reeds vóór de tweede wereldoorlog zijn grote politieke waarde en noodzakelijkheid bewezen.

Ondanks het feit, dat er sinds 1934 een wet was, die aan het Overheidspersoneel op straffe van ontslag verbood, lid te zijn van de Communistische Partij en enige massa-organisaties, groeide de Partij bij het Overheidspersoneel in ledental en werden daar op velerlei gebied uitstekende resultaten behaald.

De groepen van het Overheidspersoneel wonnen ondanks alles, tientallen en tientallen abonné's op ons toenmalige dagblad De Tribune, later Volksdagblad. Onze partij-afdelingen bij de Overheid hadden 3000 abonné's op het maandblad „Politiek en Cultuur”, en ze hadden vooral een groot aandeel in het organiseren van de solidariteit met de vrijheidsstrijd in Spanje. De bedrijfskranten verschenen voor het merendeel 2 x per maand, ze werden door de buurt-afdelingen aan de resp. gemeentebedrijven verspreid, maar onze partijgenoten in dienst van de Overheid, zorgden er voor, dat de Overheids-arbeiders zélf de kosten voor deze kranten oprichtten.

Ook toen zat de reactie niet stil, maar de organisatievorm van de Partij was dusdanig, dat deze maatregelen hun effect grotendeels verloren en dat is ook nu nodig en mogelijk, zoals wij dit

andermaal bij de bedrijfsafdelingen van het Overheidspersoneel kunnen vaststellen.

In verband met het bovenstaande is het nuttig, de Resolutie van de Partij-Conferentie, die op 23 en 24 December 1949 is gehouden, aan te halen.

Daarin staat o.a.:

„De Conferentie verklaart zich volkomen eens met de in de inleiding gegeven ontleding van de toestand in de Partij op het gebied der organisatie en de in verband hiermede gestelde taken. In onze Partij zijn in de jaren na de oorlog organisatievormen en werkmethoden opgeleefd, die gelijken op de in sociaal-democratische en andere burgerlijke verkiezingspartijen gebruikelijke methoden. Niet alleen heeft dit tot verzwakking van de activiteit, doch ook tot een verontrustend verlies aan leden geleid. De Conferentie onderstreept met nadruk, dat het volledig overwinnen van deze remmende overblijfselen en het verbeteren van de organisatie en activiteit aan de basis van de Partij, de beslissende voorwaarden zijn, om de arbeidersklasse en de vooruitstrevende krachten met succes leiding in hun strijd te geven.”

Deze stellingname onderstreept nog eens de juistheid van de opvatting, in de aanvang betoogd, dat de minder goede resultaten *niet* hun hoofdoorzaak vinden in de maatregelen van de reactie, maar dat deze ligt in de onjuiste organisatie-methoden, die ook thans nog veelal in onze Partij, zowel in bedrijfs- als buurtafdelingen, worden toegepast.

Zowel door de reeds eerder aangehaalde Partij-Conferentie, als door het Partij-Congres, gehouden in Februari 1950, zijn te dien aanzien besluiten genomen, maar deze zijn zowel in bedrijfs- als in buurtafdelingen te zwak doorgevoerd, waardoor de moeilijkheden die ook *toen* reeds aanwezig waren, nog onvoldoende worden overwonnen.

Slechts door het formeren van de kleinere partij-eenheden zijn wij in staat ons werk aan de basis van de Partij te verbeteren en aan de situatie van nu en in de toekomst het hoofd te bieden. Bij het Overheidspersoneel en ook in de buurtafdelingen, waar onderafdelingen zijn gevormd, worden regelmatig ledenvergaderingen gehouden en deze zijn door hun omvang in staat, naast de bespreking van de praktische partijarbeid, ook de zo nodige scholing in politieke en theoretische vraagstukken door te voeren.

Door deze organisatie-methode krijgen de betrokken functionarissen en leden het juiste inzicht omtrent de betekenis en de noodzaak van regelmatige ledenvergaderingen en het nodige vertrouwen in de juistheid van onze politiek. Door deze organisatie-methode leren onze partijgenoten, *hoe* zij moeten handelen in de meest moeilijke situaties en zij zullen leren, vooral in de bedrijven werkmethoden toe te passen, die hen en de arbeiders van de bedrijven beschermen tegen de spionage en terreur der ondernemers en regering.

Steeds grotere delen der arbeidersklasse komen in scherpere tegenstelling te staan tegenover het regeringsbeleid en de leiders der organisaties, die dit beleid steunen. Bewijzen hiervoor zijn er te over en deze zijn reeds herhaaldelijk besproken en be-

schreven. Daarom moet in de Partij het besef levend worden, dat het feit dat wij bij het werk op allerlei gebied onvoldoende resultaat behalen, in hoofdzaak te wijten is aan de Partij zelf, aan de manier waarop wij het werk organiseren. Nog te veel worden de oorzaken dáár gezocht, waar ze in werkelijkheid niet zijn.

Het middel om ons werk te verbeteren en onze leden te activeren, is de verbetering van de organisatie van de Partij aan de basis. *) Dat is het middel om in deze tijd vooruit te komen en de Partij, ondanks de maatregelen van de klasse-vijanden, met succes aan het hoofd van de strijdende arbeidersklasse te plaatsen.

J. BRANDENBURG

---

*) I.v.m. de betekenis van de partij-organisatie en de manier waarop dit werk moet worden aangepakt, vestigen wij de aandacht op een drietal korte geschriftjes, die door de Partij in brochure-vorm zijn uitgegeven. Dit zijn de brochures: „Versterkt de C.P.N.”, waarin de rede van pgt. De Groot, namens het Partijbestuur op de Partij-conferentie in December 1949, is opgenomen, „De Partij van de Actie”, waarin de Resolutie is opgenomen van de reeds eerder aangehaalde Conferentie en „Korte cursus voor afdelings- en onderafdelingsbestuurders van de Partij”.

Genoemde brochures zijn voor het verbeteren van ons organisatiewerk aan de basis van grote betekenis en kunnen voor geringe kosten (10 cent per stuk) door iedere werker worden aangeschaft. Zij behoren tot de uitrusting van iedere functionaris, opdat ze regelmatig gelezen en bestudeerd kunnen worden als grote steun bij het werk op genoemd gebied.

„Men moet in staat zijn om op ieder bepaald ogenblik die bijzondere schakel van de ketting te vinden, die men met alle kracht moet aanvatten om de gehele ketting te kunnen vasthouden. De overgang naar de volgende schakel moet men grondig voorbereiden, waarbij de volgorde van de schakels, hun verbinding, het verschil tussen de schakels in de historische ketting van de gebeurtenissen niet zo eenvoudig en simpel is als bij een gewone, door een smid gemaakte ketting.”

LENIN.

De overbelasting van het kader

DE communistische artsen worden dikwijls geraadpleegd door werkers van de Partij, omdat dezen denken dat zij ziek zijn, terwijl zij alleen overwerkt zijn. Slechts zelden zien deze kameraden zelf enig verband tussen hun slechte gezondheid en de slechte omstandigheden waarin zij werken. Maar zodra men deze gevallen meer bij de hand heeft gehad, is de diagnose gemakkelijker. Zij spreken over doorlopende vermoeidheid. Wanneer zij 's ochtends opstaan voelen deze zieken zich vermoeider dan de vorige avond toen zij naar bed gingen. Vooral geestelijke inspanning kost extra-moeite. Het geheugen wordt minder goed. De gedachten zijn niet helder. De patiënten voelen zich niet opgewassen tegen de taken, waarvoor zij gesteld zijn, en een hinderlijk gevoel van wantrouwen tegen zichzelf is het gevolg. Terzelfdertijd wordt het humeur slechter. De zieken worden nerveus, prikkelbaar, opvliegend, humeurig. Zij verliezen gemakkelijk hun zelfbeheersing. Zij kunnen niet in slaap komen, terwijl zij doodmoe zijn. Zij lijden heel dikwijls aan voortdurende hoofdpijn en aanvallen van duizeligheid. Zij hebben geen trek. Hun spijsvertering is gestoord.

Wanneer men hen onderzoekt vindt men geen enkele afwijking. Hun organen zijn allemaal gezond. Zij zijn alleen maar overwerkt. Soms gaat het om top-functionarissen, die zwaarbelast zijn met verantwoording, met zorgen van allerlei soort, die feitelijk een onmenselijk bestaan lijden, elke avond ergens moeten spreken, in verloren ogenblikken eten, soms maar enkele uren slaap krijgen, geheel ongeregeld, al naar gelang van de omstandigheden, blootgesteld zijn aan een buitensporige geestelijke inspanning, door hun werk gedwongen om een groot aantal bladen en tijdschriften te lezen, om redevoeringen en rapporten voor te bereiden, waarin elk woord politieke betekenis heeft.

Soms gaat het om functionarissen dichter bij de basis, die in zeker opzicht een dubbel leven lijden: de beroepsbezigheid, die op zichzelf voldoende is om de dagen van een gewoon mens te vullen, en het leven van een politieke functionaris, dat zich grotendeels 's avonds afspeelt: ontelbare vergaderingen en bijeenkomsten, die dikwijls tot na middernacht duren en voor het eten beginnen, waarbij de maaltijd, als hij niet helemaal wegvalt, vervangen wordt door een boterham. En het gaat in het algemeen om hoofd- of handarbeiders, die weinig verdienen en die naast al het andere te kampen hebben met de vele moeilijkheden van het dagelijkse leven.

Men kan slechts diepe eerbied hebben voor een dergelijke toewijding aan de arbeidersklasse, die men vinden kan van hoog tot laag in onze partij. Maar men moet tegelijkertijd de gevolgen betreuren van een dergelijke intensieve overbelasting, die maar

al te dikwijls uitloopt op catastrofen en waarvan men de oorzaken moet kunnen wegnemen.

Wat zijn in de eerste plaats de gevolgen van de overbelasting, wanneer deze te lang duurt? Drie ernstige mogelijkheden doen zich voor: ten eerste tbc, die vooral de jonge mensen bedreigt, waarvan het gestel door overmaat aan werk en tekort aan eten ondermijnd is. Het resultaat: in het gunstigste geval 2 of 3 jaar volledige rust in een sanatorium.

Ten tweede, een ernstige nerveuze ontwrichting, die elk werk uitsluit en een absolute rust van verscheidene maanden noodzakelijk maakt.

Tenslotte, en dit is van het grootste belang, begunstigt de overbelasting, en vooral de overbelasting van het zenuwstelsel, een groot aantal chronische ziekten op rijpere leeftijd. Laten wij enkele voorbeelden noemen.

Sinds lang heeft men het veelvuldig optreden van maagzweren geconstateerd bij mensen waarvan het zenuwstelsel overbelast is, of in perioden van grote historische gebeurtenissen, gedurende oorlogen en grote maatschappelijke conflicten. Iets dergelijks is geconstateerd voor sommige aandoeningen van de klieren met inwendige secretie en vooral voor die van de schildklier. Tenslotte is het absoluut zeker dat een langdurige zenuwvermoeidheid, voortdurend herhaalde emoties en zorgen, een factor zijn, die het uitbreken van aandoeningen van het bloedvatenstelsel in de hand werken, in talrijke gevallen leiden tot overspanning van de bloedvaten, aderverkalking, angina. Dit feit is in elk klimaat en elk milieu vastgesteld en het is opvallend, dat, evenals wij ontzet zijn door de talrijke gevallen van het optreden van deze ziekten bij onze functionarissen, de Amerikaanse artsen hetzelfde feit hebben opgemerkt bij hun zakenmensen, bij wie de overbelasting aan een geheel andere zaak gewijd is. Hierin is niets verbazingwekkends, als wij weten dat het functioneren van ons hart en van onze bloedvaten nauw verband houdt met het sympathische zenuwstelsel en het centrale zenuwstelsel.

Laten wij nu de overbelasting op de keper beschouwen. Zoals wij gezien hebben, gaat het hier niet zozeer om een teveel aan inspannende lichamelijke arbeid, als wel om een te groot krachtsverbruik van nerveuse aard: intensieve geestelijke arbeid, een blijvend gevoel van zware verantwoordelijkheid, niet ten opzichte van zichzelf maar ten opzichte van de kameraden, van het land, van de arbeidersklasse, allerlei zorgen en emoties, een intensieve nerveuse inspanning van degene die in het openbaar spreekt en die, hoezeer hij dit ook gewend is, toch altijd min of meer last heeft van „plankenkoorts”. Tegenover deze uitzonderlijke inspanning, een tekort aan het natuurlijke geneesmiddel: de slaap. Men gaat de gewoonte aannemen om pas om 2 of 3 uur in de morgen naar bed te gaan en om 7 uur op te staan. Naarmate de overbelasting grotere vormen aanneemt ontstaat een vicieuze cirkel. Hoe minder men slaapt, des te minder

heeft men behoefte aan slaap. Weldra ontstaat een bijna volkomen slapeloosheid: nauwelijks 1 of 2 uur slaap per etmaal. Vaak neemt men dan nog zijn toevlucht tot opwekkende middelen, die op hun beurt het gestel schade toebrengen: men drinkt veel koffie en de slapeloosheid wordt groter, men wordt steeds zenuwachtiger en het hart slaat steeds sneller. Veel te dikwijls eet men op ongeregelde uren, waardoor de spijsvertering gestoord wordt. Daar komt nog in zeer veel gevallen een bijna totaal ontbreken van vacaties gedurende een aantal jaren bij, en dit alles bij mensen, die vaak een illegaal bestaan, gevangenschap of concentratiekamp achter zich hebben, en toen reeds meer geleden hebben dan het menselijk gesteld verdraagt.

Dat zijn de oorzaken. Is er een remedie? Laten wij vooropstellen, dat er voor overbelasting geen andere geneeswijze is dan rust en dat geen enkel medicijn doeltreffend is. Waar het op aan komt is, de overbelasting te voorkomen. Het is niet onze bedoeling om hier de functionarissen in hun politieke activiteit, die nodiger is dan ooit, te remmen. Maar wij zijn er van overtuigd, dat een hoeveelheid werk, die minstens even groot is en misschien van betere kwaliteit, zonder gevaar van overbelasting door hen zou kunnen worden opgebracht wanneer zij hun werk beter organiseerden en bepaalde regels voor een gezonde leefwijze in acht namen, die niemand zonder ernstige schade kan overtreden. De eerste en de belangrijkste van deze regels is de absolute noodzaak van een dagelijkse minimum-hoeveelheid slaap, die men voor normale volwassenen op 7 uur kan schatten. Er zijn in dit opzicht enkele belangrijke individuele verschillen, en wij kennen allemaal personen, die blijkbaar zonder schade verdragen om 3 of 4 uur per etmaal te slapen, terwijl anderen 8 uur nodig hebben. Maar het cijfer van 7 uur slaap is een juist gemiddelde, dat door de grote meerderheid kan worden aangenomen. Voor een jeugdige persoon of voor een jonge man is het reeds te weinig.

Een andere goede regel, die zoveel mogelijk in acht genomen moet worden, vereist een volkomen ontspanning van een dag per week, of in elk geval per veertien dagen.

De derde regel, tenslotte, is: een warme maaltijd op geregelde tijden, die niet vervangen wordt door het eten van een boterham in de haast, maar die op zich zelf reeds een kleine pauze, al is het maar van een half uur, in de voortgang van het werk inlast.

Nu moet men niet bij ons aankomen met de opmerking, dat het hier om een leefwijze gaat, die goed is voor renteniers en onuitvoerbaar voor actieve werkers van de partij. Dezen zullen er niets mee opschieten, wanneer zij door het langdurig overtreden van de bovengenoemde regels, gedurende maanden of jaren tot geen enkele activiteit meer in staat zijn. Men haalt dikwijls en terecht de bekende uitspraak van Stalin aan over

de mens, die het kostbaarste kapitaal is. Het komt ons voor dat het van het grootste belang is, dat de partij organisatievormen voor het werk vindt, die het mogelijk maken dat wij niet de gezondheid en het leven van onze beste functionarissen, van het kostbaarste kapitaal dat we hebben, verkwisten.

Noot van de redactie:

In het volgende nummer van P. en C. zullen wij op de organisatorische kant van dit vraagstuk ingaan.

Een arbeidersvrouw studeert

Wij beginnen in dit nummer met een reeks brieven van een arbeidersvrouw uit de Duitse Democratische Republiek over haar ervaringen bij de studie in de „Geschiedenis van de C.P.S.U. (b)”. Wij zijn er van overtuigd dat vele lezers, die tot nu toe dit boek te moeilijk vonden, hierin materiaal zullen vinden dat hun eigen studie vergemakkelijkt. Evenals de schrijfster van de brieven verzoeken wij hen om ons te schrijven wanneer zij gedeelten tegenkomen, die zij nog niet begrijpen, zodat wij daar in een volgend nummer op in kunnen gaan.

De redactie.

I

Beste collega's,

Om de waarheid te zeggen, was ik, toen mij door onze bedrijfsgroep van de Partij gevraagd werd aan welke scholingscursus ik in het komende jaar wou deelnemen, er nog helemaal niet van overtuigd, dat nu juist wij, werkende moeders, ons ook met de studie van de Geschiedenis van CPSU (b) moesten bezig houden. Ik ben sinds de oprichting lid van de SED en ben goed op de hoogte met de beginselen van onze Partij en ik weet ook in discussies mijn woord te doen; waarvoor zou ik nu ook de Geschiedenis van de CPSU (b) bestuderen?

Thuis gekomen bestormde ik mijn man met deze vraag, of eigenlijk met een heleboel vragen. Bv.: hoe kan ik als werkende moeder nu tijd vinden om de Geschiedenis van de CPSU (b) te bestuderen? Zou het eigenlijk niet een beetje te hoog gegrepen zijn? Waarom zou ik niet met het bespreken van de dagelijkse gebeurtenissen kunnen volstaan?

Nu heb ik gelukkig een man, die mij bij deze dingen prettig helpt, die niet dadelijk boos wordt, maar me alles rustig uitlegt. Hij herinnerde mij er dadelijk aan, dat ik zo juist in de Vrouwenbeweging de verplichting op me genomen had, met al mijn kracht voor de vrede te werken om mijn eigen en alle kinderen voor een nieuwe verschrikkelijke oorlog te behoeden. En of ik dat nu zo maar gezegd had of dat ik dat werkelijk in daden wilde omzetten?

Natuurlijk zal ik daarvoor alles doen, wat ik kan, zei ik en ik werd al boos en ik noemde alles op, wat ik in het Vredescomité van ons bedrijf voor de propaganda gedaan had. Bovendien begreep ik helemaal niet, wat die Geschiedenis van de CPSU (b) met de dagelijkse strijd, die wij nu voor de vrede voeren, te maken had. Maar mijn man liet zich niet van de wijs brengen en vroeg verder of ik bij de propaganda altijd alle vragen beantwoorden kon. Nee, dat wel niet altijd, maar dan had ik thuis de Partij-resoluties en de nieuwe wetten van de Regering nagelezen en dan had ik voor de volgende keer mijn antwoord klaar.

Of alle mannelijke en vrouwelijke kameraden dat doen, wou hij toen weten. Dat kon ik natuurlijk niet beweren; hij wist best, dat er heel wat zijn, die ontwijkende antwoorden geven — daarover had ik al dikwijls tegen hem geklaagd. Dus, vroeg hij verder, wat heeft de bedrijfsgroep van de Partij nodig? Toen moest ik toegeven, dat het werkelijk nodig is, om de kameraden van het belang van het werk te overtuigen en dat we daarom dieper op de zaak moeten ingaan en ons grondig moeten scholen, zodat we met voorbeelden kunnen aankomen, liefst uit het verleden. Nou, dat was het nu net, voorbeelden uit de geschiedenis!

Weet je, zei hij toen, we hebben uit de geschiedenis van de Duitse arbeidersbeweging veel voorbeelden, hoe het niet moet en uit de geschiedenis van de Russische arbeidersbeweging hebben we het grote voorbeeld hoe het wel moet en daarom kunnen we daaruit allemaal heel wat leren.

We moeten leren, hoe die hun politiek gevoerd hebben en welke moeilijkheden zij overwinnen moesten. Daardoor zullen we onze huidige strijd beter kunnen voeren. En daar wil je geen tijd voor vrij maken?

Ik bracht hem toen onder het oog, dat ik op die twee avonden in de maand, dat we scholing hebben, wel de kinderen bij de buurvrouw kon brengen — de kinderbewaarplaats is dan helaas al gesloten — maar dat ik verder de hele week geen tijd had om zelf te studeren.

„Als je het werkelijk ernstig wilt, dan kun je er ook wel tijd voor vinden,” antwoordde hij. „Toen we indertijd elk ogenblik opgeroepen werden voor de luchtbeschermingsdienst, werd er ook niet gevraagd of we tijd hadden. En geloof je, dat de Amerikaanse imperialisten er op zullen letten of ze mannen, vrouwen of kinderen doden? Dat heb je toch aan het voorbeeld van Korea kunnen zien.”

Nu, vriendinnen, ik ben er dan op een Zondag voor gaan zitten en wou meteen een paar hoofdstukken door nemen. Maar ik moest het boek weer weg leggen; het leek me veel te moeilijk. Mijn man zag dat, en zei: De Geschiedenis van de CPSU (b) kun je niet als een romannetje lezen. Die moet je stukje voor stukje — maar regelmatig — doorwerken, als je er wat aan wilt hebben. Leg er een blocnote naast en schrijf alles op, wat je niet begrijpt of waar je nog verdere inlichtingen over hebben wilt. Als we 's avonds even tijd hebben, zal ik je helpen.

En zo heb ik dan ook gedaan. Ik heb mijn werk zo ingedeeld, dat ik elke dag een kwartiertje over houd om te lezen, ik heb allerlei vragen opgeschreven en zo ben ik er langzamerhand in gekomen. 's Zondags zitten we dan een uurtje bij elkaar en dan houden we ons aan de hand van een atlas of soms ook van plaatjes en brochures met de Geschiedenis van de CPSU (b) bezig — en ik moet zeggen, dat ik steeds meer geboeid word door de heldhaftige strijd

van de arbeiders en boeren tegen hun onderdrukkers en van de Partij tegen haar vijanden, en dat mijn belangstelling van hoofdstuk tot hoofdstuk toeneemt. Ik verlang nu naar het begin van de scholing.

Ik zou nu graag, voor ik jullie vertel, welke vragen er bij mij bij het eerste hoofdstuk opkwamen, van jullie weten, hoe jullie met de studie begonnen bent. Willen jullie me daarover schrijven?

De volgende keer beginnen we met het eerste gedeelte van het eerste hoofdstuk. Tot zolang.

Je RIA

II

Beste collega's,

Ik heb intussen al met de 20 kameraden en de leidster van de scholingsgroep kennis gemaakt, want ik ben op 1 November op de inleidingsvergadering geweest en op 6 November zijn we met het eerste hoofdstuk begonnen.

Het eerste hoofdstuk behandelt de strijd om tot de oprichting van de Sociaal-democratische Arbeiders Partij van Rusland te komen en vertelt ons over de toestanden in Rusland omtrent het eind van de vorige eeuw. Ik moet jullie zeggen, kameraden, dat ik het meest getroffen ben door het eerste gedeelte, waarin o.a. verteld wordt over de mensonwaardige toestanden, waaronder de Russische arbeiders en boeren toen moesten leven. Als ik bedenken, dat er werkdagen van 12½ uur en in de textiel-industrie van 14-15 uur werden gemaakt en dat vrouwen en kinderen net zo lang moesten werken, maar veel minder loon kregen, dan herinner ik me weer de verhalen van mijn vader, die over net zulke toestanden in Duitsland vóór de eerste wereld-oorlog vertelde. Wij kunnen ons dat nauwelijks voorstellen, als ik er bv. aan denk, dat mijn kinderen — in plaats van naar school te gaan — zouden moeten werken! Bovendien was het tsaristische Rusland ook nog het achterlijkste van alle kapitalistische landen — vijf-zesde van de bevolking werkte in het boerenbedrijf — en de ellende van de proletariërs is daar dan ook het grootst geweest.

Maar ook de arme boeren moesten door de tyrannie van de landheren mateloos lijden; een groot gedeelte van de grond, die ze in gebruik hadden, werd hun na de afschaffing van de lijfeigenschap (1861) ontnomen en de rijke grootgrondbezitters eisten voor de „bevrijding” van de lijfeigenen nog schade-loosstelling. Dan moesten deze, voortaan „vrije” boeren op de allerongunstigste voorwaarden grond van de heren pachten. Daar zou ik graag eens een boek over lezen, misschien een roman of zo, of een film zien. De leidster van de groep raadde me de boeken van Maxim Gorki aan: „De Jeugd van Maxim Gorki” en „Mijn Universiteitsjaren” en zei, dat deze ook verfilmd waren.

Voor het eerst las ik, dat de tsaristische regering de haat tussen de verschillende nationaliteiten van het toenmalige Rusland aanwakkerde en begreep toen pas goed de betekenis van de gelijkstelling van alle nationaliteiten door de Revolutie van 1917, zoals we die nu in de tegenwoordige Sowjet-Unie zien.

Interessant is ook hoe snel de kapitalistische grootindustrie zich in Rusland ontwikkeld heeft, want het was toch alles bij elkaar een agrarisch land, meer dan 80 % van de bevolking werkte in het boerenbedrijf. En dit grote land moest door middel van verkeerswegen ontsloten worden en dus waren spoorwegen vereist. Daarvoor waren lokomotieven, rails en wagons nodig en het fabriceren daarvan vereiste weer grote hoeveelheden metaal en voor het be-

drijf waren weer grote hoeveelheden brandstof, steenkool en petroleum, nodig. Er moesten dus hoogovens en mijnen gebouwd worden. Zo greep het een in het ander. Er waren steeds meer arbeiders nodig en zo ontstond een industrie-proletariaat. Toen begreep ik waarom in 1861 de lijfeigenschap afgeschaft werd — de industrie had goedkope arbeidskrachten van het land nodig, die niet door de landheren gekocht en verkocht werden, maar die hun persoonlijke vrijheid van beweging hadden en voortaan in plaats van van de landheren van het loon van de kapitalisten afhankelijk waren. De genoemde ellendige omstandigheden, waaronder de industrie-arbeiders werken moesten, de loonsverlagingen, de straffen, de slechte woningtoestanden, dat alles moest eenmaal tot verzet van de arbeiders, tot stakingen en opstanden leiden. En juist daarbij werd duidelijk, dat de arbeiders alleen iets bereiken kunnen als ze zich aaneensluiten, zich organiseren. Zo ontstonden sedert 1875 overal arbeidersbonden, die ook voor een deel aan de stakingen deelnamen. Maar de tsaristische regering joeg deze bonden steeds weer uiteen, ook de stakingen werden met geweld van wapenen onderdrukt.

De volgende keer zal ik jullie vertellen, wat ik uit het tweede gedeelte over de „Narodniki” geleerd heb en ik hoop, dat jullie vóór die tijd dat gedeelte al eens op je gemak doorleest.

Je RIA

De bouw en ontwikkeling van het heelal

Ontstaan en ontwikkeling van sterren en planeten

In dit artikeltje gaan we na:

1. *De ouderdom van de aarde.*
2. *Het ontstaan van de aarde en van de overige planeten.*
3. *Het ontstaan en de ontwikkeling van zon en sterren.*

Het is duidelijk, dat juist op dit gebied van de sterrenkunde idealisme en materialisme in alle hevigheid op elkaar botsen. Een beschouwing van de bereikte resultaten toont hoe slechts een konsekwent wetenschappelijke, dat is een dialectisch materialistische behandeling van de vraagstukken tot een bevredigende oplossing kan leiden. Een compleet beeld van het ontstaan, de ontwikkeling en de vermoedelijke verdere geschiedenis van aarde, planeten, zon, sterren en sterrenstelsels ontbreekt op het ogenblik nog; daarom heeft het onderstaande artikeltje iets fragmentarisch, — op slechts enkele vragen kan ik u een antwoord geven.

DE ouderdom van de aarde kan bepaald worden op verschillende manieren; deze methoden hebben in het algemeen goed overeenstemmende resultaten opgeleverd, zodat het cijfer dat hieronder meegedeeld wordt vrij be-

trouwbaar is. Plaatsgebrek laat echter niet toe alle gebruikte methoden te behandelen; wij beperken ons tot een van de meest bekende methoden: de methode van de radio-actieve elementen.

Er bestaan verschillende stoffen, die de eigenschap hebben dat ze niet steeds dezelfde blijven, maar na verloop van tijd overgaan in andere stoffen. Dit overgaan gebeurt, zo zegt men, „spontaan”; dit betekent niet, dat de atomen van de betreffende stof naar eigen verkiezing besluiten, wanneer ze over zullen gaan in een ander soort atoom, maar het woord „spontaan” betekent slechts dat de natuurkundigen er nog niet in zijn geslaagd de wet te vinden die het uiteenvallen van deze atomen regelt.

Zo gaat de bekende stof radium bijvoorbeeld na verloop van tijd over in gewoon lood. Om een indruk te krijgen over de tijden, die nodig zijn om radium te doen uiteenvallen, moge dienen, dat van een bepaalde hoeveelheid radium na ongeveer 1600 jaar de helft is overgegaan in lood.

Radium zelf ontstaat weer uit andere stoffen, die uiteindelijk uit uraan zijn ontstaan. Het uraan zelf is betrekkelijk stabiel: na pas $4\frac{1}{2}$ milliard jaar is een bepaalde hoeveelheid uraan voor de helft omgezet in radium.

Het gebeurt nu herhaaldelijk, dat men ergens op aarde uraan vindt, maar daarbij tegelijk ook o.a. radium en lood aantreft. Men heeft dan een zeer grote zekerheid, dat het radium zowel als het lood uit uraan zijn ontstaan *en nu kan men eenvoudig door te meten, hoeveel er precies van elke stof in die bepaalde aardlaag voorkomt, bepalen hoe oud deze aardlaag is.* Dit is het principe, waarop de ouderdomsbepaling van de aardlagen berust.

Wanneer deze metingen uitgevoerd worden, vindt men, dat de oudste aardlagen die tot dusverre zijn onderzocht, een ouderdom hebben van ongeveer 2000 miljoen jaar (twee milliard). Men weet echter vrij zeker dat dit *niet* de ouderdom van de aarde zelf kan zijn. Voordat de korst van de aarde gevormd werd bestond de aarde reeds; hij was toen echter veel heter dan op het ogenblik en zijn lagen waren veel meer in beweging. Zelfs vermoed men, dat de aarde vroeger, voor hij vast was, zoals nu, *vloeibaar* moet zijn geweest en daarvoor wellicht *gasvormig*. Dit betekent dus, dat de oudste aardlagen die onderzocht kunnen worden, jonger zijn dan de aarde zelf. Toch kan men schattingen maken over de werkelijke ouderdom van de aarde, en een van die schattingen, van de geoloog Holmes, leert dat de tijd die verlopen is sedert het ogenblik waarop de materie, die nu de aarde vormt, voor het eerst als een afzonderlijke, geïsoleerde eenheid in de wereldruimte voorkwam, (waarbij we afzien van de vraag of die materie nu vast, vloeibaar of gasvormig was) ongeveer $3\frac{1}{2}$ milliard jaren is. Dit is dus de ouderdom van de aarde.

De volgende vraag is die van het *ontstaan van de aarde*. Wat gebeurde er, drie een een half milliard jaar geleden?

Het is duidelijk, dat deze vraag niet losgemaakt kan worden van die van het ontstaan van de *planeten*. Immers, de aarde vormt met de planeten een grote groep, een familie, die zoveel gemeenschappelijke kenmerken bezit, dat het absurd zou zijn, te menen, dat deze groep *niet* tegelijk zou zijn ontstaan. Zelfs zou men nog verder moeten gaan en zeggen dat ook het ontstaan van de *zon* gelijktijdig behandeld moet worden met het ontstaan van het planetensysteem. Er zou één theorie te vinden moeten zijn, die beide ongedwongen verklaart. Zo'n theorie bestaat er echter niet; men heeft tot dusverre steeds

getracht het ontstaan van de zon en dat van de planeten te verklaren los van elkaar. En dit is misschien de reden, waarom de vooruitgang op beide gebieden nog niet groot is te noemen. Werkelijk succes zal pas komen, wanneer zo'n gemeenschappelijke theorie gevonden zal worden.

Een groot aantal hypothesen heeft in de loop der jaren het licht gezien, welke alle tot doel hadden het ontstaan van de planeten te verklaren. Lang niet alle theoriën gingen uit van een wetenschappelijk standpunt en een aantal ervan zijn naar voren gebracht met de duidelijke bedoeling, een quasi-wetenschappelijke „verklaring” te geven van het scheppingsverhaal. Hun idealistische strekking is ook voor de leek in het algemeen zó in het oog springend, dat het niet nodig lijkt ze hier te weerleggen. Andere hypothesen zijn gevaarlijker, doordat ze weliswaar het scheppingsverhaal loslaten, maar een theorie opstellen, die het planetenstelsel en daardoor ook de aarde enig maken in het heelal. Het doel is vaak: de mogelijkheid van het bestaan van andere planetenstelsels uit te sluiten en de aarde een unieke plaats in het heelal te geven. Als voorbeeld de volgende theorie, die men nog vaak in vele slechte populaire boeken tegenkomt:

Gesteld, de planeten zijn nog niet ontstaan en de zon beweegt zich zonder planeten, alleen, door de wereldruimte. Een andere ster nadert de zon, scheert rakelings langs hem heen en door de enorme aantrekkingskracht, die zo'n nabij-passerende massa op de zonnematerie uitoefent, wordt een deel van de zonnematerie van de zon weggesleurd, komt vrij in de ruimte te zweven en loopt nu om de zon. Uit deze materie ontstaan de planeten. Men heeft uitgerekend, dat dit proces, dat wel slim uitgedacht is, zó weinig voor kan komen (door de grote afstanden van de sterren ten opzichte van elkaar), dat in het hele melkwegstelsel met zijn honderd-milliard sterren zo'n nabije passage maar eens in de biljoen jaren zou plaatsvinden (biljoen = miljoen maal miljoen). Wanneer we dit vergelijken met de tijd, dat het melkwegstelsel in zijn huidige vorm schijnt te bestaan, ongeveer tien of honderdmilliard jaar, moeten wij dus besluiten dat het hierboven beschreven proces zeer onwaarschijnlijk is. In tegenstelling hiermee komen sommige idealisten echter tot de verrassende conclusie dat zo dus bewezen is welk een zeldzame plaats de planeten in het heelal innemen, en dat klaarblijkelijk het heelal ontstaan is juist ten bate van de aarde en het zonnestelsel!

We dienen echter in dit verband op te merken, dat de sterrenkundige Kuiper berekend heeft, dat naar alle waarschijnlijkheid in ons melkwegstelsel ongeveer op de duizend sterren één voorkomt, die een stelsel planeten met zich voert, zoals de zon. Het aantal planetenstelsels in ons melkwegstelsel zou dan ongeveer honderd-miljoen moeten bedragen.

Een bevredigende theorie van het ontstaan van de planeten is afkomstig van Von Weizsäcker en Kuiper. Zij gaan uit van het herhaaldelijk waargenomen feit, dat sterren vaak gezien worden tezamen met grote wolken gas of stof, die de sterren schijnen te omringen en waarin de ster lijkt ingebed te zijn. We stellen nu, dat de zon vroeger ook omgeven was door zo'n gasmassa; deze massa hoeft niet stil te staan maar roteert langzaam om de zon heen. Nu hebben de natuurkundigen ons geleerd, dat in zo'n grote gasmassa, die bovendien in beweging is, al heel gauw allerlei grote en kleine wervelingen optreden. Ieder kan deze proef zelf nemen: blaas maar eens wat sigarettenuit. Deze wervelingen bewegen zich in de grote gaswolk; ze botsen

tegen elkaar en bij die botsingen komen dus ook de gasatomen waaruit de wolk bestaat met elkaar in botsing. Daarbij gebeurt het dan, dat gebotste deeltjes aan elkaar blijven kleven en een groter deeltje vormen. Dit proces zet zich door en na verloop van tijd zijn in de gaswolk kernen ontstaan, die voortdurend verder aangroeien en tenslotte overgaan in de planeten.

Deze theorie wordt op het ogenblik door velen aanvaard; er zijn echter nog enkele punten waarop ze niet bevredigend is, maar 't is op het ogenblik nog niet duidelijk of deze moeilijkheden ons tenslotte zullen dwingen de hele theorie af te wijzen.

Op de logisch hierop volgende vraag: *hoe ontstaat de zon en hoe ontstaan de sterren?* kunnen we weliswaar nog geen antwoord geven, doch een belangrijke aanwijzing bezit men sinds kort, dank zij het werk van Ambartsoemian, in 1949 winnaar van een Stalinprijs, en zijn medewerkers. Ambartsoemian is de ontdekker van de z.g. „ster-associaties”, ijle groepen van niet meer dan een honderdtal sterren, welke groepen zich tussen de andere sterren bevinden en die enerzijds gekenmerkt zijn door het feit, dat ze uit heel bepaalde, zeldzaam voorkomende stersorten bestaat en anderzijds de eigenschap hebben, dat ze zo ijl zijn, dat ze niet op het eerste gezicht tussen de sterren ontdekt kunnen worden: het vereist grondig onderzoek en nauwgezette studie om tussen de massa's andere sterren van allerlei soort de enkele merkwaardige sterren te ontdekken en te zien, dat in een bepaald gedeelte van het melkwegstelsel deze sterren een ijle opeenhoping vormen.

De ijtheid heeft tot gevolg, dat de associaties geen stabiele samenstelsels zijn: de onderlinge afstand van de sterren, waaruit de associatie is opgebouwd, is zo groot, dat hun wederzijdse aantrekking zeer klein is; de sterren van de associatie slagen er niet in bij elkaar te blijven, intengedeel: door de werking van de vele omringende andere sterren wordt de associatie na verloop van een, in sterrenkundige zin, korte tijd: ongeveer tien miljoen jaar, geheel uit elkaar gerukt en bestaan nog wel de afzonderlijke sterren, maar de *groep* ziet men niet meer.

Tegelijkertijd heeft zich echter ook in de sterren een verandering voltrokken. Wanneer de sterren nog in de associatie zijn, zijn het zeer hete sterren met temperaturen van vele tienduizenden graden aan het oppervlak (de zon is maar 6000° heet). In de tijd echter, dat de associatie uiteengerukt wordt, zijn deze sterren tevens afgekoeld; dit afkoelen gaat zo sterk, dat er bepaalde groepen van sterren zijn die *alleen* in associaties voorkomen; in de tijd dat de associatie uiteengevallen is, is deze stersort al in een van een ander type overgegaan.

We vergelijken nu de „leeftijd” van deze associaties, die ongeveer tien miljoen jaren is, met die van het melkwegstelsel: duizend tot tienduizend malen groter. De conclusie is, dat de associaties, om op het ogenblik nog gezien te kunnen worden, *jonge* objecten moeten zijn; ze hebben zich kort geleden gevormd en, om te verklaren, dat er op het ogenblik in ons melkwegstelsel ongeveer honderd of duizend associaties voorkomen (zo groot wordt hun aantal geschat) moet men dus aannemen dat associaties dingen zijn die *nu* ontstaan; met andere woorden: nu, op dit ogenblik, ontstaan er sterren! Dit is de omwentelende betekenis van de ontdekking van de ster-associaties.

Daarbij moeten we dan nog opmerken, dat het ontstaan van de sterren in een associatie ook niet een bruusk proces is: ook in een reeds gevormde asso-

ciatie blijven zich althans enige tijd lang nog sterren vormen. Dit volgt duidelijk uit het feit, dat in de associaties steeds de „jonge” sterren binnen de groep gezien worden, terwijl oudere sterren reeds meer naar de buitenkant van de associatie zijn verspreid.

Wanneer we nu dus terug gaan naar de vraag: „hoe en waar ontstaan de sterren?”, dan is het antwoord:

Sterren ontstaan naar alle waarschijnlijkheid in ster-associaties; sterren ontstaan dus niet geïsoleerd in het heelal, maar ze ontstaan in groepen, die „korte” tijd na hun ontstaan uiteenvallen, terwijl de sterren zelf blijven bestaan, maar wel aanvankelijk een vrij snelle ontwikkeling doormaken. We mogen echter niet zeggen, dat alle sterren nu als zeer hete sterren ontstaan, daar er twee soorten associaties bekend zijn: de O-associaties, die uit hete, witte sterren bestaan, en de T-associaties, die uit kleine „koele” rood-achtige sterren ontstaan.

Men weet nog niet of en hoe de zon uit een van deze associatie-typen is gesproten, zodat het ontstaan van de zon eigenlijk nog niet goed bekend is.

Meer weet men af van de *toekomstige ontwikkeling van de zon!* Zoals we in het tweede artikeltje zagen: de zon straalt licht uit, doordat in zijn binnenste waterstof-atomen omgezet worden in atomen van een andere soort: helium-atomen. Het is, na het voorgaande duidelijk, dat de zon dus slechts zolang licht zal kunnen geven, als er waterstof-atomen in de zon aanwezig is. Nu is de waterstof-voorraad van de zon precies bekend, zodat men precies kan nagaan hoelang de zon nog licht zal kunnen uitstralen op de manier zoals hij dat nu doet.

Berekeningen, die op deze grondslag zijn uitgevoerd, hebben geleerd, dat de zon nog ongeveer honderdmilliard jaar licht zal kunnen geven. Wanneer men dit getal vergelijkt met de geschatte ouderdom van de zon — men kan deze op 5 miljard jaar schatten — komt men tot de conclusie, dat de zon nog piepjong is en pas een twintigste deel van zijn leven achter de rug heeft.

Laat ik met deze opmerking dit verhaal besluiten. Er zijn juist op dit terrein nog vele vragen, die gesteld zouden kunnen worden, maar de beantwoording daarvan is zeer onzeker; daarom laat ik de behandeling van deze kwesties liever achterwege.

KEES DE JAGER

Boekbespreking

Vrees voor de vrijheid

ONDER de titel „Tussen Vrees en Vrijheid” *) heeft prof. J. Romein een bundel opstellen laten verschijnen, die in de jaren 1944/48 zijn ontstaan.

Laten wij ten gunste van de schrijver aannemen, dat het vergeeflijke ijdellijkheid is geweest, dat hij in deze bundel een reeks beschouwingen heeft opge-

*) Uitg. Querido, A'dam.

nomen, die hij beter aan de vergetelheid prijs had kunnen geven. In het bijzonder doelen wij hierbij op de tijdens de oorlog ontstane opstellen „Continentale statengemeenschappen” en „Europese federatie”. Immers, de ideeën zowel als de organisatorische waandenkbeelden, die Romein hier bijeen geknutseld heeft, zijn reeds lang door de loop der historie verworpen en hoogstens zou hij heden ten dage voor deze opstellen nog een goedkeurend knikje kunnen krijgen van zulke befaamde politici als jhr. v. d. Goes van Naters. De publicatie van deze beschouwingen is op zichzelf reeds een reactionnaire daad, hetgeen begrijpelijk wordt, wanneer men b.v. weet, dat Romein het scheppen van een „Balkanfederatie” voorstond, bestaande uit Griekenland, Albanië, Bulgarije en Joegoslavië, of een „Middel-Europese Federatie”, die zou moeten bestaan uit de uit elkaar gescheurde en weer losjes aan elkaar geplakte „Länder” van Duitsland of tenslotte een „West-Europese Federatie”, die uit... Engeland zou moeten bestaan, waarbij Nederland, België en Luxemburg zich moesten aansluiten!

Belangrijker dan deze opstellen, die laten zien tot welke onhistorische waandenkbeelden sommige historici vermogen te komen, lijkt ons het opstel „Toynbee's studie der geschiedenis”, waarmee tevens in verband staat de studie „De crisis van onze beschaving in historisch perspectief”.

Een paar opmerkingen over dit laatste opstel vooraf. Hier vat Romein om zo te zeggen zijn politieke geloofsbekentenis samen. Afgezien van de betuiging van hulde aan Toynbee, komt dit in het kort op het volgende neer. Volgens Romein zal „onze beschaving” slechts gered kunnen worden door een weg te bewandelen, die voorgeschreven wordt door de begrippen vrijheid, ordening, gemeenschapsgedachte en individueel burgerschap. Hem staat dus een soort geestelijke „revolutie” voor het oog, die weliswaar niets meer te maken heeft met zijn vroegere socialistische idealen of met de ideeën van het historisch-materialisme, waarover hij eens een boek heeft geschreven, maar die in elk geval de bijval van alle kleinburgers zal verwerven. De „ordering” stelt hij zich o.a. zo voor, dat zij in „evenwicht” wordt gebracht met de „vrijheid” door het instellen van „bedrijfscorporaties”, „waarin de staat, de ondernemers en de arbeiders evenredig zijn vertegenwoordigd.” En hiermee zal hij zelfs de bijval van prof. Veraart, prof. Romme, De Linie en Salazar verwerven. Waarop het opstel neerkomt, is dus niet een poging tot redding van onze beschaving, maar tot redding van een door de geschiedenis ten ondergang veroordeelde klasse.

Waar prof. Romein zich zover „ontwikkeld” heeft (men verontschuldige het werkwoord), behoeft het ook geen verwondering te wekken, dat hij sinds de oorlog tot zijn geestelijke leidsman de meest reactionnaire historicus in Europa, prof. Toynbee, heeft verkozen. Romein zegt zelf in het laatstgenoemde opstel, dat het werk van Toynbee „méér tot verrijking van mijn wezenlijk inzicht in de gang der beschavingen heeft bijgedragen dan dat van welke andere cultuur-historicus ook”. (Marx, die ons het inzicht in de wetten der beschavingen, en in het bijzonder van het kapitalisme heeft verschaft, is reeds lang vergeten!)

Maar wie is deze uitzonderlijke man, aan wiens voeten zowat de gehele Nederlandse historische wetenschap ligt (met de loffelijke uitzondering van prof. Geyl en enkele anderen)?

Wat zijn opvattingen betreft, is Toynbee een „neef” van de nazi-historicus Oswald Spengler, en wat zijn beroep betreft, is hij — om het beleefd te zeggen — een ambtenaar van een zekere afdeling van het Foreign Office. Romein zelf

zegt daarover dat Toynbee in zijn jongere jaren eens in Griekenland als spion werd opgepakt, toen hij de oude Griekse beschaving op een 20ste eeuws viaduct „bestudeerde”.

En nu zijn opvattingen. Romein zegt over zijn leermeester, dat de betekenis van zijn werk daarin ligt, dat „hier voor het eerst een historicus het woord nam, wiens moed om zich aan dit grootste aller historische problemen te wagen, zijn oorsprong vond in het bewustzijn van zijn *d e n k k r a c h t*, terwijl tevoren slechts denkers zich hiertoe hadden gezet, die hun moed putten uit hun gebrek aan historische scholing. Het idealistische uitgangspunt van Toynbee is aldus vastgesteld. Voegen wij daaraan nog toe, dat Toynbee volgens Romein door de „irrationele intuïtieleer” van de reactionnaire mysticus Bergson beïnvloed is, dan is het beeld bijna compleet. Maar niet geheel. Want evenals bij Spengler is de theorie van Toynbee gericht tegen het idee van de eenheid der wereld-historie. In de plaats van de historische continuïteit der beschaving, stelt Toynbee een kunstig bedacht schema van een reeks in zich zelf gesloten beschavingen, waarvan iedere beschaving een kringloop van ontwikkeling door-maakt en haar *o n v e r a n d e r l i j k e* karaktertrekken bewaart.

Het is voor onze lezers belangwekkend om te weten, dat volgens prof. Toynbee de geschiedenis van Europa in feite de geschiedenis van twee beschavingen is: Oost en West. De oostelijke beschaving, met haar drie ontwikkelingsstadia Byzantium, het Russische Rijk en de Sowjet-Unie, wordt tegenover de „westelijke” beschaving gesteld, en zodoende hebben wij hier de diepzinnige „historische” verklaring voor het „ontstaan” van de „onoverbrugbare” tegenstelling tussen het socialistische „Oosten” en het kapitalistische „Westen”. Het behoeft ons nu ook niet meer te verwonderen, dat Toynbee de uitweg uit deze „eeuwenoude” vijandschap ziet in de „westernisatie” van het Oosten, d.w.z. in de vernietiging van de nieuwe socialistische beschaving door de legers van het Atlantisch Pact.

Het is niet toevallig, dat Romein deze kerngedachte van Toynbee met stilzwijgen voorbijgaat, al tracht hij zich er van af te maken met de mededeling dat hij niet gelooft in een bedreiging van de Europese beschaving door Rusland (in het opstel „De crisis van onze beschaving”). Toch vinden wij in zijn opstel over Toynbee ruim voldoende aanwijzingen voor het reactionnaire en nihilistische karakter van deze „cultuur-historicus” in bijzondere dienst van Bevin.

Romein bekent zelf, dat Toynbee het vertrouwen in de rede mist, d.w.z. evenals Spengler en zijn nazi-ophemelers een onbegrensd vertrouwen in de mystiek van de geschiedenis, de voorzienigheid heeft.

De nihilistische invloed van Toynbee komt duidelijk tot uitdrukking in de verklaring van Romein, dat hij „ons bij de afgrond van onze onkunde gebracht heeft, ja meer: ons heeft doen twijfelen aan de toereikendheid van de menselijke kennis in het algemeen en zelfs de *m o g e l i j k h e i d* daarvan.” Tegenover dit afbrekende pessimisme stellen wij de opvatting van Lenin, in zijn boek „Materialisme en Empirio-criticisme”, die een onbegrensd vertrouwen in de mogelijkheid van de menselijke kennis heeft. Tegenover de opvatting van Toynbee en Romein, die in feite neerkomt op een willoos aanvaarden van voor de mens niet verstaanbare natuur- en maatschappelijke wetten, stellen wij de opvatting van het marxisme, dat de mens in staat is zich te bevrijden uit het „rijk der noodwendigheid” en het rijk der vrijheid te betreden.

F. BARUCH

„Het beste is voor de arbeiders nog niet goed genoeg.“

MET deze woorden kenschetste Fr. Engels het streven, van Marx om zich bij alles wat hij deed en schreef, tot het uiterste in te spannen omdat Marx het beste, van wat hij deed, nog niet goed genoeg vond voor de arbeiders. En Engels sprak hierover om de jongeren onder de revolutionnaire schrijvers en journalisten te waarschuwen voor haastig en slecht geschreven en onvoldoende doordachte en doorleefde artikelen en boeken.

Hieraan moet men onwillekeurig denken bij het lezen van het zojuist verschenen boek van Klaas van der Geest: „Morgen schijnt weer de zon”. Zouden we dit boek vergelijken met dat wat de burgerlijke schrijvers het licht doen zien, dan moeten we zeggen, dat deze vergelijking niet anders dan gunstig zou kunnen uitvallen. Zijn liefde voor de werkende mensen, vrij van valse romantiek, zijn positieve houding ten opzichte van het leven, onderscheiden zijn werk van de burgerlijke scribenten, wier boeken veelal ontwaarden in ontledingen van angst en wanhoop, en voor wie het tegen-natuurlijke levenspessimisme hoogste wijsheid is. Maar alleen vanuit dit gezichtspunt kunnen we de schrijver van „Gezegend is het land” niet beoordelen, dit zou een belediging zijn. Aan een schrijver die in dit boek zijn kunnen heeft getoond, stellen we hogere eisen.

Zijn nieuwe roman schildert het leven van de vissersbevolking op Schiermonnikoog in de eerste decennia van deze eeuw. We maken kennis met het harde en moeilijke leven van deze zelfstandige zwoegers, die hun strijd met de elementen, om zich een stuk brood te veroveren, vaak met de dood moeten bekopen. Hun afhankelijkheid van de natuurkrachten en de onzekerheid van hun lot, vergroot door de primitieve vaartuigen, die zij moeten gebruiken, schept een sterk gevoel van afhankelijkheid en het aanvaardjen van de heerschappij van het noodlot, die zich in een strenge orthodoxie uit. Op goede wijze wordt ons in het boek geschilderd, welk een conservatieve macht het geloof uitmaakt en hoe het iedere vernieuwing met hand en tand bestrijdt. Welk een verzet als een ziek kind, door Tade, een visser, die in zijn jonge jaren door de hele wereld heeft gezworven en zich daardoor in belangrijke mate van het starre gewoonterecht op het eiland heeft bevrijd, voor het open raam in een ledikant wordt gelegd, inplaats van in een duffe en bedompte bedstee. De meest gelovigen zien er het werk van de satan in. En als Tade trouwt met een meisje, wier verloofde vele jaren voordien op zee is omgekomen, dan is de verontwaardiging algemeen, want zo'n meisje hoort nooit meer te trouwen. Maar ook deze afgesloten eilandgemeenschap ontkomt niet aan de invloed van het kapitalisme. Met het voortschrijden der jaren doen de motorbotters hun intrede en in de oorlogsjaren van de eerste wereldoorlog wordt er door de vissers veel geld verdiend. Ook het eiland wordt „werelds”. De vrijzinnigen krijgen de overhand en in het slot van het boek komt een overwinning voor, die de dokter van het eiland, een „ongelovig” man, behaalt door een vrouw, die door een geringe lichamelijke stoornis geen kind kan krijgen, over te halen zich te laten opereren.

De wetenschap triomfeert hier over het geloof. Met grote liefde worden de

details van het leven der gewone mensen geschilderd, en bijzondere indruk maakt de figuur van de oude moeder op ons, die in haar levenswijsheid en mildheid, in haar onzelfzuchtigheid, het ongeschokte vertrouwen in en liefde voor de mens verpersoonlijkt.

Ook de kinderen uit dit boek blijven ons in herinnering. Maar toch houden we bij het lezen van deze roman het onbevredigde gevoel, dat ze niet af is en dat het wezenlijke eraan ontbreekt.

Dit komt omdat ze een onjuiste indruk achterlaat omtrent het wezen der kapitalistische maatschappij. Want de armoedzaaiers uit het begin van het boek worden welgestelde mensen, die in de oorlog bovenjan komen. Waar dit incidenteel zo geweest kan zijn, vragen we ons echter toch in ieder geval af, hoe het deze mensen verder gegaan zal zijn in de grote crisis van 1930. En daar waar de motorvaartuigen hun intrede deden, ontwikkelde zich ook in de visserij het kapitalistische bedrijf en ontstond er een klassen-differentiatie onder de vissersbevolking, die zich in scherpe klassenstrijd uitte en die een van haar hoogtepunten vond in de grote visserijstaking te IJmuiden tijdens de crisisperiode. Van dit alles bespeuren we minder dan niets.

En toch moet het de taak van de naar waarheid strevende schrijver zijn, niet het toevallige en uitzonderlijke, maar het voor de ontwikkeling kenmerkende weer te geven.

Geen spoor van de uitbuiting en de groei van het klassebewustzijn. Het boek laat ons slechts de groei tot kleine welvarende zelfstandigen zien, in strijd dus met de maatschappelijke ontwikkeling in zijn geheel. Daardoor krijgen de mensen in het boek een toevallig karakter en blijft het geheel veelal in het persoonlijke steken. De geschilderde ontwikkeling der personen wordt nergens als dwingend gevoeld. Hierdoor blijft het boek zelfs belangrijk achter bij „Thuisreis”, al is het veel evenwichtiger opgebouwd. De sterke noodlotsgedachte heeft het er echter mee gemeen en deze staat wel heel ver af van de zelfbewuste fierheid der revolutionnair, die vecht voor een wereld, waar de mensheid haar eigen lot in handen zal nemen en bekroond zal worden door haar overwinning over de natuurkrachten. Deze tekorten verlenen aan het boek een oppervlakkigheid en vluchtigheid, die ook in de stijl die zich niet van gemeenplaatsen heeft kunnen vrijwaren, tot uitdrukking komt.

De „barre branding” uit de eerste zin van het boek is in dit opzicht typerend. We geloven aan de schrijver van „Gezegend is het land” hogere eisen te mogen stellen en hem in herinnering te mogen brengen, dat „het beste nog niet goed genoeg is voor de arbeiders”.

G. H.

LICHT IN KOORDI

(Uitg. Pegasus, f 2,25)
H. Leberecht:

DE geschiedenis van Estland, thans een der Baltische (aan de Oostzee gelegen) Sowjet-republieken, is er één van vrijwel voortdurende overheersing door buitenlandse machten. Zeer lange tijd, reeds in de Middeleeuwen onder de heerschappij van de Duitse Orde, waren de Duitse

adel en burgerij er heersende klasse. Dit Duitse element is steeds zeer machtig gebleven. Ook andere heersers, onder wie de Russische tsaren sedert de verovering van het land door Peter de Grote, hielden het Estlandse volk in een half-koloniale toestand.

Pas toen het volk zich in 1940 bij de Sowjet-Unie aansloot en door de Sowjet-troepen werd bevrijd, konden de eerste stappen op de weg naar een

betere toekomst worden gedaan. Maar de Duitse invallers, geholpen door de binnenlandse verraders, verhinderden in 1941 de overgang naar de collectivisatie van de landbouw. In 1944, toen de Duitse en binnenlandse fascistische door het Sowjet-leger waren verslagen, kon het reeds begonnen werk weer worden opgenomen, met het gevolg, dat al vrij spoedig de eerste collectieve bedrijven werden opgericht.

Het ontstaan van deze bedrijven beschrijft H. Leberecht in zijn bekroonde roman „Licht in Koördi”. Het verhaal speelt zich af in een dorpje, Koördi geheten, waar evenals elders het land van de grootgrondbezitters door de nieuwe regering wordt verdeeld onder de arme boeren en landarbeiders, die dan voor het eerst in staat zijn hun leven in eigen hand te nemen en zelf hun toekomst te maken. Wij zien het ontwakende besef van eigenwaarde bij de „nieuwe boeren”, hun gerechtvaardigde trots en vreugde om te kunnen werken op eigen land, met eigen ploeg en paard, waarbij de vruchten van de arbeid ten goede komen aan henzelf, hun gezin en de gemeenschap.

Er moeten echter nog veel moeilijkheden worden overwonnen, vooral de heimelijke tegenwerking van de grotere boeren, wier macht over mens en grond weliswaar gebroken is, maar wier invloed als gevolg van de nog bestaande conservatieve opvattingen zich nog doet gelden. Pas wanneer hun praktijken ontmaskerd worden en de kleinere boeren van Koördi zich aangesloten hebben, komt hieraan een einde. Door hun ervaringen voelen zij dringend de behoefte om een collectief bedrijf te vormen, waardoor zij niet meer letterlijk en figuurlijk langs elkaar heen werken.

Spannend zijn de hoofdstukken, waarin de boeren de aanval afslaan van de fascist Robert Kurwest, de zoon van een grote boer, die met de Duitsers tegen de Sowjet-Unie heeft gevochten en uit zijn geboortedorp heeft moeten vluchten. Deze voormalige koelak, die, ten koste van alles, moord inbegrepen, zich weer in zijn oude macht wil herstellen, zwerft en moordt met zijn bende op het platteland, zich steeds terugtrekkend in de bossen. Door de onrust en opwinding wordt de goede gang van de oogstwerkzaamheden gestoord en op

een dag tracht Kurwest zijn voormalige knecht Paul Runge te vermoorden, die, na in de oorlog in het Sowjet-leger gediend te hebben, zich thans op de voormalige bezittingen van zijn vroegere baas met harde arbeid en ontbering een bestaan veroverd, tezamen met zijn jonge vrouw. Wanneer dit mislukt steekt Kurwest de eerst gewonnen korenrijt van de boer in brand. „Op deze korenrijt was hun hoop voor de toekomst gegrond”, schrijft Leberecht. In korte, krachtige en beeldende taal beschrijft hij de gebeurtenissen: de aanval, het toesnellen van de boeren om hun kameraad te hulp te komen, het reddings- en blussingswerk en de menselijke aspecten aan deze gebeurtenissen.

In deze hoofdstukken vooral ontplooit Leberecht zijn dramatische talenten, evenals in de beschrijving, aan het slot van het boek, van de drooglegging van het „Slangenmoeras”. De collectiefboeren trachten met gezamenlijke inspanning nieuw bouwland te ontrukken aan het onvruchtbare moeras. Zij voeren een haast onmogelijke strijd, totdat zij plotseling door de arbeiders uit de stad, die in grote getale aanrukken, worden geholpen met het afgraven van het afwateringskanaal. Dan is het „afgelopen met het Slangenmoeras” en weerklinkt aan het eind van de spannende, doch vreugdevolle dag de overwinningskreet: „Het water stroomt! Het vloeit af!”

Dit is geen zogenaamde boerenroman, een burgerlijk maaksel, dat met veel bombarie het „boeren”-leven verheerlijkt en vaak een totaal vals beeld van de werkelijkheid geeft, omdat het propaganda voor het grootboerendom is en de rijke boer de held van het verhaal is. Hier zijn de kleine boer en de landarbeider, die onder het Sowjet-bewind zelfstandig worden, held van het verhaal. Hier wordt getoond, dat knechten, landarbeiders, ook een geschiedenis hebben. De socialistische literatuur tekent de geschiedenis van het volk op en levert daarin een grote bijdrage tot de bewustwording van de massa, tot de bewustwording van zijn eigen waarde. En hieraan voldoet ook dit werk van H. Leberecht, dat in een goede vertaling van K. v. d. Geest door Pegasus werd uitgegeven,

W. P.

HET TESTAMENT VAN CESARE BORGIA *)

In de geschiedenis is de naam Cesare Borgia zeer berucht als een sluw en gewetenloos avonturier.

De Borgia's (in het Spaans Borja) waren van een Spaans adellijk geslacht, dat zich in Italië vestigde. O.a. behoorden daartoe verschillende pausen, zoals Calixtus III van 1445-1458 en Alexander VI van 1492-1503. Deze laatste paus had bij een gehuwde vrouw (Vanozza del'Catanei) verscheidene „natuurlijke” kinderen. Tussen haakjes: zulke kinderen worden in de huidige kinderbijslagwet, nota bene op aansporing van de katholieken (!) niet met „wettige” kinderen gelijkgesteld!

De meest beruchte, die een aardje naar zijn vaartje had (want dat was ook 'n lekkere Paus, die Alexander VIde!) van deze „natuurlijke” kinderen was Cesare (1477-1507), die jong gestorven is. Overigens had hij desondanks een veelbewogen leven. Hij werd al op zestienjarige leeftijd (ja, stel je voor!) kardinaal. In 1498 legde hij dit baantje al neer en een jaar later huwde hij met de Franse prinses Charlotte d'Abret van Navarre.

Hij verliet kort na zijn huwelijk deze vrouw en trok naar Italië en veroverde verschillende van de kleine staten, waaruit Italië toen bestond. Moord op zijn adellijke tegenstanders behoorde tot z'n meest voorkomende methoden. Uitmoorden van de stedelijke bevolking, plundering, verkrachting waren de nevenverschijnselen bij het brengen van de cultuur in deze tijden van de hooggeroemde renaissance.

Zijn zuster Lucretia (1480-1519), driemaal gehuwd, heeft ook geen al te eervolle naam. Kenmerkend is, dat de geschiedenis van deze fijne familie eindigt met een heilige: de H. Franciscus Borgia (1510-1572), achterkleinzoon van onze bovengenoemde Paus Alexander VI. In 1671 is hij heilig verklaard en zijn Feestdag is 10 October.

Onze Cesare leefde dus in het bewogen tijdvak van Leonardo da Vinci en Savonarola. Men beschouwt hem vrijwel algemeen als het kenmerkende voorbeeld van een gewetenloze machtswellusteling. Met niets ontziende middelen heeft hij ge-

tracht zijn doel te bereiken en wel: het vormen van een sterke midden-Italiaanse moderne staat. Ook zijn vader ondersteunde hem in deze plannen, waardoor geestelijke en wereldlijke doeleinden door elkaar liepen.

Balchin heeft er een verhaal van gemaakt, vaak boeiend verteld, maar dat desondanks geen inzicht geeft in dit belangwekkende tijdvak.

Wij hebben weinig aan uitspraken als deze:

„want de geschiedenis is de er-
„varing die de ene mens met de an-
„dere opdoet en indien men toestaat,
„dat de historie een leugen wordt,
„dan is zij nutteloos en gevaarlijk.”

Een staaltje van de toon is het volgende: van paus Paulus II zegt hij:
„die geen moralist was, maar een
„doodgewone dronkenlap en veel-
„vraat en die tenslotte zijn eigen
„dood op zijn geweten had door
„tijdens één maaltijd twee grote wa-
„termeloenen op te eten.”

Of op deze wijze:

„De nieuwe Paus had niets van
„de kracht en kundigheid van Six-
„tus, maar op zijn manier was hij
„een even grote schurk. Hoewel dom,
„was hij uitermate inhalig en ook hij
„gebruikte zijn positie openlijk om
„zijn familie te bevoordelen. Hij was
„ook de eerste Paus, die openlijk
„zijn kinderen erkende, alle zeven.
„Vóór hem hadden Pausen slechts
„neefjes en nichtjes gehad. Een van
„zijn zonen trouwde met de dochter
„van Lorenzo de Medici en in ruil
„daarvoor werd de jonge Giovanni
„de Medici, Lorenzo's zoon, op der-
„tigjarige leeftijd tot kardinaal be-
„noemd.”

Van zulke „onthullingen” is het boek vol. Slemppartijen, naakte vrouwen als gezelschap, moordpartijen, schijnen de enige bezigheden te zijn van al diegenen in dit tijdvak, zoals zij in dit boek voorkomen.

Het Pausdom als een historisch, maatschappelijk verschijnsel, leren wij uit dit boek niet kennen. Ondanks dit zal het boeiend geschreven verhaal toch velen trekken. Het historisch inzicht verdiepen doet het zeker niet.

G. v. Pr.

*) Nigel Balchin: Het testament van Cesare Borgia. Geautoriseerde vertaling van N. G. Hazelhoff. Uitgave v.h. Van Ditmar N.V., Amsterdam-Antwerpen - 1950

KRONIEK

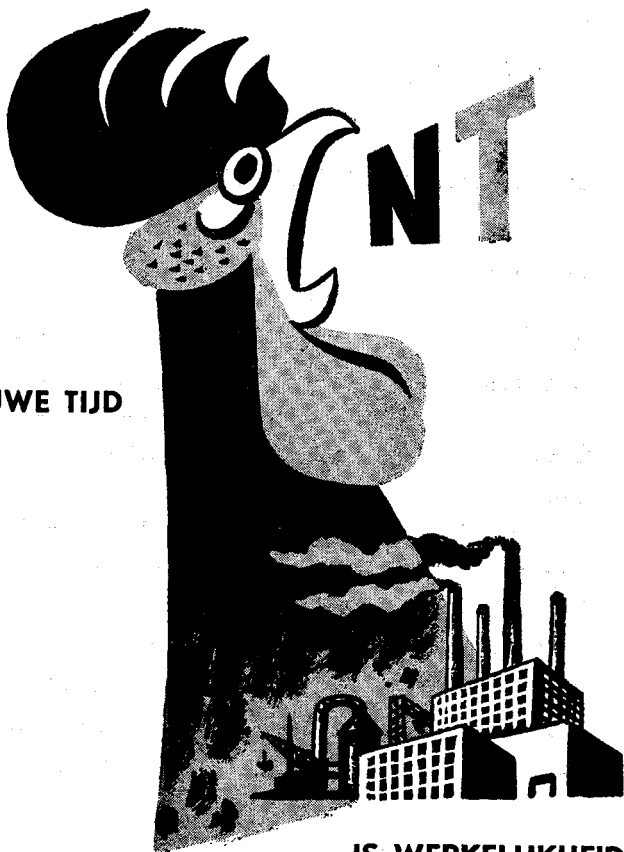
15 November - 15 December

NOVEMBER

- 16 Het Tweede Wereldvredecongres in Warschau geopend.
- 22 Het Tweede Wereldvredecongres stelt een handvest voor de vrede op en doet nieuwe voorstellen voor een Vijfmogendhedenconferentie en voor geleidelijke en evenredige vermindering der bewapening.
- 23 81 Labour-Parlementsleden eisen een vreedzame buitenlandse politiek.
- 24 MacArthur begint een nieuw offensief in de richting van de Mandsoerijse grens.
- 26 De Koreaanse Volkslegers, gesteund door grote guerilla-eenheden en Chinese vrijwilligers, zijn tot de tegenaanval overgegaan en brengen zware slagen toe aan de Amerikaanse interventietroepen.
- 29 De Amerikaanse terugtocht in Noord-Korea is in een vlucht veranderd. De beurzen in New York en Londen laten een scherpe koersdaling zien, waardoor miljarden werden verloren.
- 30 Truman dreigt in een persconferentie met het gebruik van de atombom. Meer dan 150 Engelse parlementsleden hebben onmiddellijk bij het bekend worden van deze verklaring een schrijven ondertekend, waarin van de Engelse regering geëist wordt zich niet in een oorlog met China te storten en de Engelse troepen uit Korea terug te trekken, indien Truman deze bedreiging waar zou maken.
- Nederland heeft een nieuw handelsverdrag getekend met de S.U., waarbij de S.U. graan en kunstmest levert tegen haring en schepen door Nederland.

DECEMBER

- 1 Op het P.v.d.A.-congres over de buitenlandse politiek pleitte J. de Kadt voor „welvaart door bewapening” en eiste het gooien van bommen op China. „De agressor China moet behandeld worden als de agressor Korea”.
- 3 Attlee is naar Amerika vertrokken voor persoonlijke besprekingen met Truman.
- De Koreaanse Volkslegers zijn reeds ten Zuiden van Phyong-Yang. De gehele vijandelijke legermacht wordt met omsingeling bedreigd.
- 5 Het Koreaanse Volksleger bevrijdt Phyong-Yang.
- Dertien Aziatische landen doen een bemiddelingsvoorstel ten aanzien van de oorlog in Korea.
- 6 Het Franse Kabinet spreekt zich uit voor onmiddellijke herbewapening van West-Duitsland.
- 8 Economische autoriteiten hebben de toekomst van Nederland catastrofaal genoemd; inflatie, ineensinken van de „Europese economische samenwerking” en langere werktijden worden in het vooruitzicht gesteld.
- 10 Kim Ir Sen, de Koreaanse premier en opperbevelhebber, is in de hoofdstad van Noord-Korea, Phyong-Yang, teruggekeerd.
- 12 MacArthur's achtste leger vlucht ten Zuiden van de 38ste breedtegraad.
- 15 Truman kondigt de nationale „noodtoestand” af.

DE NIEUWE TIJD

IS WERKELIJKHEID

In de Nieuwe Tijd Reeks zullen regelmatig korte verhalen verschijnen over het leven van gewone mensen in het land van het socialisme.

Reeds verschenen:

De geschiedenis van een Stachanow-arbeider, prijs ... f 0.30

De Witte Plek, prijs ..... f 0.15

Deze deeltjes werden beiden een succes.

Wilt U ze ook nog bezitten, haast U dan.

Weet U wel

dat alle deeltjes uit de **MARXISTISCHE REEKS** o.a.

Fr. Engels:	De ontwikkeling van het Socialisme van Utopie tot Wetenschap
idem:	De beginselen van het Communisme
W. I. Lenin:	Het Imperialisme als hoogste stadium van het Kapitalisme
idem:	Staat en Revolutie
idem:	De linkse stroming, een kinderziekte van het Communisme
Karl Marx:	Loon, Prijs en Winst
idem:	Loonarbeid en Kapitaal.
J. W. Stalin:	De grondslagen van het Leninisme
idem:	Enige vraagstukken v. h. Leninisme
idem:	Historisch en Dialectisch Materialisme
idem:	Het Marxisme en het nationale vraagstuk

nu nog slechts **VIJF EN TWINTIG CENTS** kosten?
En dat het Communistische Manifest in prijs verlaagd is tot **f 0.50**?

Boekhandel PEGASUS, Leidsestraat 25, Amsterdam

POLITIEK EN CULTUUR

**DE STRIJD VOOR DE VREDE
OVER BASIS EN BOVENBOUW** (een artikel uit Prawda)
PSYCHOLOGIE EN POLITIEK

6e Jaargang No. 2

Februari 1951

Maandoverzicht	49	„De overbelasting van het kader” en een doelmatiger gebruik van de beschikbare tijd, Jan Schalker	81
10 jaar na de Februari-staking	54	Psychologie en politiek, G. Harmsen	84
De vrede is geen geschenk, Marcus Bakker	55	„China doet de wereld wankelen” W. Stuit	90
De nieuwjaarsboodschap van Truman, F. Baruch	61	„China – De geschiedenis van een beschaving” W.S.	95
Over basis en bovenbouw	67	Kroniek	96
Een arbeidersvrouw studeert.	74		
De plicht van de schrijvers in Amerika, Stefan Heym	78		

Dringend verzoek

De administratie verzoekt alle abonneés welke hun P. en C. niet in laten binden hun Mei-nummer 1950 aan Pegasus af te staan. Zij zijn daar dringend van node. Opzenden s.v.p. aan Leidsestraat 25, Amsterdam. Bij voorbaat dank.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

WANNEER wij de gebeurtenissen van de laatste vier weken overzien, vallen ons twee dingen op. Aan de ene kant zien wij dat de imperialisten verdere overeenkomsten aangaan om de oorlog tegen de Sowjet-Unie, China en de Volksdemocratieën te voeren. Maar tegelijkertijd zien wij de tegenstellingen binnen het imperialistische kamp toenemen.

Lenin zei het reeds op 14 Mei 1918, in zijn rede voor het Al-Russisch Centraal Uitvoerend Comité en de Moskouse Sowjet:

„Twee tendenzen bestaan. De ene welke de samenwerking van alle imperialisten onvermijdelijk maakt; een tweede welke de ene groep van imperialisten tegen de andere drijft. Twee tendenzen, die geen van beide op een vaste basis berusten.”

En hij voegde er aan toe:

„De ervaring van de wereldpolitiek bewijst dat een overkomst tegen Sowjet-Rusland onvermijdelijk gedoemd is, te mislukken, omdat het een imperialistische overeenkomst zal zijn, een overeenkomst van rovers, die het niet met elkaar eens zijn en die geen werkelijke, blijvende belangen hebben, die ze verenigen.”

Zoals we reeds in ons vorig overzicht uiteengezet hebben is de vlucht van Attlee naar Truman o.m. uitgelopen op de volle medewerking aan de hermilitarisatie van West-Duitsland. Op 18 December zijn de deelnemende landen van het Atlantic Pact te Brussel onder voorzitterschap van Dean Acheson bijeen geweest. De Amerikanen hebben grote druk uitgeoefend, waardoor zij op de voornaamste punten hun doeleinden hebben bereikt. Dit is in de eerste plaats de hermilitarisatie van West-Duitsland, ten tweede dat generaal Eisenhower algemeen militair opperbevelhebber is geworden met verregaande dictatoriale volmachten. Ten derde werd er een bureau voor oorlogsproductie gevormd, waarvan de leider even dictatoriale volmachten verkrijgt als Eisenhower op zijn gebied. Hierbij is het recht tot verdeling van de grondstoffen inbegrepen. De Amerikaan Harris, president van de General Electric, is de dictator van dit bureau geworden. Over de betekenis van het derde punt verwijzen wij naar het artikel van F. Baruch in dit nummer. Laten wij ons met de politieke zijde van het vraagstuk bezighouden.

Het eerste wat wij hierbij moeten vaststellen is, dat de heren evenals Hitler zich niets aantrekken van plechtig gesloten verdragen. De overeenkomst van Potsdam heeft hiermee in feite de doodsteek gekregen. Engeland en Frankrijk handelen daarbij nog in strijd met de verdragen, welke zij met de Sowjet-Unie gesloten hebben: het verdrag met Engeland van 26 Mei 1942 en met Frankrijk op 10 December 1944, beide voor de duur van 20 jaar. Aan de vooravond van de Brusselse conferentie heeft de Sowjet-Unie dan ook nota's tot Frankrijk en Engeland gericht, waarin zij er op wijst dat de voorgenomen plannen t.o.v. van West-Duitsland niet alleen in strijd zijn met de gesloten verdragen, maar dat zij tegen de belangen van de West-Europese volken zijn en tegen het belang van het Duitse volk zelf.

Natuurlijk zijn de besluiten, die in Brussel zijn genomen, niet uit de lucht komen vallen. Het is het resultaat van jaren. De oorlogszuchtigen van de leidende imperialistische kringen hebben altijd het plan gehad, een oorlog tegen de Sowjet-Unie te voeren, en dus deze voor te bereiden.

Laten wij de feiten spreken: In de oorlog werden 20 % van alle huizen in Duitsland door bombardementen vernietigd, terwijl „de productie-capaciteit nog intact” bleef, zoals de U.S. News op 3-6-'49 uiteenzette. Generaal Hap Arnold, chef van de luchtmacht gedurende de oorlogstijd, beschreef hoe dit mogelijk was, en wel in de New York Times van 6 December 1949. Hij schreef:

„Er is veel kritiek geweest over onze strategische bombardementen in Duitsland en Japan.... Zover wij wisten gebruikten we de best beschikbare gegevens om de punten uit te zoeken. We gebruikten als adviseurs mensen, die in Duitsland en Japan waren geweest, die geholpen hadden hun industrie op te bouwen, hun geld geleend, hun industriële problemen bestudeerd, hun fabrieksuitrustingen verkocht en hun fabrieken bezocht hadden. Welk een betere bron om ons te adviseren hadden we kunnen verkrijgen?”

Het blijkt dus dat de oorlogsindustrie met opzet gespaard werd omdat dit Amerikaanse belangen waren, en om als uitgangspunt voor een nieuwe bewapening te dienen.

Ralph Parker, de voormalige correspondent van de New York Times schrijft in zijn boek Samenzwering tegen de vrede dat hij op de dag van de bevrijding in Moskou naar de Amerikaanse ambassade ging en daar George F. Kennan, een Amerikaans minister vond, die door het raam naar de opgetogen menigte keek. Deze zei tegen hem:

„Zij juichen.... zij denken dat de oorlog voorbij is, maar het is slechts een begin.”

Het is dan ook geen wonder, dat de ontmanteling van de oorlogsindustrie steeds is gesaboteerd en de reorganisatie van de trusts en kartels van de zware industrie een wassen neus was. Hierover kan James Steward Martin, chef van de afdeling ter ontbinding van trusts en kartels bij het Amerikaanse gouvernement in Duitsland gedurende 1945—1947, ons inlichten. Deze schreef in de New York Post van 30 Augustus 1948:

„Hitler bouwde zijn nazi-partij op onder de leuze, dat het nationaal-socialisme de wereld van het communisme zou redden....

Het verbond tussen de trusts en kartels van de zware industrie van Duitsland en de nazi's in een kruistocht tegen het communisme verleidde eens genoeg mensen om de bloedigste oorlog van de wereld te helpen ontketenen. Zij zijn nu bezig ze er een tweede keer toe te brengen.... De U.S. is doende een „bolwerk tegen het communisme" te maken. De reorganisatie is stopgezet; en de nazi's wordt toegestaan weer op hun oude posten terug te keren."

Voeg hierbij de overbekende feiten van niet veroordeelde en vrijgelaten nazi's en nazi-generaals. En het is duidelijk dat West-Duitsland de kern van zowel het Atlantisch aanvalleger als van het oorlogspotentieel moet vormen. De nazi-generaals zullen hierbij ook nog een goede plaats in de staf van generaal Eisenhower krijgen, want hij is immers vrij om de beste mannen voor het werk te kiezen, onafhankelijk van hun nationaliteit, zoals Reuter meldde!

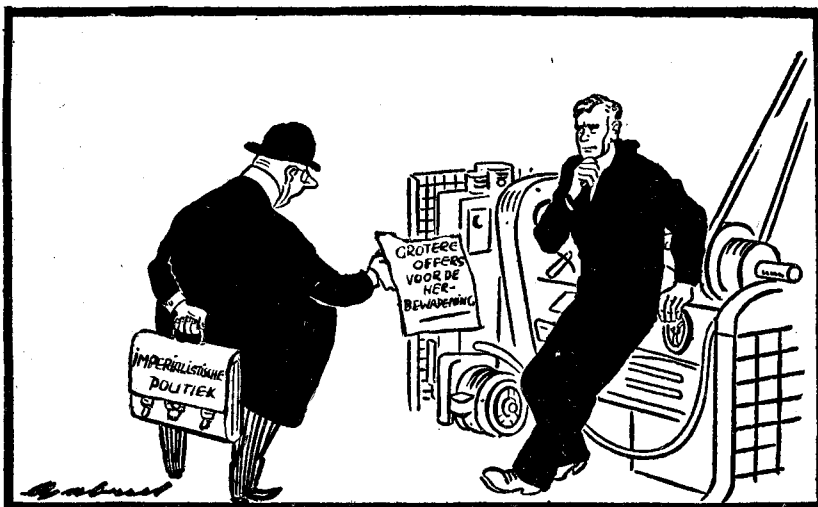
Op de Brusselse besluiten zijn ook de woorden van Lenin van toepassing. Ook dit is een overeenkomst tussen rovers. En we behoeven de perscommentaren maar te lezen om te zien dat de tegenstellingen zowel op politiek als economisch terrein in feite groter geworden zijn.

Deze tegenstellingen kunnen echter niet automatisch een oorlog verhinderen. Zij geven alleen de zwakte van de overeenkomsten weer. Maar het is zonder meer duidelijk, dat de strijd van de massa daardoor nog beter in staat is om de oorlog te voorkomen. En de volkeren spreken een woordje mee. Het blijkt dat ze zeer goed de betekenis van de hermilitarisatie inzien. De jaren van de bezetting hebben hun genoeg geleerd. Zij beseffen welk gevaar voor hun land ontstaat wanneer de verbitterde, op revanche beluste nazi-officieren weer gaan commanderen. Dat het vooral de verzetsstrijders zijn, die een grote rol spelen in de actie tegen de herbewapening is zonder meer begrijpelijk. De handtekeningenactie, door hen in Frankrijk georganiseerd, neemt reeds grote vormen aan. De machtige demonstraties en stakingen in de landen waar generaal Eisenhower op zijn inspectietocht geweest is, zijn vlammende waarschuwingen. Zij zijn niet mis te verstaan.

Ook Nederland heeft zijn afkeer door demonstraties getoond. En ook de weigering van de arbeiders om munitie te vervoeren, toont de vredeswil.

Ook in Duitsland zelf zien we een grote volksbeweging ontstaan tegen de hermilitarisatie en vóór het voorstel van 30 November 1950 van Otto Grotewohl, de minister-president der Duitse Democratische Republiek, om de besprekingen te openen voor de vorming van een constituerende raad voor geheel Duitsland. Adenauer heeft eerst op 15 Januari 1951 zijn antwoord op een persconferentie bekend gemaakt en het voorstel afgewezen.

Zij — Adenauer, Schumacher en de Duitse generaals, voelen meer voor de Brusselse plannen. Adenauer en Schumacher zijn dus ondanks mooie verklaringen tegen de eenheid van Duitsland. Want het is voor iedereen duidelijk dat de kloof door de

hermilitarisatie tussen de beide delen van Duitsland verdiept wordt. Zij tonen metterdaad tegen de werkelijke, vreedzame belangen van het Duitse volk te zijn! De volksbeweging zal ongetwijfeld juist door dit antwoord aan kracht toenemen.

Al deze feiten tonen aan, dat we aan de vooravond van alomvattende acties der volkeren staan met één leus:

Geen nazi's meer — geen Duitse herbewapening!

DE verdere opmars in Korea van de Koreanen en Chinese vrijwilligers heeft het verschil van opvatting in de rijen van de oorlogshitsers verscherpt. Achtereenvolgens hebben J. Kennedy, oud-Amerikaans gezant te Londen, ex-president Herbert Hoover en de senator Robert Taft zich tegen de politiek van Truman verzet. De redevoeringen weerspiegelen de diepe crisis van de avonturierspolitiek van Washington. Hoover verklaarde:

„Iedere poging om tegen het aangesloten blok van het communistische vaste land door middel van een invasie over de wankelende bodem van China, Indië of West-Europa oorlog te voeren, is een klaarblijkelijke waanzin.”

Deze uitlating bevestigt de agressieve oorlogspolitiek van Truman en zegt tegelijkertijd naar aanleiding van hetgeen in Korea gebeurt, dat deze politiek bankroet geslagen is. Zij willen een andere oorlogspolitiek. Zij gaan er van uit, gezien de krachtsverhoudingen, dat Amerika volgens de huidige politiek zijn krachten te veel versnipperd. Amerika moet de Atlantische en Stille Oceaan beheersen. Daarom zullen de grote oorlogsuitgaven een andere bestemming moeten krijgen, n.l. om de lucht- en de zee-strijdkrachten tot een ongekende hoogte op te voeren. De grens

zal hierbij moeten lopen enerzijds door Engeland, anderzijds door Japan, Formosa en de Philippijnen.

Truman's antwoord op dit agressieve plan is een versnelde oorlogsvoorbereiding, zoals zijn jaarlijkse economische boodschap aan het congres bewijst. Ten koste van de grootste offers van zijn satellieten en zijn eigen volk wil hij zijn prestige handhaven en enige successen behalen. De oppositie tegen hem gebruikt hij om de druk op de Atlantische landen te vergroten. Uit dit gezichtspunt zijn ook de nota's te verklaren om de erkenning van de Chinese Volksrepubliek ongedaan te maken. Dit gaat regelrecht tegen de belangen van Engeland in en dit heeft dan ook grote ongerustheid verwekt. Zal Attlee opnieuw door zijn knieën gaan? Hoe dit ook zij, aan alle kanten worden de tegenstellingen vergroot.

Dit blijkt ook uit de toenemende kritiek in de pers, vooral in Engeland, op de toestand in Korea. De communiqué's van MacArthur zijn leugenachtig en verbergen de ware stand van zaken volkomen. Zo verklaarde Walker, de correspondent van de Mirror, dat de correspondenten de communiqué's uit Tokio niet kunnen désavoueren, maar dat deze „sprookjesachtig” zijn. Opmerkelijk is ook de verklaring van de bekende correspondent Ward Price van de Daily Mail, die de veldtocht in Korea „een der kostbaarste lessen uit de militaire geschiedenis” noemde. Het is gebleken, zo zegt hij, dat de „strategische bombardementen” (n.l. de bombardementen op de burgerbevolking, zonder enig militair doel) minder uitwerking hebben gehad dan door hun voorstanders is gezegd.

Wij schreven reeds dat Eisenhower ook in Nederland met demonstraties is ontvangen. De Nederlandse regering heeft gehoorzaam beloofd „de verdere opbouw in onze verdediging zo veel mogelijk te bespoedigen”. De directe invloed van Amerika neemt meer en meer toe. Toch is niet alles botertje tot de boom. Want een bepaald aantal divisies is niet toegezegd. Het blijkt dat de regering-Drees eerst Amerikaanse wapenen wil ontvangen. Eerst dan zal ook de dienstplicht tot twee jaar worden verlengd. Daarnaast blijft de vraag over de toekomst van de vloot open.

Rondom de besprekingen van Nieuw-Guinea, die zonder enig resultaat zijn beëindigd, is een storm ontstaan. We mogen de gang van zaken bekend achten. Het toont weer eens duidelijk aan hoe groot de rol van Amerika in ons politieke leven is. Maar vooral de leden van de P. v. d. A. zullen hun ogen uitgewreven hebben. Zij zullen in het belang van henzelf, van de gehele Nederlandse arbeidersklasse, in het belang van de vrede, de gehele politiek van hun partij in het licht van deze gang van zaken aan een ernstige kritiek moeten onderwerpen.

De imperialisten schijnen de tekenen van het aanzwellend verzet der massa niet te verstaan, zij zijn als met blindheid geslagen. Indien dit verzet in georganiseerde banen en in één front geleid wordt, dan zullen zij een zekere nederlaag tegemoetgaan.

15 Januari 1951.

10 jaar na de Februari-staking

„Wij waren wel bereid om samen met de Amerikaanse soldaten tegen het fascisme te strijden, maar wij zijn niet bereid om onder uw leiding samen met de nazi's te strijden.”

(Gerben Wagenaar, Brief aan Eisenhower).

TIEN jaar geleden moest de Nederlandse arbeidersklasse vechten tegen de verraderlijke mentaliteit van dezelfde mensen, die nu weer bereid zijn om hun land te verkopen. Wat schreef het Londense „Vrij Nederland” op 22 Februari 1941? „Wij willen er met de meeste klem op wijzen, dat wij alle actieve tegenstand nutteloos achten.” En toen de stoot tot massaal verzet werd gegeven, in de moedigste actie van alle bezette gebieden in dat jaar, waren het mensen zoals Hofman, directeur van de tram, die onmiddellijk het verzet trachtten te breken — op 25 Februari om 7 uur 's ochtends sprak hij het personeel toe om hen te bewegen de actie op te geven. Nadat de offers waren gevallen, de offers van de Nederlandse arbeidersklasse, verklaarde de bourgeoisie bij monde van Mussert: „Een kind kan weten dat het waanzin is. De fantasten doen het toch. Resultaat: 18 miljoen gulden boete. Wat moet er van ons volk worden, als het zich in zulk een harde tijd als wij nu beleven, zulk een dure romantiek veroorlooft?” Die achttien miljoen — dat was het enige wat indruk op de landverraders maakte, net zoals zij nu, tien jaar later, bukken voor elke chantagepoging van hun nieuwe overheersers.

Wanneer de arbeidersklasse zich opmaakt om het verzet te organiseren tegen de herbewapening van de nazi's, heeft zij van het handjevol collaborateurs niets te verwachten. Negen en negentig op de honderd Nederlanders zijn echter niet bereid om mee te werken aan de verwoesting van hun land, de vernietiging van hun cultuur, de slavernij van hun volk. En weer, zoals in 1940—'45, doet de arbeidersklasse een beroep op hen, op de intellectuelen, de boeren, de middenstand, om ons land en ons volk te verdedigen.

Niemand die Nederlander wil heten zal de ernst van de toestand ontkennen, als hij weet dat nazi-generaals onze troepen zullen commanderen, als hij ziet dat Christiansen gratie heeft gekregen en dat grote groepen van de binnenlandse nazi's, voorzover zij niet met Kerstmis zijn vrijgelaten, in Februari naar huis gaan. Opnieuw bedreigen de nazi-generaals ons land, en hun pionnen worden vrijgelaten om hen te helpen.

Herdenking van de heldhaftige Februari-staking betekent: verzet tegen de nieuwe bewapening van de nazi's in 1951. Geen offer is te groot om Nederland voor een zekere ondergang te behoeden. De traditie van de Februari-staking kan niet vernietigd worden!

De vrede is geen geschenk

NOG geen drie en een half jaar zijn verlopen sedert Andrej Zjdanow op de eerste na-oorlogse bijeenkomst van vertegenwoordigers der communistische partijen vaststelde dat „de meest verwoede en uit het lood geslagen imperialistische politici, naar het voorbeeld van Churchill, (zijn) begonnen, plannen te maken om zo snel mogelijk te komen tot een preventieve oorlog tegen de U.S.S.R....” en hij de conclusie trok dat „...er een enorme afstand ligt tussen het verlangen der imperialisten om een oorlog te ontketenen en de mogelijkheid om zulk een oorlog te organiseren,” en dat „...de krachten van de vrede zo groot en sterk (zijn), dat indien zij standvastig en vastberaden zullen zijn in de strijd voor de verdediging van de vrede, de plannen der aanvallers een volledig fiasco zullen lijden.”

In deze drie jaar hebben de vredeskrachten zich verzameld, en het Tweede Wereldvredescongres was een schouw van deze krachten. Tussen het eerste en het tweede wereldcongres is de vredesbeweging enorm toegenomen in omvang en in sterkte. Er is duizendvoudige strijd geleverd tegen alle vormen van oorlogsvorbereiding, en door miljoenen reeds tegen de oorlog zelve. De successen variëren van het indrukwekkende optreden van Ratio Koster en Raymonde Dien tot het donderende „Wee U”, dat de 500.000.000 ondertekenaars van Stockholm de atoom-maniakken toeriepen.

Toch lieten de oorlogskrachten hun plannen niet varen. De West-Europese landen worden uitgezogen terwille van de bewapening, men poogt fascistische regeringsvormen in te voeren ter onderdrukking van de arbeidersbeweging en zijn bondgenoten, de Amerikaanse oorlogsbases worden versterkt, Duitsland wordt bewapend. En de grootste provocatie organiseerden de Amerikanen ten koste van het ongelukkige, maar dappere Koreaanse volk, met het doel een groot conflict in Oost-Azië te scheppen.

Bij al deze pogingen wordt de U.N.O., eens de hoop van heel de door het fascisme geteisterde mensheid, tot een schandelijk werktuig van de oorlogshitsers.

Waar het dus op het Tweede Wereldvredescongres om ging was: de vredeswil der miljoenen, vaste vormen en een vast programma te geven, om het hoogste strijdeffect te bereiken, nieuwe massa's in beweging te kunnen brengen, en organisatievormen in stand te roepen die daar waar de U.N.O. faalt, de vriendschap der volkeren tot uitdrukking kunnen brengen.

NA uitvoerige en openhartige discussies tussen mensen met zeer uiteenlopende opvattingen, is met bijna algemene stemmen door het congres een serie besluiten aangenomen, die zullen

dienen tot basis voor de vredesbeweging bij het aanvatten van deze verdere taken.

Deze besluiten bestrijken alle terreinen waarop de oorlogsdrijvers hun activiteit ontplooien, en ze geven voor alle conflicten redelijke, voor alle eerlijke mensen aanvaardbare oplossingen. Het is daarom dat de bestudering en bespreking van deze besluiten van zulk een eminent belang is voor alle communisten en hun vrienden, die zich verantwoordelijk voelen voor het welzijn van hun volk.

a. *Korea.* Ten aanzien van de oorlog in Korea herhaalt het Vredescongres het standpunt, dat een oplossing mogelijk is door het functioneren van de volledige Veiligheidsraad, met de vertegenwoordigers van China. Deze oplossing zal liggen in het terugtrekken van alle buitenlandse strijdkrachten, waardoor tevens het grote gevaar van *uitbreiding* van het conflict wordt bezworen.

Door het verloop der gebeurtenissen blijkt steeds duidelijker, hoezeer deze oplossing noodzakelijk is. Maar tevens kan men waarnemen dat steeds groter aantallen personen uit het door Amerika geboeide kamp naar dezelfde oplossing overhellen, en onwillig worden om verdere steun te geven aan de Amerikaanse agressie, die ook het gevaar van een conflict met China inhoudt.

b. *Duitsland en Japan.* Het congres veroordeelde alle maatregelen, doorgevoerd in strijd met de internationale overeenkomsten welke herbewapening van Duitsland en Japan verbieden, en tegen alle pogingen in om deze landen in een nieuwe oorlog te betrekken, vroeg het het sluiten van een vredesverdrag (met een verenigd, ontwapend Duitsland!) en terugtrekking van de bezettingstroepen. Wij komen in dit artikel nader op deze kwestie terug.

c. *Koloniale onderdrukking.* Het congres schaarde zich aan de zijde der koloniale volkeren, door te verklaren dat de gewelddadige onderdrukkingsmaatregelen tegen die volkeren een bedreiging van de vrede inhouden.

d. *Agressie.* Van eminent belang is het feit dat, op aandringen van prof. Joliot Curie in zijn openingsrede, het congres erin geslaagd is een voor ieder te verstaan definitie van het begrip „agressie” te geven, die het voortaan de aanvaller onmogelijk zal maken „houdt de dief” te roepen als hij zelf gestolen heeft.

Agressie, stelde het congres vast, is een misdaad die begaan wordt door die staat, die het eerst wapengeweld tegen een andere staat gebruikt, onder welk voorwendsel dan ook.

De bouwstenen voor deze definitie zijn in openbare zitting bijeengebracht door Pietro Nenni en de Franse jurist Pierre Cot, en in commissie-zitting door een aantal eminente rechtsgeleerden uit heel de wereld. Zij hebben allereerst afgerekend met de nieuwe Amerikaanse uitvinding van „interne agressie”. Hier-

onder willen de Amerikanen verstaan elk streven van een volk om zijn regeringssysteem of zijn sociale stelsel te wijzigen. Het is bekend dat in de geheime clause van het Atlantisch Pact eveneens overeengekomen is dat de verbonden landen onder leiding van Amerika tegen „interne agressie”, d.w.z. iedere opstandige beweging van het volk in welk land dan ook, zullen opkomen. Het reactionnaire karakter van deze opvatting blijkt, als men nagaat dat alle tegenwoordige staten door zulk een beweging zijn tot stand gekomen. Amerika zelf door de onafhankelijkheidsoorlog van 1770 tegen Engeland, en door de burgeroorlog van 1861—1865!

In de huidige definitie van het begrip agressie heeft men teruggegrepen op die welke in 1933 op voorstel van de Sowjet-Unie door de Volkenbond aanvaard was, en waarin als, agressor dat land werd genoemd hetwelk als eerste de oorlog verklaarde of welks strijdkrachten zelfs zonder oorlogsverklaring het gebied van andere landen binnentrokken. Ook toen reeds werd vastgesteld dat geen enkele aanval gegrond kan zijn op de inwendige toestand van een land. Het zal de Amerikanen en hun spitsbroeders moeilijk vallen deze definitie, die hun ingrijpen in Korea als misdaad brandmerkt, af te wijzen.

e. *Oorlogspropaganda*. De oorlogspropaganda is één van de meest duivelse, en tegelijk onmisbare middelen om een oorlog voor te bereiden. Het congres heeft aan de U.N.O., en aan de staten, een verstrekkend voorstel gedaan: een wet tegen de oorlogspropaganda in te stellen. Deze wetten zijn in Roemenië, Bulgarije, Tsjechoslowakije en de Duitse Democratische Republiek inmiddels reeds aangenomen. Zulk een wet zou, als ze ten onzent bestond, ons volk in staat stellen erop toe te zien dat een oorlogstoker als Jacques de Kadt een plaats zou vinden in op zijn minst een verbeteringsgesticht.

Daarnaast richt zich een speciale resolutie tegen de oorlogspropaganda direct tot de volkeren. Ze roept hen op, de boycot te organiseren van alle uitgeverijen, filmmaatschappijen, kranten en tijdschriften, radio-organisaties, personen en groeperingen die direct of indirect de oorlog propageren, en met kracht te protesteren tegen alle vormen van kunst en literatuur die een dergelijke propaganda ondersteunen.

De enorme betekenis van dit punt wordt onderstreept in een hoofdartikel, dat kort na het congres in het blad van het informatiebureau der communistische partijen verscheen. Hierin worden alle democraten opgeroepen tot een krachtdadige inspanning in deze. Het roept hen op een „sfeer te scheppen van volledige morele en politieke isolatie van hen die een nieuwe oorlog bepleiten.” En het blad vervolgt: „Het is beter *nu* krachtdadige maatregelen te nemen tegen ontaarde enkelingen, dan te moeten betalen met het bloed van millioenen.”

Hier ligt een basis voor grote activiteit van communisten en niet-communisten, die zich bewust zijn van de verantwoordelijk-

heid tegenover de ontelbare onschuldigen, wier leven door deze gifadders bedreigd wordt.

f. *Ontwapening en verbod atoombom.* Prof. Joliot Curie, de grote geleerde, noemde in zijn openingsrede het verbod van de atoombom het „sleutelprobleem” in het streven naar vrede. Daarom herhaalde het congres met grote nadruk zijn eis tot verbod van de atoombom; tevens aanvaardde het het voorstel van Fadejew, de Sowjet-schrijver, en vroeg vermindering van de bewapening gedurende 1950—1951 met 1/3 tot de helft, als eerste stap tot algemene ontwapening.

Het congres vroeg tevens instelling van een commissie onder de Veiligheidsraad die, nadat de overeenkomst getroffen zal zijn, volledige contrôle-bevoegdheid op zijn uitvoering geniet, in alle landen. Nadrukkelijk bevestigde het congres, tegen alle beweringen van de oorlogshitsers in, dat deze contrôle zeer beslist technisch uitvoerbaar is, ook die op het verbod van het atoomwapen.

Hierbij is het van belang op te merken dat in de formulering duidelijk antwoord wordt gegeven aan hen die zeggen dat deze maatregelen enigerlei staat bevoordelen. „De maatregelen die het congres voorstelt geven geen enkel voordeel aan de een of andere zijde,” zegt de brief aan de U.N.O. zeer duidelijk.

g. *Economische betrekkingen.* Naast een paragraaf over de wenselijkheid van uitgebreide culturele uitwisseling tussen de landen, vinden wij dan tenslotte een paragraaf over de noodzaak van verbeterde economische betrekkingen.

Deze laatste paragraaf is van eminent belang, omdat ze gedeeltelijk ook antwoord geeft op de vraag of het vreedzaam samengaan van twee verschillende maatschappelijke systemen mogelijk is. Op deze vraag, die door de oorlogshitsers onder de gemakkelijk te misleiden mensen wordt gebracht (met als antwoord: nee — hetgeen inhoudt dat oorlog zou *moeten* komen) heeft Stalin reeds meerdere malen een duidelijk bevestigend antwoord gegeven. Prof. Joliot Curie zei in zijn congresrede: „Het Handvest der Verenigde Naties is de uitdrukking zelve van het principe van het naast elkaar bestaan van verschillende regeringssystemen.” En de economische resolutie van het congres geeft een aanvullend antwoord. Ze stelt vast dat het overgaan naar oorlogseconomie rampzalige gevolgen heeft voor het levenspeil van talrijke volkeren, en voor de vooruitgang en economische samenwerking tussen alle landen.

De oproep aan de U.N.O. zegt dat herstel van normale handelsbetrekkingen de behoeften der volkeren zal helpen vervullen en verbetering in de toestand van de hele wereld zal scheppen.

Om één voorbeeld uit de praktijk te noemen: De Engelse minister van handel, Wilson, heeft verklaard dat uitvoering van het Engelse woningbouwprogramma onmogelijk zou zijn geweest zonder handelsbetrekkingen met Oost-Europa.

Zo heeft het congres op de vraag die ook hier te lande meer-malen gesteld wordt: „is vreedzaam samengaan tussen verschil-

lende systemen mogelijk?" geantwoord met een: ja. Ten eerste door handhaving van het Handvest der Verenigde Naties. Ten tweede door verbod van de atoombom en vermindering der bewapening. Ten derde door opheffing van alle handelsbelemmeringen.

MEN doet goed, een zeer grote betekenis te hechten aan de Wereldvredesraad die uit dit congres is voortgekomen. Zonder twijfel zal ook de geschiedenis dit straks doen.

Immers, het congres is een klop geweest op de deur van de U.N.O. Reeds Prof. Joliot Curie zei in zijn opening (en in zijn congresrede herhaalde hij het): „Wij zullen van de macht die wij vertegenwoordigen maken de hoogste internationale instantie, in staat om de wil der volkeren op te leggen iedere keer, wanneer de organismen die belast zijn met het handhaven van de vrede in hun taak tekort zullen schieten.”

Alexander Fadejew riep uit, dat het congres in zijn schrijven aan de U.N.O. moest zeggen: „Vervul Uw taak voor de geschiedenis en de mensheid! Als ge hem niet vervult zullen de volkeren der wereld de middelen vinden om buiten U om tot overleg te komen.”

En de Franse oud-minister Farge, sprekend namens zijn delegatie, zei: „Wij zouden willen dat het Wereldvredescomité dat op dit congres wordt gekozen, door de steeds groeiende autoriteit die het zal ontlene aan onze eenheid, een waarlijk Permanente Raad van de Vrede zal zijn.”

De brief aan de U.N.O. doet dan ook mededeling van vorming van deze Raad, zeggende: „Zij zal de hoge taak op zich nemen een krachtig gegrondeste en duurzame vrede te verzekeren, die in overeenstemming is met de levensbelangen van alle naties.”

In deze hoge opvatting van de taak van deze Raad ligt de betekenis van het gehele congres besloten.

Het zal uit deze samenvatting van de congresbesluiten duidelijk zijn, van welk een alomvattende betekenis voor ons land uitvoering hiervan is. En het is de taak van alle toegewijde vredesvrienden, aan een voortdurende kritische beschouwing te onderwerpen alle omstandigheden waaronder deze uitvoering plaats vindt.

Zo kan men nog steeds niet in voldoende mate zeggen dat de organismen die in eerste instantie de strijd voor de vrede moeten voeren, de vredescomité's, in alle gevallen volledig in staat zijn om hun zware taken uit te voeren. Dat is een zaak van alle democraten die de beweging voor de vrede lief is. Dus ook van de communisten.

Zonder twijfel zullen de verantwoordelijke kameraden van onze pers zich de critiek aantrekken, geuit in het Informatieblad betreffende de geringe aandacht die besteed wordt aan de werkzaamheid der plaatselijke vredescomité's, en zich de opwekking ter harte nemen om bij te dragen aan de verbreding van de massa-

basis van de vredesbeweging, o.a. door veroordeling van sectarisme en bekrompenheid.

Maar ook de functionarissen van de communistische partij op andere posten hebben zich deze critiek aan te trekken. Want nog maar al te veel is deze becritiseerde houding der communistische redacteuren een weerspiegeling van die der plaatselijke-, districts- of landelijke functionarissen. Een onvoldoende inzicht van de communisten in de doorslaggevende betekenis van de vredesbeweging kan een ernstige belemmering bij de ontwikkeling van deze beweging betekenen, en dus ernstige gevolgen hebben.

Op het congres heeft de vredesbeweging een vastomlijnd programma gekregen. De communisten zijn bereid in de organismen van de vredesbeweging zitting te nemen, gezamenlijk met *iedereen* die dit programma onderschrijft. Ieder van ons moet dit even ernstig willen als prof. Joliot Curie, P. Nenni, prof. Bernal, A. Fadejew en anderen, die met grote nadruk hun wens hebben geuit om samen te werken met wereldfederalisten, pacifisten, Quakers, en alle groepen en personen die het ernstig om de vrede te doen is. Eveneens moeten wij bereid zijn tot gezamenlijke actie met elkeen die bepaalde punten uit het programma aanvaardt, op basis van die punten.

Dit laatste wordt thans van zeer groot belang, door de ontwikkeling van de gebeurtenissen rondom Duitsland.

De Nederlandse Vredesraad heeft, gehoor gevend aan verlangens die leven in brede kringen van ons volk, besloten tot het organiseren van een nationale uitspraak tegen de Duitse herbewapening. Haar uitgangspunt is: door een gezamenlijke krachtsinspanning van alle volkeren die van het nazi-leger lijden hebben gehad, *en die het verslagen hebben*, kan herleving van dit nazi-leger verhinderd worden. Vooral, nu wij hierbij de steun genieten van het Duitse volk *zelf*.

Maar willen wij dit bereiken, dan is in grote mate nodig: een bereidheid tot samengaan met allen die hetzelfde willen, en aanwakkering van alle vormen van verzet tegen deze plannen, waar vandaan ze ook komen.

Diep leeft in ons volk de haat tegen de Wehrmacht. Uit vele uitingen is dit reeds duidelijk geworden. Maar willen wij die weerstand verenigen, dan is een grote mate van ruimheid van inzicht, van initiatief en van moed nodig.

Het informatieblad der Communistische Partijen schreef dezer dagen: „In de wereldomvattende strijd voor de vrede hebben de communisten steeds vooraan gestaan, en zullen ze steeds vooraan staan, door hun voorbeeld de weifelaars opwekkend, de aarzelenden overtuigend, de massa's helpend om zich bewust te worden van hun kracht, en om de juiste weg te vinden tot het bereiken van hun begeerde doel — het behoud van de vrede.”

Een grote mate van energie, doortastendheid en liefde voor de goede zaak wordt van de communisten gevraagd, om te hel-

pen de vredesbeweging naar zijn doel te leiden. Wij zijn daartoe in staat als wij geen moment de aanwijzing van Zjdanow vergeten: vertrouwen te hebben in eigen kracht.

Als wij ons steeds voor ogen houden dat *wij* het zijn die in de aanval zijn, dat *wij* het zijn die de oorlogshitsers slapeloze nachten bezorgen, dat het alleen van onze wil afhangt of we de vrede zullen redden — dan zullen wij slagen.

MARCUS BAKKER

De Nieuwjaarsboodschap van Truman

TWEE citaten vooraf. Het Amerikaanse tijdschrift *Time* schreef in zijn nummer van 8 Jan. j.l. een enthousiast artikel over de oorlogsconjunctuur in Amerika. Het blad verklaarde dat de gouden dagen van 1929 (het hoogtepunt van de economische ontwikkeling kort voor het uitbreken van de grote crisis) teruggekeerd waren. „Nachtclubs waren afgeladen vol, kaartjes voor schouwburgen werden soms voor 50 dollar per stuk verkocht en nutteloze luxe zoals met goud versierde herenriemen, dure bontkraagjes voor driejarige kinderen, met diamanten bezette autosleutels waren gevraagde artikelen. Alsof het de natuurlijkste zaak van de wereld was, stuurde een petroleum-ondernemer uit Houston (Texas) zijn nieuwe Cadillac naar Europa, om er een handgemaakte carrosserie op te laten zetten (kosten 5000 dollar) met de opdracht om de oude carrosserie weg te gooien.”

Het behoeft geen betoog, dat het geen arbeiders waren, die 50 dollars voor een schouwburgkaartje neertelden en de nachtclubs bevolkten.

Het andere citaat is afkomstig uit *Het Handelsblad*. Dit verklaarde op 4 Januari j.l. dat men zich in Washington en New York met angst en vrede afvraagt „wat te doen indien de gevreesde Russische agressie uitblijft”, of anders gezegd, indien plotseling alle Amerikaanse aanvalsplannen van de agenda geschrapt zouden worden.

De angstige zielen, die de nachtclubs bevolken en met diamanten versierde autosleutels kopen, zullen inmiddels door de redevoeringen van Truman weer tijdelijk gerustgesteld zijn. De oorlog, en de oorlogsvoorbereiding, is een grote zaak en het is de taak van Truman en Attlee, van Plevin en Drees om dit „zaakje” aan de gang te houden.

Nu is het echter bekend, dat de propagandisten van de oorlogspartij als een van hun hoofdargumenten naar voren brengen, dat de „Russische dreiging” het Westen „dwingt” om te herbe-

wapenen, met Franco samen te werken, de nazi-legers te doen herleven, het levenspeil te verlagen, de huizenbouw in te perken, enz. enz. Alle reactionnaire daden, alle oorlogsdaden, worden aan de kapstok van deze „Russische dreiging” opgehangen.

Men moet echter de uitspraak van *Het Handelsblad* goed tot zich door laten dringen, om de leugenachtigheid van deze campagne te begrijpen. Het ergste wat de oorlogstokers zou kunnen overkomen, is vrede. Dat is de korte betekenis van deze verklaring.

Hierbij sluiten ook de juichende verklaringen aan, die men kort na het begin van de Amerikaanse agressie in Korea in de Amerikaanse financiële bladen kon lezen. Wij citeren hier slechts *Business Week*, dat in die dagen schreef: „Eén ding maakt de Korea-crisis zeker: Wij zullen geen teruggang in de zaken van enige ernstige omvang hebben . . . de uitgaven voor wapens zullen zeker gedurende verscheidene jaren stijgen.”

En daarmee heeft het blad gelijk. In dit verband moeten wij de betekenis onderzoeken van de verklaring van Truman, dat het Amerikaanse volk zich enorme offers voor „het behoud van de vrijheid” zal moeten getroosten.

Bedoelde hij dat de groep der monopolisten met haar uitgebreide aanhang zich offers moet getroosten?

Geenszins! Een blik op de ontwikkeling van de winsten in Amerika is voldoende om van deze dwaling te genezen.

Eind December publiceerde het dagblad *Trouw* een lijstje van de winsten van een reeks grote Amerikaanse ondernemingen. Hieraan zijn de volgende gegevens ontleend:

Winsten van enkele Amerikaanse ondernemingen per aandeel, in de eerste 9 maanden van 1949 en 1950 (in dollars)

	1949	1950
American Smelting	6.51	8.45
American Tel. Tel.	6.50	9.12
Anaconda Copper	2.40	3.42
Atchisson Topeka	12.09	17.70
Chesapeake Ohio	1.94	3.21
Dupont de Nemour	2.85	4.67
General Electric	2.34	3.91
General Motors	5.61	7.91
Illinois Central	6.83	9.66
Kennecott Copper	2.15	3.49
Louisville & Nashville	2.79	6.25
Republic Steel	5.78	9.35
Southern Pacific	5.81	9.28
Southern Railway	3.69	8.02
Standard Oil	6.46	9.06
Union Pacific	5.80	9.12
US Rubber	2.68	6.79
US Steel	4.38	6.12

Een korte berekening leert, dat de stijging der winsten ten opzichte van 1949 varieert van 50 tot meer dan 100 %.

Volgens gegevens van het *National City Bank Bulletin* stegen

de winsten der Amerikaanse maatschappijen „na” Korea met gemiddeld 54 %. De totale winsten van de Amerikaanse maatschappijen, na aftrek van de belastingen, worden door de Amerikaanse regering voor 1950 op niet minder dan 22.400 miljoen dollars geschat, hetgeen meer dan het dubbele van het oorlogsjaar 1944 is! Omgerekend is dit een bedrag van ruim 85 milliard gulden of ca. vijf keer het totale nationale inkomen van Nederland!

Er blijkt dus wel, dat de heren reden hebben de vrede te vrezen, temeer waar de Koreaanse agressie begon in een tijd dat de crisisverschijnselen toenamen en de winsten daalden.

Het karakter van de Amerikaanse oorlogsconjunctuur is hiermee echter niet volledig beschreven. De keerzijde ziet er als volgt uit: Terwijl de milliarden winsten der maatschappijen met gemiddeld 50 % stegen, deelde het Amerikaanse ministerie van Landbouw mede, dat het inkomen der boeren in de eerste 11 maanden van 1950 ongeveer één procent beneden dezelfde periode van 1949 was. Aangezien de kosten van het levensonderhoud in dezelfde periode gestegen zijn, houdt dit dus een aanzienlijke verarming van de massa der boeren in.

In nog ergere mate worden echter de arbeiders getroffen. Volgens een berekening van het Amerikaanse ministerie van Arbeid stegen de kosten van het levensonderhoud van Juni 1946 tot November 1950 met 31,7 %. Uit de ervaringen in ons eigen land weten wij echter, dat dit soort officiële cijfers de werkelijkheid slechts gebrekkig weergeven. Sinds het begin van het jaar 1950 zijn de groothandelsprijzen voor voedsel met ca. 20 % gestegen! De levensomstandigheden der arbeiders worden voorts in ernstige mate verslechterd door de werkloosheid als gevolg van de omschakeling op oorlogsproductie. Voor een belangrijk deel wordt deze werkloosheid veroorzaakt doordat de Amerikaanse

Het Amerikaanse zitpunt in het vraagstuk Formosa (Taiwan)

regering grondstoffen, die voor vredesproductie bestemd waren, vasthoudt. Gedurende de eerste weken van November werden gemiddeld in Amerika 186.000 aanvragen voor werklozensteun ingediend, vergeleken met gemiddeld 155.000 in vier weken van October en 131.000 in September. Ford alleen ontsloeg tijdelijk 50.000 arbeiders en de deskundigen verwachten een belangrijke stijging in de eerste maanden van dit jaar.

Voorts verwacht men, dat de huizenbouw in dit jaar met 50 % zal worden ingekrompen. De arbeidstijd zal worden verlengd, een loonstop is aangekondigd, zodat het wel waar is, dat Truman „offers” van de millioenenmassa der werkers verlangt.

De milliarden-nota die door Truman midden Januari werd ingediend, laat duidelijk zien waarvoor deze offers moeten dienen. Om *Business Week* en de Wallstreet-meute niet teleur te stellen! Van de met 66 % tegen 1950 verhoogde staatsuitgaven zullen niet minder dan 81 % voor oorlogsdoeleinden besteed worden. Van de totale directe oorlogsuitgaven (48,7 milliard dollar) zijn 41 milliard dollar voor het binnenland bestemd. Het overgrote deel van dit reusachtige bedrag zal in de vorm van oorlogsoverdrachten in de zakken der grote monopolies terecht komen. Van „offers” gesproken! De massa van het werkende volk in Amerika zal echter dubbel geplunderd worden. Aan de ene kant door loonstop, langere werktijden en hogere belastingen, aan de andere kant door toenemende inflatie.

Ook de volken van West-Europa worden met verwijzing naar de geweldige „offers” van de Amerikaanse monopolisten tot het aanvaarden van grotere ontberingen aangezet. Maar zij hebben een bittere les uit de tweede wereldoorlog niet vergeten. Volgens de officiële gegevens van de U.N.O. heeft ons land toen 280.000 mensen verloren. Het (wat bevolkingstal betreft, 15 keer zo grote) Amerika telde 400.000, ongeveer evenveel als in dat land in dezelfde periode door verkeersongelukken om het leven zijn gekomen. Frankrijk, met minder dan een kwart van de Amerikaanse bevolking, verloor 600.000 landgenoten, het nog kleinere Polen offerde zes millioen mensen aan de bevrijding van het fascisme en de Sowjet-Unie gaf 17 millioen van haar beste zonen en dochters!

Als het om offers gaat, dan kan Amerika beter zwijgen! Maar de Amerikaanse oorlogskliek spreekt steeds luider over de noodzaak van „offers” . . . door anderen.

Zij is wel grootmoedig genoeg om een generaal voor de bevelvoering over het aanvalsleger in het Westen ter beschikking te stellen, op voorwaarde dat West-Europa het voetvolk voor dit leger geeft. Zij is wel zo grootmoedig de wapens te leveren voor dit aanvalsleger, mits de massa van de Amerikaanse werkers ze betalen en West-Europa daarvoor verlaging van de levensstandaard aanvaardt.

Vastberaden houdt ze ook vast aan haar plan, om de oorlogshysterie voor de uitbreiding van haar economische macht over

al haar bondgenoten te gebruiken en deze te versterken.

Eén van haar voornaamste doeleinden is daarbij de monopolisering van de wereldgrondstoffenvoorraden (voorzover deze tenminste voor haar bereikbaar zijn!). Voor dit doel wenst zij China te heroveren. Maar China is onbereikbaar en daarom richt zij haar plannen allereerst op haar onderdanige bondgenoten. Niet ten onrechte verklaarde *Het Financieel Dagblad* op 15 Jan. j.l. dat men van Amerika geen redelijke regeling van de verdeling der grondstoffen kan verwachten. Gebruik makende van de financiële verplichtingen, die Amerika ons en heel West-Europa heeft opgedrongen en zwaaiende met het aanbod om West-Europa „geheel belangeloos” van kanonnen, tanks en vliegtuigen te voorzien, eist het letterlijk het alleenrecht van beheer en verdeling der grondstoffen op. Amerika jaagt de prijzen in de hele wereld op, het koopt zelfs de voorraden in West-Europa op, met de bedoeling om de West-Europese vredes- en verbruiks-industrie te belemmeren en zijn eigen industrie in een onaantastbare positie te plaatsen. Terzelfdertijd zit hierbij de bedoeling voor, om het levenspeil in West-Europa met geweld naar beneden te drukken. Want beperking van de vredesproductie en het inwerkingstellen van de prijs-spiraal worden als geschikte middelen beschouwd, om dit plan door te zetten, en de massa van de werkende bevolking aldus te dwingen de kosten van het oorlogsavontuur te betalen. Kanonnenvlees en ontbering — dat was de Nieuwjaarsboodschap uit Amerika.

Hoe verder de oorlogsplannen doorgezet worden, hoe groter het deel van het nationale inkomen is, dat voor oorlogsdoeleinden wordt opgeëist, des te groter wordt het gevaar van inflatie, dat wij thans reeds aan den lijve ondervinden door de dagelijkse prijsstijgingen. En zoals wij weten uit een artikel in *De Waarheid* van 9 Dec. 1950, beschouwt zelfs de regering-Drees de inflatie als de enige feitelijke mogelijkheid om de oorlogsplannen te financieren.

Tegenover de boodschap uit Washington stellen wij de boodschap uit Moskou, uit Warschau, uit Praag, Boedapest en Boekarest!

Ongeveer terzelfdertijd dat Truman vol trots zijn „grootste oorlogsbegroting in vreedstijd” indiende, werden in Moskou de resultaten van een jaar van vreedzame opbouw (1950) bekend. Hier geen gescherm met zoveel duizenden lange-afstands-bommenwerpers, zoveel duizenden tanks, zoveel atoombommen, die men wil bouwen, maar het trotse verslag van opbouw, van vreedzame successen en verhoging van de welvaart. Opnieuw heeft de Sowjet-Unie de waarheid laten zien van het woord van Ehrenburg, die eens zei dat de Amerikanen de Sowjet-tractor boven alles vrezen! Bijzonder opmerkelijk uit het verslag is de mededeling dat de plaatselijke industrie, de verbruiks-industrie bij uitstek, haar productie tot 250 % van het voor-oorlogse peil heeft verhoogd.

Terwijl in Amerika een beperking van de bouw-industrie met

50 % wordt aangekondigd, kan de Sowjet-Unie melden dat haar productie op dit gebied een nieuw hoogtepunt heeft bereikt. De Sowjet-burgers nemen vol vreugde kennis van het bericht, dat de graanoogst in het afgelopen jaar zeven miljoen ton hoger was dan in 1940, een hoeveelheid extra-graan die voldoende zou zijn om geheel Nederland met inbegrip van zijn laatste kip en mus gedurende drie jaar te voeden!

Wat heeft Truman ons te bieden? Legers, honger en hogere winsten voor zijn milliardairs.

Het tweehonderdmillioenen-volk van de Sowjet-Unie heeft andere dromen dan Wallstreet en Washington. Ook onze jeugd heeft dromen, zij droomt van grote daden — maar in een atoomoorlog vallen geen „grote daden” te verrichten. Voor grote daden die uit realistische dromen voortkomen, moet men in de Sowjet-Unie wezen. Daar bouwt men reusachtige dammen, dwingt men machtige rivieren hun loop te veranderen, wekt men woestijnen tot leven, verovert men land door waarlijke heldenmoed en onsterfelijke prestaties van de geest.

Truman echter droomt van super-bommenwerpers, van vernielde steden, van waterstofbommen, van oorlog.

Maar juist het voorbeeld van vreedzame inspanning van heel het Sowjet-volk is het bewijs van zijn werkelijke bedoelingen. Het is ook het bewijs, dat de twee stelsels in vrede met elkaar kunnen leven, zoals Stalin gezegd heeft.

Want de eerste voorwaarde voor het vreedzaam naast elkaar leven, is het vreedzame karakter der naties zelve. De Sowjet-Unie bedreigt niemand, zij voert geen koloniale oorlogen, zij eigent zich geen militaire bases ver buiten haar grenzen toe. Toch is zij bezig met het veroveren van nieuw gebied . . . . binnen haar eigen grenzen door vreedzame arbeid en het productief maken van haar socialistische intelligentsia. Haar strijd is niet tegen de volkeren, maar tegen de natuur gericht, tot heil van de mensheid.

Voor de landen van West-Europa en speciaal voor Nederland zouden zich ongekende vooruitzichten openen, wanneer eenmaal de vazallen van de Amerikaanse oorlogsgroep verjaagd zijn, wanneer een eind is gekomen aan de horigheid aan Wallstreet en de weg voor vreedzame samenwerking met de Sowjet-Unie is opengelegd. Maar deze vreedzame mogelijkheden vallen samen met de gehele strijd van de vredesbeweging. Haar overwinning zal derhalve ook een nieuwe grondslag leggen voor samenwerking met de Sowjet-Unie en alle vredelievende naties in de wereld.

F. BARUCH

OVER BASIS EN BOVENBOUW

In zijn studie „Over marxisme in de taalwetenschap” (zie o.a. P. en C. van Augustus 1950) heeft kameraad Stalin een nieuw inzicht gegeven in het verband tussen de maatschappelijke basis enerzijds en haar ideologische bovenbouw anderzijds.

In de Prawda van 5 November j.l. verscheen een samenvatting van de discussies in de Sowjetpers, die naar aanleiding hiervan werden gevoerd, waaraan wij het volgende ontleen:

VOOR het ontstaan der marxistische wetenschap heersten chaos en willekeur omtrent het wezen der maatschappij. Zoals Lenin heeft aangetoond, waren het de grondleggers van het marxisme, die voor het eerst hebben aangetoond dat de economische, de productie-verhoudingen tussen de mensen, de meest essentiële zijn, beslissend voor alle overige verhoudingen in de maatschappij. Daarmee hebben zij een eind gemaakt aan de chaos en willekeur in de opvattingen over de maatschappij en de wetten der maatschappelijke ontwikkeling ontdekt.

In het beroemde voorwoord tot zijn werk „Zur Kritik der politischen Oekonomie” schreef Karl Marx:

„In de maatschappelijke productie van hun leven treden de mensen in bepaalde, noodzakelijke, van hun wil onafhankelijke verhoudingen, productieverhoudingen, die beantwoorden aan een bepaalde trap van ontwikkeling hunner materiële productiekrachten. Het geheel dier productieverhoudingen vormt de economische structuur van de maatschappij, de reële basis, waarop zich een juridische en politieke bovenbouw verheft, en aan welke bepaalde vormen van het maatschappelijk bewustzijn beantwoorden.”

Deze klassieke stelling van Marx is het uitgangspunt voor een juist begrip van basis en bovenbouw en van beider wisselwerking.

Marx toonde verder aan, dat met de verandering van de economische basis der maatschappij, met de komst der sociale revolutie, zich een omwenteling in de gehele, geweldige bovenbouw voltrekt. Terwijl hij een karakteristiek gaf van de geschiedkundige ontwikkeling der kapitalistische maatschappij, heeft Marx op wetenschappelijke gronden bewezen dat met de ontwikkelingsgang dier maatschappij de productieverhoudingen in een niet te verzoenen tegenstelling tot de groeiende productiekrachten geraken. Daaruit heeft Marx de geniale conclusie getrokken omtrent de onvermijdelijkheid der vernietiging van het kapitalistische stelsel langs revolutionaire weg en de schepping van het nieuwe, het socialistische stelsel.

Op grond van de verdere ontwikkeling der marxistische wetenschap hebben Lenin en Stalin een alzijdige analyse gegeven van de periode van het imperialisme, hebben zij aangetoond, dat het

imperialisme het stervende kapitalisme is, hetgeen onafwendbaar het rottingsproces van het kapitalistische stelsel, te beginnen bij zijn basis, tot aan zijn bovenbouw toe, tot gevolg heeft. Bij het uitwerken van de nieuwe theorie der socialistische revolutie, de theorie omtrent de overwinning van het socialisme, allereerst in één afzonderlijk land, waar de voorwaarden tot de omverwerping van het kapitalisme het gunstigst waren, hebben Lenin en Stalin tevens de wegen aangegeven voor de vernietiging van de kapitalistische basis en haar bovenbouw, alsook voor de schepping van een socialistische basis en een daaraan beantwoordende socialistische bovenbouw.

DE *productiekrachten* zijn zowel de productiemiddelen, als de mensen die ze in beweging brengen, die de productie van materiële goederen verwezenlijken, dank zij een zekere ervaring op het gebied der voortbrenging en dank zij hun arbeidsprestaties. De *productieverhoudingen* zijn de verhoudingen die tussen de mensen ontstaan in en door het productieproces. Zij maken de economische structuur van een gegeven maatschappij, haar basis uit.

In zijn studie „Over marxisme in de taalwetenschap” heeft kameraad Stalin een klassieke definitie van de basis gegeven, n.l.:

„De basis is de economische orde van de maatschappij in het gegeven stadium van haar ontwikkeling.”

Voorts heeft kameraad Stalin in zijn werk „Over het dialectisch en historisch materialisme” het inwendige mechanisme in de ontwikkeling van de productiemiddelen blootgelegd, het verband laten zien dat bestaat tussen de ontwikkeling der productiekrachten en der productieverhoudingen en daarbij aangetoond, dat alle veranderingen in het productieproces steeds beginnen met veranderingen in de productiekrachten. Naar gelang van de veranderingen in de toestand der productiekrachten en in overeenstemming met deze wijzigen zich ook de productieverhoudingen tussen de mensen, de economische basis.

In zijn beschouwing over de taalwetenschap heeft kameraad Stalin er de nadruk op gelegd dat de veranderingen in de productieverhoudingen op hun beurt overeenkomstige veranderingen in de ideeën, de theorieën, in de politieke en andere instellingen der maatschappij tevoorschijn roepen. Ergo is het via de basis, dat de veranderingen in de productie, in de productiekrachten zich weerspiegelen in de bovenbouw.

„.....De bovenbouw”, schrijft kameraad Stalin, „weerspiegelt de veranderingen in het ontwikkelingspeil van de productiekrachten niet ineens en niet rechtstreeks, maar na veranderingen in de basis, via de inwerking van de veranderingen in de productie op de veranderingen in de basis.”

Aan de productieverhoudingen liggen de bezitsverhoudingen ten grondslag. De toestand der productieverhoudingen geeft als 't ware antwoord op de vraag: in wiens macht bevinden zich de

productiemiddelen, staan zij ter beschikking van de gemeenschap als geheel of van afzonderlijke personen, groepen, klassen, die ze benutten voor de uitbuiting van andere personen, groepen, klassen. Daaruit volgt, dat op een gegeven basis en naar gelang van het karakter van het eigendom, zich in een gegeven maatschappij bepaalde sociale verhoudingen vormen. In de maatschappij van de uitbuiting, die berust op het privaat bezit van de productiemiddelen, zijn deze verhoudingen antagonistisch, verhoudingen van de onverzoenlijke klassenstrijd, die alle gebieden van het maatschappelijk leven omvat. In de socialistische maatschappij, die berust op het algemeen socialistisch bezit, zijn deze verhoudingen die van de vriendschappelijke samenwerking van alle lagen van de maatschappij: de arbeiders, de boeren en de intelligentia.

Wat nu de spanning betreft, die ontstaat wanneer de productieverhoudingen bij de groeiende productiekrachten ten achter blijven, een verschijnsel, waarop Marx het eerst heeft gewezen, leert kameraad Stalin, dat de productieverhoudingen niet lang bij de productiekrachten ten achter kunnen blijven, dat zij niet lang aan deze tegengesteld kunnen zijn, daar de productiekrachten slechts dan tot volle ontwikkeling kunnen komen, wanneer de productieverhoudingen deze ontwikkeling bevorderen. Daarom is het begrijpelijk, dat in de loop van de historische ontwikkeling de oude basis gelijkwideerd moet worden om door een nieuwe te worden vervangen.

De vervanging van de oude basis door een nieuwe voltrekt zich gewoonlijk door een revolutionaire vernietiging van de oude productieverhoudingen en de vestiging van nieuwe. . . . Maar de likwidatie van de oude basis en haar vervanging door een nieuwe betekent niet de vernietiging van de voortbrenging in het algemeen, doch de vervanging van een oud door een nieuw productiestelsel. De vernietiging van de kapitalistische productieverhoudingen, van de kapitalistische basis betekent niet de vernietiging van de productiekrachten, waarover de ideologen der bourgeoisie zo'n misbaar plegen te maken, maar integendeel de bevrijding der productie uit haar ketenen. Door de oude, kapitalistische productieverhoudingen te vernietigen, maakt het overwinnende proletariaat gebruik van de productiekrachten, die het van de oude maatschappij overneemt. Door nieuwe, socialistische productieverhoudingen te scheppen waarborgt de arbeidersklasse daardoor tevens onbeperkte mogelijkheden voor de ontwikkeling van de productiekrachten. Het tot stand komen van nieuwe, socialistische productieverhoudingen in ons land, verhoudingen die volkomen beantwoorden aan het karakter der productiekrachten, betekende de schepping van een nieuw socialistisch productieproces, het meest vooraanstaande in de geschiedenis. Een overtuigend bewijs hiervoor is de waarlijk gigantische sprong, die ons land in een korte historische periode gedaan heeft van een toestand van achterlijkheid naar de vooruitgang, hoe het

't socialisme heeft opgebouwd en hoe het Sowjetvolk thans met succes voorwaarts gaat op de weg naar het communisme.

De sterk gegroeide productiekrachten komen in tegenspraak, in conflict met de kapitalistische productieverhoudingen. Het algemeen maatschappelijk karakter van de productie komt in tegenspraak met het privaat karakter van de toeëigening dier productie. Deze essentiële tegenstelling in het kapitalisme neemt in het tijdvak van het imperialisme een buitengewone scherpte aan en bereikt haar uiterste grens in de periode van de algemene crisis van het kapitalisme. . . . Thans kan dit zeer duidelijk gedemonstreerd worden aan het voorbeeld der Ver. Staten. Een zeer kleine groep monopolisten, die naar wereldheerschappij streven, onderwerpen de gehele economie der Ver. Staten en die der van deze afhankelijke landen aan een agressieve politiek, hetgeen leidt tot een verarming der werkers als nog nimmer tevoren, tot een verdere toespitsing van alle tegenstellingen binnen het imperialisme.

De economische basis van het socialisme wordt gekarakteriseerd door het stelsel van het maatschappelijk bezit der productiemiddelen, door het ontbreken van uitbuiters en uitgebuitenen. In de socialistische gemeenschap zijn de onderlinge verhoudingen der mensen in het productieproces gebaseerd op de kameraadschappelijke samenwerking en de socialistische, wederkerige hulp der werkers, die bevrijd zijn van de uitbuiting. Hier wordt het maatschappelijk karakter van het productieproces versterkt door het maatschappelijk bezit van de productiemiddelen. De afwezigheid van schrijnende tegenstellingen en van botsingen tussen de klassen, de onwrikbare, moreel-politieke eenheid van de maatschappij vormen de wezenstrek van het socialistische stelsel.

In de artikelen over de taalwetenschap heeft kameraad Stalin de richtlijnen van het marxisme-leninisme over de bovenbouw verder ontwikkeld en hij wijst daarbij op zijn actieve rol in de ontwikkeling van de maatschappij. In „Over marxisme in de taalwetenschap” schrijft hij:

„De bovenbouw — dat zijn de politieke, juridische, religieuze, artistieke en wijsgerige opvattingen van de maatschappij en de aan deze beantwoordende politieke, juridische en andere instellingen.”

De bovenbouw omvat derhalve het totaal van bepaalde opvattingen of ideeën, alsook de met deze in overeenstemming zijnde instellingen en organisaties, die deze inzichten ondersteunen en ze in praktijk brengen. De voornaamste van deze organisaties is de staat.

De karakteristiek, die Stalin van de bovenbouw heeft gegeven, luidt:

„De specifieke eigenschap van de bovenbouw bestaat daarin, dat zij de maatschappij dient met politieke, juridische, esthetische en andere ideeën en voor de gemeenschap dienovereenkomstige politieke, juridische en andere instellingen schept.”

De bovenbouw, evenals de basis, is historisch vergankelijk. Hij

is het produkt van een gegeven tijdvak, in welks verloop een gegeven economische basis leeft en handelt.

De grondleggers van het marxisme-leninisme wijzen steeds op het *actieve inwerken van de bovenbouw op de basis*. Stalin zegt in zijn recente studie hierover:

„De bovenbouw wordt voortgebracht door de basis, maar dit wil geenszins zeggen, dat hij slechts de basis weerspiegelt, dat hij passief en neutraal is, onverschillig ten opzichte van het lot van de basis, van het lot van de klassen en het karakter van de maatschappelijke orde. Integendeel, wanneer hij is ontstaan, wordt hij een geweldige actieve kracht, werkt hij actief aan het vormen en versterken van zijn basis, doet hij alles om het nieuwe stelsel te helpen aan de oude basis de genadestoot te geven en deze te likwideren.”

Het vulgaire materialisme ontkent de actieve rol van de bovenbouw. Het is bekend, dat de Russische „economisten” en mensjewiki, die op het standpunt stonden van het z.g. „economisch materialisme”, de „theorie der spontaneïteit” verkondigden, de taak van de arbeidersklasse slechts tot economische eisen reduceerden en daarmee de noodzakelijkheid loochenden van de revolutionaire strijd voor de omverwerping van het tsarisme en van het kapitalisme, voor de verovering van de dictatuur van het proletariaat.

Eén der grofste verdraaiingen van het marxisme is de z.g. theorie van de „productiekrachten” van Kautsky, volgens welke het socialisme automatisch heet te komen, als resultaat van een steeds grotere ontwikkeling der kapitalistische ontwikkeling en een „vredige overgang van het kapitalisme naar het socialisme”.

Tegenover deze opportunistische theorieën stelde Stalin:

„.....de nieuwe denkbeelden organiseren en mobiliseren de massa's, de massa's sluiten zich aaneen tot een nieuw politiek leger, zij scheppen een nieuwe, revolutionaire macht en gebruiken die, om de oude orde op het gebied der productieverhoudingen met geweld af te schaffen en de nieuwe orde te verankeren. Het elementaire proces van de ontwikkeling maakt plaats voor de bewuste werkzaamheid van de mensen, de vreedzame ontwikkeling voor de gewelddadige omwenteling, de evolutie voor de revolutie”.

(Geschiedenis van de C.P.S.U. (b)”, pag. 156).

De marxistisch-leninistische stelling over het klassekarakter van de bovenbouw in de klassemaatschappij onthult de reactionaire, leugenachtige „theorie” der bourgeois-sociologen en rechtse socialisten, alsof het karakter van de bourgeois-staat, zijn recht, moraal en andere elementen van de bovenbouw der kapitalistische maatschappij „boven de klassen” verheven zou zijn, „buiten de klassen” zou staan. De burgerlijke filosofie, moraal, esthetische opvattingen, de religie, de bourgeois-staat, de burgerlijke partijen, de rechts-socialistische partijen en andere reactionaire organisaties vormen in de handen van de bourgeoisie evenzovele werktuigen voor de sociale, politieke en geestelijke onderdrukking der werkers.

De bovenbouw van de kapitalistische maatschappij van onze dagen is de grootste rem geworden voor de maatschappelijke

voortgang. De ineenstorting van de burgerlijke democratie, de fascisering van de burgerlijke staat, de beestachtige onderdrukking van alle democratische krachten, de politiek van het ontketenen van agressieve oorlogen, de aftakeling en de ontbinding der burgerlijke cultuur, de verkondiging van het dierlijke chauvinisme en van de „rassenleer”, dat alles karakteriseert duidelijk het huidige aspect van de bovenbouw der bourgeois-maatschappij in de Ver. Staten, Engeland en in andere kapitalistische landen, weerspiegelt het diepgaande rottingsproces van het kapitalisme, dat zijn onvermijdelijke ondergang tegemoet gaat.

Terzelfdertijd ontwikkelen zich in de boezem van het kapitalisme de nieuwe vooruitstrevende ideeën. De drager hiervan is de vooruitstrevendste en revolutionairste klasse der maatschappij — het proletariaat. Het is de arbeidersklasse van de kapitalistische landen die, gewapend met de revolutionaire theorie van het marxisme-leninisme, de strijd heeft aangebonden zowel voor de vernietiging van de economische basis van het kapitalisme als van zijn bovenbouw, ten einde de nieuwe socialistische basis te vestigen met de aan deze beantwoordende bovenbouw.

In de socialistische maatschappij onderscheidt zich de bovenbouw diepgaand van alle voorafgaande bovenbouwen. Terwijl hij onder de verschillende vormen der klassemaatschappij steeds de belangen der bezittende klassen heeft gediend, dient de bovenbouw in de socialistische maatschappij echter de gemeenschap in het belang der werkers met volkomen nieuwe politieke en andere ideeën en in overeenstemming daarmee scheidt hij voor de nieuwe gemeenschap volkomen nieuwe politieke en andere instellingen.

Geleid door de communistische partij voert het Sowjetvolk een onverzoenlijke strijd tegen de resten van de burgerlijke ideologie en moraal, tegen ieder bijgeloof, vooroordeel en andere afgeleefde inzichten en tradities van de oude maatschappij, die in de socialistische basis geen voedingsbodem meer vinden en zich als overblijfselen van het kapitalisme in het bewustzijn der mensen hebben genesteld.

LENIN en Stalin hebben aangetoond, dat de socialistische revolutie, in tegenstelling tot de burgerlijke revolutie, een aanvang neemt onder verhoudingen waarin reeds ontstane vormen van de socialistische structuur geheel of vrijwel geheel ontbreken. Daarom bestaat de hoofdtaak van de socialistische revolutie daarin dat zij na het zich meester maken van de macht, een nieuwe socialistische economie opbouwt. Dit alleen reeds bepaalt de bijzondere, scheppende rol van de socialistische bovenbouw en, voor alles, van de socialistische staat, die het voornaamste werktuig is voor het scheppen van de economische basis van het socialisme.

De stellingen over de actieve rol van de bovenbouw, zoals die door kameraad Stalin in zijn werk zijn ontwikkeld, veralgemenen de geweldige historische ervaring bij de vernietiging van de oude

kapitalistische basis en haar bovenbouw en bij de schepping van een nieuwe socialistische basis met de aan deze beantwoordende bovenbouw.

De ontwikkeling van de bovenbouw wordt altijd bepaald door de verandering en de ontwikkeling van de basis. Zo heeft de socialistische omwenteling in de economie van ons land veranderingen in de vormen, de taken en de functies van de socialistische staat teweeg gebracht. In de tweede fase van de ontwikkeling van het Sowjetstaat hebben de economisch-organisatorische en de cultureel-opvoedende functies van onze staat zich volledig ontplooid. De basis van de dictatuur van de arbeidersklasse heeft zich verbreed, de Sowjetdemocratie heeft zich naar alle kanten ontwikkeld. In geestelijk opzicht zijn de Sowjetmensen volkomen anders geworden; de communistische ideologie werd in ons land de heersende ideologie.

Kameraad Stalin heeft als eerste in de marxistische literatuur aangetoond, dat onder de verhoudingen van de socialistische maatschappij, waarin geen aan elkaar vijandige klassen bestaan, de werking van een der grondwetten der dialectiek zich op een nieuwe wijze heeft gedemonstreerd — de wet van de overgang van de oude kwaliteit naar de nieuwe. Kameraad Stalin heeft de vulgaire voorstellingen vernietigd, volgens welke de kwalitatieve veranderingen zich altijd en onder alle verhoudingen langs de weg van een explosie voltrekken. Hij heeft aangetoond, dat de wet van de overgang van de oude kwaliteit naar de nieuwe via een explosie onvoorwaardelijk geldt voor een maatschappij, die verdeeld is in vijandige klassen. Ze geldt echter volstrekt niet onvoorwaardelijk voor een maatschappij, die geen vijandige klassen kent.

„In de loop van 8 à 10 jaar”, schrijft kam. Stalin, „hebben wij in de landbouw van ons land de overgang van het burgerlijke, op individuele boeren berustende landbouwstelsel naar het socialistische stelsel van het collectieve landbouwbedrijf doorgevoerd. Dat was een revolutie, die de oude burgerlijke economische orde op het platteland likwildeerde en een nieuwe socialistische orde schiep. Deze omwenteling voltrok zich echter niet in de vorm van een explosie, d.w.z. niet door de bestaande macht omver te werpen en een nieuwe macht te scheppen, maar door de geleidelijke overgang van de oude burgerlijke orde op het platteland naar een nieuwe. En dit kon worden doorgevoerd omdat het een revolutie van bovenaf was, omdat de omwenteling op initiatief van de bestaande macht met de steun van de overgrote meerderheid van de boerenmassa's werd doorgevoerd.”

(„Over marxisme in de taalwetenschap”).

Deze stelling van kameraad Stalin, die het dialectisch materialisme verrijkt, heeft de allergrootste betekenis voor een juist begrip van het proces der geleidelijke overgang van het socialisme naar het communisme. Zij leert bovendien dat de grootste kwalitatieve veranderingen tijdens het proces van deze overgang planmatig worden doorgevoerd, als resultaat van het bewuste scheppen van millioenen bouwers van het communisme, onder de wijze leiding der partij van Lenin en Stalin.

De richtlijnen van kameraad Stalin over de actieve rol van de bovenbouw leren de Bolsjewistische Partij en het gehele volk om de socialistische staat op elke wijze te verstevigen, het communistische bewustzijn van de massa's te verhogen, het Sowjet-patriottisme en de vriendschap met andere volkeren te ontwikkelen en behoeden, de resten van het kapitalisme in het bewustzijn van de mensen onvermoeibaar te bestrijden en het ideologische peil van het werk in zijn geheel stelselmatig omhoog te brengen. De besluiten van het Centraal Comité van de CPSU (b) over ideologische vraagstukken, de discussies over filosofie, biologie, taalwetenschap en physiologie zijn er op gericht, de rol van de ideologische arbeid bij de opbouw van het communisme, bij de communistische opvoeding van de werkers te verhogen.

Theorie voor het praktische werk

Een arbeidersvrouw studeert

III

Beste collega's,

Nu komt de kwestie met de „Volksvrienden”, de Narodniki, zoals ze in de Geschiedenis van de CPSU (b) genoemd worden. Daarover gaat afd. 2 van hoofdstuk 1. Al dadelijk in de eerste zin staat, dat ze tegenstanders van het marxisme waren. Veel arbeiders, die bij onafhankelijke kringen en groepen aangesloten waren, hadden niet het juiste inzicht omtrent de weg, die gevolgd moest worden om tot de bevrijding te komen. Daardoor werden velen het slachtoffer van de verwarring, die door de „Narodniki” werd aangericht. Pas door de werken van Marx en Engels werd hier het juiste inzicht gebracht. Plechanow, die eerst zelf een „Narodnik” was, kon zich in het buitenland met het marxisme vertrouwd maken en organiseerde nu de groep „Bevrijding van de Arbeid”, die een aantal werken van Marx en Engels in het Russisch vertaald heeft. Zo werden nu (ongeveer 1885) de beroemde werken van Marx en Engels: „Het Communistisch Manifest” en „Loonarbeid en Kapitaal” en de „Ontwikkeling van het Socialisme van Utopie tot Wetenschap” in Rusland verbreed. Natuurlijk moest dit alles nog in 't geheim gebeuren.

Overigens behoort iedere kameraad de zoëven genoemde werken van Marx en Engels te kennen, zei onze groepleidster, ten minste het Communistisch Manifest. Wie het nog niet gelezen heeft moet ten minste de in de „Korte Leergang” in afd. 2 genoemde belangrijkste stellingen van Marx en Engels overschrijven en goed tot zich laten doordringen, dan zul je de volgende hoofdstukken veel beter begrijpen. Ik heb voor me zelf die passage overgeschreven, die begint met:

„Marx en Engels, de grote leermeesters van het proletariaat, hebben, in tegenstelling tot de utopische socialisten, voor het eerst uiteengezet, dat het socialisme geen bedenksel van dromers (utopisten) is, maar het noodzakelijk resultaat van de ontwikkeling van de moderne kapitalistische maatschappij.”

En die eindigt met:

„Maar om de oude wereld te overwinnen en de nieuwe, klassenloze maatschappij te scheppen, moet het proletariaat zijn eigen arbeiderspartij bezitten, die Marx en Engels de communistische partij noemden.”

Plechanow, uitgaande van de werken van Marx en Engels onderwierp nu de opvattingen van de „Volksvrienden” aan een marxistische kritiek.

De belangrijkste fouten van de „Volksvrienden” heb ik genoteerd. Bv.: de „Narodniki” meenden, dat de boeren de belangrijkste revolutionaire kracht vormden en zagen de arbeidersklasse, die bezig was zich krachtig te ontwikkelen, over het hoofd. Dus begrepen ze ook de geweldige ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland niet en beschouwden dit als een toevallig verschijnsel. Maar Rusland was al een heel eind op weg naar een kapitalistische ontwikkeling en daarom waren hun opvattingen in strijd met de ontwikkelingsvoorwaarden van de maatschappij, d.w.z. ze waren verkeerd en al verouderd en de „Narodniki” behoorden tot die groep van „helden-ongeluksvogels” die willen optornen tegen hetgene dat historisch noodzakelijk is voor de maatschappij.

Net zo was het gesteld met hun opvatting van de geschiedenis van de gehele mensheid. Ze begrepen niets van de economische en politieke ontwikkeling van de maatschappij en begrepen ook niet, dat de geschiedenis van de mensheid door de klassen en de klassenstrijd bepaald wordt, maar ze meenden, dat de geschiedenis door uitblinkende persoonlijkheden, door „helden” gemaakt werd, die door de massa, „de menigte” van het volk blindelings gevolgd werden. Deze verkeerde voorstelling had de „Narodniki” tot de individuele terreur gebracht, d.w.z. ze vermoordden bepaalde personen, grootgrondbezitters en leden van de tsaristische regering. Zo is bv. Alexander II bij een aanslag, die door één van hen gepleegd was, omgekomen. Maar in plaats van de vermoorde tsaar kwam er een andere, Alexander III, en onder hem werd het leven van de arbeiders en boeren nog slechter.

Het is me nu volkomen duidelijk, kameraden, dat zulke persoonlijke acties voor de arbeiders niets opleveren, maar dat ze hen van de gemeenschappelijke strijd afhouden. In de Geschiedenis van de CPSU (b) kunnen we veel over de rol van de grote mannen, de helden, in de geschiedenis lezen: begaafde personen kunnen alleen dan een belangrijke rol in het leven van de maatschappij spelen, als ze in staat zijn de omstandigheden, die de ontwikkeling van de maatschappij bepalen, juist te begrijpen en ze ten goede te keren, zoals Marx, Engels, Lenin en Stalin gedaan hebben.

De groep „Bevrijding van de Arbeid”, die veel tot de verbreiding van het marxisme in Rusland bijgedragen heeft, had echter ook ernstige fouten, die pas door Lenin overwonnen werden. Hoewel Plechanow inzag, dat het proletariaat de meest progressieve klasse was, dat het met het grootbedrijf verbonden is en van jaar tot jaar in omvang toeneemt, zich politiek verder ontwikkelt en door zijn omstandigheden het meest revolutionair is, heeft hij toch bv. niet begrepen, dat het alleen door een bondgenootschap met de werkende boeren de overwinning op het tsarisme kon behalen.

Lenin heeft gezegd, dat de groep „Bevrijding van de Arbeid” slechts theore-

tisch de sociaal-democratie gegrondvest en de eerste stap gedaan heeft naar een arbeidersbeweging. De Partij was daardoor nog niet gegrondvest.

Zo zitten we meteen midden in de problemen, kameraden, en ik hoop, dat jullie 'er net zo veel van geniet als ik. Tot slot wilde ik jullie nog een goede raad van de leidster van de groep meegeven: laat je altijd alle woorden, waarvan de betekenis je niet helemaal duidelijk is, verklaren en maak er geen gewoonte van over onduidelijke plaatsen heen te lezen. We moeten de Geschiedenis van de CPSU (b) niet alleen lezen, maar in de eerste plaats over alles nadenken.

In de volgende brief zal ik het 3e en 4e gedeelte van het eerste hoofdstuk verder bespreken en ik hoop, dat jullie het hele hoofdstuk voor die tijd al een keer helemaal uit leest.

Je RIA

IV

BRIEF AAN KAMERAAD RIA

Beste Ria,

MET veel aandacht heb ik je brieven gelezen, waarmee je onze belangstelling wist te wekken voor de studie van de „Geschiedenis van de CPSU (b)”. Wat in onze groep behandeld is, is me er veel duidelijker door geworden. Veel, wat ik eerst niet begreep, werd me helder, doordat jij het in nog eenvoudiger woorden weet te zeggen.

Maar vandaag wou ik jou en alle deelnemers aan de basisscholing iets vertellen, dat ik zelf een dezer dagen ontdekt heb. Van onze afdeling ontving ik enige weken geleden het eerste deel van de werken van Kameraad Stalin, maar pas nu heb ik er de tijd voor genomen om er in te lezen. En toen merkte ik, dat dit boek begint met een artikel (De Sociaal-democratische Partij van Rusland en haar eerstkomende taken), dat Kameraad Stalin voor ons, de leden van de basisscholing, die nu juist de eerste schreden naar het begrijpen van het wetenschappelijk socialisme doen, geschreven zou kunnen hebben.

Met eenvoudige woorden beschrijft Kameraad Stalin heel duidelijk en nog iets uitgebreider dan in de „Korte Leergang” de ontwikkeling van het socialistisch denken in Rusland. Hij zet uiteen, waarom de utopische socialistische hun leer niet in de praktijk konden omzetten en waarom eerst Marx en Engels pas de noodzakelijkheid inzagen, dat de arbeidersklasse het werk van haar bevrijding zelf ter hand moet nemen.

Kameraad Stalin laat zien, hoe lang het duurde, eer de spontane socialistische tot bewuste Sociaal Democraten werden en hoeveel strijd het kostte om de arbeiders van rebellen tot wetenschappelijke socialistische om te vormen. De periode van het werken in de groepen duurde maar kort, want het werd duidelijk, dat de Sociaal Democraten zich niet van de massa van de arbeiders moesten afzonderen, maar leiding aan de strijd moesten geven. Want de Russische arbeiders, die zo vreselijk onderdrukt en aan slavernij gewend waren, wàagden het niet, als ze al in opstand kwamen, iets anders te vragen dan een paar centen loonsverhoging. Ze zouden er niet van hebben durven dromen, zichzelf als de rechtmatige eigenaars van de bedrijven en de grond te beschouwen. Sommige Sociaal Democratische leiders hielden de arbeiders zelfs van de politieke strijd af. Ze organiseerden om der wille van de organisatie, en zagen niet het doel, het socialisme. Kameraad Stalin maakt ons op een gemakkelijk te be-

grijpen manier de fouten van de z.g. „Bernsteinerianen” duidelijk, en het wordt ons helemaal duidelijk, waarom het nodig was, scherpe strijd te voeren tegen deze richting — de economisten.

In het tweede deel van zijn artikel zien we, hoe het gehele Russische volk, vertegenwoordigd door zijn studerende zonen, in straat-demonstraties tegen het tsarisme optreedt, zich met de arbeiders verbindt en de strijd tegen de onbeperkte macht van de tsaar aanbindt. Tenslotte is agitatie niet meer voldoende — een sterke partij is vereist, die de arbeidersklasse in de politieke strijd aanvoert. De bourgeoisie kan revolutionnair doen, als puntje bij paaltje komt is ze toch bang voor de overwinning van het proletariaat en zal het daarom altijd verraden. Alleen door een krachtige organisatie kan de arbeidersklasse haar taak volbrengen.

Als we dit artikel van Kameraad Stalin lezen, worden we er zonder voorbehoud van overtuigd, dat het noodzakelijk is een proletarische partij te scheppen en begrijpen we ook het waarom en waartoe. Daarom is dit werk van Kameraad Stalin een waardevolle aanvulling van het eerste hoofdstuk van de „Korte Leergang” en daarom wilde ik jou, Ria, en alle andere kameraden van de basisscholing de studie ervan warm aanbevelen.

Goed succes,

Je JANS

Noot van de redactie:

Wij zullen in het Maart-nummer het bovengenoemde artikel van Stalin opnemen, dat niet eerder in het Nederlands werd gepubliceerd.

In feite stellen Churchill en zijn vrienden in Engeland en de Verenigde Staten, aan de niet-Engels-sprekende naties een soort ultimatum: „Aanvaardt vrijwillig onze overheersing, en alles is in orde; doe je dat niet dan is de oorlog onvermijdelijk.”

Maar wanneer de naties in de loop van vijf jaren van een verschrikkelijke oorlog hun bloed vergoten hebben, dan hebben zij dat gedaan voor de vrijheid en onafhankelijkheid van hun land en niet om de overheersing van de Hitlers te vervangen door die van de Churchills.

Daarom is het zeer waarschijnlijk dat de niet-Engels-sprekende naties, die de overveldigende meerderheid van de aardbevolking uitmaken, geen terugkeer naar een nieuwe slavernij zullen aanvaarden. De tragedie van Churchill is, dat hij als doorgewinterde „tory” deze eenvoudige en voor de hand liggende waarheid niet begrijpt. **STALIN.**

(„Over de rede van Churchill in Fulton,” Maart 1946).

Het succes van de strijd voor de vrede, het succes van de strijd tegen de herbewapening van West-Duitsland, hangt in laatste instantie af van de mate, waarin brede massa's van de bevolking in alle landen in deze strijd worden betrokken, het hangt af van de activiteit en de organisatie van de voorvechters van de vrede. De besluiten van het Tweede Wereldvredecongres moeten aan iedereen bekend gemaakt worden; ze moeten het program voor directe actie voor de vrede van de gehele progressieve mensheid worden. De plaats van elke communist is in de voorste rijen van de strijders tegen de herbewapening van Duitsland, tegen de misdadige plannen van de oorlogstokers.

(„For a Lasting Peace”, orgaan van het Informatiebureau, nr. 2, 1950).

De plicht van de schrijvers in Amerika

De schrijver van dit artikel, Stefan Heym, heeft tijdens de tweede wereldoorlog deelgenomen aan de krijgsoperaties van de Amerikaanse legers, die in Frankrijk zijn geland. Het rijke materiaal, door hem in die jaren verzameld en dat de roofzuchtige aard van de Amerikaanse militaire kaste onthult, vormde de grondslag voor zijn belangrijke roman „De Kruisvaarders” *).

Het artikel „De plicht van de schrijvers in Amerika” is door Stefan Heym voor het 14-daagse orgaan van de Sowjet-schrijvers, „Literatoernaja Gazeta”, geschreven toen hij in Warschau was als vertegenwoordiger op het Tweede Internationale Vredescongres.

IN dagen als deze, nu Amerikaanse bommen op Koreaanse vrouwen en kinderen neerkomen, past het de Amerikaan, zich buitengewoon bescheiden te gedragen. Zoals het Duitse volk niet vrij van schuld was aan de misdaden van de Hitlerianen, zo moet ook het Amerikaanse volk zijn deel dragen van de verantwoordelijkheid voor datgene, wat het zijn regering toestaat te bedrijven. En wanneer ik in mijn hoedanigheid van Amerikaans burger, van Amerikaans schrijver en van voormalig Amerikaans soldaat tegenwoordig ben op het Tweede Internationale Vredescongres en probeer mijn deel bij te dragen in de moeilijke strijd voor de vrede, dan geschiedt zulks niet slechts met het doel om mijn eigen geweten gerust te stellen en niet alleen omdat ik de verschrikkingen van een atoombomoorlog kan voorzien, maar dan geschiedt dit tevens omdat ik helpen wil de dag des oordeels af te wenden, die voor het Amerikaanse volk zal komen, wanneer het zijn regering toestaat haar misdadige plannen te verwezenlijken.

De schrijvers en de kunstenaars zijn de stem en het geweten van het land. Om die reden dragen zij, wanneer het land toestaat dat het in een aanvalsoorlog wordt betrokken, een verantwoordelijkheid en een schuld groter zelfs dan die van de arbeiders, de boeren en de ambtenaren. Niet één radio-uitvoering, niet één film, niet één boek, niet één krant en niet één tijdschriftartikel kan het licht zien, geen enkele openbare mening kan worden gevormd zonder het deelnemen daaraan van de schrijvers en de kunstenaars. De eenvoudige burger kan te zijner verdediging aanvoeren: „Ik heb het niet geweten”, omdat ze het hem niet hebben verteld, omdat de kranten, de radio, de telegrammen en het witte doek zijn bewustzijn hebben afgestompt met onjuiste informatie en leugens. De schrijvers en de kunstenaars echter, die de bevolking de onjuiste informatie en leugens opdissen, kunnen zich niet op hun onwetendheid beroepen. Zij weten wat er voorvalt en, zo niet, dan dienen zij het te weten.

Onder hen, die zich in de Ver. Staten met geestesarbeid bezig houden, bevinden zich tegenwoordig drie groepen van schrijvers. Daar zijn in de eerste plaats die gewetenloze of bedorven literatoren, die tot variërende dollarbedragen hun woord, hun geweten en hun talent verkopen. Het meest verbijsterende voorbeeld is misschien wel dat van Irwin Shaw, die eens een schitterend anti-oorlogsstuk geschreven heeft; „Begraaft de

*) Uitg. Republiek der Letteren, prijs f 10,90.

doden". In dit jaar heeft Irwin Shaw in de Ver. Staten goed rondgekeken en bemerkt dat, zo ge de welwillendheid van de machthebbers en van de grote bladen wilt genieten en een hoog tegoed bij de bank wilt bezitten, het nodig is vòòr de oorlog te pleiten. Hij heeft afgezien van de auteursrechten op zijn stuk: „Begraaft de doden" en iedere uitvoering er van verboden, waarmee hij tevens het enige goede ding dat hij geschreven heeft, gediscrediteerd en zijn eigen eer vertrapt heeft.

Maar Shaw had ten minste nog één anti-oorlogsstuk, dat kon worden verscheurd. Doch hoe staat het met diegenen, die hun erewoord niet konden verloochenen eenvoudig omdat ze het nog niet op papier hebben gezet? Wat die zeggen van de lieden die internationale bekendheid genieten, die de voorhoede vormden van de Amerikaanse literatuur der 20iger en 30iger jaren? Zij hadden de machtige stem van het volk kunnen worden, van dat volk, dat zij thans onteren en bedriegen. Zij zwijgen over alle grote problemen van onze tijd en rechtvaardigen hun zwijgen door hun toevlucht te nemen tot het cynisme, dat echter tot de ontaarding van hun werk leidt.

De tweede groep omvat de schrijvers, die trachten het volk de waarheid te zeggen. Een groot aantal hunner zit thans in de gevangenis. Een nog veel groter aantal is aan economische achtervolging blootgesteld: de contracten, die de radio en de filmindustrie met deze literators hebben afgesloten, worden geannuleerd, zij stuiten op de onmogelijkheid hun stukken opgevoerd of datgene, wat zij schrijven, gepubliceerd te krijgen. De uitgevers van dagbladen en tijdschriften, de radio-omroeporganisaties, de maatschappijen voor de industriële radioreclame en degenen, die de voorstellingen op Broadway financieren, zijn een deel van het grootkapitaal en oefenen een censuur uit, misschien wat meer verfijnd maar net zo vernietigend als de openlijke contròle van Göbbels. De eerlijke literator in de Ver. Staten leeft onder voortdurende bedreiging: wanneer het F.B.I. komt om hem aan een verhoor te onderwerpen; wanneer men hem voor de commissie tot onderzoek naar on-Amerikaanse activiteit zal slepen; wanneer hij door de omkoopbare pers zal worden besmeurd; wanneer zijn geldmiddelen zullen zijn uitgeput; wanneer zij hem uit zijn huis zullen jagen; wanneer er concentratiekampen voor hem zullen worden geopend... De mannen en vrouwen, die de Oproep van Stockholm hebben ondertekend, zijn een soort helden. Het zijn twee en een half millioen Amerikanen. Hun handtekeningen zijn als 't waren een uitnodiging om agressie jegens hen te plegen.

Tussen de helden en de lafaards bevindt zich een derde groep, ongetwijfeld een zeer talrijke. Deze groep bestaat uit schrijvers, artisten, personen die geestesarbeid verrichten, allen overwegend eerlijke mannen en vrouwen van goeden wille. Maar zij zijn verward geraakt in hun gedachtengang, zij zijn er niet zeker van waar de waarheid en waar de leugen ligt, zij zijn eigenlijk bevreesd de waarheid te kennen. Om het duidelijk te zeggen: deze mensen zijn van oordeel dat wanneer Amerikaanse soldaten ver weg, in Korea vechten, daarin iets verdachts schuilt. Echter tegelijkertijd zijn zij van oordeel dat een volk, hetwelk zou proberen een misdadig feodaal bewind omver te werpen, de aanvaller zou kunnen zijn. Ongetwijfeld vergeten zij dat indien het Koreaanse volk de agressor zou zijn, de

Amerikaanse revolutionairen, die de Amerikaanse Grondwet en de Verklaring van Onafhankelijkheid hebben geschapen, eveneens als agressors dienen te worden bestempeld.

„De politiek is een smerig zaakje”, luidt een gebruikelijke Amerikaanse uitspraak. Het Amerikaanse volk bezat altijd en bezit op dit ogenblik nog de gezonde neiging te twifelen aan zijn regering en haar politiek. Desondanks is het mogelijk gebleken, het bij de oorlog in Korea te betrekken, bij het Atlantisch Pact en bij de herbewapening van West Duitsland. De pers, de radio, de bioscoop, de scholen en de kerk houden zich daar iedere dag mee bezig en de propaganda heeft haar rol er bij vervuld. Bovendien zijn vele Amerikanen tot de slotsom gekomen dat de oorlog helemaal zo erg niet is, dat hij volledige tewerkstelling betekent, geld in het laadje en andere aangename dingen. Jammer genoeg is er wat dit betreft geen bijzonder verschil tussen die Amerikanen en een groot aantal Duitsers, die ook gedacht hadden dat de oorlog helemaal niet zo slecht is, tenminste zo lang zij aan de winnende hand waren en genieten konden van de buit, uit andere landen bij elkaar gebracht.

Wij moeten deze feiten in het oog houden en wij moeten ook het feit goed in het oog houden, dat het verhinderen of het ontketenen van een derde wereldoorlog in aanzienlijke mate afhankelijk is van de positie der middengroepen van hoofdarbeiders en van vele miljoenen Amerikanen, waarvan zij de typische vertegenwoordigers zijn. Zonder hun steun, stille of openlijke, had MacArthur niet één divisie kunnen leiden. Deze mensen moeten worden veroverd. Zij moeten er van worden overtuigd, dat de oorlog net zo hard op hen zal neerkomen als hij thans op het Koreaanse volk neerkomt. Zij moeten begrijpen dat de oorlog, inplaats van hun zakken te vullen, ze naakt zal achterlaten en wenend over hun naasten, die in die oorlog gevallen zijn. Men moet hen dwingen de waarheid te zien, de eenvoudige waarheid van de vrede en van het internationaal wederkerig begrip.

Het probleem bestaat daarin, hoe ze te winnen, hoe ze thans te winnen, ze te winnen in weerwil van de angst voor de politie, in weerwil van het feit, dat alle middelen van het massale contact in de Ver. Staten gecontroleerd worden door lieden, die het op een oorlog aansturen.

Dit probleem kan worden opgelost! Zelfs met het bezit van zijn beruchte kartotheek van vingerafdrukken is het F.B.I. niet bij machte de gedachten in het hoofd van een mens en de gevoelens in zijn hart door te lichten! Het Amerikaanse volk bezit evenveel moed als ieder ander volk en niet alle Amerikaanse schrijvers zijn als Irwin Shaw. De waarheid kan verbreid worden buiten de kringen van de twee en een half miljoen mensen, die de Vredesoproep hebben ondertekend! Zij kan worden verbreid door die mannen en vrouwen, die intens en hartstochtelijk naar de vrede streven. De duidelijke definitie van de agressor, goed begrepen en daarna doorgegeven aan het volk, kan uit de hoofden de twijfel verdrijven, welke bij velen, die instinctief wensen voor de zaak van de vrede op te komen, nog in de weg staat. De vaste overtuiging, dat de oorlog kan worden vermeden en dat de twee maatschappelijke systemen vredig met elkaar kunnen wedijveren, helpt de schrijvers, het streven van het volk naar vrede tot uiting te brengen.

STEFAN HEYM.

Organisatie-vraagstukken

„De overbelasting van het kader“ en een doelmatiger gebruik van de beschikbare tijd

NAAAR aanleiding van het artikel „De overbelasting van het kader” in het vorige nummer van P. & C., zijn verschillende critische opmerkingen gemaakt, in de zin van: makkelijk praten, maar doen, dat is de moeilijkheid.

Het artikel wijst er echter reeds op, dat het er niet om gaat een leefwijze voor te schrijven „goed voor renteniers en onuitvoerbaar voor actieve werkers van de partij”, maar dat men door een betere organisatie van het werk, de kwaliteit van het werk kan verbeteren en tevens de gezondheid niet hoeft te schaden. Met gaat er niet om minder te doen voor de partij, maar meer en beter.

Kan dat? In het algemeen kunnen we daarop antwoorden: ja. Maar het is misschien beter dit aan de hand van een concreet voorbeeld aan te tonen. Dit voorbeeld is er een uit tientallen, n.l. het werk van een secretaris van een middelgrote afdeling.

Deze partijgenoot werkt overdag in een bouwbedrijf. 's Avonds direct na het eten trekt hij de partij in tot laat in de avond. Vaak heeft hij geen tijd voordien de krant te lezen. Als hij thuiskomt heeft hij geen zin meer om iets te lezen, want over zijn krant of boek valt hij in slaap. Hij neemt deel aan de scholing, maar heeft geen tijd werk te maken of te lezen. Vele Zondagen is hij in touw voor de partij.

Hoe ziet zo'n werkvond er nu uit van deze secretaris?

Na het eten, eerst een paar adressen af voor de krant. Daarna een paar adressen voor obligatieleningen. Tegelijk neemt hij een aantal convocaties mee voor een bestuursvergadering. Om half tien is hij daarmee klaar. Dan even naar het districtskantoor om steunlijsten af te rekenen en een paar invulformulieren in te leveren. Daarna nog even naar de penningmeester om te zeggen dat hij de colportagekranten moet afrekenen. En dan is het kwart voor elf. Naar huis, elf uur doodmoe naar bed, zes uur weer opstaan. En zo gaat dat avond aan avond. Want er zijn ook nog talloze besprekingen, bestuursvergaderingen, ledenvergaderingen, kadervergaderingen, scholing, besprekingen met de districtsleiding, etc. etc.

Deze partijgenoot (en met hem zovelen) klaagt dat hij „alles alleen moet doen”. En dat doet hij dan ook voor een belangrijk deel.

Nu valt het vaak moeilijk zo'n toegewijde, harde werker voor de partij te critiseren. Zeg dat maar tegen degenen die niets doen, is dan het antwoord. Maar het is een onjuist antwoord. Het gaat

er n.l. om, deze partijgenoot te helpen, en het gehele werk van de partij te verbeteren.

Waar schuilt n.l. de fout bij deze partijgenoten? Zij organiseren hun werk niet, zij rennen van het kastje naar de muur, zij pakken alles aan, en doen niet wat zij moeten doen: leiding geven aan het gebied waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Er zijn in de partij een reeks van regelmatig terugkerende organisatie-werkzaamheden, die natuurlijk belangrijk zijn. Daarvoor moeten werkers gezocht worden, want anders gaat de secretaris of org. secretaris dat doen. Dat zal enige tijd in beslag nemen, maar het lukt overal. Vooral moeten de kameraden die dit werk doen, al is het nog zo eenvoudig, de eerste tijd geholpen worden.

Daarbij rijst onmiddellijk de vraag: Waar haal ik de werkers vandaan? J. Brandenburg heeft in het vorige nummer daarover geschreven: kleine eenheden in de partij, waardoor beter contact met de leden, sterker politiek leven, grotere activiteit.

Nu gaat het zo: twee of drie keer wordt iemand gevraagd om iets te doen, en wanneer het niet lukt, houden de pogingen op en staat dit lid te boek als „passief”. De functionaris doet het zelf wel even, dat gaat vlugger dan eerst mensen zoeken. Maar niet alle actieve werkers waren altijd actief. Op een bepaald moment werden zij zich bewust, dat het niet voldoende is, alleen lid van de partij te zijn, maar dat je er ook iets voor moet doen. Die bewustheid moeten we allen bijbrengen, en dat is niet het werk van 2 avonden, doch het resultaat van voortdurende, geduldige opklaring.

Een derde vereiste voor het behoorlijk functioneren van een afdeling is een *voltallig bestuur*. Vaak is dit niet het geval en doet de secretaris het werk er maar „zolang” bij. Dat het werk daaronder lijdt, dat de secretaris overbelast wordt, is duidelijk.

Om deze drie vraagstukken op te lossen kost natuurlijk wel tijd, en in die tijd had hij misschien 10 obligaties kunnen maken, maar nu worden ze zeker ook gemaakt en waarschijnlijk meer en . . . de secretaris kan secretaris zijn.

„Hij draagt de voornaamste verantwoordelijkheid voor de hele gang van zaken. De secretaris moet het best op de hoogte zijn van de toestand in zijn bedrijf, buurt en in zijn afdeling”. (Korte Cursus, blz. 14).

Want de taak der partij is niet te zorgen dat de contributie goed opgehaald wordt, maar dat de politiek van de partij in het betreffende gebied wordt doorgevoerd.

De secretaris moet er zich dus terdege van op de hoogte stellen welke die taken zijn en zich beraden hoe die uitgevoerd moeten worden.

B.v. de strijd tegen de Duitse herbewapening. Welke acties kan de partij organiseren, welke contacten hebben we, wat kunnen we doen aan de bedrijven in het gebied waar we werken, welke contacten hebben we in verschillende massa-organisaties, enz. enz.

De secretaris moet deze dingen onderzoeken, een plannetje

maken en dan een bestuursvergadering organiseren, waar concrete besluiten worden genomen. De bestuursvergadering verloopt dan ook beter. Er is een agenda, er is een plan. Er kunnen spijkers met koppen geslagen worden en de vergadering duurt niet tot in de nacht. De bestuursleden kunnen zelfs na afloop nog enkele bladzijden uit de C.P.S.U. lezen. Want als de secretaris zijn taak zo opvat, dan gaat hij beseffen dat het verrijken van zijn kennis een onmisbare factor is in het uitvoeren van zijn taak.

„Een partij, die de Marxistisch-Leninistische theorie niet beheerst, is genoodzaakt tastend rond te dwalen, zij verliest de zekerheid bij haar acties en is niet in staat de arbeidersklasse voorwaarts te leiden.”
(Gesch. C.P.S.U. (b) blz. 420).

Doordat de secretaris dus niet meer heen en weer rent, alles aanpakt, alles doet, maar zijn werk planmatig en overzichtelijk indeelt, gaan alle werkzaamheden beter. Er komt meer collectiviteit in de leiding, de functionarissen ondervinden voortdurend steun in hun werk en kunnen daardoor ook beter hun werk uitvoeren.

En tenslotte: de gezondheid van de functionaris is er mee gebaat. Want al zullen zich dan (gelukkig) niet altijd de ziekten openbaren, die in het artikel genoemd werden, wel komt het vaak voor, dat actieve partijgenoten na een periode van hard werken plotseling het bijltje er bij neer gooien, een inzinking krijgen. Ze kunnen er niet meer tegen op. Dat is ook een teken van overbelasting en vermoeidheid.

En daar is het de tijd niet voor. We moeten hard werken en veel werken. Maar ook verstandig werken, georganiseerd werken. En dat kan en daarom moeten we met elkaar die weg vinden.

JAN SCHALKER

Noot van de redactie: Het voorbeeld, in dit artikel genoemd, is authentiek, daarom wordt hier veel over het werk van de secretaris geschreven, maar het is duidelijk, dat hetzelfde toegepast kan worden op elke andere functionaris.

Daar deze organisatievraagstukken van groot belang zijn en een discussie daarover een grote steun kan zijn bij het werk, verzoeken wij onze lezers aan deze discussie deel te nemen, hun ervaringen te beschrijven en aan ons op te zenden.

„Zij trachten de gehele last van de crisis op de schouders van de werkers af te wentelen. Om deze reden hebben zij het fascisme nodig.

„Zij trachten het vraagstuk van de markten op te lossen door de onderwerping van de zwakke volken, door de verzwaring van het koloniale juk en een nieuwe verdeling van de wereld door middel van oorlog. Om deze reden hebben zij het fascisme nodig.

„Zij trachten de groei van de krachten van de revolutie te voorkomen door middel van de gewelddadige onderdrukking van de revolutionaire beweging van arbeiders en boeren en door agressie tegen de Sowjet Unie. Om deze reden hebben zij het fascisme nodig.”

DIMITROF.

(1935)

Kritiek en bibliografie

PSYCHOLOGIE EN POLITIEK

(Beschouwingen bij het boek „Mens en Gemeenschap” van C. v. Emde Boas, R. Feith, F. Grewel en A. C. Oerlemans).

HET feit, dat de schrijvers van het genoemde boek in het voorwoord meedelen dat hun psychologisch onderzoek op grondslag van het dialectisch materialisme verricht is, noopte ons er nader op in te gaan. Immers, een onderzoek op deze basis zou van het grootste belang kunnen zijn om ons inzicht in de verhouding tussen zijn en bewustzijn wetenschappelijk te funderen en te helpen concretiseren. De psychologie is een wetenschap waar het imperialisme wel zeer direct zijn stempel op gedrukt heeft. Ja, we aarzelen hier zelfs het woord wetenschap te gebruiken, omdat de psychologie als zelfstandig probleemgebied pas betekenis heeft gekregen in deze eeuw en dat wil dus zeggen in de vervalperiode van het kapitalisme. Daardoor verhoudt zich het grootste deel der psychologiepublicaties tot een werkelijk wetenschappelijke psychologie ongeveer zoals de alchemie van de zoekers naar de steen der wijzen zich verhoudt ten opzichte van de moderne chemie. De mystieke geheimtaal hebben zij althans beide gemeen! En als het daar maar bij bleef was het nog een onschuldige zaak. Wij zien echter dat bij vele psychologen het verklaren der verschijnselen op een wijze die het imperialisme onaangetaast laat, steeds meer zijn aanvulling vindt in het direct ingrijpen in het maatschappelijke gebeuren in het belang van het imperialisme. Psychotechnici werken aan verfijnder en geraffineerder uitbuitingsmethoden en psychiaters zoeken naar wegen om de werkers zich te laten aanpassen aan dit uitbuitingsstelsel. Opstandigheid geldt in deze gedachtengang als een geestelijke stoornis, waarvan psychiaters de mensen willen genezen. Waar de stand van zaken op het gebied der psychologie zo is, is het van het grootste belang, dat hiertegen door vooruitstrevende psychologen en psychiaters stelling genomen wordt. De psychologie is een partijdige wetenschap bij uitstek. In het genoemde boek is deze strijdgeest slechts zwak aanwezig.

En dit vindt zijn oorzaak in een onjuiste opvatting over het dialectisch materialisme. De schrijvers zijn namelijk gelijktijdig (zij het critische) aanhangers van Freud. Het ideaal, dat hen voor ogen zweeft is een synthese van Marx en Freud. Marx onderzocht het economische en Freud het geestelijke en zo vullen ze elkaar aan, is ongeveer hun gedachtengang. Maar deze gedachte is ten ene male onjuist, zoals wij zullen aantonen.

De verhouding tussen zijn en bewustzijn.

Daar waar de nog volgzame geleerden in de imperialistische wereld in steeds toenemende mate sociale en economische vraagstukken omtoveren in psychologische vraagstukken is het allereerst nodig de juiste verhouding vast te stellen tussen politiek en economie enerzijds en de psychologie anderzijds. In zijn algemene gedaante is dit dus het grondprobleem van de filosofie, nl. de verhouding tussen stof en geest, tussen zijn en maat.

schappelijk bewustzijn. Het zou voor de hand liggen dit vraagstuk te bestuderen aan de hand van de grondleggende citaten van Marx, Engels, Lenin en Stalin, die hierop betrekking hebben. Maar de schrijvers voelen zich kennelijk niet gelijk Zjdanow in de discussie over de filosofie, een jongmaatje op een stormachtige zee, dat een kompas nodig heeft om zich te oriënteren. We zullen zien waar men zonder kompas zoal terecht kan komen. Het boek zegt van de verhouding psychologie en economie, dat zij

„elk op haar wijze, met haar eigen methodiek, een zelfde stuk werkelijkheid trachten te beschrijven, te doorgronden, te beheersen en te veranderen nl. de levende mens in de gemeenschap der mensen” en verder „voor een vruchtdragende ontwikkeling zijn beide wetenschappen dan ook op elkaar aangewezen als gelijkwaardige partners”.

In een ander citaat leren we welke de concrete toepassing van deze abstractie is:

„De uitzinnige haat, die de rassenhaat verwekt is de uitwaseming van het eigen schuldgevoel”. „Naast en samen met de gespletenheid in klassen van economisch sterken en zwakken der kapitalistische maatschappij, vormt het geprojecteerde schuldgevoel de belangrijkste bron van haat en strijd tussen groepen van mensen in een samenleving”. „Het is een gevaar voor de vrede, omdat de oorlog aantrekkelijk is voor de aan schuldgevoel zieke mens.”

Dit heeft niets met dialectiek en alles met relativisme te maken. Waar in bestaat nu dit relativisme, dat methodisch kenmerkend is voor de burgerlijke maatschappij-wetenschap?

De onverbreekelijke samenhang en wisselwerking, die er tussen alle maatschappelijke factoren bestaat, wordt hier kalm genegeerd en op de meest willekeurige wijze worden hier een economische factor als uitbuiting en een ideologische factor als schuldgevoel lukraak naast elkaar neergeplant. Op geen enkele wijze wordt de dialectisch samenhang tussen deze beide opgespoord. Naast elkaar worden hier een economische factor en een bewustzijnsverschijnsel als drijvende krachten van het gebeuren aangewezen. De schrijvers hadden zich dwaalwegen en „zure denk arbeid” kunnen besparen wanneer ze uitgegaan waren van de formule van Marx:

„Het is niet het bewustzijn van de mensen, dat hun zijn, maar omgekeerd hun maatschappelijk zijn, dat hun bewustzijn bepaalt”.

(Geciteerd in de „Gesch. v. d. C.P.d.S.U.” (b), blz. 138)

Marx verwerpt dus de opvatting, dat economische en psychologische factoren, algemener, dat de factoren zijn en bewustzijn gelijkwaardig zijn en onafhankelijk op het gebeuren werken. Om misverstand te voorkomen merken we op, dat het dialectisch materialisme tevens de opvatting verwerpt, dat het bewustzijn een passieve factor is en zonder meer tot het materiële herleid zou kunnen worden. Waar het echter op aankomt, en dit negeren de schrijvers, is dat de ontstaansvoorwaarden voor bewustzijnsinhouden en ideeën van materiële aard zijn. Wanneer echter ideeën eenmaal bestaan werken zij op hun eigen wijze op het gebeuren in en ook dan nog wanneer de materiële factoren, die tot hun ontstaan geleid hebben reeds verdwenen zijn. Deze zienswijze van de doorslaggevende rol der economische factoren, zonder de terugwerkende invloed der ideologische factoren op het maatschappelijke gebeuren te ontkennen is de dialectisch materialistische.

Deze opvatting betekent, dat b.v. het anti-semitisme waar de schrijvers

over spreken zich niet laat afleiden uit bepaalde gevoelens bij delen der kleine burgerij, maar voornamelijk uit de objectief economische noodzaak voor de heersende klasse om deze gevoelens aan te wakkeren en o.a. te gebruiken om de aandacht van de werkelijke oorzaken van de maatschappelijke ellende af te leiden.

Het schuldgevoel, dat de oorlog aantrekkelijk zou maken laat de absurditeit van het uitgangspunt der schrijvers zien. De omvang der vredesbeweging, hecht verankerd onder het werkende volk laat zien hoezeer de oorlog gehaat wordt, die voor de werkers slechts armoede en ellende brengt.

De maatschappelijke bepaaldheid van Freud.

Dat de schr. tot dergelijke misvattingen zijn gekomen duidt niet slechts op een gebrek aan kennis van het Marxisme-Leninisme, maar ook op gebrek aan kennis van het dagelijkse leven der arbeiders. De schr. hebben bij het bestuderen van de menselijke belevenissen en gedragingen hun materiaal niet verzameld onder de uitgebuide massa's maar onder de smalle laag der welgestelde burgers. En dit hangt direct samen met hun navolging van Freud. De schr. zijn nl. niet zonder meer psychiaters, die zich dus het genezen van zenuwzieken ten doel stellen, maar voorstanders van de zeer omstreden methode van Freud. Een veroordeling van de voornaamste veronderstellingen van Freud betekent dus geenszins een verwerping van de psychologie, noch van de psychiatrie. Alleen al door haar kostbaarheid wordt de psychoanalytische geneeswijze, zoals we de methode van Freud noemen, vrijwel uitsluitend gebruikt voor welgestelde zieken. En doordat ze kostbaar is past deze methode zich steeds meer aan de psyche van de heersende klasse aan en het theoretisch fundament wordt diepgaand beïnvloed door deze eenzijdigheid van het ter beschikking staande materiaal. Deze wisselwerking onderstreept het bourgeois-karakter van de psycho-analyse. Maar zelfs al zou dit te overwinnen zijn, en zelfs al zou deze methode resultaten opleveren van betekenis, dan nog zou zij zo tijdrovend en kostbaar zijn, dat zij voor de grote massa, zonder betekenis is. Als de schrijvers zich dit bewust waren geweest, zouden ze dan niet in de eerste plaats het historisch materialisme op Freud zelf hebben toegepast? Als Freud zijn practijk had uitgeoefend onder de Weense arbeiders in plaats van onder de wegwijnende aristocratie en onder de burgerlijke kringen van Wenen met haar Victoriaanse moraal, zouden zijn theorieën er dan niet geheel anders uitgezien hebben?

Sedert het begin van deze eeuw toen Freud een modeverschijning was in Wenen heeft het zwaartepunt der reactie zich verplaatst naar het rijk der dollar. En is het niet merkwaardig dat nu de psychiaters op een congres vaststellen, dat in geen land de navolgers van Freud talrijker zijn dan in Amerika? Daar bloeit de psycho-analyse, gelijk een woekerplant parasiterend op maatschappelijk bevoorrechten, die zelf reeds een parasitaire laag vormen. Deze gang van zaken moet toch minstens tot nadenken stemmen en aanleiding zijn verband te zoeken tussen Freud en de ideologie van het imperialisme. Natuurlijk is er een groot verschil tussen Freud en zijn navolgers. Zomin als het imperialisme in de vijftig jaar van haar bestaan zichzelf gelijk gebleven is, zomin is dit ook met

de psychoanalyse het geval. Alleen Freud zelf vertoont al een opvallende ontwikkeling. Aanvankelijk concentreerde hij zijn aandacht op het vraagstuk van de seksuele bevrijding. Dit is begrijpelijk gezien de huichelachtige opvattingen, die toen een benauwende druk uitoefenden op het leven van de bedoelde kringen in Wenen. Maar gelijktijdig is de theorie van Freud een onderdeel in het proces van het doorbreken van kleinburgerlijke normen en haar vervanging door de ongeremd imperialistische maatstaven. Later gaat het schuldgevoel een rol spelen. De talrijke bloeddorstige oorlogen, die de imperialisten in het verloop van deze eeuw in toenemende mate voeren zijn zeker niet vreemd aan het feit, dat Freud na 1920 de agressie-drift in het middelpunt van zijn belangstelling plaatst. En als in 1930 zijn boek „Het onbehagen in de cultuur” verschijnt, wie zou dan geen verband zoeken met de veldwinnende ondergangsstemmingen onder de burgerlijke intellectuelen? En waar hij in de aanvang zijn kracht zocht in het opsporen van waardevolle feiten wordt zijn latere werk steeds meer door mythische voorstellingen overwoekerd. Het mechanisch materialisme maakt plaats voor idealisme en mystiek.

Welke is de betekenis van Freud?

Het latere Freudianisme met zijn mythe van schuldgevoel en agressie-drift, die de mens aangeboren zouden zijn, past uitstekend in de ideologische oorlogsvoorbereiding van Wallstreet. Dit is in het bijzonder door F. Grewel duidelijk onderkend in tegenstelling tot de andere schrijvers. Hoewel ook zijn bijdragen niet ontkomen aan de genoemde methodische tekorten behoren deze toch verreweg tot de beste van deze bundel. Ondanks de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de inhoud van het boek waarop de schr. de nadruk leggen in de gemeenschappelijke inleiding hebben we toch de indruk, dat Grewel veel kritischer staat tegenover Freud. Grewel toont aan, dat agressie geen aangeboren neiging is, maar een reactiewijze, die onder bepaalde maatschappelijke omstandigheden ontstaat. Dit is een belangrijke en positieve weerlegging van het gevaarlijke fabeltje, dat de oorlog een natuurwet zou zijn en hiermee wordt de vredesstrijders een belangrijk theoretisch wapen in handen gegeven. Waar ook de andere schrijvers duidelijk voor de vrede partij kiezen, is het jammer dat zij dit niet ook hebben kunnen doen in hun methode van onderzoek en in de keuze van het gebruikte materiaal. De schr. hadden duidelijk dienen te maken, dat de Marxisten natuurlijk niet de psychologie verwerpen, maar slechts dát onvoorwaardelijk afwijzen, wat in de imperialistische wereld onder het mom van psychologie wordt opgediend, maar met werkelijke wetenschap niets uitstaande heeft. Zoals reeds Lenin opmerkte vormt een wetenschappelijke studie van de bewustzijnsverschijnselen o.a. een onmisbare grondslag voor de kennistheorie. De schrijvers maken echter geen gebruik van deze aanwijzing. Ondanks alle verering, die de schr. voor Freud hebben, zal een wetenschappelijke psychologie niet in de eerste plaats het werk van Freud tot grondslag nemen. Natuurlijk heeft Freud belangrijke feiten aan het licht gebracht, die na toetsing waarschijnlijk definitief in de wetenschap der psychologie zullen worden opgenomen. Maar het is onvoldoende vast te stellen, zoals de schr. hoofdzakelijk doen, dat de filosofische conclusies van Freud reactionair zijn.

Dit geldt uiteraard ook voor zijn psychologisch begrippenapparaat en de richting waarin hij zijn feiten zoekt. Zijn leer van het onbewuste, van de aangeboren driften en instincten, en van de complexen is van zeer twijfelachtige betekenis. Het feit, dat zowel de menselijke psyche, als de maatschappij zich in een voortdurende ontwikkeling bevinden, gaat Freud voorbij. Een onveranderlijk biologisch gegeven is zijn uitgangspunt. Maar bv. dierpsychologische films en met name die uit de Sowjet-Unie laten ons zien, dat instincten te herleiden zijn in een aantal gevallen tot aangeleerd gedrag. Tegenover het werk van Freud zouden we dat van Pawlow, de grote physioloog willen noemen, die met zijn leer der voorwaardelijke reflexen het begrijpen van een reeks psychische verschijnselen heeft mogelijk gemaakt. En het tekent de grootheid van Lenin dat hij tot de eersten behoorde, die de grote betekenis van het werk van Pawlow heeft begrepen voor de verdere ontwikkeling van het dial.-materialisme. De schr. vermelden zelfs het werk der Sowjet-psychologen niet.

Het Freudianisme in dienst van het Amerikanisme.

En het is onvermijdelijk, dat waar de schr. onbekend schijnen te zijn met het werk der marxistische psychologen, zij, zij het ook onbewust onder invloed zijn geraakt van het americanisme. We wezen reeds op het vervangen van de dialectiek door het relativisme. Ook zien zij het als een verheugend verschijnsel, dat de invloed van de psychoanalyse op de Amerikaanse maatschappijwetenschap steeds groter wordt. In werkelijkheid betekent dit niet alleen het veld winnen van idealistische gezichtspunten, maar veel erger nog van het meest ongeremde irrationalisme.

De betekenis van de menselijke rede wordt gekleineerd en ondergeschikt gemaakt aan de heerschappij der driften en instincten. Iedere wetenschap houdt hier op en maakt plaats voor een barbaarse mystiek. Het is noodzakelijk hier tegen scherp stelling te nemen en de hierin vervatte ologsvoorbereiding te belichten. We moeten hier tegenover stellen de geweldige betekenis van het bewuste element in de ontwikkeling en de actieve rol van de ideeën in de geschiedenis. De schrijvers zijn te veel onder de indruk gekomen van de negatieve kanten van de mens, zoals die door het fascisme benut zijn. Dit verleent het boek een pessimistische tendens. Niet de remmende maar de vooruit stuwende factoren zullen de sterkste zijn! Nadrukkelijk zegt echter Stalin (In „Gesch. v. d. C.P.d.S.U. (b)”, blz. 139):

„Ontstaan op de grondslag van de nieuwe taken, die door de ontwikkeling van het materiële leven van de maatschappij gesteld zijn, banen de nieuwe maatschappelijke ideeën en theorieën zich een weg, worden zij het bezit van de volksmassa's, mobiliseren zij hen, organiseren zij hen tegen de aflevende krachten in de maatschappij en vergemakkelijken zij zo het ten val brengen van de aflevende krachten in de maatschappij, die de ontwikkeling van het materiële leven van de maatschappij remmen”.

Welke mens en welke gemeenschap?

Hoezeer de schr. gevangen zitten binnen de voorstellingen van de burgerlijke wetenschap blijkt uit het feit, dat de schr. steeds weer in het vage over de mens spreken en iedere beschrijving van concrete mensen achterwege laten.

In werkelijkheid handelt dit boek niet over de mens, die niet bestaat, maar

over de in geestelijk opzicht meest verminkte vorm van de mens, nl. de *kleinburger* met al zijn weifelingen en angsten voor niet begrepen dreigingen. Maar het is een opletende waarnemer niet onbekend, dat bv. de ontwikkeling van een arbeiderskind anders verloopt dan die van een bourgeoiskind! Maar niet alleen *de mens* is een fictie in een klassenmaatschappij, dit geldt evenzeer van het plechtige en in dit boek steeds herhaalde woord: *de* gemeenschap. Het was duidelijker geweest, als de schr. gezegd hadden, dat hun boek handelt over *de kleinburger in de imperialistische maatschappij, die voor zijn ondergang staat* en waarvan het voortgaande verval een duidelijke illustratie vindt in de steiging van het aantal neurosen. Van een concrete analyse van het imperialisme aan de hand van de werken van Lenin en de invloed van het imperialisme op het bewustzijn der verschillende klassen en lagen en in het bijzonder der arbeiders is geen spoor te vinden.

Het op revolutionaire wijze uitvechten van het klassenconflict is in geen enkel opzicht het uitgangspunt. Dit leidt tot een sterk statische beschouwing en het negeren van de dialectiek van het klassenbewustzijn. In het algemeen spreekt uit het boek een onderschatten van de krachten van het proletariaat. Zelfs wekt Oerlemans een moment de schijn naar behoud van het bestaande stelsel te streven als hij zegt:

„Het sexuele taboe ondermijnt de samenleving als dynamiet, in de vorm van massale onbewuste haat, rassentimenten, agressie. We kunnen deze onze gehele cultuur bedreigende springlading alleen wegnemen, door de mensen bevrediging te verschaffen van hun elementaire levensbehoeften”.

Maar het is toch niet *onze* cultuur, die door de massa bedreigd wordt, maar de *wancultuur* van het imperialisme. En die dreiging gaat uit van de revolutionaire arbeidersbeweging en die dreiging kan niet alleen niet weggenomen worden, alle wensen van de reactie ten spijt, maar wordt steeds groter en zal leiden tot de vernietiging van het imperialisme en het scheppen van een nieuwe cultuur, die door de werkers wordt gedragen. Maar uit dit citaat zien we dat het willen genezen van zenuwzieken het permanente gevaar in zich houdt van het streven naar aanpassing aan de bestaande maatschappij en het zich stellen op de posities van de imperialistische klasse. Niet het aanpassen, maar het revolutioneren der menselijke psyche is onze taak!

Samenvattend kunnen we zeggen, dat de in het boek gehanteerde methode aan het dialectisch materialisme vreemd is en dat het gebruikte materiaal zich betreft op die maatschappelijke lagen, die in de ontwikkeling geen leidende rol spelen.

Iets over de psychiatrie in de Sowjet-Unie.

De oorzaken van de vele zenuwziekten, die in het imperialisme tot de dagelijkse verschijningen behoren zijn overwegend maatschappelijk van aard. Dit bewijst de ontwikkeling in de Sowjet-Unie. Ter illustratie vermelden we de ervaring van Dr. Frankwood Williams (Vermeld door Ogburn en Nimhoff — Handbook of Sociology) een onverdacht getuige, gezien het feit, dat hij destijds leider was van de „Nationale commissie voor geestelijke hygiëne” in Amerika, die na verschillende bezoeken aan de Sowjet-Unie in 1934 het volgende meedeelde. Samen met het hoofd van

het wetenschappelijk instituut voor psychiatrie zocht hij gedurende drie maanden alle ziekenhuizen van de stad af om een geval van manisch-depressieve psychose te vinden om aan de studenten te demonstreren. Maar ze konden, er niet in slagen er één te vinden. En dat terwijl, zoals Dr. Williams opmerkt, ieder ziekenhuis in New York genoeg demonstratiemateriaal zou kunnen leveren voor alle medische colleges tot ver buiten de stad. Kan men nog duidelijker laten zien dat de psychiatrie en in nog veel sterker mate de psycho-analyse gebonden is aan de kapitalistische maatschappij en in het socialisme haar betekenis snel verliest? En omgekeerd kunnen we zeggen, dat een wetenschappelijke psychologie pas zal opbloeien in de socialistische maatschappij. Pas dan zal er gelegenheid zijn mensen te bestuderen in de ware zin van het woord. Maar om het socialisme tot stand te brengen zullen we ons moeten houden aan het woord van Lenin „Meer politiek en minder psychologie”.

G. Harmsen.

„China doet de wereld wankelen”

DE Nederlanders, die geen vreemde talen lezen, moesten het tot dusver stellen buiten boeken over de wereldschokkende Chinese revolutie. Het door Pegasus uitgegeven boekje van Arthur Clegg geeft weliswaar een goed — zij het ook beknopt — overzicht van de feiten tot aan de oorlog met Japan, maar werd midden in de tweede wereldoorlog geschreven, toen de berichtgeving over de Chinese gebeurtenissen zeer slecht was en toen de schrijver zich door de gemeenschappelijke oorlogsinspanningen tegenover het imperialistische Japan, waartoe Tsjang Kai Sjek geacht werd ook bij te dragen, geremd voelde in zijn critiek op het bewind van de Kwo Min Tang. Daarom voldoet het niet meer aan de behoefte om een inzicht te krijgen in de gebeurtenissen van de laatste jaren, die tot de wereldhistorische overwinning der Chinese Revolutie leidden.

Bovenstaande omstandigheid verklaart wel grotendeels de grote opgang, die het door de Uitgeverij Born N.V. uitgegeven boek van de Amerikaanse journalist Jack Belden: „Rode Taifoen”, *) , thans in Nederland maakt. Het voorziet in een dringende behoefte, afgezien van de verder te bespreken vraag of het daarin wel op bevredigende wijze voorziet.

De boeken over de Chinese revolutie, die tot dusver zijn verschenen, zijn bijna alle van hetzelfde type. Zij zijn van journalisten, die wisten door te dringen tot de bevrijde gebieden van China (wat jarenlang een kunststuk was, dat aan slechts enkelen, o.a. Agnes Smedley en Edgar Snow gelukte). Zij geven alle meer of minder levendige beschrijvingen van wat de schrijvers waarnamen. Sommige zijn buitengewoon waardevol door interviews met voordien vrijwel onbekende leiders der Chinese communistische partij. Alle zijn waardevol, omdat zij feiten brachten over die historische beweging in gebieden, die jarenlang door een waar ijzeren gordijn afgesloten waren. Maar

*) Prijs: f 12,50.

men moet het voor lief nemen, dat alle bovengenoemde journalisten naast feiten ook allerlei beschouwingen en bespiegelingen leverden en de waarde hiervan wordt bepaald door de mate van wetenschappelijk inzicht in de wetten van de maatschappelijke ontwikkeling, die de schrijvers bezaten. En dit verschil van geval tot geval zeer.

Men kan gerust aannemen, dat de hardnekkige propaganda ten opzichte van de Chinese communisten, als zouden zij een bijzonder soort communisten en eigenlijk helemaal geen echte communisten, maar nationale bodemhervormers zijn, behalve op de kwade wens ontmoediging te zaaien in het kamp van de vooruitgang, ook ten dele berust op de verwarring die door een aantal Amerikaanse journalisten na een bezoek aan de bevrijde gebieden tegen het eind van de Chinees—Japanse oorlog, werd verbreid. Zij zagen daar de Nieuwe Democratie in werking, zagen geheel andere maatschappelijke vormen dan in de Sowjet-Unie, wisten niet, dat het Marxisme—Leninisme geen dogma, maar een aanleiding tot handelen is in de bijzondere omstandigheden van ieder land. Zij snaptten er niets van en kwamen terug, stomverbaasd over die vreemde Chinese communisten, die zomaar de particuliere handel en fabricage aanmoedigden en de grootgrondbezitters zelfs hun grond niet afnamen tijdens de bevrijdingsoorlog tegen Japan. Van deze verwarring vinden we nog talrijke sporen in allerlei publicaties in dag- en weekbladen. Het boek van Jack Belden is er één van hetzelfde type als hierboven beschreven. De schrijver is een Amerikaanse journalist, die in de jaren van de anti-Japanse oorlog en vanaf 1946 tot vermoedelijk 1949 in China rondreisde. Over de persoon Jack Belden weten we niet veel. In „De Vlam” lazen we, dat hij tot een ruimere kring van hun Amerikaanse geestverwanten zou behoren. In zijn boek vertelt hij ergens van zichzelf, dat hij een Amerikaans officier vergezeld, toen deze uit Peking vertrok en rapport ging uitbrengen aan de Amerikaanse inlichtingendienst, terwijl hij, om te illustreren, hoe blind men in Amerika voor de catastrofale ontwikkeling voor het Tsjang-regime was, ergens (bladzijde 385) vertelt, dat Amerikaanse ambtenaren in China weigerden zijn berichten over de werkelijke toestand door te geven, omdat zij bij de in Amerika heersende hysterie, in regeringskringen niet goed zouden worden ontvangen,

Overigens blijkt Jack Belden ook te behoren tot die journalisten, die van het levende Leninisme—Stalinisme alleen enkele fabeltjes kennen, zodat er inderdaad wel punten van overeenkomst met De Vlam-redactie kunnen bestaan. Ook het feit, dat hij althans zegt voor de Chinese revolutie sympathie te gevoelen, terwijl hij een duidelijke vijandigheid tegenover de Sowjet-Unie demonstreert, is een aanwijzing in die richting.

Intussen zou het niet juist zijn het boek „De Rode Taifoen” hiermee af te doen. Daarvoor bevat het teveel waardevol, tot dusver in Nederland niet gepubliceerd materiaal over de Chinese revolutie. Belden weerlegt bijvoorbeeld met overvloedig feitenmateriaal de nog steeds van allerlei kanten verkondigde leugen, dat de Chinese communisten zouden hebben gewonnen, dank zij de interventie van de Sowjet-Unie in de binnenlandse aangelegenheden van China. Hij laat echter na aan te tonen, dat het de toepassing van Lenin's en Stalin's leer over het koloniale vraagstuk op de bijzondere verhoudingen van China is geweest, die aan de Chinese communistische partij de overwinning schonk. Toch blijkt dit even duidelijk uit de feiten als het bovenstaande.

Men moet trouwens erkennen, dat er voortreffelijke gedeelten zijn in dit boek. Over de strijd tegen Japan in Noord-China vertelt hij veel, wat hier nog nooit is gepubliceerd. Hij belicht op een uitstekende manier de gruwelijke Japanse vernietigingsveldtochten, die onder de officiële leuze: „doodt alles, plundert alles, verbrandt alles” door generaal Okamoera (die later door Tsjang werd vrijgelaten) waren georganiseerd om de bevrijde gebieden achter de Japanse linies te liquideren. Hij zegt hierbij evenwel te weinig over de betekenis van de strijd met ondergrondse tunnels, waarover Prof. Payne, in zijn overigens onbetekenend boekje: *Journey to Red China*, treffende bijzonderheden vertelt.

Voor diegenen, die nog mochten menen, dat de burgeroorlog in China een strijd zou zijn geweest tussen democratie en communisme, kan de lectuur van dit boek worden aanbevolen, want het toont met een overvloedig feitensmateriaal aan, dat de strijd juist ging tussen de meest verschillende groepen van de bevolking en een volksvijandig, meer en meer geïsoleerd, corrupt en dictatoriaal regime. In één van de beste gedeelten van het boek wordt de figuur van Tsjang Kai Sjek geschilderd, alsmede die van zijn eierzuchtige vrouw en de rotte klik om hen heen. De gruweldaden tegenover het Chinese volk, de genadeloze uitplundering door ondraaglijke belastingen, het doorsteken van grote dijken zonder op de bevolking te letten, de beestachtige Gestapo-terreur van Tsjang's geheime diensten en politie, dit alles en veel meer kan men in Belden's boek knap en levendig beschreven vinden en, te oordelen naar alles wat we uit andere bronnen weten, waarheidsgetrouw. Wat echter opvalt is, dat de Amerikaanse rol in dit alles wordt verkleind en verdonkeremaand. De missie van Marshall in 1946 wordt als een vredes- en verzoeningsmissie voorgesteld, terwijl het maar al te duidelijk is, dat de taak van Marshall was om de Chinese communisten aan de praat te houden, terwijl de Amerikanen geweldige voorraden voor Tsjang aanvoerden, honderdduizenden manschappen voor hem oefenden en volledig uitrustten enz. om hem de gelegenheid te geven op het gunstige moment toe te slaan.

De verdragen van de U.S.A. met Tsjang Kai Sjek, die na de capitulatie van Japan de Amerikaanse monopolies een overwegende invloed gaven op het gehele Chinese economische leven en tot de ruïne van de nationale industrie leidden, worden in Belden's boek slechts in één enkele zin vermeld. Over het aandeel van de honderden Amerikaanse militaire en politieke adviseurs in Tsjang's politiek en strategie en daarmee in Tsjang's nederlagen leest men niets.

Tot de interessantste en leerzaamste gedeelten van „De Rode Taifoen” behoort ongetwijfeld wat Belden zegt over de landbouwhervorming en over de bevrijding van de vrouw in de bevrijde gebieden, die hij bezocht heeft. Hijzelf wijst er op, dat in de voorbeelden, die hij beschrijft, de gewelddadigheid een te grote rol speelt, omdat zij plaatsvonden in een grensgebied, waar de volksmacht en de invloed van de communistische partij nog niet geconsolideerd waren. Niettemin blijft het bezwaar bestaan, dat de levendig geschilderde gebeurtenissen achteraf een blijvender indruk achterlaten, dan die enkele rechtzetting, die hij geeft. Overigens moet men zeggen, dat hij zowel de opbouw van een nieuwe regeringsmacht in de bevrijde gebieden, als het functioneren ervan, de brede democratische samenstelling van de gekozen besturen (voor het eerst in de Chinese geschiedenis), de opofferende en

moedige strijd van de kaders, guerilla's en vooral de geweldige bevrijdende werking van de landbouwhervorming op het gehele economische, culturele, politieke en sociale leven, eerlijk weergeeft. En dat is werkelijk niet gering.

Voor het eerst lezen we een uitvoerige beschrijving van de gebeurtenissen op het eiland Formosa, waar in 1947 een spontane volksopstand tegen het Tsjang-regime plaatsvond, nadat dit in 1945 met zoveel vreugde na tientallen jaren Japanse koloniale onderdrukking was binnengehaald. Men kan alleen het bezwaar opperen, dat de schrijver, in navolging van zekere stemmingen bij de bevolking van dit ongelukkige eiland zelf, achteraf uit louter afkeer van de Kwo Min Tang-praktijken het Japanse bewind in de hoogte gaat steken.

We hebben nog niet gesproken over zekere bezwaren, die voortkomen uit het feit, dat de schrijver niet alleen een journalist, maar ook nog een Amerikaanse journalist is. De voordelen noemden we reeds: over het algemeen levendige, direct aansprekende weergave van de gebeurtenissen, ook wanneer hij ze niet direct zelf meemaakte, maar door navraag te weten kwam. Een bezwaar is echter, dat de schrijver terwille van het effect een neiging heeft naar het bijzondere, naar felle kleuren, heftige incidenten, en dat hij er zelfs niet tegen opziet de feiten hier en daar wat geweld aan te doen terwille van dit effect. Zo begint hij reeds direct de positie van Tsjang Kai Sjek na de capitulatie van Japan als overweldigend sterk voor te stellen, terwijl hij de macht van de volksmassa's met hun legers en guerilla's, met hun democratische besturen in een gebied met 95 miljoen mensen en met hun gestaalde en beproefde communistische partij beschrijft als „een bende communistische guerilla's". Waarom doet de schrijver dat? Hij weet wel beter, zoals de gehele rest van het boek bewijst. Maar hij had een effect nodig. Door de aanvang van zijn boek zo te maken, kon hij wijzen op de verbazingwekkend snelle ontwikkeling nadien!...

We zezen reeds op de gevaren van de voorbeelden-methode. Belden maakt zelf een voorbehoud voorzover het de overvloedig in zijn boek geschetste gewelddadigheden bij de bodemhervorming betreft. Maar door zijn keuze van randgebieden heeft hij tegelijkertijd niet de communistische partij geschilderd bij haar prachtige werk in de meer geconsolideerde gebieden. In het algemeen heeft het boek de tendenz, de betekenis, die de Chinese communistische partij heeft gehad en nog heeft voor de revolutie, te verkleinen.

Jack Belden weet van de Marxistisch—Leninistische maatschappij-wetenschap niets af, zo zeiden we. Een voorbeeld? Op bladz. 527 zegt de schrijver: „De wet (landbouwwet) bevat geen uitvallen tegen het kapitalisme. Ook in dit opzicht zijn ze (de Chinese communisten) het niet eens met de oorspronkelijke Marxistische theorie, die zegt: De kleine bezitter moet uit de weg worden geruimd." Dit klinkt wel wat vreemd in de mond van iemand, die door De Vlam tot een uitnemend Marx-kenner wordt verklaard... Zou hij nooit gehoord hebben, dat één van de hoofdleuzen van de bolsjewiki: „het land aan de boeren!" was?

Deze anti-Marxistische instelling, die er bijvoorbeeld op een andere plaats toe leidt, dat hij de Amerikaanse dollar-democratie tot een toppunt van vrijheid verklaart, speelt de schrijver natuurlijk parten in het gehele boek, maar vooral daar, waar het om perspectieven gaat. Het laatste hoofdstuk dat daaraan gewijd is, kan dan ook als vrijwel waardeloos worden afgeschreven. De

anti-Sowjet-gezindheid van Belden blijkt herhaaldelijk uit het verzwijgen of onjuist voorstellen van de politiek van de Sowjet-Unie ten opzichte van China. Hij noemt bijvoorbeeld de Sowjet-Unie niet bij de voorwaarden, die de overwinning van de Chinese revolutie mogelijk maakten, terwijl Mao Tse Toeng zelf hierover o.a. zei:

„Als er geen Sowjet-Unie geweest was, als de anti-fascistische tweede wereldoorlog niet gewonnen was, als het Japanse imperialisme niet verslagen was, als er geen volksdemocratieën in Europa ontstaan waren, als er geen steeds toenemende strijd was van de onderdrukte volkeren van het Oosten, als er geen strijd was van de massa's in Amerika, Engeland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Japan en andere kapitalistische landen tegen de heersende reactionaire kringen — als geen van deze factoren bestaan had, zou de druk van de internationale reactionaire machten veel sterker geweest zijn dan nu. Zouden wij in die omstandigheden de overwinning hebben kunnen bevechten? Natuurlijk niet. En evenzo zou het onmogelijk zijn de overwinning te consolideren.”

(Mao Tse Toeng: „Over de dictatuur van de volksdemocratie”).

Hij beweert lasterlijk, dat de Sowjet-Unie bij het verdrag met Tsjang Kai Sjek in 1945 de verplichting op zich had genomen deze te steunen.... Ook de Sowjet-politiek in Mandsjoerije is niet juist weergegeven. Dit alles gebeurt kennelijk met de opzet bij de lezer de indruk van tegenstellingen tussen de Sowjet-Unie en de Chinese revolutie te suggereren. Overigens moet gezegd worden, dat de schrijver op dit terrein vrij voorzichtig is en het onderwerp van de verhouding tussen de Chinese communistische partij en die van de Sowjet-Unie, die overigens heel eenvoudig is, die van een leerling tegenover zijn leermeester, geheel onbesproken laat.

De vertaler van het boek, de heer Joh. W. Schotman, vond dit kennelijk een tekortkoming en haastte zich daarom in enkele voetnoten en een nawoord enkele van de meest platte Amerikaanse propaganda-praatjes zo in de geest van: Mao Tse Toeng is democratischer dan Stalin, enz., over dit onderwerp ten beste te geven. Als deze geleerde domkop er nog eens toe zou komen de geschriften van Lenin en Stalin van vóór de Russische democratische revolutie van 1905 te lezen, zou hij misschien tot de ontdekking komen, dat zij in die omstandigheden een politiek voorstonden, waarvan die der Chinese communisten een ontwikkeling is in de verhoudingen van een half-koloniaal land, waar een burgerlijk-democratische revolutie van een nieuw type aan de orde was. *) Misschien zou hij dan zeggen, dat Stalin vóór 1905 en Februari 1917 een democraat en daarna een anti-democraat was....

Overigens blijkt Jack Belden althans niet zonder vrucht enkele stukken van Lenin en ook van Mao Tse Toeng gelezen te hebben. In deel VI bijvoorbeeld, over het voorspel van de revolutie, kan men, na een aantal domheden over China's oude verleden, een prachtige schets lezen over de ontwikkeling van China gedurende de laatste honderd jaar. De schrijver doet wel alsof die wijsheid van hemzelf is, maar de inhoud lijkt erg veel op die van de cursus, die Mao Tse Toeng in 1939 over de Chinese revolutie schreef en is Marxisme van het zuiverste soort....

Zo kan onze bespreking dus niet instemmen met de luide juichkreten over

*) Zie het artikel „Stalin en de Chinese revolutie” in Politiek en Cultuur, Augustus 1950 en „Eén jaar Chinese Volksrepubliek” in Politiek en Cultuur, November 1950.

Jack Belden's boek, die thans allerwege weerklinken. Er bestaan betere over dit onderwerp. Tussen haakjes, waarom was het nodig de Engelse titel, die luidt: „China shakes the world” (China doet de wereld wankelen), te veranderen in „De Rode Taifoen”, welk laatste woord een verwoestende orkaan in de Chinese Zee aanduidt? Vindt de heer Schotman dit een betere omschrijving van China's scheppende revolutie?

Niettemin moge uit het geschrevene blijken, dat het boek van Belden een rijke bron van waardevol materiaal over de Chinese revolutie is. Mits men het critisch leest kan het bijdragen tot verdieping van onze kennis over de Chinese revolutie en tevens tot verruiming van ons begrip voor ontwikkelingen in andere landen in Azië, die het pad van hun Chinese revolutie zijn opgegaan.

W. STUIT

China - Het avontuur van een grote beschaving

door Elizabeth Seeger (uitg. Querido)

BLIJKENS de toelichting van de uitgeverij is dit boek bedoeld voor opgroeiende kinderen.

Voor dergelijke boeken is alles te zeggen op voorwaarde, dat het geen kinderachtige of zelfs kindse worden. En dat is hier helaas het geval.

Een paar staaltjes? Op bladzijde 79 lezen we:

„Er was een koning, Li Wang genaamd, die 878 j. v. Chr. regeerde. Hij regeerde rechtvaardig, maar hij legde wrede straffen op. Hij was hebzuchtig en stelde (vanwege de rechtvaardigheid zeker) een oneerlijke en harteloze minister van onderwijs aan, die zware en onredelijke belastingen hief en de mensen onderdrukte.” Even verder blijkt nog, dat deze „rechtvaardige” vorst alle onderdanen, die iets op zijn beleid hadden aangemerkt, ter dood liet brengen....

Misschien wilt U graag weten hoe de Chinezen voor enige duizenden jaren leefden? Luister maar:

„De mannen droegen aan hun gordel een hanger van juwelen, jade of andere kostbare stenen enz.”

Zou dat niet een beetje lastig ge-

weest zijn voor die boeren, die altijd op hun land zwoegden?

Tien bladzijden voor het eind blijkt plotseling, dat er in China ook nog grootgrondbezitters en uitgeplunderde pachters bestaan. Dat moest wel, want in de laatste 20 bladzijden moest de Chinese revolutie worden behandeld en zonder ontevreden boeren is die niet goed denkbaar. Waarom overigens de communisten en de Kwo Min Tang tegen elkaar vchten op leven en dood wordt niet erg duidelijk, want na een uitvoerige opsomming van al de weldaden die de Kwo Min Tang in de dertiger jaren bracht, lezen we:

„In de Noord-westelijke provincies deden de communisten, achter de gevechtslinies, vrijwel hetzelfde!”....

En tenslotte nemen we er nog kennis van „dat het geen zin heeft nu te gaan vertellen over de burgeroorlog, die weer uitbrak, over het oprukken van de communisten” enz. Neen, dat vinden wij ook, het heeft geen zin. Het had zelfs geen zin het hele boek te schrijven, want wat men er ook al uit kan lezen, zeker niet hoe de historische ontwikkeling van China is geweest.

W. S.

De eenheid tussen het Chinese en het Sowjet_volk is van het grootste belang; wanneer deze twee volken stevig verbonden zijn is het niet moeilijk voor andere volken in de rest van de wereld om zich te verenigen.

1949

Mao Tse_toeng.

Kroniek

15 DEC.—15 JAN. 1951

DECEMBER

- 18 De ministers van oorlog der Atl. Pact-landen aanvaarden de herbewapening van West-Duitsland. Ook de Luftwaffe zal herrijzen.
- 21 Generaal Clay verklaart, dat „alle valse schaamte bij het inschakelen van nazi-generaals” opzij gezet moet worden; als kandidaat voor de post van opperbevelhebber van het nieuwe nazi-leger noemde hij de pantsergeneraal Guderian.
- 22 De regeringen van de V.S., Engeland en Frankrijk wijzen het Sowjet-voorstel om een viermogendhedenconferentie over Duitsland te houden, van de hand.
- 23 Oproep van het Dagelijks Bestuur der C.P.N. voor eenheid van actie tegen „Deutsche Wehrmacht”.
- 25 Het opperbevel der Koreaanse Volkslegers heeft bekend gemaakt, dat thans het gehele gebied boven de 38ste breedtegraad bevrijd is.
- 28 Joop van Santen interpelleert in de Eerste Kamer over de woekershuren, die door sommige kamerverhuurders worden gevraagd. Minister v. d. Brink zegt toe maatregelen te zullen nemen.
- 29 Duzend vooraanstaande Amerikanen beginnen een actie tegen de fascistische McCarran-wet.

JANUARI

- 1 De Sowjet-regering maakt bekend, dat in het jaar 1951 50% meer vlees, boter, melk en andere zuivelproducten verkrijgbaar zijn.
- 2 Amsterdamse steenzetters en arbeiders, werkzaam bij vervoerders van bouwmaterialen, weigeren munitie te vervoeren.
- Generaal Kruls maakt bekend, dat de Indonesië-militairen dit jaar voor herhalingsoefeningen onder Amerikaanse leiding zullen worden opgeroepen.
- 3 De Indonesische premier Natsir verklaart, dat een herziening van de RTC-overeenkomst overwogen moet worden.
- 4 Verenigd Verzet richt appèl tot allen, die actief aan het verzet in de jaren 1940—1945 hebben deelgenomen, om zich te verzetten tegen de herbewapening van West-Duitsland.
- In Londen is de conferentie begonnen van de minister-presidenten van het Britse Gemenebest.
- 5 De Amerikaanse senator Taft heeft zich in een rede scherp gekant tegen de buitenlandse politiek van Truman. Hij noemde de „Korea-actie onwettig” en het Atlantisch Pact „de grootst mogelijke oorlogsoorlogsophitsing.”
- 7 Generaal Eisenhower wordt in Parijs begroet door proteststakingen en betogingen.
- 8 In Emmen vinden grote demonstraties van werklozen en „uitgevoren” DUW-arbeiders plaats, voor overbruggingsuitkering berekend naar de 48-urige werkweek.
- 10 Talrijke demonstraties in Den Haag en Amsterdam tegen de komst van Eisenhower.
Uit protest tegen de herbewapening der nazi's heeft Gerben Wagenaar zijn onderscheiding „Legion of Merit” aan Eisenhower teruggezonden.
- 12 Christiansen krijgt gratie.
- 15 Truman dient de hoogste vredeestijd-begroting in de geschiedenis van de V.S. in. Ruim 80% van de uitgaven zijn bestemd voor militaire doeleinden.

Alitet gaat naar de bergen

Een roman over het leven van de Eskimo's
in twee delen.

Hoe deze eenvoudige mensen leefden en vooral hoe
zij zich ontwikkelden met behulp van vertegenwoor-
digers der Sowjet-regering.

Een avontuurlijke en spannende maar tevens leer-
zame roman, welke reeds met enorm succes in de
Sowjet-Unie, in Frankrijk en in Engeland is uitge-
komen.

In heel linnen

—

prijs f 2.25 per deel

Pegasus

LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM C.

Spel met het vuur

Roman van Marie Pujmanová

De schrijfster tekent ons op een boeiende wijze de strijd van het Tsjechische volk tegen de aanvallen van het Duitse fascisme. Zij geeft een korte, maar prachtige beschrijving van het Rijksdagbrandproces, waar de held Dimitrov van aangeklaagde tot aanklager van het fascisme wordt.

Een prachtboek!

In heel linnen . . . . . prijs f 5.75

PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25

—

AMSTERDAM C.

POLITIEK EN CULTUUR

DE RUSSISCHE ARBEIDERSKLASSE IN DE STRIJD
TEGEN HET ABSOLUTISME (een artikel van Stalin uit 1901)

KANTTEKENINGEN BIJ DE KABINETSCRISIS

6e Jaargang No. 3

Maart 1951

Maandoverzicht	97
Kanttekeningen bij de Kabinetscrisis, H. Gortzak	102
De Russische sociaaldemocratische partij en haar eerstkomende taken, J. W. Stalin	109
Enige notities inzake de partijpro- paganda en agitatie, G. Geelhoed	120
Enkele beschouwingen over onderwijsvernieuwing, G. v. Praag	126

Kritiek en bibliografie:

„Indonesië in het centrum”, W. Stuit	130
De Kapiteinsdochter, door A. Poesjkin G. H.	134
Spel van misleiding en bedrog, A. Blokzijl	136
Nieuwe wegen in de geneeskunde	139
Kroniek	144

Spel met het vuur

Roman van MARIE PUJMANOVA

Met een vaart en op een wijze zoals alleen een werkelijk talent dat vermag, neemt ons deze schrijfster mee door de jaren van het verraad van München. Het rijksdag-brandproces met Dimitroff als dominerende figuur en de woede van het Tjechische volk tegen het verraden van hun land door de Europese machthebbers, zijn de hoogtepunten in deze prachtige roman.

Op houtvrij papier in pracht linnen band

Prijs f 5.75

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25

—

Amsterdam-C.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

IN Februari 1949 zei de bekende publiciste Claire Booth—Luce, vrouw van de directeur van de grootste Amerikaanse politieke en economische tijdschriften:

„Ons volk wil noch crisis noch oorlog, maar wanneer het zou moeten kiezen, dan zou het oorlog kiezen.”

En inderdaad wil het Amerikaanse volk in zijn overgrote meerderheid geen crisis en geen oorlog. Maar de groot-kapitalistische kringen uit wier naam zij spreekt, dachten en denken er wel zo over. Onder de kapitalistische verhoudingen is nu eenmaal aan een crisis niet te ontkomen dus kiezen zij — om hun winsten op peil te houden en te vergroten — oorlog.

Daarom heeft Truman in de nieuwe begroting ruim 80 % van de uitgaven voor militaire doeleinden bestemd en zal hij van de Amerikaanse bevolking 20 milliard aan belastingverhoging eisen. Tegelijkertijd wordt op de West-Europese Staten de grootste druk uitgeoefend om deze landen tot een waanzinnige bewapening te dwingen. Daartoe heeft ook de reis van generaal Eisenhower gediend. In ons land heeft dit mede tot een kabinetscrisis geleid, waarover wij een afzonderlijk artikel publiceren.

En inderdaad brengt deze bewapening de monopolies ongehoorde winsten.

Dit is echter maar één zijde van de medaille. De vredesproductie zal aanzienlijk ingekrompen moeten worden, hetgeen voor de arbeiders in die industrieën werkeloosheid betekent. En om die onproductieve productie te betalen zal de levensstandaard van alle arbeiders aanzienlijk omlaag gebracht worden. Dus ten koste van de massa der bevolking.

En dit alles wordt gedaan onder het mom van verdediging!

Een ieder kan en moet weten dat dit het grofste bedrog is. Zo'n massale bewapening kan winsten brengen aan de monopolisten, maar zij kan in werkelijkheid geen crisis tegenhouden. Integendeel — de bewapening maakt dat het economische leven van de maatschappij nog meer geschokt en dat dus een grotere economische crisis voorbereid wordt, tenzij... ja, tenzij er inderdaad een oorlog gevoerd wordt. Zo'n grote bewapening der kapitalisten

is dus altijd agressief. Dit is geen spiksplinternieuwe vinding van ons, maar een oude geschiedenis.

Zo zei b.v. president Roosevelt in zijn rede van 1 December 1936 te Chicago het volgende:

„Wij weten dat in zekere landen ongehoorde bewapeningen plaats vinden en dat voor de vervaardiging daarvan millioenen mannen en vrouwen arbeiden. Maar het is wel duidelijk, dat zulk een arbeid geen productieve arbeid betekent, omdat steeds minder woningen gebouwd en steeds minder gebruiksgoederen gefabriceerd worden en daarmee de levensstandaard van de massa steeds slechter wordt. De schuldige regeringen, die aan deze waanzinnigheid lijden, gaan onvermijdelijk de dag tegemoet, dat hun vernietigingswapens of tegen andere staten aangewend zullen worden of dat hun verrotte economie als een kaartenhuis ineenstorten zal.”

Deze woorden zouden voor de dag van vandaag geschreven kunnen zijn. Het is o.a. het oordeel over de Amerikaanse regering zelf.

Gelukkig breekt dit inzicht zich in alle landen en in alle kringen meer en meer baan. Zo zei b.v. de bisschop van Birmingham op 10 Februari: „Naar mijn mening zal de herbewapening tot twee kwaden leiden, inflatie en oorlog.”

Verdediging tegen bedreiging uit het Oosten is dus het reinste bedrog. De Sowjet-Unie houdt zich aan de besluiten van Jalta en Potsdam. In de Sowjet-Unie bestaat geen overschakeling op oorlogsproductie, maar stijgende welvaart. En dat weten de heren maar al te goed. Wij lezen n.l. in U.S. News and World Report van 15 December 1950 over een rapport van Admiraal Kirk, ambassadeur der Verenigde Staten in de Sowjet-Unie:

„In het algemeen ontdekt Admiraal Kirk geen van de kenmerken van voorbereiding tot een oorlog, waarnaar de experts uitkijken.

Bijvoorbeeld: Eenheden van het Sowjetleger zijn op vredessterkte teruggebracht. Geen oproeping van oude lichten. Er vallen geen bijzondere bewegingen van troepen of bijzondere voorzieningen te bespeuren.

Er is geen drijven om schuilkelders te bouwen of de consumptie ten behoeve van oorlogsmateriaal te beperken. Ook worden de arbeiders niet van de vredesindustrie naar de oorlogsindustrie overgeheveld.”

Dit is duidelijk! Daarom stegen de inkomens in de Sowjet-Unie in één jaar met 19 % en verhoogde de bevolking hun inkopen met 30 %.

Hoe anders is het beeld in de kapitalistische landen. Neem ons land. Volgens de cijfers van het Centraal Bureau van de Statistiek, cijfers, zoals reeds meermalen gezegd, die de toestand te rooskleurig voorstellen, is de consumptie van Aug. tot Nov. 1950 met 40 miljoen gulden gedaald. De werkelijke daling is vanzelfsprekend nog groter, omdat de prijzen stegen. Dat de daling in Februari 1951 nog veel groter zal zijn, behoeft geen betoog.

De imperialisten vrezen de vrede en willen nu de oorlog. Dat is de conclusie, welke wij moeten trekken. Ook dit wordt weer door henzelf bevestigd. Het semi-officiële Royal Institute of International Affairs waarschuwt in zijn recente publicatie, dat de

vrede in de kaart van de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën van Oost-Europa speelt:

„Tien jaar van vrede zou de macht en de stabiliteit van deze groep oneindig doen toenemen, terwijl oorlog in de naaste toekomst.... de explosieve nationalistische krachten in geheel Oost-Europa zou losmaken en het Sowjetsysteem zou blootstellen aan de vernietiging van haar gehele apparaat van gecentraliseerde contrôle.”

Daarom oorlog! Daarom herbewapening van West-Duitsland. Vandaar het vrijlaten van de directe oorlogsmisdadigers, zoals de persoonlijke vriend en grootste geldschieter van Hitler, Alfred Krupp. De verontwaardiging van de volkeren over de hermiliterisering is zo groot dat er opnieuw getracht wordt zand in de ogen van de massa te strooien. De Engelse labourregering en vele scribenten in West-Europa trachten nu te suggereren, dat de herbewapening van West-Duitsland uitgesteld zal worden totdat de herbewapening van West-Europa voltooid zal zijn.

De onderhandelingen met de Nazi-generaals gaan echter gewoon door. In de praktijk wordt de hermiliterisatie in verhulde vorm zelfs direct doorgezet. Immers Eisenhower heeft het plan een Amerikaans vreemdelingenlegioen in West-Duitsland te vormen. Dit betekent dus dat de nazi-elementen direct in legerverband bij elkander gebracht kunnen worden. Het zal dan het kader voor het geregelde leger kunnen vormen, zodat zeer snel de Duitse Weermacht opgebouwd kan worden.

Tevens deelde Dr. Adenauer na een conferentie met McCloy, George Perkins en Henri Byroade op 9 Februari in het kabinet van Bonn mede, dat de Amerikaanse vertegenwoordigers de remilitarisatie van Duitsland als een „dringende noodzakelijkheid” beschouwen.

Van uitstel is dus geen sprake. Zoals we zien, het is misleiding wat de klok slaat. Het zal de groeiende kracht tegen de herbewapening niet tegen kunnen houden. Trouwens uit alles blijkt, dat de krachten groeiende zijn, die een oorlog kunnen verhinderen. De arbeiders wensen niet het kind van de rekening te worden. De grote stakingen in alle landen bewijzen het. De spoorwegarbeiders in Amerika, de havenarbeiders in Engeland, de mijnwerkers in Australië en de mijnwerkers in België. Terwijl de stakingen van de bouwvakarbeiders in ons eigen land een voorteken zijn, dat ook de Nederlandse arbeidersklasse zijn levensbestaan zal weten te verdedigen.

In Duitsland zelf groeit de grote volksbeweging voor de eenheid van Duitsland en tegen de hermiliterisatie. Het afslaan door Dr. Adenauer van de uitnodiging van premier Grotewohl om de vreedzame vereniging van Duitsland te bespreken heeft de kracht ervan nog doen toenemen. Dat de regering van de Duitse Democratische Republiek niets onbeproefd laat om deze tot stand te brengen blijkt uit de oproep van de Volkskamer van de Oost-Duitse Republiek, gericht aan het West-Duitse parlement om gezamenlijk een Constituerende Raad voor geheel Duitsland bijeen te roepen. In die oproep wordt er nadrukkelijk op gewezen, dat

de vraagstukken, die Adenauer bij zijn afwijzend antwoord naar voren heeft gebracht, besproken kunnen worden. Er is geen enkel argument vóór Adenauer en Schumacher, dan dat zij de eenheid niet willen, dat zij de Amerikaanse oorlogskoers willen varen. Maar de woorden van Grotewohl dringen diep in de Duitse volksmassa door. „Laat ons aan dezelfde tafel gaan zitten, zonder agenda en zonder voorwaarden en laat ons spreken over alle zaken, die ons Duitsers tezamen binden.” Het is dan ook geen wonder, dat alle perscommentaren melden, dat dit een diepe indruk gemaakt heeft en dat slechts die sprekers volle zalen trekken, die deze onderwerpen behandelen. De imperialisten zien maar al te goed het gevaar voor hun oorlogsdrijven. Een nieuw argument tegen de Sowjet-Unie is gauw gevonden. Zij zeggen: zie je wel hoe onbetrouwbaar de Sowjet-Unie is; dit moeten de Oost-Duitse communisten op bevel van Moskou doen. De machtspositie, die hun eigen mensen in de Duitse Democratische Republiek innemen, wordt er aan opgeofferd. Hoe dwaas! De communisten in Duitsland, geleid door de theorie van hun grote leermeesters Marx, Engels, Lenin en Stalin zijn evenals in alle andere landen de beste vertegenwoordigers voor de strijd voor de nationale onafhankelijkheid en de vrede.

BEHALVE de kabinetscrisis, waarover elders meer, vraagt het congres van de P. v. d. A. onze bijzondere aandacht. De hoofddoeleinden van Drees—Vorrink op dit congres waren ongetwijfeld: 1e. om er een demonstratie van de kracht en de eensgezindheid van deze partij van te maken, ten einde hun betrouwbaarheid en onmisbaarheid voor de Brits—Amerikaanse oorlogsleiders te bewijzen, en 2e. het oorlogsprogram van de nieuwe regering te laten goedkeuren.

Wat het tweede punt betreft zijn zij ogenschijnlijk geslaagd. Gezien echter de mislukking van hun eerste doel moet betwijfeld worden, of daar veel waarde aan kan worden gehecht. De crisis in deze partij, die naar buiten door het intrekken van het ontslag van Vos gesust scheen, is op het congres in volle duidelijkheid naar voren getreden.

In navolging van een der discussianten moet hier meteen de vraag gesteld worden, waarom ir. Vos, die op het congres als „leider” der oppositie optrad, zijn ontslag als partijbestuurder heeft ingetrokken en zich opnieuw heeft laten kiezen. Op deze vraag heeft hij geen antwoord gegeven. Toch bestonden zelfs op het congres nog alle redenen, die Vos voor zijn ontslag had opgegeven.

De „dubbelhartigheid” inzake Nieuw-Guinea werd daar door andere partijleiders verdedigd; een politiek „los” van de regering, door Vos geëist, werd door Vorrink als een bewijs van wantrouwen jegens hemzelf uitgelegd; de door Vos geëiste „socialistische visie” werd in een commissie opgeborggen ten bate van de door Vorrink verdedigde bewapeningspolitiek. Nog sterker, deze bewapeningspolitiek, die de P. v. d. A.-leden volgens Vorrink „zon-

der enige terughoudendheid" moeten ondersteunen, werd mede door Vos uitgewerkt, die lid was van de militaire commissie der P. v. d. A.-leiding. Zoals men weet, wordt in het door deze commissie uitgebrachte rapport o.m. geijverd voor „volledige gelijkberechtiging" van de West-Duitse industriële en militaire oorlogskliek, voor het in hun handen geven van de atoombom en voor het openstellen van onze grenzen voor het „Europese leger" waarin deze kliek uiteraard der zaak de voornaamste rol zal moeten spelen.

Deze feiten wijzen reeds voldoende duidelijk op de betekenis die men aan ir. Vos' „oppositie" moet toekennen. Het is kenmerkend, dat Vos op het congres slechts op een ondergeschikt punt een duidelijk standpunt heeft ingenomen: Nieuw-Guinea moet aan Indonesië, d.w.z. aan Amerika komen! Angstvallig heeft hij zich er echter voor gehoed, ook maar één der tientallen voorstellen uit de afdelingen te verdedigen, die het wezen van Vorrink's oorlogspolitiek aantastten. Hij heeft gezwegen over zulke voorstellen als bevordering van de vredesproductie, het „betrachten van soberheid" bij de militaire uitgaven, het organiseren van een actie voor een hoger aandeel der arbeiders in het nationale inkomen, d.w.z. voor loonsverhoging, een actie tegen verlenging van de 48-uren-week, voor prijsstop, voor woningbouw enz. enz. — in het kort: Vos stond aan de zijde van Vorrink in alle vraagstukken waarop het aankwam, en waarin de werkelijke oppositie in de P. v. d. A. van hem (tevergeefs) leiding verwachtte. Vos staat dus niet links van, maar rechts naast Vorrink.

Wanneer men zich afvraagt, wat de diepere oorzaak van de crisis in de P. v. d. A. is (die op het congres behalve door de voorstellen der afdelingen, door de motie tegen het P. v. d. A.-bestuur tot uitdrukking kwam, die 30 % der stemmen verwierf) dan moet men dit zeggen: doordat de P. v. d. A.-leiders, de vertegenwoordigers der reactie in de rijen der arbeidersklasse, tot de uitvoerders en voornaamste propagandisten van de „kanonnen-voorboter-politiek" en van de politiek van voorbereiding van oorlog zijn geworden, komen zij niet alleen méér en méér in conflict met de massa van de arbeidersklasse maar ook met de massa van hun partijleden. Hun mogelijkheden tot manoeuvreren worden steeds geringer. Steeds geringer wordt de mogelijkheid, om de massabasis waarop zij steunen, te behouden door het toekennen van kleine concessies aan bepaalde groepen der werkende bevolking (zoals dat in het bijzonder na de eerste wereldoorlog het geval was en zelfs nog in beperkte mate na de bevrijding). Vorrink's categorisch „Nee" tegen een voorstel om er voor te ijveren, dat het nationale inkomen „meer ten goede komt aan de arbeidersklasse" (afkomstig uit Onstwedde), maakt de situatie voldoende duidelijk. Legt men hiernaast de hoofdpunten uit de economische resolutie — beperking van het verbruik, opvoering van de productiviteit, d.w.z. van de uitbuiting, het aantrekken van buitenlands, d.w.z. Amerikaans kapitaal, intering van de goud- en deviezenreserves, het aangaan van nieuwe buitenlandse

leningen, d.w.z. verscherping van het inflatiegevaar met nieuwe prijsstijgingen — dan begrijpt men, dat Vorrink de arbeidersklasse niets meer te bieden heeft dan grotere ontberingen. Maar hieruit blijkt ook, dat de crisis in de P. v. d. A. nog slechts in haar beginstadium staat.

Het oorlogsprogram dwingt de P. v. d. A.-leiders, steeds openlijker tegen de belangen van de werkende bevolking in te gaan. Hand in hand daarmee gaat ook een steeds dictatorialer koers binnen de rijen der P. v. d. A. (waarover reeds op het congres zoveel klachten zijn geuit) en een steeds teugelozzer ophitsingscampagne tegen de Communisten en allen die tegen de oorlogspolitiek in opstand komen.

Het congres van de P. v. d. A. heeft laten zien, dat de afstand tussen leiders en leden steeds groter wordt. Het zal in de naaste toekomst een der hoofdtaken van alle communisten zijn, om de toenadering tot de P. v. d. A.-leden te bevorderen, op de grondslag van de brief van het Dagelijks Bestuur der C.P.N. aan het P. v. d. A.-congres. Het kan niet voldoende geacht worden, de oorzaken van de crisis in de P. v. d. A. en haar verloop te „registreren”, maar het is onze taak, om de talloze socialistische arbeiders die worstelen tussen de overlevering van hun partij, hun min of meer ontwikkeld klassegevoel en de arbeidersvijandige politiek van Vorrink—Drees, te helpen in hun ontwikkeling, hen te betrekken in de strijd tegen de oorlogskoers, voor het behoud van vrede en brood en aldus, mede het totstandkomen van de eenheid der arbeidersklasse te bevorderen.

15 Februari 1951.

Kanttekeningen bij de kabinetscrisis

EIND Januari viel de gebarsten vaas in stukken. Hoewel de motie-Oud de aanleiding hiervan vormde, was deze niet de oorzaak. Het katholieke dagblad „De Tijd” o.a. bevestigde deze opvatting, toen het op 10 Februari schreef:

„dat het in deze gehele kabinetscrisis in het geheel niet gegaan is om Nieuw-Guinea, doch voor een belangrijk deel wel om het defensievraagstuk, en de toestand van de oorlogseconomie, die daarbij past.”

De kwestie Nieuw-Guinea speelde natuurlijk een rol. De eis van Amerika om aan Sukarno de beschikking over dit land op te dragen heeft de verwarring en tegenstelling in het anti-communistisch kamp versterkt en de anti-Amerikaanse stroming in

ons land doen toenemen. In de Tweede Kamer citeerde ik, bij de debatten over de kwestie Nieuw-Guinea, een correspondent van een Amerikaans blad, die schreef: „dat het aan Nederlandse staatslieden bekend was, dat zijn regering er op stond, dat Nieuw-Guinea als militaire en strategische basis bij de Amerikaanse oorlogsvoering in Zuid-Oost-Azië zou worden ingeschakeld.” Hiertoe verlangt het, dat Sukarno de formele beschikking over dit land zal krijgen.

De kamerfractie van de P. v. d. A. staat op het standpunt, onvoorwaardelijk te voldoen aan deze eis. De afgetreden regering en een deel der overige kamerfracties, was van oordeel, wel toe te geven maar in etappes, waarbij Nieuw-Guinea nog een aantal jaren onder Nederlands bestuur zou dienen te blijven, terwijl de rest van de reactionnaire partijen in het parlement van mening was, dat Nederland de formele beschikking over Nieuw-Guinea moet blijven behouden, omdat hierdoor economische en strategische concessies van Amerika zouden kunnen worden verkregen.

Lag de kwestie voor deze partijen in het Parlement zó, een feit is, dat de onbeschaamde eis van Amerika in deze kwestie de moeilijkheden voor het afgetreden kabinet heeft vergroot.

DE hoofdoorzaak van de kabinetscrisis schuilt echter, in de steeds zwaardere eisen die door Amerika aan de „Nederlandse” regering worden gesteld. De voornaamste daarvan zijn wel, snellere uitbreiding van de bewapening en onvoorwaardelijke steun bij een oorlog tegen China. In dit verband is het volgende citaat van het Engelse blad „Economist” interessant, dat schreef:

„De reden van dit ontslag was niet zozeer, dat men van mening verschilde over de noodzakelijkheid, dat er wat gedaan moest worden, of dat men werkelijk het vertrouwen van het parlement had verloren, als wel, dat het kabinet in zijn bestaande samenstelling terugschrok voor de economische en sociale consequenties van wat gedaan moest worden.”

Juister gezegd, men vreest bij de regeringspartijen de groeiende weerstand die de huidige politiek bij ons volk in steeds sterkere mate oproept. Zó weerspiegelt deze kabinetscrisis o.a. ook de weerstand van zekere kapitaalskringen in ons land tegen de „leiding” van Amerika. Het blad van de Nederlandse werkgevers „Industrie” schreef o.m.:

„Het is thans wel duidelijk aan het worden, dat de Amerikanen zich ten aanzien van de economische hulpverlening aan Europa op een nieuw standpunt stellen. De mogelijkheid van hulp zal geheel afhankelijk worden van de mate, waarin de betrokken landen hun productie-apparaat in dienst weten te stellen van de Westelijke bewapeningsinspanning.”

Hieraan dient te worden toegevoegd, dat dit niet een nieuw standpunt is, het wordt thans alleen openlijker en met meer kracht geëist. Deze politiek treft niet alleen het werkende volk, doch ook die delen van het Nederlandse kapitaal die hun winsten uit de vredesproductie en handel met vredelievende landen moeten putten. Het keert zich evenzeer tegen de politiek, waarover Min. van den Brink op 29 Nov. 1950 in de Tweede Kamer zei:

„de investeringen, die onmiddellijk van belang zijn voor het verkleinen van het betalingsbalanstekort en het creëren van werkgelegenheid mogen niet verminderen, moeten eerder worden uitgebreid.”

Amerika echter eist, dat in deze sector drastisch zal worden bezuinigd en dat het geld in bewapening zal worden gestoken.

Minister van den Brink gaf blijk de betekenis hiervan precies te begrijpen, toen hij zeide:

„de g.a. de heer Hoogcarspel stelde de vraag: is de militaire toerusting economisch verantwoord. Dat is immers het probleem, dat ik als Minister van Economische Zaken moet stellen. Wanneer men die militaire inspanning geïsoleerd economisch beschouwt, is zij het uiteraard niet. Immers tegenover deze grote consumptie staat geen productie in de gebruikelijke zin van het woord „economisch”.”

Doch ook politiek beschouwd zijn de militaire uitgaven niet verantwoord. Zij vergroten de afhankelijkheid van ons land van Washington, zij sturen aan op de ontketening van een derde wereldoorlog, waarvan het gevolg zal zijn, dat ons land aan de vernietiging zal worden prijsgegeven. Zij drijft een politiek, waarbij de Nederlandse mannen als stoot- en dekkingstroepen onder leiding van fascistische generaals voor Amerikaanse belangen op het slagveld zullen worden geofferd. En daarbij verleent de bewapening steun aan een politiek, die het gevaar in zich bergt, dat ons land met het honderd miljoenen volk van China in oorlog zal worden gewikkeld.

De Oproep van het Dagelijks Bestuur van onze Partij, naar aanleiding van de Regeringscrisis constateert dan ook terecht „dat deze politiek een toenemend verzet bij ons volk in al zijn gedingen oproept.”

DE reactie in ons land vreest terecht de toenemende weerstand, die de steeds grotere uitgaven voor de oorlogsvoorbereiding bij ons volk zullen opwekken.

In de Kamersitting van 24 October 1950 sprak Min. Lieftinck o.m. de volgende woorden:

„Wanneer ik mij afvraag, welke belastingmaatregelen nu nog genomen zouden kunnen worden, indien b.v. voor onze verdediging een ½ miljard per jaar meer moest worden uitgegeven, dan op dit ogenblik, dan wil ik U wel zeggen M. d. V., dat ik in dat geval aan het einde van mijn Latijn zou zijn op het gebied van de dekking en dat inderdaad het snoeimes op grote schaal zou moeten gaan werken.”

Niet voor de verdediging van ons land, maar voor de doorvoering van de Amerikaanse veroveringspolitiek eist Eisenhower, dat de ruim 850 miljoen gulden die op de Rijksbegroting 1951 voor militaire zaken waren uitgetrokken tot 1½ miljard gulden zullen worden verhoogd. In de Kamersitting van 18 Januari kondigde Dr. Drees aan, dat in dit verband aan de uitwerking van een noodprogram wordt gewerkt. Het „Parool” van 16 Februari onthulde, dat het advies van de Sociaal Economische Raad aan de Regering, in verband met dit vraagstuk uitgebracht, voorstelt inkrimping van de vredesproductie en beperking van de consumptie.

Volgens de mening van de S.E.R. — waarin o.a. N.V.V.-bestuur-

ders zitting hebben — zou een beperking van de beleggingen van 10 % in de sector van de vredesproductie gepaard dienen te gaan met een beperking van de consumptie van 5 %. Dit zou dan voornamelijk bereikt moeten worden, door verlaging van de subsidie op brood, margarine, melk en andere artikelen voor massa-verbruik, waardoor de prijzen nog verder zouden stijgen en deze door het werkende volk in nog mindere mate zouden kunnen worden gekocht. In een persconferentie op 6 Februari vertelden de heren Dr. Drees en Van Schaick, dat men in de boezem van het afgetreden kabinet het eens was geworden over het werkprogram voor een nieuwe regering. De maatregelen die door deze zouden moeten worden doorgevoerd behelzen o.m.

„Algemene bezuinigingen op de staatsbegroting, bezuinigingen bij de investeringen, consumptiebeperkingen en fiscale maatregelen.”

Waar de afgetreden Ministers het er over eens zijn, dat op de post „Militaire uitgaven” niet bezuinigd mag worden, doch integendeel deze drastisch zal moeten worden verhoogd, wil dit zeggen, dat het kapmes in de uitgaven voor sociale voorzieningen op de begroting zal worden gezet. Evenzeer is men van oordeel, dat de oorlogsindustrie zal moeten worden uitgebreid en dus betekenen de woorden die Dr. Drees en Van Schaick hebben gesproken, dat de vredesindustrie belangrijk zal worden ingekrompen. De verlaging van de consumptie zal het werkende volk in volle omvang treffen, terwijl bovendien de belastingschroef nog zwaarder zal worden aangedraaid.

Het noodprogram waar Dr. Drees op 18 Januari over sprak blijkt een program van toenemende nood voor ons werkende volk te zijn.

HIERIN echter schuilt de grote moeilijkheid voor het samenstellen van het nieuwe kabinet. Niet, dat de reactie in ons land zulk een program niet zou willen uitvoeren, maar of zij het kan en welke partijen daarvoor de verantwoordelijkheid zullen moeten dragen, is de vraag. Pieter 't Hoen noemde het impopulaire maatregelen, die doorgevoerd zullen moeten worden, en hij verbindt daaraan de noodzaak van de vorming van een „Nationaal” kabinet, opdat de partijen bij de komende verkiezingen elkaar geen vliegen zullen kunnen afvangen. Het weekblad „Elsevier” is eveneens van oordeel, dat een kabinet op brede basis noodzakelijk is. Dit oordeel wordt echter gevormd door de opvatting dat, zonder de P. v. d. A. in de regering en zonder steun van het N.V.V. aan een dergelijke arbeidsvijandige politiek, geen regering in staat zou zijn, dit program van toenemende nood ten uitvoer te brengen. Van K.V.P.-zijde hoort men eveneens stemmen opgaan die er op aandringen om gemeenschappelijk, als anti-communistisch front de last te dragen van zulk een politiek, in een kabinet op een zo breed mogelijke basis. Mr. Oud verkondigde, dat hij daartoe bereid is op voorwaarde, dat dit kabinet dan uit 5 ministers van de P. v. d. A., 5 van de K.V.P. en 5 leden van de

gezamenlijke fracties van V.V.D., C.H.U. en Anti-revolutionnaire Partij zou bestaan.

Hoe dit ook zij, een feit is, dat we op het moment waarop wij deze regels schrijven, een crisis in de crisis beleven, omdat degenen die uit het V.V.D., C.H.U. en Anti-revolutionnaire kamp als toekomstige ministers werden aangezocht, voor de eer bedankten.

Daarop hebben Dr. Drees en Van Schaick hun opdracht aan H.M. de Koningin teruggegeven en is nu als kabinetsformateur de heer Mr. Steenberghe — katholiek en uit de kringen van het groot-kapitaal — aangezocht. De moeilijkheden, die bij de vorming van het nieuwe kabinet naar buiten treden — hoeveel blijven er niet achter de ijzeren deuren van de ministerskamer verborgen — onderstrepen de juistheid van de Oproep van ons Dag. Bestuur, die vaststelde dat deze kabinetscrisis een:

„uiting van zwakte is van de heersende kringen en van hun onmacht om op „normale” wijze te regeren.”

De heersende kringen in ons land, die als Amerikaanse vazallen optreden, zijn verplicht steeds meer een politiek te voeren, die hen in steeds grotere tegenstelling brengt met de belangen van ons land en zijn werkende bevolking.

Zij zijn verplicht — hoewel uit een enquête bleek, dat 96 % van ons volk afwijzend staat t.a.v. uitbreiding van de bewapening — honderden millioenen guldens meer op het altaar van de oorlogsgod te offeren.

Zij moeten de herbewapening en de vrijlating van de Duitse oorlogsmisdadigers goedkeuren en verdedigen, hoewel deze politiek zulk een verzet bij ons volk oproept, dat zelfs de burgerlijke dag- en weekbladen er niet over kunnen zwijgen.

Zo schreef de Berlijnse correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant op 16 Februari:

„De Amerikaanse politiek in Duitsland begint weerzinwekkend te worden, of beter gezegd, zij is het al sinds enige tijd.”

De militaire medewerker van het weekblad „Ochtendpost” schreef in dit verband:

„maar ik ben geneigd om met de Duitse bevolkingsmassa te zeggen „Ohne mich” (zonder mij).”

De reactie in ons land is gedwongen in het kader van de oorlogsplannen, ook hier een politiek van „barmhartigheid” en „gratie” t.a.v. de Duitse en andere oorlogsmisdadigers uit te oefenen. Hoe groot de afkeer is, die dit wekt, blijkt uit het protest, dat door Joodse Nederlanders aan de regering werd gezonden. Naar aanleiding van de gratie door de Nederlandse regering verleend aan de Duitse oorlogsmisdadigers Aus der Fuentes en Fischer, heeft de Permanente commissie van algemene zaken van het Nederlands Israëlitische kerkgenootschap en het Verbond van Liberaal religieuze Joden in Nederland een schrijven tot de Minister van Justitie gericht, waarin o.m. staat:

„beide kerkgenootschappen zijn diep geschokt nu de regering blijkt heeft gegeven verzachtende omstandigheden aanwezig te achten ten aan-

zien van deze oorlogsmisdadigers, die hebben medegewerkt aan het zwaarste vergrijp, dat gedurende de bezetting is geschied."

Het is de groeiende weerzin tegen deze politiek, waarmede de reactie in ons land te kampen heeft. Ds. J. Nieuwpoort schreef „In de Waagschaal” van 2 Februari o.m. het volgende:

„De Europese regeringen zijn reeds veel te veel met handen en voeten aan Amerika gebonden, om dit land duidelijk te zeggen, waar het op staat....”

En de schrijver vraagt zich af: „Wordt het geen tijd, dat de Kerken spreken.”

Niet alleen de Kerken maar alle vredelievende Nederlanders hebben tot plicht te spreken en een regering te eisen, die niet met handen en voeten aan Amerika gebonden is.

IN dit opzicht heeft zich bij deze kabinetscrisis een nieuw en verheugend verschijnsel voorgedaan. Dat is het feit, dat de werkers en de vredeskrachten voor ons land, hun stem hebben doen laten horen en hun eisen over de vorming van een nieuwe en betere regering hebben kenbaar gemaakt. In een stroom van moties, telegrammen en brieven aan H.M. de Koningin hebben arbeiders uit bedrijven, bewoners van steden en dorpen er op aangedrongen, dat er een regering gevormd zal worden, die een duurzame vrede voor ons land en welvaart voor het werkende volk zal brengen. Zij allen, uit wier naam deze brieven en telegrammen verzonden werden, beseffen de juistheid van de woorden die Kameraad Stalin in het interview met de correspondent van de „Prawda” sprak, dat

„er geen oorlog komt, indien de volkeren de zaak van de vrede in de hand nemen.”

Er zorg voor te dragen, dat het vredelievend Nederlandse volk hierbij niet ten achter blijft, is de grote taak die al deze adresanten zich stellen. Hierbij moeten de Vredesbeweging in ons land en wij als communisten voorop gaan. Voorop om de eenheid van alle voorstanders van een duurzame vrede te gaan smeden.

Het is de arbeiders in het bijzonder duidelijk, dat oorlogsvoorbereiding thans met hun brood, en straks met hun leven en de verwoesting van ons land moet worden betaald. Zij eisen daarom geen verslechtering van het levenspeil, maar loonsverhoging en prijsstop. Zij weten dat dit kan. Zij weten ook wat de regering tot nog toe bracht, n.l. groter wordende armoede. Minister van den Brink bevestigde dit, toen hij in de Tweede Kamer zei:

„Wanneer de g.a. de heren Haken en Hoogcarspel stellen: wat deze regering doet, is niet anders dan ons een verdere verarming bezorgen, dan hebben zij gelijk.”

De arbeiders namen verder kennis van de woorden van de Minister toen hij sprak:

„Wanneer men dan wijst op de winsten die gemaakt worden, dan geef ik toe, dat de winsten dikwijls hoog zijn.”

Vermindering van de bewapeningsuitgaven, verhoging van de lonen en invoering van een prijzenstop, dat is de eis die het wer-

kende volk ook bij deze regeringscrisis heeft gesteld en waarvoor het in steeds sterkere mate de actie en strijd zal gaan voeren.

DAARBIJ steunen de arbeiders op de belangrijke successen die zij in de afgelopen tijd hebben bereikt. Zij hebben hun georganiseerde kracht en eenheid beproefd in de stakingsbeweging van Augustus 1950. Zij zijn niet vergeten, dat zij toen in staat waren tegen het front van Regering, Ondernemers en Uniebestuurders in, de tweede 5 % loonsverhoging af te dwingen. De arbeiders kennen de acties die in vele delen van het land in menige tak van industrie gevoerd worden tegen de pogingen van de reactie om de tarieven of andere arbeidsvoorwaarden te verslechteren. Zij namen kennis van het feit, dat de bouwvakarbeiders van Twente door hun eenheid en staking de aanval op hun lonen konden afslaan. Zij zien de acties van de arbeiders in de D.U.W. in het Noorden en Zuiden van ons land.

De Oproep van ons Dag. Bestuur wees erop, hoe aan de Amerikaanse eisen met succes weerstand kan worden geboden, *door de eenheid en machtsvorming* van socialisten en communisten, van alle vakorganisaties en vredelievende krachten te smeden. Zij riep onze partijgenoten en sympathiserenden op, hiervoor aan het werk te gaan en daarbij alle sectarische belemmeringen over boord te zetten. Wij kunnen, als wij onze krachten daarvoor inspannen, de grote macht die de arbeiders in ons land vormen, tot uiting brengen. Daarbij dienen wij steeds opnieuw te bedenken dat in de belangrijkste industriecentra's van ons land de aanhangers van een vredelievende politiek, de socialistische en communistische kiezers de meerderheid der kiesgerechtigden uitmaken. Dat het ledenaantal van N.V.V. en E.V.C. tezamen groter is, dan dat van de confessionele organisaties, en dat wij, als wij deze kracht door eenheid van actie doen samensmelten, in staat zijn leiding te geven aan alle anders en ongeorganiseerde arbeiders en vredeskrachten in ons land.

Op dit grote doel moeten ons oog en onze inspanning gericht zijn. De Oproep van ons Dag. Bestuur geeft onze marsroute aan. Laten wij deze oproep niet alleen bestuderen, niet alleen — wat nodig is — in de gehele partij ter discussie stellen, maar laat ons er voor alles naar handelen. Daarmede zullen wij de toekomst van ons land en zijn werkende volk, in de strijd voor het behoud van de vrede en verbetering van het levenspeil een onschatbare dienst bewijzen en ons beslissend aandeel er toe bijdragen, dat ons land een Regering krijgt, die in staat is voor deze belangen pal te staan en aan de verwezenlijking ervan te werken.

18 Februari 1951.

HENK GORTZAK

(De oproep van het Dag. Bestuur der C.P.N. in verband met de regeringscrisis werd in „De Waarheid” van 27 Januari gepubliceerd.)

De Russische sociaal-democratische partij en haar eerstkomende taken

Het onderstaande artikel werd door J. W. Stalin geschreven in de Georgische taal in 1901 en afgedrukt in het tijdschrift „Brdzola” („De Strijd”). Op dat ogenblik was de bolsjewistische partij nog niet gevormd. De grondslagen hiervoor werden gelegd op het 2e Partijcongres in 1903. De betekenis van dit artikel voor ons is daarom zo groot, omdat het laat zien hoe die partij ideologisch en politiek door Lenin en door Stalin werd voorbereid. Nauwkeurig wordt door Stalin de weg aangegeven, die de partij moet gaan, waarbij hij een grondige analyse geeft van de klasse- en krachtsverhoudingen in die tijd en eindigt met de oproep om te komen tot de oprichting van een werkelijk Marxistische partij, die de revolutionaire strijd zal moeten leiden. Het is om die reden, dat wij dit artikel ten zeerste bij onze lezers aanbevelen.

Red.

HET menselijk denken moest veel moeilijkheden, zorgen en veranderingen doormaken, voordat het kwam tot het wetenschappelijk uitgewerkte en gevestigde socialisme. De West-Europese socialisten moesten heel lang in den blinde rondwalen in de woestijn van het utopische (het niet te vervullen, niet te verwezenlijken) socialisme, voordat zij voor zichzelf een weg haanden, voordat zij de wetten van het maatschappelijke leven konden onderzoeken en motiveren om hieruit de noodzakelijkheid van het socialisme voor de mensheid aan te tonen.

Vanaf het begin van de vorige eeuw heeft Europa vele moedige, zelfopofferende, eerlijke mannen van de wetenschap voortgebracht, die ernaar streefden het vraagstuk, wat de mensheid van het lijden kon verlossen, dat met de ontwikkeling van handel en industrie steeds dringender en acuter wordt, te verklaren en op te lossen. Vele stormen, vele stromen bloeds stortten zich over West-Europa uit, opdat de onderdrukking van de meerderheid door de minderheid zou worden vernietigd, maar desondanks werd de nood niet uitgebannen, de wonden bleven even pijnlijk en het lijden werd van dag tot dag ondragelijker. Eén van de voornaamste oorzaken van dit verschijnsel is te vinden in het feit, dat het utopische socialisme de wetten van het maatschappelijke leven niet verklaarde, maar boven het leven zweefde, naar het hogere streefde, toen het nodig was stevig met de werkelijkheid verbonden te zijn. De utopisten stelden zich de verwezenlijking van het socialisme als eerste doel in een tijd, toen er in het leven voor de verwezenlijking ervan nog geen enkele grond bestond en — wat nog treuriger van uitwerking was — de utopisten verwachtten de verwezenlijking van het socialisme van de machtigen der aarde, die zich naar de mening van de utopisten gemakkelijker konden overtuigen van de juistheid van het socialistische ideaal (Robert Owen, Louis Blanc, Fourier e.a.). Deze opvatting zag volkomen de reële arbeidersbeweging en de arbeidersmassa over het hoofd, die de enige natuurlijke draagster van het socialistisch ideaal is. De utopisten konden dit niet begrijpen. Zij wilden het geluk op aarde scheppen door middel van de wetgeving, door proclamaties, zonder hulp van het volk zelf

(de arbeiders). Aan de arbeidersbeweging schonken zij geen bijzondere aandacht en zij ontkenden zelfs vaak de betekenis ervan. Dientengevolge bleven hun theorieën slechts theorieën, die voorbij gingen aan de arbeidersmassa, waarin volkomen onafhankelijk van deze theorieën de grote gedachte rijpte, die in het midden van de vorige eeuw door de mond van de geniale Karl Marx werd verkondigd:

*„De bevrijding van de arbeidersklasse kan slechts het werk van de arbeidersklasse zelf zijn...
Proletariërs aller landen, verenigt U!”*

Door deze woorden werd nu ook voor „blinden” duidelijk, dat voor de verwezenlijking van het socialistisch ideaal het zelfstandige optreden van de arbeiders en hun aaneensluiting tot een georganiseerde macht, onafhankelijk van nationaliteit of land, noodzakelijk is. Het was nodig deze waarheid te motiveren — dit hebben Marx en zijn vriend Engels op uitnemende wijze gedaan — teneinde een hecht fundament te leggen voor een machtige sociaal-democratische partij, die heden als een onverzoenlijk noodlot boven de Europese burgerlijke orde zweeft en deze met vernietiging bedreigt, om op haar puinhopen de socialistische maatschappij op te bouwen.

De ontwikkeling van de idee van het socialisme in Rusland ging bijna dezelfde weg als in West-Europa. Ook in Rusland moesten de socialistenv lange tijd in den blinde rondzwalen, voordat zij tot het sociaal-democratische bewustzijn, tot het wetenschappelijke socialisme, kwamen. Ook hier waren socialistenv, ook hier was een arbeidersbeweging, maar zij trokken op, onafhankelijk van elkaar, ieder voor zich: de socialistenv naar hun utopische droombeeld („Land en Vrijheid”, „Volkswil”) en de arbeidersbeweging naar spontane oproeren. Beiden treden in dezelfde jaren op (de 70-er jaren), zonder elkaar te kennen. De socialistenv hadden geen vaste voet onder de werkende bevolking, waardoor hun acties abstract waren en in de lucht hingen. De arbeiders daarentegen hadden geen leiders en organisatoren, waardoor hun beweging zich baanbrak in teugelloze opstand. Dit was de voornaamste oorzaak, dat de heldhaftige strijd van de socialistenv voor het socialisme onvruchtbaar bleef en hun legendarische moed op de harde muren van het absolutisme te pletter liep. De Russische socialistenv namen pas contact op met de arbeiders in de aanvang van de 90-er jaren. Zij kwamen tot de erkenning, dat de redding alleen bij de arbeidersklasse ligt en dat slechts deze klasse het socialistisch ideaal zal verwezenlijken. Van dit moment af richtte de Russische sociaal-democratie al haar energie en aandacht op de beweging, die in die tijd onder de Russische arbeiders plaatsvond. De nog onvoldoende bewuste en op de strijd onvoorbereide Russische arbeider streefde ernaar langzamerhand uit zijn hopeloze toestand te geraken en op een of andere manier verbetering in zijn lot te verkrijgen. Er bestond natuurlijk in die beweging van toen geen geregeld organisatie-werk, de beweging was spontaan.

Zo wendde zich nu de sociaal-democratie tot deze onbewuste, spontane en ongeorganiseerde beweging. Zij streefde ernaar, het bewustzijn van de arbeiders te ontwikkelen. Zij deed pogingen de gescheiden en verbrokkelde strijd van afzonderlijke groepen van arbeiders tegen afzonderlijke ondernemers te verenigen en tot een algemene klassenstrijd samen te smelten, opdat dit een strijd zou worden van de Russische arbeidersklasse tegen de klasse der onderdrukkers van Rusland, in het streven aan deze strijd een georganiseerd karakter te verlenen.

In de eerste tijd was de sociaal-democratie niet in staat, haar activiteit in de massa der arbeiders uit te breiden, weshalve zij zich tevreden stelde met werk in kringen voor propaganda en agitatie. Het werken in kringen was toen haar enige vorm van arbeid. Het doel van deze studiegroepen was onder de arbeiders zelf een groep te scheppen, die in het vervolg de beweging zou kunnen leiden. Daarom werden deze groepen uit de meest progressieve arbeiders samengesteld, alleen uitgelezen arbeiders hadden de mogelijkheid in deze groepen te leren.

De periode der studiegroepen ging spoedig voorbij. De sociaal-democratie voelde spoedig de behoefte buiten het beperkte raam van studiekringen te treden en haar invloed op de brede arbeidersmassa uit te breiden. De omstandigheden droegen hiertoe bij. In die tijd laaide de spontane beweging, in het bijzonder onder de arbeiders hoog op. Wie van U herinnert zich niet het jaar, toen bijna geheel Tiflis door deze spontane beweging werd aangegrepen? In de tabaksfabrieken en in de spoorwegwerkplaatsen volgde de ene ongeorganiseerde staking op de andere. Bij ons was dat in 1897—1898, en in Rusland iets eerder. Het was noodzakelijk tijdig te hulp te komen en de sociaal-democratie snelde te hulp. De strijd voor de verkorting van de werkdag, voor opheffing van de boeten, voor de verhoging van het arbeidsloon enz. begon. De sociaal-democratie wist heel goed, dat de ontwikkeling van de arbeidersbeweging zich niet tot deze geringe eisen zou beperken, dat het doel van de beweging niet deze eisen waren, maar dat dit slechts een middel was om het doel te bereiken. Mogen deze eisen gering zijn, mogen de arbeiders zelf in verschillende steden en streken vandaag nog geïsoleerd strijden, deze strijd zelf zal de arbeiders leren, dat de volledige overwinning alleen dan behaald zal worden, als de gehele arbeidersklasse, als een eensgezinde, sterke, georganiseerde kracht, tot de stormaanval op zijn vijand overgaat. Deze strijd ook zal de arbeiders aantonen, dat zij behalve hun rechtstreekse vijand — de kapitalist — nog een andere, nog meedogenlozer vijand hebben, de georganiseerde macht van de gehele burgerlijke klasse, de huidige kapitalistische staat met zijn troepen, justitie, politie, gevangenis en gendarmerie. Wanneer zelfs in West-Europa de geringste poging van de arbeider om zijn toestand te verbeteren, stuit op de burgerlijke staatsmacht, wanneer in West-Europa, waar reeds mensenrechten veroverd zijn, de arbeider een directe strijd tegen de staatsmacht moet voeren, des te meer zal de arbeider van Rusland in zijn beweging onvermijdelijk in botsing komen met de staatsmacht van het absolutisme, dat de verbitterde vijand is van iedere arbeidersbeweging, niet alleen omdat deze staatsmacht de kapitalisten beschermt, maar ook, omdat zij als staatsmacht van het absolutisme zich niet kan neerleggen bij het zelfstandig optreden der maatschappelijke klassen, in het bijzonder bij het zelfstandig optreden van een klasse als de arbeidersklasse, die meer dan andere klassen verdrukt en geknecht wordt. Zo zag de Russische sociaal-democratie de gang van de beweging en zette al haar krachten in voor de verbreiding van deze ideeën onder de arbeiders. Daarin lag haar kracht en daardoor wordt de grootse zegevierende ontwikkeling vanaf de eerste dag verklaard, zoals de grandiose staking der Petersburger wevers in 1896 dat heeft laten zien.

Maar de eerste overwinningen brachten enige zwakkelingen in verwarring en stegen hen naar het hoofd. Zoals eenmaal de utopische socialisten hun aandacht slechts op het einddoel gericht hielden, en hierdoor verblind, de reële arbeiders-

dersbeweging, die zich voor hun ogen voltrok, volkomen over het hoofd zagen of ontkenden, zo hadden omgekeerd een aantal Russische sociaal-democraten uitsluitend aandacht voor de spontane arbeidersbeweging en haar dagelijkse behoeften. Destijds (5 jaar geleden), stond het klassebewustzijn van de Russische arbeiders nog op een laag peil. De Russische arbeider was pas uit een eeuwenlange slaap ontwaakt en zijn ogen, gewend als zij waren aan de duisternis, bemerkten natuurlijk niet alles, wat zich voltrok in de wereld, die zich voor het eerst aan hem openbaarde. Hij had geen grote behoeften en zijn eisen waren niet hoog. De Russische arbeider verlangde nog niet meer dan een geringe verhoging van het arbeidsloon of de verkorting van de werktijd. Dat het nodig was de bestaande orde te veranderen, de particuliere eigendom op te heffen, dat het nodig was de socialistische maatschappij te organiseren, van dit alles hadden de Russische arbeidersmassa's geen enkele voorstelling. Zij waagden het ook nauwelijks aan de opheffing der slavernij, waarin het gehele Russische volk onder de heerschappij van het absolutisme zich voortsleepte, aan de vrijheid van het volk, aan het deelnemen van het volk aan het staatsbestuur, te denken. In deze tijd nu, toen een deel van de Russische sociaal-democratie het tot haar plicht rekende haar socialistische ideeën in de arbeidersbeweging te dragen, bleek een ander deel, meegesleept door de economische strijd, de strijd voor gedeeltelijke verbetering van de toestand van de arbeiders (zoals b.v. verkorting van de arbeidstijd en verhoging van het loon), bereid, zijn hoge plicht, zijn hoge idealen volledig te vergeten. Zij zeiden, evenals hun West-Europese geestverwanten (de z.g. Bernsteinianen): „De beweging is ons alles, het einddoel niets.” Het interesseerde hun volstrekt niet, waarvoor de arbeidersklasse strijdt, alleen de strijd als zodanig was voor hen van belang. De z.g. politiek-om-de-centjes ontwikkelde zich. Het kwam zo ver, dat op een mooie dag het Petersburgse blad „De Arbeidersgedachte” verklaarde: „Ons politiek orgaan is de 10-urendag, de weder-invoering van de feestdagen, die door de wet van 2 Juni afgeschaft werden.”*)

Inplaats van de spontane beweging te leiden, de sociaal-democratische idealen in de massa te dragen en haar naar ons einddoel te richten, werd dit deel van de Russische sociaal-democratie tot een blind werktuig van de beweging zelf; het volgde blindelings het onvoldoende ontwikkelde deel van de arbeiders en beperkte zich tot het formuleren van die noden en die behoeften, waarvan de arbeidersmassa zich op dat ogenblik bewust was. Met één woord: het stond daar en klopte aan een open deur, zonder de moed te bezitten het huis zelf te betreden. Het toonde zich onbekwaam de arbeidersmassa het einddoel, het socialisme, of ook maar het nabijliggende doel, de omverwerping van het absolutisme te verklaren, en wat nog treuriger was, dit alles hield het voor nutteloos en zelfs schadelijk. Het beschouwde de Russische arbeider als een kind en was bang om hem met zulke koene idealen schrik aan te jagen. En zelfs, afgezien daarvan, is volgens een zeker deel van de sociaal-democratie voor het socialisme geen enkele revolutionaire strijd nodig; noodzakelijk is slechts de economische strijd, stakingen en

*) Er moet hierbij opgemerkt worden, dat in de laatste tijd de „Petersburgse Strijdbond” en de redactie van zijn krant, van hun vroegere, uitsluitend economische richting zijn afgestapt en ernaar streven de ideeën van de politieke strijd in hun acties over te dragen.

vakverenigingen, verbruiks- en productie-coöperaties en klaar is het socialisme. Het achtte de leer van de internationale sociaal-democratie onjuist, die aantoonde, dat zolang de politieke macht niet overgaat in handen van het proletariaat (de dictatuur van het proletariaat), de verandering van de bestaande orde, de volledige bevrijding van de arbeiders niet mogelijk is. Volgens deze opvatting betekent het socialisme op zich zelf beschouwd niets nieuws en onderscheidt het zich eigenlijk niet van de bestaande kapitalistische orde; het socialisme laat zich gemakkelijk ook bij de bestaande orde onderbrengen en iedere vakvereniging, zelfs ieder consumptiekraampje of productie-coöperatie is reeds „een deel van het socialisme”, zeiden zij. En door zulk een stompzinnig oplappen van oude kleding dachten zij de lijdende mensheid een nieuw pak aan te meten!

Maar het treurigste van alles en op zichzelf onbegrijpelijk voor revolutionairen is de omstandigheid, dat dit deel van de Russische sociaal-democraten met de leer van hun West-Europese meesters (Bernstein & Co.) zo ver zijn gegaan, dat zij schaamteloos verklaren: „De politieke strijd (de vrijheid van stakingen, van vereniging en van het woord) is met het tsarisme verenigbaar en daarom is een bijzondere politieke strijd, een strijd voor de omverwerping van het absolutisme volmaakt overbodig, want voor de bereiking van het doel is immers de economische strijd alleen voldoende; het is voldoende, dat er veelvuldiger gestaakt wordt, tegen het verbod van de overheid in en dan zal het staatsgezag het moe worden, de stakers te bestraffen, en de vrijheid van stakingen en vergaderingen zal dan vanzelf komen.”

Op deze wijze wilden deze pseudo-„sociaal-democraten” aantonen, dat de Russische arbeider al zijn krachten en energie uitsluitend aan de economische strijd moest offeren en niet moest streven naar verschillende „brede idealen”. Practisch kwamen hun acties hierop neer, dat zij het plaatselijke werk in deze of gene stad als hun plicht beschouwden. Voor hen was de organisatie van een sociaal-democratische arbeiders partij van Rusland van geen enkel belang; integendeel, de organisatie van een partij leek hun een belachelijk en komisch spel, dat hen belemmerde in de vervulling van hun directe „plicht”, de economische strijd. Staking en nog eens staking en het ophalen van kopeken voor de strijdkassen, dat was het alfa en omega van hun werk.

U zult nu ongetwijfeld denken, dat deze aanbidders van de spontane beweging, nu zij hun taken zo ingedamd hebben, nu zij eenmaal van de sociaal-democratie zijn afgestapt, op zijn minst voor deze beweging veel doen. Maar ook hier komen wij bedrogen uit. Daarvan overtuigt ons de geschiedenis van de Petersburgse beweging. Haar schitterende ontwikkeling en haar koene opmars in de eerste tijd, in de jaren 1895—1897, maakte in het vervolg plaats voor een in het duister rondtasten en tenslotte kwam de beweging niet van zijn plaats. Dit is niet verwonderlijk; alle pogingen der „economisten” om een hechte organisatie voor de economische strijd te scheppen, stuitte voortdurend op de stevige muur van het staatsgezag en leden schipbreuk. Het verschrikkelijke politieregim deed iedere mogelijkheid, van welke economische organisatie dan ook, teniet. Ook de stakingen bleven zonder resultaat, daar van de 100 stakingen er 99 door politiegeweld werden geworgd, de arbeiders werden zonder pardon uit Petersburg verbannen en hun revolutionaire energie werd meedogenloos door de gevangensmuren en de Siberische koude opgezogen. Wij zijn er vast van overtuigd, dat deze (vanzelfsprekend betrekke-

lijke) stilstand van de beweging niet alleen aan omstandigheden van buiten af, aan het politieregime, te wijten is. Niet minder draagt hier de rem op de ontwikkeling van de ideeën zelf en van het klassebewustzijn schuld, vandaar de teruggang van de revolutionnaire energie der arbeiders.

Aangezien de arbeiders met de ontwikkeling van de beweging de hoge doelstellingen en de inhoud van de strijd niet in hun volle omvang konden begrijpen, daar het vaandel, waaronder de Russische arbeider moest strijden, de oude, verschoten lap bleef met het kopeke-devies van de economische strijd, brachten de arbeiders noodgedwongen minder energie, minder geestdrift en minder revolutionnaire inspanning in deze strijd, want grote energie wordt alleen opgebracht voor een groot doel.

Maar het gevaar, dat als gevolg van deze beweging dreigde, zou groter geweest zijn, wanneer onze levensvoorwaarden de Russische arbeiders niet iedere dag hardnekkiger tot directe politieke strijd hadden gedreven. Zelfs een simpel stakinkje stelde de arbeiders nadrukkelijk voor het vraagstuk van de politieke rechteloosheid, deed hen in botsing komen met de overheid en de gewapende macht, en bracht het zichtbare bewijs, dat de economische strijd zonder meer niet voldoende was. Daarom nam de strijd, in weerwil van de wensen van dit soort „social-democraten” iedere dag een duidelijker politiek karakter aan. Iedere poging der ontwaakte arbeiders om openlijk hun ontevredenheid met de bestaande economische en politieke toestand, waaronder de Russische arbeider heden ten dage gebukt gaat, tot uiting te brengen, iedere poging om zich van de druk te bevrijden, dreef de arbeiders tot manifestaties, waarbij het stempel van de economische strijd steeds meer vervaagde. De 1e Meivieringen in Rusland baanden de weg voor een politieke strijd en politieke demonstraties. Daarmee had de Russische arbeider aan het enige oude strijdmiddel — de staking — een nieuw en machtig middel toegevoegd: de politieke demonstratie, voor het eerst beproefd tijdens de grandioze Charkowse Meiviering in 1900.

Langs deze weg is de Russische arbeidersbeweging, dank zij haar eigen interne ontwikkeling van propaganda in de studieclubs en de economische strijd door middel van stakingen, naar de weg van politieke strijd en agitatie overgegaan. Deze overgang werd merkbaar verhaast, toen de arbeidersklasse in het strijdperk elementen van andere maatschappelijke klassen van Rusland waarnam, die met het vaste voornemen waren bezielde om de politieke vrijheid te veroveren.

NIET alleen de arbeidersklasse gaat onder het juk van het tsaristische regime gebukt. De zware klauw van het absolutisme wortt ook andere maatschappelijke klassen. De door aanhoudende honger geplaagde Russische boeren, door ondragelijke belastingdruk verarmd en aan de bourgeois-handelaars en „hooggeboren” landheren ten prooi, gaan gebukt onder ellende. De kleine burgerman, de beamten in lage functies in staats- en particuliere ondernemingen, de kleine ambtenaren, in het algemeen de omvangrijke stadsbevolking, wier bestaan evenals dat van de arbeidersklasse niet verzekerd is en die reden heeft met haar maatschappelijke positie ontevreden te zijn, gaan door zorg gebukt. Gebukt gaat de kleine, ja zelfs de middelbourgeoisie, die zich niet verenigen kan met de knoet en de zweep van de tsaar, vooral het geletterde deel van de burgerij, de z.g. vertegenwoordigers van de vrije be-

roepen (leraren, doktoren, advocaten, studenten en in het algemeen mensen die studeren). Gebukt gaan de onderdrukte naties en geloofsbelijdenissen in Rusland, o.a. de van hun geboorte grond verdreven en in hun heiligste gevoelens gekrenkte Polen, de Finnen, wier in de historie verkregen rechten en vrijheden door het absolutisme brutaal worden vertrappt. Gebukt gaan de voortdurend vervolgd en gesmade Joden, die zelfs beroofd zijn van de armzalige rechten, die de overige Russische burgers genieten: het recht om overal te wonen, het recht op schoolonderwijs, het recht om een ambt te vervullen enz. Gebukt gaan de Georgiërs, de Armeniërs en andere naties, die van het recht verstoken zijn, hun eigen scholen te bezitten of om in staatsinstellingen te werken, die gedwongen zijn zich aan de schandelijke en knechtende politiek van de „russificatie” te onderwerpen, die het absolutisme zo ijverig bedrijft. Gebukt gaan de vele millioenen Russische volgelingen van secten, die geloven en belijden willen, zoals hun geweten hun ingeeft, en niet zoals de orthodoxe priesters het wensen. Gebukt gaan. . . . Maar zij, die door het Russische absolutisme onderdrukt en vervolgd worden, zijn niet te tellen. Het zijn er zoveel, dat het Russische despotisme geen dag langer zou bestaan, wanneer zij allen zouden begrijpen, wie hun gemeenschappelijke vijand is. Helaas zijn de Russische boeren door de eeuwenlange slavernij, de ellende en de onwetendheid nog schuw, zij beginnen pas te ontwaken, zij hebben nog niet begrepen waar hun vijand zich bevindt. De onderdrukte naties van Rusland kunnen er zelfs niet aan denken zich door eigen kracht te bevrijden, zolang niet alleen de Russische regering tegenover hen staat, maar zelfs het Russische volk nog niet tot de erkenning is gekomen, dat de gemeenschappelijke vijand het absolutisme is. Blijven over de arbeidersklasse, de kleine burgerij van de steden en het intellectuele deel der bourgeoisie.

Maar de bourgeoisie van alle landen en naties verstaat heel goed de kunst, zich de vruchten toe te eigenen die niet door haar overwinning zijn behaald, zij is heel goed in staat anderen de kastanjes uit het vuur te laten halen. Zij koestert nooit de wens haar eigen, betrekkelijk bevoorrechte positie in de strijd met een sterke vijand op het spel te zetten, in een strijd, die vooralsnog niet zo gemakkelijk te winnen is. Ongeacht het feit, dat zij ontevreden is, gaat het haar toch niet slecht, en daarom verleent zij aan de arbeidersklasse en in het algemeen aan het gewone volk gaarne het recht, de slagen van de kozakkenzweep en de kogels der soldaten op te vangen, te vechten op de barricaden enz. Zelf „sympathiseert” zij met de strijd en in het gunstigste geval is zij „verontwaardigd” over de wreedheid, waarmee de verdierlijkste vijand de volksbeweging beteugelt. Zij is bang voor revolutionaire acties en pas in de laatste minuten van de strijd, als zij duidelijk de onmacht van de vijand ziet, gaat zij zelf tot revolutionaire maatregelen over. Dat leren ons de historische ervaringen. . . . Alleen de arbeidersklasse en het volk als geheel, dat in de strijd niets heeft te verliezen dan zijn ketenen, zij alleen maken een daadwerkelijke revolutionaire kracht uit. En de ervaring van Rusland, ofschoon nog pover, bevestigt deze oude waarheid, die de geschiedenis van alle revolutionaire bewegingen ons leert.

Van de vertegenwoordigers van de bevoorrechte stand heeft alleen een deel van de studenten zijn vastbeslotenheid getoond om consequent voor zijn eisen te strijden. Maar wij mogen niet vergeten, dat ook dit deel van de studenten uit de zoons van dezelfde onderdrukte burgers bestaat; daarbij komt, dat de studenten, als studerende jeugd meer dan wie ook idealen nastreeft, die hen

tot de strijd voor de vrijheid oproepen, zolang zij nog niet in de stroom van het leven zijn opgenomen, en nog geen bepaalde maatschappelijke positie innemen.

Hoe het ook zij, op het huidige moment treden de studenten in de beweging „van de maatschappij”, zo ongeveer als leider, als voortroep op. Het ontevreden deel der verschillende maatschappelijke klassen schaart zich thans om hen heen. Aanvankelijk probeerden de studenten de strijd te voeren met behulp van het van de arbeiders overgenomen middel — de stakingen.

Maar toen de regering hun stakingen met een beestachtige wet („de provisorische beschikkingen”) beantwoordde, volgens welke stakende studenten opgeroepen werden voor de militaire dienst, bleef de studenten slechts één strijdmiddel over, een beroep te doen op de Russische publieke opinie en van de stakingen naar straatdemonstraties over te gaan. Dat deden de studenten dan ook. Zij strekten de wapens niet, maar begonnen integendeel nog moediger en beslister te strijden. De onderdrukte burgers schaarden zich om hen heen, de arbeidersklasse reikte hun de helpende hand en de beweging nam een machtig en voor de staatsmacht dreigend karakter aan.

Met behulp van talrijke troepen, politie en gendarmen voert de regering van Rusland nu reeds twee jaar een verbitterde maar vergeefse strijd tegen de weerspannige burgers.

De gebeurtenissen van de laatste dagen tonen aan dat de politieke demonstraties niet te bedwingen zijn. De gebeurtenissen in de eerste dagen van December in Charkow, Moskou, Nizjni-Nowgorod, Riga enz. tonen, dat de maatschappelijke ontevredenheid zich momenteel reeds bewust manifesteert en dat deze ontevreden maatschappij op het punt staat van het stilzwijgend protest naar revolutionaire acties over te gaan. De eisen, die door de studenten worden gesteld, eisen als vrijheid van onderwijs, vrijheid van het interne universiteitsleven, zijn voor een brede maatschappelijke beweging veel te beperkt. Voor de aaneensluiting van alle deelnemers aan deze beweging is een vaandel nodig, dat voor ieder begrijpelijk is en ieder volgen kan, dat alle eisen in zich verenigt. Zulk een vaandel is de omverwerping van de alleenheerschappij. Slechts op de puinhopen van het absolutisme kan men een maatschappelijke orde oprichten, die steunt op de deelname van het volk aan de leiding van de staat, die zowel vrijheid van het onderwijs, als van stakingen, zowel van het woord, als van geloof, van nationaliteit enz. enz. garandeert. Alleen zo'n maatschappelijke orde zal aan het volk het middel in handen geven om zich te beschermen tegen alle onderdrukkers, tegen de handelaren en kapitalisten, tegen de geestelijkheid en de adel; slechts zulk een orde zal de weg vrij maken voor een betere toekomst naar een open strijd voor de vestiging van de socialistische maatschappij.

Natuurlijk konden de studenten deze grandiose strijd niet op eigen kracht voeren, hun zwakke handen zullen dit zware vaandel niet kunnen houden. Om het vast te houden zijn sterkere handen nodig, en onder de huidige omstandigheden vindt men zulk een kracht alleen in de verenigde kracht van het werkende volk.

De arbeidersklasse moet dus het vaandel van geheel Rusland uit de zwakke handen der studenten nemen, en erop aanbrengen de leuzen: „Weg met de alleenheerschappij!” „Leve de democratische constitutie!” en het Russische volk naar de vrijheid voeren. De studenten moeten wij dankbaar zijn voor

de ons gegeven les; zij lieten ons zien van welk een grote betekenis de politieke demonstratie in de revolutionnaire strijd is.

De straatdemonstratie is daardoor van belang, omdat zij snel een grote massa van de bevolking in de beweging betreft, haar direct met onze eisen vertrouwd maakt en de gunstige brede bodem schept, waarop wij moedig het zaad van de socialistische ideeën en van de politieke vrijheid kunnen zaaien. De straatdemonstratie schept de agitatie op straat, waardoor het achterlijke en schuchtere deel der maatschappij beïnvloed wordt. *)

Men behoeft maar tijdens een demonstratie op straat te gaan om moedige strijders te zien en te begrijpen, waarvoor zij strijden, of een vrije rede, die allen tot de strijd oproept, en een strijdlid te horen, dat de bestaande orde onmaskert en onze sociale etterbuilen aan het licht brengt. Daarom vreest de overheid de straatdemonstratie het meest. Daarom dreigt zij niet alleen de demonstranten, maar ook „de nieuwsgierigen” streng te bestraffen.

In deze nieuwsgierigheid van het volk schuilt het voornaamste gevaar voor het staatsgezag; de nieuwsgierige van vandaag, verzamelt morgen als demonstrant nieuwe groepen van „nieuwsgierigen” om zich heen. En er zijn tegenwoordig in iedere grote stad tienduizenden van zulke „nieuwsgierigen”. De inwoner van Rusland verstopt zich vandaag al niet meer zoals vroeger, wanneer hij hoort dat er ergens opstootjes zijn (vroeger zei hij: „Zij moeten mij niet te pakken krijgen, ik kan mij beter uit de voeten maken”), nu wordt hij naar de plaats van de opstootjes getrokken en vraagt zich „nieuwsgierig” af: Wat is de reden van die opstootjes, waarom trotseert het volk toch de zweep der kozakken?

Onder deze omstandigheden blijven „de nieuwsgierigen” niet onverschillig luisteren naar het suizen van de zwepen en de sabels. „De nieuwsgierigen” zien, dat de demonstranten zich op straat verzamelen, teneinde hun wensen en eisen tot uiting te brengen, het staatsgezag geeft hun echter het antwoord hierop met ranselpartijen en beestachtige onderdrukking. „De nieuwsgierige” vlucht al niet meer voor de neersuizende sabels, maar komt integendeel dichterbij en de zweep kan al niet meer onderscheiden, waar de gewone „nieuwsgierige” ophoudt en de „oproerling” begint. Nu danst de zweep met „volledige democratische gelijkheid”, zonder onderscheid van geslacht, leeftijd, ja zelfs stand, op de rug van de één zowel als van de ander. Daardoor bewijst de zweep ons een grote dienst, want zij verhaast de revolutionnering van „de nieuwsgierige”. Van een wapen ter beteugeling wordt het tot een wapen, dat wakker maakt. Daarom mag het waar zijn, dat de straatdemonstraties ons geen directe resultaten opleveren, dat de kracht van de demonstranten nog te zwak is, om er de overheid mee te dwingen reeds onmiddellijk aan de eisen van het volk tegemoet te komen, maar toch zullen de offers, die wij nu in de straatdemonstraties brengen, ons honderdvoudig vergoed worden.

Ieder strijder, die in de strijd valt of uit ons kamp wordt weggerukt, doet honderden nieuwe strijders opstaan. Wij zullen voorlopig nog meer dan eens op straat verslagen worden, de regering zal nog meer dan eens als overwinnaar in de straatgevechten naar voren treden. Maar dat zal een „Pyrrhus-overwinning” zijn. Nog zo'n paar overwinningen en de nederlaag van het

*) Het illegale boek of vlugschrift komt onder de huidige verhoudingen van Rusland met enorm veel moeite in het bezit van iedere bewoner. Ofschon de verspreiding van illegale literatuur rijke vruchten draagt, bereikt zij toch in de meeste gevallen slechts een geringer deel der bevolking.

absolutisme is zeker. Met de overwinning van heden bereidt het zichzelf de nederlaag. En wij zijn er vast van overtuigd, dat deze dag zal aanbreken, dat deze dag niet ver af is; wij trotseren de zweepslagen, teneinde het zaad van de politieke agitatie en van het socialisme uit te strooien.

De overheid is er niet minder dan wij van overtuigd, dat de straat-agitatie een doodvonnis voor haar is, dat er nog 2 à 3 jaar zullen verlopen en het spook van de volksrevolutie zal voor haar oprijzen. Bij monde van de Gouverneur van Jekatrinoslów heeft de regering dezer dagen verklaard, dat zij „zelfs voor de uiterste maatregelen niet zal terugdeinzen om de geringste pogingen tot demonstratie op straat te onderdrukken”. Zoals ge ziet, ruikt deze verklaring naar geweerkogels en wellicht zelfs naar granaten, maar wij zijn van mening, dat een kogel een middel is, dat niet minder de ontevredenheid wekt dan een zweep. Wij geloven niet, dat de regering zelfs met deze „uiterste maatregelen” voor lange tijd de politieke agitatie vermag op te houden of daarmede haar ontwikkeling zou remmen. Wij hopen dat de revolutionnaire sociaal-democratie haar agitatie ook aan de nieuwe omstandigheden, die de regering met de invoering van deze „uiterste maatregelen” gaat scheppen, weet aan te passen. In ieder geval moet de sociaal-democratie met een waakzaam oog de gebeurtenissen volgen, zij zal snel de lessen uit deze gebeurtenissen moeten benutten en haar acties op handige wijze aan de veranderde omstandigheden aanpassen.

Maar hiervoor heeft de sociaal-democratie een sterke en hecht aaneengesloten organisatie nodig en wel — een partij-organisatie, die niet alleen in naam gesloten zal zijn, maar ook haar grondbeginselen en tactische opvattingen. Het is onze taak, aan de formering van zulk een sterke partij, toegerust met rotsvaste principes en onoverwinnelijke conspiratie, te werken.

De sociaal-democratische partij moet van de pas begonnene beweging op straat gebruik maken, zij moet het vaandel van de Russische democratie opnemen en het voorwaarts dragen naar de overwinning, waarnaar iedereen verlangt!

Op deze manier vangt voor ons een periode aan van in hoofdzaak politieke strijd. Zulk een strijd is voor ons onvermijdelijk, want onder de bestaande politieke verhoudingen kan de economische strijd (de stakingen) niets wezenlijks opleveren. Ook in de vrije landen zijn stakingen een tweesnijdend zwaard: zelfs daar, ongeacht het feit, dat de arbeiders strijdmiddelen als politieke vrijheid, sterke arbeidersvakbonden en rijke kassen bezitten, eindigen de stakingen veelal met een nederlaag. En bij ons, waar de staking een misdaad is, die met arrestatie wordt bestraft of met wapengeweld wordt onderdrukt, waar alle arbeidersorganisaties zijn verboden, — bij ons hebben de stakingen slechts betekenis als protest. Maar als protest zijn demonstraties een scherper wapen. Bij stakingen is de kracht van de arbeiders versnipperd, alleen de arbeiders van één bedrijf of van enige bedrijven nemen er aan deel, in het gunstigste geval van een beroep; zelfs in West-Europa is de organisatie van een algemene staking zeer moeilijk en bij ons zelfs totaal onmogelijk, terwijl de arbeiders in straatdemonstraties hun krachten direct verenigen.

Hieruit ziet men hoe beperkt het inzicht van die sociaal-democraten is, die de arbeidersbeweging binnen de perken van de economische strijd en de economische organisaties willen persen, die de politieke strijd aan het „intellect”, aan de studenten, aan de maatschappij willen overlaten en aan de arbeiders

slechts de rol van hulpkracht willen toebedelen. De geschiedenis leert, dat onder zulke omstandigheden de arbeiders gedwongen zullen zijn alleen voor de bourgeoisie de kastanjes uit het vuur te halen. In de strijd tegen het absolutisme maakt de bourgeoisie gewoonlijk met genoeg gebruik van de gespierde armen van de arbeiders, en wanneer de overwinning dan is behaald, eigent zij zich de resultaten toe, en laat de arbeiders met lege handen staan. Indien het ook bij ons zo gaat, zullen de arbeiders uit deze strijd niets winnen. Wat de studenten en de andere protesterende groepen in de maatschappij betreft, welnu ook zij behoren tot de bourgeoisie. Men behoeft hun maar een volstrekt ongevaarlijke „armzalige grondwet” te geven, die aan het volk onbeduidende rechten toekent, om al deze protesterenden een ander deuntje te horen zingen; zij gaan er toe over, het „nieuwe” regiem te prijzen. De bourgeoisie bevindt zich in een voortdurende angst voor „het rode spook” van het communisme en in alle revoluties tracht zij de zaak daar te doen eindigen, waar ze eigenlijk pas begint. Na verkrijging van een onbetekenende, voor haar voordelige concessie, steekt zij, uit angst voor de arbeiders, de staatsmacht de hand der verzoening toe en verraadt zij schaamteloos de zaak van de vrijheid.*)

Alleen de arbeidersklasse is een betrouwbaar steunpunt van de ware democratie. Zij alleen kan niet uit hoofde van een of andere concessie op een overeenkomst met het absolutisme ingaan en zij laat zich niet in slaap wiegen, wanneer men haar een liefelijk liedje voorzingt onder de tonen van de constitutionele luit.

Daarom is het voor de zaak van de democratie in Rusland van buitengewoon groot gewicht of de arbeidersklasse in staat is zich aan het hoofd van de algemene democratische beweging te plaatsen, of dat zij zich op sleeptouw zou laten nemen als een hulpkracht van de „intelligentia”, d.i. van de bourgeoisie. In het eerste geval zal het resultaat van de omverwerping van het absolutisme een brede democratische constitutie zijn, die zowel aan de arbeider, aan de onderdrukte boer als aan de kapitalist gelijke rechten zou verlenen. In het tweede geval zullen wij een „armzalige constitutie” hebben die in niet mindere mate dan het absolutisme de eisen der arbeiders zal weten te vertrappen en aan het volk slechts een schim van vrijheid zal geven.

Voor deze leidinggevende rol moet de arbeidersklasse zich organiseren in een zelfstandige politieke partij. Dan zal geen enkel verraad of bedrog van de zijde van haar tijdelijke bondgenoot „der maatschappij” haar in de strijd tegen de alleenheerschappij angst inboezemen. Vanaf het moment, dat deze „maatschappij” de zaak van de democratie verraadt, zal de arbeidersklasse zelf op eigen kracht de zaak verder drijven, een zelfstandige politieke partij zal haar de daartoe noodzakelijke kracht verlenen.

Uit: „Brdzola” („De Strijd”) No. 2 en 3 Nov./Dec. 1901.

---

*) Wij hebben hier natuurlijk niet die intellectuelen op het oog, die zich reeds van hun klasse losmaken en in de rijen van de sociaal-democraten strijden. Maar zulke intellectuelen zijn slechts uitzondering, het zijn „witte raven”.

Theorie voor het practische werk

Enige notities inzake de partij-propaganda en agitatie

IN zijn referaat op het 18e congres van de Communistische Partij der Sowjet-Unie wees Stalin op de buitengewoon grote betekenis van de partijpropaganda,

„mondeling en schriftelijk, de arbeid tot opvoeding van de partijleden en de partijkaders in de geest van het marxisme-leninisme en tot verhoging van het politieke en theoretische peil van de partij en haar functionarissen”.

En de partij van de bolsjewiki, die het socialisme in de Sowjet-Unie gevestigd heeft en reeds de weg naar het communisme heeft betreden, geeft terzelfdertijd de weg aan teneinde deze noodzakelijke propaganda-activiteit door te voeren. In het besluit van het Centraal Comité van de C.P. der S.U. (b) van 1939 (bij het verschijnen van Het Boek) wordt vastgesteld:

„In de propaganda van het marxisme-leninisme moet het voornaamste, het beslissende werktuig de pers, — tijdschriften, dagbladen, brochures — zijn en moet de mondelinge propaganda een helpende, steun verlenende plaats innemen”.

Nu is er verschil tussen propaganda en agitatie. Propaganda zouden wij dikwijls *scholing* noemen, ofschoon het begrip meer omvat. Lenin heeft dit eens met een voorbeeld verduidelijkt.¹⁾ Wanneer een *propagandist* de kwestie van de werkloosheid moet verklaren zal hij wijzen op de kapitalistische aard van de crises, van hun onvermijdelijkheid in de huidige maatschappij en de noodzakelijkheid van haar overgang naar de socialistische schetsen. Hij geeft dus inzicht in de samenhang van de maatschappelijke ontwikkeling, verdiept het vraagstuk enz. De *agitator* gaat in hetzelfde geval uit van een kras voorbeeld. Hij wijst b.v. op de hongerdood van een werkloos gezin, het erger worden van de ellende enz. en geeft de massa één enkele idee, zoals Lenin zegt,

„de idee van het onzinnige der tegenstrijdigheid tussen het toenemen van de rijkdom en het toenemen van de ellende; hij zal zich moeite geven om in de massa ontevredenheid en verontwaardiging over deze ten hemel schreiende onrechtvaardigheid te wekken, terwijl hij het volledig duidelijk maken van de oorsprong dezer tegenstrijdigheid aan de propagandist zal overlaten”.

In die tijd, toen er nog geen centrale krant voor geheel Rusland bestond onder Lenin's leiding, wees Lenin er op, dat de propagandist in hoofdzaak met het geschreven woord werkte en de agitator met het levende woord, d.w.z. in vergaderingen, groot of klein.

Maar Lenin's streven was er op gericht een centrale krant te

¹⁾ In „Wat te doen”, opgenomen in Lenin, Een keuze uit zijn werken, deel I, Uitg. Pegasus, Amsterdam.

scheppen, die — naar zijn woorden — „niet alleen een collectieve *propagandist* en een collectieve *agitator* maar ook een collectieve organisator zou zijn”. (Curs. van mij, G.).

Hieruit volgt, dat het gewichtigste werktuig voor de politieke agitatie onder de massa's onze pers is. Om op onze eigen omstandigheden te komen: Het is volkomen duidelijk dat onze „Waarheid” zowel op het terrein van de propaganda als op dat van de agitatie het scherpste wapen van onze Partij is, omdat ze dagelijks honderdduizenden bereikt. En niet alleen de Waarheid, maar ook andere partij-uitgaven, zoals b.v. dit maandblad, massa-brochures, manifesten enz.

Er zijn in de tegenwoordige tijd nog andere agitatie- en propagandamiddelen: bijvoorbeeld de film en de radio.

In hoofdzaak kunnen we echter vaststellen, dat de *mondelijke* propaganda en agitatie een *noodzakelijke* aanvulling vormt op de schriftelijke, en onder „mondeling” zouden we alles willen rangschikken wat niet tot het terrein van de pers (tijdschriften, dagbladen, brochures en ook boeken) behoort.

DEZE inleiding was nodig om ons te helpen zo goed mogelijk de taken, waarvoor we staan op het terrein van de propaganda en agitatie, te verrichten. Hoe gaat dit nu in de praktijk?

Er zijn kameraden, die het werk op het terrein, dat hierboven omschreven is, onderschatten. Zij zeggen: „Onze Partij is geen „propagandapartij”. We zijn een Partij van actie. Dus gaan we op weg en organiseren de strijd. Propaganda en agitatie is geen hoofdzaak en dus laten we ons er niet al te veel aan gelegen liggen. Als er maar acties zijn bij ons, dan komen we verder.”

Derhalve hapert het aan de werving voor „De Waarheid” in zo'n district of afdeling. Derhalve wordt aan de verkoop van brochures en Politiek en Cultuur (vooral in of aan het bedrijf) te weinig gedaan. Derhalve verschijnen bedrijfskranten niet of zeer onregelmatig. Derhalve hebben er, behalve op instructie van het P.B. weinig of geen openbare vergaderingen plaats. Derhalve wordt er op de ledenvergaderingen (indien ze worden gehouden) *uitsluitend* over praktische vraagstukken gesproken en niet over het perspectief daarvan, zodat de leden het gevaar lopen het einddoel uit het oog te verliezen en minder sterk staan tegenover de verwoede aanvallen van de vijand. Van de nummers van de C.P.N.-Informatiedienst, die telkens pogen aan de hand van dagelijkse gebeurtenissen de samenhang van de gehele ontwikkeling te belichten, wordt soms in 't geheel niet of te weinig gebruik gemaakt.

Degenen, die het belang van de propaganda- en agitatie-afdelingen onderschatten en dit uit hun werk laten blijken, begrijpen niet dat dit werk een voorwaarde is om *tot praktische strijd te komen* en dat het een onmisbaar onderdeel is van de arbeid van onze Partij, die zich er immers niet mee kan vergenoegen leiding te geven aan de dagelijkse strijd van de massa's voor vrede en

brood, maar er tevens naar streven moet *in die strijd het socialistisch bewustzijn aan steeds bredere lagen bij te brengen*. Dat wil o.m. zeggen: De invloed van de pers uitbreiden, die de massa's in onze geest opvoedt; de Partij versterken in kwaliteit en getal. Zulke kameraden zien b.v. de rol van de pers niet, laten we zeggen, in de voorbereiding van acties.

De practijk leert echter, dat grote stakingsacties b.v., in zeer belangrijke mate gestimuleerd worden door de voorlichtende en organiserende rol van de Communistische pers. We wijzen hier op twee grote stakingen: De Februaristaking van 1941 en de Septemberstaking van 1946.

Zulke kameraden hebben dan ook weinig begrepen van de rol van „De Waarheid” in de oorlog, toen zich rondom onze krant de kern van het volksverzet tegen het fascisme groepeerde en dit verzet voortdurend door onze krant werd aangewakkerd.

„Strijd organiseren” gaat niet in het wilde weg. Dat kan slechts door geduldige activiteit op het gebied van de propaganda en agitatie en door ingespannen organisatie-arbeid.

Het blijkt, dat redeneren over „de strijd” ons niets verder brengt, als niet terzelfdertijd de beproefde wapens van de Partij worden aangewend (en vooral haar *pers*).

Hoe kan men verwachten, dat we in de Partij verder zullen komen als bijvoorbeeld verzuimd wordt in de ledenvergaderingen van bedrijfs- en buurtafdelingen of onderafdelingen de kaders en leden van de Partij op te voeden in de geest van het Marxisme-Leninisme en in plaats daarvan *uitsluitend* over praktische bezigheden wordt gesproken, zodat de partijgenoten het grote doel uit het oog verliezen.

Stalin zegt hierover:

„Men kan de samenstelling van de Partij en het naderbrengen van de leidende organen tot het werk van de onderste organisaties op bevredigende wijze inrichten, men kan de bevordering van de kaders, het uitkiezen en verdelen daarvan op bevredigende wijze regelen; maar als bij dit alles onze partij-propaganda om de een of andere reden gebreken begint te vertonen, als de marxistisch-leninistische opvoeding van onze kaders begint te kwijnen, als ons werk tot verhoging van het politieke en theoretische peil van deze kaders zwakker wordt en de kaders zelf in verband daarmee ophouden belang te stellen in het perspectief van onze opmars, ophouden de juistheid van onze zaak te begrijpen en tot bekrompen practici zonder perspectief worden, die blind en mechanisch de beschikkingen van boven uitvoeren, dan moet noodzakelijk ook heel ons staats- en partijwerk kwijnen.” (Redevoering op het 18e Partijcongres der C.P.d.S.U.).

Derhalve is onderschatting van het propaganda- en agitatie-werk schadelijk voor de Partij en is een nauwkeurige en ernstige uitvoering daarvan voordelig voor ons.

In de Partijresolutie van 23 en 24 December 1949 (in brochure-vorm verschenen onder de titel „De Partij van de Actie”) werd reeds zeer nadrukkelijk daarop gewezen onder de hoofdstukken „Scholing en Kaderopleiding” en „Werving voor Partij en Pers”

en het komt er op aan, deze delen van de resolutie tot volledige werkelijkheid te maken.

Bij dit alles is het ontwikkelen van de zelfwerkzaamheid van de afdelingen en onderafdelingen van de Partij nodig om succes te behalen. In de Korte cursus voor afdelings- en onderafdelingsbestuurders van de C.P.N. staat hierover:

„De afdeling moet op haar grondgebied propaganda en agitatie onder de bevolking voeren. Dit gebeurt door het uitzetten van manifesten en brochures die door de partij worden verstrekt. Het afdelingsbestuur moet daarnaast, wanneer zij het nodig acht, eigen kleine manifesten uitgeven, of openbare vergaderingen, lezingen of cursus-vergaderingen beleggen.....”

Daarenboven vanzelfsprekend de werving voor partij en krant ter hand nemen, die in deze korte cursus in een afzonderlijke paragraaf wordt behandeld.

De kameraden in de Zaanstreek maken met goed succes gebruik van de film om een reeks van buurtvergaderingen te organiseren die voor het grootste deel goed zijn geslaagd.

Onze kameraden in Arnhem ontwikkelen dikwijls initiatieven, bijvoorbeeld door het op de cyclostyle nadrukken van gewichtige artikelen in „De Waarheid” of door het uitgeven van eigen gestencilde manifesten, vooral aan de bedrijven.

Veel geld kost dit niet. Het komt er slechts op aan de kameraden te vinden, die de technische werkzaamheden snel en doeltreffend weten te verrichten (stencillen, typen). Het komt er *bovenal* op aan, dat het districtsbestuur als het ware op de loer ligt of er aanleiding tot zulk een activiteit is, dan de aandacht van de betreffende afdeling er op vestigt, zo nodig meehelpt het een en ander te organiseren wanneer de betreffende kameraden dit nog wat onwennig afgaat en dus *helpt* het *initiatief van onder op los* te maken.

EEN andere zaak, die met de vorige samenhangt, is de fout van het tegemoetkomen aan allerlei politiek weinig ontwikkelde stemmingen. De in de agitatie en propaganda werkzame kameraden stuiten soms op deze meningen en vergeten wel eens dat de Partij de *voorhoede* van het proletariaat is.

M. I. Kalinin zei in een rede voor partij-arbeiders van Moskouse fabrieken, waar deze zaak ter sprake kwam (in April 1942):

„Het eens zijn met de massa's, die soms door achterlijke elementen worden misleid, waar deze massa's ook gaan, is een Mensjewistische ²⁾ lijn. Onze bolsjewistische lijn is om de massa's te leiden, niet om het leiderschap over hen los te laten, maar om ze achter de bewuste voorhoede voorwaarts te leiden”. ³⁾

Het komt er dus op aan zich niet door zulke, door Kalinin signaleerde stemmingen van streek te laten maken. Men moet naar de massa's luisteren, juist om te weten, wat er in het volk leeft en aan de hand van die wetenschap te werken aan de verdere bewustmaking en opvoeding van de massa's.

²⁾ Sociaal-democratische.

³⁾ M. I. Kalinin: Over Communistische opvoeding. Verschijnt in 1951 bij Pegasus, Amsterdam. Prijs f 1.—.

Enkele voorbeelden van de genoemde zwakten:

De partij-afdeling Delft behaalde tot voor kort geen succes met de verkoop van het bij Pegasus uitgegeven werkje „De geschiedenis van een Stachanow-arbeider”, geschreven door I. Jankin. Waarom?

De kameraden uit het afdelingsbestuur meenden, dat de arbeiders niets van de Stachanow-arbeid zouden begrijpen en dat het verkopen van de brochure ons zou schaden.

Dezelfde geluiden kunnen soms worden vernomen naar aanleiding van in „De Waarheid” gepubliceerde foto's van werkende vrouwen in de Sowjet-Unie. Ook dat zou niet „begrepen” worden en ons schaden.

De propagandistische brochure „Strategische problemen van de revolutionaire oorlog in China” van Mao Tse Tung is, volgens sommige kameraden „te moeilijk” en wordt door de massa's „niet begrepen”.

Sommige Sowjetfilms worden als „te moeilijk” gekwalificeerd, omdat ze inderdaad veel meer eisen van de toeschouwer dan de gemiddelde kapitalistische film met zijn verdommende en op de botste instincten speculerende inhoud. Of wel: Er wordt in zo'n film een veldslag in beeld gebracht. „Geen oorlogsfilms,” zeggen dan enige kameraden, bijvoorbeeld in de kop van Noord-Holland, zoals in Andijk, in Amsterdam-Noord en elders, omdat „de mensen genoeg hebben van schieten.”

In zijn geschrift „Wat te doen” leerde Lenin reeds in 1901 dat het de taak van de Partij is de massa's op te heffen naar háár peil en niet af te dalen tot het peil van de massa's. Hij hoonde degenen „die voor de elementaire beweging de knie buigen en ze aanbidden terwijl ze vol eerbied naar „het achterste” van het Russische proletariaat opzien (volgens de uitdrukking van Plechanow).”⁴⁾

Wanneer de arbeiders deze of gene zaak niet direct begrijpen dan mag dit niet leiden tot een gevoel van machteloosheid bij onze partijgenoten. Integendeel. Dan hameren we op zo'n vraagstuk door, organiseren vergaderingen, kleine of grote, in zalen of bij iemand thuis, verkopen of verspreiden opnieuw materiaal net zo lang tot onze wetenschappelijke inzichten, zonder welke de arbeidersklasse niet winnen kàn, gedeeld worden door belangrijke delen van de arbeidersklasse.

Wanneer deze of gene brochure zulke discussies opwerpt als in Delft het geval zou zijn, dan is dat geen nadeel maar een voordeel. Wanneer het waar zou zijn dat deze of gene film uit het politiek, sociaal, economisch en cultureel verst vooruitgeschreden land ter aarde, de Sowjet-Unie, hier of daar niet direct volledig zou worden begrepen omdat de smaak van sommigen door de beïnvloeding van de bourgeois „cultuur” te zeer is gekrenkt, dan is dat geen reden om de strijd te staken maar juist om hem met verdubbelde kracht voort te zetten.

⁴⁾ Blz. 147, Lenin, Keuze uit zijn werken, deel I. Pegasus, Amsterdam.

En daarbij: Juist omdat de mensheid „genoeg heeft van schietten”, is het zo belangrijk in de Sowjetfilm te zien hoe de agressie van '40—'45 in elkaar zat, hoe ze vernietigd werd en wie dat tot stand brachten.

Overigens kan het voorkomen, dat een enkele kameraad zijn eigen oordeel verwacht met dat van de massa's. Achteraf blijkt dat van bezwaren weinig te merken valt. Uit het succes van de Sowjetfilm „De val van Berlijn” (toch waarlijk niet de minst „moeilijke”) in openbare vertoning (2 weken achtereen in één van de grootste Amsterdamse theaters — 50.000 bezoekers; 2 weken achtereen in Den Haag, verdere successen in Groningen, Utrecht enz., en dat ondanks de vijandelijke contra-propaganda, die elke filmbezoeker gelijk stelde met een Communist!) is dat wel héél duidelijk geworden.

HET is noodzakelijk vast te stellen dat vanuit de afdeling propaganda van het P.B. te weinig is gedaan om principiële voorlichting te brengen over deze vraagstukken. Te dikwijls bleef de informatie aan de Partij beperkt tot technische kwesties, tot practische vraagstukken, tot de bespreking van campagnes, waarbij om allerlei redenen nagelaten werd de discussie voldoende te verdiepen. Dit moet in de toekomst worden verbeterd.

Het is de grote verdienste van het orgaan van het Informatiebureau der Communistische en arbeiderspartijen „Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie” dat het in zijn bespreking over de taken van de pers terzelfdertijd een aansporing richtte tot allen, die op het terrein van de propaganda en agitatie werkzaam zijn, om kritisch en zelfkritisch hun werk te bezien.

Zeker, onze taal moet eenvoudig zijn en begrijpelijk voor de werkende bevolking. In dat opzicht kan en moet nog zeer veel worden verbeterd.

Maar we kunnen onze propaganda- en agitatie niet degraderen tot een her- en derwaarts geslingerd schip, dat tenslotte stranden moet.

Door de nodige maatregelen te treffen, die een krachtige uitvoering van het Partijwerk op dit gebied verzekeren, door in elk bestuur van de Partij verantwoordelijke kameraden met dit werk te belasten, door het juiste begrip ervoor in de ledenvergaderingen te wekken, o.a. door het regelmatig op de agenda plaatsen van de behandeling der nummers van de C.P.N.-Informatiedienst, van artikelen uit het orgaan van het Inform. Bureau „Voor duurzame vrede”, (door ze te laten voorlezen bijv.) en van in de krant gepubliceerde besluiten van het Dageelijks Bestuur van de Partij en ander materiaal, door het critiseren van beneden naar boven en andersom van het werk in de verschillende Partij-instanties zullen we ons werk beter aan zijn doel kunnen laten beantwoorden.

G. GEELHOED

Noot van de redactie:

Over dit artikel ontvangen wij graag op- of aanmerkingen.

Enkele beschouwingen over onderwijsvernieuwing

IN het Augustus-nummer van Politiek en Cultuur hebben wij ons bezig gehouden met de invloed, die het Amerikanisme ook in ons land uitoefent op de voorstanders van vernieuwing van opvoeding en onderwijs. Tot nu toe heeft geen enkele partijgenoot of andere progressieve leerkracht het nodig geoordeeld om op de vraagstukken, die daar naar voren werden gebracht, te reageren.

Het laatst verschenen Februari-nummer van het „onafhankelijk maanblad, tevens orgaan van de Werkgemeenschap voor Vernieuwing van Opvoeding en Onderwijs (W.V.O.), van de Nederlandse Montessori Vereniging (N.M.V.), van de Nederlandse Werkgemeenschap voor Individual-psychologie en van de Stichting: „Instituut ter bevordering van Kunstbegrip bij Jongeren”, geeft opnieuw blijk van de verwarring, die in deze, over het algemeen progressieve, kringen heerst. Het is daarom, dat wij ons nogmaals en uitvoerig met het vraagstuk der vernieuwing van het onderwijs zullen bezig houden. Dit artikel is daartoe een inleiding.

IN het genoemde Februari-nummer wordt een verslag gegeven van „het zilveren feest” van „De Werkplaats”. In de kringen van het onderwijs, vooral van de „vernieuwers” weet men direct wat met DE werkplaats wordt bedoeld. De schrijfster, Br. v. d. M(uyzenberg)—W(illems) geeft van het 25-jarig bestaan van de Werkplaats van Kees Boeke te Bilthoven (waar ieder naar toe kan gaan: van het zoontje van de postbode tot de kinderen van de Koningin!) een geestdriftige beschrijving. Boeke, zegt zij, heeft van de aanvang af zónder subsidie gewerkt en zónder concessies te doen aan zijn opvatting. Wat was de grondslag van zijn werk?

„Individuele ontplooiing in een vrije gemeenschap van jonge mensen, die uit verschillende geesteshouding leven, zonder dwang, zonder straf en vrees, in innerlijke discipline.”

Thans wordt dit ideaal van Boeke óók door ónze regering erkend, want nú krijgt hij wél subsidie, ja, het wordt hem toegestaan een prachtige aula te bouwen, met een loge voor de koninklijke familie, terwijl de volksscholen geen gymnastieklokalen mogen bouwen. Inderdaad: het kan verkeren!

Hoe eindigt nu het artikel?

„Wat moet het toch van enorme betekenis zijn voor de vorming van de menselijke persoonlijkheid, als men als kind, als puber, dit alles zó heeft mogen beleven in deze volkomen samenwerking en harmonie.

Gemeenschapsvorming in de beste zin van het woord.”

De laatste zin is door ons onderstreept, want daarin ligt een grote denkfout die maar al te vele communistische leerkrachten maken, een gevolg van onjuist inzicht. Hoe komt dat?

WELLICHT op geen ander terrein van het geestelijke en culturele leven in de kapitalistische wereld heerst zoveel verwarring, als op het gebied van onderwijs en opvoeding.

Ook in ons land is dat het geval en ook de meeste van onze partijgenoten, die bij het onderwijs in al zijn geledingen werkzaam zijn, maken daarop geen

uitzondering. Vandaar, dat bij hen als regel weinig activiteit heerst voor werkzaamheden in de partij, vandaar dat zij nagenoeg niets doen aan systematische partijtscholing, zoals dit in andere groepen regel is. Onbewust worden zij dan vaak het slachtoffer van allerlei wijsgerig idealistische stromingen en deze gedachten brengen zij over op het maatschappelijk terrein, en dan wordt de strijd tegen verslechtingen, vooral in ons volksonderwijs, niet op de juiste wijze en naar behoren door hen gevoerd. Ook worden zij op deze manier, in het bijzonder door het Amerikanisme, allerlei modestromingen van burgerlijke oorsprong en door alle mogelijke „nieuwlichterij” gemakkelijk beïnvloed. Zij verzuimen te leren van Lenin, Stalin, Kalinin, Zdjanow e.a., die óók op hun werkterrein hun inzicht kunnen verhelderen en verdiepen.

TE verwonderen behoeft ons dit echter ook weer niet. Hoe is de opleiding van onze onderwijzer en leraar? Boeken en lezingen van allerlei idealistische wijsgeren en psychologen hebben hem op de meest ontvankelijke leeftijd rijp gemaakt. Het kost grote geestelijke inspanning om zich daarvan op oudere leeftijd los te maken. Dit blijkt overduidelijk.

Hij hoort en leest Rooms-Katholieken en rechtzinnige protestanten en religieuze en onkerkelijke humanisten door elkaar. Hij kent de spreuk: Onderzoekt alle dingen en behoudt het goede. Jammer, dat er voor een communist vaak zo weinig goeds in zit. Niet, dat al deze verschillende soorten geleerden zo nu en dan, verborgen onder veel humbug, geen goede en waardevolle opmerkingen zouden maken, maar (voor ons spreekt dit vanzelf), hun uitgangspunt is het wijsgerig idealisme in allerlei vorm.

Hij leest Gunning en de anti-revolutionnaire, de gereformeerde Bavinck of prof. Waterink van de Vrije Universiteit. Casimir en Kohnstamm, die een stelsel van personalistische wijsbegeerte op Bijbelse grondslag gaf, waarin opgenomen een schets ener christelijke opvoedkunde. Rooms-Katholieken als Roels, Rombouts, Rutten (de huidige minister) en verder de man van DE werkplaats: Boeke.

Van deze in ons land vooraanstaande paedagogen en psychologen bestudeert de onderwijzer op de Kweekschool en bij de studie van de hoofdacte de voor hem geschreven leerboeken. Is hij progressief en doet hij aan vernieuwing, dan bestudeert hij de kinderpsychologie (en de daarop gebaseerde methode) van de Rooms-Katholieke Montessori of de gereformeerde Waterink of andere idealistische wijsgerig ingestelde psychologen als Jung, Adler, Künkel enz. enz. Of, dat is thans mode: Amerikaanse psychologen. Wij verwijzen hiervoor naar het buitengewoon leerzame artikel over „Politiek en psychologie” in het Februari-nummer van Politiek en Cultuur.

Zijn eigen vaktijdschriften verheerlijken dit alles zonder enige principiële kritiek, want velen van boven reeds genoemde voorlichters bezetten daar ook de redactietzels. Zo groot is de autoriteit van al deze deskundigen, dat praktisch nooit een principiële gedachtenwisseling of kritiek wordt uitgeoefend op hun geschriften. Of men nu neemt „Paedagogische studiën” of „De Vacature”, „Het Schoolblad”, „De Christelijke School” of „Vernieuwing van O. en O.”, alles wordt daar even interessant gevonden en aanbevolen om te lezen. De kritiek bepaalt zich meestal tot een onderdeel of tot een methode.

ONDERWIJS en opvoeding wordt beschouwd als een zelfstandig verschijnsel, los van de invloed, die de maatschappelijke werkelijkheid daarop uit-

oefent. Wensen en richtlijnen worden eenzijdig gegeven en ook communisten en progressieven slikken dit alles als zoete koek, omdat zij niet anders hebben geleerd en na hun werkkring (als ze in hun vak studeren) weer de van alle maatschappelijke werkelijkheid gespeende literatuur ter hand nemen.

Kort na de bevrijding verscheen het bekende rapport „Vernieuwing van het onderwijs op de Openbare Scholen voor gewoon lager onderwijs te Amsterdam”. Het verscheen in het Gemeenteblad en kreeg een voorwoord mee van de wethouder van onderwijs, de P.v.d.A.-er Mr. A. de Roos. Hoor, hoe het verheven „doel” wordt gekenschetst:

„Alle opvoeding richt zich naar waarden en normen als: waarheid, trouw, gerechtigheid en naastenliefde. Deze grondslagen van het menselijke leven worden zowel door de aanhangers der Christelijke, als die der Humanistische overtuiging aanvaard. Zij zijn richtinggevend voor de karaktervorming. Aangezien de persoonlijkheid slechts tot ontplooiing kan komen in dienst der gemeenschap, dient aan de gemeenschapsopvoeding de nodige aandacht te worden besteed.”

Van deze mooie idealen kan al daarom niets terecht komen, omdat wij in geen gemeenschap, maar in een klassenmaatschappij leven. Afgezien van de materiële mogelijkheden, die ons steeds zijn en worden onthouden [behalve aan een enkele proef (experimenteer-)school, waar het de volkschool betreft].

Nu zijn zulke geluiden niet nieuw. Altijd sprak men over zulke verheven dingen in de kapitalistische maatschappij, die ook de reformisten of vervalsers van het marxisme de gelegenheid gaven om ook hunnerzijds van „gemeenschap” te spreken. Men leze maar eens „Staat en Revolutie” of „De Renegaat Kautsky” van Lenin er op na. Maar daar, waar het het „volksonderwijs” betrof en betreft, is dit al een oud geluid. In 1889 verscheen er een brochure „Over Volksonderwijs”, een overdruk van artikelen uit „Recht voor Allen”, het orgaan van Domela Nieuwenhuis. Op de hem eigen wijze gaf Domela daarin een rake kenschets van zulke verheven idealen, welke men door het onderwijs wenste te bereiken:

„Door onderwijs het zedelijk peil verhogen, dat klinkt mooi. Doch de resultaten zullen gering zijn, zolang de maatschappelijke toestanden de zedelijkheid tegengaan....

Onze maatschappelijke inrichting heeft de zelfzucht tot leidend beginsel: de oude leer der staathuishoudkunde is het evangelie der praktijk. Het werkelijke leven stelt een prijs op eigenbaat, list en bedrog. De opvoeding daarentegen wijst de rechtvaardigheid en liefde als levensbeginselen aan.

Doch zal er naar aanleiding van die woorden ook kennis van de maatschappelijke toestanden gegeven worden? Zij laten zich daar zeer goed voor lenen.... Zo wordt de jeugdige mens opgevoed in leugen en huichelarij — zo wordt hij voorbereid om mooie preken te horen over menselijkheid en broederschap, zonder aan een ernstige toepassing in het leven te denken, opgevoed in de mooiinderij, die Multatuli in verontwaardiging bracht. Zo wordt het onderscheidingsvermogen uitgedoofd, de zedelijke tastzin vernietigd, zodat de leugen ten slotte niet eens meer opgemerkt wordt.”

Zestig jaar later gaan wij doorgemoedereerd verder en herkauwen de oude frases. Op 25 Juni 1948 bracht een Adviescommissie voor Onderwijsaangelegenheden aan de „heren burgemeester en wethouders” van Amersfoort een rapport uit. In deze commissie zaten o.a. de Utrechtse professor M. J. Langeveld en de Amsterdamse professor H. W. F. Stellwag, beiden in onderwijs- en vernieuwingskringen geen onbekenden, ja, zij genieten daar een zeer grote auto-

riteit als wetenschappelijke paedagogen. Het rapport bestrijkt het kleuteronderwijs tot en met het middelbaar.

Reeds bij het kleuteronderwijs wordt het volgende gezegd:

„Het moderne kleuteronderwijs poogt het kind zich reeds in de kleuterleeftijd bewust te doen worden van zijn sociale positie. Het doel is in de eerste plaats het aankweken van sociaal besef en verantwoordelijkheidsgevoel.”

Aan deze opmerking gaat dan nog vooraf, dat de vroegere, uit sociale noodzaak geboren bewaarschool, vooral onder invloed van Fröbel en dr. Maria Montessori is gegroeid „tot een schakel in de keten van opvoeding en onderwijs, die onze jeugd moet opleiden tot waardige en nuttige leden van de gemeenschap.” Van welke gemeenschap? Van een klassengemeenschap. Een fout, die ook onze psychologen maken. Ziehier, ook de fout, die velen van onze progressieve Montessorianen maken; zij zien het onderwijs en de opvoeding los van de klassenmaatschappij. Zij maken de fout van hun idealistische, metafysische opleiding en kijk op de werkelijkheid. Zij hebben deze grote les vergeten, dat „de bron van de vorming van het geestelijke leven van de maatschappij de ontstaansbron van de maatschappelijke ideeën, de maatschappelijke theorieën, de politieke opvattingen, de politieke instellingen niet in de ideeën, de theorieën, opvattingen, politieke instellingen zelf zijn te zoeken, maar in de voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij, in het maatschappelijk zijn, welks weerspiegeling deze ideeën, theorieën, opvattingen enz. zijn.” (Geschiedenis C.P.S.U. (b), blz. 137).

Het is natuurlijk niet voldoende dit bij het lezen te beamen, maar het moet óók toegepast worden op eigen opvattingen en in eigen vak. Bij onze progressieve onderwijzers en leraren ontbreekt daar nog veel aan. Het dialectisch materialisme leert ons, dat er op de wereld geen geïsoleerde verschijnselen bestaan, dus ook niet bij het onderwijs of bij de opvoeding. Alle verschijnselen zijn met elkaar verbonden en vooronderstellen elkaar. Men kan dus het onderwijs of de opvoeding niet beoordelen uit een willekeurige vooropgezette idee. Een fout, die vele historici, ook bij het onderwijs, maken. Maar men moet alle stelsels en theorieën op het terrein van het onderwijs en de opvoeding beschouwen uit het gezichtspunt van de omstandigheden, die een bepaald stelsel of beweging hebben doen ontstaan en waarmee zij verbonden zijn.

Het ontbreken van een ernstige studie van deze vraagstukken is o.i. de oorzaak van dwaling en falen van onze partijgenoten onderwijzers. Zoals reeds gezegd is dit eerste artikel een inleiding. Wij komen in de volgende nummers op dit vraagstuk terug, dat ook in de internationale communistische theoretische tijdschriften thans een punt van discussie uitmaakt.

THANS kunnen wij reeds tot deze conclusie komen: slechts een onderwijzer of leraar, die zich niet op zijpaden laat voeren door de illusie, dat zijn onderwijs kan bijdragen tot „gemeenschapsvorming” in de huidige kapitalistische klassenmaatschappij, een illusie, die in het bijzonder door de redactie van „Vernieuwing van O. en O.” wordt gepropageerd, is in staat om ook alle andere reactionaire ideologieën op politiek en cultureel gebied te doorzien.

Werkelijk progressief is alleen hij, die in het huidige tijdsgewricht opkomt voor alle democratische eisen van de bevolking. Op het gebied van het onderwijs, dat ons thans bezig houdt, is dit dus: meer en betere scholen, meer en beter opgeleide leerkrachten, die behoorlijk worden gesalarieerd, geen over-

volle klassen, betere leermiddelen, afschaffing van alle standensholen, opheffing van de verderfelijke „opleidingsscholen”, strijd voor het openbaar onderwijs, meer invloed van de ouders, enz. enz.

Een aantal van deze vraagstukken zullen wij in volgende nummers van P. en C. gaan behandelen. Allereerst zullen wij echter het positieve laten zien: de grondslag van een marxistisch-leninistische opvoeding en onderwijs, zoals die zich in de praktijk heeft ontwikkeld. Zodoende zal onze kritiek beter worden verstaan en de illusie van onze „vernieuwers” in de kapitalistische wereld duidelijker naar voren komen.

G. v. PRAAG

Kritiek en bibliografie

„Indonesië in het Centrum”

BIJ de Uitgeverij Van Loghum Slaterus N.V. te Arnhem verscheen „Herrijzend Azië”, een bundel opstellen en lezingen uit de jaren 1947 tot 1950 van professor dr. W. F. Wertheim, hoogleraar in de geschiedenis en sociologie van Indonesië aan de Amsterdamse gemeentelijke Universiteit. De opstellen behandelen niet verschillende aspecten van de vrijheidsstrijd der Aziatische volkeren, zoals de titel van het boek zou doen vermoeden, maar zijn vrijwel uitsluitend aan één daarvan, n.l. dat van Indonesië, gewijd. De schrijver zelf zegt het zo: „Alle hebben zij betrekking op de Oosterse samenleving of op de koloniale verhouding, met Indonesië in het centrum.” In zijn inleidend woord geeft prof. Wertheim aan, dat zijn boek „een poging wil zijn om de onderzoeker de historisch-sociologische basis mee te geven, die hij behoeft om in een Indonesische of andere Aziatische samenleving aan het werk te gaan.” „Daarnaast is het boek,” zo lezen we verder, „een poging om de Nederlandse belangstellende leek vertrouwd te maken met het onbevangen sociologisch denken.”

Wat ons als belangstellende leken in de eerste plaats interesseert zijn de resultaten van dit „onbevangen sociologisch denken”. Aan de vrucht immers kent men de boom. En het moet ons van het hart, dat de resultaten onbevredigend zijn. We willen dit op enkele punten aantonen.

De meeste belangstelling gaat natuurlijk uit naar datgene, wat prof. Wertheim te zeggen heeft over de jongste ontwikkelingen in Indonesië en over de perspectieven van de Indonesische revolutie. Wat het eerste betreft, treft ons zijn schildering van de dragers der nationale beweging. Op bladzijde 40 lezen we hierover:

„De zich steeds meer uitbreidende particuliere bedrijven en Overheidsapparaten hadden een groeiende behoefte aan ontwikkeld, Westers-geschoold, administratief of technisch personeel. Deze klasse van Westers opgeleiden levert de voornaamste dragers van een nieuwe geest en van

nieuwe sociale idealen. De stand van heel of half gestudeerden vormt de kerngroep van de dragers der nationalistische gedachte. Hij is vergelijkbaar met het in Europa zich steeds uitbreidend „hoge boordjes-proletariaat”, de onzelfstandige middenstand van technici, kantoorpersoneel, onderwijzers, opzichters en handelsagenten. Zijn sociale betekenis ontleent deze nieuwe stand aan de steeds belangrijker functie, die zijn leden uitoefenen in het economisch proces”, enz. enz.

Reeds de omschrijving van de burgerlijke krachten in de nationale revolutie is typerend. Het zwaartepunt ligt in het boven geciteerde volk o m e n, en in een volgend hoofdstuk in h o o f d z a a k, op de economische machtspositie van wat men wel noemt: de nieuwe middenstand. Het lijkt ons, dat prof. Wertheim hier onder de invloed is van de Amerikaanse De Kadet, n.l. Burnham, die deze groep zich in de hele wereld tot heersende groep zag ontwikkelen, hetgeen voor hem een methode was om de werkelijke heersers, n.l. de financiers-oligarchie aan de gezichtskring te onttrekken.

Ook voor Indonesië (en voor alle koloniale en half-koloniale landen) is deze opvatting onjuist. Genoemde positie maakte niet de kracht uit van deze groep, maar juist de zwakte. Het maakte immers bij het in zekere jaren aanwezige overcompleet van intellectuelen voor de koloniale maatschappij het verkrijgen van een „baan” afhankelijk van de goedgunstigheid van de koloniale regering en van de buitenlandse monopolies. Trouwens, heeft de geschiedenis niet bewezen, dat in de jaren na het neerslaan van de proletarische en boeren-elementen in de nationale beweging (na 1927 dus) genoemde groepen, die toen toch vrij spel hadden tot niets in staat waren? Dat zij zelfs, voor zover uit Indo-Europeanen bestaande, een steunpilaar vormden voor het koloniale regime en in de tijd van de Parindra niet zonder succes door de koloniale regering werd uitgespeeld tegenover de meer radicale stromingen?

Prof. Wertheim schijnt ook zijn eigen verklaring niet erg te vertrouwen, wanneer hij een bladzijde verder iets geheel anders over deze groep (die hij hier plotseling een klasse noemt) zegt. Hier zegt hij n.l.: „Deze nieuwe klasse ontleent haar sociale betekenis voor een niet gering deel aan het appèl, dat zij kan doen op de nationale eenheid met de grote massa.” Hier komen we dichterbij de waarheid, n.l. deze, dat genoemde groep een onderdeel vormt van de nationale bourgeoisie, die zich gedurende een bepaalde fase opwerpt als hoofd van de nationale bevrijdingsstrijd. Maar bij deze constatering kan men weer het bezwaar opwerpen, dat deze houding teveel als een blijvende wordt gesuggereerd en het verraad aan de eigen revolutie, dat door de burgerlijk-feodalistische elementen uit de nationale beweging werd gepleegd, over het hoofd wordt gezien. Wanneer prof. Wertheim in het hoofdstuk „Wijzigingen in de standenstructuur van Indonesië” ergens even een woordje laat vallen over „de Madiunopstand”, dan blijkt duidelijk dat hij de betekenis van deze episode voor de verhouding tussen de klassen in de Indonesische revolutie, die tot op zekere hoogte gelijk te stellen valt met het verraad van Tsjang Kai-sjek in April 1927, voor China niet kan of wil zien.

Dat bovengenoemde foutieve zienswijze geen toevalligheid in één bepaald hoofdstuk is, maar ten grondslag ligt aan de gehele visie van prof. Wertheim, blijkt duidelijk uit dit laatste hoofdstuk. Hier is de reeds genoemde „klasse” uitgegroeid tot drie „standen”, n.l. „de Westers-opgeleide ambtenaren en employés, de inheemse nijveren, en de opkomende boerenstand, vooral in de Buitergewesten.”

Ook hier weer de bewering, dat zij „hun machtspositie als sociale groepen”

ontlenen aan het feit dat zij „een integrerend deel gingen vormen van het economisch raderwerk.” Wij zeggen daarentegen op goede gronden, steunend n.l. op de ervaring in vele koloniale landen, dat het juist de *z w a k h e i d* is van de nationale bourgeoisieën van de koloniale landen, die hen een beroep laat doen op de ondersteuning van de brede volksmassa's in hun streven naar nationale onafhankelijkheid, en die hen tot verraad en een compromis met de imperialisten doet overgaan, zodra de massa's met eigen organisaties en eigen doeleinden op actieve wijze aan de strijd gaan deelnemen.

En wij zeggen tevens, dat het verdere verloop van de revolutie afhankelijk is van de mate, waarin de arbeidersklasse zich aan het hoofd weet te stellen van een breed eenheidsfront van alle anti-imperialistische en anti-feodale elementen (met inbegrip van zekere delen van de nationale bourgeoisie) en de resolute strijd aanbindt tegen de imperialisten en hun steunpunten in het betrokken land.

Ook dit is geen blote bewering, maar het resultaat van de toepassing van de Marxistisch-Leninistische maatschappijwetenschap op de klasseverhoudingen van de koloniale en half-koloniale landen en het is bovendien in de practijk reeds bewezen. (China!)

Het kan niet anders, of deze onwetenschappelijke zienswijze op een zo kardiinaal probleem van de Indonesische revolutie, moet zich wreken op de visie, die prof. Wertheim heeft op de huidige toestand van Indonesië en op de richting van de toekomstige ontwikkelingen in dit land. Wat de huidige toestand betreft: we vinden de bovenomschreven „nieuwe élite” een aantal keren aangeduid als de nieuwe heersende klasse. Op bladzijde 59 wordt tot tweemaal toe gesproken over het „nieuwe, vrije Indonesië”. Niet het buitenlandse kapitaal dus, en de heer Cochran als waarnemer van de Amerikaanse monopolistische staat worden als heersers aangewezen, maar de marionetten Soekarno, Hatta, Natsir & Co. en de inheemse burgerlijke elementen.

„In het nieuwe vrije Indonesië ontwikkelen zich dezelfde sociale spanningen en vormen van klassenstrijd, waar wij ook in onze Westerse maatschappij van heden en verleden zo goed mee bekend zijn,” zegt prof. Wertheim (op bladz. 59). Ook deze uitlating wijst er op, dat de schrijver meent, dat de Indonesische revolutie met de „sovereiniteitsoverdracht” een geheel nieuwe fase is binnengetreden, waarin we Westers-kapitalistische verhoudingen krijgen en overeenkomstige vormen van klassenstrijd. In werkelijkheid echter staat de Indonesische revolutie nog voor haar onvoltooide taken, te weten: de vrijmaking van het land van het buitenlandse imperialisme en van de inheemse feodale en andere steunpunten daarvan. We kunnen het dan ook niet eens zijn met de bewering op pag. 44, waar prof. Wertheim over de toekomstige ontwikkeling o.a. van Indonesië zegt: „de vraag of de jonge Oosterse nationale staten zich in fascistische dan wel democratische richting zullen ontwikkelen hangt vooral hiervan af, of de proletarische massa's reeds tot machtsfactor zijn uitgegroeid, waarmee de nieuwe regeerders noodgedwongen rekening zullen moeten houden.” Ook hier wordt het perspectief van een rustige vreedzame burgerlijk-democratische ontwikkeling geopend, mits de proletarische massa's zich maar organiseren enz. Het zou o.i. voor de Indonesische arbeidersbeweging uitermate gevaarlijk zijn, wanneer zij zich door dit perspectief liet leiden. De realiteit van vandaag is immers, dat het Amerikaanse imperialisme, in zijn woede over de succesrijke anti-imperialistische revolutie in China tot een openlijke agressie is overgegaan, niet alleen tegen Korea, maar ook tegen de Chinese Volks-

republiek. De werkelijkheid van vandaag is de steeds brutaler inmenging in Indo-China, de wapenhulp aan de Natsir-regering en het antwoord aan Roem, toen hij opwekte tot buitenlandse kapitaalsinvesteringen in Indonesië: „Zorg eerst maar eens voor de binnenlandse orde en rust.” De gehele toestand en het gehele perspectief in Zuid-Oost-Azië is niet dat van een vreedzame parlementaire strijd, van zuiver economische stakingen voor loonsverhoging enz. enz., maar een koers van de Amerikaanse imperialisten naar versterking van de greep op deze aan grondstoffen zo onschatbaar rijke gebieden en dientengevolge ook naar het gewelddadig neerslaan van iedere strijd voor betere levensomstandigheden voor het volk en van ieder streven naar werkelijke nationale bevrijding. Daartegenover staat het perspectief van verscherpte vormen van strijd van de kant van het uitgeplunderde Indonesische volk.

We hebben in het bovenstaande enkele tendenzen aangeroerd, die, hier wat duidelijker, daar wat verborgener, in het hele boek van prof. Wertheim voorkomen. Zijn hierboven gecritiseerde Burnhamse opvatting komt bijvoorbeeld terug in het opstel over „De hulp, die laagontwikkelde landen behoeven”. Na terecht uiteengezet te hebben, dat alle vroegere plannen tot vergrote uitbuiting van de koloniën aangediend zijn als zegenrijke hulpplannen zegt schrijver:

„Er wordt voor de uitvoering van het hulpprogram een beroep gedaan op de wetenschappelijke onderzoekers. Daardoor krijgt deze categorie de mogelijkheid, er tegen te waken, dat het hulpprogram verwordt tot een nieuwe vorm van koloniale exploitatie.”

Werkelijk, dat is toch wel een beetje veel gevergd van de wetenschappelijke onderzoekers! Men behoeft slechts oppervlakkig kennis te hebben van de veelal nauwe verstengeling van de topgroep van geleerden in onze maatschappij met de grote monopolies, om te weten dat dit een illusie is, zelfs aangenomen, dat de geleerden een kracht zouden hebben, die hen in staat zou stellen het imperialisme voor te schrijven dat het op moet houden imperialistisch te zijn. Het zou al mooi zijn, wanneer zij het imperialisme herkenden dáár, waar het zich achter mooie leuzen en achter de U.N.O. verbergt, zoals bij het Point 4 programma van Truman het geval is.

Onze kritische opmerkingen betekenen niet, dat wij geen waardevolle en leerzame beschouwingen in „Herrijzend Azië” hebben aangetroffen. Reeds direct in het eerste opstel: „Een nieuwe visie op het Oude Oosten” brengt prof. Wertheim ons in kennis met het werk van de vroeggestorven historicus J. C. van Leur, die tal van nieuwe, deels verrassende gegevens over de geschiedenis van Azië heeft gebracht en wees op de volkomen Europees kapitalistisch ingestelde blik van de geschiedenis, die op onze scholen wordt gedoceerd. „Op de grens van twee werelden” heet een opstel, dat tal van interessante bijzonderheden brengt over het „Indo-vraagstuk”, dat overigens vooral een vraagstuk was in de tijd van de ongedeelde Nederlandse koloniale heerschappij. En zo zijn er meer hoofdstukken. Ook bij de het meest gewaardeerde gedeelten stuiten we echter op ernstige bezwaren van methodologische aard.

De schrijver werkt veel met begrippen, die hij ontleent aan Amerikaanse sociologen, van wie hij een groot bewonderaar blijkt te zijn. De dubieuze achtergrond van de Amerikaanse sociologie, waar het de koloniën betreft, ziet hij blijkbaar niet. Niettemin springt deze duidelijk in het oog. Het is de critiek op de concurrent, de nijd om het koloniale bezit van de Engelsen (met de Nederlandse uitloper daarvan) die er sociologisch aan ten grondslag ligt.

Maar afgezien van de achtergrond is ook de methodiek van de Amerikaanse

sociologie van wetenschappelijk (d.w.z. van Marxistisch) standpunt uit onaanvaardbaar en leidt zij tot negatieve resultaten. Het is n.l. de methode van het relativisme, van het alles op losse schroeven zetten, alles uit elkaar gooien, zonder te zoeken naar een nieuwe waarheid, naar een algemene waarheid, die in staat stelt de gebeurtenissen te begrijpen en er actief op in te werken. Deze Amerikaanse methode lijkt op het eerste gezicht revolutionair. Zij haalt heilige huisjes omver, schokt bestaande zekerheden, brengt zelfs op détailgebieden interessante gegevens voor de dag, maar... geeft geen historische samenhang, geen wetmatige ontwikkeling, geen methode die houvast biedt bij de verandering van de werkelijkheid. Daarom werkt zij in wezen niet vooruitstrevend, maar brengt zij pessimisme, twijfel, negativisme en passiviteit.

Van deze methode troffen we naar onze smaak te veel aan in de opstellen van prof. Wertheim. Talrijk zijn de citaten uit werken van de Amerikaanse sociologen en allerlei burgerlijke auteurs. Er ontbreekt ook maar één verwijzing naar wat het Marxisme-Leninisme over het koloniale vraagstuk heeft gezegd. En toch zou men zeggen, dat een methode en een theorie, die resultaten boekt als deze, die een wereldhervormende macht blijkt te bezitten, aanspraak mag maken op enige aandacht van iedereen, die probeert te begrijpen wat zich in Azië op dit ogenblik afspeelt...

W. STUIT

DE KAPITEINSDOCHTER door A. Poesjkin.

(Uitg. L. J. Veen, f 1.90).

DE Russische literatuur der 19e eeuw is een ware schatkamer van menselijke cultuur in de hoogste zin van het woord. Want dat de Russische klassieken algemeen onder de beste schrijvers en dichters genoemd worden is bekend. Maar dat dit hoge literaire peil zijn oorzaak vindt in het bewust deelnemen aan de strijd voor de bevrijding van het onderdrukte volk is minder bekend in ons land. Alleen Dostojewski vormt in dit verband een uitzondering en neemt daardoor een geheel aparte plaats in, in de Russische literatuur en ondanks zijn populariteit in het Westen bij de door ondergangstemmingen aangegrepen kleinburgers kan hij in geen enkel opzicht representatief genoemd worden voor de Russische 19 eeuwse letterkunde. Dostojewski is de eenzame vertegenwoordiger van de reactie in de Russische literatuur en hij uit dit in de met welbehagen en in alle details beschreven misdaden en decadentie. Maar de andere klassieke Russische schrijvers vonden op meer of minder uitgesproken wijze hun plaats in de rijen der revolutionaire democraten, die tegen de materiële en geestelijke slavernij van het tsarisme stredden.

De eerste in de rij van deze grote schrijvers was A. Poesjkin, de grondlegger van de Russische literatuur, die in 1799 geboren werd en in 1837 door de intriges van de tsaristische hofkliek, die hem gevaarlijk achtte, om het leven kwam. Voor ons ligt een herdruk van zijn enige roman „De kapiteinsdochter” in de voortreffelijke vertaling van onze, door de nazi's vermoorde, partijgenoot Mr. A. S. de Leeuw, die ons hiermede tevens herinnert aan één van zijn minder be-

kende, maar zeker niet de minste zijner kwaliteiten. De vertaling is vergezeld van een heldere inleiding, die ons veel over de betekenis van Poesjkin in het algemeen en van deze roman in het bijzonder leert. Over Poesjkin als dichter zegt Mr. A. S. de Leeuw:

„Poesjkin's gedichten zijn een openbaring voor de West-Europeaan, die ze in het oorspronkelijk leert kennen. Hij heeft de grootste dichter van de 19e eeuw ontmoet. De „Griekse” een-

voud, de klaarheid, evenwichtigheid en harmonie, de aan Mozart herinnerende muziek van deze verzen, hun rijkdom aan gedachten en realiteit, de veelzijdigheid van hun thematiek, zijn ongeëvenaard."

Dat Poesjkin als prozaschrijver geen geringere betekenis heeft dan als dichter, blijkt uit het oordeel van Leo Tolstoj, dat we in een brief vinden, die hij schreef in de tijd, dat hij aan „Anna Karenina" werkte:

„Hebt U de laatste tijd het proza van Poesjkin nog overgelezen? Doe mij het genoegen, lees eens van het begin af alle „Verhalen van Bjelkin". Iedere schrijver moet ze telkens weer bestuderen. Ik deed het dezer dagen en ik kan U de weldadige invloed, die deze lectuur op mij had, niet beschrijven."

Poesjkin is pas op latere leeftijd begonnen met proza te schrijven. De scherpe critiek, die hij had op het proza van zijn tijd blijkt uit een in 1822 geschreven beschouwing, die Mr. A. S. de Leeuw aanhaalt:

„Wat moet men zeggen van onze schrijvers, die het voor vulgair houden, om aan gewone dingen hun gewone namen te geven en die hun kinderlijk proza menen te kunnen verlevendigen met uitweidingen en matte beeldspraak? Deze lieden zullen nooit van „vriendschap" spreken, zonder er aan toe te voegen: „Dit heilige gevoel, waarvan de edele vlam".... enz. Zij zouden moeten zeggen: „vroeg in de morgen", maar zij schrijven: „Nauwelijks hadden de eerste stralen van de opgaande zon de Oostelijke randen van de azuren hemel verlicht..." Wat is dat allemaal nieuw en fris! Is het soms beter, omdat het langer is?

Nauwkeurigheid en bondigheid — dat zijn de eerste deugden van het proza. Het proza eist gedachten en nog eens gedachten — zonder deze dient een schitterende uitdrukkingswijze tot niets.

Bij verzen staat de zaak anders (voor het overige zou het ook daar geen kwaad kunnen, als onze dichters over een iets grotere voorraad aan

ideeën beschikten, dan men gewoonlijk bij hen aantreft)."

Hiermee heeft Poesjkin de eisen geformuleerd, waaraan ieder proza moet voldoen in elke taal en in elke tijd. En zijn proza belichaamt deze eigenschappen. De bondigheid, nauwkeurigheid en gedachtenrijkdom van Poesjkin's proza geven De Leeuw dan ook 't oordeel in de pen, dat „Poesjkin schrijft voor langzame lezers."

Over de roman zelf zegt Mr. A. S. de Leeuw:

„Wij mogen „De Kapiteinsdochter", ondanks de geringe omvang van het werk, een encyclopaedie van het Russische leven in de achttiende eeuw noemen. Het gehele Rusland uit de tijd van Catharina de Tweede weerspiegelt zich in de lotgevallen van luitenant Grinjaw en van zijn bruid, de dochter van kapitein Mironow: landheren en lijfeigenen, patriarchale zeden en nieuwerwetse beschaving, wreedheid en aartsvaderlijke goedertierenheid, het hof en het leger, Russen, Basjkieren en Kozakken, de trouw aan de keizerin en opstand van een gekweld volk. Poesjkin was niet blind voor de grootsheid van een tijd, toen het Russische rijk zich over Azië en Oost-Europa uitbreidde en tot een wereldmacht werd, maar hij besefte ook, dat dit nu tot historie was geworden, en dat de nieuwe tijd andere eisen ging stellen. Zijn roman is vol van een fijne ironie."

En naar aanleiding van de prachtige vrouwenfiguur Maria Iwanowna:

„Toen Poesjkin na de nederlaag van de „Decabristen" in zijn eenzaamheid naar krachten zocht, die de weg naar een betere toekomst zouden kunnen banen, zag hij deze niet alleen in het Russische volk, maar ook in de Russische vrouw; ook dit is tot één van de tradities in de klassieke Russische literatuur geworden."

Wij hopen met deze opmerkingen en citaten onze lezers verlangend te hebben gemaakt het boek te gaan lezen. De lage prijs, ondanks de voortreffelijke uitvoering, maakt het wellicht mogelijk het boek zelf te bezitten.

G. H.

Documentatie

Spel van misleiding en bedrog

WE gaan in dit artikel wat gramfoonplaten voor u afdraaien. Het zal natuurlijk niet zo zijn, dat u wat aria's en songs te horen krijgt. O, nee! Het is een programma, waarin we u nog eens zullen laten horen de beloften en voorspellingen, die de bestuurders van het N.V.V. met betrekking tot de loon- en prijspolitiek hebben gedaan in de afgelopen jaren. Onze documentatie is daarbij de platenopnemer, die alles nauwkeurig vastgelegd heeft; dit artikel is het middel om de lezer nog eens te laten zien welk een vals spel in de loop der jaren door deze bestuurders is gespeeld. En dat doen ze ook thans nog. Want heeft niet het N.V.V.-bestuur enkele weken terug in een verklaring de indruk willen vestigen, dat het met alle macht tegen een verdere verlaging van het levenspeil zal strijden, terwijl de N.V.V.-leiding op dat ogenblik reeds op de hoogte was van de plannen, die de reactie tegen de werkers uitbroedt?

Zwaardere bewapening, minder woningen, afschaffing subsidies, loonsverlaging, afbraak sociale voorzieningen, prijsverhoging, consumptievermindering enz.!

Daarom is het vooral nu goed de woorden van de tegenstanders der arbeidersklasse te toetsen aan hun daden. Daar gaat de plaat, waarbij „De werkelijkheid” zo nu en dan een opmerking zal maken om het een en ander met de feiten in overeenstemming te brengen. Dat de stem van de regering en van anderen zo nu en dan ook wel eens klinkt, neemt U maar op de koop toe.

De regering-Schermerhorn in 1945: „We zullen de armoede gelijkmatig verdelen. Dat betekent, dat een ieder zich wat ontzeggen moet, daarbij de rijken het meest, doch helaas ook alle anderen.”

De werkelijkheid: De prijzen waren op 31 December 1945 bijna 80 % boven het vooroorlogse peil gestegen, de industrielonnen volgens regelingen slechts 50 %. De winsten gingen omhoog.

N.V.V.-bestuur eind 1945: „De regering wordt verzocht een beheerste ontwikkeling van het loon- en prijspeil te bewerkstelligen.”

De werkelijkheid: De eerste woorden, die de nieuwe minister-president Beel midden 1946 uitsprak, waren gewijd aan de loonstop. De prijzen lagen toen reeds 100 % boven het vooroorlogse peil, de lonen in de industrie ruim 60 %. De spanning tussen lonen en prijzen was toegenomen. Het N.V.V.-bestuur kreeg de opdracht tot een afleidingsmanoeuvre: het eerste anti-duurte-congres. Het werd gehouden op 15 October 1946.

Hier zei Ad Vermeulen: „Als de prijsverlagingsactie binnen een half jaar niet slaagt, zal niets en niemand ons kunnen weerhouden de derde loonronde in te zetten, zelfs tegen deze regering.”

De Raad van Vakcentrallen op 8 November 1946: „Een onvoorwaardelijke loonstop kan niet worden aanvaard.”

De werkelijkheid: De prijzen daalden niet „binnen een half jaar”. Zij stegen volgens de cijfers van het C.B.S. in deze periode met ongeveer 2%! En opnieuw werd er een schijn-actie tegen prijsverhoging aangekondigd. Een nieuw anti-

duurte-congres werd gehouden: April 1947. De nieuwe loonronde werd niet ingezet door het N.V.V.-bestuur, ondanks het feit, dat in de periode na het eerste congres de lonen op gelijke hoogte waren gebleven.

Ad Vermeulen op het tweede congres: „Dat de kosten van het levensonderhoud niet zijn gedaald vindt zijn oorzaak in het feit van de duurdere grondstoffen-prijzen.... De bewering dat hierdoor de anti-duurte-actie van het N.V.V. mislukt is, is volksbedrog van de ergste soort.”

De werkelijkheid: Inderdaad, volksbedrog van de Uniebestuurders!

N.V.V.-resolutie van hetzelfde congres: „.... Van een belangrijke verlag ing van de kosten van het levensonderhoud (is) nog geen sprake....”

De werkelijkheid: En dat, terwijl de prijzen verder waren gestegen!

Het Vrije Volk van 7 November 1947: „Een grootscheepse aanval op de prijzen wordt ingezet.” En?

De werkelijkheid: Hebt U er wat van gemerkt?

Op 7 Augustus 1948 werden de arbeiders verblijd met de regering-Drees.

Regeringsverklaring: „Een constructieve loon- en prijspolitiek zal worden gevoerd.... Op meer bestaanszekerheid en het wegnemen van te grote tegenstellingen bij de inkomensverdeling blijft het oog gericht.”

Suurhoff in „De Vakbeweging” in die dagen: „Voor een constructieve sociale politiek zullen ook mr. Stikker en mr. Schokking wel te vinden zijn.”

De werkelijkheid: Suurhoff, die zich als arbeidersleider aandient, „verwachtte” dus van felle oorlogsstokers een sociale politiek. Dank zij Suurhoff c.s. werd het levenspeil verder afgebroken, onder leiding van de regering-Drees!

De eerste maatregel van de regering was de subsidies op de levensmiddelen te verminderen, mede waardoor in de periode van 15 October 1948 tot 15 Juni 1949 de prijzen met $8\frac{1}{2}$ % stegen, de industrie-lonen met 4 %.

Het bedrag met de Joekesgulden had zijn uitwerking gedaan. Maar voordien waren door de N.V.V.-bestuurders radicale woorden gesproken.

Kupers op 8 October 1948: „Als de kosten van levensonderhoud stijgen, dan moet een overeenkomstige loonsverhoging worden gegeven.”

N.V.V.-manifest eind 1948: „Maar als men het voorstelt, als deze (Joekes-) gulden de prijsverhogende werking niet opheft, dan stelt men de zaak ver-keerd voor.”

Ad Vermeulen op 27 October 1948 over de Joekesgulden: „Wij willen nadrukkelij k verklaren, dat de door de regering genomen maatregelen (vermindering subsidies en Joekesgulden) onze instemming hebben.”

Oosterhuis in de Eerste Kamer op 24 Maart 1949: „Reële ernstige en zorgvuldige onderzoeken hebben in het licht gesteld, dat de f 2,50 van de heer Brandenburg als compensatie ongeveer 100 % te hoog is.”

Oosterhuis op 5 September 1949: „Moet op grond van de cijfers niet de conclusie worden getrokken, dat de loonbijslag van een gulden niet voldoende is geweest?” (Vragen aan de minister).

De werkelijkheid: Janus-politiek ten voeten uit!

DE inflatie kwam, September 1949! Volgens officiële cijfers zijn sindsdien de kosten van levensonderhoud met ongeveer 16% gestegen, de lonen echter slechts met twee keer 5%, hoewel velen minder ontvingen. De daling van de koopkracht van het loon is dan ook veel groter, dan de officiële cijfers aangeven.

Oosterhuis in September 1949: „Het N.V.V. laat zich de weg van de aanpassing niet opdringen, wij stellen positief vast: geen verdere aantasting van het levenspeil.”

De werkelijkheid: Hier zijn geen woorden voor te vinden!

Het Vrije Volk op 8 April 1950: „Naar lagere prijzen! ... Een kortstondige stijging van sommige prijzen, bijvoorbeeld door seizoensinvloeden, behoeft nog niet aanstonds tot loonsverhoging te leiden... Prijsverlaging is verre boven loonsverhoging te verkiezen.”

De werkelijkheid: De tweede 5 % loonsverhoging kwam, ondanks het feit, dat de regering, Het Vrije Volk en de rest deze loonsverhoging niet wilden en de prijzen onbelemmerd lieten stijgen. Later kwam de erkenning, dat deze tweede 5 % door de stakingen waren afgedwongen. Ir. Vos versprak zich!

Ir. Vos op 22 Januari in Het Vrije Volk: „Ik ben er van overtuigd, dat bij de grote strijd om de lonen verleden jaar, het partijbestuur (P.v.d.A.) geen eigen standpunt zou hebben ingenomen tegenover de regering, die a a n v a n k e l i j k n i e t w i l d e . . . .”

Het Vrije Volk op 19 Augustus 1949: „Het stond als een paal boven water, dat maatregelen niet uit kunnen en zullen blijven om de spanning tussen lonen en prijzen te verminderen. Stakingen waren daarvoor niet nodig...”

Besturen Uniebonden op 18 Augustus 1949: „...De (communistische) stakingsacties (kunnen) voor de arbeiders geen enkel gunstig resultaat hebben, doch slechts het snelle bereiken van een zodanig resultaat onmogelijk maken.”

De werkelijkheid: Zo wordt er gespeeld met de belangen van de werkers.

We hebben U slechts een klein tipje van de sluier kunnen oplichten, waarbij we willen opmerken, dat we ons bij het voorgaande gehouden hebben aan officiële cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, die nog een te gunstig beeld geven van de daling van het bestaanspeil. Vele manoeuvres op ander gebied, zoals ten opzichte van Indonesië, het standpunt van de Uniebestuurders en hun houding in de stakingen zelf en op velerlei ander gebied konden we niet nader onder de loupe nemen. Voor deze keer is het echter genoeg.

A. BLOKZIJL

Genezing door de slaap

EEN normaal mens slaapt ongeveer 8 uur per etmaal. Dat is het derde deel van zijn leven. Maar er zijn ziekten, waarbij de slaap dagen, maanden, zelfs jaren duurt. Zo heeft de grote Russische physioloog Iwan Pawlow gelegenheid gehad om in een psychiatrische kliniek in Petrograd een man, die 22 jaar „geslapen” had, te onderzoeken.

Pawlow beschrijft deze zieke als volgt:

„Deze man, toen 60 jaar oud, was 22 jaar lang een echt levend lijk geweest. Hij maakte uit zichzelf geen enkele beweging, sprak geen woord en moest kunstmatig gevoed en met alles geholpen worden. In de laatste jaren is hij enkele bewegingen gaan maken. Nu is hij uit zijn bed gekomen, gaat alleen naar het toilet, spreekt veel en verstandig en eet overvloedig zonder hulp. Als hij over zijn vorige toestand spreekt, verklaart hij, dat hij gedurende al die tijd alles, wat er om hem heen gebeurde, waarnaam, maar dat hij in al zijn spieren een intens gevoel van zwaarheid ondervond, dat hem zelfs het ademen bemoeilijkte. Daarom bleef hij onbeweeglijk liggen, zonder te eten en te spreken.”

Door over dit geval en andere overeenkomstige gevallen na te denken en ook door het overdenken van verschillende proeven met dieren, is het Pawlow gelukt het geheim van het wezen en de rol van de slaap te ont-sluiëren.

Volgens sommige geleerden wordt de slaap verwekt doordat zich in het organisme schadelijke bestanddelen uit het voedsel ophopen. Volgens anderen wordt zij veroorzaakt door bepaalde stoffen, die afgescheiden worden in zenuw- of andere cellen, en die als een langzaam vergif op de hersenen werken. Volgens weer anderen zou in de hersenen een slaap-centrum bestaan, waarvan de werking ons op geregelde tijden zou doen inslapen. Anderen weer menen, dat de slaap het gevolg is van vermoeidheid of uitputting van de hersencellen zelf. Tenslotte schrijft een moderne theorie de slaap toe aan het plotseling ophouden of verminderen van de impulsen, die van de skelet-spiers (de spieren, die de delen van het geraamte verbinden en de ledematen bewegen, zoals de biceps van het bovenste deel van het opperarmbeen naar even beneden de elleboog loopt en de arm buigt — Vert.) uitgaan naar de hersenen en deze „in kennis stellen” van de houding van de verschillende delen van het lichaam.....

Wat is slaap?

Behalve dat deze theorieën geen enkele opheldering over het wezen van de slaap geven, verschaffen ze, elk afzonderlijk genomen, ook geen nauwkeurige voorstelling van de oorzaken, het ontstaan of de ontwikkeling van de slaap. Pawlow heeft aangetoond, dat de slaap niets anders is dan een verlangzaming van de werking van de hersencellen door een „remmings-proces (of inhibitie)”.

Men weet, dat het zenuwstelsel geprikkeld of geremd kan worden. In

het eerste geval werken de zenuwcellen en de organen, die er door be-
stuurd worden, en in het andere geval zijn ze geheel of gedeeltelijk
rust.

De verdienste van Pawlow bestaat daarin, dat hij heeft aangetoond
dat wat de hersencellen betreft, deze remming een beschermende werking
heeft. Een te lange waak-toestand, een te sterke prikkeling verzwakt
de hersencellen of put ze uit. Dit zou zelfs tot vernietiging kunnen leiden,
als de remming niet de slaap bracht, die de verbinding tussen de hersen-
cellen en de andere zenuwcentra verbreekt en daardoor deze cellen de
gelegenheid gaf hun vitaliteit te herwinnen.

Deze theorie brengt niet alleen de studie van de slaap terug tot de
studie van een bekend physiologisch verschijnsel — de „remming” —
maar ze vormt ook de synthese van de bovengenoemde theorieën, daar
de verschillende, daar genoemde factoren op de hersencellen kunnen in-
werken om de remming tot stand te brengen.

Zo blijkt de slaap dus de grote reparateur van de hersencellen te zijn.
Bij een hevige schok, een verwonding of bij een zeer sterke emotie on-
dervinden de zwakste en de meest getroffen hersencellen een abnormale
prikkeling en kunnen daardoor ernstig beschadigd worden. Als de rem-
ming onder gunstige voorwaarden verloopt, komt de gewonde of de
zieke er met een flauwte af. Als de remming te sterk is, kunnen de
hersenen van de zieke geheel of gedeeltelijk „inslapen” gedurende dagen,
maanden of zoals in het bovengenoemde geval voor jaren. Alleen het
motorische gedeelte van de hersenen (dat de spieren doet bewegen —
Vert.) was bij deze zieke geremd, waardoor verklaard is, dat hij wel
waarnemen, begrijpen, enz., kon. Als de remming onvoldoende is krijgt
de patiënt een zenuw-aandoening, die overeenkomt met een zekere
toestand van opwinding of agressiviteit.

De „psychiatrische” slaap.

De herstellende werking van de slaap verklaart de heilzame werking,
die zij op veel patiënten, die aan aandoeningen van de hersenen of het
zenuwstelsel lijden, heeft. Maar de natuurlijke remming is in 't algemeen
te zwak om de ziekte te genezen. Is het daarom niet gewettigd deze te
versterken en zo nodig zelfs kunstmatig tot stand te brengen? Pawlow
kwam tot deze conclusie tegelijk met veel praktizerende artsen. Pawlow
had zenuwziekten, die hij kunstmatig bij dieren teweeg gebracht had, be-
studeerd, de praktizerende artsen daarentegen hadden een ruime oogst van
zeer uitlopende ervaringen, die elkaar vaak tegenspraken en waarbij de
mislukkingen bijna tegen de successen opwogen.

Pawlow was al een oud man, toen hij de medische wetenschap met zijn
theoretische onderzoekingen bevruchtte. Toch volgde hij met veel be-
langstelling de toepassing van zijn werk. Weldra trof de dood de geniale
theoreticus en experimentator. Maar het nieuwe gebied, dat hij ontdekt
had — de behandeling door de slaap — wordt verder en met succes on-
derzocht door zijn leerlingen.

De slaaptheorie wordt in de eerste plaats natuurlijk toegepast bij
psychische storingen. De zieke krijgt een dosis slaapmiddel, voldoende om
hem 24 uur te doen slapen en deze behandeling wordt gedurende 6 of 10

dagen voortgezet. Na deze behandelingsperiode neemt men een zeer duidelijke verbetering, tot zelfs algehele blijvende genezing, bij vele patiënten waar.

Gedurende de tweede wereldoorlog heeft prof. E. Asratian, corresponderend lid van de Academie van Wetenschappen in de U.S.S.R., deze behandeling toegepast op gewonden, die zich in shock-toestand bevonden (nerveuze aandoening, die op een zware verwonding volgt en vaak de dood ten gevolge heeft). Hoewel Asratian onder de moeilijke omstandigheden van het slagveld werkte, heeft zijn slaapmiddel uitstekende resultaten opgeleverd. Het is tenslotte in grote hoeveelheden door de Sowjet-fabrieken gefabriceerd.

Dezelfde methode is toegepast zowel voor de behandeling van de gevolgen van oorlogsverwondingen als van verlammingen, naweën, enz. De patiënten krijgen 's avonds een drankje, dat verschillende slaapmiddelen bevat en hen 10 à 12 uur doet slapen. Deze slaap gelijkt zeer veel op de normale slaap en heeft niets gemeen met de zware slaap van verdovingsmiddelen. Overdag blijven de zieken wakker. Deze behandeling duurt 30 à 35 dagen.

De slaap als hulp voor de chirurg.

Terwijl men gemakkelijk begrijpen kan dat de slaap, de rust voor de hersencellen, een belangrijke bijdrage levert om bepaalde ziekten van psychische oorsprong te overwinnen, ligt het minder voor de hand, dat deze ook van dienst kan zijn bij de chirurgie. Is de operatie-zaal niet uitsluitend het eigen terrein van het lancet? Maar de slaap blijkt ook een belangrijk hulpmiddel voor de chirurg te kunnen zijn.

In het chirurgisch Instituut Wisjnewski van de Academie van Geneeskunde opereerde men eens een patiënt van 52 jaar, die buikvliesontsteking had. Hoewel men ongeveer 4 m — bijna de helft — van zijn darm had weggenomen, trad er in de toestand van de arme man geen enkele verbetering in. Men vreesde voor een noodlottige afloop. Toen liet men de patiënt 18 van iedere 24 uur slapen. Het duurde niet lang of er trad verbetering in en weldra was hij genezen.

Een andere patiënt van 65 jaar had een puist in zijn hals opengekrabd. De wond was ontstoken en veroorzaakte na drie dagen een ernstige ontsteking van de gehele hals, die een ondragelijke pijn, een sterke zwelling en een koorts van 40.2° veroorzaakte. Chirurgisch ingrijpen sloot het risico van dodelijke complicaties niet uit. De chirurg paste de slaaptherapie toe. De volgende dag liep de koorts tot 37.5° terug en de gehele toestand verbeterde. Na 5 dagen was hij genezen.

Hoe moet men de heilzame werking van de slaap verklaren in gevallen, waar schijnbaar het zenuwstelsel en de hersenen van de patiënt in 't geheel niet aangedaan zijn? Om die vraag te beantwoorden is het nodig het werk van de grote chirurg, wiens naam de bovengenoemde kliniek draagt, te bespreken. Wisjnewski is één van de grote vertegenwoordigers van het „nervisme" een medische theorie, die reeds beroemd geworden is door de physiologen Setsjenow, Pawlow, Speranski en Bykow. Deze theorie leert, dat de werking van het gehele organisme, of het ziek of gezond is, geleid wordt door het zenuwstelsel — de hersenschors, het hogere zenuwstelsel en het lagere, de zenuwcentra en zenuwknopen, die de vegetatieve

functie regelen (spijsvertering enz., die buiten ons bewustzijn verlopen — Vert.).

Zonder de betekenis van de rol van de een of andere ziekte-verwekker voor iedere bepaalde ziekte te ontkennen, menen de „nervisten”, dat de weerstand tegen de ziekte voor alles afhangt van het zenuwstelsel, dat „de deur opent” voor de ziekteverwekker of „de deur voor zijn neus dichtwerpt”. Men kan een organisme niet beschouwen als de som van aparte cellen, die elk op hun eigen plaats de ziekte bestrijden. Het organisme is een eenheid, een levend geheel, een nieuwe „kwaliteit”, die oneindig veel hoger staat dan de afzonderlijke cel. Het zenuwstelsel verbindt de delen tot een geheel. Daardoor wordt verklaard, dat door het afremmen van de gestoorde werking van het hogere zenuwstelsel met behulp van de slaap, waardoor dit tegen overprikkeling beschermd wordt en zijn normale werking kan herstellen, bepaalde ziekten, die niets met psychische of nerveuze storingen te maken schijnen te hebben, genezen kunnen worden.

De genezende slaap.

Men begrijpt nu, dat de slaap niet alleen een hulpmiddel is bij de psychiatrie en de chirurgie, maar dat zij ook een bondgenoot is bij de algemene geneeskunde. Het werk van prof. F. Andrejew, die een Stalinprijs gewonnen heeft, heeft opzienbarende genezingen mogelijk gemaakt in gevallen van maagzweer, verhoogde bloeddruk bij jeugdige personen, bronchitische asthma, verschillende huidziekten, enz. Sedert 1934 heeft F. Andrejew bijna 700 patiënten op deze wijze behandeld.

In een zaal van het ziekenhuis, waar het halfdonker is, zijn de patiënten volledig afgesloten van alle geluiden van buiten. Ze slapen vast, gemiddeld gedurende 20 dagen. Om de 3 à 4 uur krijgen zij hun slaapmiddel toegediend. Na het beëindigen van de kuur, die uitsluitend uit deze kunstmatige slaap bestaat, is de zieke genezen.

Deze methode wordt op ruime schaal toegepast in de klinieken van Moskou, Leningrad en andere steden. Zo worden in de chirurgische kliniek van Wisjnewski sommige ziekten met slaap behandeld zonder enige chirurgische ingreep: hersenschudding, zweren aan de onderste ledematen, die van 2 tot 15 jaar oud zijn, allerlei ontstekingen, zelfs etterige, maagzweren, zweren van de twaalfvingerige darm, enz.

Die behandeling heeft niets geheimzinnigs. Het staat nu vast, dat de hersenschors in nauw verband staan met de inwendige organen. De proeven van Pawlow met de speekselklieren en de maag zijn nu door zijn leerling Bykow voortgezet met de lever, de nieren, de milt en andere organen. Men heeft ook vastgesteld, dat hypnotische suggestie bepaalde functies van het organisme zoals het rythme van de hartslag, kan veranderen. Tenslotte is het een algemeen bekend feit, dat gevoelsaandoeningen (vreugde, woede, angst, enz.) storingen van de maag- en darmfuncties en veranderingen in het rythme van het hart kunnen veroorzaken, het suikergehalte van het bloed en de bloeddruk kunnen verhogen enz. Emoties zijn dus niet uitsluitend psychische verschijnselen, die voorbijgaan zonder sporen achter te laten, maar complexe toestanden, die belangrijke physiologische en biochemische reacties in het organisme opwekken. De weldadige invloed van een „goede moraal” is wetenschappelijk bewezen.

De hersenen blijken werkelijk de grote regulator van het gehele organisme tot in zijn fijnste onderdelen te zijn. Als hun werking gestoord is, ondervinden alle inwendige organen er onvermijdelijk de weerslag van. Omgekeerd, iedere verwonding, iedere storing, iedere plaatselijke aan-doening heeft zijn weerslag op de hersenen en daardoor weer op het gehele organisme. De geneeskundige behandeling kan dus nooit alleen direct en plaatselijk werken, maar zij werkt ook door tussenkomst van het zenuwstelsel, dat in laatste instantie de plaatselijke zowel als de algemene reactie van het organisme bepaalt.

Er is natuurlijk geen sprake van om de operatie-zalen op te ruimen, of alle apotheken te veranderen in winkels met alleen maar slaapmiddelen. Niet alle ziekten zijn in de naaste toekomst te genezen met slaap, hoe langdurig ook. Maar het staat vast, dat zeer interessante gezin-gen al tot stand gekomen zijn en dat deze de verklaring van de slaap, die door Pawlow gegeven is, bevestigen.

Pawlow leerde, dat het geestelijke leven van de mens onafscheidelijk is van het menselijke organisme. Hij leerde verder, dat de mens zich van het dier onderscheidt door zijn bewustzijn, door zijn geestelijk leven, dat weer ten nauwste samenhangt met de hersenen en de gehele menselijke activiteit beheerst. Hij vond middelen om het organisme te bestuderen als een geheel, dat wel zeer samengesteld is, maar waaromtrent we door middel van nauwgezette proefnemingen exacte kennis kunnen verkrijgen. Een wetenschappelijke discussie, die onlangs plaats heeft gehad, heeft de grote betekenis van zijn wetenschappelijke nalatenschap bevestigd.

Met Pawlow verdedigt en verzekert de Sowjet-geneeskunde „het absolute en onvervreembare recht van het wetenschappelijk denken om zijn macht op elk gebied en ten allen tijde waar het kan doen gelden”. En evenals hij voegt zij er aan toe: „En wie kan zeggen, waar die mogelijkheid eindigt?”

A. JOEGOW.

LANDBOUWOPBRENGSTEN IN DE U.S.S.R.

Rectificatie. Achteraf is ons gebleken, dat de cijfers over de opbrengst per ha in de bevoelde gebieden in de Zuid-Oekraïne en de Noord-Krim genoemd op pag. 570 van de vorige jaargang in het artikel „Op weg naar het communisme”, door de schrijvers van dit artikel niet juist verwerkt zijn, aangezien deze cijfers niet de hoge opbrengsten in deze gebieden weergeven. Wij verzoeken onze lezers i.p.v. de cijfers op pag. 570, regel 13 en 14 van boven, als voorbeelden van hoge landbouwopbrengsten per ha in dergelijke gebieden, te lezen: 9—11 ton katoen, 4—5 ton tarwe, 141 ton suikerbieten (gem. opbrengst Kolchos „Lenin” in 1936) en 50 ton aardappels. Ter vergelijking diene de volgende cijfers over de gemiddelde oogsten in de gehele Sowjet-Unie in 1950: granen 1.2 ton per ha, suikerbieten 19 ton per ha, katoen 1.84 ton per ha.

Wij danken verschillende lezers, die ons op de fout attent hebben gemaakt. In een van de volgende nummers stellen wij ons voor, een apart artikel aan de landbouw in de Sowjet-Unie te wijden.

De redactie.

KRONIEK

(15 Januari - 15 Februari 1951)

JANUARI

- 18 Drees kondigt nieuwe militaire plannen aan, die „zo diep in het sociale en economische leven zullen ingrijpen, dat ze goed overwogen moeten worden”.
- 24 Nadat minister Stikker was afgetreden (naar aanleiding van een door Oud ingediende motie) heeft het gehele kabinet zijn ontslag ingediend.
- 27 Oproep van het Dagelijks Bestuur der C.P.N. „Voor een Vredes-Regering”.
- Het Centrale Bureau voor de Statistiek van de Sowjet-Unie heeft de cijfers gepubliceerd over het laatste jaar van het eerst na-oorlogse Stalinse Vijfjarenplan. De consumptie van het Sowjet-volk steeg met 30%, de industriële productie met ruim 23%.
- Volgens de cijfers van het Nederlandse C.B.S. is de consumptie in Nederland van Augustus tot November 1950 met meer dan 40 miljoen gulden gedaald.
- 28 Nadat op Zaterdagavond door de bevolking van Amsterdam was geprotesteerd en gedemonstreerd tegen het optreden van de nazi-dirigent Paul van Kempen, weigerde het Concertgebouw-orkest Zondagmiddag onder zijn leiding te spelen.
- Het eerste Westduitse congres tegen de herbewapening heeft voorgesteld een volksreferendum te houden over de herbewapening.
- 30 Otto Grotewohl richt opnieuw een oproep tot het gehele Duitse volk om alles te doen voor het tot stand brengen van de eenheid.
- De Amerikaanse Hoge Commissaris in Westduitsland heeft aan 77 oorlogsmisdadigers strafvermindering verleend. 21 ter dood veroordeelden krijgen gratie. 32 veroordeelden zijn onmiddellijk in vrijheid gesteld, o.a. Alfred Krupp.

FEBRUARI

- 2 In de gevangenis van Richmond in de staat Virginia worden vier jonge Negers vermoord op de elektrische stoel.
- 3 In Amerika is een massale spoorwegstaking uitgebroken tegen de loonstop van de Truman-regering.
- Tienduizenden Britse havenarbeiders zijn in staking gegaan.
- 6 Een dag na het uitbreken van een staking op een bouwobject in Hengelo tegen een aangekondigde loonsverlaging, werden de eisen van de stakende bouwvakkers ingewilligd.
- In Australië staan 17.000 mijnwerkers in staking voor verhoging van loon; op Sumatra staan reeds enige weken lang 125.000 ondernemingsarbeiders in staking.
- Het aantal geregistreerde werklozen in Nederland bedroeg eind Januari 110.905; in een maand zijn 6500 arbeiders naar de DUW overgeheveld.
- 8 McCloy verleent gratie aan 9 andere nazi-beulen.
- 9 Op het Congres van de P.v.d.A. verkrijgt een motie, die door Vorriink wordt betiteld als een motie van wantrouwen, 30% van de stemmen.
- 11 Honderden Amsterdammers protesteren tegen het lossen van wapens.
- Congres van de ATEK, de textielarbeidersbond van de EVC, te Almelo geopend.
- 14 In Indonesië verbiedt de regering-Natsir stakingen in „vitale bedrijven”.

Kozakken!!

*Wat al gedachten wekt dit ene woord niet op.
Wat de Kozak was en is, maakt Maurice Hindus
ons eerst recht duidelijk in zijn*

„Ruiters van de Koeban”

Hij, die zelf onder dit vitale, schilderachtige volk ver-
toefde, verhaalt ons van Yermak, de veroveraar van
Siberië, van Stenka Razin, de leider van een opstand
tegen het Tsarendom, van Poegatsjov de overweldiger,
maar ook verhaalt hij ons van die noeste, onversaagde
en energieke strijder voor de vrede: de Kozak van nu.

Spannend - Avontuurlijk - Leerzaam

362 pag. Prijs f 5.90 gebonden

PEGASUS

Leidsestraat 25 - Amsterdam

Voor een duurzame VREDE

het orgaan van het informatiebureau der Communistische Partijen nu ook verkrijgbaar in de Nederlandse taal.

Speciaal gewijd aan de Vraagstukken van de Vrede, de Vakbeweging en de politiek van de Communistische Partijen ten opzichte van het Imperialisme in zijn verschillende verschijningsvormen.

Geen werker voor de vrede kan dit orgaan missen.

Verschijnt wekelijks.

Abonnementsprijs: per jaar . . . . . f 7.80
per halfjaar . . . . . f 3.90
per nummer . . . . . f 0.15

RED. EN ADM. CHURCHILLAAN 201^{III}. VOOR ABONN.

Boekhandel

Pegasus

Leidsestraat 25, Amsterdam-C. Tel. 30822

POLITIEK EN CULTUUR

80 JAAR GELEDEN
WERD W. I. LENIN GEBOREN

DE CENTRALE TAAK VOOR DE KOMENDE MAANDEN

6e Jaargang No. 4

April 1951

Maandoverzicht	145	China heeft genoeg te eten, Ki Tsjia-loeng	169
Het karakter van de regering-Drees, F. Baruch	150	De betekenis van de nieuwe school, Ina Prins	173
De centrale taak voor de komende maanden, J. Schalker	154	De film en de vrede, G. Alexandrow	175
W.I. Lenin - de organisator en leider van de Bolsjewistische Partij, D. Koekien	159	Wij hebben Rusland overtuigd, Pogodin	181
Bestrijdt het liberalisme in de partij, Meo Tse-toeng	166	Een arbeidersvrouw studeert	184
		<i>Boekbespreking:</i>	
		Vergeefse nederlaag? J.S.	189
		Een geschiedschrijver zonder kompas, G.H.	190
		Kroniek.	192

Een Praagse familieroman, spelend ten tijde van de spannende gebeurtenissen in de jaren 1933 tot 1939, met als hoogtepunten de moedige houding van Dimitroff tijdens 't Rijksdagbrandproces en het verzet der Praagse bevolking tegen het verraad van München.

in geïllustr.
bandomslag f. 5.75

boekhandel
Pegasus

Leidsestraat 25 - Amsterdam

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en practijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

VERSTERKTE oorlogsvoorbereiding onder leiding van Amerika is het, wat de klok in de kapitalistische landen slaat. Daarvoor moet de buikriem toegesnoerd, sociale maatregelen afgebroken en het onderwijs verslechterd worden. De kapitalisten gaat het naar den vleze. In de eerste helft van 1950 liepen de omzetten van de Amerikaanse bedrijven aanmerkelijk terug en hun winsten verminderden. De crisis keek om de deur. Dit alles veranderde na het Korea-conflict. Volgens de officiële Amerikaanse mededelingen bedroeg de netto-winst na aftrek van de belastingen 23,5 milliard dollar, hetgeen meer was dan in het recordjaar 1948, waarin dit 20,9 milliard dollar bedroeg en 1949 met 17 milliard dollar. Ondanks het minder goede begin van 1950 voor de kapitalisten stegen de winsten in 1950 tot een ongekende hoogte. Dit zijn officiële gegevens — in werkelijkheid liggen de winsten natuurlijk veel hoger. Het is in de andere kapitalistische landen niet veel anders. Ook ons land geeft eenzelfde beeld te zien. Het weekoverzicht van de Twentse Bank schreef, dat de winsten van de ondernemingen, die totdusver zijn gepubliceerd, alle hoger lagen dan in het vorige jaar, en dit zal ook wel het beeld zijn, zo voegde het er aan toe, van de jaarverslagen die nog moeten volgen.

De werkende mensen komen echter steeds dieper in de ellende te zitten. Want dezen moeten betalen. Hogere belastingen moeten worden opgebracht om inflatie tegen te gaan. De grote winsten worden zo goed als niet aangetast. Dat kan niet, volgens de heren. Omdat, zoals de Amerikaanse prof. Slichter onlangs verklaarde, hoge belastingen eveneens inflatoir werken. Hij zegt:

„Zware belastingen op het inkomen en de winsten van de ondernemingen maken de ondernemingen nonchalant wat betreft het maken van kosten.”

Wat betekent dit? Het betekent, dat een groot deel van de winsten door de heren kapitalisten opgesoupeerd worden, zonder dat het officieel in hun winsten en inkomens tot uitdrukking komt. Eén ding is hierbij overduidelijk. Zij willen geen veer laten. Zij snijden niet in eigen vlees.

In het licht van deze feiten is het zeker een ongehoord cynisme als de economische adviseurs van Truman in hun jaarrapport schreven:

„Het is zeker niet te veel gevraagd van de arbeiders tijdelijk afstand te doen van een streven naar een hogere levensstandaard nu de Amerikaanse economie de zware last van een snel bewapeningsprogramma moet torsen en hierdoor geen vermeerdering in de productie van consumptiegoederen, voor civiel gebruik kan tot stand brengen.”

Dit rapport werd ter meerdere voorlichting van de Nederlandse kapitalisten door het regeringsblad „Economische voorlichting” verkort weergegeven. En er wordt aan toegevoegd: „Een verstandige suggestie is ongetwijfeld het publiek zo mogelijk voor te lichten omtrent de stand en de noodzaak van de economische mobilisatie.”

De bedoeling is zonder meer duidelijk. Men kan onmogelijk zulke zware offers van het werkende volk eisen en ze voor oorlog gereed maken als men ze niet wijs maakt, dat ze bedreigd worden, dat ze aangevallen worden. En dus moeten de Sowjet-Unie, China en de Volksdemocratische landen daarvoor dienen.

Het interview, dat Stalin op 16 Februari aan de Prawda-correspondent toegestaan heeft, slaat deze leugens volkomen aan stukken. We voelen aan den lijve hoe juist het is als hij o.a. zegt dat

„geen enkele staat, met inbegrip van de Sowjet-Unie, in staat is, in volle omvang de vredesindustrie te ontwikkelen, grote constructieprojecten te beginnen...., die tientallen miljarden begrotingsuitgaven vereisen...., en tevens tegelijkertijd zijn gewapende strijdkrachten te vermenigvuldigen en de oorlogsindustrie te ontwikkelen.”

Ze kunnen de woorden van Stalin niet doodzwijgen. Ze wenden echter vruchteloze pogingen aan om de kracht aan deze vredeswoorden te ontnemen. Zo laat P. H. Spaak zich in een artikel in Paraat als volgt uit:

„Ik beklag „de man in de straat”, die belang stelt in de vraagstukken van de buitenlandse politiek. Hoe vindt hij er zich in terug om klaar te zien te midden van zoveel redevoeringen, zoveel ophefmakende interviews, zoveel diplomatieke nota's? Sedert de diplomatie niet langer geheim is; sedert alle zaken in het openbaar worden behandeld, schijnt mij de verwarring in de gedachten ten top gestegen, want het is duidelijk dat de methode hypocriet is. In deze vloed van woorden, speelt de propaganda, de vreselijke propaganda, een eerste rol.”

Hieruit blijkt hoe de heren er mee in hun maag zitten. Wij zouden niet graag willen bevestigen, dat tussen de imperialistische landen onderling geen geheime diplomatie meer bestaat. Maar een feit is het, dat de Sowjet-Unie sinds haar bestaan hiermee heeft gebroken en dat het daardoor in vele gevallen voor de kapitalisten moeilijker is en dikwijls onmogelijk om deze door te voeren. Daarom verzucht Spaak: kwamen die goede oude tijden maar weer terug, dat we aan de ene kant de mensen wijs konden maken wat we willen en aan de andere kant doen kunnen wat we willen!

Maar de „man in de straat” beoordeelt de woorden, die gesproken worden naar de daden, waardoor ze geruggesteund

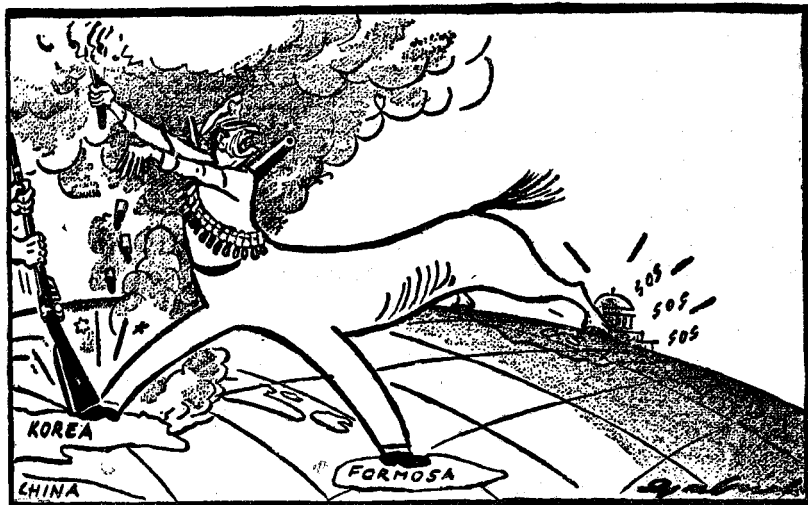
worden. En de woorden van Stalin zijn in volledige overeenstemming met de daden van de Sowjet-Unie. Want zijn woorden waren nauwelijks uitgesproken of de vierde grote prijsverlaging in een tijdsbestek van viereneenhalf jaar werd bekend gemaakt. Zijn woorden werden bevestigd door de begroting welke de Sowjet-minister van financiën, Zwerew, aan de Opperste Sowjet heeft voorgelegd en die door deze is goedgekeurd. Een begroting waarvan 78,7% bestemd is voor vredelievende doeleinden, terwijl de inkomsten van de Staat slechts voor 9,4% uit belastingen bestaan. Het is een waarlijke vredesbegroting.

Maar de woorden van Stalin worden ook bevestigd door de begrotingen van kapitalistische staten, die geheel op oorlog zijn ingesteld. Ze worden bevestigd door de verdere oorlogszuchtige daden van de imperialisten.

Laten we eens zien.

De Amerikaanse journalist Robert Allen heeft bekend gemaakt, dat een directe algemene invasie tegen het Chinese grondgebied wordt voorbereid. Te dien einde is ook door bemiddeling van John Foster Dulles een overeenkomst tussen MacArthur en Tsjang Kai-sjek gesloten om troepen uit Taiwan (Formosa) naar Korea over te brengen. Tegelijkertijd zal een anti-communistische verzetsbeweging in China georganiseerd, bewapend en ondersteund worden, hieronder zouden vallen sabotage en geheime activiteit, vooral in Mandsjoerije; Engeland en Frankrijk zijn van die plannen op de hoogte gebracht.

In dit verband moeten ook de richtlijnen gezien worden, die door MacGhee, de adviseur van Acheson voor het Verre Oosten, namens hem aan de Amerikaanse diplomaten zijn verstrekt, n.l. dat deze in het Verre Oosten tot taak hebben om het gebied, de mankracht en de grondstoffenreserve van de Zuid-Oost-Aziati-

McArthur, het dolle paard: „Help! ik word aangevallen!”

(„Daily Worker”, London)

sche landen te mobiliseren, in het belang van de versterking van de militaire kracht van Amerika. India, Pakistan en Indonesië vormen hierin de hoofdbasis.

Ook de druk op de Arabische landen wordt steeds groter. Zo heeft onder meer de „Radio-Corporation of America” bekend gemaakt, dat een uitgebreid radio-net in de Arabische landen zal worden opgebouwd om het „strategische en petroleumrijke Midden-Oosten direct met de Verenigde Staten te verbinden.”

De reactionnaire Turkse krant „Yeli Sabagh” schreef: „De belangstelling van de U.S.A. in het Midden-Oosten is hoofdzakelijk van strategische aard. . . . Vanuit deze gebieden kan men het beste de U.S.S.R. aanvallen.” Daarom heeft Amerika ook grote belangstelling voor Frans Marokko.

De Franse regering heeft aan de Amerikaanse regering het recht gegeven 20.000 technici naar Marokko te zenden om daar zeven steunpunten te bouwen. De volksbeweging ziet al deze maatregelen zeer wantrouwend en het verzet daartegen nam grote omvang aan. Daardoor sloot de Istiqlal, de partij van de Arabische bourgeoisie in Marokko, zich bij het verzet aan. De Franse generaal Juin heeft toen El Glaoui, een omgekocht element, met zijn troepen de steden Fez en Rabat laten bezetten en de Sultan gedwongen, zich van deze partij te ontdoen. Dat heeft de spanning in Marokko nog doen toenemen. Grote demonstraties vonden plaats. Maar dit niet alleen. Scherpe protesten van alle andere Arabische staten werden tegen deze maatregelen afgegeven. Koloniale troepen uit Algiers en Senegal, welke generaal Juin tegen de demonstranten in Marokko wilde gebruiken, weigerden de Franse officieren te gehoorzamen. Maar Amerika gaat met zijn pogingen voort.

Uit al deze feiten is overduidelijk te constateren, wie oorlog wil.

TENSLOTTE zijn de delegaties van de Vier Mogendheden toch te Parijs bijeengekomen om de agenda op te stellen voor de vier-minister-conferentie. Waarom is dit voorstel van de Sowjet-Unie, dat de vrede in Europa beoogt, zolang door de andere mogendheden op de lange baan geschoven? Omdat zo'n conferentie voor het forum van de gehele wereld hun niet te pas komt. Om zich niet geheel te ontmaskeren konden zij er echter niet onder uit. Daarom schreef James Reston, de diplomatieke correspondent van de New York Times het volgende:

„De leider van de Amerikaanse delegatie op de viermogendheden-conferentie, Jessup, zal zodanig optreden en van de gedachte uitgaan, dat de Verenigde Staten er niet aan denken, de politiek van herbewapening van Duitsland op te geven. De Verenigde Staten zullen met het opstellen van hun strijdkrachten in Europa voortgaan, zelfs in het geval dat Moskou het terugtrekken van alle strijdkrachten, dus ook van het Rode Leger voorstelt.”

Uit het verloop van de conferentie blijkt dit alles duidelijk. Zij trachten het punt van de herbewapening van Duitsland en de vermindering der strijdkrachten van de vier mogendheden te

ontwijken. Daarvoor in de plaats kwamen allerlei vage voorstellen. Indien de Sowjet-Unie zich niet alle moeite getroostte om de andere mogendheden zoveel mogelijk tegemoet te komen, zou deze agenda-conferentie door de halsstarrigheid van Amerika, Frankrijk en Engeland reeds mislukt zijn.

Ondertussen gaan de kapitalistische staten voort met hun oorlogsvoorbereiding. Maar de volkeren worden zich méer en méer bewust van de woorden van Stalin:

„De vrede zal bewaard en versterkt worden, indien de volkeren de zaak van het behoud van de vrede in eigen hand nemen en deze tot het uiterste verdedigen.”

Het verzet tegen de grote lasten van de oorlogsvoorbereiding wordt met de dag sterker. De stakingen zijn niet van de lucht. En zij worden door de eensgezindheid van de arbeiders gewonnen. We wijzen slechts op de overwinning van de Britse spoormannen en van de Belgische trammensen. In ons land is het looncongres van de E.V.C., waar meer dan 300 N.V.V.-ers en 100 K.A.B.-ers en C.N.V.-ers aanwezig waren, een teken aan de wand.

Maar bovenal zijn de gebeurtenissen in Barcelona van het grootste gewicht. Eerst heeft de bevolking Franco gedwongen door een eensgezinde actie de verhoging van de tramtarieven ongedaan te maken. Daarna is in Barcelona, ondanks het terreurbewind van Franco, een staking van 300.000 arbeiders tegen de duurte uitgebroken. Dat deze zo goed georganiseerde staking een beslissende invloed zal hebben op de verdere strijd in geheel Spanje, kunnen wij ons maar al te goed indenken. De Februaristaking in ons land was dit immers ook! Maar bovenal is deze gebeurtenis belangrijk omdat hierdoor de hoop van de imperialisten, dat Spanje een betrouwbare bondgenoot zou zijn, omdat de bevolking de oorlogspolitiek van Franco zonder verzet zou aanvaardde, de bodem is ingeslagen. Het Spaanse volk voegt zich hierbij daadwerkelijk in de rijen van hun Italiaanse en Franse broeders.

De strijd voor het brood, de strijd voor de vrede neemt een allesomvattend karakter aan. Laten wij alles doen om de eenheid van allen voor dit doel tot stand te brengen. Dan zal er geen oorlog zijn!

15 Maart 1951.

Het karakter van de regering-Drees

DE samenstelling en het program van de nieuwe regering-Drees werden pas bij het sluiten van deze editie bekend, zodat het nog niet mogelijk is, een uitgewerkt beeld van de regering en haar programma te ontwikkelen.

Bij deze korte voorlopige opmerkingen willen wij beginnen met een verwijzing naar *De Tijd*, die onmiddellijk constateerde dat het werkelijke program van de regering-Drees niet in haar regeringsverklaring staat.

Maar één ding staat vast. Het Partijbestuur van de C.P.N. verklaarde in zijn resolutie, dat „een nieuw kabinet is opgetreden met een nieuw program dat de voorbereiding inhoudt van deelname aan een agressieve oorlog en dat dit kabinet als een oorlogszuchtig kabinet moet worden beschouwd.”

Deze verklaring wordt ten volle bevestigd door het program, voorzover dat dan bekend is.

Zeer zeker moet de verdubbeling van de uitgaven voor oorlog en marine en het gereedmaken van vijf divisies als voorbereiding tot deelname aan een agressieve oorlog opgevat worden. Zeer zeker moet hieruit geconcludeerd worden, dat het nieuwe kabinet-Drees een oorlogszuchtig kabinet is.

En zeer zeker is het juist, dat wij hier te maken hebben met een nieuw kabinet. Want niet de personen, maar hun program beslist over het karakter van het kabinet. Er is thans een nieuw program, gedikteerd door Eisenhower. Hierover behoeft niet geargumenteerd te worden. Want de brief van Eisenhower aan Selden Chapin, de Amerikaanse ambassadeur in Den Haag, is gepubliceerd en deze brief bevatte het nieuwe program.

In deze voorlopige beschouwingen willen wij de nadruk leggen op een ander punt. De regeringsverklaring van Drees eindigt met de pathetische woorden: „Wij kunnen slechts dan bij ons volk begrip verwachten voor hetgeen geofferd moet worden, indien men ziet dat met alle kracht wordt gestreefd naar een... billijke verdeling van de persoonlijke en geldelijke lasten.”

De eerste daad van de regering was de verhoging van de prijs voor brood, suiker, margarine, vet en zeep.

De eerste daad van de regering was dus een aanslag op het bestaan van het werkende volk.

Om deze aanslag in het juiste licht te stellen, is het nodig de politiek van de vorige regeringen onder leiding van Drees te onderzoeken.

Zoals men weet begon de P.v.d.A. haar na-oorlogse regeringsloopbaan met de verklaring van Schermerhorn, dat de armoede

gelijk moest worden verdeeld en dat daarbij de rijken het meest moesten offeren.

Hoe echter vatten de Schermerhorns, Lieftincks en Drees' deze „gelijke verdeling” van de offers op?

Om dat te begrijpen moeten wij enkele vergelijkingen maken.

In de eerste plaats is daar de vergelijking van Lieftinck zelf, die in zijn brochure „De overheid neemt en geeft” er op wees, dat de winsten na de oorlog hoger geweest zijn dan in de jaren 1924/36. Hij zelf becijferde het bedrag der afschrijvingen, beleggingen en voorraadvorming in het jaar 1950 op bijna vijf miljard gulden, terwijl de beurswaarde van de aandelen der naamloze vennootschappen op hetzelfde ogenblik op ruim 5½ miljard gulden werd geschat.

Dit betekent dus, dat de ondernemers in staat zijn geweest hun kapitaal bijkans te verdubbelen. Dit zegt echter niet alles.

Een vergelijking van de winsten van elf typische ondernemingen, n.l. twee banken (Rotterdamse Bankvereniging en Nederlandse Handelsmaatschappij), de vier internationale concerns (Unilever, Koninklijke Petroleum, AKU en Philips), twee scheepvaartmaatschappijen (Nederland en H.A.L.), twee metaalbedrijven (Heemaf en Werkspoor), alsmede de Gist- en Spiritusfabriek te Delft, leren het volgende:

In het topjaar 1925, een der beste conjunctuurjaren na de eerste wereldoorlog, maakten deze ondernemingen tesamen een winst van ca. 187 miljoen gulden. In het jaar 1949 bedroeg hun gezamenlijke (officieel bekend gemaakte) winst 604,3 miljoen gulden. Dit is dus een stijging van niet minder dan 318 procent!

Lieftinck had dus wel gelijk, dat onder zijn bewind de winsten der grote ondernemers zijn gestegen. Als wij nu nog weten, dat de winsten van 1950 in vergelijking met 1949 soms 40 tot 50 procent hoger waren, dan blijkt niet alleen dat Lieftinck deze lijn heeft doorgetrokken, maar dat de heren reeds aardig bezig waren, extra-winsten uit de oorlogsvoorbereiding te halen.

De rijken werden dus onder het bewind van de vorige regering Drees—Lieftinck rijker. Het gezegde van de „gelijke verdeling der offers” was een leugen.

Nu echter de keerzijde van de medaille. We laten hier buiten beschouwing, dat de koopkracht van de lonen dank zij de prijs-politiek van de regering-Drees, stelselmatig achteruit is gegaan. Eén der meest venijnige methoden tot uitbuiting van de werkers is het stelsel van de indirecte belastingen. In het buitenland is dit stelsel bekend onder de schimpnaam „negerbelasting”.

De voor-oorlogse regeringen hebben dit stelsel reeds tot een grote hoogte weten op te voeren. Maar een vergelijking van de belastingspolitiek van Colijn met die van Lieftinck leert toch, dat Colijn nog een onschuldig lammetje was in vergelijking met de wolf Lieftinck.

Hieronder volgt een vergelijking van de opbrengst der indirecte belastingen in de jaren 1938 en 1950:

OPBRENGST INDIRECTE BELASTINGEN

	1938	1950	1938	1950	Stijging 1950
	(mill. gulden)		Per hoofd bev.		t.o.v. 1938
			in guldens		
Omzetbelasting	77.1	952	8.9	95.2	1235%
Accijns suiker	56.8	95.2	6.5	9.5	167.5%
„ tabak	36.5	260.5	4.1	26.5	713.7%
„ alcohol	39.3	114.4	4.4	11.4	291%
„ zout	2	2.7	0.3	0.27	3.5%
Invoerrechten	99.1	445.9	11.4	44.6	450% *)

Hieruit blijkt, dat de totale druk der in de tabel genoemde indirecte belastingen tegenover 1938 verzesvoudigd is. Het meest sprekende voorbeeld voor de opvatting van Lief tinck over de „gelijkmatige verdeling” van de offers is echter de ontwikkeling van de omzetbelasting. Deze bracht liefst ruim het twaalfvoudige op.

Ongetwijfeld was Colijn geen kleine jongen op het gebied van het plukken der massa. Uit een kort voor de oorlog gepubliceerde speciale onderzoeking van het Centraal Bureau voor Statistiek bleek, dat de indirecte belastingen voor de groep der kleinste inkomens ca. 6 keer zo hoog waren als de directe belastingen. Maar de totale belastingen (inkomens-, indirecte belastingen en crisisheffing) bedroegen voor een inkomen beneden 1400 gulden ca. 10,2%.

Een korte berekening leert ons dat een arbeidersgezin met een inkomen van 2340 gulden (ongeveer vergelijkbaar met het voor-oorlogse inkomen van 1400 gulden) en bestaande uit vier personen, alleen aan omzetbelasting, invoerrechten, accijns op suiker, zout en tabak in 1950 een bedrag van 176 gulden per persoon of 704 gulden in totaal betaalde. Dit is precies dertig procent van het loon! Hierbij is dan de loonbelasting nog niet inbegrepen, die elke week door de baas wordt afgehouden.

Het onsociale karakter van de indirecte belastingen wordt duidelijk, wanneer wij nog even tot de reeds aangehaalde voor-oorlogse studie terugkeren. Daaruit bleek, dat de families met de laagste inkomens (dus tot 1400 gulden per jaar) door de indirecte belastingen 8,69% van hun inkomen aan de staat afstonden. Hoe hoger het inkomen, hoe lager echter het percentage der indirecte belastingen. Voor voor-oorlogse inkomens boven 6.000 gulden bedroeg dit b.v. nog slechts 4 procent, minder dan de helft dus van de arbeidersgezinnen.

De indirecte belasting is de belichaming van het „leitmotief” der kapitalisten: De zwaarste lasten voor de zwakste schouders!

De kwestie is dus dat Drees en Lief tinck deze leidraad van de reactie tot in de uiterste perfectie hebben uitgevoerd en zelfs het aanpassingsbeleid van Colijn in de schaduw hebben gesteld.

In dit licht moeten wij de regeringsverklaring van de nieuwe regering-Drees zien. Haar verleden is om zo te zeggen een garantie, dat zij van plan is de kosten der oorlogsvoorbereiding op de

*) Dit cijfer weerspiegelt de absolute stijging van kolom 2.

schouders der werkers af te wentelen. Deze verwachting werd tot zekerheid toen zij begon met de prijzen der eerste voedingsmiddelen brood, suiker, margarine en vet van 10 tot 40% te verhogen. Niemand zal b.v. beweren dat de oorlogsfabrikanten margarine op hun brood eten. En de prijsverhoging der eerste levensmiddelen speelt vanzelfsprekend bij een inkomen van 50.000 of 100.000 gulden geen enkele rol. Vooral niet als men bedenkt, dat de extra-winsten rijkelijk zullen vloeien als gevolg van de oorlogsopdrachten en dat de belastingen op de inkomens weer aan de financiers en fabrikanten terugkomen in de vorm van de oorlogsopdrachten!

Als een extra-pikante noot moet hieraan slechts toegevoegd worden, dat de regering leningen ter gedeeltelijke financiering van de bewapening wil uitschrijven. Binnenlandse leningen betekenen niets anders, dan dat een kleine groep bezitters aan de staat leent en dat de grote groep der niet-bezitters daarvoor moet betalen. De oorlogscredieten zijn dus nog een extra-cadeau van Lief tinck aan de bezitters, ten koste van de niet-bezitters.

Dit alles tezamen genomen karakteriseert de regering-Drees.

De na-oorlogse reactie heeft de kunst van de uitbuiting der massa reeds tot schaamteloze hoogte opgevoerd. Maar het spreekt vanzelf dat ook het jongste verleden nog slechts kinderspel is vergeleken bij de plannen die zij ter financiering van de door Washington opgelegde bewapeningsplannen heeft uitgebreed.

En hierbij hebben wij het anti-nationale karakter van de nieuwe regering nog niet belicht, dat op sprekende wijze onderstreept wordt door het feit, dat zij zich haar program door Washington heeft laten dicteren. Tegen deze volksvijandige regering de strijd te organiseren — dat is de eerste taak van alle vredelievende Nederlanders, dat is de taak van de arbeidersklasse onder leiding van de Communistische Partij.

F. BARUCH

In de politiek zijn de mensen altijd de onschuldige slachtoffers geweest van bedrog en zelfbedrog, en zij zullen dat blijven zolang zij niet leren om achter alle frazen, verklaringen, morele, godsdienstige, politieke en sociale beloften de belangen van deze of gene klasse te onderscheiden.

W. LENIN

De centrale taak voor de komende maanden

IN Berlijn kwam eind Februari de Wereldvredeesraad bijeen. Op deze zitting werden historische besluiten genomen, vastgelegd in een oproep en een zestal resoluties die, indien zij verwezenlijkt worden, een duurzame vrede zullen verzekeren.

Het belangrijkste besluit is ongetwijfeld de organisatie van een massabeweging voor de ondertekening van de oproep van de Wereldvredeesraad voor het afsluiten van een vredesverdrag tussen de vijf grote mogendheden: Amerika, de Sowjet-Unie, de Chinese Volksrepubliek, Engeland en Frankrijk.

Deze klare en duidelijke, voor elk weldenkend mens aanvaardbare oproep zal in de komende maanden door nog meer miljoenen ondertekend moeten worden dan de oproep van Stockholm.

En dat kan. Deze oproep omvat alles wat de vredelievende mensen verlangen, omdat zij de kern van alle vraagstukken raakt.

Aan vroegere acties namen vele miljoenen actief deel. Maar nog velen hadden bezwaren en twijfelden aan de goede trouw.

Bezwaren die in hoofdzaak neerkwamen op: „Alles goed en wel, geen atoombom, accoord, maar dat betekent nog niet: geen oorlog. Over de vraag oorlog of vrede beslissen toch de grote mogendheden.”

En daarbij komt dan nog, dat velen, die door de dagelijkse leugencampagnes tegen de Sowjet-Unie ervan uitgaan, dat de Sowjet-Unie een nieuwe oorlog zou beginnen, de vraag stelden: Is deze actie niet in het voordeel van de Sowjet-Unie?

De oproep van de Wereldvredeesraad zal ook deze mensen, die zeker ook voor de vrede zijn, kunnen brengen tot het zetten van hun handtekening.

Is nu de actie van Stockholm van geen betekenis geweest, zullen velen zich afvragen?

Natuurlijk wel. De actie tegen de atoombom bracht honderden miljoenen in beweging en was een gevoelige slag tegen de atoombomdiplomaten, die de atoombom als afpersingsmiddel gebruikten tegen de vredelievende volkeren. De 500.000.000 handtekeningen zijn nog steeds van waarde als blijvende waarschuwing aan heren als Eisenhower, die nog kort geleden verklaarde, niet te zullen aarzelen om als eerste de atoombom te gebruiken. Door deze actie viel er geen atoombom op Korea, hetgeen niet alleen voor Korea, maar voor de gehele wereld een ramp zou zijn geweest.

Maar bovenal legde deze actie de basis voor een wereldorganisatie voor de vrede, die haar weerga in de geschiedenis niet kent, en die de meest representatieve van alle bestaande internationale organisaties is.

500.000.000 handtekeningen zijn 500.000.000 levende mensen, die uitdrukking gaven aan hun afschuw van de oorlog en die zich

bewust zijn geworden welk een beslissende rol zij vervullen.

Maar deze actie maakte een nieuwe oorlog niet onmogelijk. Met de ervaringen van deze actie, op de basis die toen gelegd is, zullen de vredeskrachten er in slagen onder de oproep van de Wereldvredeeraad, die beslissend is over de vraag oorlog of vrede, een nog groter aantal handtekeningen te verzamelen dan onder de oproep van Stockholm.

Twee van de vijf mogendheden, die in de oproep genoemd worden, de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek, onderschrijven de oproep. De handtekeningen van hun vertegenwoordigers staan er reeds onder.

Deze landen hebben een bevolking van 650.000.000 mensen. De regeringen van drie landen, Amerika, Engeland en Frankrijk, met een bevolking van 225.000.000, aanvaardden haar niet. Doch de overgrote meerderheid van deze 225 miljoen mensen zijn het met deze oproep eens. De uitspraak en de actie van deze miljoenen, gevoegd bij de miljoenen in de overige kapitalistische landen, zullen deze regeringen ertoe moeten dwingen in te stemmen met het bijeenroepen van een bijeenkomst van de Grote Vijf, met het doel om tot een vredesverdrag te komen.

Kameraad Stalin zegt in zijn interview met de Prawda:

„De oorlog zou onvermijdelijk kunnen worden, indien de oorlogstokers er in slagen de volksmassa's in een net van leugens te verstrikken, hen te misleiden en hen in een nieuwe wereldoorlog te storten.

Dat is de reden, waarom de brede campagne voor de handhaving van de vrede, als een middel om de misdadige kuiperijen van de oorlogstokers te ontmaskeren, nu van het allergrootste belang is.”

Dat net van leugens kunnen we dagelijks rondom ons waarnemen, bij grote en kleine gebeurtenissen.

Wij zagen ze rondom de Februari-staking, waarbij de reactionaire pers zich verstrikte in een leugen-berichtgeving. Hier kon dat door honderdduizenden gecontroleerd worden.

Wij zien het rondom de regeringscrisis en de oorzaken daarvan. We zagen het in verslagen over de verrichtingen van de Nederlandse soldaten in Korea, waarbij ze nu nog niet uit de leugens gekomen zijn.

Wij zien het rondom de conferentie van de plaatsvervangende ministers van Buitenlandse Zaken in Parijs, waarbij volgens een van te voren opgesteld plan een berichtgeving georganiseerd wordt, welke de Sowjet-Unie verantwoordelijk maakt voor een eventuele mislukking.

Maar dit leugenachtige gedoe is nog niets, vergeleken bij de „misdadige kuiperijen” welke worden bedreven, waar het gaat om de oorlogsvoorbereiding tegen de Sowjet-Unie:

„De Sowjet-Unie is agressief. De Sowjet-Unie bedreigt ons. De Sowjet-Unie organiseerde de oorlog in Korea. De Sowjet-Unie heeft 400 divisies op de been. Oost-Duitsland heeft een zwaar bewapend leger. De Volksdemocratische landen verbreken de vredesverdragen en hebben enorme legers georganiseerd. De Volksdemocratische landen hebben het plan om Joegoslavië

binnen te vallen." Ziehier enkele van de honderden misdadige leugens,, die dag in dag uit de wereld worden ingestuurd. Daarbij komt dat alle voorstellen van de Sowjet-Unie verdraaid en van vals commentaar voorzien, worden bekend gemaakt.

Voor mij ligt een resolutie van de *Nieuwe Koers*, als protest tegen de stopzetting van de woningbouw, als gevolg van de ons door Amerika opgedrongen bewapeningswaan. Maar tot die logische conclusie komt de *Nieuwe Koers* niet. Zij zegt: „dat ernstige gevaren onze vrijheid bedreigen door de overweldigingspolitiek van de zijde der Sowjet-Unie.”

De actie voor een vredesverdrag zal ons in staat stellen om dit leugen-gordijn, dat de basis is van de oorlogsvoorbereiding tegen de Sowjet-Unie, aan flarden te scheuren.

Immers, elke handtekening onder deze oproep stelt de vraag: „Regering, waarom sluit gij geen vredesverdrag? Waarom zijt gij daartegen? De Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek, evenals de Volksdemocratische landen zijn er voor! De meerderheid der volkeren is er voor!”

Een weigering van de regeringen der kapitalistische landen zal door de vredelievende mensen dan ook, zoals in de oproep vermeld staat: „beschouwd worden als een bewijs, dat de betreffende regering agressieve bedoelingen heeft.”

En indien dus honderden millioenen mensen over de gehele wereld, door deze actie duidelijk gemaakt wordt, dat de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen vóór een vredesverdrag zijn, en de regeringen van de kapitalistische landen er tegen, wanneer het hun dus duidelijk wordt, dat niet de Sowjet-Unie, maar Amerika met zijn satellieten agressief zijn, naar een oorlog drijven, dan is het duidelijk, wat daarvan de gevolgen zullen zijn.

Nu reeds neemt de strijd tegen de verslechtering tengevolge van de enorme oorlogsuitgaven hand over hand toe. Maar naar de mate van de omvang van de actie voor het vredesverdrag, naar de mate van de ontmaskering van de oorlogsstokers, zullen de massa's in de kapitalistische landen weigeren mee te doen aan de oorlogsvoorbereiding, zullen ze hun regeringen dwingen een andere koers te varen, en indien zij daartoe niet bereid zijn, dan zullen de regeringscrisissen die we nu beleven, nog maar een peuleschilletje zijn bij die van straks.

„Het is hierom dat zij (de agressieve krachten — J. S.) bevreesd zijn voor de campagne ter verdediging van de vrede, omdat zij bang zijn, dat deze campagne de agressieve bedoelingen van de reactionaire regeringen bloot zou leggen.” (Stalin in interview met de *Prawda*).

Het besluit van de Wereldvredesraad om een internationaal vredesreferendum te houden, dat zijn weerga in de geschiedenis niet kent, zal dan ook een belangrijke, zo niet beslissende stap zijn naar een duurzame vrede.

De gehele samengebalde kracht van de vredesbeweging zal hieraan moeten medewerken, met inspanning van de uiterste kracht.

Het spreekt vanzelf, dat onze partij en de massa-organisaties

bij de uitvoering van deze besluiten een belangrijke taak hebben.

„De communistische- en arbeiderspartijen van alle landen zullen als te voren in de voorste rijen van het machtige leger van de vredesvrienden staan, zij zullen het actiefste deel van dit leger vormen, want in de tegenwoordige internationale omstandigheden is hun centrale taak de strijd voor het handhaven en het verankeren van de vrede, zijn er voor hen geen andere belangen, dan de bloedeigen levensbelangen van de volksmassa!”

(Voor een Duurzame Vrede - No. 9).

Maar wat gebeurt er nu met de actie tegen de herbewapening van Duitsland?, zullen velen zich afvragen.

De besprekingen die in Berlijn werden gehouden stonden voor een belangrijk deel in het teken van de Duitse herbewapening. De resolutie die daarover werd aangenomen en waarin bekend wordt gemaakt, dat in Duitsland zelf een referendum wordt georganiseerd tegen de herbewapening, eindigt met de woorden:

„De Wereldvredesraad roept alle rechtstreeks bedreigde landen op, zich in een krachtig protest te verenigen, dat, door millioenen mannen en vrouwen ondersteund, hun regeringen er toe zal dwingen nog in de loop van dit jaar een vredesverdrag met een vredelievend Duitsland te sluiten, een Duitsland dat zijn eenheid zal hebben hersteld en wiens door een internationaal verdrag gegarandeerde ontwapening het beste onderpand voor de vrede in Europa zal zijn.”

Nederland behoort tot de rechtstreeks bedreigde landen. In ons land is de strijd tegen de Duitse herbewapening een onderdeel van onze nationale politiek. Deze strijd is in geen enkel opzicht in tegenstelling tot die voor een vredesverdrag, doch vormt daar een onderdeel van. Een vredesverdrag tussen de vijf grote mogendheden zal n.l. ook het vraagstuk-Duitsland tot een oplossing kunnen brengen.

De Wereldvredesraad legt dan ook de nadruk op het verstrekkende, het allesbeheersende, n.l. een wereldpetitionnement voor een vredesverdrag. En o.i. terecht. Twee petitie's tegelijk zou de actie voor beide verzwakken, zou de kracht verdelen.

En tegelijk met de massale actie voor een vredesverdrag kan en moet de strijd tegen de herbewapening niet alleen voortgezet, doch verbreed worden.

Een groot aantal voorbeelden tonen aan hoe dat gebeuren kan. Wijzen we slechts op de uitspraken van vele vooraanstaande Nederlanders tegen de herbewapening, op de talloze comité's, die uit de bevolking ontstonden in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag e.a. plaatsen. Wijzen we op de acties die vooral onder intellectuelen gaande zijn. Wijzen we op de protesten uit tal van vergaderingen, bedrijven, buurten en verenigingen.

Maar wijzen we bovenal op de herdenking van de Februaristaking, die dit jaar grootser was dan ooit tevoren, hetgeen te danken was aan het feit, dat deze herdenking in het teken stond van de strijd tegen de herbewapening. Zij was een niet mis te verstane uitspraak van de wil van ons volk: Geen Duitse Wehrmacht aan onze Oostgrens.

Al deze initiatieven, vaak van mensen die ver van ons af staan,

ja ons zelfs vijandig zijn, wijzen erop hoe wij moeten werken, n.l. deze initiatieven en acties met kracht ondersteunen, niet aflaten op vergaderingen, meetings, in de bedrijven en buurten protesten te organiseren tegen de herbewapening.

Wij zullen de historische besluiten van Berlijn overal moeten bediscussiëren. Wij kunnen dit doen aan de hand van de resolutie van het Partijbestuur, en van de artikelen in *De Waarheid, Voor een duurzame Vrede* en *Vrede*. Maar bovenal zullen we aan de slag moeten gaan en niet wachten tot anderen iets gaan doen.

Van ons zal veel afhangen, want nog steeds is van kracht wat in de resolutie van het Informatiebureau der Communistische en Arbeiderspartijen van November 1949 staat:

„De uitslag van deze gigantische en steeds heviger strijd voor de vrede is voor een groot deel afhankelijk van de energie en het initiatief van de communistische partijen. Het is mogelijk de plannen van de oorlogsdrijvers te doen mislukken. Het hangt voor alles van de communisten, de vooraanstaande strijders af, deze mogelijkheid tot werkelijkheid te maken.”

JAN SCHALKER

Het Anglo-Amerikaans militairverbond

W. I. Lenin - de organisator en leider van de Bolsjewistische Partij

22 April 1951 is het 80 jaar geleden, dat Wladimir Iljitsj Lenin, de grote leider en leraar van de werkers, de grondlegger van de bolsjewistische partij en van de Sowjetstaat geboren werd. Zowel de leer als het streven van Lenin hebben op het lot van de internationale revolutionaire arbeidersbeweging, ja, op de gehele gang van de wereldgeschiedenis, een geweldige invloed uitgeoefend. Het leninisme is de wetenschappelijke uitdrukking geworden van de ervaringen en opgaven van de arbeidersbeweging in een nieuw tijdperk, het tijdperk van het imperialisme.

Lenin ontdekte de historische zin van het imperialistische tijdperk, hij gaf het proletariaat het ideologische, organisatorische en tactische wapen ter verwezenlijking van de socialistische revolutie, ter handhaving van de dictatuur van het proletariaat en voor de stichting van de socialistische maatschappij.

De vervulling van de historische opgaven van het nieuwe tijdperk was onmogelijk zonder het in het leven roepen van „een nieuwe partij”, een strijdbare, een revolutionaire partij, sterk genoeg om de proletariërs in de strijd om de macht aan te voeren, ervaren genoeg, om zich in de moeilijke omstandigheden van de revolutionaire situatie te oriënteren en elastisch genoeg, om alle mogelijke klippen op de weg naar het doel te omzeilen.

De Partij van het nieuwe type

In nauwe samenwerking smeedden W. I. Lenin en J. W. Stalin een revolutionaire partij van het nieuwe type, een partij van de strijd voor de dictatuur van het proletariaat, voor de overwinning van het communisme, een partij, onverzoenlijk tegenover het reformisme en tegenover samenzweerdere van allerlei soort.

Bij de eerste schreden op de revolutionaire weg stelde Lenin reeds bij het uitwerken van het revolutionaire program van de Russische marxisten onbarmhartig alle openlijke en verkapt vijanden van het marxisme aan de kaak, waarbij hij het principe van de partijdigheid tegen het burgerlijke objectivisme verdedigde en hartstochtelijk propageerde.

Reeds in de 90-er jaren van de vorige eeuw ontplooidde Lenin een ontzagwekkend organisatorisch werk, dat de opbouw van een proletarische partij beoogde. Onder zijn leiding voltrok zich de historische wending van de propaganda van het marxisme in een kleine kring van vooruitstrevende arbeiders, naar de politieke agitatie onder de brede massa's van de arbeiders.

Stalin, Lenins beste leerling

Het was Stalin, die de grote historische betekenis van de leninistische „Iskra” en van de geniale werken van Lenin aantoonde, welke bij het scheppen van de bolsjewistische partij, een partij van het nieuwe type, een richtinggevende en beslissende rol speelden. In de Korte Leergang van de Geschiedenis van de C.P.S.U. (b) schrijft J. W. Stalin:

„Lenins boek „Wat te doen?” was de ideologische voorbereiding van zulk een partij.

Lenins boek „Een schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts”, was de organisatorische voorbereiding van zulk een partij.

Lenins boek: „Tweeërlei tactiek van de sociaal-democratie in de democratische revolutie” was de politieke voorbereiding van zulk een partij.

Lenins boek: „Materialisme en Emperio-kriticisme” was tenslotte de theoretische voorbereiding van zulk een partij.”

De partij van de arbeidersklasse, zo leert het leninisme, is de eenheid van program, tactiek en organisatie. De partij is een eenheid van denken en willen, de eensgezindheid in doel en acties van de voorhoede van de arbeidersklasse.

Lenin en Stalin, die het proletariaat grote revolutionaire doeleinden voor ogen stelden, schiepen ook zorgvuldig de organisatie, die in staat is, deze doeleinden te verwezenlijken. Lenin koos zijn geestverwanten en strijdmakkers uit, voedde hen op en verenigde hen. Dat waren de kaders, die de bolsjewistische partij opbouwden. Onder leiding van Lenin en Stalin vormde zich een ijzeren garde van moedige en standvastige beroepsrevolutionairen, die in het vuur van de revolutionaire strijd beproefd waren.

De bolsjewistische partij werd gevormd in vastberaden strijd tegen de vervalzers van het marxisme, tegen alle verschijningsvormen van burgerlijke ideologie in de arbeidersbeweging.

Lenin hield het vaandel van het partij-principe hoog en streed onvermoeid voor de zuiverheid der partijgelederen. Hij zei:

„Het is onze taak om de stevigheid, het uithoudingsvermogen en de zuiverheid van onze Partij te behoeden.”

In alle etappen van de geschiedenis van de bolsjewistische partij verlangde Lenin van de partij, dat zij de situatie nuchter zou beoordelen, niet duizelig zou worden door overwinningen, bij tegenslagen niet in paniek zou geraken, alle mogelijke hindernissen op de weg naar het doel moedig en vastberaden zou overwinnen.

Leninisme en imperialistische oorlog

In de strijd tegen de talrijke vijanden van het proletariaat verstevigde de partij haar rijen en verbreedde onvermoeibaar haar verbindingen met de arbeidersklasse. Bij iedere beslissende wending van de geschiedenis, organiseerde de grote Lenin de massa's in de strijd voor de ineensmoting van tsarisme en kapitalisme, wapende hij de partij met een helder begrip voor de poli-

tieke situatie en formuleerde hij de taken van de partij.

De bolsjewistische partij kwam eervol uit de ernstige beproevingen gedurende de eerste imperialistische wereldoorlog tevoorschijn. Zij bleek de enige politieke partij te zijn, die de zaak van het socialisme, de zaak van het proletarisch internationalisme, tot het einde toe trouw bleef. Toen de reformisten de heren van het compromis, die aan het hoofd stonden van de partijen van de 2e Internationale, niet bestand bleken tegen de roes van het chauvinisme en openlijk in dienst van het imperialisme traden, verhef Lenin het vaandel van de strijd tegen het sociaal-chauvinisme en sociaal-pacifisme en gaf de revolutionaire leus uit van de verandering der imperialistische oorlog in de burgeroorlog. Als grootste theoreticus en leider van de arbeidersklasse, wapende Lenin de bolsjewistische partij en het gehele internationale proletariaat in die jaren met een nieuwe consequente theorie van de socialistische revolutie, die in overeenstemming is met het nieuwe historische tijdperk. Lenins leer, volgens welke de overwinning van het socialisme ook in één land mogelijk is, die daarna in Stalins werken verder ontwikkeld werd, is tot leidster geworden in de strijd van de partij en de arbeidersklasse voor de diepgrijpende revolutionaire omvorming van de maatschappij, voor de vestiging van het socialisme.

De actieve strijd van de bolsjewisten voor het omzetten van de imperialistische oorlog in de burgeroorlog droeg zijn vruchten.

De absolute monarchie in Rusland werd in Februari 1917 omvergeworpen. Vanaf de eerste dagen van de burgerlijk-democratische Februari-revolutie riep Lenin op te strijden voor de omverwerping van de bourgeoisie, voor de socialistische revolutie.

Lenins beroemde April-thesen

In zijn beroemde April-thesen maakte Lenin de balans op van de ervaringen der bolsjewistische partij in de strijd en stelde hij een geniaal plan aan de orde dat opriep tot de strijd voor het overgroeien van de burgerlijk-democratische in de socialistische revolutie.

In de, door de revolutionaire scheppingskracht van het volk ontstane Sowjets, ontdekte de grote leider van de arbeiders met geniale scherpzinnigheid de vorm van de nieuwe staatsmacht, van een macht der werkers, de vorm van de socialistische staat, die de dictatuur van het proletariaat vertolkt.

Lenin en Stalin, die ten nauwste met elkaar verbonden waren, leidden de bolsjewistische partij vastberaden en vol vertrouwen naar de socialistische revolutie.

In de loop van 8 maanden veroverden de bolsjewisten in 1917 de meerderheid van de arbeidersklasse van Rusland, evenals in de Sowjets en trokken millioenen boeren naar de kant van de socialistische revolutie. Geleid door de wijze strategie en tactiek van Lenin en Stalin onttrok de bolsjewistische partij de massa's aan de invloed van de kleinburgerlijke partijen, de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki en de anarchisten. De partij

verrichtte een ontzaglijke politieke arbeid aan het front en in het achterland en bereidde de massa's voor op de stormloop tegen het kapitalisme.

De partij leidde de werkende massa's in October 1917 tot deze stormloop op het kapitalisme. De weg was moeilijk en onbekend, maar de partij van Lenin en Stalin legde die weg met succes af. Door de gehele voorafgaande geschiedenis was zij op de verzevenlijking van deze grote opgave voorbereid. De October-revolutie vestigde in het land de dictatuur van het proletariaat, zij legde de leiding van de staat in handen van de arbeidersklasse. Zij opende een nieuw tijdperk in de geschiedenis van de mensheid, het tijdperk van de proletarische revoluties. Zij werd tot een keerpunt in het bestaan van het wereldkapitalisme, in de internationale arbeidersbeweging, alsook in de nationale en koloniale bevrijdingsbeweging, zij ontketende het revolutionaire initiatief van de werkers in de strijd tegen het imperialisme.

Triomf der partij van Lenin en Stalin

Na de grote Octoberrevolutie werd de bolsjewistische partij de regerende partij in het land van de Sowjets, tot leidende krachtfactor in het stelsel van de dictatuur van het proletariaat.

Alle pogingen van de vijanden tijdens de burgeroorlog en van de buitenlandse interventie, om de jonge Sowjet-Republiek te verslaan en het Rusland van kapitalisten en grootgrondbezitters weer te herstellen en het tot een aanhangsel van het imperialisme te maken leden een volledig fiasco. Geïnspireerd door Lenin en Stalin, mobiliseerde de bolsjewistische partij de arbeiders en boeren tot de vaderlandse oorlog tegen de indringers en de binnenlandse contra-revolutie. Het Rode Leger verpletterde de krachten van de binnenlandse contra-revolutie, het versloeg de indringers en verdreef hen van de Sowjetgrond. De door de revolutie verslagen partijen, de sociaal-revolutionairen, de mensjewiki, de anarchisten, de nationalistenvan, die gedurende de interventieperiode door de wit-gardisten en buitenlandse indringers waren ondersteund, ontpopten zich geheel in de ogen van de volksmassa's als contra-revolutionaire partijen. De periode van de burgeroorlog was de periode van de politieke ondergang van deze partijen en van de definitieve triomf van de partij van Lenin en Stalin.

Octoberrevolutie, grondslag voor de vrede

In de jaren van de overgang naar de vreedzame opbouw, voltrok de bolsjewistische partij in een ingewikkelde situatie de moeilijke overgang van de politiek van het oorlogscommunisme, naar de Nieuwe Economische Politiek, waarvoor de grote Lenin het fundament legde. De partij verstevigde het bondgenootschap van arbeiders en boeren, waarin aan de arbeidersklasse de leidende rol toebehoort. Op grondslag van de nationaliteitenpolitiek van Lenin en Stalin door de gelijkberechtiging en de

broederlijke vriendschap der volkeren, vormde zich de machtige, onverwoestbare Unie van Socialistische Sowjet-Republieken.

Stalin zet Lenins werk voort

Sinds Lenins dood wordt het door hem begonnen grote werk door Lenins geniale vriend en strijdmakker, Stalin, met succes voortgezet.

In een verbitterde strijd tegen hen, die het kapitalisme weer wilden herstellen, de Trotskisten, Boecharinisten, nationaal-chauvinisten en andere vijanden van de partij en van het Sowjetvolk, verdedigde Stalin de leer van Lenin van de socialistische revolutie en van de opbouw van het socialisme. Hij sloot de partij om het vaandel van Lenin aaneen, hij ontmaskerde en versloeg de vijanden van de partij. De partij kwam uit deze strijd nog meer gesloten en eensgezind naar voren.

Stalin ontwikkelt de grote leer van het Leninisme in overeenstemming met de nieuwe eisen van de historische vooruitgang en brengt haar op een hogere trap. Stalin heeft de theorie en de praktische richtlijnen voor de socialistische industrialisatie van het land uitgewerkt, waardoor de historische opgave, om de landbouw te collectiviseren, werd vervuld; hij schiep de leer van de socialistische staat, hij onthulde de krachtbronnen van de Sowjetstaat, hij gaf de theoretische bewijsvoering en de ontwikkeling van het leninistische principe, inzake de voorrang van de Sowjetmaatschappij en staatsorde boven iedere andere maatschappij-orde. Steunende op de ervaringen van de socialistische revolutie in de U.S.S.R. en bij het verder ontwikkelen van de leninistische theorie van de overwinning van het socialisme in één afzonderlijk land, kwam Stalin tot de geniale conclusie, dat het mogelijk is, de communistische maatschappij in de U.S.S.R. ook dan op te bouwen, wanneer een kapitalistische omgeving blijft bestaan. Stalin werkt onvermoeibaar aan het verstevigen van de communistische partij, het onoverwinnelijke wapen van het proletariaat, hij verrijkt de leninistische leer en ontwikkelt die verder.

Het marxisme-leninisme en onze tijd

Lenin en Stalin hebben de partij steeds geleerd haar eigen werk kritisch te beoordelen, gebreken aan het licht te brengen en vastberaden uit de weg te ruimen. J. W. Stalin verklaart:

„De zelfkritiek is een onmisbaar en voortdurend werkend wapen uit het arsenaal van het bolsjewisme, dat met de gehele natuur van het bolsjewisme, met zijn revolutionaire geest, onafscheidelijk verbonden is.”

Toen zij opkwamen voor eenheid en discipline in de bolsjewistische partij, stonden Lenin en Stalin steeds aan het hoofd van de ideologische strijd tegen het internationale opportunisme. De revolutionaire elementen in de internationale arbeidersbe-

weging voedden zij voortdurend met zorg op in de geest van de onverzoenlijke strijd tegen het opportunisme.

In de strijd voor de eenheid in de rijen der arbeidersklasse hebben Lenin en Stalin steeds geëist, dat de eenheid op de grondslag van de marxistische ideologie verwezenlijkt zou worden. Zo heeft b.v. de likwidatie van de splitsing van de arbeidersbeweging in de landen van de Volksdemocratie, de vereniging van de communistische en de socialistische partijen op basis van het marxisme-leninisme plaats gehad. De marxistisch-leninistische ideologie is heden tot het machtigste wapen geworden in de strijd van de werkers van de kapitalistische landen voor hun bevrijdingsoorlog.

De U.S.S.R. vóór vreedzame samenwerking

Een halve eeuw geschiedenis heeft de partij van Lenin en Stalin zeer rijke ervaringen gegeven in de strijd voor de overwinning van de dictatuur van het proletariaat, voor de socialistische omvorming van de maatschappij.

Zulke ervaringen bezit geen enkele andere partij. De geschiedenis kent geen voorbeeld van zulk een reusachtige omvang van de revolutionaire volksbeweging, niet zulk een heldenmoed, geslotenheid of georganiseerdheid van de revolutionaire massa's als in deze 50 jaren, waar de boven alles triomferende ideeën van het marxisme, vruchtbaar verder ontwikkeld door Lenin en Stalin, bezit namen van het bewustzijn van miljoenen, toen een grote energie geboren werd, in de strijd voor het bereiken van een groot doel. In dit tijdperk hebben de werkers van Rusland, geleid door de partij van Lenin en Stalin, de dictatuur van het proletariaat veroverd, alle aanvallen van de binnen- en buitenlandse contra-revolutie afgeslagen, het socialisme gevestigd en de vrijheid en onafhankelijkheid van het socialistisch land in de zegenrijke grote vaderlandse oorlog tegen het fascisme gehandhaafd.

Het Sowjetland is tot een machtige socialistische Staat geworden, die met succes de communistische maatschappij opbouwt.

Getrouw aan Lenins testament voert de Sowjet-Unie onbuigzaam haar vreedzame leninistisch-stalinistische buitenlandse politiek door, die het gehele anti-imperialistische en democratische kamp aaneensluit en bezieling geeft. Meer dan ooit worden de woorden van de grote Lenin bevestigd: Onze vredespolitiek wordt door de geweldige meerderheid van de bevolking van de aardbol goedgekeurd. Het Sowjetland gaat in zijn buitenlandse politiek uit van de aanwijzingen van Lenin en Stalin, die het naast elkaar bestaan en de vredelievende samenwerking van de beide systemen in de wereld — het socialistische en het kapitalistische — als mogelijk beschouwen.

De door Lenin en Stalin geschapen bolsjewistische partij, is van de kleine groep, die zij in het begin van deze eeuw vormde, tot een grote revolutionaire partij geworden. Naar haar voorbeeld zijn communistische resp. proletarische partijen in alle

landen ontstaan, gegroeid en sterk geworden, die samen meer dan 18 miljoen communisten tellen. De volkeren van een aantal Middel-Europese, Zuid-Oost-Europese en Aziatische landen hebben de weg van de socialistische opbouw betreden en waren in staat de ketenen van de kapitalistische slavernij af te schudden.

Het Chinese volk heeft onder de leiding van de communistische partij een historische overwinning op de krachten van het imperialisme en de reactie behaald en heeft de Chinese Volksrepubliek gesticht.

Het kamp van socialisme en democratie, welks krachten die van het imperialistische kamp vele malen overtreffen, verenigt tegenwoordig onder zijn onoverwinnelijke vaandel een derde der gehele mensheid.

De geniale opvolger van Lenins werk, J. W. Stalin, voert het Sowjetvolk zegevierend naar het communisme, hij strijdt onvermoeid voor de zaak van de vrede, de democratie en het socialisme in de gehele wereld.

D. KOEKIEN

Proletarische cultuur

De proletarische cultuur valt niet uit de hemel, ze is geen uitvinding van mensen, die zichzelf als vakmensen voor de proletarische cultuur beschouwen. Dat is allemaal nonsens. De proletarische cultuur moet het resultaat zijn van de wetmatige ontwikkeling van dat totaal aan kennis, dat de mensheid onder de druk van de kapitalistische maatschappij, van de feodale maatschappij, van de bureaucratische maatschappij heeft vergaard. Wij hebben niets aan het „geblok” van de oude school, maar wij moeten het geheugen van ieder, die leert, door de kennis van de voornaamste feiten ontwikkelen en vervolmaken, want het communisme wordt een fraze, een uithangbord zonder meer, en de communist alleen maar een zwetser, wanneer hij niet alle verworven kennis in zijn bewustzijn verwerkt. Jullie moet je deze kennis niet alleen eigen maken, maar je moet je deze zó eigen maken, dat je er kritisch tegenover staat, om je geest niet met onnutte ballast te bezwaren, maar door de kennis van alle feiten, die voor een ontwikkeld mens van tegenwoordig onontbeerlijk zijn, te verrijken. Een communist, die ertoe zou komen, op grond van de aan hem overgedragen resultaten met zijn communisme te pralen, zonder zelf een zeer ernstige, zeer moeilijke en omvangrijke arbeid op te brengen, zonder de feiten, die hij kritisch moet beschouwen, te onderzoeken, zou een erbarmelijke communist zijn. Een dergelijke oppervlakkigheid zou beslist verderfelijk zijn. Wanneer ik weet, dat ik weinig weet, zal ik mij inspannen om meer te weten. Maar wanneer iemand zegt, dat hij communist is, en het niet nodig vindt iets degelijks te weten, dan kan hij alles worden behalve een communist.

(IIIe Alrussische Congres van de C.J.B. van Rusland, 2 October 1920).

LENIN

Bestrijdt het liberalisme in de partij

Het onderstaande artikel van Mao Tse-toeng verscheen in het kaderblad van de Chinese Communistische Partij in 1937. Het spreekt vanzelf dat hier onder „liberalisme” niet datgene wordt verstaan, waarvan in Nederlandse verhoudingen de V.V.D. een uitdrukking is. — *Redactie P. en C.*

WIJ bepleiten de actieve, ideologische strijd, want die is het wapen waarmee zowel de eenheid van de Partij als van andere revolutionaire lichamen bereikt wordt. Dat zal hun vermogen om te strijden vergroten. Ieder lid van de Communistische Partij en iedere revolutionair behoort dit wapen aan te grijpen.

Maar het liberalisme geeft de ideologische strijd op, en propageert mede ten koste van het principe. Daardoor ontstaat een corrupte en laag-bij-de-grondse manier van werken, die de politieke degeneratie van sommige organisaties en individuele leden van de Partij en van andere revolutionaire lichamen teweegbrengt.

Het liberalisme komt op verschillende manieren tot uitdrukking:

Geen argumenten aanvoeren over principiële kwesties of over zaken die de duidelijk in 't oog springende verkeerde daden betreffen van kennissen, familieleden, schoolmakers, goede vrienden, geliefden, oude collega's en vroegere ondergeschikten; de dingen op hun beloop laten en alles doen voor een rustig en aangenaam leven; misschien terloops enige ideeën opperen, maar zonder de bedoeling om de problemen grondig op te lossen, en op die manier een vredelievende atmosfeer handhaven, met resultaten die schadelijk zijn voor organisaties zowel als individuen — dit is de eerste soort van liberalisme.

Mensen achter hun rug critiseren zonder enig gevoel van verantwoordelijkheid, en niet daadwerkelijk voorstellen doen aan de Partijbesturen; geen aanmerkingen op anderen maken in hun tegenwoordigheid, maar dit zonder terughouding doen in hun afwezigheid; zijn mond houden op vergaderingen, maar daarna hevig mopperen; geen acht slaan op de beginselen van het gemeenschapsleven en in plaats daarvan zijn eigen neiging volgen — dat is de tweede soort van liberalisme.

Die dingen van zich afschuiven, waarvoor men geen belangstelling heeft en het raadzaam achten niet veel te praten over dat wat duidelijk verkeerd is; trachten omzichtig te werk te gaan om te vermijden dat men iemand kwetst — dit is de derde soort liberalisme.

Opdrachten niet uitvoeren, zijn eigen mening het belangrijkste vinden en zich niet storen aan organisatorische discipline, onder

het voorwendsel van de „kader-politiek” uit te voeren — dat is de vierde soort.

Met anderen discussiëren over hun onjuiste ideeën, niet om de solidariteit te bevorderen, vooruit te komen en de dingen beter te doen, maar om persoonlijke beschuldigingen te lanceren, persoonlijke grieven en ergernis te luchten en kwaad met kwaad te vergelden — dit is de vijfde soort.

Niet ingaan tegen ongerijmde beweringen, en zelfs, als men contra-revolutionnaire praatjes hoort, in gebreke blijven, deze te rapporteren; altijd doen alsof er niets gebeurd is — dit is de zesde soort.

Geen propaganda maken, geen aanmoediging geven, niet spreken onder de massa, de toestanden niet nauwkeurig onderzoeken, geen navraag doen; zich niets aantrekken van moeilijkheden en zorgen van de massa, maar er onverschillig onder blijven; vergeten dat men lid is van de Communistische Partij en zichzelf verlagen tot het peil van de alledaagse mens — dit is de zevende soort.

Geen verontwaardiging uiten, geen raad of verklaring geven, geen halt toeroepen aan een gedrag dat de belangen van het volk schaadt, maar zich alleen gegriefd tonen — dat is de achtste soort.

Werk lukraak ondernemen, zonder een vooraf gemaakt plan of een bepaald doel; de dingen plichtmatig doen op een onachtzame wijze, zoals de monnik die de kerkbel luidt zolang zijn monnikschap duurt — dit is de negende soort.

Denken dat men de revolutie op een verdienstelijke wijze heeft gediend en met zichzelf pronken als een eerbiedwaardige revolutionair; kleine taken verachten en toch niet in staat zijn iets belangrijks te volbrengen; achteloos in het werk en nalatig bij de studie zijn — dat is de tiende soort.

Zijn eigen fouten kennen, maar ze niet willen verbeteren; zichzelf als een liberaal bestempelen — dat is de elfde soort.

Er kunnen meer voorbeelden gegeven worden, maar de elf soorten, die hierboven zijn vermeld, zijn de voornaamste uitingen van het liberalisme.

Het liberalisme in collectieve organisaties is bijzonder schadelijk. Als een bijtend middel verzwakt het de solidariteit, ondermijnt het de onderlinge verhoudingen, bemoeilijkt het het werk, brengt het meningsverschillen teweeg, berooft het het revolutionaire kamp van zijn juiste organisatie en discipline, verhindert het de consequente uitvoering van diens politiek en vervreemdt het de partij van de massa die onder haar leiding staat. Daarom heeft het liberalisme een beslist schadelijke uitwerking.

Het liberalisme ontstaat door de zelfzucht van de kleinburger, die de belangen van de revolutie ondergeschikt maakt aan het belang van het individu. Op die manier ontstaat ideologisch, politiek en organisatorisch liberalisme.

Liberalen beschouwen de principes van Marx als een abstract dogma. Zij aanvaarden het marxisme, maar ze zijn niet bereid

om het in zijn volle omvang uit te voeren. Zij weigeren om hun liberalisme op te geven voor marxisme. Het marxisme en het liberalisme bestaan naast elkaar en dienen verschillende doeleinden in de geest van deze mensen. Ze zijn marxisten naar het woord, maar liberalen naar de daad. Tegenover anderen leggen zij de maatstaf van het marxisme aan, maar op zichzelf passen zij het liberalisme toe. Dat is de methodiek van sommige mensen.

Het liberalisme is één van de uitingen van het opportunisme, diametraal tegenovergesteld aan het marxisme. Daar het een passieve ideologie is, zijn zijn objectieve resultaten gunstig voor onze vijand, die graag liberalisme in onze partij ziet. Omdat dit het karakter van het liberalisme is, moeten we het bestaan ervan niet in ons revolutionair kamp toelaten.

Daar het liberalisme een passieve manier van denken is, moet het met de scheppende geest van het marxisme overwonnen worden. Een lid van de Communistische Partij behoort openhartig, eerlijk en actief te zijn; de belangen van de revolutie behoort hij als hoofddoel in het leven te beschouwen en zijn persoonlijke belangen daaraan op te offeren. Altijd en overal behoort hij voor de juiste beginselen op te komen en onvermoeid de strijd aan te binden tegen onjuiste denkwijzen en gedragingen, zodat daardoor het collectieve leven van de Partij en de verhouding tussen de Partij en de massa's verstevigd wordt. Hij behoort zich veel meer te bekommeren om de Partij en de massa en om anderen dan om zichzelf. Op die manier toont hij de eigenschappen te bezitten die iemand waardig maken lid van de Communistische Partij te zijn.

Laten daarom alle getrouwe, openhartige, actieve en oprechte leden van de Communistische Partij zich verenigen om de neiging tot liberalisme te bestrijden en hen, die er door aangetast zijn, in de juiste richting te leiden. Dit is één van onze taken aan het ideologische front.

MAO TSE-TOENG

Rusland heeft zich het marxisme als de enig juiste revolutionaire theorie in de ware zin van het woord door lijden veroverd, door een halve eeuw van ongekende kwellingen en offers, van voorbeeldeloze heldhaftigheid, reusachtige energie en toegewijd zoeken, leren, in de praktijk beproeven, van teleurstellingen, van toetsen en vergelijken met de ervaringen in Europa.

W. LENIN

Iedereen kan de marxistische theorie leren beheersen... de enige vereiste is de wil om het te doen en volharding en wilskracht om dit doel te bereiken.

(Uit een Resolutie van het C.C. van de C.P.S.U. (b), 1939).

China heeft genoeg te eten

CHINA hoeft niet langer graan in te voeren. Dit opzienbarende feit kwam aan het licht in de loop van het ontzaglijke, reeds eerder in het jaar uitgevoerde plan tot landelijke graanverdeling.

Herinnert men zich dat graan lang bovenaan de lijst van China's invoer heeft gestaan, en dat de graaninvoer steeg tot 2.000.000 ton per jaar onder het wanbeheer van de Kwo-Min-Tang, dan wordt het duidelijk dat het zich terugtrekken van China van de wereldgraanmarkt wel belangrijke gevolgen moet hebben, zowel voor binnen- en buitenland. Het onmiddellijke buitenlandse effect zal de verheviging zijn van de worsteling onder de kapitalistische naties om de snel slinkende afzetgebieden, die nog resten. In het binnenland zal het verhoging van het levenspeil betekenen; en het zal eveneens leiden tot snellere industrialisatie, want de deviezen, die eens wegzonken in graanaankopen, kunnen nu voordelig aangewend worden voor de aankoop van industrie-uitrusting.

Vele burgerlijke economen en sociologen hebben het dienstig gevonden, vol te houden dat China voor een onoplosbaar probleem stond in de poging om haar enorme bevolking te voeden. Dit is onmogelijk, verklaarden zij gewichtig, op grond van de wet van Malthus. Evenwel hebben specialisten, die niet de oogkleppen van dergelijke reactionnaire vooropgezette meningen droegen, dikwijls vermoed dat als China haar productie-belemmerende feodale systeem kon afwerpen, en zij haar grote vervoersproblemen kon oplossen, dat zij dan overvloedig voedsel kon verbouwen voor de verdeling onder haar gehele bevolking. En dit is nu *) al het geval, minder dan een jaar na de vorming van een volksregering.

De totale graanproductie in 1950 is geraamd op 125.000.000 ton — een stijging van 12.250.000 ton boven de graanoogst van vorig jaar. Er is alle reden om aan te nemen dat deze schatting juist is. Een uitzonderlijke tarwe-oogst is al binnen en vult de graanschuren van de natie met 20.000.000 ton, een stijging van 3.300.000 ton boven het cijfer van vorig jaar. Behalve in enige gebieden, die weer overstromden, zijn de vooruitzichten voor de herfst-oogst zeer gunstig.

Het gemiddelde jaarlijkse graanverbruik per hoofd der bevolking over de voorafgaande eeuwen had zich in de buurt van 125 kilogram bewogen, een karig bestaanspeil. De graanoogst van dit jaar zal echter een gemiddelde van meer dan tweemaal deze hoeveelheid verschaffen aan iedere man, elke vrouw en elk kind in China.

Zelfs al zouden onverwachte natuurrampen in verscheidene streken voorkomen, zoals vorig jaar, dan nog kan de regering

*) Herfst 1950.

elke hongersnood afwenden. Op 20 Juni, juist voor de schattingen van de wintertarwe-oogst verzameld waren, bevatten de graanschuren van de regering ten zuiden van de Grote Muur in totaal 1.187.450 ton. Deze hoeveelheid is voldoende om Shanghai's 5.000.000 inwoners bijna twee jaar lang te voeden, of de gezamenlijke bevolking van de vier voorsteden — Sjanghai, Peking, Tientsin en Hankau — een geheel jaar.

Het is volkomen zonder voorbeeld in China's recente historie, dat de regering zulke grote voorraden van graanoverschotten tot haar beschikking heeft aan het eind van de lente. Dit is nog opmerkenswaardiger in het licht van het feit, dat in 1949 natuurrampen in verschillende omvang uitgestrekte oppervlakten bouwland hadden getroffen, met een bevolking van 40.000.000.

Het was grotendeels te danken aan deze zeer grote regeringsgraanvoorraad, dat, alweer voor het eerst in China's moderne geschiedenis, de graanprijzen stabiel bleven in de recente periode vóór de oogst. Hoewel de prijzen gewoonlijk omhoogvliegen als de voedselreserves der boeren snel afnemen, was dit jaar de regering in staat om graan op de markt te werpen in voldoende hoeveelheden om de speculanten uit te drijven en de prijzen bestendig te houden.

China zou op dit ogenblik veel verder geïndustrialiseerd kunnen zijn, als zij geen kolossale sommen deviezen had besteed aan voedselaankopen, en in plaats daarvan in staat geweest was het geld te steken in de benodigde machines voor het opbouwen van haar zware industrieën.

Het land importeerde voor het eerst graan in 1721, toen keizer Kang Hsi van de Mandsjoe-dynastie 22.500 ton rijst van Siam betrok voor de kuststeden van zuidelijk China. Sindsdien is de natie meer en meer afhankelijk geworden van buitenlandse voedselleveranties. Hoewel de graaninvoer zelden de 750.000 ton per jaar overtrof gedurende de Mandsjoe-periode, steeg zij tot 2.000.000 ton per jaar onder het Kwo-Min-Tang-regime. De statistieken tonen, dat in 1888 graan de zesde plaats innam op China's invoerlijst; tegen 1930 was het tot de tweede plaats opgeklimmen, en het bezette de topplaats twee jaar later.

Hoeveel deviezen zijn verzwoegen door aankopen van buitenlands graan? De bekende Chinese econoom Ma Jin-tsjoe schatte in zijn boek *Het herstel van China's economie*, dat in de periode van de drie jaren 1927—1929 de graanimporten de helft van China's netto tekort op haar handelsbalans voor hun rekening hadden. *China's buitenlandse handel*, een door de Handelopers in Sjanghai uitgegeven handboek, toont aan dat tegen 1932 de graanimporten 19,67 procent uitmaakten van de totale netto waarde van de hele buitenlandse invoer, terwijl machines 2,95 procent haalden. Dit betekent natuurlijk niet dat het kleine aandeel van China's invoer van machines volkomen veroorzaakt werd door het grote aandeel van haar graaninvoer. Het reactionnaire Kwo-Min-Tang-regime was aangewezen op het uitvoeren van de politiek van buitenlandse imperialisten als een voor-

waarde voor haar instand blijven. Daardoor was Tsjang's regering in de grond van de zaak een hindernis voor de industriële ontwikkeling van het land.

Dit was één aspect van de grote importen van vroeger — hun schadelijke gevolg voor China's industrialisatie. Een ander aspect was hun rampzalige effect op het economisch leven van China's platteland.

De dumping van zulke grote hoeveelheden buitenlands graan op China's markt moest de prijzen drukken, wat de plaatselijke boerenbevolking dwong, haar productie te verkopen met verlies, of het anders te laten rotten in de schuren. Dit ondermijnde niet alleen de levensomstandigheden van de boeren, maar bekoelde ook hun ijver voor de productie. Het liet hun ook weinig koopkracht, zodat zij zich niet konden veroorloven industrie-producten te kopen — een andere hindernis voor China's industrialisatie.

Hoe het inheemse graan van de markt werd verdreven, kan blijken uit het volgende voorbeeld. In 1932 werd rijst verkocht in de provincie Hoenan (bekend als China's „rijstkom”) voor \$ 6 tot \$ 7 per picol. Terzelfdertijd werd ingevoerde buitenlandse rijst in Sjanghai verkocht voor \$ 7,50 per picol. Bovendien kostte het toen \$ 3,33 om een picol rijst van Hoenan naar Sjanghai te vervoeren, als gevolg van de hoge vracht- en verpakkingskosten, de binnenlandse douanerechten, verzekeringspremies en de belastingaanslagen der regering. Natuurlijk bewoog zich onder zulke omstandigheden het overschot van Hoenan niet naar de kust, doch bleef het in de provincie, waar het de plaatselijke prijzen drukte en de boeren ruïneerde die de rijst hadden verbouwd.

Of neem als voorbeeld Woehoe, een beroemd rijstproducerend gebied in de provincie Anwei. In de periode van 1898 tot 1904 exporteerde deze streek gemiddeld 337.500 ton rijst per jaar. In de periode 1930—1935, na de zware toevloed van buitenlands graan, kon de streek slechts een gemiddelde van 142.500 ton per jaar uitvoeren — ongeveer 42 procent van de vroegere verzendingen.

Door deze verpletterende stroom van buitenlands graan werden miljoenen Chinese boeren tot het bankroet gedreven, en verloren zij het eigendom van hun stukjes grond. Zij werden of zwaar uitgebuite pachters en dagloners, of vergrootten de rijen van het stedelijk proletariaat, waarbij het loutere gewicht van hun massa de lonen op de laagste niveaus ter wereld neerhield.

Dit was de stand van de zaken die de Centrale Volksregering erfde van het corrupte Kwo-Min-Tang-regime. Er moest iets gedaan worden, en wel direct, om de graanproblemen van de natie op te lossen — een taak die nog dringender werd gemaakt door het voedseltekort van vorig jaar op bepaalde plaatsen.

Na het vraagstuk zorgvuldig bestudeerd te hebben, stelden marxistische economen en landbouwdeskundigen vast, dat het geen vraagstuk was van actueel graangebrek, maar van transport. Enige maanden na haar installatie had de Volksregering de on-

derdelen van een gigantisch programma uitgewerkt voor de verdeling van de nationale graanoverschotten. Overeenkomstig dit plan werd graan op regeringskosten vervoerd van de gebieden met graanoverschotten naar de grote stedelijke centra, naar plaatsen die door natuurrampen waren getroffen en naar katoenverbouwende streken die niet voldoende graan voortbrachten voor hun behoeften. Noordoost-China moest 1.030.000 ton graan verschaffen; de provincie Szetsjwan moest 200.000 zenden; en Centraal-China 300.000 ton. In deze cijfers waren niet inbegrepen de grote hoeveelheden die particuliere verkopers vervoerden.

Maar wat bleek in werkelijkheid? Toen 50.000 ton de rivier de Jangtze was afgezakt van Szetsjwan naar Sjanghai — een-vierde van het aandeel der provincie — wilde deze wereldstad niet meer hebben, omdat zij al genoeg had ontvangen uit andere streken en haar graanpakhuizen vol waren. Evenzo bleek dat slechts vier-vijfde van de geplande tonnage van Noordoost-China nodig was ten zuiden van de Grote Muur. Verder onderzoek onthulde, dat de werkers van de regering, die gebrek aan ervaring hadden en verontrust waren door de omvang van de overstromingen en de droogte van vorig jaar, de behoeften der getroffen gebieden overschat hadden. Gelukkig werd de misrekening tijdig genoeg ontdekt om onnodige graanverzendingen te kunnen voorkomen. Maar daar de grote graanproducerende gebieden hun overschotten gebruikt wilden zien, concentreerde de regering deze voorraden in strategisch juiste plaatsen voor eventueel gebruik bij de contrôle op de graanmarktprijs. Dit verklaart, dat de regering zich in het bezit zag van een voorraad van meer dan 1.000.000 ton tegen het einde van Juni.

Als resultaat van de ervaringen, opgedaan met haar kolossale graanverdelingsplan, is de regering nu bekender geworden met de stand der graanvoorraden in China, en met de graanproductieve capaciteit van haar verscheidene gebieden — allebei onderwerpen waarover voordien slechts heel weinig betrouwbare gegevens bestonden. De regering kreeg tevens een onschatbare ervaring in het mobiliseren van alle transportmiddelen voor de graanverzending.

Met deze achtergrond kunnen de regerings-autoriteiten nu vol vertrouwen verklaren, dat zij elk dreigend voedseltekort, dat zich waar dan ook in China voordoet, kunnen overwinnen. Zij kunnen ook met zekerheid zeggen, dat China nooit meer buitenlandse granen zal hoeven in te voeren, want China kan alles verbouwen wat haar bevolking kan consumeren.

KI TSJIA-LOENG

(Peoples China, Sept. '50).

Een bijdrage tot de discussie over onderwijsvernieuwing

De betekenis van de nieuwe school

WIJ hebben onze ouderwetse klassikale school te danken aan het feit, dat de fabrieksindustrie arbeiders nodig had, die konden lezen en schrijven. In de loop der jaren eiste de industrie wat meer kennis, er werden ambachts- en industriescholen opgericht en ook arbeiderskinderen gingen naar M.U.L.O.-scholen en H.B.S. Maar een werkelijke eenheidsschool is er nooit geweest. De bezittende klasse, die voor goed onderwijs wilde en kon betalen, stuurde haar kinderen niet naar de volksschool.

Ook bij de scholen, waar volgens een nieuwe methode (Montessori, Dalton, Decroly enz.) onderwijs gegeven wordt, komt dat verschil tevoorschijn. De leiders en leidsters voor de gemeentescholen krijgen óf geen óf een kortere opleiding dan zij, die op particuliere scholen aangesteld worden. Zelfs hier, in deze „progressieve” beweging, dus de achterstelling van het arbeiderskind en een mislukking van het experiment omdat het natuurlijk de volksscholen zijn, die in de eerste plaats de last van de bezuiniging te dragen krijgen, gebrek aan leermateriaal, veel te grote klassen, oude gebouwen en slecht-gesalarieerd personeel.

Wat is nu de invloed geweest van de beweging voor de nieuwe school? Het is natuurlijk zeer moeilijk vast te stellen hoeveel invloed er uitgegaan is van de verschillende methoden, die het kind in de eerste plaats als een opgroeiend mens zagen en het de gelegenheid wilden geven zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Maar wij weten, dat in Oostenrijk en Duitsland met hun Landerziehungsheime, de prachtige Montessorischolen in Weenen e.a., het nationaal-socialisme niet tegengehouden is en dat de school van A. S. Neill in Engeland rustig blijft bestaan als een eilandje in een zee van ouderwets, achterlijk onderwijs.

Freinet in Frankrijk is verder gegaan dan de bovengenoemde nieuwlichters. Hij zegt dat de praktijk de beste leerschool is voor een marxistisch paedagoog en hij oefent een zeer gerechtvaardigde kritiek uit op de slechte schoolgebouwen en de ondervoedheid van de meeste leerlingen, waardoor zij zenuwachtig worden en eenvoudig niet goed leren kunnen. Maar ook voor hem is de autoritaire vorm van het oude onderwijs het allerbelangrijkste en hij begrijpt niet, dat er geen sprake kan zijn van een eenheidsschool in een klassemaatschappij.

Veel belangrijker dan de autoritaire vorm is de burgerlijke

inhoud van het onderwijs. De programma's worden van bovenaf vastgesteld, de schoolboeken zorgvuldig gecontroleerd, zoals wij op de tentoonstelling van de O.P.S.J. hebben kunnen zien waar materiaal te over was om te bewijzen, dat er gedachteloos of met opzet volkomen onware feiten worden onderwezen. Daar doet de nieuwe school evengoed aan mee. Er mag z.g. geen politiek op school behandeld worden maar het gebeurt voortdurend en niet alleen op de Middelbare scholen.

De school, die de werkelijkheid niet vervalst, die de leerlingen niet voor de gek houdt, kan in onze samenleving geen oase van harmonie zijn, zoals vele voorstanders van modern onderwijs beweren. De kinderen brengen er slechts een deel van hun tijd door en komen altijd weer in aanraking met de harde werkelijkheid daarbuiten. Freinet zegt, dat in zijn school de nachtmerrie van de onzekerheid vergeten wordt, maar dit is niet zo eenvoudig als het lijkt. Kinderen, die niet goed leren kunnen omdat ze ondervoed zijn, hebben er weinig aan of ze hun onderwijzer bij de naam mogen noemen en zelf hun schoolboekjes mogen maken. Vooral voor de leerlingen van de volksschool is het maar zo'n korte tijd van hun leven, die ze op school doorbrengen, ze krijgen de kans niet om de werkelijkheid inderdaad te vergeten.

Natuurlijk wil dit alles niet zeggen, dat we het onderwijs nu maar aan zijn lot over moeten laten en met verbeteringen moeten wachten tot de maatschappij veranderd is, want daarvoor is het een veel te belangrijke factor in het leven van een mens. Maar wij moeten ons niet verbeelden, dat progressief onderwijs in een niet-progressief land als het onze iets meer betekent dan een extra-bevoorrechtiging van een groep kinderen, die het toch al niet zo slecht hebben!

Bovendien moeten wij goed in het oog houden, dat ook op de allermooiste school zeer reactionnair onderwijs gegeven kan worden.

Men mag niet vragen: *hoe* moet ik onderwijzen? voordat men weet *wat* men onderwijzen moet. Elk ander uitgangspunt voert onvermijdelijk tot de idealistische illusie dat het mogelijk is de maatschappij te verbeteren door de kinderen een gelukkige schooltijd te bezorgen.

De onderwijzers hebben een belangrijke taak omdat zij met veel mensen en kinderen op een vertrouwelijke manier omgaan, maar zij moeten zich niet blind staren op de uiterlijke vermoeding van hun werk en tegelijk de strijd voor een betere samenleving vergeten of verwaarlozen. De „nachtmerrie van de onzekerheid" wordt niet weggenomen door bloemetjes op een tafeltje en eigen-gemaakte schoolboekjes. De propaganda daarvoor is ook valse voorlichting, zowel van de ouders als van de kinderen.

INA PRINS

DE FILM EN DE VREDE

(De schrijver van dit artikel, G. Alexandrow, was jaren lang de assistent van Eisenstein, en regisseerde o.a. de bekende Sowjet-films „Circus” en „Ontmoeting aan de Elbe”).

EEN oorlog, waarin meer bloed is gevloeid en meer werd verwoest dan ooit tevoren in de geschiedenis, is nauwelijks vijf jaar ten einde of de wereld wordt bedreigd door een nieuwe oorlog, die nog wreder en bloediger dreigt te worden. De kwestie van oorlog en vrede is wederom het meest nijpende probleem geworden, waarvan het lot van de mensheid afhangt.

Honderden millioenen mensen hebben zich verenigd in een massabeweging, die de imperialisten zal beletten hun bloedige plannen ten uitvoer te brengen en een nieuwe oorlog te ontketenen. Alle eerlijke mannen en vrouwen rekenen het zich tot plicht, de vrede te verdedigen.

En ik, die mijn leven aan de filmkunst wijd, voel mij geroepen om mijn diepe verontwaardiging uit te spreken voor het gebruik, dat de Amerikaanse en Engelse imperialisten van de film maken bij hun voorbereidingen voor een nieuwe oorlog. De walgelijke films uit het kamp van de oorlogstokers, waarin propaganda wordt gemaakt voor roofoorlog en haat tussen de mensen, zijn maar al te bekend. Voor de Amerikanen, die de vlammen van een nieuwe wereldoorlog aanwakkeren, is de film een middel om de publieke opinie te vergiftigen. In de handen van een dol geworden groep monopolie-bezitters is de film een aanvalswapen geworden, een nieuw oorlogswapen.

Op last van hun meesters, die het Amerikaanse volk in een oorlog tegen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen willen slepen, zetten de grote filmproducenten van de Verenigde Staten hun publiek de grofste laster tegen de Sowjet-Unie voor, om haat tegen het Russische volk en zijn levenswijze op te wekken.

De eerste van dat soort lasterfilms was de beruchte film „Het IJzeren Gordijn”.

Alle fatsoenlijke mensen, die oprecht naar vrede verlangen, hebben tegen deze gemene provocatorische film geprotesteerd.

De Canadezen (niet de Canadese regeringskringen, die naar de pijpen van hun Anglosaksische opdrachtgevers dansen, maar de gewone mensen, die naar vrede snakken) hebben de filmartisten, die bij hen enige opnemingen voor deze film kwamen maken, hun land uitgezet. Zelfs in New York hebben een aantal vooraanstaande mensen gevraagd om dit lasterproduct, dat overal verontwaardiging opwekte, uit de bioscoopprogramma's te verwijderen. De massale boycott van deze kostbare film kwam de productiemaatschappij op een groot geldverlies te staan.

Maar dit heeft de vervaardiging van lasterfilms niet stop gezet. Op zoek van de grote heren van Wallstreet gingen de filmmaatschappijen rustig voort met hun ophitserij tot oorlogshysterie, „Het IJzeren Gordijn” werd op de voet gevolgd door „Het Rode Gevaar”, „Ik trouwde een Communist”, „De Rode Donau”, allemaal je reinste oorlogspropaganda.

In de landen, die door de Verenigde Staten aan de dollarhengel werden geslagen, volgt de filmindustrie het voorbeeld van Hollywood. De vervaardigers van de Engelse film „De Derde Man” wilden het Britse volk doen vergeten, dat eenvoudige Russen, gekleed in soldatenuniformen, door hun onbaatzuchtige heldenmoed de Britse eilanden voor invasie en het

Britse Leger voor een tweede Duinkerken hebben behoord.

Iedereen weet, hoeveel rampen en leed de Hitler-bezetting het Franse volk heeft gebracht. Maar de films, die in Marshall-Frankrijk op last van de heren van overzee worden gedraaid, moeten de Hitler-Duitsers in een fraai daglicht stellen. Een voorbeeld hiervan is de film „Het Grote Circus”.

Men vraagt zich werkelijk af, wat de reden kan zijn van de cynische miskennis van de grote opofferingen, die het Franse volk zich in de strijd tegen het fascisme heeft getroost. Het antwoord is niet moeilijk: de Amerikaanse en Britse imperialisten willen het Franse volk aannemelijk maken, dat de resten van de Hitler-legers geroepen zijn om een belangrijke rol te spelen in een nieuwe wereldoorlog. Daarom wordt in dat soort Franse films de lof der fascistten bezongen.

In de gehele wereld verfoeien de gewone mensen de atoombom, die een duivelse methode van massaverdelging is. Daarom gaven de oorlogstokers hun gehoorzame dienaren, de filmmaatschappijen, last om deze nieuwste kapitalistische inventie te „populariseren”.

Toen in Amerika de waterstofbom de grote sensatie werd, haastte de R.K.O. zich om hierover een film te vervaardigen. De Amerikaanse filmindustrie bracht ook een groot aantal films in omloop, die in meer bedekte vorm propaganda maken voor de oorlog, bijvoorbeeld al die films, die de ontarding der mensen moeten uitbeelden, die aansporen tot zedenverwilderung of tot een op de spits gedreven individualisme en verachting aankweken voor de maatschappelijke normen, kortom de films, die spot drijven met liefde, vriendschap, deernis en hulp voor de medemens en opzetten tot wreedheid en egoïsme.

Dit is ook het kenmerk van de films, die de fascistische ideeën van rassensuperioriteit en onderwerping van het ene land door het andere verbreiden.

De bloedige generaal McArthur verkondigde kort geleden met onovertroffen cynisme, dat de psychologie der Oosterlingen nu eenmaal van die aard is, dat dezen alleen gevoelig zijn voor een krachtige hand en slechts gehoorzamen aan een agressieve en dynamische leiding.

Generaal McArthur en de vervaardigers van fascistische films worden door één en dezelfde beurs betaald. Is het dan een wonder, dat dergelijke films volkomen in overeenstemming zijn met de gedachten, die door deze generaal worden vertolkt?

Reeds een vluchtig overzicht van de filmproductie van Hollywood en zijn satellieten toont duidelijk de politieke bedoelingen aan. Men wil de vredelievende volken opzweepen tot oorlogshysterie, men wil haat opwekken tegen die volken, die het doelwit van de Amerikaanse aanvalsplannen zijn.

ALS de bioscoopbezoekers, de oorlogspropaganda beu, naar Sowjet-films gaan kijken, dan bevinden zij zich in een andere wereld. Want de Sowjet-films komen op voor de vrede en het geluk der mensen en zijn van idealen voor de mensheid beziel.

Het is niet mogelijk, één enkele Sowjet-film te vinden, die haat of afkeer voor een ander ras of land propageert. Geen enkele Sowjet-krant, geen enkele uitzending van de Sowjet-radio, geen enkele Sowjet-film bevat ook maar een greintje rassenhaat of opwekking om een ander land te overheersen. Nergens vindt men iets van die verontrustende opvattingen, die zo kenmerkend zijn voor de filmproductie van de oorlogstokers.

Net zoals elk volk houdt ook het Sowjet-volk van de vrede en haat

het de oorlog. In het Sowjet-land wijden de mensen zich aan opbouwend werk en voeren zij actief strijd voor de vrede.

De zwaarste lasten van de oorlog tegen het fascisme hebben op de schouders van de Sowjetmensen gedrukt. Iedereen weet, dat geen enkel land zulk een hoge prijs voor de oorlog heeft betaald als de Sowjet-Unie.

Natuurlijk werd de oorlog tegen het fascisme het onderwerp van vele Sowjet-kunstwerken, dus ook van Sowjetfilms, die de strijd, de moed en de opofferingen van de Sowjetmensen tonen.

In een aantal films wordt een beeld gegeven van die fatale Zondag, de 22ste Juni 1941, toen de Hitlerlegers het Sowjetland zo verraderlijk binnenvielen. Men ziet daarin ons volk aan het werk, genietend van zijn rust en de genoegens van het leven, bezig het land beter en mooier te maken, zonder aan oorlog te denken.

Na de oorlog werden de Sowjetfilms een afspiegeling van het hevige verlangen naar vrede en opbouw van het Sowjetvolk.

Eén der in dit opzicht meest belangrijke na-oorlogse Sowjetfilms is „De Belofte” van Michail Tsjaureli. Deze film beslaat een lange periode van het leven der Sowjetmensen, van 1924, de dagen van Lenins dood, tot het einde van de Grote Vaderlandse Oorlog. Het uitgangspunt is de eed, die Stalin aflegde bij de beaardiging van Lenin, waarin hij beloofde het door de grote stichter van de Sowjet Staat aangevangen werk voort te zetten, de vriendschap tussen de volken te versterken, het welzijn van het volk te vermeerderen en steeds verder te zullen schrijden. Aan de hand van de ervaringen van één enkel Sowjetgezin toont de film de beproevingen, die het hele Sowjetvolk tijdens de oorlog doorstond. Heldhaftig, onwrikbaar en met een totale doodsverachting vochten de Sowjetmensen voor hun vaderland, lieten zij niets ongedaan om de dag van de overwinning naderbij te brengen en hun vreedzame, opbouwende werk te hervatten.

De Sowjetfilms, die de oorlog tegen het fascisme uitbeelden, laten zien hoe allen, die aan de oorlog deelnamen, soldaten, generaals en opperbevelhebbers, slechts één groot verlangen hadden: de vrede. Het is algemeen bekend, dat tijdens de moeilijkste oorlogsdagen, toen de vijand de oevers van de Wolga had bereikt en iedere steen van Stalingrad gedrenkt was in bloed, Generalissimo Stalin niet slechts plannen maakte om de vijand te omsingelen en te verslaan, maar eveneens de tekeningen inspireerde, die toen reeds werden gemaakt voor de wederopbouw van de verwoeste elektrische centrale op de Dnjepr en de kolenmijnen van de Donets-bekken.

Kort na „De Belofte” verscheen een andere belangrijke na-oorlogse film, het „Lied van de Taiga” van Iwan Purjew. De held van deze film is een pianist, die officier van het Sowjetleger was geworden. Terwijl hij tegen de vijand vecht, droomt hij van een vreedzame toekomst. Het begin van de film laat zien hoe hij, in een korte rustpauze tussen de eindgevechten tegen het Hitlerleger, een piano vindt en, bevreemd dat hij in de oorlog zijn techniek heeft verloren en niet meer zijn geliefde beroep zal kunnen uitoefenen, begint te spelen, totdat het vuur van de vijand hem opschrikt.

De film „De Russische Kwestie”, geregiseerd door Michail Romm, toont de intriges van de imperialistische reactie in Amerika, die de volken opnieuw naar een slachting wil voeren. De Amerikaanse journalist Smith, die een tijd in de Sowjet-Unie heeft doorgebracht, krijgt opdracht om een lasterlijk boek over de U.S.S.R. te schrijven. Maar de Amerikaanse journalist is een oprecht en eerlijk mens. Net zoals alle gewone mensen in Amerika wenst ook hij de vrede. Vergeefs trachten de kapitalisten hem te verleiden. Smith is niet gevoelig voor rijkdom en

wordt eveneens beïnvloed door bedreigingen met armoede en werkloosheid. Hij blijft zijn plicht van waarheidlievend journalist getrouw, zelfs als de dreigementen worden uitgevoerd. Smith schrijft de waarheid over de Sowjet-Unie — een waarheid, die hij met eigen ogen had aanschouwd.

Op deze wijze wordt het Amerikaanse volk voorgesteld in de Sowjet-films. In het Sowjetland wenst niemand tegen het Amerikaanse volk te vechten, niemand gevoelt ook maar de minste vijandschap jegens de Amerikanen, niemand wil hen als een huidige of toekomstige vijand uitbeelden. Maar zij, die in Amerika tot oorlog ophitsen, zijn evenzeer de vijanden van het Amerikaanse als van het Sowjetvolk.

De Sowjetmensen hebben even weinig vooroordelen jegens het Amerikaanse volk als jegens welk ander volk ook. De mannen en vrouwen in de Sowjet-Unie weten heel goed, dat de beste zonen en dochters van Amerika een dappere strijd voeren voor de vrede, die door alle eerlijke Amerikanen wordt gewenst.

Deze gevoelens van vriendschap tussen de volken van de Sowjet-Unie en van Amerika wensten mijn collega's en ik tot uitdrukking te brengen in de film „Ontmoeting aan de Elbe”.

In zijn bespreking van deze film schreef een Sowjetkrant het volgende: „Deze film is een meeslepende aansporing voor alle vooruitstrevende vredelievende mensen in de wereld om voor de vrede te strijden, te weigeren, betrokken te worden in een nieuwe oorlog en krachtig en moedig de zaak van een duurzame vrede te verdedigen.”

Dat was voor ons de mooiste beloning, dat moedigde ons aan. Het beees, dat wij ons doel hadden bereikt. Want wij hadden dit werk beschouwd als onze bijdrage tot de strijd voor de vrede.

De voornaamste figuren in de film zijn de twee commandanten van een kleine Duitse bezette stad, die door de Elbe in tweeën wordt gedeeld: de commandant van de ene helft van de stad is een Sowjetburger, die van de andere helft Amerikaan. Als deze film in Hollywood was gemaakt, dan had men de Sowjetcommandant waarschijnlijk in een slecht daglicht geplaatst. In onze film wordt de Amerikaanse commandant, James Hill, voorgesteld als een onkreukbaar man, die zijn plicht doet en niet de minste reden ziet voor enige vijandschap tussen het Amerikaanse en het Sowjetvolk, die samen de gemeenschappelijke vijand, Hitler-Duitsland, bevochten.

De houding van de Sowjetcommandant jegens het Amerikaanse volk wordt door de volgende woorden gekenschetst:

„Wij houden van Amerika,” zegt hij. „Wij houden van dat land met zijn dappere en eerlijke mensen, het land van Jack London, Mark Twain, Walt Whitman, Thomas Edison en Franklin Roosevelt. Nooit zullen wij de dappere Amerikaanse soldaten vergeten, die wij hier aan de Elbe hebben ontmoet. Wij gevoelen liefde en eerbied voor het Amerikaanse volk, waarvoor de imperialistische oorlogsstokers slechts haat en minachting gevoelen.”

Deze woorden van de Sowjetcommandant drukken de gevoelens van de Sowjetmensen jegens het volk van Amerika uit. Want zo denken de mensen in de Sowjet-Unie.

In „Geheime Opdracht”, geregisseerd door Michail Romm, een film over de laatste periode van de tweede wereldoorlog, wordt eveneens de vriendelijke houding van het Sowjetvolk jegens het Amerikaanse volk tot uitdrukking gebracht. Deze film is vervaardigd naar authentieke gegevens. Lange tijd trachtten de dictatoren van de Amerikaanse politiek deze feiten geheim te houden, maar de Sowjetfilm heeft ze aan het

licht gebracht. De film laat zien, hoe afgezanten van het State Department, het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken, en van de befaamde C.I.C., de Amerikaanse geheime dienst, tijdens de oorlog met de Nazi's tot overeenstemming trachtten te komen en de Sowjet-Unie, Amerika's bondgenoot, te verraden. Eén dezer afgezanten van de Amerikaanse diplomatieke dienst moet van Berlijn naar Londen vliegen. Daartoe wordt een Amerikaanse piloot, die in Duitse krijgsgevangenschap is, naar hem toegebracht. Deze eenvoudige kerel, die niets van politiek afweet, belooft men de vrijheid en een aanzienlijk bedrag aan geld, indien hij de Amerikaan heelhuids over de frontlinies brengt en in Londen doet landen. De film laat zien, hoe deze piloot, als hij de verraderlijke houding van zijn hooggeplaatste landgenoten in de gaten krijgt, inplaats van het „aanlokkelijke aanbod" te aanvaarden één van hen een flinke kaakslag toebrengt.

De vrede, en niet de oorlog, moet in de wereld zegevieren. Dat is de uitweg, die de Sowjetfilms de mensheid bieden. „De Samenzwering der Verdoemden" toont de strijd in een Volksdemocratisch land tegen de imperialisten van gene zijde van de Oceaan, die de vrijheid en onafhankelijkheid van dat land in gevaar brengen.

De documentaire film „De Vrede zal de Oorlog overwinnen" geeft een beeld van de Wereld-Vredesbeweging. Een andere film, eveneens geheel doordrenkt van de wens naar vrede, is „De Val van Berlijn", geregisseerd door Michail Tsjaureli, de belangrijkste na-oorlogse film. Als de oorlog begint, verlaat de held van de film, Alexei Iwanow, zijn werk van vredes-tijd en trekt hij met geweer in de hand op om zijn land te verdedigen. De oorlog ontruikt hem zijn huis, zijn gezin en zijn verloofde. Overal waar hij komt, ziet hij, hoe de vijand zijn vaderland heeft vernield. Zijn vrienden sneuvelen aan zijn zijde. Maar niet uit wraak noch om het Duitse volk iets betaald te zetten doorstaat de Sowjet-soldaat Iwanow al de verschrikkingen van de oorlog. Hij vecht niet tegen het Duitse volk als zodanig, hij vecht tegen de krachten, die dit volk in de oorlog sleepten, hij vecht om een einde te maken aan de oorlog. En de slotscène van de film is een pleidooi voor vrede en geluk voor alle volken ter wereld. Dit is de diepe symbolische waarde, dit zijn de karaktertrekken van de Sowjetfilms.

De Sowjetcineasten hebben de grootste voldoening van hun werk, want zij weten, dat alles wat zij maken, een trouwe weerspiegeling is van wat het Sowjetvolk voelt en wenst. De films, die in Hollywood worden vervaardigd, kunnen daarentegen geenszins worden beschouwd als een eerlijke weergave van de wensen van het Amerikaanse volk. De Sowjetmensen weten heel goed, dat niet deze films van haat ons de werkelijke houding van het Amerikaanse volk tonen, maar veel meer films zoals „Geboortegrond", waarin Paul Robeson meespeelt. De vooruitstrevende kunstenaars, die deze film maakten, hadden een sterke tegenstand van de Amerikaanse geldmagnaten te overwinnen. Doch deze laatsten slaagden er niet in, te verhinderen, dat deze film op het witte doek verscheen. Zulk een feit spreekt boekdelen en toont, dat de vredesstrijders aan kracht toenemen.

In weerwil van de tegenstand van de Amerikaanse expansionisten en de regeringen, die hen in de Europese Marshall-landen ten dienste staan, krijgen wij steeds meer films te zien, die om vrede, vooruitgang en democratie roepen. De vooruitstrevende kunstenaars van de Italiaanse filmindustrie mogen trots zijn op een film zoals de „Fietsendieven", die

een eerlijk beeld geeft van het huidige Italië dat zucht onder de lasten van het Marshall-plan.

Na-oorlogse Franse films zoals de verzetsfilm „Het gevecht der Spoorwegen” en de mijnwerkersfilm „Dageraad” van Daquin, laten aan alle vrienden van het Franse volk zien, dat de krachten van vrede en vooruitgang eveneens in dat Marshall-land groeien. En er is inderdaad geen land in de wereld, of deze vooruitgang valt waar te nemen. Want geen kracht is zo groot als de kracht van het volk, dat naar vrede streeft, met een helder begrip voor datgene, waarvoor het strijd en voor wat het bestrijdt.

De jonge filmindustrieën van de Volksdemocratische landen strijden moedig voor de vrede en voor nieuwe maatschappelijke verhoudingen. Dit valt duidelijk waar te nemen in de Poolse films, waarvan „De Laatste Etappe” een internationale Vredesprijs verwierf. Men kan ditzelfde waar nemen in Hongaarse films zoals „Een Stukje Aarde” en „Kameraad Szabo”. De laatste film laat zien, hoe Hongarije voorgoed brak met het kapitalistische verleden en bezig is, een rechtvaardige maatschappelijke orde op te bouwen.

In ongelooflijk korte tijd verschenen uit de filmstudio's van de grote Volksrepubliek China een aantal films over de belangrijkste problemen van de volksmassa's.

De film „Dochters van China” toont de heldenmoed der Chinese vrouwen, die dapper strijden voor de vrijheid van haar reeds zo lang lijdende vaderland. „De Vonken” geeft uitdrukking aan het verlangen naar vrede en opbouw in het nieuwe China. „De Overwinning van het Chinese Volk”, een documentaire in kleuren, toont hoe onwrikbaar en offerend de Chinezen vele jaren vochten voor hun nationale vrijheid.

De machtige Vredesbeweging groeit gestadig in de wereld. De filmkunst, de kunst die het grootste aantal mensen bereikt, moet de mensen helpen op de weg naar onderlinge vriendschap en vrede.

De filmkunst van de U.S.S.R., het land, dat de voorhoede vormt van de strijd voor de vrede, staat in dienst van de vrede, en het is eveneens de vrede, die de filmkunst van de Volksdemocratische landen inspireert. Vooruitstrevende filmkunstenaars in de kapitalistische landen zien dagelijks meer in, dat een kunstenaar slechts dan zijn hoge roeping rechtvaardigt, wanneer zijn talent niet door persoonlijk winstbejag of jacht naar succes wordt gevoed, doch door de wens, de mensen te helpen in hun strijd voor vrede, geluk en voorspoed.

De volken van de wereld laten zich niet misleiden door valse en lasterlijke films. Zij weten, wie hun oprechte vrienden en wie hun vijanden zijn. De oorlogstokers zullen er nooit in slagen, de volken tegen elkaar op te zetten, want de belangen van de massa's vragen om een duurzame vrede.

De vrede zal zegevieren over de oorlog!

G. ALEXANDROW.

Wij hebben Rusland overtuigd

Terecht kon Lenin, op het hoogtepunt van de burgeroorlog en de economische moeilijkheden, waarmee de jonge Sowjetmacht te kampen had, zeggen: „Wij hebben Rusland overtuigd.” Het toneelstuk van Pogodin, waaruit wij hieronder een scène afdrukken, speelt in die tijd. Het laat zien hoe Lenin de vijandige propaganda van de contra-revolutie aanvatte, doordat hij de burgerlijke intelligentsia en de vakmensen bij de opbouw betrok en voor iedereen de juiste plaats vond. Hier maken wij kennis met de verbitterde ingenieur Sabelin, een vooraanstaand vakman op het gebied van de electricatie, die in zijn onderhoud voorziet door de verkoop van luciferdoosjes en die gelooft aan het sprookje van de „uitroeiing van de intelligentsia door de Tsjekist Dzerzhinsky.” Door het geweldige plan voor de electricatie van Rusland komt hij tot andere gedachten. Het toneelstuk stond jarenlang op het repertoire van de Sowjet-schouwburgen.

(Ingenieur Sabelin, die door de Volkscommissaris voor de Openbare Veiligheid, Dzerzhinsky, op het Kremlin is uitgenodigd, komt de werkkamer van Lenin binnen, waar Stalin en Dzerzhinsky ook tegenwoordig zijn).

Lenin: Ingenieur Sabelin?

Sabelin: Ja.

Lenin: Goeiendag. Gaat u zitten, alstublieft.

(Hij gaat zitten. — Zwijgt).

Lenin: Hoe heeft u het zich nu gedacht — saboteren of werken?

Sabelin: Ik heb niet verwacht dat mijn persoonlijke problemen u kunnen interesseren.

Lenin: Toch interesseren ze mij. Daarom zouden wij ook met u van gedachten willen wisselen over een buitengewoon belangrijk vraagstuk.

Sabelin: Ik weet niet. . . . Heeft mijn raad dan enige betekenis?

Lenin: Aan wie vraagt u dat? — uzelf of ons?

Sabelin: Sinds enige tijd vraagt men mij niet om raad.

Lenin: Dat wil zeggen, de mensen interesseren zich voor andere dingen. . . .
Wat denkt u?

Sabelin: Ja, zo is het. Zij interesseren zich voor andere dingen.

Lenin: Maar nu heeft men uw raad nodig. Waarom voelt u zich dan beledigd?

Sabelin: Ik ben een beetje. . . ., hoe moet ik het zeggen. . . ., van streek.

Dzerzhinsky: U hebt last van die bundel. Legt u hem even neer.

Lenin: U was waarschijnlijk van plan om naar het badhuis te gaan? Vandaag is het Zaterdag. . . .

Sabelin: Ja natuurlijk. . . ., ik ben op weg naar het badhuis.

Lenin: Wij zullen u niet lang ophouden. Gaat u zitten. (Tegen Stalin) Vertel eens over je gesprek met de geleerden.

Stalin: (Tegen Lenin) Ik neem aan dat burger Sabelin niet weet waarom het gaat. Mag ik hem eerst even de kern van het vraagstuk uitleggen?

Lenin: O ja, natuurlijk.

Stalin: (Tegen Sabelin) De problemen van de omvorming van Rusland hebben

ons Bolsjewiki altijd al geïnteresseerd. Aan die belangstelling kunnen verschillende motieven ten grondslag liggen: nieuwsgierigheid of aangename, maar onvruchtbare wensdromen. Wij zijn tegenstanders van dat soort belangstelling. De Sowjetregering interesseert nu de vraag, hoe wij zelf, zonder buitenlandse beschermers, met eigen handen de electrificatie van Rusland tot stand kunnen brengen. In opdracht van Lenin heb ik met een bekende vakman over de bouw van elektrische centrales gesproken. Deze man — tot aan de Revolutie was hij aandeelhouder in een electro-onderneming — was niet bijzonder verheugd over ons gesprek. Maar ondanks zijn onwil om er over te spreken heeft hij toch met nadruk beweerd, dat de electrificatie in Rusland geen toekomst heeft. Ons land is vlak, zoals u weet, en zijn rivieren stromen traag, terwijl men voor de productie van electriciteit zoiets als de Niagara-watervallen nodig heeft.

Sabelin: Zo kan alleen iemand spreken die er niets van afweet.

Stalin: Neemt u mij niet kwalijk — het is een erkend vakman.

Sabelin: Of een bedrieger.

Stalin: Dat is een andere zaak.

Lenin: En waarom, een bedrieger? Bewijst u dat eens!

Sabelin: Mag ik u verzoeken om bij de kaart te komen?

Lenin: Zeker. (Allen gaan naar de kaart aan de wand)

Sabelin: Ik kan u tientallen plaatsen aanwijzen, waar wij nu een centrale zouden kunnen bouwen. Hier en hier... en hier soms niet?

Lenin: Wat is dat?

Sabelin: De Dnjepr-stroomversnellingen.

Lenin: Hoe kan men daar bouwen?

Sabelin: Mijns inziens ergens bij de benedenloop, maar niet aan zee.

Lenin: Zonder gekheid, het zou niet slecht zijn, aan zee, direct op de kust als een kasteel een reusachtige centrale te bouwen.

Sabelin: Of bijvoorbeeld deze veenstreken.... Ankara in het Oosten, Elbroes in de Kaukasus....

Lenin: Zou u van dit onderwerp een overzicht kunnen maken?

Sabelin: Dat zou niet gemakkelijk zijn, ik heb mij heel lang niet met deze vraagstukken beziggehouden.

Lenin: Waarmee houdt u zich dan bezig?

Sabelin: Met niets.

Dzerzhinsky: Dat is niet helemaal waar. Ingenieur Sabelin handelt in lucifers.

Lenin: Wat zeg je, met lucifers?

Dzerzhinsky: Ja, de ingenieur staat op de straathoeken en verkoopt lucifers.

Lenin: En gros of per stuk, per doosje? Hoort u eens, dat is toch een ramp!

Een schande is het, mijn beste! In deze tijd lucifers te verkopen....! Voor zoiets moest men iemand vandaag nog de kogel geven, of, wat denkt u?

Sabelin: Daar ben ik allang op voorbereid.

Lenin: Waarop bent u voorbereid? Op het einde van een martelaar? Wie zei u, dat u lucifers moest verkopen?

Sabelin: Men geeft mij geen ander werk.

Lenin: Wat betekent dat, men geeft u geen ander werk? Wat zegt u daar!

Sabelin: Niemand heeft mij geroepen.

Lenin: Waarom moeten wij u roepen? Heeft u dan voor ons plezier met uw handen in uw schoot gezeten en gewacht tot men u riep? Trouwens, als de gedachte om Rusland te electrificeren u niet enthousiast maakt, kunt u

verdergaan met lucifers te verkopen!

Sabelin: Ik weet niet...., of ik daartoe in staat ben....

(Lenin wendt zich geërgerd af en geeft geen antwoord)

Stalin: Dat kunnen wij natuurlijk niet weten.

Sabelin: Een Bolsjewiek word ik toch niet.

Stalin: Dat is best mogelijk.

Sabelin: In Rusland wil men het socialisme oprichten. Maar ik geloof niet in het socialisme.

Lenin: (Plotseling heftig en vrolijk) Maar ik wel. Wie van ons tweeën heeft gelijk? Tussen u en mij — Wie zal de scheidsrechter zijn? Laten we het aan Dzerzhinsky vragen. Hij zal eerder zeggen, dat ik gelijk heb dan u. Neemt u daar genoeg mee?

Sabelin: Ik begrijp wel wat u bedoelt. Mijn woorden zijn voor u het gepraat van een kind.

Stalin: Het socialisme is toch niet uw vak.

Sabelin: Ja, natuurlijk voel ik mij daar niet in thuis.

Stalin: Waarom laat u zich met dingen in, die niet uw vak zijn? Kent u kameerraad Krzhizhanowski?

Sabelin: Nee, die ken ik niet.

Lenin: Maar hij heeft mij gezegd, dat u een groot vakman op het gebied van electricatie bent, dat u gebouwd heeft.... En u verkoopt lucifers?! Wat een idiotie!

Sabelin: Ik houd er mee op. Ik doe het niet meer.

Dzerzhinsky: (In zichzelf) God zij dank!

Lenin: (Tegen Dzerzhinsky) Wat zei je?

Dzerzhinsky: Ik zei — God zij dank.

Sabelin: Als ik het goed begrijp stelt men mij dus voor om de zaak aan te pakken.

Stalin: Wat mij persoonlijk betreft, zou ik het u zelfs aanraden.

Sabelin: Maar u kent mij niet.

Lenin: Enigszins kennen wij u.

Sabelin: Uit de Communistische Partij kan niemand mij aanbevelen.

Lenin: Stelt u zich voor, iemand kan dat wel.

Sabelin: Ik zou niet weten wie.

Dzerzhinsky: Ik!

Sabelin: Hoe zou u mij kennen?

Dzerzhinsky: Dat brengt mijn werk met zich mee.

Sabelin: Ach ja.... dat was ik helemaal vergeten.

Dzerzhinsky: Als ik u bij de regering aanbeveel, moet u mij ook toestaan, u een raad te geven. U bent tegenwoordig volkomen uit het spoor geraakt, nietwaar?

Sabelin: Ja.

Dzerzhinsky: Een beetje opgewonden ook. U moet kalmer worden. Gaat u nu naar huis, overleg alles goed, en geef dan antwoord.

Lenin: Zult u morgen antwoorden?

Sabelin: Ja.

Lenin: Tot ziens. (Sabelin groet en gaat naar de deur)

Dzerzhinsky: U hebt uw bundel vergeten.

Sabelin: Ach ja...., die bundel.

Lenin: Het bad! Het bad....! U komt nog op tijd.

Sabelin: Nee, ik was niet op weg naar het badhuis. Thuis dachten ze allemaal dat de Tsjeka mij haalde...., en daarom heeft mijn vrouw die kleren meegegeven.

Lenin: Dus dat was het! Dat is wat anders. Wacht u even! (Roept de secretaris) Het is een moeilijke tijd. Nu worden bij u thuis tranen vergoten. (De secretaris komt binnen) Stuurt u ingenieur Sabelin met de auto naar huis.... Zorgt u dat hij meteen weg kan. (Sabelin en de secretaris gaan de kamer uit)

Lenin: Nu, wat denken jullie, zal hij aan het werk gaan?

Dzerzhinsky: Natuurlijk komt hij.

Stalin: Hij is niet moeilijk te doorzien. Wat hij aan bedenkingen had heeft hij meteen gezegd.

Lenin: Als wij maar sneller zulke beren uit hun holen konden krijgen...., honderden van dat soort houden zich schuil.

Stalin: Wij zullen ze wakker maken, Wladimir Iljitsj!

Lenin: Nu, beste vrienden, het is tijd om naar de zitting van de Raad voor Arbeid en Verdediging te gaan.

EEN ARBEIDERSVROUW STUDEERT

V

Beste kameraden,

Voor vandaag had ik jullie beloofd iets te zeggen over de laatste korte paragraaf van het eerste hoofdstuk *), waarin verteld wordt hoe kameraad Lenin de „Iskra” heeft opgericht. Juist nu, nu jullie in alle delen van het land deze brieven lezen, kunnen jullie begrijpen, wat voor een belangrijke rol onze pers speelt. De kameraden uit Amsterdam en Rotterdam, uit Enschede, Heerlen en Groningen bestuderen hetzelfde onderwerp, terwijl ze zo ver uit elkaar wonen, maar door ons maandblad en door De Waarheid zijn ze allen met elkaar verbonden. Als je dit bedenkt, kun je ook begrijpen, wat Lenin bedoelde, toen hij zei, dat de krant de collectieve propagandist, de collectieve agitator en de collectieve organisator is.

Zulk een geweldig hulpmiddel voor het oprichten van de Partij had Lenin juist nodig, omdat in die tijd de Partij nog alleen maar uit afzonderlijke kringen bestond, die voortdurend door de tsaristische politie bedreigd werden, terwijl bovendien de „ekonomisten” de noodzaak van het oprichten van een Partij bestreden. (Wat ekonomisten en wat opportunisten zijn heb ik jullie al in mijn vorige brief verteld). Om al deze redenen richtte Lenin — voorlopig in het buitenland, want in Rusland moest de krant illegaal verspreid worden — de

*) „Geschiedenis van de C.P.S.U. (b)”, uitgave Pegasus.

„Iskra” (dat betekent „Vonk”) op, met de mooie ondertitel: „Uit de Vonk zal een Vlam ontstaan”. Deze krant was een uitstekend hulpmiddel bij het oprichten van de Partij, want hij werd tot een collectieve propagandist, een collectieve agitator en een collectieve organisator.

In het vorige nummer van P. en C. brachten wij het artikel van Stalin, waar wij reeds over hebben geschreven, en dat ik jullie sterk aanbeveel om te lezen in verband met de studie van het eerste hoofdstuk.

Over de „Korte samenvattende gevolgtrekkingen” bij het eerste hoofdstuk heb ik jullie in mijn volgende brief nog het een en ander te zeggen. Intussen wil ik graag van jullie horen of jullie bij de studie werkelijk steun aan mijn brieven hebt en of jullie ook voorstellen hebt om het in het vervolg anders te doen.

Ondertussen verheug ik me op jullie antwoorden

Je RIA

VI

Beste kameraden,

Ik heb het eerste hoofdstuk van de Geschiedenis van de CPSU (b) nu uitvoerig besproken; nu moeten we het belangrijkste er uit, dat wat we voor onze verdere studie nodig hebben, kort samenvatten.

Op mijn bloemlezing heb ik de volgende notities, waarin ik het belangrijkste heb samengevat:

Het eerste hoofdstuk behandelt **de strijd voor de oprichting van de partij van de arbeidersklasse, de SDAPR**, en inderdaad — uit iedere regel van dit hoofdstuk spreekt de strijd.

De ontwikkeling van het kapitalisme

We maken de snelle opbloei van het kapitalisme in het laatst van de vorige eeuw mee in het tsaristische Rusland en de daarmee gepaard gaande toenemende ellende van de uitgebuitenen, het in de steden opeen gedrongen proletariaat.

De stakingen van het proletariaat in de steden

Verder zien we, dat het proletariaat uit zijn eerste worstelingen in afzonderlijke fabrieken de les trekt, dat het zich aaneen moet sluiten en zich gezamenlijk tegen de uitbuiting moet verzetten. Niettegenstaande wrede vervolgingen komen de arbeiders spontaan tot machtige stakingsbewegingen en demonstraties, in de eerste tijd alleen om lotsverbeteringen.

Boerenonlusten

De kapitalistische productie-methoden komen echter niet alleen in de steden tot ontwikkeling, maar worden ook op het land doorgevoerd en leiden tot de verarming van de boerenstand, de klasse, die in het voor-revolutionaire Rusland het talrijkst was. De arme boeren beginnen zich tegen de grondbezitters te verzetten, want na het opheffen van de lijfeigenschap (1861) is de toestand van de massa van de boeren door de losgeld en de hoge pachten nog slechter geworden.

De eerste marxistische kringen

In deze tijd werden de eerste afzonderlijke marxistische kringen gesticht. Plechanow stichtte b.v. de groep „Bevrijding van de Arbeid”. Hij vertaalde veel werken van Marx en Engels in het Russisch.

Overgang naar de massa-agitatie

Maar deze groepen hadden nog geen verbinding met de arbeidersmassa's; Lenin heeft pas door zijn „Strijdbond ter Bevrijding van de Arbeidersklasse” deze verbinding tot stand gebracht.

Vijanden van het marxisme

1. De „Volksvrienden”

Lenin heeft in die tijd voornamelijk strijd gevoerd tegen de „Volksvrienden” (Narodniki) en hun inzichten ten slotte de doodsteek gegeven. De voornaamste zwakheid van de „Volksvrienden” was: Ze zagen niet in, dat het kapitalisme zich in Rusland verder ontwikkelde, onderschatten de leidende rol van de arbeidersklasse en hielden de boeren voor de hoofdmacht van de revolutie. In zijn geschriften tegen de „Volksvrienden” weerlegde Lenin deze verkeerde inzichten, toonde de leidende rol van de arbeidersklasse aan en stelde het denkbeeld van het verbond tussen arbeiders en boeren op de voorgrond.

2. Het legale marxisme

Maar Lenin moest ook nog andere groepen bestrijden, de „Legale Marxisten”, (dat was een wettig toegestaan Marxisme) die probeerden het vaandel van het Marxisme te gebruiken om de arbeidersbeweging aan de belangen van de bourgeoisie aan te passen (daarom mochten ze ook openlijk in de door de tsaristische regering toegestane kranten schrijven).

3. Het economisme (opportunisten)

Bovendien bestreed Lenin vóór alles de economisten die, zoals hun naam al zegt, alleen de economische — niet de politieke — strijd wilden voeren, en die tegen het vormen van een zelfstandige politieke partij van het proletariaat waren. Lenin wees de arbeiders in de strijd tegen deze inzichten, die vijandig tegenover het marxisme stonden, de juiste weg.

Het eerste Congres van de RSDAP in Minsk in 1898

De afzonderlijke Arbeiderskringen streefden er naar zich aaneen te sluiten en zich tot één Partij te verenigen. Daarom werd in Minsk in 1898 het eerste Partij-Congres gehouden, dat de Partij echter alleen nog maar een naam gaf, er werd nog geen programma opgesteld, en geen statuten gemaakt en ook geen leiding vanuit het centrum gegeven.

De eerste revolutionaire krant voor geheel Rusland: de „Iskra” (1900)

Om de oprichting van een revolutionaire Partij voor te bereiden en de voortdurende strijd tegen alle arbeidersvijandige opvattingen te kunnen voeren, richtte Lenin de eerste — nog illegale — krant voor geheel Rusland op, de „Iskra”, die bij het oprichten van de Partij niet alleen een collectieve propagandist en agitator maar ook een collectieve organisator bewees te kunnen zijn.

Zo — ik geloof, dat als we dit alles uit het eerste hoofdstuk onthouden, dat we dan het belangrijkste in ons hoofd hebben. Wie heeft een andere manier om het kort samen te vatten gebruikt, en welk nut heeft zij daarvan gehad? Willen jullie me daar over schrijven?

Je RIA

VII

Beste kameraden,

Ik wil proberen de problemen, die in het tweede hoofdstuk behandeld wor-

den, zo kort mogelijk samen te vatten en alleen het belangrijkste er uit te halen, want een uitvoeriger behandeling vindt men immers in de „Geschiedenis” zelf.

Terwijl we in het 1e hoofdstuk de strijd voor de oprichting van de S.D.A.P.R. leren kennen, lezen we in het 2e hoofdstuk over de vorming van de Russische Sociaal Democratische Arbeiderspartij. We leren begrijpen wat „Bolsjewiki” en „Mensjewiki” zijn.

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk krijgen we een overzicht van de toenmalige verhoudingen, die vooral gekenmerkt werden door de industriële crisis van 1900—1903. Velen van ons kennen de tijd van een kapitalistische crisis (1929) nog uit eigen ervaring en weten, dat die vooral met werkloosheid, het dalen van het levenspeil voor de arbeiders, opstand, stakingen en gummi-knuppels van de kapitalisten verbonden is. Zo was het toentertijd in Rusland ook; de revolutionaire beweging onder de arbeiders laaide in die jaren, ondanks verscherpte uitbuiting en onderdrukking heftig op. Juist in 1903 bereikte de golf van revolutionaire bewegingen een hoogtepunt.

Het is van belang, dat de stakingen van de arbeiders meer en meer voor politieke eisen werden doorgevoerd onder de leuze: „Weg met het tsaristische absolutisme!” Dat betekende, dat de arbeiders begonnen in te zien, dat ze pas dan van alle uitbuiting bevrijd zouden kunnen worden, als ze niet alleen voor kleine economische successen streeden, maar tegelijkertijd de strijd voor het omverwerpen van het kapitalisme als stelsel opnamen. De eerste etappe op deze weg was de omverwerping van het tsarisme. Van betekenis was daarbij, dat de Sociaal Democratische comité's bijna overal de leiding hadden bij de politieke strijd van de arbeiders.

In deze stormachtige jaren werd steeds meer de behoefte gevoeld aan een sterke, eensgezinde partij, die de leiding van de revolutionaire beweging op zich kon nemen. Maar sinds 1898 heerste er in arbeiderskringen een ideologische chaos en op het gebied van de organisatie was er gebrek aan samenwerking en zelfs verdeeldheid.

De invloedrijkste tegenstanders van een gecentraliseerde, politieke partij waren de „economisten”, zoals we al in het eerste hoofdstuk gezien hebben. Alleen door allereerst de economisten te verslaan was het mogelijk zulk een eensgezinde partij te scheppen. Aan deze taak zette Lenin zich.

LENIN heeft in zijn beroemde werk „Wat te doen?” grondig met de economisten afgerekend en daarmee het opportunisme met wortel en tak uitgeroeid, terwijl hij tegelijkertijd op schitterende wijze uiteenzette, dat de marxistische partij de vereniging van de arbeidersbeweging met het socialisme is. Stalin maakt daartoe in zijn opstel: „Korte uiteenzetting over de meningsverschillen in de Partij” de treffende vergelijking met een schip, dat door een kompas geleid wordt:

„Wat is wetenschappelijk socialisme zonder arbeidersbeweging? Een kompas, dat, als men er geen gebruik van maakt, slechts verroesten kan en dat dan overboord gegooid moet worden. Wat is de arbeidersbeweging zonder socialistische theorie? Een schip zonder kompas, dat ook zo aan de andere oever zal komen, maar dat er toch, wanneer het een kompas had gehad, veel vlugger zou zijn gekomen en aan heel wat minder gevaren zou zijn blootgesteld.

Voegt men beiden bij elkander, dan heeft men een prachtig schip, dat recht op de andere oever aanstuurt en de haven onbeschadigd bereikt.”

Lenin maakte in zijn werk „Wat te doen?” de arbeiders duidelijk, dat de partij de leidende revolutionaire kracht van de arbeidersbeweging is en hij stelde de betekenis van de theorie, van het socialistische bewustzijn op de voorgrond, dat door de partij in de arbeidersbeweging moest worden uitgedragen en schiep de ideologie (d.w.z. de ideeën, de gedachten-inhoud) van de Bolsjewistische partij.

Dit grondleggende ideologische werk verbreidde Lenin vóór het bijeenkomen van het tweede partij-congres, omdat hij van mening was, dat men daarvoor de doelstellingen en opgaven van de partij duidelijk uiteen moest zetten en dat men een ideologische scheidingslijn moest trekken tussen zichzelf en de economisten. Lenin zei:

„Voordat men zich verenigt, en om zich te verenigen, moet men zich eerst beslist en duidelijk van elkaar afbakenen.”

Lenin was van mening, dat de eerste praktische stap op de weg naar een revolutionaire arbeiderspartij de oprichting van een politieke krant voor geheel Rusland moest zijn. Dat werd de „Iskra”.

Over de verbindende en organisatorische rol van de pers heb ik in mijn voorlaatste brief al uitgeweid en ik wil alleen nog eens de herinnering aan de bekende zin wakker roepen: „De krant is niet alleen een collectieve propagandist en een collectieve agitator, maar ook een collectieve organisator”.*) De Iskra was dus niet alleen een middel om de partij ideologisch aaneen te sluiten, maar door het net van vertrouwenslieden en correspondenten, die tegenwoordigers van de plaatselijke organisaties waren, werd de Iskra ook een middel om de plaatselijke organisaties te verenigen tot één partij.

De verspreiding van Lenins werk „Wat te doen?” (1902) had tot gevolg, dat een jaar nadien — ten tijde van het tweede Partij-congres van de S.D.A.P.R. — de benaming „economist” door de meeste partij-arbeiders alleen maar als een belediging opgevat werd.

Tot slot wil ik nog eens de grondbeginselen uit Lenins werk „Wat te doen?” samenvatten, later zullen we daar nog uitvoeriger op terugkomen:

1. Lenin toonde daarin aan, dat de economische strijd van de arbeiders tegen de ondernemers en de regering alleen maar een strijd is om hun arbeidskracht op voordeliger voorwaarden aan de kapitalisten te verkopen en dat de arbeiders willen strijden voor de vernietiging van het kapitalistische stelsel, dat hen er toe veroordeelt hun arbeidskracht te verkopen en zich te laten uitbuiten. Maar zolang als het tsarisme de arbeidersbeweging in de weg staat, kan ook de strijd tegen het kapitaal niet ontplooid worden, daarom bestaat de naastbijliggende taak in het uit de weg ruimen van het tsarisme.

2. Lenin toonde aan hoe gevaarlijk de verheerlijking van het spontane (d.w.z. vanzelf, van zichzelf uit komende) proces in de arbeidersbeweging is, want dat komt in de praktijk neer op het ontkennen van de leidende rol van de partij, die daardoor veroordeeld wordt om passief achter de spontane beweging aan te lopen. Dat zou tot de vernietiging van de partij voeren; en de arbeidersbeweging zonder partij laten betekent de arbeidersklasse verraden.

3. Lenin toonde aan, dat het naar benedenhalen van de rol van het socialistisch bewustzijn, van de socialistische theorie in de partij, betekent dat aan het wapen, met behulp waarvan zij het tegenwoordige begrijpt en de toekomst voorziet, zijn waarde wordt ontnomen. Daardoor verzinkt de partij volledig in het moeras van het opportunisme.

4. Lenin toonde verder aan, dat de opportunisten, doordat zij optraden

*) Zie ook hierover het artikel van G. Geelhoed in het Maart-nummer.

tegen het binnendragen van het socialistisch bewustzijn in de arbeidersklasse, de weg vrijmaakten voor de burgerlijke ideologie en daarmee de vereniging van de arbeidersbeweging met het socialisme in de weg stonden, want... „de vraag kan slechts zo gesteld worden: een burgerlijke of een socialistische ideologie. Een tussending bestaat hier niet”.

5. Lenin trok daaruit de slotsom, dat de economen geen partij van de socialistische revolutie wensten, maar een partij van „sociale hervormingen” (reformisten), die het voortbestaan van de heerschappij van het kapitalisme vooronderstellen. Daarmee verraden zij de belangen van het proletariaat.

6. Tenslotte wijst Lenin nog op het internationale verband van het economisme met de revisionisten (revisie betekent „herziening”, dat wil hier zeggen vervalsing van de leer van Karl Marx) van de West-Europese Sociaal Democratische Partijen. Deze revisionisten, aanhangers van de opportunist Bernstein, eisten het opgeven van de revolutie, van het socialisme en van de dictatuur van het proletariaat.

Dit zijn wel wat veel nieuwe gezichtspunten tegelijk, maar lees het op je gemak en herhaal het dikwijls, want wat Lenin hier zegt, zijn ook de grondslagen van onze Partij. Studeer ijverig.

Je RIA

Boekbespreking

Vergeefse nederlaag?

Een ieder die thans spreekt over de noodzaak van de herbewapening van West-Duitsland zou men willen aanraden de roman „Vergeefse Nederlaag?”*) te lezen. Misschien geneest hij dan van deze denkbeelden.

De roman geeft ons het eerlijke relaas van de belevenissen van de schrijver van het boek, een anti-fascist, tijdens de oorlog in Italië en de krijgsgevangenschap in een Amerikaans kamp. Drie groepen mensen komen er in voor: Nazi's, anti-fascisten en Amerikanen.

De nazi's zijn en blijven nazi's, zowel tijdens de hopeloze strijd in Italië bij Casino, waar ze in de steek gelaten door de legerleiding tot het bittere einde doorvochten en hun medesoldaten dwingen hetzelfde te doen, als tijdens hun gevangenschap in Amerika, waar zij een nationaal-socialistische staat met Gestapo, terreur en moord in stand houden, en na de nederlaag van Duitsland,

wanneer zij op de vreugde van de anti-fascisten en de hoop op een nieuw Duitsland reageren met „dat gaat ook wel voorbij”.

Dan zijn er de anti-fascisten in het boek, die Hitler en de oorlog haten, zij hopen op een nederlaag van Hitler.

Doch tot daden komen zij niet. Het einde van de oorlog zal het einde van Hitler moeten brengen. Het ontbreekt hen aan vertrouwen in eigen kracht, zij weten de anti-nazikrachten niet te organiseren in de strijd voor democratie en vrijheid. Heimelijk spreken ze over verzet tegen de nazi's, maar in het gunstigste geval doen ze niets, zoals bij Casino. Maar ook in het kamp van krijgsgevangenen, waar een beestachtige terreur heerst van een aantal fanatieke nazi's, blijft het bij besprekingen en komen ze niet tot

*) Vergeefse Nederlaag? door Hans Werner Richter. (Uitgeverij Leopold, ing. f 5,40, geb. f 6,90).

daeden. Steeds zegt men tijdens het lezen: doe nu iets, laat je niet trappen.

En dan zijn daar de Amerikanen. Zij zijn op de hoogte van de toestanden in het kamp, zij doen er niets tegen, integendeel, oogluikend staan ze het toe en helpen de nazi's een handje. Dat blijkt b.v. wanneer de schrijver melding maakt van het feit, dat een der gevangenen half dood is geslagen door de Gestapo in het kamp. Het slachtoffer moest melden dat hij een ongeluk had gekregen op het voetbalveld. En de Amerikaanse majoor, die voor de vorm informeert in het kamp, en daarbij natuurlijk bij nazi's terecht komt en ook bij het slachtoffer laat informeren naar de oorzaak, zegt:

„De gewonde zegt zelf dat hij op het voetbalveld gevallen is, wat wilt U nu eigenlijk?”

„Het is niet waar! Als hij dat zegt, zegt hij het uit angst.”

„U bent soldaat,” zegt dan de majoor, „U dient zich te schikken in de tucht en de discipline van het kamp.”

Neen, de Amerikanen hebben niet zo'n hekel aan de nazi's. Ze hebben voor de vorm een speciaal kamp ingericht voor anti-fascisten. Een der gevangenen vertelt daarover: „Ze hebben het er slecht. Ze moeten

langer werken dan wij hier. Tien uur per dag. Bovendien is het eten er slechter. Ze staan bij de Amerikanen ook niet best aangeschreven.”

Aan het einde van het boek verzucht de schrijver, wanneer hij hoort over de maatregelen der Amerikanen:

„Maar ze kunnen van hun kant niet weer dezelfde waanzin herhalen. Dat is toch al te gek.”

Inderdaad, het is al te gek. En tot die conclusie zal elk eerlijk mens moeten komen na lezing van dit boek.

Er is slechts één keuze: Duitsland moet in handen komen van de Gühlers, Santös' en Böhmers, de anti-fascisten in de roman en anders komt het in handen van de Gerlich's en Buschmann's, die dromen van een revanche.

Zij zullen hun kans krijgen bij een herbewapening van West-Duitsland, en daarom is dit boek een aansporing om er voor te zorgen, dat het andere Duitsland, het vredelievende democratische Duitsland, het winnen zal.

Een gebrek van dit boek is, dat deze consequentie niet getrokken wordt, en dat het vraagteken in de titel een vraagteken blijft.

J. S.

Een geschiedschrijver zonder kompas

OVER de geschiedenis van de stad Utrecht verscheen van de hand van I. Vijlbrief een boek, getiteld „Van anti-aristocratie tot democratie”. *) Is het voor hen, die geestelijk gebonden zijn aan het stervende kapitalisme een onmogelijke opgave om tot een objectief geschiedbeeld te komen, juist omdat hun blik verhinderd is het nieuwe te zien komen, zo is dit boek tevens een bewijs, dat dit gevaar niet opgevangen wordt door van de economische en sociale factoren uit te gaan.

Reeds in de titel komt de theoretische onklarheid van de schrijver tot uitdrukking. Zijn opvatting van de-

mocratie steunt niet op de werkelijkheid der klassemaatschappij, maar is een burgerlijk bedenksel van een niet bepaald onschuldig soort. Zo zegt hij op blz. 85: „De democratische gedachte zoals wij die kennen en hanteren, heeft zich ontwikkeld in de 18e eeuw en heeft tot kern, de menselijke waardigheid. Zij berust op en is slechts bestaanbaar bij eerbiediging van de meningen, opvattingen en overtuigingen van anderen, ook van tegenstanders.”

De strijd tussen uitbuiters en uitgebuitenen, die de werkelijke klasseinhoud van de democratie vormt, wordt in strijd met de in het boek zelf gebrachte feiten vervangen door de burgerlijke frase over het eerbie-

*) Uitg. Querido, f 8,90.

digen van elkaars meningen. De gedachte-wisseling inplaats van de belangenstrijd! Nóch de handwerkersheerschappij der gilden in het middel-eeuwse Utrecht, nóch die der calvinistische kleinburgerij in Leicester's dagen kunnen de toetssteen dezer democratie doorstaan, daar ze niet verdraagzaam waren jegens de groten en rijken der aarde! Daarom worden ze met de titel van anti-aristocraten getooid.

O, ironie! pas het patriottisme, aldus Vijlbrief, (hier opgevat als voorloper van het liberalisme) mag democratisch genoemd worden, maar daarvoor was het dan ook de politieke geloofsbelijdenis van het industriële grootkapitaal, wier verdraagzaamheid en eerbiediging der persoonlijkheid boven twijfel staat! En zo wordt de wereld op een vreemde wijze op haar kop gesteld.

De heerschappij der massa's is niet democratisch, de heerschappij van de industrie-baronnen is wel democratisch, aldus Vijlbrief, en om aan de veilige kant te blijven breekt het boek af in 1787.

Iedere poging om tot juiste algemene conclusies te komen, lijdt schipbreuk. Maar ook ten opzichte van het feitenmateriaal, waarvan we de betekenis niet willen onderschatten, past een critische houding. En dit, juist omdat het theoretisch inzicht mede bepalend is voor de keuze van het feiten-materiaal. Dit neemt niet weg, dat de overeenstemming tussen feitelijke en theoretische inhoud van een boek volstrekt niet volkomen behoeft te zijn en het in dit boek dan ook allerminst is.

De zwakte bij het gebruik van de feiten wordt vooral veroorzaakt door de gevaren, die voortvloeien uit het schrijven van de geschiedenis ener stad in een bepaalde periode. Bepaalde geïsoleerde Utrechtse gebeurtenissen krijgen een betekenis, die onevenredig groot zijn aan hun betekenis in het geheel der Nederlandse geschiedenis. Wanneer de Utrechtse burgerij in de patriottentijd in de 2e helft van de achttiende eeuw onder leiding van Ondaatje een leidende rol speelde in de strijd tegen het dictatoriale optreden der Oranjes en tegen de willekeur der regenten-oligar-

chie, dan kent Vijlbrief hier grote betekenis aan toe binnen het kader van de ontwikkeling der Nederlandse burgerlijke democratie. Maar hij verzuimt dit aan te tonen door deze invloeden van het Utrechtse patriottische leiderschap aan te tonen in het verloop van de ontwikkeling in de 19e eeuw. Maar zelfs al zou hij dit geprobeerd hebben, dan zou dit niet eens mogelijk geweest zijn, gezien het ontbreken in Utrecht van een sociaal-economische grondslag voor een burgerlijke democratie. Dit laatste volgt zelfs uit het betoog van Vijlbrief, al zouden we zeker niet zover willen gaan als de schrijver, die de aanwezigheid van een Utrechts proletariaat geheel loochent. Bovendien, daar het boek de actualiteit schuwet, laat het een onjuiste indruk achter t.a.v. de huidige rol van het Utrechtse proletariaat.

Komisch doet in dit verband de opmerking aan, dat het proletariaat in haar verzet onberekenbaar was in tegenstelling tot de stabiliteit en betrouwbaarheid van de kleinburgerlijke opstandigheid.

En deze standvastigheid illustreert Vijlbrief dan door de opmerking, dat de Utrechtse patriciërs maar met weggaan behoeften te dreigen of de kleinburgerij, die voor haar leveranties afhankelijk was van het proletariaat, was direct van haar revolutionnaire aspiraties genezen! Misschien zou Vijlbrief zich alsnog met de vraag kunnen bezighouden of het nu het Utrechtse proletariaat of de Utrechtse kleinburgerij is, die de ontwikkeling en revolutionnaire bewustwording, die naar een volledige democratie zal voeren, voorwaarts stuwt!

Het deel over de Middeleeuwse geschiedenis van Utrecht is een samenvatting van bestaande literatuur. In de herwaardering van de patriottentijd is Vijlbrief voorafgegaan door Geyl en Van Dillen. Het schilderen van de rol der Oranjes is reeds veertig jaar eerder geschied met onovertroffen scherpte door J. Saks in zijn opstel „De Wiegen”. Vijlbrief zou hier veel uit kunnen leren.

Al met al een boek van beperkte documentaire waarde door de gebrochte uittreksels uit de pamfletten der Patriottentijd.

G. H.

KRONIEK

(15 Februari - 15 Maart)

FEBRUARI

- 16 Interview van Stalin in de Prawda. „De oorlog is niet onvermijdelijk indien de volkeren de zaak van de vrede in eigen handen nemen.”
- Drees en van Schaik geven hun opdracht tot het vormen van een nieuwe regering terug.
- 21 Openingszitting van de Wereldvredeesraad te Berlijn.
- 25 Grootse herdenking Februaristaking in Amsterdam. 75.000 mensen op de been.
- 26 De Wereldvredeesraad eist de sluiting van een vredespact tussen de Grote Vijf. Het land, dat weigert zulk een pact te ondertekenen, moet als agressor worden beschouwd.
- In Tsjechoslowakije is een complot tegen de Tsjechoslowaakse Volksrepubliek ontmaskerd. De verraders Clementis, Svermova, Sling e.a. zijn gearresteerd. Gottwald verklaart: „Tsjechoslowakije zal nooit een tweede Joegoslavië worden”.
- 28 West-Duitsland zet invoer van Nederlandse groenten stop.

MAART

- 1 Vierde grote prijsverlaging in de Sowjet-Unie sinds 1947. Brood, vlees en boter 15% goedkoper.
- Reeds zes dagen lang vinden in Barcelona demonstraties plaats tegen de verhoging van de tramtarieven.
- 5 Eerste bijeenkomst van de voorbereidende conferentie van de ministers der Grote Vier te Parijs. De Sowjet-afgevaardigde Gromyko stelt voor, de demilitarisatie van Duitsland als eerste punt op de agenda te plaatsen.
- Op de 41ste dag van de kabinetscrisis heeft de derde kabinetsformateur, prof. Romme, medegedeeld, dat het hem niet mogelijk is, een kabinet op zeer brede basis samen te stellen.
- 7 De Opperste Sowjet der USSR behandelt de staatsbegroting. In het jaar 1951 zal 78.8 pCt. van de staatsuitgaven worden besteed aan sociale en culturele doeleinden, aan de uitbreiding van de vredesindustrie, aan de uitvoering van de reusachtige bouwwerken van het communisme en aan de verhoging van de levensstandaard van de bevolking. De industriële productie is 73 pCt. boven het vooroorlogse peil.
- 9 De militaire dienstdtijd in Nederland verlengd tot 18 maanden. Herhalingsoefeningen voor 80.000 militairen aangekondigd. Nieuwe lichten zullen in West-Duitsland worden opgeleid.
- 11 Eensgezinde Unieleiden en EVC-ers eisen 5 pCt. loonsverhoging en prijsstop op het looncongres der EVC. Meerderheid der congressisten bestond uit Unieleiden. Meer dan 300 NVV-ers waren aanwezig.
- In Barcelona is een algemene staking tegen de duurte uitgebroken, waaraan 300.000 arbeiders deelnemen.
- 12 Generaal Eisenhower verklaart, dat hij „in geval van oorlog onmiddellijk de atoombom zou gebruiken, als dit de afloop van de slag ten goede zou komen”.
- 13 De militaire politie van Franco heeft Spaanse soldaten gearresteerd, die weigerden te schieten op stakers in Barcelona. In Italië vinden sympathie-stakingen plaats met het heldhaftige verzet der arbeiders in Barcelona.
- 14 Regering Drees-Teulings gevormd. Alle P.v.d.A. ministers komen terug in het nieuwe kabinet.

Volksrepubliek

CHINA

Alles wat pas is ontstaan, dat nog zwak lijkt maar groeit, is veel belangrijker dan het oude, dat sterk lijkt, maar innerlijk verrot is.

Wat weten wij van het grote China, dit machtige land, dat zich zo kort nog vrijgevochten heeft?

Stelt U op de hoogte en blijft bij. Lees daarom

Uit het land van Mao

door Annie Averink Prijs f 0.25

Strategische problemen

door Mao Tse-toeng Prijs f 0.40

Verkrijgbaar bij alle partij-afdelingen

Theun de Vries

is voor de lezers geen onbekende. Zijn onvoorwaardelijke keuze voor de vooruitgang blijkt niet alleen uit zijn boeken, maar ook uit zijn daden.

Het was dan ook geen wonder, dat de bezetter hem in het concentratiekamp Amersfoort opsloot.

Dit heeft zijn besef, om op alle fronten voor de vooruitgang te strijden, nog meer versterkt. Van de hand van deze schrijver verschenen o.a.:

Een spook waart door Europa en Nieuwe rivieren

2 romans, die ons op boeiende wijze vertellen van de gebeurtenissen in 1848. 1848... Het jaar van de Februari- en Juli-revolutie in Parijs. Het jaar waarin Marx en Engels de arbeiders van West-Europa de weg wezen naar het socialisme, het jaar waarin het Communistisch Manifest ontstond. Hoe zag het er bij de volksmassa's, hun leiders en hun tegenstanders uit? Theun de Vries brengt ons in deze romans de strijd om brood en vrijheid van een eeuw geleden nabij, als gold het mensen van deze tijd.

PRIJS PER BOEK f 6.90
IN LINNEN GEBONDEN

PEGASUS

Leidsestraat 25 - Amsterdam

POLITIEK EN CULTUUR

HEDENDAAGSE BESTRIJDING VAN HET MARXISME

WAAROM MASSA-ACTIE?

MAO TSE-TOENG: **Over de praktijk**

6e Jaargang No. 5

Mei 1951

Maandoverzicht	193
Waarom massa-actie? J. Schalker	197
Onze krant en de organisatie van de massa-strijd, J. de Louw	203
Over de praktijk, Mao Tse-toeng	209
Hedendaagse bestrijders van het marxisme, F. Baruch	217

Een arbeidervrouw studeert	227
Holland, S. Prins	229
„De oorlog is geen wet der natuur”, G. H. en A. W.	230
Het kind wordt geboren in Mei, M. Riffaud	237
Kroniek	240

hoe leeft de VROUW in de sowjet-unie?

Welke rol speelt zij in de politiek, economie en cultuur?

Het antwoord vindt U in het blad

„DE SOWJET-VROUW”

Verkrijgbaar in de Engelse en in de Duitse taal.

„Die Sowjet-frau”

„Soviet-woman”

Verschijnt éénmaal in de twee maanden.

Losse nummers: 60 cent

Jaarabonnement: f 3.—

Vraagt een proefnummer!

boekhandel pegasus

Leidsestraat 25

—

Amsterdam

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en practijk van het marxisme-leninisme.

Hoofredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

OP 19 Maart vond onder druk van de Amerikaanse regering de voorlopige ondertekening van het Schuman-plan door de regeringen van Frankrijk, Italië, West-Duitsland, Nederland, België en Luxemburg plaats. Hiermee zijn dus de mijn- en staal-industrie overgedragen aan een z.g. „hoge autoriteit”. Dit orgaan ontvangt de bevoegdheid de omvang van de kolenwinning, evenals van de ijzer- en staalproductie, te bepalen, eventueel fabrieken, die niet doelmatig werken, te sluiten, de grondstoffen te verdelen, de afzet en buitenlandse handel evenals alles wat betreft het credietwezen en de investeringen van de zware industrie van die landen te regelen en de prijzen van kolen, ijzer en staal te dicteren.

Het spreekt vanzelf, dat het verregaand prijsgeven van de nationale onafhankelijkheid der landen zoveel mogelijk wordt bemanteld. Dit valt natuurlijk niet te ontkennen. Moest Monnet na het afsluiten van dit pact niet in zijn rede spreken van „een beperkt afstaan van de nationale souvereiniteit”? Toen het plan gelanceerd werd verklaarde men in de Nederlandse staalkringen sceptisch te staan tegenover dit plan. Maar Amerika besluit nu eenmaal. Hier en daar duiken in de Nederlandse veramerikaanste pers wel zwakke geluiden op, die het wezen van dit pact onthullen. Zoals in de Nieuwe Rotterdammer Courant, waar we lezen:

„Kort gezegd is de vraag waar het om gaat, of een Internationaal Gezagsorgaan of een groep Duitse industriëlen en technici in de toekomst zal beslissen, hoeveel cokes West-Europa zal ontvangen en tegen welke prijs.”

Waar de N.R.C. dan onder Internationaal Gezagsorgaan verstaat, een orgaan waarin werkelijk alle landen evenveel te zeggen hebben. Ze weten zelf dat dit volkomen onmogelijk is. De ervaring heeft immers geleerd, dat de grootsten ondanks alle mooie woorden de doorslaggevende rol daarin zullen spelen. En wie zijn dit? De Roermagnaten, Krupp en consorten. Deze zien met de hulp van de Amerikaanse imperialisten de kans om zich een

overheersende positie in West-Europa te verschaffen. Want de Amerikanen hebben met betrekking tot de credieten en de grondstoffen, welke zich onder contrôle van de U.S.A.-imperialisten bevinden, de grootste zeggenschap.

Door de uitlevering van de mijn- en staalindustrie komt in feite de gehele economie van de betreffende landen in handen van de Amerikaanse en Duitse monopolisten. Want een ieder weet toch dat alle andere industrieën van de zware industrie, die de basis vormt, afhankelijk zijn. Reeds in de verklaring van Juli 1950 van de zeven communistische partijen, die tot uitdrukking bracht dat het Schuman-plan een schending van Potsdam en het handvest van de Verenigde Naties betekende, werd er op gewezen:

„De verwezenlijking van het plan Schuman zal leiden tot het onderwerpen van de mijn- en staalindustrie — en derhalve de gehele economie — aan de contrôle van de kapitalistische magnaten van de Roer, die zelf dienstbaar zijn aan Wallstreet.”

En dit gebeurt allemaal om de oorlogsvoorbereidingen te bespoedigen. Het is een uitvloeisel van het Atlantisch oorlogspact. Dit wordt trouwens openlijk gezegd. Zo meldt het West-Duits A.D.N. dat prof. Hollstein, een van de vertegenwoordigers van Bonn bij de ondertekening van dit plan, verklaarde:

„Want het zijn juist deze takken der zware industrie, die de sleutelvormen voor de oorlogseconomie van de Europese staten.”

En de Neurenberger Nachrichten wijst er op dat de politieke kringen in Bonn verklaren dat dit het middel is om West-Duitsland tot Amerikaans bolwerk van het Europese vasteland te maken.

Het Schuman-plan wordt met veel fanfare als Europese samenwerking, Europese eenwording aangekondigd. Het is duidelijk, na wat wij ervan hebben meegedeeld, dat dit een wassen neus is. De tegenstellingen zullen hierdoor integendeel nog verscherpen.

En ondanks de woorden in het verdrag over gelijke lonen en rechten der arbeiders is het zonneklaar, dat bij een dergelijke concentratie van de economische markt in enkele handen, de positie van de arbeidersklasse wordt bedreigd. De uitbuiting zal groter worden en de methoden van de Amerikanen in de strijd tegen de arbeiders zullen worden toegepast. De arbeiders uit de desbetreffende landen, die elkanders natuurlijke bondgenoten zijn, worden hierdoor ook nog in een direct gezamenlijke strijd betrokken.

In dit verband is zeer zeker de Europese arbeidersconferentie tegen de herbewapening van Duitsland tegen de gemeenschappelijke vijand een belangrijke gebeurtenis en hierdoor is voor deze strijd een organisatorische grondslag gelegd. De verbondenheid met de Duitse arbeiders komen scherp naar voren. Op deze conferentie waren arbeiders uit alle Europese landen en van alle richtingen en overtuigingen tezamen, bezielde met één gedachte, wat hen ook overigens zou mogen scheiden, de strijd tegen de herbewapening en voor de vrede.

DE oorlogsvoorbereidingen schokken op allerlei manieren de economie van de betreffende landen en verscherpen de tegenstellingen. Dit komt ook tot uitdrukking in de handel van Nederland met West-Duitsland. West-Duitsland is één van de voornaamste afnemers van onze tuinbouwproducten. In het kader van het oorlogsplan hebben de West-Duitse oorlogsheren hun credieten grotendeels aangewend om grondstoffen-voorraden op te stapelen. De Duitsers hebben daardoor evenals wij een groot tekort op de betalingsbalans. Door het stopzetten van de invoer willen de Duitsers verschillende doeleinden bereiken. Zij weten dat de Amerikanen West-Duitsland als de belangrijkste schakel in hun oorlogspolitiek beschouwen en zij dus op steun van Amerikaanse imperialisten kunnen rekenen. Daardoor wordt het hun enerzijds mogelijk nieuwe credieten af te dwingen en anderzijds de tuinbouw-uitvoerende landen er toe te brengen om industrie-producten af te nemen, die in die landen zelf vervaardigd worden. De besprekingen in Parijs hebben dit beeld dan ook te zien gegeven. De regeling, die te Parijs werd gemaakt, is dan ook geen oplossing. Er komt een nieuw crediet in April voor Duitsland van 30 miljoen dollar, waarvan slechts $2\frac{1}{2}$ miljoen, zal worden besteed om tuinbouwproducten te kopen. Voor de maand Mei is nog niets bepaald. Vanaf Juni zal een drastische beperking van de invoer door West-Duitsland plaats vinden, waarbij tevens bepaald werd dat de landen die meer uitvoeren dan invoeren, grote hoeveelheden goederen in West-Duitsland zullen moeten kopen. Dat hierdoor voor ons land een catastrofale ontwikkeling ontstaat, is duidelijk. Onze tuinbouw wordt ernstig getroffen. Verschillende industrieën zullen de concurrentie van West-Duitsland scherper ondervinden, de tekorten op de betalingsbalans zullen nog groter worden, wat weer leidt tot nog grotere consumptiebeperking.

Wel werd in Parijs overeengekomen dat Engeland een deel van de invoer naar West-Duitsland zal overnemen. Geen groenten, maar eieren, kaas en spek. Maar de socialist Attlee maakt van de impasse, waarin ons land zich bevindt, op echt kapitalistische wijze gebruik om te trachten veel lagere prijzen af te dwingen. Alles staat hiermee weer op losse schroeven.

Men ziet dat de oorlogspolitiek de chaotische toestanden in de economie vergroot en de tegenstellingen zich verscherpen. Voor de winsten van de grote ondernemers wordt wel gezorgd, de massa zal echter moeten betalen.

DE vredeskrachten hebben een grote overwinning behaald. Truman heeft MacArthur van zijn functies moeten onthefpen. Wat toont dit aan? Dat Truman nu de vrede wil? Geenszins. Onder de druk der massa heeft Washington wegens de te openlijke voorbereidingen van nieuwe agressieve daden in China MacArthur ontslagen, om echter langs andere wegen dezelfde doeleinden tóch te bereiken. Over het doel zijn de Amerikaanse imperialisten het allen wel eens. Maar over de wegen om dit te

bereiken heersen in kapitalistische kringen verschillende opvattingen. Daardoor bevindt zich de Amerikaanse oorlogspolitiek in een crisis. Maar oorlog willen zij! Het oorlogsgevaar is niet gekeerd.

Immers, Truman verklaarde in zijn rede dat het ontslag geen enkele verandering in de Amerikaanse politiek in het Verre Oosten zal brengen. Dit betekent dat de pogingen om de oorlog uit te breiden door zullen gaan. Echter op een zodanige wijze, dat de schuld op de communisten wordt geschoven. Dit blijkt zonneklaar uit zijn rede. Want hij zei, dat het verkeerd was het initiatief te nemen, waar hij aan toe voegde „dat het zeer goed mogelijk is, dat de communisten de oorlog zullen uitbreiden.” Het oude spel van provocaties is dus te verwachten. Ook uit de verdere gebeurtenissen en mededelingen blijkt de voortgezette oorlogspolitiek. Want wie wordt naar Tokio gezonden voor besprekingen met de nieuwe opperbevelhebber, generaal Ridgway? Het is Foster Dulles, de man, die ook vlak voor de opening van het conflict Korea bezocht. Ook de bombardementen op de Chinese steden zijn voortgezet. Daarbij verklaarde MacDermott, de officiële woordvoerder van het staatsdepartement, dat de Amerikaanse regering geen besprekingen met de Chinese volksregering met Japan overweegt; dat de Verenigde Staten zullen blijven weigeren Formosa terug te geven aan de Volksrepubliek en ook deze niet in de U.N.O. zullen toelaten.

Zoals we zien, blijkt uit dit alles dat Truman op de oude wijze doorgaat.

Dit blijkt ook uit de besprekingen van de Grote Vier, voor de opstelling van een agenda te Parijs. Zo verklaarde Parodi:

„In de agenda de behandeling van de kwestie van de bewapende strijdkrachten vanuit het gezichtspunt van de vermindering daarvan te bezien, betekent de door onze regeringen gevolgde politiek van tevoren te veroordelen.”

Precies op dezelfde wijze liet zich Davies uit. Gromyko sloeg de spijker op zijn kop toen hij antwoordde:

„De Sowjetdelegatie stelde nu, noch vroeger voor, in de agenda voor de raad van de ministers van buitenlandse zaken er op te wijzen, dat de politiek van deze of gene regering veroordeeld wordt. Wij willen dat op de agenda de vermindering van de bewapening en de strijdkrachten van de vier mogendheden behandeld wordt. Juist uit de verklaringen, die de vertegenwoordigers der drie mogendheden afgaven, blijkt nogmaals dat zij in principe deze kwesties niet willen behandelen.”

De oorlogskoers is dus niet gewijzigd!

Maar de kracht van de volksmassa's blijkt uit het ontslag van MacArthur. En deze is het alleen, die de vrede kan redden. Het is zoals Stalin zei: „De zaak van de vrede moet door de volkeren in eigen handen genomen worden.”

Laten wij als één man de strijd voeren voor de onmiddellijke afsluiting van een vredesverdrag tussen de Grote Vijf.

15 April 1951.

WAAROM MASSA-ACTIE?

DE Partijbestuursvergadering van 17 en 18 Maart j.l. karakteriseerde de nieuwe regering als een *oorlogsregering*.

Een regering, die Nederland volledig betreft in de Amerikaanse oorlogspolitiek, ons land tot een onderdeel maakt van de Amerikaanse oorlogsmachine en die, indien de massa's dat niet weten te verhinderen, ons land betrekken zal in een oorlog met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen. „Het is geen Nederlands, geen parlementair en geen nationaal kabinet; het is een anti-nationaal agressief oorlogskabinet, ingesteld onder druk en dwang van Amerika,” zoals Paul de Groot het uitdrukte op de Partijbestuursvergadering.

Deze nieuwe regering is een uitdrukking van de versnelling en toespitsing van het oorlogsgevaar, en zij luidt dan ook voor de strijd in ons land een periode van verscherpte klassestrijd in.

Paul de Groot zei daarom op de Partijbestuursvergadering, dat „het oorlogsprogram van de nieuwe regering met haar hongermaatregelen alleen ongedaan gemaakt kan worden en deze regering alleen vervangen kan worden door een vredesregering, door de *massa-staking*.”

Deze vaststelling, die betekent, dat de arbeidersklasse de brutale, anti-nationale oorlogspolitiek met het scherpste en machtigste wapen tegemoet zal moeten treden, houdt een zware en verantwoordelijke opgave voor de Partij en de vakbeweging in.

Heeft de Partij in al haar geledingen deze verscherping van de situatie begrepen en handelt zij daarnaar? Deze vraag moeten wij ons dagelijks stellen en we zullen alle remmen, die de ontwikkeling van de strijd in de weg staan, uit de weg moeten ruimen.

De Partijbestuursvergadering hield zich dan ook bezig met het bespreken van de tekortkomingen in het Partijwerk op het gebied van het organiseren van de strijd ter verdediging van het levenspeil. Het Partijbestuur stelde vast, dat onder onze communistische vakbondsleiders nog altijd opportunisme in de strijd tegen de trotskisten bestaat, en dat er een reformistische houding in stakingen te constateren valt. De propaganda voor de *massa-staking*, als enige en doeltreffende middel om tegen de verslechteringen te vechten, is thans onontbeerlijk. Dat betekent dat onze kameraden in de bedrijven, op het platteland, in de buurten, steden en districten, zich daarop geheel moeten instellen, elke aarzeling, elke twijfel, elke angst en elk sectarisme moeten overwinnen en moedig de leiding in de strijd op zich moeten nemen.

Het Partijbestuur stelde aan de hand van enkele voorbeelden vast, dat deze vastberaden houding niet overal aanwezig is. En de gebeurtenissen na de Partijbestuursvergadering tonen aan, dat deze vaststelling juist was.

Overal in het land heerst een uiterst verbitterde stemming over de brutale, meedogenloze aanvallen op het levenspeil. In een

aantal bedrijven komt deze verbittering tot uitdrukking in stakingen voor loonsverhoging: bij Albert Heyn en Verkade, in Twente, Friesland en Groningen. Doch in tientallen andere bedrijven, waaronder zeer belangrijke sleutelindustrieën, zijn dezelfde mogelijkheden, die echter door onze kameraden niet benut werden.

Wanneer je met Partijgenoten uit die bedrijven spreekt en hun vraagt naar de toestand, dan krijg je de volgende antwoorden: de stemming is prima onder de arbeiders; er is grote strijdwil; de leden van de Uniebonden staan naast ons; we hebben de eisen aan de orde gesteld en de arbeiders zijn het er mee eens, enz. Maar tot actie kwam het niet, hooguit tot een protest-telegram naar de regering. Op het beslissende moment deden onze Partijgenoten in die bedrijven niet, waar de arbeiders in feite op wachtten: een concreet, duidelijk parool geven, en de leiding van de actie op zich nemen.

Dat doet ons denken aan hetgeen kameraad Stalin eens vertelde over een gesprek met een functionaris op het platteland, over de uitzaai:

Stalin: Hoe staat het bij jullie met de uitzaai?

funct.: Wij hebben ons gemobiliseerd.

Stalin: Nu, en wat verder?

funct.: Wij hebben de vraag zeer scherp gesteld.

Stalin: Nu, en dan?

funct.: Er is bij ons een wending, kameraad Stalin, er zal spoedig een wending komen.

Stalin: Hoe staat het nu precies?

funct.: Er zijn bij ons kenteringen te bespeuren.

Stalin: Maar hoe staat het nu met de uitzaai?

funct.: Met de uitzaai klopt het bij ons voorlopig nog helemaal niet.

(Beginselen van het Leninisme, blz. 843).

Kameraad Stalin noemt zulke mensen eerlijke praatjesmakers, die echter niet op operatieve posten thuishoren.

Maar praatjesmakers behoren nergens op operatieve posten thuis; „de leiders moeten de wil tot strijd bezitten en moeten de moed opbrengen om de leiding en de verantwoording ervoor op zich te nemen en elke staking ten koste van alles tot een goed einde brengen”. (Paul de Groot op de Partijbestuursvergadering).

Het zal dus zaak zijn in de lijn van de besluiten van de Partijbestuursvergadering en aan de hand van de gebeurtenissen daarna, na te gaan of onze kameraden op de juiste wijze hun taak opvatten, of zij de juiste man op de juiste plaats zijn en indien zij dat niet zijn, moeten wij ze vervangen. In de verscherpte situatie, waarin wij leven, en die verscherpte strijd met zich mee zal brengen, zal de Partij en haar kader versterkt moeten worden met nieuwe, strijdbare kameraden, die getoond hebben of tonen

over die kwaliteiten te beschikken, die hierboven door pgt. De Groot genoemd zijn.

In dit teken stond ook de rede van pgt. Brandenburg over de ledenwerving, waarna het Partijbestuur besloot een ledenwerfcampagne in te zetten, waarbij vooral de nadruk op de kwaliteit, d.w.z. op de versterking van onze Partij in de bedrijven gelegd zal moeten worden.

Wanneer wij schrijven over de tekortkomingen van de afgelopen weken, dan valt op te merken, dat in vele gevallen onze Partijgenoten in de bedrijven als het ware verrast waren door de verscherping van de situatie, door de maatregelen van de regering. Daardoor reageerden zij niet snel genoeg of op een onjuiste wijze, of helemaal niet. Daardoor kwam het voor, dat geen concrete parolen aan de arbeiders werden gegeven en de nadruk werd gelegd op leuzen, die weliswaar juist, maar in de verscherpte situatie niet doorslaggevend waren, zoals: voor een prijzenstop — ongedaan maken van de prijsverhogingen. Het is n.l. niet mogelijk een bedrijf in staking te brengen voor de leuze: voor een prijzenstop of voor prijsbeheersing. De arbeiders van Albert Heyn waren wél bereid, voor 5% loonsverhoging te vechten; zo'n leuze is duidelijk, zo'n eis, indien ingewilligd, brengt verlichting in de ellende. Bovendien leidt het stellen van andere leuzen dan looneisen als de voornaamste, de aandacht van de strijd af. Dan kom je hoogstens tot het zenden van een protesttelegram, maar niet tot een staking.

De Partij moet daarom duidelijk de politiek van dit oorlogskabinet onderkennen, waardoor we voor de toekomst gewaarshuwd zijn.

„De reactie zal trachten met een reeks listen het regeringsprogram ingang te doen vinden,” zei pgt. De Groot.

Welnu, we hebben daarvan een voorproefje gehad.

De wijze waarop de prijsverhogingen van margarine, vet en brood bekend werden gemaakt.

De reactie van de vakbondsleiders daarop, waarbij ze schreeuwden „schande, dat gaat zo maar niet, er moet compensatie komen.”

Prompt „willigde” de regering deze „eis” in, en kwam tot 5% (terwijl ze 16% nam).

De reactie daarop van de N.V.V.-leiders, die zoals bij de A.B.B. en de A.N.M.B. 5% meer eisten, maar in werkelijkheid niets deden, omdat zij zich neergelegd hebben bij het regeringsprogram van Drees, bij de offers die Amerika verlangt van ons volk.

H. Vos zei op het P.v.d.A.-congres, dat tijdens de regeringscrisis gehouden werd, en waar reeds bekend was wat er boven de hoofden der arbeiders zweefde: We moeten wel partij in de regering zijn, maar geen partij van de regering, we moeten ons eigen standpunt voorbehouden. M.a.w. wij slikken de regeringspolitiek wel, maar de arbeiders zullen dat niet doen, en dan kan een schijnoppositie geen kwaad om ze in bedwang te houden.

En prompt worden we bediend. Op een vergadering van het kader van het N.V.V. werd het volgende gezegd: „Reeds maakte

de circulaire van het bondsbestuur (van Metaal) melding van de mogelijkheid van ernstige strijd." Voorzitter Leysen noemde deze circulaire „een historisch document, die een nieuwe periode en dan een periode van strijd zou kunnen inluiden." (Vrije Volk van 27 Maart '51).

Dat document is sneller historie geworden dan Leysen kon denken, want terwijl de prijzen blijven stijgen deden de Vakbondsleiders niets om hun „eisen" ingewilligd te krijgen.

Maar dat was ook niet de bedoeling; het hoorde voor een belangrijk deel bij de list, om de arbeiders van de strijd af te houden. Nu komen de sussende mededelingen, dat nieuwe onderhandelingen gaande zijn. Waarover? Over loonsverhoging? Geen sprake van! Het gaat om de wijze waarop de nieuwe verslechteringen, de nieuwe prijsverhogingen doorgevoerd moeten worden.

De arbeiders moeten uit deze gebeurtenissen hun lessen trekken, n.l. deze, dat er bij de reformisten sinds 1914, toen zij de arbeiders ook opriepen tot het brengen van offers voor het „vaderland" en toen stemden voor de oorlogscredieten der imperialisten, niets veranderd is, maar wel verergerd. Zij hebben meer flinke taal gesproken, zonder er een flinke daad op te laten volgen.

De arbeiders van Albert Heyn staken voor 5% loonsverhoging. Staan de N.V.V.-leiders achter deze strijd? Integendeel. Ze roepen in hun bladen via advertenties onderkruipers op, zij vallen de arbeiders (waaronder hun eigen leden) met de smerigste leugens en verdachtmakingen in de rug aan.

„In de actie openen zich de ogen van P.v.d.A.-ers en N.V.V.-ers door eigen ondervinding," zei pgt. De Groot, op de Partijbestuursvergadering.

Maar wat doen onze pgt. om het sectarisme, deze scheidsmuur tussen ons en de leden van P.v.d.A. en N.V.V. af te breken? Want aan de arbeiders ligt het niet, aan hun strijdwil evenmin, dat be wijzen tientallen voorbeelden. Het ligt aan ons!

In „De Waarheid" zijn een groot aantal artikelen gewijd aan de strijd voor de 10% loonsverhoging, die door de E.V.C. geëist wordt. Met nadruk wordt in die artikelen gezegd, dat de communisten natuurlijk bereid zijn loyaal, en met alle kracht de strijd te ondersteunen en te organiseren op basis van de eis van de arbeiders van het N.V.V. van 5%, zoals b.v. bij de bouwvakarbeiders en metaalbewerkeren gebeurde.

Hier ligt toch een grote mogelijkheid om in eensgezinde actie de regering te dwingen snel een nieuwe compensatie te geven? En tegelijkertijd leren we de arbeiders dat door strijd en alleen door strijd de regering tot loonsverhoging gedwongen kan worden.

De talloze mogelijkheden die er zijn om met de arbeiders van het N.V.V. en andere bonden tot strijd voor loonsverhoging over te gaan worden onvoldoende of helemaal niet benut. Onze kameraden hebben nog altijd de angst, dat ze „te ver" gaan en dat de andere arbeiders niet bereid zouden zijn de strijd aan te binden. Er bestaat nog een grote onderschatting van de strijdwil der arbeiders.

Nog enkele woorden over de plannen van deze regering. Alles is nog niet bekend. De nieuwe begroting wordt door de Amerikanen voorbereid. Maar één ding weten we zeker, en daarom zijn verrassingen niet mogelijk: deze regering zal de grote massa uithongeren om haar enorme bewapeningsprogramma te betalen.

En alle beweringen over „gelijke verdeling der lasten” en: „de sterkste schouders moeten de zwaarste offers dragen” zijn praatjes. Of eigenlijk ook niet, want de schouders van een bootwerker en metaalbewerker zijn ongetwijfeld sterker dan die van de directeuren van de Unilever en Philips.

Dit is een wet van de kapitalistische maatschappij: de bewapening, de oorlog wordt betaald door de armen; de miljarden die er aan verdiend worden, komen terecht bij de rijken.

In Amerika wordt elke week voor 1 miljard dollar, dat is bijna 4 duizend miljoen gulden, bewapeningsopdrachten aan de oorlogsindustrie gegeven. Die 4 miljard gulden worden opgebracht door de grote massa d.m.v. prijsverhogingen, belastingverhogingen, loonsverlagingen, werktijdverlenging enz., maar tegelijkertijd worden er door de kapitalisten miljoenen verdiend. Geen wonder, dat de koersen dalen in New York, wanneer er een gerucht ontstaat dat er kans op vrede in Korea is. Geen wonder, dat de oorlog in Korea, door deze wapenmagnaten in Wallstreet ontketend, „net op tijd kwam” om de dreigende catastrofale economische crisis tegen te houden. En de koersen stegen bij elke stad, die door de Amerikaanse agressie in Korea werd platgegooid. Maar Drees zegt rustig: door Korea gingen de prijzen zo omhoog, de communisten zijn dus de schuld. En die man noemt zich socialist! Laat hij het boekje van Den Doolaard „Hoge heden en pantserplaten” nog maar eens lezen, dan kan hij lezen, dat oorlog een voordelige zaak is voor de kapitalisten.

F. Baruch heeft op de Partijbestuursvergadering met een reeks cijfers aangetoond, dat de winsten sinds Korea enorm stegen, in Amerika, in Nederland.

De winsten van Dupont (die o.a. atoombommen produceert) stegen met 44%, van de Pennsylvania Railroad met meer dan 200%, van Burlington met 100%, Firestone 100%. Dit zijn er enkele en er zouden tientallen aan toe te voegen zijn. Maar terwijl de winsten der oorlogsindustrieën stegen, stegen de belastingen, de prijzen en daardoor *daalde* het reële inkomen van de Amerikaanse arbeiders.

In Nederland „klaagt” Drees, dat de prijzen zo stijgen, maar dat hij zal zorgen voor een rechtvaardige verdeling der lasten.

Twoe voorbeelden uit honderden: Van Gelder's Papierfabrieken. Papier is enorm duur geworden. De kranten, tijdschriften en boeken werden steeds duurder. Maar ook de winsten van Van Gelder stegen. De exploitatierekening werd meer dan verdubbeld in 1950; het saldo steeg van 6,9 miljoen gulden in 1949 op 14,5 miljoen gulden in 1950.

Van Wijck's Wollen Deken-Fabriek ontsloeg zijn personeel, want het ging zo beroerd. Maar in dat beroerde jaar (voor de ar-

beiders van v. Wijck) steeg de winst van 2,8 op 5,4 mill. gulden.

Alle gepraat over prijsbeheersing van de zijde van de regering-Drees en van de Suurhoff's, Vermeulen's en Oosterhuizen behoort tot de listen van de reactie.

Want zij wil geen prijsbeheersing, zij wil inflatie. Bewapening, oorlog en inflatie horen bij elkaar. Inflatie is het middel van de reactie, om langs een sluiptweg de massa voor de oorlog te laten opdraaien.

Bovenstaande voorbeelden tonen reeds aan, dat hogere prijzen hogere winsten betekenen. Die hogere winsten worden betaald door de grote massa, die voor hogere prijzen moet kopen. Die hogere winsten worden eerst afgeroomd door de bezitters zelf, dan haalt Lieftinck er een beetje van af en de rest is nog voor de bezitters. Die worden dus niet armer door de inflatie, integendeel: zij maken vette winsten op 1001 manieren.

En zelfs indien er maatregelen genomen zouden worden, waar ze op vele manieren onderuit kunnen, en die ze toch weer doorberekenen in de prijzen, dan nog worden die pas het volgend jaar van kracht, terwijl de werkende bevolking steeds meer achterop komt, omdat de prijsverhogingen onmiddellijk ingaan en ze slechts voor een gering deel gecompenseerd worden.

Het moet de Partij duidelijk zijn, dat met de nieuwe regering-Drees een nieuwe verscherpte situatie is ontstaan.

We mogen ons niet in de war laten brengen door schoonklinkende frazes van wie dan ook.

De regering Drees—Teulings is een oorlogsregering, die in de meest felle strijd ten val gebracht moet worden.

Zij kan niets goeds brengen, want haar taak is het, de laatste groep uit ons volk te persen.

Doch die taak is een onmogelijke taak, want zij gaat daarmede dwars tegen de allereerste levensbelangen van het werkende volk in. De strijd der komende maanden zal van onze gehele Partij grote vastberadenheid, besluitvaardigheid, moed en activiteit eisen. De Partij zal in deze strijd alle muren tussen ons en onze mede-arbeiders en mede-slachtoffers in de P.v.d.A. en N.V.V. moeten slopen en elke mogelijkheid tot eensgezind optreden, hoe gering ook, moeten nagaan en doorvoeren.

De besluiten van de Partijbestuursvergadering, neergelegd in de resolutie en in de redevoeringen (in aparte brochure uitgegeven), zullen ons daarbij helpen. Maar dan moeten deze besluiten ook deel worden van elke Partijgenoot en wij zullen er naar moeten handelen.

J. SCHALKER

Diegene is vandaag een goede vaderlander, die actief strijdt voor het behoud van de vrede, tegen hen die de oorlog voorbereiden omdat zij hem wensen. Diegene is een verrader van zijn land, die, op welke wijze dan ook, de politiek van avonturen en oorlog steunt, die het Amerikaanse imperialisme propageert. („Cahiers du Communisme”, Maart '51).

Theorie voor het praktische werk

Onze krant en de organisatie van de massa-strijd

„Onder deze omstandigheden is de betekenis van de rol en de taken, zowel van de communistische als van de gehele democratische pers, als de collectieve propagandisten, agitators en organisatoren van de voor vrede, democratie en socialisme strijdende massa's tot in het onmetelijke gestegen.” (Spat. van ons).

MET bovenstaande woorden karakteriseerde „Voor een duurzame Vrede” in December van het vorig jaar de betekenis der communistische en democratische pers.

Nadien zijn 4 maanden verlopen. Vier maanden waarin het oorlogsgevaar is toegenomen. Ook in ons land, waar in opdracht van Wallstreet bij monde van Eisenhower, een nieuwe, een oorlogsregering werd gevormd. Het is duidelijk dat daarom de rol van de communistische en democratische pers in de strijd voor vrede, democratie en socialisme met de dag meer aan betekenis wint.

Massa-acties noodzakelijk

Ptg. Paul de Groot wees er in zijn slotwoord op de laatstgehouden partijbestuurszitting op:

„Dat het oorlogsprogram van de nieuwe regering met haar hongermaatregelen alleen ongedaan kan worden gemaakt, en dat zij alleen door een vredesregering vervangen kan worden, door de massastaking.” (De Waarheid, 20-3).

Een dergelijke massastaking ontstaat niet vanzelf. Daarvoor is nodig dat de werkers overtuigd zijn, dat alleen door zulk een actie de uitvoering van het oorlogsprogram kan worden verhinderd.

Onze algemeen secretaris zei op deze P.B.-zitting in dit verband verder: „De propaganda voor de massastaking is thans onontbeerlijk.”

Dit nu kan op massale schaal het best geschieden door middel van de krant. Zij brengt honderdduizenden werkers het voor de strijd noodzakelijke bewustzijn bij. En verdiept dit verder. Op deze wijze vervult onze krant, als spreekbuis van het partijbestuur, dagelijks haar rol van collectieve propagandist.

In zijn boek „Wat te doen”¹⁾ schreef Lenin dat de „Iskra” tot taak had:

„Een overzicht (te) geven van de meest uiteenlopende activiteiten.” zodat

„De mensen aangespoord worden onverdroten voort te gaan op alle talrijke wegen, die naar de revolutie leiden”

en hij voegde daaraan toe:

¹⁾ Lenin I — Uitgave Pegasus, f 1.—

„het dagblad moet een onderdeel zijn van een reusachtige blaasbalg, die elke vonk van de strijd en van de verontwaardiging van het volk aanblaast.”

Deze in 1902 geschreven woorden gelden thans onverminderd voor onze krant. Zij wakkert de ontevredenheid der werkers met de bestaande toestand aan. Zij wekt hun verontwaardiging op.

Onder alle lagen van de bevolking die te lijden hebben onder het oorlogsprogram van Drees voert ze een dagelijkse agitatie. Zowel onder de Zuiderzee-vissers over de maaswijdte der netten als onder de tuinders over het doordraaien der groenten. Onder de DUW-arbeiders die een week lang ver van huis moeten werken, evengoed als onder de bouwvakkers over de hun opgelegde loonsverlaging. Over het vrijlaten der oorlogsmisdadigers, zowel als over de stijging der prijzen. Zo vervult de krant haar agitatorische rol.

Propaganda en agitatie alleen zijn echter niet voldoende voor de strijd. Zij scheppen om zo te zeggen het klimaat waarin de organisatie haar werk kan verrichten, waarin de strijd kan worden gevoerd.

Vanzelfsprekend is ook hierbij de krant onmisbaar. Zij geeft nauwkeurig aan op welke wijze moet worden gestreden, welke voorbereidende maatregelen moeten worden genomen. Zij populariseert de leuzen waaronder de strijd gevoerd moet worden. Geeft aan tegen wie en hoe de aanval moet worden geopend.

Is de staking een feit, dan geeft de krant hieraan bekendheid. Wekt zij op tot solidariteit. Organiseert ze de financiële steun. Versterkt ze de staking verder door de ontmaskering van stakingsbrekers, provocateurs en spionnen. Helpt zij mede de actie te leiden naar de overwinning.

Ook organisator van de partij zelf

Hierboven is in het kort weergegeven op welke wijze De Waarheid haar rol onder de massa's vervult. Vaak zien wij echter over het hoofd dat ook ten aanzien van de partij zelf onze krant deze rol speelt.

De krant vormt niet alleen de verbindingsschakel tussen de partij en de massa, maar ook tussen het partijbestuur en de leden van onze partij. Door de krant staat de partijleiding in rechtstreekse verbinding met onze tienduizenden leden. Via de krant is het partijbestuur in staat vanuit een centraal punt de activiteit van alle afdelingen in het gehele land gelijk te richten. De Waarheid geeft onze leden de argumenten waarmee zij in de bedrijven en kantoren de leugens en laster der reactie kunnen weerleggen. Via de krant maakt ons partijbestuur duidelijk waarom, op welke basis en hoe de eenheid der arbeiders tot stand gebracht moet en kan worden.

Toen de nieuwe regering uit angst voor de arbeidersklasse reeds enkele dagen na de eerste prijsstijgingen de derde 5% toestond, schreef het partijbestuur in het hoofdartikel van de

krant waarom deze 5% zo snel kwam, toonde het aan waarom dit onvoldoende was en gaf concreet aan waarvoor en hoe de strijd verder moest worden gestreden.

In één slag werden alle functionarissen en leden van de partij geïnformeerd. Iedere verwarring werd hierdoor voorkomen. Onze partijgenoten waren in staat op de juiste wijze hun werk in de bedrijven voort te zetten.

Daar de krant een instrument is van de partij, vertelt de wijze waarop dit instrument wordt gebruikt, of... verwaarloosd, ons veel over de partij zelf.

De ervaring heeft ons geleerd dat in die districten en afdelingen waar geen of veel te weinig aandacht aan de versterking van de pers wordt besteed, meestal veel aan de partij-organisatie hapert. Ook het omgekeerde is waar.

Wanneer een districtsleiding nauwkeurig nagaat hoe het in de afdelingen is gesteld met het werk voor de pers, dan zal ze ontdekken welke afdelingen zeer zwak zijn. Waar b.v. een onvolledig bestuur is, weinig ledenvergaderingen worden gehouden, anarchistisch wordt gewerkt.

Een dergelijk onderzoek naar de oorzaken van het niet of zeer slecht werken voor de pers zal ons die functionarissen doen ontdekken, die aangevreten zijn door pessimisme en defaitisme („bij ons is toch niets te bereiken”). Kameraden die alle perspectief en vertrouwen in de arbeidersklasse verloren hebben („bij ons zijn de mensen zo stom”), die rasechte sectariërs zijn („ik moet alles alleen doen”).

Dergelijke partijgenoten zijn een rem, vormen een belemmering voor de snelle ontplooiing van het partijwerk. Wanneer zij ondanks discussies in hun foutieve mening blijven volhardend zullen ze als bestuurder door nieuwe, frisse, optimistische, niet-sectarische kameraden vervangen moeten worden. Ook in de districtsleidingen zelf.

Wanneer onze leidingen zó het werk voor de pers in hun district onder de loupe nemen zullen ze zien, dat ook op De Waarheid datgene van toepassing is, wat Lenin in 1902 over de „Iskra” schreef, namelijk dat de krant is:

„de leidraad tenslotte, aan de hand waarvan wij de organisatie zonder aarzelen zouden kunnen ontwikkelen, verdiepen en uitbreiden” ²⁾. (Curs. van ons).

Het eerst nodige

In de afgelopen weken is de eerste strijd tegen de oorlogsregering ontbrand. Dit was echter nog geen massa-actie. En die is ons naaste doel, omdat alleen daardoor de regering tot verdwijnen kan worden gedwongen.

In dit verband dringen zich twee directe taken op, bij ons werk voor de pers, en wel: 1. Opvoering van colportage en werving, en 2. Versterking van het arcorapparaat.

Het is duidelijk dat hoe groter het aantal werkers is dat door

²⁾ Geschiedenis C.P.S.U. — blz. 41, uitgave Pegasus f 1.—

de krant wordt voorgelicht, bewust en strijdvaardig gemaakt, des te groter worden ook de mogelijkheden voor de organisatie en de ontplooiing van de massa-strijd.

Tien, ja honderdduizenden arbeiders buiten onze directe invloed (lezerskring van de krant) zijn even ontevreden als wij. Alleen weten zij, verraden en in de steek gelaten, bedrogen en voorgelogen door hun partij- en vakbondsleiders vaak niet wat en wie de oorzaken zijn van de toenemende ellende, en op welke wijze met succes daartegen kan worden gestreden. Onze krant kan en moet hun dat duidelijk maken.

Daarom is in deze tijd de opvoering van colportage en werfing van zo'n buitengewoon groot belang. Het bekend worden met de strijd der werkers in andere delen van het land zal ook de N.V.V.-ers en K.A.B.-ers aan het denken brengen. Ook zij zullen gaan inzien dat alleen eensgezinde actie verbetering in hun toestand brengen kan.

Wanneer de staking een feit wordt is het dubbel belangrijk dat onze partij nagaat op welke wijze deze strijd met behulp van de krant verder kan worden versterkt.

In de allereerste plaats is dan aan de orde de berichtgeving over de actie in De Waarheid. In overleg met de stakers, zo mogelijk met de stakingsleiding, dient te worden nagegaan of de berichtgeving geheel juist en volledig is. Op welke wijze deze nog kan worden verbeterd, waardoor de stakers nog beter kunnen worden ondersteund.

Nagegaan zal moeten worden welke stakers abonné zijn van onze krant en er moet, in overleg met de agent ter plaatse, voor worden gezorgd dat zij voor de duur van het conflict onze krant gratis ontvangen.

Nauwkeurig dienen onze leidingen bij een actie na te gaan op welke wijze de burgelijke pers de staking tracht te breken. Welk blad onderkruipers ronselt. Wanneer onze werkers hierover op de hoogte worden gesteld zullen zij met meer resultaat tijdens de strijd nieuwe abonné's kunnen winnen. Niet alleen onder de stakers zelf, maar ook onder de arbeiders van andere bedrijven, die ze dan beter en sneller duidelijk kunnen maken welke krant aan de kant der werkers staat en dat een arbeider De Waarheid lezen moet.

Wanneer bij een conflict op een dergelijke wijze door onze districten en afdelingen met de krant wordt gewerkt, zal niet alleen de staking zelf versterkt worden, maar zullen ook talrijke nieuwe abonné's kunnen worden ingeschreven.

Versterking van het arcorapparaat noodzakelijk

Het reeds eerder genoemde artikel over de pers uit „Voor een duurzame Vrede" bracht o.a. kritiek op het feit dat de „Unita", het orgaan van de communistische partij van Italië „nog steeds te weinig correspondenten aantrekt uit de lezerskring, in het bijzonder van de arbeiders en boeren."

Deze kritiek geldt ook voor ons. De verbindingen tussen de

redactie van de krant en de massa's moeten talrijk en hecht zijn. Deze schakels zijn de arcors. Eerst wanneer de redactie dagelijks uit het gehele land een stroom van arcorberichten wordt toegezonden, eerst dan zal de krant op de juiste wijze onder alle lagen van de bevolking de strijd kunnen organiseren. Eerst dan zal de partij met behulp van de arcorberichten in de krant in staat zijn de volgende richtlijnen van Ptg. Paul de Groot in praktijk te brengen:

„Stakingen dienen goed voorbereid te worden in allernauwste verbinding met de arbeiders in het bedrijf. De actie moet goed doordacht en de eisen goed overwogen zijn.” (Verslag P.B.-zitting, De Waarheid 20-3-1951).

Tot dusver is in onze partij het arcorapparaat als een soort formele noodzaak beschouwd. Niet als een levend, onmisbaar bestanddeel van onze redactie, zonder welk het de krant niet mogelijk is op de beste wijze haar taak te vervullen.

In bijna alle districten werden anderhalf jaar geleden arcors benoemd en daarmee beschouwde men de taak van de partij als beëindigd. Het gevolg was dat na een goede start het arcorwerk verslaptte. De laatste tijd echter komt in een aantal districten, mede door de ondersteuning van het bedrijfsbureau van het partijbestuur, het arcorapparaat tot nieuw leven. Het aantal arcors wordt uitgebreid. De hoeveelheid en het gehalte der berichten neemt toe.

Verdere versterking, ook met correspondenten op het platteland die er thans zo goed als niet zijn, is echter dringend nodig. Dit kan worden bereikt wanneer de districtsleidingen het arcorwerk op zijn juiste betekenis waarderen.

Arcorwerk is bedrijfswerk, dus partijwerk van de hoogste orde. Noodzakelijk is daarom dat onze leidingen hun volle medewerking verlenen bij de pogingen van de redactie nieuwe, voor het arcorwerk geschikte kameraden aan te trekken. Dergelijke partijgenoten zullen van ander, minder belangrijk partijwerk moeten worden vrij gemaakt, zodat zij zich volledig aan hun nieuwe taak zullen kunnen wijden.

Wanneer daarnaast het contact tussen de districtsleiding en de arcors ook na de „benoeming” tot correspondent gehandhaafd zal blijven, zullen we de inhoud van onze krant voortdurend verder kunnen verbeteren. Hierdoor stellen we de krant niet alleen in staat haar taken nog beter en sneller te vervullen, maar we zullen ook de colportage en de werving van nieuwe abonnées aanzienlijk vergemakkelijken.

Voorwaarde voor succesvol werk bij de versterking van onze pers is de verdwijning van de onderschatting die ten aanzien van de krant nog in de partij bestaat.

Deze onderschatting kan alleen worden opgeheven door aan al ons werk voor de pers politiek leiding te geven. Wanneer wij trachten dit te doen op een zuiver technisch-organisatorische wijze, iets waaraan ook de kameraden van de landelijke

werfleiding zich hebben schuldig gemaakt, zullen wij geen permanente resultaten bereiken.

Slechts door vanuit de leidingen onze partijgenoten telkens opnieuw politiek aan te tonen in welke situatie wij verkeren, hun duidelijk te maken voor welke reusachtige taken onze partij is gesteld en te verklaren welk een beslissende rol de krant speelt bij de vervulling van deze taken, zullen we het arcor-apparaat kunnen versterken, de colportage snel kunnen opvoeren en op de bekende wijze, via proefabonnementen en huisbezoek, de duizenden nieuwe abonné's kunnen winnen die thans zijn in te schrijven.

Op deze wijze zullen we met en door onze krant medewerken aan:

„het tot stand brengen van de eenheid tussen Communisten en Socialistten, leden van de E.V.C. en het N.V.V. en het gehele werkende volk in de strijd tegen het oorlogs- en hongerprogram van de volksvijandige regering Drees en voor het hierboven uiteengezette Program voor Nationale Zelfstandigheid, Vrede en Welvaart!" (Uit de resolutie van het partijbestuur. De Waarheid 19-3).

JACK DE LOUW

Misschien zijn de sofistrieren, waarmee de burgerlijke pers werkt, wel het voornaamste middel om de massa's in een oorlog te betrekken; en wat vooral onze onmacht tegenover de oorlog verklaart, is het feit, dat wij niet van te voren deze sofistrieren onderzoeken of, nog ernstiger, ze met banale, snoevende en holle frazes ontwijken, zoals: Wij zullen niet toestaan dat er oorlog komt, wij weten dat oorlog een misdaad is, enzovoort, in de geest van het Bazelse manifest van 1912.

(Uit de notities van Lenin voor de Sowjet-delegatie naar de Conferentie in Den Haag op 4 Dec. 1922).

Wij geloven dat het nuttig is om nog eens te zeggen, dat wij communisten, terwijl wij het recht opeisen ons standpunt in alle omstandigheden kenbaar te maken, tegelijkertijd erkennen dat anderen over bepaalde vraagstukken anders denken, met inbegrip van het zo belangrijke vraagstuk van de diepste oorzaken van een nieuwe oorlogsdreiging en van de middelen die geëigend zijn om de vrede te redden. Over deze vraagstukken kunnen wij onder oprechte voorvechters van de vrede vriendschappelijk discussiëren. Voor ons geldt slechts één ding: de dringende noodzaak van eenheid voor de vrede.

(M. Thorez, op het XII Congres van de C.P.F.).

OVER DE PRAKTIJK

Over het verband tussen kennis en praktijk — het verband tussen begrip en handelen

Dit artikel van Mao Tse-toeng werd in Juli 1937 geschreven. De Chinese redactie maakt hierbij de volgende aantekening:

In de Communistische Partij van China is een groep aanhangers van het dogmatisme geweest, die lange tijd de ervaring van de Chinese revolutie afwezen, die de waarheid van de stelling: „het marxisme is geen dogma, maar een leidraad tot actie” ontkenden, en die de mensen slechts intimideerden met woorden en uitspraken uit marxistische boeken, die uit hun verband gerukt waren. Er was ook een andere groep kameraden, aanhangers van het empirisme, die vasthielden aan hun persoonlijke, beperkte ervaring en die geruime tijd niet het belang van de theorie voor de revolutionaire praktijk begrepen, die de revolutionaire situatie als geheel niet overzagen, die wel is waar intensief, maar in den blinde werkten. Deze theoretische fouten, in het bijzonder de opvattingen van de dogmatici, die zich kleedden in de toga van het marxisme-leninisme, hebben de Chinese revolutie in 1931—1934 enorm geschaad. Vooral om vanuit het standpunt van de marxistische kennistheorie de fouten van de aanhangers van dogmatisme en empirisme — in de eerste plaats die van het dogmatisme — te ontmaskeren, werd dit werk van Mao Tse-toeng geschreven.

HET materialisme uit de tijd van voor Karl Marx beschouwde de vraagstukken van de kennis los van de menselijke maatschappij, los van de historische ontwikkeling van de mensheid, en het kon daarom het onderlinge verband van kennis en maatschappelijke praktijk, d.w.z. het onderlinge verband tussen kennis enerzijds en productie en klassenstrijd anderzijds niet begrijpen.

Voor alles zijn de marxisten van mening, dat de productie-activiteit de belangrijkste praktische activiteit is, die iedere andere activiteit bepaalt.

Voor hun kennis zijn de mensen in hoofdzaak afhankelijk van de materiële productie-activiteit; zij krijgen geleidelijk een inzicht in de natuurverschijnselen, in het karakter van de natuur, in haar wetten en in de verhoudingen tussen mens en natuur. Door hun activiteit wordt hun tegelijk in verschillende mate begrijpelijk, in welke betrekking de mensen in de productie tot elkaar staan. Al deze kennis kan niet los van de productie-activiteit worden verkregen.

In de klassenloze maatschappij, waar elk mens, als lid van de maatschappij gezamenlijk met de andere leden van de maatschappij optrad, kwamen bepaalde productieverbanden tot stand, en werd de productie-activiteit gericht op de bevrediging van de materiële behoeften van de mensen. In verschillende klassemaatschappijen komen de leden der verschillende klassemaatschappijen in verschillende vormen eveneens bepaalde productieverbanden tot stand en de productie-activiteit is ook gericht op de bevrediging van de materiële behoeften van de

mensen. Dit is de fundamentele bron voor de ontwikkeling van de menselijke kennis.

De maatschappelijke praktijk van de mensen is niet uitsluitend tot de productie-activiteit beperkt, doch zij heeft ook vele andere vormen: de klassenstrijd, het politieke leven, de activiteit op de gebieden van wetenschap en kunst; kortom, de mensen nemen deel aan alle sferen van het maatschappelijke praktische leven.

Daarom begrijpt de mens in het proces van de kennis, behalve het materiële leven, verschillende verhoudingen tussen de mensen in het proces van het politieke en culturele leven (dat met het materiële leven nauw verbonden is). Een bijzonder grote invloed op de ontwikkeling van de menselijke kennis wordt uitgeoefend door de verschillende vormen van de klassenstrijd. In de klassemaatschappij neemt ieder mens een bepaalde klassepositie in, en iedere ideologie draagt een klassestempel.

De marxisten gaan ervan uit, dat de productie-activiteit in de mensenmaatschappij zich stap voor stap ontwikkelt, van de laagste tot de hoogste trap; daarom ontwikkelt zich op zijn beurt de menselijke kennis stap voor stap, zowel ten opzichte van de natuur als van de maatschappij, van het laagste tot het hoogste stadium, d.w.z. van het eenvoudige tot het gecompliceerde, van het eenzijdige tot het veelzijdige. Gedurende een zeer lange historische periode konden de mensen de geschiedenis der maatschappij slechts eenzijdig begrijpen; enerzijds was dit een gevolg van de egoïstische opvattingen van de uitbuitende klassen, die de geschiedenis van de maatschappij voortdurend verwrongen en, anderzijds, van de bekrompenheid van de productie, die de horizon van de mensen beperkte. Een veelzijdig historisch begrijpen van de ontwikkelingsgeschiedenis van de maatschappij door de mensen en het omvormen van de kennis van de maatschappij in een wetenschap (hetgeen slechts mogelijk is op een hoge trap van ontwikkeling van de productiekrachten, wanneer tegelijk met de grootindustrie het moderne proletariaat verschijnt) — dit is de marxistische wetenschap.

De marxisten gaan ervan uit, dat alleen de maatschappelijke praktijk van de mensen een werkelijk criterium voor de menselijke kennis van de ons omringende wereld kan zijn. De praktische situatie is zodanig, dat de menselijke kennis alleen in het proces van de maatschappelijke praktijk (in het proces van de materiële productie, van de klassenstrijd, van wetenschappelijke experimenten) kan worden bevestigd, door het verkrijgen van de resultaten die ervan worden verwacht. Wanneer de mensen streven naar succes in hun werk, d.w.z. naar het behalen van de verwachte resultaten, dan moeten zij in elk geval hun ideeën in overeenstemming brengen met de wetten van de ons omringende objectieve wereld, anders lijden zij in de praktijk een nederlaag. Na de nederlaag trekken de mensen lessen uit de mislukking, veranderen zij hun ideeën en brengen deze in overeenstemming met de wetten van de ons omringende wereld, zij zetten zodoende de nederlaag om in een overwinning; de spreekwoorden „de neder-

laag is de moeder van het succes" en „zonder mislukking geen wetenschap”, drukken deze waarheid ook uit.

De kennistheorie van het dialectisch-materialisme zet de praktijk op de eerste plaats, daar zij ervan uitgaat dat men de menselijke kennis in geen enkel opzicht kan losmaken van de praktijk, en zij bestrijdt daarom alle foutieve theorieën, die het belang van de praktijk loochenen en die een scheiding toestaan tussen kennis en praktijk. Lenin zei: „De praktijk is hoger dan de (theoretische) kennis, want zij heeft niet slechts de verdienste van algemeenheid, maar ook die van de directe werkelijkheid.”¹⁾

De marxistische filosofie, het dialectisch materialisme, heeft twee voornaamste kenmerken. Het eerste is haar klassekarakter, de openlijke erkenning dat het dialectisch-materialisme het proletariaat dient; het tweede is haar praktijk: zij bevestigt dat theorie en praktijk van elkaar afhankelijk zijn en ook dat de praktijk de grondslag vormt voor de theorie en dat deze op haar beurt de praktijk dient. De waarheid van de kennis of van theorieën wordt niet bepaald naar gelang van de subjectieve gewaarwordingen, maar naar gelang van de resultaten der objectieve maatschappelijke praktijk. Alleen de maatschappelijke praktijk kan het criterium voor de waarheid zijn. Het standpunt van de praktijk moet het eerste en fundamentele standpunt zijn van de kennistheorie van het dialectisch-materialisme.²⁾

Op welke wijze ontstaat de menselijke kennis uit de praktijk, en hoe dient zij weer de praktijk? Om dit te begrijpen is het voldoende, zich vertrouwd te maken met het ontwikkelingsproces van de kennis.

Aanvankelijk zagen de mensen in het proces van de praktijk eerst alleen enkele afzonderlijke aspecten van de verschijning van afzonderlijke dingen in het proces van hun ontwikkeling, zij zagen afzonderlijke aspecten van de dingen, zij zagen het uiterlijke verband van de afzonderlijke dingen. Zo hebben b.v. de mensen, die voor een onderzoek in Jenan aankwamen, in de eerste paar dagen de omgeving, de straten, de huizen van Jenan gezien, zij kwamen met veel mensen in aanraking, namen deel aan recepties, besprekingen en meetings, hoorden verschillende uitspraken, lazen verschillende documenten — dat alles is de verschijning van de dingen, de bijzondere aspecten van de dingen en het uiterlijke verband tussen deze dingen.

Men noemt dit het emotionele stadium van de kennis, d.w.z. het stadium van gewaarwordingen en indrukken. Dit betekent dat afzonderlijke dingen in Jenan inwerkten op de zintuigen van de leden van de enquête-commissie, gewaarwordingen bij hen opriepen en dat in hun bewustzijn een reeks indrukken en een algemeen uiterlijk verband tussen deze indrukken ontstond — dit is het eerste stadium van de kennis. In dit stadium kunnen de mensen zich nog geen diepgaand begrip vormen, noch conclusies trekken in overeenstemming met de logica.

¹⁾ W. I. Lenin: „Filosofische cahiers”.

²⁾ W. I. Lenin: „Materialisme en empiriokriticisme”.

De voortzetting van de maatschappelijke praktijk veroorzaakt in de praktijk van de mensen een veelvuldige herhaling van dingen, die door hen worden waargenomen en die indruk op hen maken; als gevolg daarvan ontstaat in het hoofd van de mens een sprong in het proces van de kennis, een begrip ontstaat. Een begrip als zodanig weerspiegelt reeds niet alleen de verschijning van de dingen, hun afzonderlijke aspecten, hun uiterlijk verband, maar het betekent het eigenmaken van het wezen van de dingen, hun algemeenheid en hun innerlijk verband.

Begrip en gewaarwording onderscheiden zich niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief van elkaar. De verdere ontwikkeling in deze richting, de toepassing van de methoden van beoordeling en gevolgtrekking, kunnen tot conclusies leiden in overeenstemming met de logica.

Datgene, wat in „Het verhaal der drie koninkrijken” wordt gezegd: „je fronst je wenkbrauwen en in het hart ontstaan gedachten”, is juist het moment waarop het verstand van de mens de begripsvorming gebruikt voor beoordeling en gevolgtrekking. Dit is het tweede stadium van de kennis. De leden van de enquêtecommissie, die naar ons toe kwamen, konden, nadat zij verschillend materiaal hadden verzameld en nadat zij daarover hadden „nagedacht”, tot het volgende oordeel komen: „De politiek van het anti-Japanse nationale eenheidsfront, die de Communistische Partij voert, is consequent, oprecht en reëel.” Indien zij, na tot dit oordeel te zijn gekomen, ook inderdaad voor vereniging en nationale bevrijding opkomen, dan kunnen zij nog de volgende conclusie trekken: „Het anti-Japanse nationale eenheidsfront kan met succes worden bekroond.”

Dit stadium van begrip, van beoordeling en gevolgtrekking is in het algemene proces van de menselijke kennis der dingen een nog belangrijker stadium, het stadium van rationele kennis. De werkelijke opgave van de kennis bestaat daarin, dat het denken via de gewaarwordingen geleidelijk een verklaring van de inwendige tegenstellingen van de objectief bestaande dingen verkrijgt, een verklaring van hun wetmatigheden, van het inwendige verband tussen dit of dat proces, d.w.z. dat het logische kennis verkrijgt. Wij herhalen: logische kennis onderscheidt zich van zintuigelijke (emotionele) kennis daardoor, dat de emotionele kennis afzonderlijke aspecten van een verschijnsel, het uiterlijke verband van de dingen omvat, terwijl de logische kennis, die een geweldige stap voorwaarts betekent, de algemeenheid, het wezen en het inwendige verband tussen de dingen omvat, tot het blootleggen van de innerlijke tegenstellingen der omringende wereld leidt en daarom de ontwikkeling van de omringende wereld in haar gehele totaliteit en met haar veelzijdige innerlijke verbindingen kan beheersen.

Een dergelijke dialectisch-materialistische theorie over het ontwikkelingsproces van de kennis, op grondslag van de praktijk en van de beweging van het eenvoudige naar het gecompliceerde, is vóór het marxisme door niemand ontwikkeld. Het marxistisch

materialisme heeft dit vraagstuk voor het eerst op de juiste wijze opgelost, het heeft materialistisch en dialectisch op de beweging van het verdiepen van de kennis gewezen, op de progressieve beweging van zintuigelijke indrukken naar rationele kennis van de mensen in hun gecompliceerde en zich voortdurend herhalende praktijk van de productie en de klassenstrijd. Lenin zei: „De abstractie van de *materie*, van de *natuurwet*, de abstractie van de *waarde* enz., kortom alle wetenschappelijke (juiste, serieuze, niet onzinnige) abstracties weerspiegelen de natuur dieper, juister, *vollediger*.”³⁾

Het marxisme-leninisme is van mening, dat de bijzondere eigenschap van de twee stadia in het proces van de kennis daarin bestaat, dat de kennis in het lagere stadium in gewaarwordingen wordt uitgedrukt, terwijl de kennis in het hogere stadium in logica tot uitdrukking komt, maar dat elk stadium een stadium is in het ene proces van de kennis. De gewaarwordingen (de zintuigelijke waarneming) en het rationele begrip zijn naar hun aard verschillend, maar zij zijn onderling niet van elkaar te scheiden en zij verenigen zich op de grondslag van de praktijk.

Onze praktijk bewijst dat de waargenomen dingen niet direct door ons kunnen worden begrepen en dat de dingen alleen nadat zij begrepen zijn, nog diepgaander door onze zintuigen kunnen worden waargenomen. De gewaarwording kan slechts het vraagstuk van de verschijning oplossen, het vraagstuk van het wezen wordt echter slechts door het *begrip* opgelost. De oplossing van deze vraagstukken kan niet in de geringste mate worden losgemaakt van de praktijk.

De kennis van een of ander ding door een of ander mens is onmogelijk zonder zijn contact met dat ding, d.w.z. zonder zijn leven (praktijk) in de ervaring van dat ding. Het is onmogelijk de wetten van de kapitalistische maatschappij van tevoren te kennen, terwijl men nog in de feodale maatschappij leeft, voorzover het kapitalisme nog niet is verschenen en de overeenkomstige praktijk nog niet bestaat. Het marxisme kon slechts een product van de kapitalistische maatschappij zijn.

In de periode van het liberale kapitalisme kon Marx niet van tevoren en concreet zekere bijzondere wetten van de periode van het imperialisme kennen, aangezien het imperialisme, als het hoogste stadium van het kapitalisme, nog niet zijn intrede had gedaan en er nog geen overeenkomstige praktijk bestond; alleen Lenin en Stalin konden een dergelijke taak op zich nemen.

Marx, Engels, Lenin en Stalin konden hun theorie in de eerste plaats ontwikkelen, afgezien van hun genialiteit, omdat zij in hun tijd persoonlijk aan de klassenstrijd en aan de praktijk van wetenschappelijke experimenten hebben deelgenomen; zonder deze laatste voorwaarde had geen genialiteit tot succes kunnen leiden. De uitdrukking: „een siutsai⁴⁾ kan, zonder de drempel

³⁾ W. I. Lenin: „Filosofische cahiers”.

⁴⁾ Laagste graad van geleerdheid in het oude China. (Red.)

van zijn huis te overschrijden, alles van het ondermaanse afweten", was een lege fraze in de technisch onontwikkelde oudheid; in ons technisch ontwikkeld tijdperk zou ze misschien te verwezenlijken zijn, maar de werkelijke vakmensen zijn toch diegenen, die met de praktijk van het ondermaanse verbonden zijn. Deze mensen verwerven in hun praktijk het „weten", dat door middel van het schrift en de techniek in handen van de „siutsai" valt, waarna de „siutsai" indirect „alles van het ondermaanse afweet". Voor de directe kennis van deze of gene dingen is de persoonlijke deelneming aan de praktische strijd in verband met de verandering van de werkelijkheid, de verandering van deze of gene dingen, noodzakelijk. Dit alleen kan leiden tot contact met de verschijningen van de dingen; alleen de persoonlijke deelneming aan de praktische strijd in verband met de verandering van de werkelijkheid verschaft de mogelijkheid, het wezen van de dingen te ontdekken en te begrijpen.

Dit is de weg van de kennis, de weg die ieder mens inderdaad volgt; er zijn echter mensen die bewust verwarring stichten en daarom hier tegen zijn. De belachelijkste rol hierbij spelen de „alwetters", die, nadat zij van een ander iets gehoord hebben en er maar de helft van begrepen hebben, zich inbeelden dat zij een „unicum van het ondermaanse" zijn. Hiermee bewijzen deze mensen slechts hun onmacht om te definiëren wat zij weten. Het vraagstuk van het weten is het vraagstuk van de wetenschap, die niet de geringste vervalsing of ingebeeldheid duldt, en die juist het tegenovergestelde eist — een eerlijke en bescheiden houding.

Indien gij er naar streeft kennis te verwerven, moet gij deelnemen aan de praktijk, die de werkelijkheid verandert. Indien gij de smaak van een peer wilt kennen, moet gij deze in de mond nemen en kauwen. Indien gij de bouw en de aard van het atoom wilt leren kennen, moet gij natuurkundige en chemische proeven nemen en de structuur van het atoom veranderen. Indien gij de theorie en de methoden van de revolutie wilt kennen, moet gij deelnemen aan de revolutie.

Alle werkelijke kennis komt voort uit directe ervaring. Men kan echter niet alle dingen rechtstreeks ervaren; een groot deel van onze kennis is in feite het product van indirecte ervaring, het is de som van de kennis uit vroegere eeuwen en uit andere landen. Deze kennis is het product van rechtstreekse ervaring van vroegere volken en van buitenlanders; indien de rechtstreekse ervaring van vroegere volken en van de buitenlanders aan de voorwaarden beantwoordt, waarover Lenin sprak, n.l. van wetenschappelijke abstractie, en zij een wetenschappelijke weerspiegeling is van wat objectief bestaat, dan is deze kennis betrouwbaar; in het tegenovergestelde geval kan zij dat niet zijn.

Daarom bestaat iemands kennis uit twee delen: rechtstreekse en indirecte ervaring. Tegelijkertijd is dat wat voor mij een indirecte ervaring is, voor anderen een directe ervaring. Hieruit volgt, dat wij, wanneer wij over de gehele kennis spreken, mogen

zeggen dat geen enkele kennis gescheiden kan worden van de directe ervaring. De bron van alle kennis zijn de gewaarwordingen van de objectief bestaande wereld, die verschaft worden door de zintuigen van de mens; hij die deze gewaarwordingen ontkent, die de rechtstreekse ervaring ontkent, die de persoonlijke deelneming aan de praktijk van de verandering van de werkelijkheid ontkent, is geen materialist. Dat is de reden waarom de „alwetters” zo belachelijk zijn. Er is een oud Chinees spreekwoord: „Hoe kan men tijgerjongen vangen zonder in het hol van de tijger te gaan?” Dit spreekwoord geldt voor de praktijk van de mensen, zoals het ook voor de kennistheorie geldt. Kennis, losgemaakt van de praktijk, is ondenkbaar.

Laten wij enkele concrete voorbeelden aanvoeren ter verduidelijking van het proces van de dialectisch-materialistische kennis, die ontstaat op de grondslag van de praktijk van de verandering van de werkelijkheid — het proces van geleidelijke verdieping van de kennis.

In de beginperiode van de praktijk — de periode van de vernietiging van de machines en van de spontane strijd — is het proletariaat, wat zijn kennis van de kapitalistische maatschappij betreft, slechts in het eerste stadium van de kennis en het kent alleen afzonderlijke aspecten en het uiterlijke verband tussen verschillende verschijnselen van het kapitalisme. In die tijd blijft het proletariaat een z.g. „klasse aan zich”⁵⁾.

Toen echter de tweede periode van de praktijk van het proletariaat aanbrak — de periode van de bewuste en de georganiseerde economische strijd en van de politieke strijd — toen, met behulp van de wetenschappelijke methoden van Marx en Engels, de veelzijdige ervaring, opgedaan in een langdurige strijd, werd samengevat, toen de marxistische theorie die het proletariaat opvoedde was geschapen en het proletariaat aldus voerde tot het begrip van het wezen van de kapitalistische maatschappij, tot het begrip van de verhoudingen der maatschappelijke klassen, gegrond op uitbuiting, tot het begrip van de historische taken van het proletariaat, toen werd het proletariaat een „klasse voor zich”.

Hetzelfde geldt voor de kennis van het imperialisme door het Chinese volk. Het eerste stadium is het stadium van de uiterlijke kennis, die zich manifesteerde in de strijd tegen de vreemdelingen in de tijd van de Taiping-opstand (1850—1864; - *Red.*) en in de tijd van de Boxer-opstand (1900 - *Red.*). Slechts het tweede stadium was dat van de rationele kennis, toen de verschillende inwendige en uitwendige tegenstellingen van het imperialisme geopenbaard werden, toen het wezen van de onderdrukking der brede volksmassa's van China door het imperialisme, in bondgenootschap met de Chinese compradores en grootgrondbezitters, aan de dag

⁵⁾ Aan zich (wijsg.): buiten het menselijk bewustzijn reeds als feit aanwezig, zonder dat men zich dit bewust is; voor zich (wijsg.): het reeds bestaande feit is in het denken van de mens tot bewustzijn gekomen, het feit bestaat dus zowel buiten als in het bewustzijn. (*Red.*)

trad; deze kennis begon pas in de tijd van de „beweging van de 4e Mei” in 1919. *)

Laten wij nu naar de oorlog kijken. Wanneer de aanvoerders in de oorlog mensen zijn zonder voldoende militaire ervaring, dan zullen zij in 't beginstadium niet de diepgaande, doorslaggevende wetmatigheden van de concrete oorlog begrijpen (b.v. onze tienjarige oorlog in de periode van de agrarische revolutie). In het beginstadium verkregen zij slechts persoonlijke ervaring in vele veldslagen, waarvan een groot aantal in nederlagen voor hen eindigde. Niettemin deed deze ervaring (de ervaring van overwinningen en vooral van nederlagen) hun de innerlijke toedracht van de dingen van de oorlog in zijn geheel begrijpen, d.w.z. de wetten van deze concrete oorlog, de strategie en de tactiek, en verschafte hun zo de mogelijkheid om de oorlog met zekerheid te voeren. Wanneer men in deze periode iemand zonder ervaring met het commando zou hebben belast, dan had hij de werkelijke wetten van de oorlog slechts na bepaalde nederlagen (na het verwerven van de ervaring) kunnen begrijpen.

Dikwijls kan men horen, dat sommige kameraden ervan afzien het een of ander werk op zich te nemen, onder het motief dat zij het niet kunnen klaarspelen. Maar waarom kunnen zij het niet klaarspelen? Omdat zij geen rationele voorstelling van de inhoud en de omstandigheden van dit werk hebben; of zij zijn nooit met een dergelijk werk in aanraking geweest, of dit is te weinig gebeurd, en daarom kunnen zij niet spreken over de voorwaarden van dit soort werk. Nadat men voor hen zorgvuldig de omstandigheden en voorwaarden van dit werk heeft uiteengezet, voelen zij dat zij het misschien toch wel kunnen klaarspelen en zij verlangen ernaar om er mee te beginnen. Wanneer deze mensen na verloop van tijd ervaring met dat werk opdoen en wanneer zij ijverig de omstandigheden bestuderen inplaats van de dingen subjectief, eenzijdig en oppervlakkig te beschouwen, zullen zij zelf in staat zijn conclusies te trekken over de wijze, waarop dit werk moet worden verricht, en hun zekerheid ten opzichte van het werk zal belangrijk toenemen. Alleen diegenen, die de dingen subjectief, eenzijdig en oppervlakkig beschouwen, die zich, na hun aankomst in een nieuwe plaats niet voor hun omgeving interesseren, de zaak niet in zijn geheel bestuderen (de geschiedenis ervan en de tegenwoordige toestand in zijn geheel), die het wezen van de zaak niet raken (het innerlijk verband tussen de verschillende aspecten van de zaak als zodanig en het innerlijk verband van de zaak in kwestie met andere zaken), die zelfgenoegzaam opdrachten en beschikkingen uitvaardigen — alleen die mensen kunnen niet anders dan fouten maken.

(Het slot van dit artikel verschijnt in het volgend nummer).

*) „Beweging van de 4e Mei” — een anti-imperialistische en in de eerste plaats anti-Japanse beweging, die begon met de studentendemonstraties van 4 Mei 1919 in Peking. (Red.)

Hedendaagse bestrijding van het marxisme

HET is een hachelijke onderneming voor de vijanden van de arbeidersklasse om in een tijd, waarin de principes van het marxisme de ene overwinning na de andere behalen, een boek te schrijven tegen het marxisme. Bij elke stap, die de „wetenschappelijke” bestrijders van de leer van Marx doen, ontmoeten zij immers de harde realiteit, die hun beweringen logenstraft en die laat zien dat hun „wetenschap” niet in overeenstemming is met die werkelijkheid.

Wat kunnen de hedendaagse bestrijders van het marxisme onder zulke omstandigheden anders doen dan de werkelijkheid hooghartig negeren, dan „wetenschappelijk” aan te tonen, dat de zichtbare realiteit niet in overeenstemming is met hun wetenschap en daarom niet meetelt?

Volgens dit principe gaan Banning, drs. van Ameringen, drs. Karmelk, Prof. H. de Vos en dr. J. van Praag te werk in hun boek *Hedendaagse waardering van Karl Marx*.

Op een andere plaats (*De Waarheid*, 10 April j.l.) hebben wij reeds uiteengezet, dat de schrijvers een tamelijk primitieve methode gebruiken, om de lezer „van het marxisme te genezen”. Zij hangen een dermate verward beeld van de theorieën van Marx op, dat geen mens er wijs uit wordt, in de hoop dat de lezers zich daarna niet meer de moeite zullen getroosten, Karl Marx zelf te bestuderen. Hun methode is echter tot mislukking gedoemd. „De geschiedenis zelf leert de arbeiders de dialectiek,” zei Marx, en hij wilde daarmee tot uitdrukking brengen, dat hun eigen ervaring hun de juistheid van het socialisme inprent.

Tegelijkertijd echter tonen Banning en de zijnen, tot welk laag peil de bestrijders van het levende marxisme zijn gedaald. Dit kan men slechts aan hun eigen voorbeeld illustreren.

Wij kiezen hiervoor de bijdragen van drs. van Ameringen en van zijn schoolmakker, de katholieke neo-fascist drs. Karmelk uit.

Meneer van Ameringen heeft tot taak om het hoofdwerk van Karl Marx, *Het Kapitaal*, te vernietigen. Om een theorie te vernietigen, moet men haar kennen. Van Ameringen, die buitengewoon kwistig met het tentoonspreiden van de kennis der reactionnaire economische geleerden is, heeft er geen flauw benul van. Of het moest zijn, dat hij zijn lezers opzettelijk misleidt.

Men is tot deze laatste veronderstelling geneigd, wanneer men van zijn meest verbazingwekkende beweringen kennis neemt. Zo verklaart deze geleerde heer van Ameringen op pag. 50 dat het kapitaal afkomstig is uit besparingen.

Dit verheven stuk van de kapitalistische moraal is in alle biografieën van Amerikaanse milliardairs bezongen. Men vindt deze „opperste rechtvaardiging” van het kapitalisme terug in de

zwaarwichtige Pauselijke encyclieken. Het verhaaltje is de arbeiders duizendmaal voorgehouden, om hen tot inkeer te brengen en hun duidelijk te maken, dat voor „iedereen” de glorieuze weg van een Rockefeller openstaat.

De „Marx-kenner” van Ameringen, heeft *Het Kapitaal* van voren tot achter bestudeerd. Aan het lezen van de laatste vier hoofdstukken van het eerste deel, die handelen over het ontstaan van het kapitaal en over de „oorspronkelijke accumulatie”, is hij niet meer toe gekomen. Daar vinden wij een bijzonder hoofdstuk, dat gewijd is aan de „onthoudings-theorie”, d.w.z. aan de theorie, dat het kapitaal door „besparingen” is ontstaan. Met de meest striemende bewoordingen gaat Marx deze huichelarij te lijf.

„Terwijl de klassieke kapitalist het individuele verbruik als zonde jegens zijn functie en „onthouding” van de accumulatie brandmerkt, is de gemoderniseerde kapitalist in staat, de accumulatie als „onthouding” van zijn drang tot genot te beschouwen.”

merkt hij ironisch op, en enkele regels later vernietigt hij de van Ameringens met de opmerking:

„Toch verrijkt de kapitalist zich niet, gelijk de gierigaard, naar verhouding van zijn persoonlijke arbeid, en zijn persoonlijke spaarzaamheid, maar naarmate hij vreemde arbeidskracht uitzuigt en de arbeider tot onthouding van alle levensgenot dwingt.”

Nog steeds is het laatste hoofdstuk van het eerste deel van *Het Kapitaal*, waarin Marx de geschiedenis van de oorspronkelijke accumulatie (opeenhoping) van kapitaal beschrijft, een der meest aangrijpende delen uit dit grootse werk. Door middel van roof, moord, massale verdrijving der boeren van hun grond, der ambachtslieden uit hun bedrijf, kwam de „scheiding” van de producent van de productiemiddelen tot stand, ontstond het kapitaal. „De geschiedenis van hun onteigening is in de annalen der mensheid geschreven met het schrift van bloed en vuur,” zegt Marx (deel I, pag. 681), maar van Ameringen vertelt ons nog eens het fabeltje, dat meer dan honderd jaar geleden door de vulgair-economen werd bedacht, en dat de „christelijke rechtvaardiging” van het kapitalisme inhoudt.

Hij diste dit verhaaltje als het laatste snuffje der „socialistische wetenschap” op, omdat hij anders in het gedrang zou komen met zijn vermolmde argumenten tegen het kernstuk van de leer van Marx, de uitbuitings- en waardetheorie.

Zoals bekend, heeft Marx uiteengezet, dat de waarde van een waar bepaald wordt door de daarin vervatte maatschappelijk noodzakelijke arbeid. Hij heeft gezegd, dat de waarde van de arbeidskracht bepaald wordt door de hoeveelheid arbeid die nodig is voor haar reproductie, d.w.z. door de maatschappelijk bepaalde kosten van het instandhouden van het leven van de arbeider en zijn gezin. Hij heeft er de aandacht op gevestigd, dat de arbeider niet een bepaalde hoeveelheid *arbeid* aan de kapitalist verkoopt, maar zijn arbeidskracht, zijn vermogen om te werken. Marx heeft verklaard, dat „de hoeveelheid arbeid, waardoor de waarde van de arbeidskracht van de arbeider wordt begrensd,

...in geen geval een grens uit(maakt) voor de hoeveelheid arbeid, die zijn arbeidskracht kan verrichten" (*Loon, prijs en winst*, Deel 10 Marx. Bibl. pag. 37). Hij heeft bewezen, dat slechts een gedeelte van de tijd, gedurende welke de arbeider zijn arbeidskracht aan de ondernemer verkoopt, nodig is voor het reproduceren van de waarde van zijn arbeidskracht, en dat meerwaarde ontstaat door de meer-arbeid die de arbeider boven deze voor het reproduceren van zijn arbeidskracht nodige tijd aan het product toevoegt.

Hoe echter vernietigt van Ameringen de theorie van de meerwaarde? Door te herkauwen, wat de economen vóór Marx gezegd hebben. Volgens hem komt Marx' theorie er op neer, dat de „waarde van de arbeidstijd... bepaald wordt door de waarde van de arbeidstijd." Hierbij heeft hij het gelukkige idee de waarde van de arbeidstijd „de meest fundamentele grootheid" in Marx' systeem te noemen.

Had van Ameringen zich de moeite getroost, de voorrede van Engels tot Marx' brochure *Loonarbeid en Kapitaal* te lezen of Marx' *Loon, prijs en winst* (om niet te spreken over de breedvoerige uiteenzettingen in *Het Kapitaal* zelf) dan zou hij geweten hebben, dat het juist Marx is geweest, die op deze (wat men met een wetenschappelijke uitdrukking noemt) tautologie (herhaling van het reeds gezegde) heeft gewezen.

„Wat de economen (vóór Marx) als de productiekosten van „de arbeid" hadden beschouwd, waren de productiekosten niet van de arbeid, maar van de levende arbeider zelf,"

zegt Engels in zijn voorrede tot *Loonarbeid en Kapitaal*, en Marx zegt: „Een ding als de waarde van de arbeid in de gewone zin van het woord, bestaat echter niet" en hieraan voegt hij toe:

„Als wij zouden zeggen, dat de waarde van een tienurige werkdag gelijk is aan tien uren arbeidstijd, zou dit een tautologische en bovendien onzinnige bewering zijn." (*Loon, prijs en winst*, pag. 34).

Zoals men ziet, heeft Marx de beweringen van de van Ameringens voorzien.

Eenzelfde „diep inzicht" in de theorieën van Marx vertoont van Ameringen in andere vraagstukken.

„Wanneer men er van uitgaat, dat de vorming van meerwaarde alleen afhankelijk is en een rechtstreekse functie vormt van het variabele kapitaal, is het niet te verklaren, waarom de kapitalisten in toenemende mate constant kapitaal aanwenden,"

verkondigt hij triomferend. Onze lezers weten, dat Marx onder „variabel" kapitaal dat deel van het kapitaal verstaat, dat voor de aankoop van de waar „arbeidskracht" wordt gebruikt en onder constant kapitaal, het deel dat in de productiemiddelen vertegenwoordigd is.

Marx zelf heeft „de wet van het groeiende wasdom van het constante deel van het kapitaal in verhouding tot het variabele" (*Het Kapitaal*, deel I, pag. 587) zeer uitvoerig beschreven.

Hij heeft uiteengezet dat de toenemende aanwending van

moderne productiemiddelen in steeds grotere mate, de voorwaarde is voor het productiever maken van de arbeidskracht, d.w.z. voor de steeds groeiende uitbuiting van de arbeider. Hij heeft uiteengezet, dat het hier om een proces gaat, buiten de wil van de ondernemer om (zoals de naïeve heer van Ameringen schijnt te geloven). Marx heeft, steunende op uitgebreide onderzoekingen over dit onderwerp, de wet van de neiging tot dalen van de winstvoet geformuleerd. Marx schreef:

„De voortschrijdende tendenzen van de algemene winstvoet tot dalen is... slechts een aan de kapitalistische productiewijze eigen uitdrukking voor de voortschrijdende ontwikkeling van de maatschappelijke productiekraft der arbeid.” (Het Kapitaal, deel III, I, pag. 193).

De oorzaak van deze ontwikkeling ligt in de uitbuitingswet zelf opgesloten. De kapitalist kan immers niets anders met de meerwaarde doen, dan haar in *toenemende* mate, n.l. t.o.v. de groei der massa der arbeiders, in constant kapitaal te beleggen. Het gaat hier om een van de tegenstellingen, die aan het kapitalistische stelsel inhaerent zijn. Marx verklaarde:

„Anders is reeds bewezen — en dit vormt het eigenlijke geheim van de neiging tot dalen van de winstvoet — dat de procedures ter voortbrenging van relatieve meerwaarde in het algemeen op het volgende neerkomen: aan de ene kant om van een gegeven hoeveelheid arbeid zoveel mogelijk in meerwaarde te veranderen, anderzijds om in verhouding tot het voorgeschoten kapitaal zo min mogelijk kapitaal aan te wenden; zodat dezelfde reden, die toestaat, de graad van uitbuiting der arbeid te verhogen, verhindert, met hetzelfde totaal kapitaal evenveel arbeid als vroeger te exploiteren. Dit zijn de tegenstrijdige tendenzen die, terwijl zij een verhoging van de meerwaardevoet tot gevolg hebben, tegelijk op een daling van de door een gegeven kapitaal geproduceerde hoeveelheid meerwaarde en derhalve van de winstvoet uitloopen.” (Het Kapitaal, deel III, I, pag. 214).

En verder:

„De winstvoet daalt, niet omdat de arbeider minder geëxploiteerd wordt, maar omdat in verhouding tot het gebruikte kapitaal in het geheel, minder arbeid wordt aangewend.” (Deel III, I, pag. 227).

Het is overigens niet verwonderlijk, dat de door Banning naar voren geschoven heer van Ameringen de bovengenoemde onzin uitkraamt. Als wij hiervoor voldoende intelligentie bij hem mogen veronderstellen, dan doet hij alsof de hoeksteen van de marxistische theorie, de neiging tot dalen van de winstvoet, niet bestaat, omdat de hier aangesneden vraagstukken de sleutel zijn tot het begrip van de kapitalistische crisis en bovendien ook de grondslag bieden voor de marxistische benadering van het bevolkingsvraagstuk.

Wij hebben ons reeds te lang met de fameuze heer van Ameringen opgehouden. Toch willen wij nog op een punt ingaan. Het behoeft geen verwondering te wekken, dat van Ameringen, steunende op zijn doorwrochte bestudering van Marx, ook de juiste houding van de „Verelendungstheorie” ontkent. Volgens deze grote socialistische strijder heeft de arbeidersklasse „een noemenswaardig aandeel... ontvangen in de onder het kapitalistisch

regime bereikte bezitsvermeerdering". Cijfers hiervoor voert hij niet aan, hoewel hij zegt dat het niet moeilijk zou zijn.

Marx zette uiteen:

„Hoe groter de maatschappelijke rijkdom, het functionerende kapitaal, de omvang en energie van zijn groei, dus ook de absolute omvang van het proletariaat en de productiekracht van zijn arbeid, des te groter het industriële reserve-leger. De beschikbare arbeidskracht wordt door dezelfde oorzaken ontwikkeld als de expansiekracht van het kapitaal. De verhoudingsgewijze omvang van het industriële reserveleger groeit dus met de macht van de rijkdom.... Hoe groter de Lazarus-groep der arbeidersklasse en het industriële reserveleger, des te groter de officiële armoede. Dit is de absolute algemene wet van de kapitalistische accumulatie.”

Iedere arbeider kan de juistheid van deze wet bevestigen. Wie hervintert zich niet de massale werkloosheid in ons land, die het gevolg was van de toenemende verrijking der bourgeoisie. Na de tweede wereldoorlog hebben wij hetzelfde verschijnsel waar kunnen nemen. Het industriële reserve-leger was voor het begin van de oorlogsconjunctuur gegroeid tot ca. 45 miljoen mensen. Daarentegen heeft de verrijking der bezitters een fantastische omvang aangenomen.

Wij laten nu nog de winsten als gevolg van de reusachtige oorlogsopdrachten buiten beschouwing. De nettowinst der Amerikaanse monopolisten die in 1938 ca. 2,3 milliard dollar bedroeg, was in 1948 gestegen tot 21,2 milliard dollar. De winsten der Britse ondernemer zijn in hetzelfde tijdvak van 763 miljoen pond sterling op 1945 miljoen gestegen. Twee procent van de Engelse bevolking, d.w.z. de kleine groep der rijkaards, legde beslag op 67,5% van het totale nationale inkomen van dit land.

Ook uit andere cijfers blijkt, dat de „Verelendungstheorie” van Marx volkomen juist is gebleken. Jürgen Kuczynski verstrekt in zijn werk *Die Geschichte der Lage der Arbeiter in England* (Blh. 1949) de volgende gegevens:

Het aandeel van rente en winst in het industriële inkomen steeg van 32,4% in 1938 op 39,3% in 1944. Dat der lonen en salarissen daalde van 67,6 op 60,7%. Hierbij moet in het oog worden gehouden, dat volgens de beproefde methode onder „salarissen” ook de salarissen worden verstaan, die de ondernemers en directeurs zichzelf toekennen.

Niemand behoeft zich er over te verbazen, dat de werkelijke gegevens over de verdeling van de groeiende rijkdom der kapitalistische maatschappij door de heersende machten als „topgeheim” worden behandeld en dat dus de beschikbare studies over dit onderwerp uiterst schaars zijn. Voor wat Amerika betreft, citeert Anna Rochester in haar werk *Rulers of America* (New York) een studie van de „Brookings Institution” uit het jaar 1934. Hieruit bleek, dat toen 6 miljoen families, of 21% van het totaal, een jaarlijks inkomen van minder dan 1000 dollar hadden. De 11.653.000 families met een inkomen van minder dan 1500 dollar, ontvingen een totaal van ca. 10 milliard dollar. Aan de andere kant hadden de 36.000 families met een jaar-inkomen

van meer dan 75.000 dollar, een totaal inkomen van 9,8 milliard dollar. Aldus blijkt dat 0,1% der topfamilies practisch evenveel ontvingen als 42% der families aan de basis der pyramide (pag. 145).

Deze cijfers zeggen echter niet alles. Om de ware omvang van de „Verelendung” te begrijpen, moet men ook rekening houden met de toegenomen graad van meer-waarde of uitbuiting.

Eugen Varga geeft in zijn boek *De Grote Crisis* (Duitse editie, 1934, pag. 118), voor wat Amerika betreft, de volgende cijfers:

Ontwikkeling van de meerwaardevoet in de Amerikaanse industrie								
1899	1900	1919	1921	1923	1925	1927	1929	1931
128	130	122	106	118	128	133	152	147

Varga wijst er op, dat de daling van het cijfer in het crisisjaar 1921 niet een gevolg van verminderde uitbuiting, maar van verhoogde uitgaven voor „onproductieve” lonen, als voor politie, e.d., is.

De tendens is duidelijk. Er heeft een gestadige toename van de uitbuiting plaatsgevonden. Wanneer wij hier aan toe voegen, dat de reële lonen, in het bijzonder na de oorlog, snel gedaald zijn, dat tegelijk gedurende en vooral na de oorlog de productiviteit der arbeid snel is gestegen, dan kunnen wij veilig concluderen, dat de uitbuiting in Amerika in het tijdvak na 1931 sneller is toegenomen dan in het door Varga onderzochte tijdvak, en dat dien-tengevolge de „Verelendung” evenredig is gestegen.

Hier laten wij nog enkele belangwekkende gegevens over Engeland volgen. Uit een studie van de Britse econoom Rostas (*Survey in Productivity, Prices and Distribution*, 1948) blijkt, dat in de cement-industrie (de arbeiders in deze bedrijfstak behoren tot de hoogst betaalde in Engeland) de meer-waardevoet in 1935 niet minder dan 250% bedroeg. De schrijver berekende, dat de nieuwe waarde, die door de arbeid van de werkers aan elke ton cement werd toegevoegd, toen 14 shilling bedroeg. Hiervan was 4 shilling loon en 10 shilling meer-waarde.

Wat de door Engels in zijn boek *Die Lage der arbeitenden klasse in England* beschreven kapitalisten door onmenslijk lange werkdagen en nominaal lage lonen bereikten, dat doen de moderne kapitalisten beter.

Volgens een schatting van John Eaton (*Political Economy*, 1949) bedroeg het totale sociale product in 1937 ca. 4 milliard pond sterling. Hiervan betaalden de kapitalisten 1,4 milliard aan lonen. De totale meer-waarde bedroeg dus 2,6 milliard of bijna 200%. Dit betekent, dat de kapitalist het uurloon door de arbeid van de „werknemer” binnen 20 minuten terugkreeg, terwijl 40 minuten van elk uur onbetaalde arbeid waren.

Voor wat ons land betreft, verwijzen wij naar enkele gegevens, die wij in het vorige nummer van P. en C. hebben verstrekt. Het is boven elke twijfel verheven, dat de „Verelendungstheorie” van Marx juist is gebleven en de ontwikkeling van de laatste jaren, met een voortdurende daling van de koopkracht der be-

volking, stijging van de productiviteit en groeiende winsten der ondernemers, kan slechts als een nieuwe bevestiging van Marx' theorie worden beschouwd.

Hiermede nemen wij afscheid van Banning's van Ameringen, in de hoop hem nooit meer tegen te komen.

Nog bonter maakt het diens collega, drs. Karmelk, die blijkbaar tot de katholieke groep in de P.v.d.A. behoort en een groot zwak heeft voor de corporatieve ideeën van Mussolini, die theoretisch uitgewerkt zijn door het Vaticaan.

Deze heer betreedt het veld der wetenschap met de verbazingwekkende mededeling, „dat op heden een min of meer geslaagde poging tot een behoorlijk uitgewerkte marxistische geschiedenisinterpretatie niet kon worden geboekstaafd”. Het spreekt vanzelf dat voor deze grote geleerde de werken van Lenin en Stalin, in het bijzonder *Materialisme en Empirio-criticisme*, alsmede *Over dialectisch en historisch materialisme* niet meetellen.

Om kennis met dit heerschap te maken, kunnen wij niet beter doen, dan hem zelf te laten spreken. In de eerste plaats staat volgens hem thans vast, dat geen enkel door Marx naar voren gebracht denkbeeld van hem zelf afkomstig is (pag. 147). Derhalve blijft het een raadsel waarom Karmelk zich met Marx bezig houdt, inplaats van met zijn voorgangers, de eigenlijke uitvinders van zijn denkbeelden.

Maar goed, Karmelk begint in de filosofische opvattingen van het marxisme te roeren. . . . totdat er niets anders dan wat verzuurde karnemelk overblijft.

Trots over zijn ontdekking roept hij uit: „Of het een of het ander. Het economisch moment is bepalend, hetzij direct of langs een omweg van ideologische schakels en dan is het in laatste instantie bepalend, maar tevens ook het enige bepalende moment” (pag. 117)!

Nadat hij door deze verwonderlijke „bewijsvoering” de marxisten onderschuift dat zij de betekenis der ideeën negeren, klaagt hij enkele bladzijden verder: „Het materialisme misvormde de werkelijkheid, doordat het daarvan een wezenlijk deel, het geestesleven, miskende” (pag. 127)!

De werkelijkheid is echter, dat Marx en Engels de juiste plaats van het denken hersteld hebben. „Men kan het denken niet scheiden van de materie, die denkt”, zegt Engels in zijn *Ontwikkeling van het socialisme van utopie tot wetenschap*.

Tegenover de leermeesters van Karmelk, die in feite door en door pessimistische denkbeelden over het denken verkondigen, stelt het marxisme:

„In tegenstelling tot het idealisme, dat de mogelijkheid van de kennis der wereld en van haar wetmatigheid betwist, dat niet gelooft in de betrouwbaarheid van ons weten, geen objectieve waarheid erkent en meent, dat de wereld vol is van „dingen op zichzelf”, die door de wetenschap nimmer kunnen worden gekend, gaat het marxistische filosofische materialisme hiervan uit, dat de wereld en haar wetmatigheden zeer wel kenbaar zijn. . . . dat er alleen dingen zijn die nog niet

worden gekend, die door de krachten van de wetenschap en van de praktijk zullen worden blootgelegd en gekend." (Stalin, Over dialectisch en historisch materialisme).

Zo staat het dus met de „marxistische *miskenning*” van het geestesleven!

En ziehier, wat het marxisme over de *plaats* der ideeën zegt:

„Er volgt uit de woorden van Marx (n.l.: „Het is niet het bewustzijn van de mensen, dat hun zijn, maar omgekeerd, hun maatschappelijk zijn, dat hun bewustzijn bepaalt,” — F. B.) evenwel niet, dat de maatschappelijke ideeën en theorieën, de politieke opvattingen en politieke instellingen niet van belang zijn voor het leven van de maatschappij, dat zij geen terugwerkende kracht uitoefenen op het maatschappelijke zijn, op de ontwikkeling van de materiële voorwaarden van het maatschappelijke leven.... Wat betreft de betekenis van de maatschappelijke ideeën, theorieën, opvattingen, politieke instellingen, wat betreft hun rol in de geschiedenis, — het historisch materialisme ontkent niet alleen niet, maar legt zelfs de nadruk op de belangrijke rol en de betekenis daarvan in het leven van de maatschappij, in de geschiedenis van de maatschappij.” (Stalin).

En Marx verklaarde in zijn werk *Ter kritiek van de rechtsfilosofie van Hegel*:

„De theorie wordt tot materiële macht, zodra zij zich van de massa's meester maakt.”

Zo staat het dus met de opvattingen van het marxisme over de plaats der ideeën. Het ontkent haar niet, maar geeft voor het eerst in de geschiedenis der wijsbegeerte een nauwkeurige, wetenschappelijke omschrijving van hun betekenis en hun plaats.

Wat de overige beweringen van Banning's leerling betreft, kunnen wij kort zijn. Wij constateren slechts, dat al zijn „argumenten” terug te vinden zijn in de meest onguere publicaties van Goebbels' propaganda-ministerie. De strijd der communisten tegen de moraal der bourgeoisie vervalst hij met de verklaring, dat het marxisme „de moraal verwerpt als een bourgeois-product”! Reeds Marx vond het honderd jaar geleden beneden zijn waardigheid, om deze leugen te weerleggen (*Communistisch Manifest*, Uitg. Pegasus, pag. 33). Moeten wij ons er verder mee ophouden?

Hier een ander voorbeeld van de „wetenschappelijke kritiek” van meneer Karmelk: „De marxisten zagen geen heil in sociale politiek, maar in tegendeel een gevaar.”

Moeten wij ons met de weerlegging van deze grove vervalsing ophouden, waar iedereen weet, dat de door Marx gestichte 1ste Internationale haar strijd met de actie voor de acht-urendag begon, dat Lenin zijn strijd met de strijd tegen het absolutisme, voor de democratie, voor de verkorting van de werktijd en de verhoging van de lonen begon. Is het deze Karmelk totaal onbekend, dat Marx' werk *Loon, prijs en winst* ontstaan is als weerlegging van een Britse opvatting, dat de strijd voor loonsverhoging geen nut zou hebben?

Terwijl Karmelk, volgens het voorbeeld van de voor-Marx'se socialistenbestrijders en hun waardige opvolgers, de fascistien,

aan de ene kant beweert, dat aan het marxisme elke „ethische” opvatting vreemd is, verwijt hij het marxisme aan de andere kant, dat het een beroep op het idealisme der klassebewuste arbeiders doet. „Waarvoor hebben nu eigenlijk al die generaties geleefd, die het voorafgaande evolutieproces moesten doormaken, al die proletariërs die leden en streden in de klassenstrijd”, vraagt hij schijnheilig. Deze „idealist” doet dus een beroep op de meest platte materialistische gevoelens (het woord materialisme heeft hier betrekking op de moraal van Karmelk’s klasse, wel te verstaan!).

Ja, waarvoor hebben de mijnwerkers van Zola’s beroemd boek gestreden en de arbeiders, die in Gorki’s roman „De moeder” worden beschreven? Waarvoor hebben de duizenden communisten gestreden, die in de concentratiekampen van Hitler omkwamen? En waarom heeft Karmelk zich toen schuil gehouden en zet hij nu zijn bek open?

Waarom hadden zij afstand moeten doen van de klassenstrijd? Omdat alles bij het „schone oude” had moeten blijven! Waarom moeten de arbeiders van onze tijd hun hoofd in de schoot leggen en afstand doen van de toekomstverwachting? Omdat de lieden rond Banning terecht vrezden, dat deze arbeiders (evenals hun broeders in de Sowjet-Unie, in de Volksdemocratieën, in China) zelf de glorie der bevrijding zullen beleven!

Zoals de kikker voor de ooievaar, sluit hij zijn ogen voor de werkelijkheid. Onbewogen verklaart hij dat de „bewegingsleer van het kapitalisme . . . zowel tegen de theoretische kritiek (zeker van het kaliber van Karmelk - F. B.) als tegen de ervaring van een honderd jaar geen stand (heeft) kunnen houden.” (pag. 122).

Inderdaad, de onaangename feiten van de overwinning van de Russische revolutie, van de revolutie in de Volksdemocratieën, in China, van de geweldige opbloei der vrijheidsbeweging in de koloniale gebieden, die moeten in hemelsnaam maar genegeerd worden, terwille van de geslaagde „theoretische kritiek” van Karmelk.

Het glansstuk van Karmelk’s prestatie hebben wij voor het laatst bewaard. Aan wie hebben wij de sociale politiek van de laatste vijftig, tachtig jaar te danken? Aan de sociaal-democratische partijen en hun opvolgers, de communistische partijen, aan de klassenstrijd? Geenszins! Aan Bismarck, de ultra-reactionnaire verpersoonlijking van het Pruisendom, de man van het Socialistenverbod! Aan de beruchte „kathedersocialisten” uit de tachtiger jaren, en voor wat onze eeuw betreft: „De conservatieve en liberale groepen begrepen, dat niet volstaan kon worden met de bestrijding van het marxisme”, „de sociale politiek, waarvan (de sociale wetgeving) de neerslag was, had reeds lang verdedigers gevonden bij een aantal mensen, die ernstig begaan waren met het lot der arbeiders.” (pag. 150).

Niet de arbeiders zijn het geweest, die het kiesrecht hebben afgedwongen, de acht-urige werkdag, de sociale wetgeving

— neen — volgens klein Jantje Karmelk zijn het een paar oude heertjes met kale hoofden en lange baarden geweest, die „be-gaan waren met het lot der arbeider”. Niettemin, waren de heren volgens Karmelk snugger genoeg om te begrijpen dat voor hen de „sociale politiek” te verkiezen viel boven... de revolutie.

En dit heerschappij wordt door Banning aangezocht, om een „waardering” van de betekenis van de klassenstrijd te geven.

Het ligt overigens geheel in de lijn van de redenen van genoemde kleinburger Karmelk, dat dr. J. van Praag, de man van het Humanistisch Verbond, in zijn bijdrage nog een andere poging doet, om het kapitalisme te redden. „De emancipatie van de burgerij (d.w.z. van het kapitalisme, schr.) heeft voor het eerst een maatschappijvorm verwerkelijkt, waarin de mogelijkheid gegeven is tot opheffing van de bedreiging door honger” (pag. 219).

Aldus valt deze P.v.d.A.-er op zijn knieën om het kapitalisme te aanbidden, en met een formidabele slag de geschiedenis van het bloedige, hongersneden, permanente ontbering en ontmenselijking scheppende kapitalisme ongedaan te maken.

En dat alles wordt door Banning „hedendaagse waardering van het marxisme” genoemd.

Voor ons ligt een troost in de gedachte, dat Banning (na de door hem zo zeer vereerde en fascist-geworden Hendrik de Man) niemand anders kon vinden om het karwei op te knappen, dan de helden van het hedendaagse Nederlandse geestesleven, van Ameringen en Karmelk!

F. BARUCH

EEN ARBEIDERSVROUW STUDEERT

Antwoord van lezers aan Ria

I

Waarde kameraad,

Met grote belangstelling volg ik je brieven over de studie van de Geschiedenis van de C.P.S.U. (b). Ik haal er allerlei nuttige aanwijzingen voor mijn eigen studie uit en nu wou ik meedoen aan de correspondentie — zoals je aanraadt — om te beginnen met een bijdrage over de derde paragraaf van het tweede hoofdstuk. Voor ik tot het eigenlijke onderwerp overga, wou ik je aandacht vestigen op de behandeling van de problemen in de afzonderlijke hoofdstukken. Ik geloof, dat je hieraan tot dusver te weinig aandacht besteed hebt. Bovendien heb ik geen voorbeelden gevonden, hoe we van het geleerde nuttig gebruik kunnen maken bij ons Partij-werk en bij het werk in de massa-organisaties.

Tot zover over wat ik in je brieven gemist heb. Laten we nu overgaan tot de behandeling van de derde paragraaf van het tweede hoofdstuk, het Tweede Congres van de Russische Sociaal-Democratische Arbeiderspartij.

We weten, dat pas de overwinning van de Leninistische Iskra-richting op alle Partij-vijandige en opportunistische stromingen, vooral die van de economisten, de voorwaarden voor het bijeenroepen van het Tweede Congres geschapen had.

Op de 17e (30e) Juli 1903 werd het Tweede Congres geopend. Men kwam in het geheim in het buitenland bijeen. Eerst in Brussel, maar de Belgische politie verbood de bijeenkomst en zette de gedelegeerden over de grens, toen verhuisde het Congres naar Londen.

Omdat de samenstelling van het Congres ongelijksoortig was, — er waren behalve de Iskra-leden ook verkapte economisten vertegenwoordigd — kwam het op het Congres tot hevige woordenwisselingen, vooral over de vraagstukken van het Partij-program en de Partij-statuten.

Bij de besprekingen over het program konden de Iskra-mensen de overwinning behalen, het Congres nam het program, dat de Iskra voorgesteld had, aan. Dit program (waarin de beginselen en het doel van de Partij van de arbeiders zijn vastgelegd) was een revolutionnair program. Het verschilde van de programs van alle Westerse Sociaal-Democratische partijen vooral daarin, dat het vraagstuk van de dictatuur van het proletariaat erin was verankerd. Met dit program leidde de Bolsjewistische Partij onder leiding van Lenin de arbeiders en alle werkers van Rusland door twee revoluties naar de overwinning van de grote Socialistische October-Revolutie van 1917 en bouwde als eerste land op de wereld het Socialisme op.

Na de nederlaag, die de opportunisten bij het aannemen van het Partij-program geleden hadden, besloten ze over de kwestie van de Partij-statuten de Iskra-mensen te bestrijden. (De Partij-statuten zijn de grondwet, waarop de Partij is opgebouwd. Ze geven de Partij de mogelijkheid om de Partij-organisaties, die onder zeer verschillende omstandigheden werken, te leiden. Ze bepalen de organisatorische opbouw van de Partij). Bij de formulering van het eerste artikel, wie lid van de Partij kan zijn, kwam het tot de verbitterdste woordenwisselingen.

Dat was een vraagstuk van principiële betekenis. Daardoor wordt bepaald of de Partij een eenheid of iets vormeloos wordt. Daardoor wordt de sociale gesteldheid van de Partij bepaald: een strijdpartij van het proletariaat of een reformistische partij met een kleinburgerlijke inslag.

In verband met de grote betekenis van deze kwestie voerde Lenin een onverzoenlijke strijd om de formulering van dit artikel van de statuten. De formulering van Lenin luidde:

„Lid van de Sociaal-Democratische Partij van Rusland kan alleen hij zijn, die het program van deze Partij aanvaardt, die de Partij materieel ondersteunt en die deelneemt aan één van de Partij-organisaties.”

Martow daarentegen kon wel met de formulering van de beide eerste punten van Lenin accoord gaan, maar i.p.v. het derde punt stelde hij alleen als eis:

„... en die regelmatig onder leiding van één van de organisaties persoonlijk bijstand verleent.”

Achter deze twee eisen stonden twee lijnrecht tegenover elkaar staande meningen over de opbouw van de Partij. Lenin wilde een strijdbare Partij uit

één stuk, die streng gedisciplineerd en georganiseerd was en waarvan men geen lid kan worden, doordat men zich daartoe rekent, maar waarin men door één of andere partij-organisatie als lid aanvaard moet worden. Martow, die met zijn formulering het opportunisme in organisatie-vraagstukken vertegenwoordigde, zag de Partij als iets vormeloos, waarvan men lid is, als men zichzelf daartoe rekent, zodat men niet verplicht is om zich aan de Partij-discipline te houden. Daarmee zette Martow de deur wagenwijd open voor alle klassevijandige elementen. Het is duidelijk, dat zo'n partij zijn doel niet kan bereiken en het revolutionaire proletariaat niet in de strijd kan aanvoeren.

Stalin stond consequent achter Lenin. In zijn beroemde artikel: „De klasse van de proletariërs en de Partij van het proletariaat” verdedigde hij de organisatorische principes van Lenin.

Na het bestuderen van dit artikel, dat nog steeds even actueel is, heb ik pas goed begrepen, wat het betekent om lid van de Partij van de arbeidersklasse te zijn.

Wat eist Kameraad Stalin van een Partij-lid? Het is niet voldoende, dat hij het Partij-program, de tactiek en de beginselen van de organisatie zonder voorbehoud aanvaardt, maar hij moet zich inzetten om deze opvattingen in daden om te zetten.

Hoe kan men echter de opvattingen en besluiten van de Partij in daden omzetten? Kan elk lid op zijn eentje de strijd tegen de klasse van de uitbuiters voor het socialisme voeren? Natuurlijk niet. Iedere kameraad weet uit eigen ervaring, dat men slechts samen met alle kameraden van de Partij-organisatie de strijd kan voeren. Kameraad Stalin leert ons:

„Hoe vaster de organisatie, waarin de Partij-leden zich verenigen, aaneengesloten is, des te beter zullen ze strijden, des te vollediger zullen ze het program, de tactiek en de organisatorische opvattingen van de Partij verwezenlijken. . . . het is duidelijk, dat slechts diegene als lid van deze Partij, van deze organisatie gelden kan, die in deze organisatie werkt, die het dus tot zijn plicht rekent, zijn wensen met de wensen van de Partij te versmelten en gemeenschappelijk met de Partij te handelen.”

Deze eis van Kameraad Stalin zien we ook in onze Partij-statuten opgenomen.

„Lid van de Partij kan zijn, iedere man of vrouw van Nederlandse nationaliteit, die de beginselverklaring en de statuten der Partij onderschrijft, die de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, naar beste krachten aan de arbeid der Partij deelneemt en regelmatig de verschuldigde bedragen betaalt.”

Hoe staat het echter met de verwezenlijking van dit gewichtige punt? Zijn er niet kameraden in onze Partij-organisatie, die het program en de besluiten van onze Partij wel aanvaarden, contributie betalen (al is het dan met een beetje achterstand, maar toch betalen) maar die er niet toe komen om actief mee te werken, alleen zo nu en dan. Daar houdt het mee op — „waar blijft anders mijn eigen leven!”

Deze kameraden hebben niet begrepen, dat de Partij als een vesting is, „waarvan de poorten,” zoals Kameraad Stalin zegt, „alleen voor hen, die 't waard zijn, opengaan.” Ze hebben niet begrepen, wat het betekent lid van de Communistische Partij te zijn, dat het een eer en een verplichting is bij de voorhoede van de arbeidersklasse te horen. Men moet deze kameraden duidelijk maken, dat lid-zijn van de Partij van de arbeidersklasse betekent: de leidende rol van het proletariaat verwezenlijken. Maar dat kan men alleen

door vooraan in de strijd voor vrede en brood te staan. Lid van de Partij zijn betekent, zich de theorie van de Partij, het marxisme-leninisme, door hardnekkige studie eigenmaken. Elk Partij-lid moet door de theorie aan de praktijk te verbinden de belangen van de Partij als zijn eigen belang altijd en overal als het hoogste goed verdedigen.

HOLLAND

Jouw naam is als een wond die in guur weer blijft schrijven
en plotseling openschiet. Het leek geen groot verdriet —
maar nu zie ik opnieuw de liefste plek verdwijnen.
Keer ik weerom? Ik weet het niet.

Wij liggen in het stro en allen zwijgen
tot een van jou vertelt, die 't laatste bij ons kwam.
Zij spreekt van de gevaren die jou dag aan dag bedreigen.
Mijn keel knijpt toe om wat jou overkwam.

Maar dan vertelt zij hoe jij vecht met onbesmeurde vanen
en dat zegt ons het meest.
Wij kruipen om haar heen en voelen ons tezamen —
ons leven is toch niet vergeefs geweest.

Wij, die alleen op de bevrijding kunnen wachten,
gaan door de avond weer en horen zijn geluiden,
zonder de angst voor nieuwe dagen en vermoeide nachten.

Jouw naam is als een klok die zacht en ver blijft luiden.

Mecklenburg, 1944.

SONJA PRINS

Boekbespreking

„De oorlog is geen wet der natuur”

(Beschouwingen naar aanleiding van het boek van Ruth Benedict: „Mozaïek der Cultuurvormen”).

I

NOG teveel leeft de gedachte, „dat er altijd oorlogen zijn geweest en er daarom ook altijd wel zullen blijven.” Nòg zijn er mensen, die de oorlog zien als een natuurverschijnsel, dat de aarde voor overbevolking behoedt. Deze gedachten, die iedere grond missen, zijn gevaarlijke vooroordelen, die door de oorlogsdrijvers gretig gebruikt en gekoesterd worden, om de volkeren te ontmoedigen in hun strijd voor de vrede.

Het feitenmateriaal echter, waarop zich de wetenschappen baseren, die dit toch zullen moeten vaststellen, n.l. de volkenkunde en oudheidkunde, spreken duidelijk een andere taal. We zullen achtereenvolgens een aantal bekende onderzoekers, die op deze gebieden werkzaam zijn of waren, aan het woord laten.

De mening der volkenkundigen

In het onlangs bij de Wereldbibliotheek in het Nederlands verschenen boek „Mozaïek der cultuurvormen” van Dr. Ruth Benedict wordt een beschrijving gegeven van de Pueblo-Indianen. Het is een vredelievend landbouwend volk, dat met de oorlog onbekend is. En naar aanleiding hiervan voegt de schrijfster eraan toe: „Ik zelf trachtte eens te spreken over oorlogvoering met Missie-Indianen te Californië, doch het was onmogelijk. Zij begrepen er absoluut niets van. Zij bezaten in hun eigen cultuur geen grondslag voor dit begrip en hun pogingen het te benaderen haalden de grote oorlogen, waaraan wij ons veelal vol bezieling overgeven, neer tot het peil van burenruzies.” (blz. 46).

Dr. Marg. Mead schrijft in haar boek „Sexe en temperament” (blz. 28): „Oorlogvoering is, onder de Arapesj (een bergstam op Nieuw Guinea) practisch onbekend. Er is geen traditie van koppensnellen, geen gevoel, dat men om dapper of mannelijk te zijn, iemand gedood moet hebben. Diegenen, die mensen gedood hebben, worden juist met een zekere misprijzing bekeken, als een bijzonder soort mensen. Zij moeten ook de zuiverings-ceremoniën verrichten bij een nieuwe moordenaar. Het gevoel jegens een moordenaar en jegens een man, die in een veldslag gedood heeft, is niet wezenlijk verschillend.... Werkelijke oorlogvoering (georganiseerde expedities om te plunderen, te veroveren, te doden, of roem te verwerven) ontbreken.”

Welk een grote verschillen er op het punt van oorlogvoering bij de verschillende primitieve (primitief heeft hier betrekking op de stand van de productiemiddelen) volkeren bestaan, blijkt uit de feiten, die laatstgenoemde onderzoekster verzamelde over de Papoea's. Van stammen, die nog geen honderd mijl van elkaar af woonden, was de ene zeer oorlogszuchtig en de andere juist vredelievend.

R. H. Lowie zegt in zijn „Inleiding tot de culturele anthropologie” bij „veel volkeren zijn de practische motieven om oorlog te voeren afwezig of zonder betekenis.”

De onderzoekers, die zich hebben beziggehouden met het leven der Eskimo's zoals Rasmussen, Fr. Nansen en Chr. van Leden, zijn eveneens tot de conclusie gekomen, dat oorlog bij deze stammen een onbekend verschijnsel is. Fridtjof Nansen schrijft in zijn boek „Eskimoleben" 1891, blz. 136: „Vechtpartijen en dergelijke ruwheden komen bij hen niet voor. Moord is eveneens een grote zeldzaamheid. Oorlog is daarom in hun ogen iets onbegrijpelijks en afschuwelijks. Hun taal heeft er niet eens een woord voor." Voor het uitvechten van persoonlijke meningsverschillen bestaat de navolgenswaardige vorm van het zangduel!

De mening der oudheidkundigen

Welke opvatting bestaat er bij de oudheidkundigen ten aanzien van het voorkomen van oorlogen? Menen zij, dat die altijd en bij alle volkeren voor zijn gekomen? Clyde Kluckhohn heeft zich in zijn boek „Spiegel voor de mens" (Mirror for Man) met dit probleem bezig gehouden. Hij keert zich tegen de opvattingen van Freud over de onvermijdelijkheid van oorlogen en zegt, dat de gegevens, die tot nu toe verzameld zijn, erop wijzen, dat de pessimistische zienswijze van Freud ongemotiveerd is. Freud baseerde zijn conclusie in hoofdzaak op gegevens, ontleend aan de nieuwere Europese geschiedenis. Het is niet zeker, aldus Kluckhohn, dat de oorlog bestond in het Oude Stenen Tijdperk. (Paleolithicum). Er zijn aanwijzingen, dat de oorlog onbekend was gedurende de eerste tijd van het Nieuwe Stenen Tijdperk. (Neolithicum), zowel in Europa als in het nabije Oosten. Georganiseerde oorlogvoering was onbekend in het Australië, zoals het door de blanken werd aangetroffen.

De vermaarde oudheidkundige V. Gordon Childe vermeldt, „dat uit het Oude Stenen Tijdperk één man bekend is, die in een rotshol van de berg Karmel begraven is en die waarschijnlijk door een speer gewond is. Pas in de laatste fase van het Oude Stenen Tijdperk of wellicht reeds in het Middelste Stenen Tijdperk (Mesolithicum) zijn rotstekeningen in Oost-Spanje aangetroffen, die een gevecht uitbeelden tussen boogschutters. Pas in de latere tijd treffen we wapens en versterkingen aan, die oorlogen tussen verschillende stammen waarschijnlijk maken, maar ook dan is het verschijnsel van de oorlog nog geenszins algemeen."

In het boek „Wat er in de geschiedenis gebeurde" (What happened in History) van dezelfde schrijver lezen we op blz. 67: „De eerste Donau-bewoners schijnen een vreedzaam volk te zijn geweest; in hun graven ontbreken oorlogswapens, dit in tegenstelling met jachtwapens. Hun dorpen bezitten geen militaire versterkingen. Het is geen toeval, dat het jongste dorp van Keulen-Lindenthal verdedigd werd door uitgebreide fortificaties en dat in de graven uit die tijd wapens werden aangetroffen. In de graven uit de latere periode van het Nieuwe Stenen Tijdperk in Europa worden wapens in de vorm van stenen strijdbijlen en dolken van vuursteen, de meest in het oog vallende artikelen van het grafmeubilair."

De in burgerlijke kringen gezaghebbende geleerde B. Malinowski in zijn boek „Cultuur als een bepalende factor van het gedrag" merkt op: „De oorlog, voor zover men geen ruzies en scheldpartijen bedoelt, is pas vrij laat in de ontwikkeling van de menselijke maatschappijen opgetreden."

Waar de burgerlijke onderzoekers falen

De voorlopige conclusie kan dus zijn, dat zowel de vooraanstaande geleerden op het gebied der volkenkunde als op het gebied der oudheidkunde van mening zijn, dat er volkeren en tijden zijn geweest, waarin oorlog niet voorkwam.

Maar hiermede verliest de oorlog haar onvermijdelijk en fataal karakter en is het onmogelijk haar als een algemeen menselijk verschijnsel te beschouwen.

Reeds deze feiten op zichzelf een ruime bekendheid te geven, is daarom van het grootste belang. Maar de vraag, die zich direct opdringt als de oorlog dus kennelijk niet voortvloeit uit de menselijke aard is: door welke factoren wordt de oorlogszuchtige en vredelievende mentaliteit van de verschillende primitieve volkeren dan wel bepaald? Bij het beantwoorden van deze vraag faalt R. Benedict volkomen. Voor haar heeft het ene volk „nu eenmaal” een vredelievende en een ander volk een oorlogszuchtige cultuur. En welke cultuur een volk „kiest” (dit woord gebruikt R. Benedict letterlijk!) is willekeurig. Feitelijk wordt hier een materieel verschijnsel als de oorlog door een ideologische factor verklaard, n.l. de cultuur, die het volk zich aangemeten heeft. Maar ook de meeste andere der aangehaalde onderzoekers maken ons niet veel wijzer op dit punt. We zullen echter aan de hand van een voorbeeld laten zien, in welke richting we de oorzaken van de oorlog wel moeten zoeken.

Toen de Russische onderzoeker Mikloecho-Maklaj ong. in 1875 de Papoea-Kowiai-kust aan de Zuidkant van Nieuw Guinea bezocht, maakte hij kennis met stammen, die te gronde gingen aan de onderlinge oorlogen, die zij voerden. Daar hij aan de N.W.-kust van Nieuw Guinea jaren onder Papoeastammen had doorgebracht, die in het Stenen Tijdperk leefden en die zich kenmerkten door een grote mate van vredelievendheid (in het bijzonder wat de kust-Papoea's aangaat) zocht hij naar de factoren, die dit verschil teweegbrachten. Daarbij bleek hem, dat de stammen aan de Kowiai-kust vóór de komst der kooplui ook vreedzaam hadden geleefd. Maar de kooplui ontvoerden de bewoners als slaven en zetten de stammen tegen elkaar op en spoorden ze aan om zich te verrijken door het roven van mensen en die als slaven aan de handelaars te verkopen.

En zo werden de bergpapoea's tegen de kustpapoea's opgezet en omgekeerd, terwille van deze ontterende mensenhandel. Hier zien we hoe vóór de komst der kooplui geen oorlog voorkwam, omdat er geen motief was. Na de komst der kooplui werden deze oorlogen gevoerd met een duidelijk economisch doel.

Over de zegeningen der „Westerse” beschaving gesproken!

Oorlogen hebben duidelijk aanwijsbare economische oorzaken en waar deze laatste ontbreken, daar komen oorlogen niet voor.

De onderzoekers Jacobs en Stern komen tot de conclusie, dat eenvoudige voedselverzamelende of alleen maar landbouwende volkeren gewoonlijk zeer vredelievend zijn. Meestal zijn dit ook samenlevingen, waar de klassenscheiding en de daarmee verbonden uitbuiting nog onbekend zijn (oercommunisme). Dit betekent natuurlijk niet, dat de klassenloze primitieve maatschappij nergens oorlog kende. Vooral ook de aanraking met hoger ontwikkelde volkeren, bracht oorlog met zich mee. In de meer ontwikkelde maatschappijen, die van veeteelt en landbouw bestaan vinden we meer uitgewerkte vormen van oorlogvoering. Vooral is dit het geval met de vee-nomaden. Hier heeft de oorlog een economisch doel zoals het veroveren van slaven, handelswaren enz.

Het socialisme zal de oorlog uitbannen

Waar de oorlog pas in een later stadium van de maatschappelijke ontwikkeling een ruimere verspreiding vindt, wil dit niet zeggen, dat hij daarmee tot een onuitroeibaar kwaad is geworden. De oorlog verdwijnt weer als de economische motieven om oorlog te voeren ontbreken.

Een bewijs levert de ontwikkeling van primitieve volkeren in de Sowjet-Unie, die aan de invloed van het onverzadigbare koloniale imperialisme ont-

trokken zijn geweest. De Noordgrens van India is berucht door de zeer oorlogszuchtige bergstammen, die daar wonen. De grensgebergten, waar geen water of voedsel te vinden is, dwingen de bewoners voortdurend op roof uit te gaan. De oorlog is bij deze bergvolkeren zo zeer tot een handwerk geworden, dat zij bekend staan als de beste guerrillastrijders. Meer dan een eeuw lang heeft een groot Engels koloniaal leger aan deze Noordgrens geopereerd, zonder resultaat.

En waarom kon door het bestrijden van deze grensvolkeren ook nooit enig resultaat behaald worden? Omdat de oorzaken, die deze volkeren dwongen om oorlog te voeren, niet weggenomen werden. Maar aan de andere zijde van deze Noord-West-grens van India en ten Noorden van de Afghaanse grens wonen, volkenkundig gesproken, soortgelijke stammen als de Pathanen. Het Sowjet-bewind heeft deze stammen, die eveneens zeer oorlogszuchtig waren, niet met de wapens bestreden, maar heeft hen bestaansmiddelen verschaft. En ziet, de „ingeboren agressiviteit” maakt plaats voor een vreedzame aard.

Voor het eerst in de geschiedenis is er een staat, die de primitieve volkeren niet uitroeit of verbant naar de ongunstigste gebieden, of als goedkope arbeidskrachten exploiteert. Integendeel, voor het eerst konden we een ontwikkeling van een primitief volk door verbetering van het bestaanspeil, naar hogere beschavingsvormen waarnemen. Hier werd het kwaad aan de wortel aan-gepakt.

Het verschijnsel van de oorlog zal van tijdelijke en historisch voorbijgaande aard blijken te zijn. Het heeft niets met het karakter van de mens en alles met de economische structuur van de samenleving te maken. In het socialisme zullen alle motieven om oorlog te voeren niet meer bestaan. De klassenonderdrukking en de productie om de winst, maken plaats voor een gemeenschappelijke productie ter bevrediging van de gezamenlijke behoefte. De strijd van mens tegen mens maakt plaats voor de strijd van de mensheid met de natuurkracht.

En hoe sterker de krachten van het socialisme en de met haar verbonden revolutionaire beweging, des te sterker zijn de vredeskrachten en des te groter de mogelijkheden om het naar oorlog drijvende imperialisme aan banden te leggen. De bewuste wil van de in de vredesbeweging georganiseerde mensheid is in staat om de blinde economische wetten van het imperialisme te beletten hun gang te gaan.

Dit zijn de waardevolle lessen, die wij kunnen putten uit het materiaal, dat door volkenkundigen en oudheidkundigen bijeengegaard is.

II

De betekenis van de volkenkunde in de revolutionaire strijd

In de strijd tegen de burgerlijke denkvormen heeft de arbeidersbeweging altijd grote waarde gehecht aan de resultaten der volkenkunde. Immers, zoals Lenin zegt, „niets is zo kenmerkend voor de bourgeoisie als het overbrengen van de kenmerken der huidige toestanden op alle tijden en alle volkeren.”

En waar de volkenkunde zich bezig houdt met prae-kapitalistische maatschappijformaties, is deze bij uitstek de wetenschap, die de argumenten levert, om het kapitalistische dogma, dat de mens in de kapitalistische maatschappij het evenbeeld van DE MENS is, te bestrijden. De strijd van allen tegen allen, die in de vulgarisatie van het Darwinisme nog sterker naar voren komt dan bij Darwin zelf, is duidelijk zo'n door het kapitalisme geïnspireerde zienswijze over het dierenrijk. Samenwerking en hulpverlening blijven ook in de natuur

minstens zo sterke drijfkrachten, zoals Kropotkin aantoonde in zijn boek „Wederzijds Hulpbetoon”.

Het bovenstaande materiaal helpt ons af te rekenen met de legende van de elkaar voortdurend met knotsen op het hoofd timmerende „wilden”. Maar daarnaast zijn er vele andere maatschappelijke instellingen die niet eeuwig kenmerken van DE MENS in DE GEMEENSCHAP uitdrukken, maar eenvoudige kenmerken zijn van een voorbijgaande maatschappij-formatie: het kapitalisme; we noemen slechts het naast elkaar bestaan van rijken en armen, de achterstelling van de vrouw, de achterlijkheid der koloniale volkeren, die zichzelf niet zouden kunnen regeren, de onontbeerlijkheid van het staatsgezag enz.

Ook Ruth Benedict poogt enkele dezer vooroordelen te bestrijden. Over de Pueblos zegt ze (blz. 119): „Iedereen werkt mee, zonder dat er een schijn van gezag aan te pas komt”, en later voegt zij hieraan toe (blz. 281): „In de meer eenvoudige homogene cultuurvormen (een vage en idealistische uitdrukking voor klassenloze maatschappij! - *schr.*) kunnen collectieve gewoonten en gebruiken volledig de noodzaak opheffen van elke vorm van formele legale autoriteit (duistere uitdrukking voor staatsapparaat! - *schr.*)”

Door Amerikaanse Indianen wordt dit wel als volgt uitgedrukt: „Vroeger werd er niet getwist over jachtgronden of visgebieden. Toen was er nog geen wet, zodat iedereen datgene deed, wat juist was.”

De wet, d.w.z. de staat, deed zijn intrede, toen de maatschappij uiteen viel in klassen van uitbuiters en uitgebuitenen, zoals Fr. Engels aantoonde, maar R. B. blijft staan bij het vaststellen van het feit, dat de staat hier wel en daar niet voorkomt.

Bijzonder sympathiek is het evenwel, dat zij opkomt voor de principiële gelijkheid der mensen. De verdienste van dit standpunt wordt duidelijker nog als we het vergelijken met dat van één der bekendste autoriteiten op volkenkundig gebied: B. Malinowski.

Over het nut der ethnografie zegt hij in „Zede en misdaad bij de natuurvolkeren”, blz. 7: „Het ontbreekt haar niet aan grote praktische waarde, omdat zij de blanke behulpzaam is, de inboorlingen met minder verderfelijke resultaten voor hen dan dit tot dusverre het geval was, te regeren, ze in zijn dienst te stellen en ze te verbeteren.”

„Ze is van waarde voor al diegenen, die de bodemschatten en andere rijkdommen der tropische streken benutten, om zich de arbeid van de inboorlingen ten nutte te maken en handel met hen te drijven.”

Wetenschap direct in dienst van de koloniale uitbuiting. Maar waar Malinowski overgedienstig achter het imperialisme aanloopt, daar vormen de humanistische bedoelingen van R. B. een miskenning van de klassenrealiteit van het imperialisme. Beslissend is niet het psychologische vraagstuk der onverdraagzaamheid en der superioriteitsgevoelens bij het „blanke ras”, maar het sociaal-economische vraagstuk van het imperialisme, dat deze geesteshouding schept. Strijd tegen het imperialisme betekent de wortel van deze „psychische problemen” aantasten. Want deze laatste zijn afgeleide (secundaire) vraagstukken. Het idealistische uitgangspunt maakt het R. B. onmogelijk tot een wetenschappelijke behandeling van de volkenkunde te komen. Hierdoor blijft R. B. ver achter bij Morgan, die de arbeidersklasse zulke belangrijke theoretische wapens verschaft.

„Van materialisme tot idealisme”

Wanneer we de in het boek gevolgde werkmethode ontleden, wordt ons het verval der volkenkunde vooral in Amerika sedert de 20e eeuw voor ogen gevoerd. In haar ijver om de burgerlijke dogma's over de eeuwige onveranderlijkheid der menselijke instellingen te bestrijden, loochent R. B. iedere ont-

wikkeling van de ene maatschappij-formatie in de andere. Ja, feitelijk ont-
kent R. B. iedere wetmatigheid als ze schrijft: „Door toevallige historische
omstandigheden heeft zich de Westerse beschaving wijder verbreid dan enige
andere plaatselijke groep.” (blz. 17).

Ieder criterium om hogere en lagere maatschappij-formaties van elkaar te
onderscheiden, wordt verworpen als ze zegt: (blz. 13): „Voor de volkenkundige
zijn onze gewoonten en die van een stam op Nieuw Guinea twee mogelijke
sociale oplossingen van een en hetzelfde probleem en voor zover hij zich tot
zijn taak als anthropoloog beperkt, is hij verplicht om geen van beide oplos-
singen voor te trekken.”

Op geheimzinnige wijze doet dan ieder volk een keuze uit de verschil-
lende cultuurvormen. Maar deze „keuze”-theorie heeft toch niets meer met
wetenschap uitstaande, want deze houdt daar op, waar de willekeur en het
toeval binnengehaald worden. Hoe komt het, dat wetmatigheid en ontwik-
keling (wat onderscheid tussen hogere en lagere ontwikkelingsvormen insluit)
door R. B. verworpen worden en dat ze in het relativisme verdwaalt, d.w.z. haar
toevlucht neemt tot de theorie voor welke, zowel het meest primitieve als het
hoogst-ontwikkelde en zowel wezenlijke als het bijkomstige, sociale feiten van
gelijke waarde zijn?

Dit komt, omdat de materiële basis, waarop de volkenkunde in de 19e eeuw
bouwde, vooral in Amerika, losgelaten is.

In de plaats van de economische beschouwingwijze treedt die van de psy-
chologie. Weliswaar zegt R. B. dat psychische kenmerken uit de sociale ge-
bruiken begrepen moeten worden en niet omgekeerd. Hiermee ontkomt ze
wel aan de meest subjectieve gedaante van het idealisme, maar niet aan het
idealisme als zodanig. Sociale gebruiken maken deel uit van de bovenbouw
der maatschappij en behoeven zelf immers reeds verklaring en kunnen geens-
zins als een primair gegeven beschouwd worden. Het idealisme wordt daardoor
geen moment losgelaten en derhalve kan R. B. ook van geen enkel verschijnsel
de oorzakelijke samenhang opsporen.

In de dagen van Lewis H. Morgan (de man, die het materiaal leverde waarop
Fr. Engels zijn boek „De oorsprong van de familie, eigendom en staat” bouwde)
werd uitgegaan van de bestaansmiddelen der primitieve volkeren.
Er werd uitgegaan van de vraag: Hoe voorzagen deze volkeren in hun levens-
onderhoud en welke verhoudingen tussen de mensen onderling waren daar
het gevolg van?

En zo werden voedselverzamelende, vissende, jagende, veehoedende, land-
bouwende e.a. volkeren onderscheiden. En doordat binnen één en hetzelfde
volk een duidelijke ontwikkeling der productiemiddelen en der productie-
verhoudingen viel waar te nemen, kwamen Morgan en de zijnen tot het begrip:
ontwikkeling (evolutie). Zijn school, die tussen 1860—1900 in de volkenkunde
een overheersende plaats innam, heet die der evolutionisten.

De kracht van deze richting lag in het uitgaan van de economie en de op
grond daarvan mogelijk geworden historische beschouwingwijze.

„In het labyrint van het relativisme”

In de 20e eeuw, het tijdperk van het imperialisme, wordt ook de volken-
kunde in het algemene verval van het imperialisme en cultuur betrokken.

De hoofdaanval der school waartoe R. B. behoort, richt zich tegen de
19e eeuwse volkenkundige veelwetters, die meer hadden van curiositeitsver-
zamelaars. De laatsten immers vergeleken willekeurig gebruiken der verschil-
lende volkeren, zonder zich iets van de plaats van het gebruik in het geheel
van de cultuur aan te trekken.

Een typisch voorbeeld van het geïsoleerd (metafysisch) bekijken der dingen.

Het ontkennen echter van iedere vergelijkbaarheid der cultuur sluit evenzeer de weg naar wetenschap af. De critiek op de mechanische werkwijze der 19e eeuwse volkenkunde, is slechts ten dele gerechtvaardigd. Maar de critiek op de soms star mechanische en wat overhaast opgestelde ontwikkelings-schema's van sommige onderzoekers, eindigt met het ontkennen van iedere ontwikkeling en wetmatigheid. Het einde is het relativisme, dat voor het imperialistische denken zo kenmerkend is en dat ten onrechte met dialectiek verwisseld wordt. Het relativisme leert: alles is betrekkelijk, aan alles zitten oneindig veel kanten. Het een is even belangrijk als het andere. Hoe zouden we dan vóór of tégen iets stelling kunnen nemen?

Nog iets over het gebruik, dat R. B. van het relativisme maakt. R. B. tracht het relativisme te benutten om het superioriteitsbesef der Amerikanen en Europeanen of beter gezegd, de imperialistische uitbuiting der koloniale wereld haar schijn-theoretische basis der rassen-ongelijkheid te ontnemen. Het toekomst-vertrouwen en de strijdbaarheid der mensen wordt er echter evenmin door bevorderd. Want door de gedachte, dat de maatschappijvorm der Papoea's gelijkwaardig is met die van het socialisme, door de ontwikkeling van de ene maatschappij in de andere te ontkennen en alle maatschappijvormen gelijkwaardig te nemen, wordt de vooruitstrevende mensheid ieder perspectief ontnomen, en wordt haar de noodzakelijke kennis omtrent de wetten der maatschappij onthouden, die een voorwaarde is voor de succesrijke strijd.

Politiek is R. B. ongetwijfeld anti-imperialistisch (tegen oorlog, rassen-discriminatie, achterstelling van de vrouw enz.) maar in haar methode heeft ze zich niet van het kapitalisme kunnen bevrijden.

Een nieuwe bloei van de volkenkunde is alleen mogelijk, door opnieuw van economische en historische gezichtspunten uit te gaan.

G. H. en A. W.

Wij beschouwen de marxistische theorie niet als iets voltooids en onaantastbaars; integendeel, wij zijn overtuigd dat ze slechts de hoeksteen heeft gelegd van de wetenschap die de socialisten verder moeten ontwikkelen in alle richtingen, indien zij gelijke tred met het leven willen houden. Wij zijn van mening dat een zelfstandige uitwerking van de marxistische theorie vooral van essentieel belang is voor de Russische socialisten, omdat deze theorie alleen leidende beginselen geeft, die in hun bijzonderheden in Engeland anders worden toegepast dan in Frankrijk, in Frankrijk anders dan in Duitsland en in Duitsland anders dan in Rusland.

L E N I N

Hoelang kan de crisis worden vertraagd door middel van een steeds toenemende bewapeningsproductie? Alleen zo lang als de winsten, die deze oplevert, zich in stijgende lijn bevinden, d.w.z. zo lang als de kosten van deze productie afgewenteld kunnen worden op de schoulers van het volk en ten dele op die van de andere kapitalisten, en zo lang als de bewapening betaald kan worden door de successen van imperialistische expansie. Want het kapitaal van de dood en van de roof moet ook dividenden en interest opbrengen, moet dienen als middel om nieuwe markten, grondstoffen en investeringsmogelijkheden te veroveren. Wanneer dit niet gebeurt, omdat de vredeskrachten zo machtig zijn dat zij het ontketenen van een wereldoorlog verhinderen, en omdat het volk van het imperialistische land zich begint te verzetten tegen de oorlogspolitiek, tegen de verscherpte uitbuiting en de toenemende druk van de belastingen, dan houdt de bewapeningsindustrie op, voordelig te zijn.

(W e g u n d Z i e l, Oostenrijk).

Het kind wordt geboren in Mei

door Madeleine Riffaud

HET was laat, erg laat. Nog even en dan kwam de laatste ondergrondse voorbij. Op het bijna geheel verlaten perron praatte de jonge vrouw, die de kaartjes knipte, met een arbeidster, die naast haar stond.

Zij praatte zoals je dat in een droom doet, als je alleen bent in de nacht. Langzaam en met een eentonige stem.... De andere vrouw, die met haar rug naar mij toegekeerd stond, bewoog alleen haar hoofd. En de alleenspraak ging door, zo nu en dan overstemd door het lawaai van de wagons die voorbijreden, ver weg, naar de rijke buurten, en die nauwelijks stopten.

Ik heb die avond heel wat rijen wagons voorbij laten gaan. Op het uiterste puntje van de bank gezeten luisterde ik naar de stem van haar, die de kaartjes moest controleren. Was het verkeerd dat ik daar bleef zitten? Het was voor mij, het was voor jullie allemaal, kameraden, dat zij zo in zichzelf zat te praten.

*

„Als u es wist hoe kapot ik ervan was.... Ik had het rustig die dag. Mijn man was naar zijn werk, zoals elke ochtend. Hij hoeft niet ver te lopen. We wonen vlak tegenover het station.

Opeens tegen twaalf uur, hoor ik lawaai. Ik maak het raam open. Er was een opstootje daar beneden, tussen de rails. Met agenten die er omheen draaiden, als zwarte vogels. En vuisten omhoog en geschreeuw. En de overvalwagens, die al aankwamen. Meteen ben ik de trap afgehold. Ik was ijskoud. Ik ben de straat overgestoken. Ik liep tussen de rails.

„Ze willen onze gedelegeerde gevangen nemen!” riep een beambte van de spoor tegen mij. Mijn man stond daar, tussen de agenten. Ze hadden hem geslagen, zijn lip bloedde, net als die andere keer, in 1941.

Je weet wel hoe dat is met ons vrouwen, hoe je dat pijn doet, elke slag die op het lichaam van onze man terecht komt. Elke druppel van zijn bloed, die verloren gaat, komt uit ons hart.

Hij keek niet naar me. Hij legde iets uit aan de agenten. Dat doet hij zo graag, Robert, iets uitleggen....

En voor mij, u lacht er misschien om, was het alsof het toen midden overdag stikdonker werd. Ik herinner mij.... In 1941 waren wij pas getrouwd, Robert en ik en wij konden het geluk nog niet op, dat wij bij elkaar waren. Er was maar één ding waar ik zeker van was: ik wou niet, dat de man van wie ik hield, van mij afgenomen werd.

Wij waren net als alle andere verliefde mensen. Met onszelf vervuld en met

allemaal kleine dingetjes. Als hij een beetje later thuis kwam, of als het te lang duurde voordat hij mij weer een zoen gaf, meestal omdat hij met zijn cyclostyle bezig was in plaats van met mij, dan was dat een drama. Dan dacht ik dat hij niet meer van mij hield.

En toen werd een van zijn maats gearresteerd. Ik wist niet precies waarom. Ik was jong, dat heb ik u al gezegd. Maar Robert had het toen over verhuizen en ik begon bang te worden.

Op een ochtend... (wij wonen op de achtste verdieping) ging de lift maar tot de vierde. Ik hoorde dat hij ophield. Dan lag er een loper tot de zesde. Daardoor hoorde je niet of er iemand aankwam. Toen klonken er zware laarzen, die dichterbij kwamen op de kale trap tot de achtste. Ze vroegen dadelijk aan Robert of hij lid van de vakbond was. En ze sloegen hem op zijn lip....

Dat zag ik weer gisteren. Alles begon dus weer van voren af aan!... Je hebt van die ogenblikken die je niet vertellen kan. Na zijn arrestatie, toen ik dingen van hem vond. Zijn tandenborstel.... Hij had gezegd: „Heb je nou weer vergeten om een nieuwe te kopen?” Zijn overal, die achter de deur hing, met de vorm van zijn lichaam er nog in.... Wat hadden ze ermee gedaan, met zijn lichaam? Vier jaar heb ik gewacht. En ik dacht altijd maar: „Hadden we maar een kind willen hebben! Dan zou Robert niet helemaal dood zijn.”

*

„Maar nu zal ik het u vertellen!” En de juffrouw van de kaartjes keek de andere aan met ogen, die aan een blauwe zomerlucht deden denken. „In Mei komt het. Ja, we hebben er wel lang over gedaan, we hadden geen woning. Maar nu komt het kind in Mei....”

En u begrijpt wel dat ik woedend werd toen ze tegen mij over oorlog begonnen te praten, in de eerste plaats op mijn man. Ik wou het niet, ik wou er niet aan denken! Mogen we dan nooit gelukkig zijn?....

Hij zei tegen me: „Je bent net een klein meisje dat op de grond stamp. Schiet je er iets mee op als je de waarheid verzwijgt?” En als hij laat van de vergadering thuis kwam, begonnen de gesprekken weer.

*

Maar gisteren.... Weet u waarom de Maatschappij de politie had laten komen? Weet u waarom ze het erover hadden dat ze hem zouden meenemen, dat ze hem weer ontslaan zouden? Voor pamfletten die onder de spoor mannen verspreid waren! En weet u wat ze van die pamfletten zeiden? O, ik heb ze goed gelezen, reken maar, meer dan tien keer heb ik ze overgelezen, en ik las niet eens kranten meer....

Er stond in dat de regering liever voor de veiligheid van de reizigers moest zorgen en onze lonen verhogen, omdat we armoede leden, in plaats van de vakbond afbreuk te doen en het geld te gebruiken voor de oorlog in Viet-Nam.

En daarvoor zouden die agenten Robert meegenomen hebben. Maar terwijl ik daar doodsbleek en bevend stond, begonnen de spoor mensen op te treden.

Er was een oude man bij. Ik zal altijd zijn gezicht onthouden. Hij riep: „Leve de Vrede! Leve onze vrije vakbond! Weg met de oorlog van Truman!” Hij verloor bijna zijn bril en zijn pet maar hij bleef toch roepen.

Nou, ze waren met zoveel, de mensen van de C.G.T., de F.O., de C.F.T.C. en ook ongeorganiseerden, dat ze Robert wel los moesten laten en de agenten gingen weg. En de arbeiders zijn weer aan het werk gegaan nadat ze eerst een motie hadden aangenomen. Dat deed je hart goed, al die opgeheven handen.

Robert zei tegen mij: „Zo, was jij er ook.... Zie je, dat doen we allemaal voor die kleine.”

Ja, dat begrijp ik nu. We zijn niet alleen. Ik weet dat wij sterker zijn dan de anderen. We moeten de Vrede winnen. Dat moet. Om het kind, dat in Mei geboren wordt.... Om het kind."

*

De handen van de vrouw, die haar kniptang omklemden, leken te bidden om geluk.... Voor alle verliefden ter wereld, voor alle boeken, voor alle tuinen, voor alle kinderen die geboren worden.... O, laat het niet allemaal vernietigd worden!

Maar in haar handen, die ruw waren van het wassen, was ook de wil om dat geluk vast te houden, het te verdedigen, te vechten als het nodig was.

De andere vrouw, die niets gezegd had, boog zich toen met een gebaar van kameraadschap en oneindige menselijke tederheid over het tengere figuurtje dat voorover zat van moeheid en nauwelijks een spoor van haar komende moederschap vertoonde. Ik kon haar gezicht niet zien, maar ik wist dat zij glimlachte.

En ik glimlachte ook met tranen in mijn ogen want wij zijn in staat, wij de werkers, de Strijders voor de Vrede, ondanks eindeloze moeilijkheden, dit gebed om geluk te verhoren.

En het leven te verdedigen van het kind dat geboren wordt. In Mei.

KRONIEK

(15 Maart - 15 April)

MAART

- 17 De regering-Drees raamt de „gewone” oorlogsuitgaven op 1 milliard gulden per jaar, waarbij over de komende 4 jaren nog een extra-bedrag van 2 milliard zal worden aangevraagd. De regerings-verklaring kondigt „ingrijpende maatregelen” aan ter bestrijding van het tekort op de betalingsbalans.
- 19 Minister Mansholt maakt prijsstijgingen bekend van 11—42% voor brood, margarine, suiker, enz.
- Transportstakingen in Parijs e.a. Franse steden.
  - Noodtoestand in Perzië afgekondigd.
- 20 Regering-Natsir in Indonesië afgetreden.
- Acties in Ned. bedrijven tegen het hongerprogram van Drees worden voortgezet.
- 23 De regering maakt bekend dat de lonen en salarissen met 5% worden verhoogd.
- Opening van de Europese Arbeidersconferentie tegen de herbewapening van Duitsland.
  - In Bulgarije prijsverlaging van 10—50%, met gelijktijdige verhoging van lonen en pensioenen.
  - Spoorwegstaking in heel Frankrijk.
- 24 Franse regering-Pleven besluit om de lonen met 11½—15% te verhogen.
- Stakingen in de Perzische olie-gebieden.
- 28 In de U.S.S.R. wordt een wet tot verbod van oorlogspropaganda aangenomen.
- Het EVC-bestuur roept op tot strijd voor loonsverhoging van 10%.

APRIL

- 2 De prijzen blijven stijgen. O.a. haveremout en gort met 50—60%, kolen met 15—20%, gas met 1 ct. p. m³ (in A'dam 3 ct.), electra met 1 ct. p. kWh. Ook textiel wordt weer duurder.
- Grote prijsverlagingen in de U.S.S.R., ditmaal vooral voor eieren en zuivelproducten.
- 4 W.-Duitsland zet Ned. invoer van tuinbouwproducten stop.
- 6 In Frankrijk fascistische kieswet aangenomen.
- 8 Wereldvredeesraad in Franrijk verboden.
- 11 MacArthur van al zijn functies ontheven.
- Foster Dulles vertrekt voor besprekingen met de nieuwe opperbevelhebber Ridgway naar Tokio.
- 12 200 Amerikaanse vliegtuigen dringen tegenover Formosa Chinees grondgebied binnen.
- 14 Staat van beleg in Zuid-Perzië. Britse troepen treden op tegen sta-kers. De Brits-Perzische terreur kostte reeds 14 doden.

De Sowjet-Unie

Van dit prachtige geïllustreerde Maandblad verschijnen in de jaargang 1951 12 nos.

Het eerste nr. hebben wij zo juist ontvangen.

Wij kunnen thans met groot genoegen berichten: Er zijn voldoende exemplaren in de Duitse taal!

Een ieder die dit blad heeft gezien spreekt zijn bewondering uit voor de uitzonderlijke goede uitvoering.

Neemt een abonnement.

Per half jaar f 4.50 } bij vooruitbetaling te voldoen.

Per jaar f 9.—

Losse nrs. f 0.75 + 18 ct port.

BOEKHANDEL PEGASUS, LEIDSESTRAAT 25, AMSTERDAM (C.)

Binnen enkele dagen verschijnt:

Li Joe-Ts'ai

De Dorpszanger

Een boek uit het nieuwe China

---

240 pagina's in linnenband

met 3 kleuren omslag

Prijs f 2.75

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25

—

Amsterdam

Het

De

MAO

6e Jaar

Maand

Na aan

F. Baruch

Grootse

landbou

Over de

De com

G. Geelh

POLITIEK EN CULTUUR

Het verslag van de Ned. Bank

De communisten en de kunstenaars

MAO TSE-TOENG: **Over de praktijk**

6e Jaargang No. 6

Juni 1951

Maandoverzicht	241	Een arbeidersvrouw studeert	272
Na aanleiding van een bankverslag		Een schrijver, levend op de hoogte	
F. Baruch	246	van zijn tijd, G. Harmsen	275
Grootse resultaten in de Sowjet-		Een vader schrijft aan zijn zoon, ...	280
landbouw, J. Haken	253	Toeval, Kl. v. d. Geest	282
Over de praktijk, Mao Tse-toeng	257	Over het ontstaan van het leven op	
De communisten en de kunstenaars		de aarde	285
G. Geelhoed	264	Kroniek	288

aan ONZE abonne's

Wij verzoeken onze abonné's, welke hun abonnementsgeld per halfjaar voldoen, het abonnementsgeld voor het 2e halfjaar 1951 ad f 1.75 over te maken vóór 15 Juni.

Indien de betaling vóór 15 Juni niet in ons bezit is, zullen wij U een postquitantie ter betaling van het abonnementsgeld ad f 2.— (f 1.75 plus f 0.25 incasso) zenden. Wij vertrouwen er echter op, dat U het abonnementsgeld vóór 15 Juni zult voldoen; dit spaart wederzijds tijd en geld.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en practijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

DE feiten, die deze maand bekend zijn geworden, bevestigen volkomen, dat er in wezen geen verschil van mening tussen Truman en generaal MacArthur bestond en bestaat. Zij beiden willen het conflict tot China uitbreiden om op deze wijze de derde wereldoorlog te ontketenen. Voor de senaatscommissie, die de Azië-politiek van de Amerikaanse regering onderzoekt, heeft MacArthur een aantal verklaringen afgelegd, waarin hij heeft aangetoond dat er geen verschil bestaat. Deze verklaringen zijn niet tegengesproken. Het wordt trouwens bevestigd door de brief van Truman aan de generaal van 13 Januari 1951, openbaar gemaakt door generaal Marshall. Hierin wordt door Truman gezegd, dat hoe gerechtvaardigd MacArthurs plannen ook mogen zijn, men rekening moet houden met een reeks factoren. De belangrijkste hiervan is de noodzaak om het bondgenootschap met de West Europese landen niet in gevaar te brengen. Wat wil dit zeggen?

Truman wil hetzelfde als MacArthur, maar door de strijd van de Wereldvredebeweging en de steeds grotere kracht, die hiervan uitgaat, heeft hij deze regeringen nog niet kunnen dwingen. Hij zoekt echter naar middelen en methoden om deze dwang voor te bereiden. Het programma voor de oorlog met China was, zoals uit de verklaringen van MacArthur blijkt, reeds op 12 Januari 1951 door de Amerikaanse chefs-staf aan Truman voorgesteld. Truman acht nu de tijd gekomen om één van de punten van dit program als een eerste stap tot uitvoering te brengen. In de sanctie-commissie van de Uno-assemblee heeft nu de Amerikaanse gedelegeerde, Ernest Gross, voorgesteld, tot de economische blokkade van China over te gaan. De verscheping van wapens, olie en strategische materialen zou moeten worden gestaakt. Ieder land zou zelf kunnen vaststellen wat onder strategisch materiaal zou worden verstaan, met dien verstande dat als een staat een bepaalde waar als strategisch materiaal heeft

omschreven, dit voor alle landen geldt. Amerika heeft dus volledig het heft in handen.

En dat Truman troeven in handen heeft blijkt wel uit het rubber-embargo, dat de regering van de „socialist” Attlee ten opzichte van de Chinese Volksrepubliek heeft afgekondigd. Waarin bestaat o.m. deze troef? De Engelse oliebelangen in Perzië zijn in gevaar. De strijd van de arbeiders in Perzië voor de nationalisatie vormt de voornaamste kracht. Maar tegelijkertijd speelt Amerika zijn spel hierin, om de olie op de een of andere manier onder zijn bereik te krijgen. Door het toegeven aan de Amerikaanse eisen, wat betreft China, hopen Attlee en Churchill op hulp van Amerika. Zullen zij de kous op de kop krijgen?

Ook generaal Bradley, de chef van de Amerikaanse generale staf heeft voor de senaatscommissie een verklaring afgelegd, die de oorlogszuchtige bedoelingen van het Witte Huis duidelijk maken. Volgens de Volkskrant van 16/5 zei hij:

„De oorlog in Korea is van groot belang maar hij vormt slechts een faze in de strijd, die wij voeren met het andere machtscentrum in de wereld, dat vijandig staat tegenover ons en alles wat ons dierbaar is.....

Wij zouden bovendien kans lopen onze bondgenoten te verliezen...

Van zuiver militair standpunt is het voor de V.S. niet wenselijk de kaarten op tafel te leggen. Amerika is niet voldoende voorbereid.”

IN onze vorige overzichten en in verschillende artikelen hebben wij met een overvloed van feiten aangetoond dat het Amerika was, die de oorlog in Korea ontketend heeft om China binnen te vallen en daardoor de mensheid in een derde wereldoorlog te storten. Dit nu wordt onweerlegbaar aangetoond door 't boek met documenten, gepubliceerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Democratische Volksrepubliek van Korea in de Engelse taal en voorzien van een groot aantal fotocopieën. Deze documenten werden buitgemaakt in 1950 in Seoel bij de snelle terugtocht van de Zuid-Koreanen. Ze werden gevonden in de geheime archieven van de Zuid Koreaanse regering-Syngman Rhee. Het is onmogelijk ook maar de voornaamste documenten aan te halen van het ruim 250 bladzijden tellende boek. Maar het weinige, dat wij er in dit overzicht van kunnen weergeven, zal ruim voldoende zijn om te bewijzen dat Truman als vertegenwoordiger van de Amerikaanse agressieve imperialistische kringen doelbewust op een wereldoorlog aanstuurt en dat het hysterisch geschreeuw van verdediging tegen de oorlogsplannen van de Sowjet-Unie alleen maar dient, zoals dit bij Hitler het geval was, om de massa zand in de ogen te strooien.

Ten eerste blijkt uit deze documenten, dat de Amerikaanse regering en haar Zuid-Koreaanse agenten zich er volkomen van bewust waren dat de Koreaanse Volksrepubliek een vredelievende politiek voerde. De Zuid-Koreaanse gezant Tsjang Myoen te Washington schreef op 6 April 1949 aan Syngman Rhee:

„Op 2 April had ik een langdurig onderhoud met generaal Wedemeyer van het bureau van de chefs van de generale staf van het U.S.A.-leger. De berichten der geheime dienst van de generaal toonden aan, dat de schattingen betreffende de sterkte van de militaire krachten van Noord-Korea, zowel wat het aantal alsook wat de uitrusting betreft, overdreven waren en dat het gevaar van een invasie vanuit het Noorden zeer gering is.”

Maar de Amerikaanse imperialisten hadden nu eenmaal tot oorlog besloten. De economische crisis dreigde en hun winsten moesten op peil blijven, neen, vergroot worden. En dus kwam die oorlog in Korea.

Uit het rapport van Kim Myo Soek, minister van Binnenlandse Zaken van Syngman Rhee, geven we u de passage, die hierop betrekking heeft:

„Op 17 Juni 1950 kwam Dulles, de adviseur van het State-Department, in Korea aan en inspecteerde zorgvuldig de 38ste breedtegraad. Bij zijn terugkeer in Seoel gaf hij Syngman Rhee en Sing Mo de laatste instructies over de aanval op het Noorden, aangezien de tijd daarvoor rijp was en verklaarde: Begint met de aanval op het Noorden en laat deze vergezeld gaan van een dusdanige propaganda, dat 't het Noorden was, die het Zuiden heeft aangevallen. Wanneer U twee weken kunt volhouden, zal alles goed gaan, omdat binnen deze tijd de U.S.A. door de beschuldiging dat Noord-Korea Zuid-Korea heeft aangevallen de Uno zal dwingen in haar naam een actie te ondernemen, land-, zee- en luchtstrijdkrachten te mobiliseren.”

En op 20 Juni 1950 schreef Dulles een brief aan Syngman Rhee waaruit overduidelijk blijkt, dat Korea het voorspel tot de derde wereldoorlog is. Hij schrijft:

„Ik ben zo gelukkig U hierbij een exemplaar van mijn laatst verschenen boek „Oorlog of Vrede” met een inscriptie toe te sturen. Het zal U aantonen dat ik hetzelfde denkbeeld heb over de aard van de strijd, waarin wij staan. U zult zien, dat ik Korea meermalen noem. Ik hecht grote waarde aan de beslissende rol, die Uw land in het grote drama, dat nu ontvouwd wordt, kan spelen.”

Deze enkele documenten verduidelijken mèer dan lange uiteenzettingen.

En ditzelfde spel wordt door Amerika in Duitsland gespeeld, waarbij de andere West-Europese landen hun rol te vervullen hebben. Daarvoor is Duitsland doelbewust verdeeld gehouden.

Reeds toen Hitler op 22 Juni 1941 de Sowjet-Unie overviel liet Truman, toen nog lid van de senaat, de bedoelingen van de Amerikaanse imperialisten blijken. Hij schreef op 24 Juni 1941 in de New York Times:

„Wanneer wij zien dat Duitsland er aan toe is, de oorlog te winnen, dan zullen wij Rusland helpen, en wanneer Rusland wint, zullen wij Duitsland ondersteunen. Zo zullen zij elkaar zoveel mogelijk doodslaan.”

Om dit te bereiken wordt onder de nieuwe verhoudingen een zelfde politiek gevoerd als in Korea. Immers McCloy, Amerikaans gouverneur van Amerika in West Duitsland, verklaarde:

„Wat wij in Duitsland doen, is hetzelfde wat onze legers in Korea verrichten.”

En Truman zei:

„Generaal Eisenhower zal in Europa precies dezelfde positie innemen, als generaal MacArthur in het verre Oosten.”

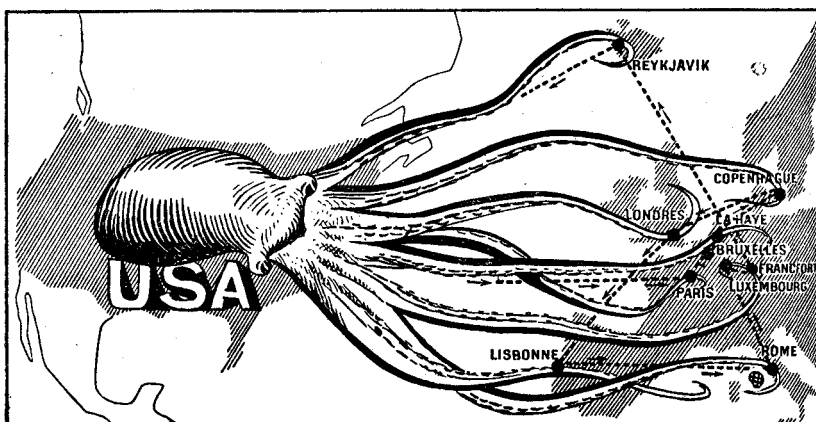
DE vredesbeweging, met de Sowjet-Unie aan de spits, vormt de kracht om al deze plannen te doen mislukken. De imperialisten weten dit maar al te goed. Dit blijkt immers uit het feit, dat zij niet de moed hebben de Deken van Canterbury, Dr. Hewlett Johnson, in ons land over de vrede te laten spreken. Zij hebben daarom haast om de bewapening op te voeren, de democratische rechten af te schaffen. Laten wij ons goed van onze kracht bewust zijn. Laten wij de actie voor het Vredespact tussen de Grote Vijf tot een machtige demonstratie doen uitgroeien. De stakingen over de gehele wereld tonen aan, dat de arbeiders niet van plan zijn om het gelag der bewapening te betalen. In ons land heeft vooral de Drentse veenstaking aangetoond hoe de eenheid der arbeiders gesmeed kan worden en hoe deze eenheid de overwinning kan behalen.

Wij zeiden het reeds — daarom hebben de imperialisten onder aanvoering van Amerika haast om de bewapening sneller te doen plaats vinden. Uit de laatste inspectiereis van Eisenhower blijkt, dat hij allesbehalve tevreden is over de stand van de bewapening. De 1½ milliard gulden per jaar voor de bewapening wordt onvoldoende geacht. De Haagse correspondent van de New York Times schreef:

„De Amerikaanse onderhandelaars zijn van mening dat Nederland meer zou kunnen en zou moeten doen.”

En de beste helpers zijn de leiders van de P.v.d.A. en het N.V.V.

Zij kennen de ontstemming onder de arbeiders en daarom geven zij verklaringen af, dat zij geen verdere verlaging van het levenspeil zullen accepteren. De prijzen zijn reeds met 16% gestegen en zij stijgen elke dag. Maar roepen zij de arbeiders op tot

Illustratie bij de inspectietochten van Eisenhower naar Europa.

de strijd? Dat is hun bedoeling niet. In de eerste plaats moeten zij zorgen dat de bewapening opgevoerd wordt. Suurhof zei immers zelf, dat de Amerikanen een onvoldoende bewapening van Nederland nooit zullen toelaten. Dit is de taal van een verdediger van het kapitalisme. Wij zeggen, dat de arbeidersklasse zal nooit toelaten, dat het Nederlandse werkende volk zal worden uitgeplunderd voor de bewapening en de daaruit voortvloeiende vette winsten voor de kapitalisten.

En zo ligt de toestand in alle kapitalistische landen. Het enige middel dat de bourgeoisie nog weet om dit tegen te gaan, is de vernietiging van de democratische rechten, naar het voorbeeld van Hitler.

De nieuwe kieswet in Frankrijk is er een voorbeeld van hoe men langs zogenaamde legale weg het fascisme wil invoeren. Maar de Franse werkende bevolking, die reeds in 1934 het fascisme de weg versperde, zal nimmer toelaten dat de fascist de Gaulle aan de macht komt. Daarom verklaarde Jacques Duclos in de Nationale Vergadering:

„Wij hebben geleerd door de ervaring van het aan de macht komen van Hitler en wij zullen niet toestaan dat de Gaulle in Frankrijk doet, wat Hitler in 1933 in Duitsland heeft gedaan.”

Deze verklaring is een ernstige waarschuwing en is gebaseerd op de groeiende kracht van de strijd tegen oorlog en fascisme.

De volkeren willen geen oorlog. Onze voornaamste taak is dit duidelijk tot uitdrukking te brengen en alle vredelievende mensen te verenigen. Hiervoor dient op dit moment de actie voor een vredesverdrag tussen de Grote Vijf. Deze actie is in ons land goed gestart, tienduizenden handtekeningen zijn in enige dagen opgehaald. Het komt er nu op aan, de beweging te verbreden. Wij moeten er mede voor zorgen dat deze eis over de wereld zal schillen, zodat er geen ontkomen meer aan is.

18 Mei 1951.

Tegenwoordig zijn er in alle buitenlandse staten meer dan genoeg „Volksvrienden”. Zelfs uiterst reactionairen in het kamp van de bourgeoisie verbergen zich achter het masker van „democraten”. Daarom staan thans de eerlijke democraten en patriotten voor de zware taak, de schijn-democraten en schijnpatriotten te ontmaskeren, d.w.z. zij verrichten dezelfde arbeid, die Lenin in de begintijd van de Russische revolutiebeweging heeft verricht, maar nu natuurlijk in veel grotere omvang dan toen het geval was. Hierbij mag men nooit vergeten, dat zij met „Volksvrienden” te maken hebben, die geraffineerd zijn in de politieke strijd tegen het volk en die het tot een bijzondere handigheid brachten in de meest verschillende manoeuvres en bedriegerijen. Men kan zonder meer zeggen, dat tachtig procent van de schijnbare vrienden van het volk zich bewust met het manteltje van de democratie en het socialisme kleden, om hun reactionaire politiek gemakkelijker te kunnen voeren.

(Kalinin: Over het werk van Lenin „Wat zijn de „Volksvrienden” en hoe strijden zij tegen de sociaal-democraten?”; 1946)

Naar aanleiding van een bankverslag

IN de loop der vorige maand is het gebruikelijke jaarverslag van de Nederlandse Bank verschenen. Het werd gepubliceerd op het ogenblik dat men zich van officiële zijde genoodzaakt zag, het bestaan van diepgaande meningsverschillen tussen minister Liefstinck en de president van de Nederlandse Bank, dr. Holtrop, tegen te spreken. De bestudering van het jaarverslag maakt het echter duidelijk, dat deze meningsverschillen inderdaad bestaan. Zij zijn slechts een symbool voor het feit, dat de politieke crisis, de beleids crisis als gevolg van de oorlogsvoorbereiding, de kluisen van het heiligste der heiligen, de staatsfinanciën is binnengedrongen.

Het belangrijkste deel van het jaarverslag, dat zich bezig houdt met de huidige economische toestand van ons land en de toestand van het 's lands financiën, besluit met de volgende woorden:

„Herstel van het monetaire evenwicht ligt binnen ons bereik; herstel van het betalingsbalansevenwicht zal daar met zekerheid op volgen. Zij vragen echter om de moed de werkelijkheid onder de ogen te zien, om de bereidheid de consequenties te aanvaarden van wat men zelf heeft gewild.....”

Hoogdravende woorden, waarvan wij niet kunnen beoordelen, of prof. Holtrop er zelf in gelooft. Wat heeft „men” gewild? Oorlogsvoorbereiding! Wat is het tegendeel van monetair „evenwicht”? Inflatie!

Niettegenstaande de droevige stand van zaken op financieel gebied en de nog duisterder vooruitzichten, meent prof. Holtrop de optimisten in hun zalig geloof te mogen sterken, die menen dat de geweldige oorlogsuitgaven zonder verzet uit de massa van het volk geperst kunnen worden en dat ons land voor de financiële ruïnering gespaard zal worden. In werkelijkheid echter doet prof. Holtrop een reeks voorstellen aan de hand, die onverenigbaar zijn met de oorlogsvoorbereiding. Wij zullen dat nog zien.

De stand van zaken kan men het best aflezen uit de volgende gegevens:

Het tekort op de buitenlandse handel steeg van 1.500 miljoen gulden in 1949 op 2.487 miljoen gulden in het afgelopen jaar en heeft daarmee een na-oorlogs hoogterecord bereikt. Niettegenstaande de grote inspanningen om de uitvoer te verhogen, bleef deze verhoudingsgewijs zelfs nog achter bij het peil van 1938. (Toen werd 47% van de invoer door uitvoer gedekt, in 1950 slechts 68%.)

Het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans (dat is de balans van het totale economische verkeer met het buitenland, waaronder de handel, opbrengst van scheepsverkeer en

andere diensten, opbrengst buitenlandse kapitaal-beleggingen, betaling van rente en dividend naar het buitenland, enz.) beliep in 1950 volgens de berekeningen van de Nederlandse Bank 1.106 milliard gulden tegen 253 miljoen gulden in 1949. Hoezeer Nederland door buitenlandse kapitalisten als een failliete boedel wordt beschouwd, mag blijken uit het feit, dat het totaal der buitenlandse beleggingen in ons land gedurende 1950 met 30 miljoen gulden terugliep, terwijl deze in de voorafgaande jaren regelmatig waren gestegen.

Niettegenstaande de camouflagedepolitiek van Lieftinck is het tekort op de Rijksbegroting van jaar tot jaar gestegen en het zal dit jaar ca. 800 miljoen gulden bedragen (althans als men aan het cijfer van Lieftinck vertrouwen mag schenken).

Het beeld is niet volledig zonder een beoordeling van de vooruitzichten. Hoe zijn deze?

Allereerst dan de staatsfinanciën. Lieftinck hoopt het lopende tekort van de schatkist, uitsluitend veroorzaakt door het bewapenings-program, door twee middelen weg te kunnen werken: bezuinigingen en inhaling van de belastings-achterstand. Wat de bezuinigingen betreft, heeft Het Vrije Volk er terecht op gewezen, dat dit gedeeltelijk het verschuiven van uitgaven naar een later datum betreft en gedeeltelijk eenmalige uitgaven. Dit kan hij dus het volgende jaar niet weer doen en volgens het zojuist genoemde blad staat hem dan slechts de weg van de inflatie open.

Wat de achterstallige belastingen betreft, waarmee hij een gedeelte van het lopende tekort wil dekken - daar komt Lieftinck rechtstreeks in botsing met zijn collega Holtrop, die in zijn jaarverslag op de absolute noodzaak heeft gewezen om deze middelen ter aflossing van oude staatsschulden te gebruiken, wil men inflatie vermijden. Het gaat hier om een bedrag van 500 miljoen gulden, dat door de staat in het lopende jaar zal worden uitgegeven voor kanonnen en vliegtuigen. Dit geld komt dus in omloop en zal onvermijdelijk een prijsstijgende werking hebben.

Hierbij komt nog, dat als deze achterstallige belastingen eenmaal ingehaald zijn, zij dus in het vervolg niet weer als dekkingsmiddel kunnen worden gebruikt. Voorts is het bij de tegenwoordige situatie niet te verwachten, dat de regering nieuwe „buitengewone heffingen” zal voorstellen, waarmee in vorige jaren een gedeelte van het tekort is gedekt. Evenzo verdwijnen de geblokeerde tegoeden (nasleep van de geldzuivering), waaruit de regering in het verleden goedkoop crediet heeft geput.

De buitengewone zwakke positie van de schatkist blijkt voorts uit de volgende feiten.

Het crediet van de regering bij de Ned. Bank ten bedrage van 1,5 milliard gulden (als gevolg van de overeenkomst van 1947) is uitgeput. Het kastegoed van het Rijk bij de Nederlandse Bank was op 16 Mei j.l. eveneens uitgeput. De staatslening van 200 miljoen gulden is mislukt, er werd slechts voor een be-

drag van 56 miljoen gulden door particulieren ingeschreven. De netto-deviezenvoorraad der Ned. Bank is uitgeput, de goudvoorraad loopt terug.

De koers van de staatsleningen heeft een laagterecord bereikt (de lening 1937 stond omstreeks 10 Mei jl. op 89%) en volkomen juist verklaarde de Nwe. Rott. Courant in zijn Pinkster-editie, dat elke poging van de regering om onder deze omstandigheden een nieuwe lening uit te schrijven tot mislukking veroordeeld is. (Het uitschrijven van een gedwongen lening zou slechts de erkenning van het faillissement betekenen.)

Hierbij komt echter, dat het door Lieftinck berekende tekort volkomen op losse schroeven staat. Heeft Washington niet reeds verklaard, dat het bedrag van 1,5 milliard gulden per jaar voor bewapenings-doeleinden onvoldoende werd geacht? Voorts moet men in aanmerking nemen, dat Lieftinck zijn tekort berekend heeft, nadat hij reeds voor een bedrag van 275 miljoen gulden had „bezuinigd”, n.l. op de subsidies voor levensmiddelen en veevoeder.

De reusachtige bewapeningsuitgaven gaan echter volgens het plan der regering-Drees ook de volgende jaren door. Uit het bovenstaande blijkt, dat dientengevolge de inflationaire druk ook in versterkte mate moet toenemen.

Volgens prof. Holtrop kan de inflatie door de volgende middelen bestreden worden: 1. Door vrijwillige persoonlijke besparingen van de private huishoudingen. Uit zijn eigen gegevens blijkt inmiddels dat de spaartegoeden in 1950 met 62 miljoen gulden zijn afgenomen, tegen een toename van 68 miljoen in 1949. Voorts is de toestand bij de arbeiders thans zo, dat zelfs de best betaalde groepen niet meer aan sparen toekomen, terwijl de economische positie van de middenstand (die de voornaamste spaarder is) zo hard achteruit gaat, dat prof. Holtrop dit middel gerust kan afschrijven. 2. Door collectieve (d.w.z. de gedwongen) besparingen in pensioenfondsen en sociale verzekeringsfondsen. Deze „besparingen” zullen in elk geval niet stijgen, terwijl de middelen van de bedoelde instellingen reeds voor het allergrootste gedeelte in staatsleningen zijn belegd, welker waarde (zoals hierboven gezegd) een laagterecord heeft bereikt. 3. Door reservevorming uit de winst in de ondernemingen. Inderdaad is de reservevorming uit de winst (dank zij de politiek van Lieftinck) buitengewoon hoog. Deze reservevorming betekent echter niet, dat zij duurzaam geldmiddelen aan de omloop onttrekt. Voorts heeft de grote voorraadvorming van het afgelopen jaar, gefinancierd uit genoemde reserves, de prijsverhoging in de hand gewerkt en heeft dus een inflationistische uitwerking.

Als laatste punt tot bestrijding van de inflatie noemt prof. Holtrop „de besparingen in handen van de overheid uit het overschot van de inkomsten boven de lopende uitgaven en de aflossingen op de buitenlandse schuld”. Van een batig saldo bij de Rijksfinanciën is echter juist geen sprake. De regering heeft

dank zij het bewapeningsprogram een reusachtig tekort, waarbij komt dat zij juist die middelen, die zij volgens prof. Holtrop tot bestrijding van de inflatie zou moeten gebruiken (achterstallige belastingen voor aflossing van oude schuld) in werkelijkheid tot financiering van de inflationistische bewapeningskosten gebruikt!

Hier tegenover staan de maatregelen, die de regering neemt om de inflatie tegen te gaan. Het middel der „bezuinigingen” op de niet-militaire staatsuitgaven kunnen wij, na wat reeds daarover is gezegd, met stilzwijgen voorbij gaan. Blijft over de crediet-beperking, door toezicht op de crediet-politiek der banken en door verhoging van de rentevoet. Maar ook dit is een tweesnijdend zwaard. Voor zover het hier een direct ingrijpen van de regering betreft (bouwstop of verbod van de vervaardiging van bepaalde goederen) kan dit niet anders dan werkloosheid tot gevolg hebben. De „indirecte” credietstop door verhoging van de rentevoet en toezicht op de banken richt zich uitsluitend tegen de kleine ondernemers en de overige middenstand. Deze maatregelen, gepaard gaande met een verdergaande koopkrachtverlaging van de consumenten en vooral van de arbeiders zal ongetwijfeld een lawine van faillissementen veroorzaken.

Wat echter de grote ondernemers betreft — dezen hebben van de credietcontrôle der regering maar heel weinig last. In de eerste plaats is het een feit, dat de beleggingen in de industrie slechts voor een zeer klein gedeelte door bankcredieten en leningen gefinancierd werden. De hoofdbron daarvoor was de z.g. interne financiering door het in het bedrijf houden der reusachtige winsten der laatste jaren. De politiek van prijsstijging echter werkt de verhoging van de winsten in de hand en dus ook de „interne financiering”, zodat het doel der regering, n.l. de beperking der beleggingen door credietcontrôle, slechts zeer onvolledig bereikt zal worden.

Voorts werkt de politiek van hoge rente kostenverhogend. Dit is op zijn beurt in strijd met de kreet der regering om exportverhoging. Immers — stijgende prijzen remmen de export, terwijl zij de invoer aanmoedigen. En dat is juist, wat de regering zegt te willen voorkomen.

Hiermede zijn wij dus weer bij het vraagstuk van het tekort op de handels- en betalingsbalans aangekomen.

Alvorens hierover enkele opmerkingen te maken, willen wij de vraag stellen, of de huidige moeilijkheden van de regering, en van het Nederlandse economische leven in het algemeen, door de ontwikkeling van het laatste jaar zijn veroorzaakt. Prof. Lief-tinck beweert in zijn reeds meer aangehaalde brochure „De overheid geeft en neemt”, dat Nederland tot aan Juni 1950 heel aardig op de weg van herstel was gevorderd en dat „Korea” roet in het eten heeft gegooid. Hierbij worde opgemerkt, dat men onder „Korea” een door de Sowjet-Unie uitgelokte aanvalsoorlog verstaat, waartegen „verdedigende maatregelen” genomen moes-

ten worden. M.a.w.: Volgens Lieftinck en de hele P.v.d.A.-leiding is de Sowjet-Unie schuld aan onze misère.

Een blik op de na-oorlogse ontwikkeling leert ons echter iets anders. Het tekort op de handelsbalans bedroeg in de jaren 1946/50 resp. 1,5 milliard, 2,4 milliard, 2,2 milliard, 1,5 milliard en 2,5 milliard gulden. In 1948 was het dus bijna even groot als in 1950. Het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans bedroeg in de jaren 1948, 1949 en 1950 resp. 957, 253 en 1.106 miljoen gulden. Aan deze cijfers zal de anti-revolutionaire heer de Wilde gedacht hebben, toen hij op 24 April j.l. in de Eerste Kamer verklaarde, dat het een misvatting is te menen, dat de oorlog in Korea en de herbewapening de oorzaak van de moeilijkheden zijn. „Die oorzaak ligt veel verder weg”, zeide hij; waaraan wij toe willen voegen, dat de huidige herbewapeningspolitiek deze reeds lang bestaande moeilijkheden zodanig heeft opgevoerd, dat wij thans midden in de inflatie-politiek zitten.

De waarheid is dan ook, dat de bezittende klasse van Nederland in een langzaam maar zeker gegroeide crisis van haar buitenlandse handelspolitiek verkeert.

In 1949 heeft de regering getracht, de dollarcrisis op te lossen door verhoogde invoer uit West-Duitsland en verhoogde uitvoer naar dat land. Het overschot uit de handel met West-Duitsland wilde men gebruiken om het tekort met de handel naar België te dekken. Hiervan is niets terecht gekomen. Integendeel, deze politiek heeft er juist toe geleid, dat de moeilijkheden van de buitenlandse handel vergroot werden (getuige de invoerstop van West-Duitsland). De dollarcrisis is niet opgeheven. De ontwikkeling van het buitenlandse handelsverkeer, dat in dollars werd afgewikkeld, wordt door de volgende gegevens geïllustreerd, die aan het verslag van de Ned. Bank zijn ontleend. Het tekort bedroeg in de jaren 1948, 1949 en 1950 resp. 994 miljoen dollar, 701 en 635 miljoen dollar. Hoewel hier dus een schijnbare verbetering is ingetreden (de vermindering van het dollartekort verhult slechts een verschuiving van de deviezenmoeilijkheden naar ander terrein, n.l. naar de Eur. Betalings-Unie), gaat het toch nog steeds om een belangrijk bedrag. Het Nederlandse tekort in de Europese Betalings Unie (die in Juli 1950 in werking trad) is gegroeid tot ca. 150 miljoen dollar (570 miljoen gulden). De kwestie is verder, dat de Marshall-credieten in Juni a.s. ophouden en dat Nederland dan alleen nog credieten van onbekende grootte voor inflationistische wapen-uitgaven zal ontvangen. De dollarcrisis blijft dus bestaan.

Het is slechts een kleinigheid, maar toch de moeite van het vermelden waard, dat de chef van de speciale organisatie, die zich de bevordering van de export naar de Verenigde Staten ten doel heeft gesteld, de heer Smit van Philips, voor deze functie heeft bedankt en directeur van een particuliere onderneming is geworden. In deze functie vertrok hij onmiddellijk naar Zuid-

Amerika om daar de „export te bevorderen” (tegelijk met prins Bernhard).

De kwestie is n.l., dat leidende kringen van de exporthandel tot het inzicht zijn gekomen, dat een heroriëntatie nodig is. Sommigen denken hierbij aan Zuid-Amerika, waarbij waarschijnlijk de gedachte van makkelijke kapitaalvlucht eveneens een rol speelt. Ook worden ingrijpende maatregelen tegen België bepleit. Men wijst er op, dat België een „open deur” is, waarlangs kostbare deviezen naar overzee verdwijnen en men eist dat deze „Benelux-deur” gesloten wordt. Dit zou vanzelfsprekend niet alleen het einde van het Benelux-avontuur betekenen, maar ook dat van de Europese Betalings-Unie, die er thans de oorzaak van is, dat Nederland maandelijks vele tientallen millioenen deviezen (of goud) verliest.

Aan een werkelijke heroriëntatie van de buitenlandse handel is men in deze kringen echter nog niet toe. Zij zijn immers in de eerste plaats „anti-Sowjet”, hoewel zij weten dat een werkelijke oplossing van het vraagstuk slechts door een radicale breuk met de Amerikaanse sabotage van de handel met Oost-Europa, de Sowjet-Unie en China mogelijk is.

De vooruitzichten worden nog verergerd door de directe gevolgen van de bewapeningspolitiek. Zoals bekend had de Nederlandse regering gehoopt dat een groot gedeelte van de industrie mee zou kunnen profiteren van deze oorlogsvoorbereiding door leveranties aan de overige „Atlantische legers”. Dit is door Washington van de hand gewezen, daar wil men het monopolie van wapenleverancier houden. De hoop op verbetering van de handelsbalans door wapen-export is dus vervlogen. Zelfs Philips mag daar niet aan meedoen. Blijft over de omschakeling van de industrie op wapenproductie voor het Nederlandse leger. Dit heeft echter tot gevolg, dat de exportmogelijkheden vermindere. Tenslotte worden de moeilijkheden nog vergroot door de welbekende grondstoffen-chantage van de Amerikanen.

Uit dit alles blijkt dat het Nederlandse kapitalisme zich in een bijzonder zwakke positie bevindt. Het heeft de politieke greep op zijn grondstoffebasis, Indonesië, verloren. Zijn industrie is geheel en al afhankelijk van de grondstoffenvoorziening uit het buitenland, waarover Washington naar believen beslist. Het heeft te kampen met een chronisch tekort op zijn handels- en betalingsbalans, dat elke week met 30 millioen gulden toeneemt. Het is afgezaakt tot de noodlijdende broeder in een familie van ziekelijke jongens.

Het spreekt vanzelf, dat dit ook zijn uitwerking heeft op het crediet in het buitenland. De ruilvoet van de gulden is sinds de devaluatie met ca. 15% gedaald en men neemt aan, dat dit 20% zal zijn tegen het einde van dit jaar. Het wordt steeds moeilijker om buitenlands crediet te verkrijgen, de schuld bij de Eur. Betalings-Unie stijgt van maand tot maand. Wanneer men deze algemene situatie beschouwt in het licht van de gevolgen der

bewapeningsplannen, dan wordt het duidelijk dat voor het officiële optimisme van prof. Holtrop geen enkele aanleiding is.

Een radicale wending in de financiële positie van Nederland zou slechts door twee middelen verkregen kunnen worden: n.l. door het uittreden uit het Atlantisch oorlogspact en het daarmee in verband staande vervallen van de oorlogs-uitgaven, en ten tweede door de uitbreiding, resp. hervatting, van het handelsverkeer met het Oosten.

Hier is een onbepaalde afzetmarkt voor Nederlandse industriële goederen, hier is ook een potentiële leverancier van de grondstoffen, die Nederland nodig heeft.

Een dergelijke wending is echter van de regering-Drees niet te verwachten. Zij zal en kan alleen teweeg gebracht worden door de overwinning van de vredeskrachten in ons land.

F. BARUCH

De redactie heeft enige bijdragen ontvangen over het onderwerp onderwijsvernieuwing, waaronder een van een groep pgn.-onderwijzers in Amsterdam. In het volgende nummer zullen wij de discussie hierover voortzetten.

De algemene crisis van het kapitalisme is geen crisis binnen het stelsel, maar een crisis van het kapitalistische stelsel zelf; zij tast niet alleen de economie aan, maar het kapitalisme in zijn geheel.

.....De algemene crisis is in wezen de crisis van de macht van de bourgeoisie. En dan moet men het woord crisis niet verstaan in zijn betekenis van geschokt worden, maar van ineenstorting, van uiteenvallen van deze macht.

.....De breuk in de eenheid van de kapitalistische wereld, de verwezenlijking van het socialisme en de strijd tussen de twee stelsels, zijn de fundamentele trekken van de algemene crisis.

Zo blijkt de algemene crisis van het kapitalisme een historisch verschijnsel te zijn, een tijdperk verbonden aan de geschiedenis van het kapitalisme: het is de eindperiode van het imperialisme.

.....Een juiste definitie van de algemene crisis van het kapitalisme kan men slechts geven ten opzichte van de toekomst en niet ten opzichte van het verleden, ten opzichte van het socialisme, en niet ten opzichte van het kapitalisme. De periode van de algemene crisis van het kapitalisme is daarom een overgangperiode tussen het socialisme in één land en het socialisme in de hele wereld, tussen het plaatselijk succes van het socialisme en zijn triomf over de hele wereld.

H. CLAUDE.

(Pensée, Sept.-Oct. '50)

Grootse resultaten in de Sowjet-landbouw

STEEDS weer brengt het Sowjetvolk vriend en vijand in verbazing door de verbluffende resultaten, die het onder aanvoering van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie, onder leiding van kameraad Stalin, behaalt.

Wij hebben in de Waarheid kunnen lezen welke schitterende resultaten het eerste na-oorlogse Vijfjarenplan heeft opgeleverd: Verhoging van de productie met 73%, daarmee gepaard een verhoging van de koopkracht van het Sowjetvolk met 63%.

Bij een beschouwing van de afzonderlijke resultaten zijn de successen op het gebied van de landbouw opvallend.

In het verslag over het na-oorlogse Vijfjarenplan lezen wij:

„Door de succesvolle vervulling van het Vijfjarenplan maakte de landbouw een nieuwe, machtige vooruitgang door. In de jaren van het Vijfjarenplan heeft de gesocialiseerde huishouding van de collectieve bedrijven zich ontwikkeld en nog meer geconsolideerd, is de materiële basis van de landbouw groter geworden, de rol van de machine- en tractoren-stations in de gecollectiviseerde productie gegroeid, werden nieuwe gekwalificeerde kaders van organisatoren, van meesters van de akkerbouw, van de veeteelt en van de mechanisatie aangetrokken.”

(„Voor een duurzame Vrede, voor Volksdemocratie”, 27 Apr. '51)

Welk een enorme krachtsinspanning, en vooral welk een enorm technisch vermogen was er nodig, om dit resultaat te bereiken. Bij het bekijken van de droge cijfers, die het verslag ons verschaft, moet immers tevens rekening worden gehouden met de verschrikkelijke verwoestingen, die de fascisten in de Sowjet-Unie hebben aangericht. We hoeven alleen maar te denken aan de techniek van de verschroeiende aarde, die de fascisten op hun terugtocht, in grote delen van de S.U. hebben toegepast. Wanneer wij met deze feiten voor ogen de resultaten van het Vijfjarenplan in de landbouw bestuderen, wordt onze bewondering voor de prestaties van het Sowjetvolk nog groter.

Wat zeggen de cijfers van het Vijfjarenplan? Op het gebied van de graanverbouw is de oppervlakte met 20% uitgebreid. De bruto opbrengst van alle soorten granen is, vergeleken met 1940, dat een zeer goede oogst heeft opgeleverd, met 345 miljoen poed (1 poed = 16,38 kg) overschreden. De gestelde taken voor de opbrengst per ha werden overschreden. In 1949 en 1950 waren de opbrengsten van de graancultures per ha 13% hoger dan in 1940. Wij zien dus een uitbreiding van de graanproductie, zowel wat betreft de oppervlakte als de stijging van de opbrengst per ha. Vooral het laatste is belangrijk: een stijging van de opbrengst per ha van 13% in tien jaar (feitelijk in 5 jaar, want de oorlogsjaren mogen eigenlijk niet meegerekend worden).

In welk ander land heeft een daarmee overeenkomstige stijging in zo'n korte periode plaats gehad?

Nemen wij als voorbeeld de verbouw van tarwe in Nederland, een product dat op de meest vruchtbare grond van ons land wordt verbouwd. Volgens het Statistisch Zakboekje 1950 (Uitg. Centr. Bur. voor Statistiek) steeg de opbrengst van tarwe per ha van 3139 kg in 1940 op 3334 kg in 1950, een stijging dus van 195 kg of ongeveer 6,2%. Wanneer we het jaar 1938, met een opbrengst van 3512 kg per ha, of het jaar 1939, met een opbrengst van 3529 kg per ha, als voorbeeld nemen, dan is er zelfs een daling van de opbrengst, resp. met 178 kg en 183 kg per ha. (Dit laatste willen wij echter buiten beschouwing laten, omdat bovenvermelde bron in het ene geval met kadastrale maat en in het andere geval met gemeten maat werkt, waardoor een belangrijk verschil in opbrengst per ha mogelijk wordt.)

Laten wij een ander voorbeeld nemen — de veeteelt. Volgens het verslag over het Vijfjarenplan is de stand van melk en slachtvee 4% hoger dan in 1940. Dit is de totale stand, met inbegrip van de runderen van de collectieve bedrijven, van de staatsgoederen, van de collectieve boeren en de individuele boeren, de arbeiders en employé's. In de collectieve bedrijven is de stand: 40% meer runderen dan in 1940, 63% meer schapen en geiten, 49% meer varkens, terwijl de stand van het pluimvee zelfs met 100% is gestegen.

Weer willen wij een vergelijking maken met de resultaten in de Nederlandse landbouw. Het Statistisch Zakboekje 1950 vermeldt, dat het aantal rundvee in Nederland is gedaald van 2.817.000 in 1939 (van 1940 ontbreken de gegevens) op 2.722.900 in 1950, ofwel met ongeveer 3,3%. De varkensproductie is gestegen van 1.553.400 in 1939 op 1.860.500 in 1950, of een stijging met 16,5%. Hierbij moet in het oog worden gehouden, dat zich, volgens de vakkringen, reeds weer een dalende tendens in de varkensproductie begint te vertonen, i.v.m. de prijsstijging van voedergranen.

Tenslotte willen wij de ontwikkeling op het gebied van het pluimvee vergelijken. Volgens het verslag van het Vijfjarenplan is de stand van het pluimvee in de Sowjet-Unie met 14% gestegen. In ons land, waar pluimvee in het bijzonder voor de kleine boeren een belangrijke bron van inkomsten moet vormen, is het aantal kippen gedaald, van 32.805.000 in 1939 op 23.443.000 in 1950. Wie mocht denken, dat deze dalende tendens zich ten gunste zal wenden, vergist zich. De pluimveehouders gaan er immers toe over hun pluimvee voor de slacht te verkopen, i.v.m. de sterk gestegen kosten.

Wij willen het laten bij bovenstaande vergelijkingen, die nog op velerlei gebieden aan te vullen zouden zijn. We menen dat deze feiten voor zichzelf spreken, en dat ze bovendien daàrom zo sterk in het voordeel van het land van het socialisme uitvallen, omdat wij een vergelijking hebben getrokken met ons

land, dat op landbouwgebied een zeer goede reputatie heeft en dat een zeer intensieve landbouwproductie kent, d.w.z. dat op het gebied van de bewerking van de bodem en het gebruik van kunstmest tot een van de hoogst ontwikkelde kapitalistische landen behoort. In tegenstelling b.v. met landen als Amerika, Argentinië en Canada, die een extensieve, d.w.z. lage productie per ha hebben, terwijl de grondbewerking en verzorging zich tot het allernoodzakelijkste beperkt — een productiewijze, die onder bepaalde verhoudingen voordeliger kan zijn dan intensieve landbouw. (Dat laatste hangt af van tal van factoren, zoals beschikbare grond, arbeidskrachten, meststoffen enz.)

Ook in de Sowjet-Unie was de landbouwproductie extensief. De sterke algemene stijging van de opbrengst per ha, met 13%, wijst erop dat nu snel zal worden overgegaan naar intensieve productie in de landbouw. De grote resultaten, die verschillende individuele kolchosboeren en groepen van boeren op het gebied van de productie hebben behaald, wijzen daar eveneens op.

Reeds in de jaren 1939—1940 waren er hele gebieden, zoals het gebied Poltawa, 925 kolchozen in het gebied Dnjepetrovsk, 13 rayons in het gebied Rostov, 18 rayons in het gebied Soemy en dozijnen rayons in andere gebieden, die een gemiddelde opbrengst van 1.638 kg per ha graan oogstten. In 1936 waren er arbeidsgroepen in Siberië, die een opbrengst van 3.540 tot 5.794 kg per ha zomertarwe oogstten. Op proefgebieden in het gebied Koersk werd in 1939 een oogst van 10.100 kg per ha bereikt.

Op het gebied van de suikerbieten is de Sowjet-Unie het land met de wereldrecords. Reeds in 1936 ontstond in het gebied Kiew, op initiatief van de collectiviste Maria Demtsjenko, een beweging van kolchozboerinnen om de suikerbietenoogst op 50.000 per ha te brengen. 980 groepen van boeren slaagden erin, deze opbrengst te bereiken en te overtreffen. Door 100 groepen werd een opbrengst van 100.000 kg per ha bereikt. Recordoogsten waren 141.000 kg per ha op de kolchoz „Lenin”, in het gebied Dzjamboel, en 120.000 kg per ha op de kolchoz „Kalinin”, in het gebied Kaganowitsj. In de Kirgizische Republiek was de gemiddelde opbrengst van suikerbieten reeds voor de oorlog 40.000 tot 42.500 kg per ha voor het gehele gebied van de Republiek.

Op elk gebied zijn er voorbeelden van dergelijke recordoogsten, behaald door groepen van boeren of gehele kolchozen. Deze plaatselijke hoge opbrengsten, die enige malen hoger zijn dan de gemiddelden in de S.U., hebben op de totale opbrengsten nog slechts weinig invloed. Maar hieruit blijken de geweldige reserves, en de kolchozboeren leren hierdoor welke enorme mogelijkheden er zijn om de productie in de landbouw te verhogen.

Het na-oorlogse Vijfjarenplan, de aanleg van tienduizenden kilometers boomgordels en de geweldige hydro-technische constructies, die het klimaat zullen beïnvloeden en misoogsten door droogte zullen uitschakelen, scheppen de voorwaarden om de

landbouwproductie nog meer op te voeren. Om dit over de gehele linie te bereiken is een steeds hoger ontwikkelde techniek noodzakelijk. In de afgelopen vijf jaar ontving de landbouw dan ook 536.000 tractoren (omgerekend op 15 p.k.), 93.000 graancombines, waarvan 39.000 die zich op eigen kracht voortbewegen, 341.000 tractorenploegen, 254.000 tractor-zaaimachines en 249.000 cultivatoren met tractor-aandrijving. De productie van de elektrische centrales in de dorpen was 2,8 maal hoger dan in 1940. Tien-duizenden nieuwe organisatoren, landbouwtechnici en agronomen werden opgeleid om de steeds hoger ontwikkelde techniek in de praktijk te verwezenlijken. De scheiding tussen platteland en stad begint te verdwijnen, hetgeen tot uitdrukking komt in de bouw van „landbouwsteden”, die voorzien zijn van de modernste wetenschappelijke en culturele middelen, en in de beweging voor het samenvoegen van kleine kolchozen tot verenigde kolchozen, waaraan wij later nog een apart artikel zullen wijden.

De resultaten van het eerste na-oorlogse Vijfjarenplan op het gebied van de landbouw en de grootse projecten, die het aanzicht van de sowjetaarde zullen veranderen, die tientallen miljoenen ha nieuwe cultuurgrond zullen scheppen en in de toekomst misoogsten zullen uitsluiten, tonen opnieuw dat een volk, dat zich vrijgemaakt heeft van uitbuiting, tot enorme prestaties in staat is. Daarnaast betekent de enorme vooruitgang van de Sowjetlandbouw een belangrijke versterking van de gehele, in een broederlijk verbond levende, socialistische wereld. De grote graan-opbrengsten stellen de Sowjet-Unie immers in staat, de Volksdemocratische landen met graanleveringen te hulp te komen. Tevens kan de S.U. de helpende hand bieden aan de landen, die op het gebied van graanleveranties blootstaan aan de chantage-politiek van Amerika, zodat zij hun onafhankelijkheid kunnen bewaren.

Onder leiding van de Communistische Partij van de S.U., onder aanvoering van kam. Stalin zal de Sowjet-landbouw een steeds hogere vlucht nemen en met zijn resultaten meehelpen aan de opbouw van de communistische maatschappij.

JAN HAKEN.

De Sowjet-Unie, die met alle middelen en in steeds grotere omvang de vredesindustrie ontwikkelt, kent geen inflatie. Integendeel, de koopkracht van de Sowjet-roebel stijgt voortdurend. De Sowjet-valuta is de meest stabiele valuta ter wereld. . . .

De staatsbegroting van de Sowjet-Unie kent geen tekorten, ondanks de kolossale, van jaar tot jaar stijgende uitgaven voor de ontwikkeling van de vredesindustrie, het volksonderwijs, de gezondheidszorg, de sociale verzorging, de woningbouw en andere sociale behoeften en wensen der bevolking van stad en land.

(Inf. Bulletin Amb. USSR, 4-4-51)

OVER DE PRAKTIJK

(Slot van het artikel van MAO TSE-TOENG in het Mei-nummer)

DE eerste stap in het proces van de kennis is daarom het aanvankelijke contact met de omstandigheden van de buitenwereld — het stadium van gewaarwordingen. De tweede stap is het inventariseren van de materialen der zintuigelijke waarneming, het ordenen en reorganiseren daarvan — het stadium van het inzicht, het oordeel en de gevolgtrekking. Alleen wanneer voldoende (niet fragmentarisch of onvolledig) materiaal van de zintuigelijke waarneming voorhanden is, en wanneer het met de feitelijke toestand overeenstemt (en niet op een foutieve waarneming berust) is het mogelijk om op de grondslag van dat materiaal een juist en logisch begrip uit te werken.

Er zijn hier twee momenten, waarop men in het bijzonder de nadruk dient te leggen. Over het eerste werd reeds eerder gesproken, maar het moet hier nog eens herhaald worden — dit is het vraagstuk van de afhankelijkheid van de rationele kennis van de zintuigelijke waarneming. Hij, die meent, dat de rationele kennis niet zijn oorsprong vindt in de zintuigelijke waarneming, is een idealist.

In de geschiedenis van de filosofie waren er de z.g. „rationa-
listen”, die alleen de werkelijkheid van de rede erkenden en de werkelijkheid van de ervaring loochenden, die alleen de rede betrouwbaar achtten, en de ervaring van de zintuigelijke waarneming onbetrouwbaar. De fouten van deze richting bestonden daarin, dat een poging gedaan werd om de feiten op hun kop te zetten. De betrouwbaarheid van het rationele element vloeit immers juist uit de zintuigelijke waarneming voort; anders zou het rationele beginsel een water zonder oorsprong, een boom zonder wortels worden, het zou veranderen in iets subjectiefs en onbetrouwbaars. Vanuit het standpunt van de aaneenschakeling van het kennis-proces staat de zintuigelijke ervaring op de eerste plaats, en wij onderstrepen de betekenis van de maatschappelijke praktijk in het kennis-proces: alleen de maatschappelijke praktijk kan de oorsprong zijn van de menselijke kennis, zij alleen kan de oorsprong zijn van de ervaring van de zintuigelijke waarneming van de objectief bestaande buitenwereld.

Voor iemand met gesloten ogen en oren, die volledig van de objectief bestaande buitenwereld is geïsoleerd, kan van enige kennis geen sprake zijn. De kennis begint met de ervaring — dit is de materialistische opvatting van de kennistheorie.

Het tweede moment komt overeen met het verdiepen van de kennis met de noodzaak van de overgang van het emotionele stadium naar het rationele stadium van de kennis — dit is

de dialectiek van de kennistheorie *). Wanneer men gelooft, dat de kennis in het laagste stadium — het emotionele stadium — kan blijven, en ervan uitgaat dat alleen zintuigelijke waarneming betrouwbaar en rationele kennis onbetrouwbaar is, herhaalt men de uit de geschiedenis bekende fouten van het „empirisme”.

De fouten van deze theorie bestaan in het onkundig zijn van het feit, dat, hoewel de gegevens van de zintuigelijke waarneming ongetwijfeld een afspiegeling zijn van de werkelijkheid van de objectief bestaande buitenwereld (ik spreek hier niet over het idealistisch empirisme, dat de ervaring slechts als innerlijke afspiegeling opvat), deze gegevens niettemin eenzijdig en oppervlakkig zijn, hetgeen de verkregen afspiegeling onvolledig maakt; hij weerspiegelt niet het wezen van de dingen. Voor een volledige weerspiegeling van het gehele ding, het wezen van het ding, de innerlijke wetten van het ding, is de functie van het denken onmisbaar, die de rijke gegevens van de zintuigelijke waarneming verwerkt, het kaf van het koren scheidt, het verkeerde verwerpt en het reële bewaart, die overgaat van het een naar het ander, van het uitwendige naar het inwendige. Voor het opstellen van een systeem van begrippen en theorieën is een sprong van de gewaarwording (emotionele kennis) naar de rationele kennis noodzakelijk.

Deze verwerkte kennis is niet een kennis, die leger en onbetrouwbaarder is; zij weerspiegelt integendeel, zoals Lenin zegt, het objectief bestaande ding nog diepgaander, nog juister en vollediger, tenminste wanneer zij een wetenschappelijk uitgewerkt product van het kennisproces op de grondslag van de praktijk is.

De vulgair „practici” gaan anders te werk: zij buigen zich voor de ervaring en verachten de theorie, waardoor zij niet in staat zijn om het objectieve proces in zijn geheel te bevatten; hun ontbreekt een richting, zij missen een perspectief en verheugen zich zelfgenoegzaam over hun afzonderlijke successen en hun beperkte gezichtskring. Wanneer deze mensen de revolutie zouden leiden zouden zij hem op een dood spoor voeren. Rationele kennis hangt af van de gewaarwording, van emotionele kennis, en de emotionele kennis moet zich tot rationele kennis ontwikkelen — dat is de kennistheorie van het dialectisch materialisme.

Het „rationalisme” en het „empirisme” in de filosofie begrijpen niet het historische en dialectische karakter van de kennis, en hoewel elk van deze richtingen eenzijdige waarheden bevat (ik spreek hier over het materialistische rationalisme en empirisme), is toch hun kennistheorie in haar geheel genomen fout. De beweging van de kennis van gewaarwording tot denken,

*) Lenin schreef: „Om te begrijpen moet men empirisch beginnen te begrijpen, te studeren: zich van het empirische tot het algemene verheffen.” (Filosofische cahiers).

zoals het dialectisch materialisme deze opvat, is dezelfde in het kleine kennisproces (b.v. de kennis van een of ander ding of een of ander werk), als ook in het grote kennisproces (b.v. de kennis van de maatschappij of van de revolutie).

De beweging van de kennis is daarmee echter niet beëindigd. Indien de beweging van de kennis, zoals het dialectisch materialisme deze beschouwt, zou ophouden bij de rationele kennis, zou daarmee slechts de helft van het vraagstuk zijn opgelost. Meer dan dat: vanuit het standpunt van de marxistische filosofie is dit niet de belangrijkste helft.

De marxistische filosofie is van mening dat het belangrijkste vraagstuk niet daaruit bestaat, dat men door het begrijpen van de wetten van de objectieve wereld de wereld kan verklaren, maar daaruit, dat men deze kennis van de objectieve wetten voor de actieve verandering van de wereld benut. Het marxisme erkent de actieve rol van de theorie, waarvan het belang duidelijk tot uitdrukking komt in de volgende uitspraak van Lenin: „zonder revolutionaire theorie kan er geen revolutionaire beweging zijn”. Maar wanneer het marxisme de theorie van grote betekenis acht, is dat juist en alleen daarom, omdat zij een leidraad voor het handelen kan zijn. Wanneer men een juiste theorie bezit, daarover slechts frazen ten beste geeft, wanneer men haar achter slot en grendel houdt en niet toepast in de praktijk, kan deze theorie, hoe goed ze ook moge zijn, geen betekenis hebben.

Kennis begint met praktijk, door de praktijk wordt weer theoretische kennis gewonnen, die daarna opnieuw tot de praktijk moet terugkeren. De actieve rol van de kennis komt niet alleen tot uitdrukking in de actieve sprong van emotionele kennis naar rationele kennis; nog belangrijker is, dat zij tot uitdrukking komt in de sprong van rationele kennis naar revolutionaire praktijk. De kennis, die de wetten van de wereld in zich heeft opgenomen, moet opnieuw op de praktijk van de verandering van de wereld worden gericht; zij moet worden toegepast in de praktijk van de productie, van de revolutionaire klassenstrijd en nationale strijd en in de praktijk van het wetenschappelijk onderzoek. Dit is het proces waardoor de theorie beproefd en ontwikkeld wordt; het is de voortzetting van het ene en ondeelbare kennisproces.

Zoals eerder werd gezegd, wordt de vraag, of een theoretische stelling overeenkomt met de objectieve werkelijkheid, niet volledig en kan ze niet volledig tot een oplossing gebracht worden in de beweging van de kennis die voert van de zintuiglijke waarneming tot het begrip. Om dit vraagstuk volledig op te lossen moet men opnieuw de rationele kennis richten op de maatschappelijke praktijk, de theorie in de praktijk toepassen, en nagaan of zij tot het verwachte doel kan leiden. Vele natuurkundige theorieën worden juist daarom als waarheden erkend, omdat deze theorieën niet alleen door de natuurkundigen werden ontdekt, maar omdat ze daarna ook door de wetenschap-

pelijke praktijk werden bevestigd. Het marxisme-leninisme wordt als waarheid erkend niet alleen omdat deze leer door Marx, Engels, Lenin, Stalin wetenschappelijk werd geschapen, maar ook omdat zij door de daaropvolgende praktijk van de revolutionaire klassestrijd en de nationale strijd werd bevestigd. Het dialectisch materialisme werd daarom een universele waarheid, omdat het geen grenzen stelt die de praktijk van welk mens dan ook zou kunnen overschrijden.

De geschiedenis van de menselijke kennis leert ons, dat vele theorieën onvoldoende betrouwbaar waren, maar door de toepassing in de praktijk werden hun gebreken overwonnen. Vele theorieën waren foutief, maar door de toepassing in de praktijk werden hun fouten gecorrigeerd. Dit is dan ook de reden waarom de praktijk het criterium van de waarheid is. „Het gezichtspunt van het leven en van de praktijk moet het eerste en fundamentele gezichtspunt van de kennistheorie zijn.” (W. I. Lenin, „Materialisme en empiriocriticisme”). Over dit onderwerp kennen wij ook de gedenkwaardige woorden van Stalin: „Natuurlijk wordt de theorie doelloos, wanneer zij niet verbonden is met de revolutionaire praktijk, precies zoals de praktijk blind wordt, wanneer zij haar weg niet door de theorie belicht.” (Vraagstukken van het leninisme).

Is hiermee de beweging van de kennis voltooid? Wij antwoorden: zij is voltooid en tegelijk niet voltooid. Voor de ontwikkeling van de kennis, onafhankelijk van het feit of de mens deelneemt aan de praktijk van het omvormen van een natuurlijk of van een maatschappelijk proces in een bepaald stadium, geldt n.l. het volgende: Daar de kennis een weerspiegeling is van het objectieve proces en daaraan actief deelneemt, beweegt zij zich van de gewaarwording naar de gevolgtrekking en scheidt ideeën, theorieën, plannen of projecten, die in hun geheel gezien overeenkomen met de wetten van het gegeven objectieve proces. Deze ideeën, theorieën, plannen of projecten worden daarna in de praktijk van hetzelfde objectieve proces toegepast, en wanneer men er in slaagt het gewenste doel te bereiken — d.w.z. de van te voren opgestelde ideeën, theorieën, plannen en projecten in de praktijk van het gegeven proces in werkelijkheid te veranderen of ze in grote lijnen te verwezenlijken — kan men de beweging van de kennis van dit bepaalde proces als voltooid beschouwen. Wanneer wij b.v. de natuur veranderen door de verwezenlijking van een of ander bouwplan, de bevestiging van een of andere wetenschappelijke hypothese, het scheppen van een of ander mechanisme, het oogsten van een of ander gewas, of deelnemen aan de verandering van de maatschappij door het succes van een of andere staking, de overwinning in een of andere oorlog, de vervulling van een of ander leerplan, dan betekent dit alles dat het gewenste doel is bereikt.

Over het algemeen komt het echter in de praktijk van de verandering van de natuur of van de maatschappij zelden voor,

dat de van te voren opgestelde ideeën, theorieën, plannen en projecten zonder enige verandering verwezenlijkt worden. Dat is een gevolg van het feit, dat de mensen, die de verandering van de werkelijkheid doorvoeren, vaak veel beperkingen ondergaan; zij zijn niet alleen door wetenschappelijke en technische omstandigheden gebonden, maar ook door de ontwikkeling van het objectieve proces en de mate waarin dit tot uitdrukking komt (alle aspecten en het wezen van het objectieve proces zijn nog niet belicht). Aangezien in de praktijk vaak onvoorziene omstandigheden optreden, kan het noodzakelijk worden, de ideeën, theorieën, plannen en projecten gedeeltelijk of geheel te veranderen. D.w.z., het komt voor, dat de van te voren opgestelde ideeën, theorieën, plannen en projecten slechts gedeeltelijk of helemaal niet met de werkelijkheid overeenkomen, dat zij gedeeltelijk of geheel foutief zijn. In vele gevallen slaagt men er pas na herhaalde mislukkingen in, de foutieve kennis te corrigeren, overeenstemming met de wetten van het objectieve proces te bereiken, en zodoende het subjectieve ding in een objectief ding te veranderen, d.w.z. in de praktijk de verwachte resultaten te behalen. Zodat op dat ogenblik de beweging van de kennis in een bepaald objectief proces, op een bepaalde ontwikkelingstrap, als voltooid wordt beschouwd.

Vanuit het standpunt van de ontwikkeling van het proces is de beweging van de kennis echter niet voltooid. Elk proces, of het tot het gebied van de natuurlijke wereld of tot dat van de maatschappij behoort, beweegt en ontwikkelt zich, als gevolg van de innerlijke tegenstellingen en van de strijd, in opwaartse richting, en daarop volgt en ontwikkelt zich de beweging van de menselijke kennis.

In de maatschappelijke beweging b.v., moeten de werkelijk revolutionaire leiders niet alleen de fouten in hun ideeën, theorieën, plannen en projecten weten te verbeteren, zoals reeds werd gezegd; zij moeten zich ook gedurende de overgang van een bepaald objectief proces van een bepaalde ontwikkelingstrap op een andere, in hun subjectieve kennis samen met alle deelnemers aan de revolutie in deze overgang weten in te schakelen, d.w.z. er naar streven dat de nieuwe voorgestelde revolutionaire taken en nieuwe arbeidsprojecten beantwoorden aan de veranderingen in de nieuwe situatie. In de situatie van de revolutionaire periode vinden de veranderingen stormachtig plaats, en wanneer de kennis van de revolutionairen zich niet stormachtig verandert in overeenstemming daarmee, zal het onmogelijk zijn, de revolutie naar de overwinning te leiden.

Het komt echter vaak voor, dat ideeën bij de werkelijkheid achterblijven; dit komt daaruit voort, dat de menselijke kennis wordt beperkt door talrijke maatschappelijke omstandigheden.

Wij strijden tegen de conservatieven in onze revolutionaire rijen, omdat hun ideologie zich niet in overeenstemming met de zich veranderende objectieve situatie kan ontwikkelen, hetgeen in de geschiedenis in de vorm van het rechtse opportunist-

me tot uitdrukking komt. Deze mensen zien niet, dat de strijd van tegenstellingen tot de ontwikkeling van het objectieve proces heeft geleid, en hun kennis kwam niet verder dan het oude peil. Deze eigenschappen kenmerken de ideologie van alle conservatieven. Hun ideologie is gescheiden van de maatschappelijke praktijk; zij kunnen niet aan het hoofd van de maatschappelijke beweging gaan en als gids optreden; zij sukkelen slechts achteraan, klagen over een te snelle beweging van de maatschappij en trachten deze tegen te houden en om te buigen.

Wij strijden ook tegen de „linkse” fraseurs. De ideeën van deze mensen lopen vooruit op de bepaalde ontwikkelingsstrap van het objectieve proces; sommige fraseurs zien illusies voor werkelijkheid aan, anderen trachten met geweld in de tegenwoordige tijd idealen te verwezenlijken, die slechts in de toekomst uitvoerbaar zijn. Hun ideeën, die gescheiden zijn van de tegenwoordige praktijk van de meerderheid van de mensen en van de tegenwoordige werkelijkheid, voeren in de actie tot avonturisme.

Het idealisme en het mechanisch materialisme, het opportunisme en het avonturisme worden gekenmerkt door de breuk tussen het subjectieve en het objectieve, door de scheiding tussen kennis en praktijk.

De marxistisch-leninistische kennistheorie, waarvan de kenmerkende eigenschap wetenschappelijke maatschappelijke praktijk is, strijdt vastbesloten tegen deze verkeerde ideologieën. De marxisten erkennen, dat in het algemene absolute ontwikkelingsproces van het heelal de ontwikkeling van afzonderlijke concrete processen betrekkelijk is; daar de kennis van de absolute waarheid in de kennis van het concrete proces op een bepaalde ontwikkelingsstrap wordt uitgedrukt, bevat de kennis op elk tijdstip slechts betrekkelijke waarheden. De absolute waarheid bestaat uit een ontelbaar aantal relatieve waarheden. (W. I. Lenin, „Materialisme en empiriocriticisme”).

De ontwikkeling van het objectieve proces is een ontwikkeling vol tegenstellingen en strijd. Evenzo voltrekt zich de ontwikkeling van de menselijke kennis als een beweging vol tegenstellingen en strijd. Elke dialectische beweging in de objectieve wereld kan vroeger of later zijn afspiegeling in de menselijke kennis vinden. Evenals het proces van het ontstaan, van de ontwikkeling en van de ondergang in de maatschappelijke praktijk onbegrensd is, is ook het proces van het ontstaan, van de ontwikkeling en van de ondergang van de menselijke kennis onbegrensd. De op de verandering van de objectieve werkelijkheid gerichte en op bepaalde ideeën, theorieën, plannen en projecten gegronde praktijk beweegt zich voortdurend voorwaarts, en de menselijke kennis van de objectieve werkelijkheid verdiept zich voortdurend. De beweging van de veranderingen houdt niet op, evenals de kennis van de waarheid door de mensen in de praktijk nooit ophoudt. Het marxisme-leninisme beëindigt geenszins de ontdekking van de waarheid,

integendeel het opent voortdurend nieuwe wegen voor de kennis van de waarheid in de praktijk. Onze conclusie is de volgende: wij zijn voor de concrete historische eenheid van het subjectieve met het objectieve, van de theorie met de praktijk, van het begrip met het handelen; wij zijn tegen alle foutieve ideologieën van „links” of van rechts, die gescheiden zijn van de concrete geschiedenis.

In het tegenwoordige tijdperk van de maatschappelijke ontwikkeling draagt het proletariaat en zijn politieke partij de historische verantwoording voor de juiste kennis en de verandering van de wereld. In de gehele wereld en in China heeft het proces van de praktijk van de verandering van de wereld, gegrond op wetenschappelijke kennis, een historisch ogenblik bereikt, een ogenblik van geweldige betekenis, zoals in de gehele geschiedenis van de mensheid niet eerder voorkwam. Het gaat om het volledig verdrijven van de duisternis in de gehele wereld en in China en het daarvan in de plaats stellen van een lichte wereld, zoals nog nooit eerder heeft bestaan.

De strijd van het proletariaat en van het revolutionaire volk voor de verandering van de wereld sluit de verwezenlijking van de volgende taken in zich: de verandering van de objectieve wereld en eveneens de verandering van haar subjectieve wereld — de verandering van haar kennisvermogen, de verandering van het verband tussen de subjectieve wereld met de objectieve wereld. In een deel van de wereld — in de Sowjet-Unie — worden deze veranderingen reeds verwezenlijkt. En het Sowjetvolk versnelt op het ogenblik dit proces van verandering. Het Chinese volk en de volken van de rest van de wereld zijn op hun beurt gewikkeld, of zullen in de naaste toekomst gewikkeld zijn, in het proces van deze veranderingen.

De zich veranderende objectieve wereld sluit ook de tegenstanders van die omvorming in zich; vandaar dat hun omvorming moet plaatsvinden via een etappe van dwang, die noodzakelijk is voordat zij de etappe van het bewustzijn kunnen bereiken. Het tijdperk, waarin de gehele mensheid de bewuste omvorming van zichzelf en van de wereld ter hand neemt, zal ook het tijdperk zijn van het communisme in de gehele wereld.

Door de praktijk wordt de waarheid ontdekt, door de praktijk wordt de waarheid bevestigd en ontwikkeld. Van de gewaarwordingen, van de zintuigelijke waarnemingen moet men actief tot de rationele kennis, van de rationele kennis tot de actieve leiding van de revolutionaire praktijk, tot de verandering van de subjectieve en de objectieve wereld overgaan. Van de praktijk naar de kennis, daarna opnieuw de praktijk, opnieuw de kennis — deze vorm is oneindig in zijn kringloop; maar de inhoud van elke cyclus van praktijk en kennis stijgt, vergeleken met de vorige cyclus, tot een hoger niveau.

Dat is in zijn samenvatting de kennistheorie van het dialectisch materialisme, dat is de opvatting van het dialectisch materialisme over de eenheid van kennis en handelen.

DE COMMUNISTEN EN DE KUNSTENAARS

(Tekst van een inleiding, uitgesproken op een vergadering van Amsterdamse kunstenaars, op 11 April 1951).

HET is geen toeval, dat onze Communistische Partij veel aandacht besteedt aan de problemen, die op het terrein van de kunst zijn ontstaan. De Communistische Partij is immers de Partij van de arbeidersklasse, de klasse die volgens de wetten der maatschappelijke ontwikkeling binnen niet al te lange tijd in de voornaamste landen der wereld de macht in handen zal dragen en die thans reeds — in uitgestrekte gebieden — verbonden met andere werkende bevolkingsgroepen, een maatschappij opbouwt die voor de ontwikkeling van de mens de schoonste perspectieven opent.

Daarom ook is de discussie, die is gevoerd en nog wordt gevoerd rondom het nieuwe werk van André Fougeron, naar onze mening van het grootste gewicht. Niet alleen, omdat ze zich bezighoudt met een enkel vraagstuk, maar juist omdat in feite deze discussie gaat om enkele grondproblemen, waarover onze beweging zich vanzelfsprekend een mening heeft gevormd.

Deze inleiding zal geen antwoord geven op alle vragen. Ze zal zeker niet alle detailvraagstukken aansnijden. Ze is een discussiegrondslag, waarop we vertrouwen te kunnen voortbouwen.

NICO van Suchtelen heeft eens gezegd: „Kunst moet getuigen.” Dat is eveneens onze leuze. In onze klassenmaatschappij behoort alle cultuur tot de een of andere klasse, volgt ze een politieke lijn. „L'art pour l'art”, de richting in de kunst die zich verbeeldt boven klassen en partijen te zweven, die zich zogenaamd onafhankelijk van de politiek beweegt, dient een duidelijk politiek doel. In onze klassenmaatschappij, waarin de felste klassenstrijd wordt gevoerd, is ook de kunst gedwongen voor deze of gene groep partij te kiezen en dat doet ze ook steeds, zij het dikwijls niet volledig bewust.

De voorstanders van de richting „de kunst om zichzelf wil”, zeggen maling aan de maatschappij te hebben. Zij zeggen, dat alleen de esthetica als maatstaf voor hun werk kan worden gehanteerd. Die maatstaf kan alleen maar worden gehanteerd door esthetisch geschoolde mensen, d.w.z. een kleine groep: De kunstenaars zelf, een groepje kunstcritici en vanzelfsprekend — voor een zeker deel — de bezittende klasse die geld en tijd heeft gehad om zich op dit gebied te ontwikkelen. Deze beoordeling raakt dan — zo wordt gezegd — niet de inhoud, maar de vorm!

En zo vervalt men dan tot datgene, wat Mr. Alex de Leeuw in ons tijdschrift „Politiek en Cultuur” voor de oorlog eens van M. ter Braak heeft geschreven, n.l. dat deze alleen tegen Hitler was omdat „Mein Kampf” zo slecht geschreven was. Ons standpunt is dus, dat de kunst moet getuigen. Waarvan moet ze getuigen? Natuurlijk van wat de kunstenaar als waarheid ziet. En wat is de waarheid in onze tijd? In grote lijnen deze:

Er is een geweldige strijd gaande tussen vooruitgang en reactie. Het oude kapitalistische stelsel schudt op zijn grondvesten. In grote delen van de wereld is het reeds vernietigd. Het vecht voor zijn bestaan. In vreedzame wedijver met het socialistische stelsel kan het niet mee. Daarom pogen de monopolisten hun moeilijkheden te overwinnen door op de meest cynische wijze op een derde wereldoorlog aan te sturen, volkomen avontuurlijk, precies zoals het Duitse grootkapitaal zich in 1939 in de Tweede Wereldoorlog heeft gestort.

Tegen deze pogingen van de wereldmacht van het kapitaal — zeker geen homogene macht — stelt zich de overgrote meerderheid van de mensheid te weer. Daartegen vecht het Koraanse volk met heldenmoed. Daartegen vechten China, de U.S.S.R., de volksdemocratieën in Oost-Europa, en daartegen vechten de werkende massa's en alle vredelievende mensen in de gehele wereld. In deze strijd zijn wij allen partij. We hebben de geweldige actie voor het appèl van Stockholm meegemaakt en we staan nu aan de vooravond van de nog meer omvattende actie voor het vredespact tussen de Grote Vijf, de actie voor het inzamelen van miljoenen handtekeningen in de gehele wereld onder een verklaring, waarin van de U.S.S.R., China, Amerika, Engeland en Frankrijk wordt geëist, dat zij een vredesverdrag zullen afsluiten en waarin de ondertekenaars verklaren, dat ieder land dat dit weigert, als een agressief land zal worden beschouwd.

Wat is het voornaamste steunpunt van de machten van oorlog en vernietiging? Zonder enige twijfel de Verenigde Staten van Amerika. Wat wil Amerika? Het wil de wereldheerschappij. Zijn heersende klik wil met bloed en vuur het kapitalistische systeem handhaven, de crisis in eigen land overwinnen en winsten behalen. Om de wereldheerschappij te veroveren is het bereid, elke denkbare misdaad te begaan, landen te onderwerpen, volken te onderdrukken en te vernietigen. De misdaden van de Amerikaanse machthebbers in Korea brengen ons bloed aan het koken. Wat is nodig om de nationale onafhankelijkheid van de landen te vernietigen? Daartoe is het nodig een reeks van maatregelen op economisch, politiek en militair terrein te nemen. Daartoe is het Marshallplan nodig, het Noord-Atlantisch pact en andere maatregelen. Daartoe is de dictatuur van Eisenhower nodig.

Maar daartoe is óók nodig de vernietiging van de nationale cultuur van een land. Die nationale cultuur is in wezen democratisch. Dat is ze vanuit haar ontstaan in de strijd tegen het feodalisme. Dat is ze vanuit haar ontstaan in de strijd voor het scheppen van een eigen Nederlandse taal, een eigen schilderkunst en andere cultuurwaarden.

Jacob van Maerlant, de makers van het epos „Van den Vos Reinaerde”, Marnix van St. Aldegonde, de mannen van de geuzenliederen en van de psalm-berijmingen uit de periode van de nationale opstand in de 16e eeuw, Stevin en Coornhert, de dichter Breëro, de schilder Rembrandt, de mannen van de Statenvertaling van de bijbel in de 17e eeuw, die zulk een enorme invloed op onze taal hebben gehad, zij allen en vele anderen waren bouwers van onze onafhankelijke, nationale, democratische cultuur.

Nogmaals: Onze nationale cultuur is van huis uit democratisch. Daarop is door tal van anderen voortgebouwd. In de periode van het industrieelkapitaal in ons land, in de periode van strijd tegen vervlakking en conser-

vatisme, hebben grote landgenoten deze schatten verder ontwikkeld. In de 19e eeuw wijzen we op Busken Huët, op Potgieter, op Multatuli.

De ondermijning van deze erfenis is voor de Amerikaanse imperialisten nodig omdat de vernietiging van de nationale, democratische cultuur de ideologische voorbereiding is van de vernietiging van de nationale onafhankelijkheid van ons volk, dat men reeds door een juk van politieke, economische en militaire maatregelen heeft geknecht en tenslotte lange tijd in ketenen wil sluiten.

Het Amerikaanse imperialisme, dat vanzelfsprekend iets moet bieden om onze erfenis van nationale en democratische cultuur te vervangen, geeft ons volk dan de mensvijandigheid van William Vogt in handen, de atoombomfilosofie van Bertrand Russell en het cynisme van haar profeet Burnham, dit alles in Nederland nagekauwd door Tas en de Kadet.

In dienst van het Amerikaanse imperialisme is zo'n schare van gekochte lieden, die de wereld met hun pessimistische geest trachten te overdekken, elk vertrouwen in de waardigheid van de mens willen doden om daarna, des te gemakkelijker, het hun meesters mogelijk te maken de geest van verzet, die in het volk leeft, voor goed te onthoofden.

Waarbij knoopt Amerika aan? Het zou natuurlijk onjuist zijn te beweren, dat de bestaande kunstuitingen, laten we zeggen in de schilderkunst: Mondriaan, van der Leek en van Doesburg, door de Amerikanen zijn uitgevonden. Integendeel: Hier is sprake van de normale ontbindingsverschijnselen, die met de ondergang van de kapitalistische maatschappij meekomen. Vele kunstenaars vinden in de maatschappij, die hen omringt, geen inspiratie, ze onderscheiden de nieuwe krachten, die in de schoot van de oude maatschappij geboren worden niet, ze ontvluchten de werkelijkheid en scheppen zich een wereld naar hun eigen opvattingen.

Maar een andere zaak is, dat de Amerikaanse heersers, de cultuurvernietigers, a a n h a k e n bij deze richtingen en ze verder en verder pogent te ontwikkelen, waarvoor ze met veel geld bereid zijn — natuurlijk binnen zekere grenzen en natuurlijk aan bepaalde hoofdfiguren — te betalen. Waarom doet Amerika dat?

In zekere zin is de abstracte kunst een opstand tegen de middelmatigheid van de kleinburgerij. Ze poogt te breken met die middelmatigheid. Ze gooit alle „oude vormen” overboord en denkt nu vrij te staan van alles. Dat is echter niet waar. Men kan van twee zijden de middelmatigheid in de kunst der kleinburgerij bestrijden. Dat kan vanuit het proletarische standpunt en vanuit het imperialistische, het monopolistische standpunt. Marx leerde reeds, dat de kleinburgerij in twee delen en naar twee zijden uiteen viel. Enerzijds naar de kant van de arbeidersklasse, al naar gelang ze door de grote monopolies wordt opgeslokt, haar productiemiddelen verliest en loonarbeider wordt. Anderzijds, voor een klein gedeelte, vindt ze zelve de weg naar de imperialistische roem en eer. De abstracten nu rebelleren niet tegen de kleinburgerlijke kunst vanuit het proletarische standpunt, het standpunt van het voortbouwen op de nationaal democratische tradities van onze culturele erfenis, het standpunt van de strijd voor de vrede, voor de nationale zelfstandigheid, tegen de oorlog, tegen de oorlogsstokers, tegen de Amerikaanse imperialisten en dus tegen het dit Amerikaanse imperialisme welgevallige en door

haar gevoede en betaalde cosmopolitisme. Neen, in feite gaat het om de doorbraak van het imperialisme in de kunst, waarvan in vele gevallen de betreffende kunstenaars zich niet bewust zijn, maar met het praktische resultaat dat ik reeds beschreef.

En nu is het beslist niet waar, wat één der inzenders naar aanleiding van G. Harmsen's critiek op de critiek in De Waarheid op de Guggenheim tentoonstelling schreef, namelijk dat alle abstracten imperialistenknechten en dienaars zijn, enz. enz. *Bewust zijn ze dat niet. Allerminst.*

Integendeel. Iemand die zulke dingen schrijft en propageert is in werkelijkheid een sectariër, die door zijn zelfgenoegzame houding de pogingen der Amerikaanse imperialisten in de hand werkt en er niet voor strijdt om met onze vrienden, die verkeerde opvattingen hebben, tot klaarheid over de problemen van hun arbeid te komen.

Dat is het over één kam scheren van eerlijke en vaak zeer strijdvaardige kunstenaars met het kleine, zeer kleine groepje, maniakken en gangsters, die vanuit Washington de wereld willen beheersen. Maar de werkelijkheid is, dat deze vrienden zeer dikwijls de strijd van de Communistische Partij ondersteunen. Dat geen moeite hen te veel is. Dat ze dikwijls ijverige werkers in de afdelingen der C.P.N. zijn. Dat ze geen ledenvergadering overslaan. Dat ze colporters, abonné's winnen, buitengewoon nuttig werk doen in de rijen van de vredesbeweging, kortom, blaken van ijver en strijd lust, gegrond op een eerlijke overtuiging, dat onze Partij gelijk heeft en gedreven door een geest van liefde voor de mensheid, voor ons land, voor ons volk, voor onze toekomst. Hoevelen van deze kunstenaars hebben in de oorlog niet in het verzet gevochten? Hoevelen hebben niet in concentratiekampen gezocht?

Bij de aanval echter van het Amerikaans imperialisme op ideologisch gebied staan onze politieke vrienden om zo te zeggen niet altijd op hun plaats. Dan verdedigen ze de stelling niet! Dan vergeten ze dikwijls, dat ook op dit front onze nationale onafhankelijkheid moet worden verdedigd.

Dan openen ze helaas vaak het front en laten de vijandelijke invloeden door.. Dan dringt het cosmopolitisme, dit valse internationalisme, door en verricht zijn ondermijnende arbeid. Dan zijn dezelfde mensen, die zoeven nog vol geestdrift hun werkkraft hebben gegeven, laten we zeggen bij het inzamelen van handtekeningen voor het vredespact tussen de Grote Vijf, niet meer beziel door een niet te schokken vertrouwen in de overwinning. Hun werk ademt dan een pessimistische geest. Hun literaire producten zijn dikwijls cynisch en geheel gericht op een kleine groep mensen, die het leven verafschuwen.

In de schilderkunst heb ik reeds gewezen op deze verschijnselen. Het antwoord op de vraag, waarom een aantal van onze politieke vrienden abstracte schilderijen maken, is ongetwijfeld dit: Zij menen daarmede radicaal te zijn en door het veranderen van de oude vormen in nieuwe een bijdrage te leveren in het gevecht om de oude gedachten door nieuwe te vervangen. Maar hoe ontstaat nieuwe kunst? Is dat een kwestie van vorm in eerste aanleg? Neen, dat is de hoofdzaak niet. Dat komt in de tweede plaats.

Eerst ontstaat de inhoud en dan de nieuwe vorm. En zowel inhoud als vorm ontstaan niet uit het niets! Ze worden niet op de een of andere schone lentedag te voorschijn getoverd uit het penseel van een begaafd schilder. Ze ontstaan niet uit de rijke fantasie van een groot schrijver. Ze ontstaan niet uit de nevel! Ze ontstaan, ze ontwikkelen zich op de bodem van de maatschappelijke ontwikkeling. En de vorm blijft bij de inhoud ten achter. En nu komen we op Fougeron.

Ik wil daarvóór echter nog één ding opmerken: Bij een aantal van onze vrienden is wel eens de mening geuit, als zouden wij, wanneer we de macht in handen hebben, voorschrijven van penseelstreek tot penseelstreek, van regel tot regel in het manuscript, hoe een kunstenaar zich te uiten heeft. Dat is een onware voorstelling van zaken. Wij pogen onze kunstenaars ervan te overtuigen, dat zij voor het volk moeten scheppen. Maar wij hebben geen „hofschilders” en we nemen geen „carrière-zoekers” op, zoals ten onrechte is opgemerkt ten aanzien van Fougeron. Wie „carrière” zoekt, wie geld wil, die sluit zich in de kapitalistische maatschappij niet bij de strijdende arbeidersklasse aan.

Wat heeft de Franse Communistische Partij te zeggen over André Fougeron?

Ze zegt dit: Fougeron is naar de arbeiders, naar de mijnwerkers gegaan en heeft hun leven geschilderd. De secretaris van de C.P.F., August Lecoeur, een mijnwerker, vraagt, sprekende over het doek „Nationale verdediging”: „Bestaat er een school voor schone kunsten, een cursus over de wijze en de manier van het schilderen van de mijnwerkersstaking van 1948? Of wellicht om het lijden en de strijd van een vooruitgeschoven proletariaat uit te drukken?”

En Lecoeur constateert: Neen, die bestaat niet! Fougeron heeft jarenlang rondgedwaald in de doolhof van esthetisch formalisme, waar uitsluitend de esthetiek voornoemd, als maatstaf gold. Tóen heeft men hem bejubeld. Maar nu hij van onderwerp heeft gewisseld, nu hij zich vierkant voor de zaak van het proletariaat heeft bekend, nu is het in de officiële critiek helemaal mis voor Fougeron. Nu is er niemand meer die zelfs zeggen wil: Dit is een nieuw begin! Niet meer dan dat: Een begin. Neen, dan is men het niet eens met Fougeron, dan ontbreekt er iets aan de vorm, dan ontbreekt er iets aan zijn kleuren. Dan kan hij plotseling niet meer tekenen.

Maar over de inhoud spreken de deskundigen niet. Daarover wordt zelfs in de kringen van onze eigen vrienden, die met Fougeron schouder aan schouder in de strijd tegen de oorlog en voor het socialisme willen staan, weinig, tē weinig, geredeneerd. Er wordt niet begrepen, dat duizenden mijnwerkers, naar men ons verzekerd heeft, tot tranen ontroerd het schilderij van de gepensioneerde hebben gezien.

Welke arbeider zal werkelijk ontroerd worden door de doeken van Mondriaan en van der Leek? Fougeron heeft zijn onderwerp juist gekozen, en ongetwijfeld zullen vormcritieken wel hun waarde hebben, *maar zonder over de grote zaak van de inhoud te spreken, raken ze het grote vraagstuk niet. Neen — ze leiden daarvan de aandacht af!*

Vrienden uit Frankrijk hebben ons verzekerd, dat na de expositie van

Fougeron een hele ommekeer in de Franse schilderkunst is begonnen. Dat tientallen schilders, waaronder politiek „reactionnairen” naar de fabrieken zijn gegaan om het leven der arbeiders te schilderen en dus begonnen zijn een nieuwe weg te kiezen.

Dat is de grote waarde van het voorbeeld, het baanbrekend voorbeeld, van André Fougeron en daarom heeft onze Waarheid juist gehandeld met het wijden van veel aandacht aan zijn werk.

NODIG is, dat de kunst de massa's mobiliseert voor de gestelde doeleinden. Daarom moeten inhoud en vorm van de kunst democratisch zijn. Ook de vorm. Zjdanow zegt — sprekende over de muziek — dit:

„Niet alles wat gemakkelijk toegankelijk is, is geniaal, maar al het waarachtige geniale is toegankelijk, en het is des te genialer naarmate het voor de brede volksmassa's toegankelijker wordt.”

En dat is ook de opvatting van de Communistische Partij van Nederland. Het hoofdprobleem is: Voor de massa's te werken en de middelen te vinden om dat doel te bereiken.

Dat is beslist de hoofdpoging van onze kunstenaars, hetzij schrijvers, hetzij dichters, schilders, componisten en anderen. Natuurlijk zijn er in Nederland namen te noemen van kunstenaars, die deze weg, de weg naar de massa's en tezamen met de massa's betreden hebben en daarmee hun wekroep ver in de massa's van de arbeiders en andere werkers hebben

Parijse midinettes discussiëren in een park over de strijd voor de vrede.
(Tekening A. Fougeron).

laten klinken. Zo is het met Theun de Vries gesteld, zowel in zijn dichtwerken als in zijn proza. Zo is het ongetwijfeld met de schilder Chris Beekman gesteld, met Huub van Lith, de beeldhouwer, met Joris Ivens, de cineast en er zouden meerderen te noemen zijn, die van de grote waarheid van het door ons gestelde zijn overtuigd en dit moedig en reeds sedert jaren hebben bewezen.

Wij zouden willen, dat vooral onze jongeren hun weg zouden gaan! Ik kan niet nalaten mij te beroepen op Mao Tse-toeng, die in 1942, dat is dus midden in de oorlog en onder de allermoeilijkste omstandigheden, in een rede voor schrijvers in Jenan deze problemen in volle omvang aan de orde stelde.

Dit zegt Mao Tse-toeng:

„Onze scheppende kunstenaars moeten hun kunstzinnige opdracht vervullen, moeten de moed hebben van positie te wisselen, moeten tot de arbeiders, boeren en soldaten gaan, tot aan de tegenwoordige stand van zaken doordringen, zich een grondige kennis van de leer van Marx en Lenin verwerven, en hun hart de arbeiders, boeren en soldaten tegemoetdragen. Dat is de enige weg tot het scheppen van een ware kunst, de kunst voor het volk.”

Tengevolge van de eeuwenlange onderdrukking van de massa's door het kapitaal, zijn deze massa's dikwijls onwetend en ongecultiveerd.

Dat is waar. Dat verplicht onze kunstenaars nog eens te meer te zorgen voor gemakkelijke toegankelijke vormen, na het kiezen van de juiste onderwerpen. Zjdanow citeert Glinka, die zeide: „Het volk schept de muziek, wij arrangeren slechts.” In onze dagen, nu de arbeidersklasse de zaak van de vrede verdedigt, moet de kunst strijdgeest aankweken en vertrouwen in de overwinning ademen. Ze moet de eenheid van de arbeiders tegenover de vijand versterken.

Mao Tse-toeng zegt:

„Het gaat er voor onze kunstenaars niet om, bloemen in een tapijt te weven, maar om kolen te schenken aan mensen die in de sneeuw bevriezen.”

Het gaat er thans in de eerste plaats om de cultuur verder te verbreden, en daarbij dienen onze kunstenaars te bedenken, dat natuurlijk het vraagstuk van de verheffing van het cultuurniveau daarvan niet los te denken is.

De verheffing van het cultuurniveau baseert zich op de uitbreiding. Het doel van de uitbreiding is de verheffing. (Mao Tse-toeng).

Daarom, beste vrienden, roepen wij U op tot het volk te gaan. In uw werk het leven en de strijd van het volk uit te beelden en weer te geven. Zijn verheven idealen te weerspiegelen, zijn grote bewogenheid op te nemen in uzelf en in uw werken. Wij eisen geen „gerationaliseerde” roman. Wij zijn geen robotmensen. Wij haten integendeel de robots, die de mensen willen uitroeien met hun afschuwelijke wapens. Wij kennen de zwakte van die robots en we zullen hen vernietigen. En daaraan kunt gij medewerken, niet alleen op het front van, wat men noemt, de praktische strijd, maar in de eerste plaats in uw kunstwerken.

De talenten, die gij bezit, kunnen niet braak blijven liggen of zelfs op een verkeerde wijze worden aangewend.

Mao Tse-toeng eist kennis van het marxisme-leninisme, maar zegt in dezelfde zin, dat de kunstenaars „hun hart het volk tegemoet moeten dragen.” Dat is geen robot-mentaliteit, geen „onmenselijke” eis. Integendeel: Dat is het hoogste humanisme.

„Revolutionnaire kunst”, zegt Mao Tse-toeng, „is het product van de geestelijke arbeid van de revolutionnaire kunstenaar in zijn poging, het leven van het volk weer te geven.”

Het is het leven van de onderste lagen, dat het kunstzinnige scheppingswerk voedt.

Moge in de discussie beseft worden, dat ons uitgangspunt niet het een of andere vooropgezette dogma is, maar dat dit uitgangspunt de werkelijkheid is. De werkelijkheid, waarop marxisten zich baseren bij al hun werk.

Mogen dan de vooruitstrevende kunstenaars van ons land, onze schilders en schrijvers en dichters en alle anderen, in hun werk getuigen.

Mogen zij werk produceren voor nu, dat zijn onvergankelijke waarde behoudt. Dat ze de politieke doelstellingen van onze Partij dienen in een vorm, die begrijpelijk is voor de massa's, en dat zij daartoe bijdragen tot de vestiging van die nieuwe maatschappij, die ons allen zo na aan het hart ligt, de socialistische.

G. GEELHOED.

Revolutionnaire geest, gevoel voor het nieuwe en voor scheppend werk, stoutmoedigheid, dat zijn kenmerken van de sowjet-wetenschap. In deze betekenis „behoort de toekomst aan de jonge mensen van de wetenschap”, zoals Stalin zei bij de ontvangst van de werkers in het hoger onderwijs, op 17 Mei 1938. Zodra de tradities, de geijkte normen, de oriëntatie verouderd blijken te zijn en de vooruitgang beginnen te remmen, worden ze door de mensen van de sowjet-wetenschap vernietigd. De geest die hen bezielt is scheppende hartstocht, haat voor routine en sleur.

G. COGNIOT

Een arbeidersvrouw studeert

VIII

Waarde kameraden,

Het doet me goed te lezen dat jullie de brieven over de Geschiedenis van de C.P.S.U. (b) zó nauwlettend volgen en er aanwijzingen in kunt vinden, die jullie bij de eigen studie helpen.

Met zeer veel belangstelling heb ik de brief gelezen van een onzer kameraden (zie P. en C. Mei-nr.), waarin deze een bijdrage levert over de derde paragraaf van het tweede hoofdstuk. Deze kameraad was van mening dat door mij te weinig aandacht werd besteed aan de vraagstukken in de afzonderlijke paragrafen en tevens miste hij voorbeelden, waardoor we van het geleerde een nuttig gebruik kunnen maken bij ons eigen werk, zowel in de partij als in de massa-organisaties.

Ik ben deze makker dankbaar voor zijn kritiek, temeer, omdat ik meen dat hij gelijk heeft. Natuurlijk is het duidelijk dat bij de eerste bestudering van het Boek alle problemen nog niet zo naar voren komen, als bij verdere studie mogelijk zal zijn.

In § 1 van het eerste hoofdstuk lezen we o.a. hoe in 1878 in Petersburg „De Noordelijke Bond van Russische arbeiders” werd opgericht, die zich „wat zijn taak betrof bij de sociaal-democratische arbeiderspartijen van het Westen aansloot” en als einddoel stelde „het voltrekken van de socialistische revolutie.”

Aan het hoofd van deze bond stond o.a. de bankwerker Obnorski, die enige tijd in het buitenland had gewoond en daar bekend was geworden „met de werkzaamheden van de Marxistische sociaal-democratische partijen en van de 1e Internationale, die door Marx werd geleid.” „Dit” zó lezen we verder „drukte zijn stempel op het program van de Noordelijke Bond van Russische arbeiders.”

Naar mijn mening kunnen wij hieruit leren hoe noodzakelijk de internationale verbondenheid is, zodat we kunnen leren uit en steunen op de ervaringen van die zusterpartijen, die in hun ontwikkeling reeds verder zijn dan wij. (Het grote belang van het leren en bestuderen van „Voor een duurzame Vrede” springt hierbij in het oog!)

Bij de aanvang van de Russische arbeidersbeweging leerde men van de toen verder ontwikkelde sociaal-democratische partijen in W. Europa. Thans is het omgekeerde het geval.

In de Sowjet-Unie werd voor het eerst in de geschiedenis de macht van het kapitalisme gebroken, de arbeiders namen zelf de macht in handen en bouwden het socialisme op. Dit alles had plaats onder leiding van de C.P.S.U. (b).

Daarom is voor ons en voor iedere werkelijke socialist de Sowjet-Unie onze leidster. Daarom bestuderen wij de Geschiedenis van de C.P.S.U. (b) om hierdoor op betere wijze ons werk te verrichten en de strijd tegen het kapitalisme te kunnen voeren.

Wat me in de eerste paragraaf ook nog opviel was de geschiedenis van de grote staking die in 1885 uitbrak op de fabriek van Morozow in Orechowo-Zoejewo. Deze staking die van te voren was georganiseerd en waarbij de arbeiders aan de fabrikant een reeks eisen stelden „werd geleid door de vooraanstaande arbeider Pjotr Moisejenko, die vroeger lid was geweest van de Noordelijke Bond van Russische arbeiders en reeds revolutionaire ervaring bezat.” Hieruit spreekt m.i. wel overduidelijk de belangrijkheid van de kaders. Omdat Moisejenko in de Bond politieke

scholing had ontvangen en er revolutionnaire ervaring had opgedaan (de Bond had nl. in Petersburg aan arbeidersstakingen deelgenomen en deze geleid), dáárom kon hij de strijd bij Morozow organiseren en leiden.

In dit eerste hoofdstuk lezen we over de kaders nog iets meer. In § 3 wordt ons namelijk verteld dat Lenin naar Petersburg verhuisde en dan volgt er: „(1) Zijn buitengewoon diepgaande kennis van Marx, (2) zijn vermogen om het Marxisme toe te passen op de economische en politieke situatie van het Rusland van die tijd, (3) het vurige onwankelbare geloof aan de overwinning van de arbeiderszaak, (4) zijn uitstekend organisatorisch talent — dit alles maakte Lenin tot de erkende leider van de Petersburgse marxisten.”

Met deze 4 eigenschappen van Lenin wordt ons eigenlijk duidelijk gemaakt aan welke eisen onze kaders moeten voldoen, willen ze leiding kunnen geven aan de partij en daardoor aan de arbeidersklasse. Ik zou er de nadruk op willen leggen dat die 4 eisen niet van elkaar te scheiden zijn.

De ene voorwaarde is niet belangrijker dan de andere. Het ontbreken van een der vier doet ook de overige drie hun waarde verliezen.

Het is daarom voor ons belangrijk steeds bij ons zelf te onderzoeken wat onze zwakste zijde is en aan versterking daarvan te werken. Ik zou hieraan nog willen toevoegen dat wij er natuurlijk wel voor moeten waken deze 4 eisen niet aan ieder lid van onze partij te stellen, iets wat nog maar al te vaak gebeurt.

Ook de tweede § van het eerste hoofdstuk geeft ons belangrijke lessen voor onze huidige strijd. In voorgaande brieven wees ik al op de foutieve opvattingen der narodniki en op de strijd hiertegen van Plechanow en later van Lenin.

Uit het hele verloop van deze strijd moeten we m.i. de gevolgtrekking maken dat het voor de groei van de arbeidersbeweging en de partij, dat wil zeggen in de strijd voor het socialisme noodzakelijk is de voornaamste hinderpaal, het grootste gevaar voor deze ontwikkeling op te zoeken en te bestrijden, todat dit gevaar voor de arbeidersbeweging is vernietigd.

In het Rusland van voor 1900 waren dit de opvattingen der narodniki, „die toen onder de vooraanstaande arbeiders en het revolutionnair gestemde intellect de overhand hadden.”

Tegen hen werd door Lenin direct de strijd aangebonden, waarbij we in § 4 lezen dat hij op een bepaald moment in deze strijd (door het uitgeven van een verzamelwerk tegen de narodniki) een tijdelijke overeenkomst sloot met „de legale Marxisten” Ook de theorieën der „legale Marxisten” waren niet zonder gevaar voor de arbeidersbeweging, maar op dat moment minder gevaarlijk dan die der Narodniki. Deze tijdelijke overeenkomst met de „legale Marxisten” werd niet gesloten zonder meer, want we kunnen op blz. 28 lezen dat Lenin tegelijkertijd deze „legale Marxisten” uiterst scherp becristiseerde en hun liberaal-burgerlijk innerlijk ontmaskerde.

We kunnen hieruit leren dat in de strijd voor het socialisme tijdelijke overeenkomsten met tegenstanders toelaatbaar zijn, wanneer:

1. het doel van de overeenkomst is de bestrijding van een groter gevaar voor de arbeidersbeweging;
2. de partij zich het recht voorbehoudt — en daarvan ook gebruik maakt — fouten van de tijdelijke bondgenoten openlijk te critiseren.

Dit laatste is noodzakelijk omdat we daardoor het bondgenootschap een politieke inhoud geven. Hierdoor worden allen die bij de overeenkomst zijn betrokken, bewuster gemaakt en wordt het bondgenootschap zelf sterker, terwijl onze partij hierin de leidende kracht kan worden.

Wat m.i. in dit eerste hoofdstuk ook zeer duidelijk naar voren komt is: de onvermijdelijkheid van de val van het kapitalisme. In § 2 is in het kort het belangrijkste uit de leer van Marx en Engels weergegeven, waaruit we kunnen lezen dat de omverwerping van het kapitalistische stelsel en de opbouw van het socialisme alleen kan gaan via de weg van de klassenstrijd, langs de proletarische revolutie en de dictatuur van het proletariaat, en dat dit alles alleen verwezenlijkt kan worden onder leiding van de zelfstandige, revolutionaire arbeiderspartij, de communistische partij.

Dit houdt in, dat iedere afwijking van het marxisme, hoe klein en onbeduidend die mag schijnen, direct door de partij moet worden bestreden. Op het punt van onze theorie moeten we onverzoenlijk zijn. Vandaar ook de hevige strijd die Lenin voerde tegen de Narodniki, daarom ook de felle gevechten tegen het opportunisme, dat immers de noodzaak van de dictatuur van het proletariaat ontkende en in feite tegenstander was van een werkelijke revolutionaire arbeiderspartij.

De strijd van Lenin tegen het economisme, zoals we die zien in § 5, leert ons, dat we de strijd tegen de afwijkingen, zowel in als buiten de partij, steeds op politieke gronden moeten voeren. Dit wil zeggen aan de hand van onze marxistische theorie.

Wanneer dit geschiedt zullen we ondanks de scherpte en de felheid waarmee wordt gediscussieerd niet kunnen vervallen in persoonlijke, kleinburgerlijke ruzies, zoals die in de partij nog wel eens voorkomen. Door dit soort discussies versterken we onze partij niet, maar remmen we haar. Alleen discussies, strijd op politieke gronden — waardoor het bewustzijn wordt verdiept — kunnen de partij ideologisch versterken.

Juist omdat Lenin zijn strijd tegen de „economisten” op politieke gronden voerde, kreeg deze — op een betrekkelijk klein gebied gevoerde strijd (er bestond toen nog niet eens een zelfstandige arbeiderspartij in Rusland) — betekenis voor de gehele internationale arbeidersbeweging.

Het laatste half jaar zijn zowel in onze krant als in ons maandblad een aantal artikelen verschenen over de betekenis, de rol en de taken van onze pers. Aan mijn brief (in het April-nr.) hierover wil ik alleen nog toevoegen, dat de aanwijzingen, die het eerste hoofdstuk geeft over de taak van de pers door ons nog wel eens worden vergeten bij het uitgeven van onze bedrijfskranten. Deze vervallen nu eens in „economisme”, waarbij alleen aandacht wordt geschonken aan de economische —, de strijd in het bedrijf, terwijl anderzijds de inhoud der bedrijfskranten vaak uitsluitend bestaat uit algemeen politieke artikelen zonder een enkel stuk concreet bedrijfsnieuws. Vanzelfsprekend is deze „combinatie” van artikelen ook noodzakelijk voor onze Waarheid.

De krant speelt in de organisatie van onze partij en bij de versterking daarvan een beslissende rol. Hieruit volgt vanzelfsprekend dat wij de plicht hebben onafgebroken te werken aan de versterking van onze pers, zowel wat betreft het abonné-aantal (werving) als de inhoud (arcor-apparaat). Door versterking van de krant als belangrijk onderdeel van onze partij-organisatie versterken we de partij zelf.

Dit zijn naar mijn mening de belangrijkste punten uit het eerste hoofdstuk, die in de eerste brieven niet voldoende tot hun recht kwamen.

Je Ria.

Een schrijver levend op de hoogte van zijn tijd

(Beschouwing n.a.v. novellen van Theun de Vries)

MET de tweede wereldoorlog voor de deur, in het aangezicht van de dreigende overval op ons land door het Hitler-fascisme, schiep Theun de Vries zijn novelle „Kenau”. *) Boven de strijd, die de arbeiders moesten voeren voor het directe materiële bestaan uit, boven het verzet van de werklozen tegen de mensonwaardige levensomstandigheden uit, rees de alles overspannende taak tot het verdedigen van de nationale onafhankelijkheid.

Terwijl de bourgeoisie door de uithongering van het werkende volk zich alleen bleek te bekommeren om haar geldgewin, dacht de Communistische Partij, in tegenstelling met de bourgeoisie, verder dan het directe klassebelang. Zij riep op tot het vormen van een nationaal eenheidsfront tegen de door Hitler bedreigde vrijheid van ons land. De kunstenaars, die niet de kunst om zich zelfs wil bedrijven, ten pleziere overigens van de heersende klasse, maar die bewust willen deelnemen aan de revolutionaire strijd, stonden voor de taak de gevoelens van het Nederlandse volk te mobiliseren, te organiseren en te richten op haar taak: de verdediging van de nationale vrijheid, onder zeer zware en moeilijke omstandigheden.

Theun de Vries verstond de eis, die de tijd hem stelde en doorzocht hiertoe ons nationale verleden. Onder de heldenfiguren uit de dagen van de zware strijd, waarmee de vorming van ons nationaal bestel gepaard ging, haakt vooral de gestalte van Kenau Simons Hasselaar zich in het geheugen vast. Het optreden van Kenau, die een vrouwenvendel aanvoerde bij de belegering van Haarlem door de troepen van Alva, is bijzonder kenmerkend voor de volksoorlog in de volle zin des woords, waartoe de Tachtigjarige oorlog weldra uitgroeide. In al de menselijkheid van haar moederschap wordt ons Kenau door Theun de Vries voor ogen gevoerd. Welk een beklemming maakt zich van haar meester als haar zoon en haar broer zich opmaken om de muren van Haarlem te gaan verdedigen. Het is of de wereld rondom haar, waarin ook de gewone dingen van het leven doorgaan, iets onwezenlijks krijgen. Ze gaat als in een droom. Angst kwelt haar om het lot van zoon en broer. Maar wanneer deze beiden tijdens de gevechtspauze bij haar komen, dan brengt ze de moed op om hen hun plicht voor te houden en hen aan te sporen!

Het machtige wapengeweld van het uitgestrekte Spaanse koninkrijk loopt zich te pletter tegen de schijnbaar onaanzienlijke geuzenvendels. Waarom? Omdat de krachten van het verleden altijd te pletter lopen tegen de krachten van de toekomst. Omdat het de vrijscharen zijn, uit het volk voortgekomen en steunend op het volk, die staan voor de zaak van de vrijheid, de zaak van het volk.

Als haar zoon sneuvelt, dan groeit Kenau's moedersmart uit tot de vastbesloten wil om met de wapens in de hand de stad te verdedigen. Op haar verzoek dit te mogen doen, antwoordt Ripperda: „Vormt het vrouwenvendel. Wij zullen de Spanjolen laten zien, waartoe vrije burgers in staat zijn.” Ze vormt het vrouwenvendel. Haar gestalte smelt samen met die van het gehele volk en wordt tot het symbool van de strijd voor de nationale onafhankelijkheid. „Wij vechten omdat wij willen leven”

*) Uitg. N.V. Em. Querido.

dreunt door de hoofden heen. Wanneer na ontelbare offers, na maanden van strijden en hongeren de stad valt, en met haar Ripperda en zijn heldhaftige mannen, dan voelen we dit niet als een nederlaag zonder meer, maar we denken aan de woorden van Karl Liebknecht: „De verliezers van vandaag zullen de overwinnaars van morgen zijn.”

Aan het eind van de novelle maakt Kenau een tocht door de Kennemerduinen. „Zij kijkt over het Hollandse land. Men kan er Spaanse vlaggen planten en Spaanse wachttorens oprichten, om het volk van Nederland in Castiljaanse banden te houden, maar men kan er het aanzicht van Holland niet door veranderen.” Deze gedachte schonk kracht om de strijd tegen de Duitse Alva te voeren, die zijn voorganger, al was hij minder vlug ter been, in wreedheid niets na gaf.

Ook bij de herdruk van „Kenau” wordt de blijvende waarde ervan nog steeds versterkt door haar actualiteit. Opnieuw wordt onze nationale vrijheid bedreigd en wel op een meer sluipende wijze dan voorheen. Maar het is nu niet alleen Kenau meer die ons maant. Hannie Schaft en velen met haar, versterken de wekroep. Een wekroep, die om een artistieke vormgeving vraagt. Opnieuw is er een vijfde colonne in ons midden, die we moeten bestrijden zoals in de tijd van Kenau de vijfde colonne binnen de muren van Haarlem bestreden moest worden. Ook toen immers waren er, die geldgewin en eigenbaat stelden boven het welzijn van hun land. Door de gelaarsde Kadet en zijn trawanten te verslaan zullen we het hun Amerikaanse meester zeer moeilijk maken om hier binnen te dringen.

II

MAAAR bij alle actualiteit van de herdruk van „Kenau”, herhaalt de geschiedenis zich (zeer tot ongerief der dogmatici) niet. De oorlogsbrandstichters bereiden met koortsachtige haast een oorlog tegen de socialistische wereld en in het bijzonder tegen de Sowjet-Unie voor.

Zij, die het Atlantisch Pact tot uitvoering willen brengen, stellen de volkeren van West-Europa voor het vraagstuk, van het wel of niet deelnemen aan een onrechtvaardige onderdrukkingsoorlog. Opnieuw toont Theun de Vries, dat hij „de opdracht van de tijd” wél ernstig neemt.

In de pas verschenen novelle „Hoogverraad” *) ontwikkelt hij dit tijdsprobleem van de hoogste orde en lost het in revolutionaire zin op. Doordat opnieuw teruggegrepen wordt op een tijd, die soortgelijke problemen kende, komt de huidige situatie ons veel scherper voor ogen te staan. Wat is het wezenlijke kenmerk van deze naoorlogse jaren? We zien, hoe de steeds sterker ontwortelde en van het volk volledig vervreemde imperialistische klasse, de „vaderlandsloze gezellen” van nu, zich opmaken om de opstuwende arbeidersklasse in ieder der afzonderlijke nationale staten, gemeenschappelijk te onderdrukken. De gebeurtenissen in Griekenland vormen een sprekend voorbeeld! De heersende klasse van welk land ook, is in de onoplosbare tegenstelling verstrikt tussen haar winstdorst en de nationale belangen en raakt daardoor los van haar nationale basis.

De reactionairen van alle landen klampen zich aan elkaar vast en vormen de uitbuitersinternationale, die overal de nationale vrijheidsstrijd en de emancipatie van het werkende volk tracht te breken. Een onmachtig, maar daarom niet minder wreed en bloeddorstig schouwspel! Een allesoverheersende haat laait in ons op als we aan de monsterachtige misdaden van het dollarimperium in Korea denken. Op uitbreiding van de oorlog sturen de imperialisten het meer dan ooit aan. Onuitwijkbaar stelt dit ons

*) Uitg. van Loghum Slaterus.

voor de vraag: „Mogen we een onrechtvaardige oorlog ondersteunen door onze deelname?” De Communistische Partij van Nederland heeft over haar standpunt geen twijfel laten bestaan. In de geschiedenis vinden we een zeer leerzame parallel, want deze typische laat-imperialistische probleemstelling vinden we terug in de nadagen van het feodalisme toen de nationaal-democratische bewegingen van na het congres van Wenen en vooral in 1848 een einde aan het Pruisische en Oostenrijkse feodalisme wilden maken. In die dagen was het tsaristische Rusland, zoals nu Wallstreet, de waakhond van de reactie en de tsaar was de steun en toeverlaat van de vaderlandsloze adelskliek van geheel Europa.

De strijd van de tsaristische feodale reactie tegen het opkomende burgerdom, vertoont overeenkomsten met de strijd van het Wallstreet-imperialisme tegen de opkomende arbeidersbeweging. Ten tweede male de waarlijk nationale krachten in verweer tegen het cosmopolietendom!

III

IN 1848 kwamen de Hongaren in opstand. De tsaar, in figuurlijke zin dan altijd, snelde zijn Oostenrijkse collega te hulp. De novelle „Hoogverraad” behandelt de geschiedenis van een Russische kapitein in een klein garnizoensplaatsje, die weigert aan deze onrechtvaardige oorlog deel te nemen, en met hem de meeste anderen der compagnie.

Het plan om de Hongaren te helpen, door het vormen van een vrijschaar, wordt verijdeld door het verraad van een luitenant. Allen, die er bij betrokken zijn, worden gearresteerd en, na de lange martelweg door de tsaristische gevangnissen, gehangen. Dit schijnbaar simpele historische gegeven wordt onder de handen van Theun de Vries tot een knooppunt van alle maatschappelijke tegenstellingen. De hoofdpersoon kapitein Goesew is een aarzelende bespiegelende natuur, de vertegenwoordiger van een intellectueel en dadenloos humanisme. Wanja, het symbool van het beste wat in het Russische volk leeft, is van een diepe menselijkheid, een menselijkheid echter, die zijn noodzakelijke aanvulling vindt in een praktische, doortastende en onverzettelijke hardheid jegens de aanranders der menselijkheid. Zonder dit is humanisme slechts half zachtheid te noemen en is in feite een rechtvaardiging en bestendiging van het geweld van hen, die de wereld als een marionetten-theater zien.

De novelle bezit een sterke en volgehouden spanning en verloopt met innerlijke noodwendigheid. Het slot wordt in de aanvang reeds voorvoeld. In de gevangenis overwint Goesew de knagende twijfel. „Nog nooit had Alexej Lazarjewitsj zo goed begrepen, dat men zijn land niet verraadt als men zich keert tegen de belangen en plannen van de heersers, die er ons van willen vervreemden.”

De doortastendheid van Oom Wanja, voortvloeiend uit zijn sociaal bewustzijn, en de weifelingen van Goesew vinden hun samenvatting in het slotwoord, dat zij tijdens de rechtszitting spreken. „Zo is het in de wereld gesteld, wij zien dezelfde zon, maar wij eten niet dezelfde spijzen”, zijn de van klassegevoel getuigende woorden van Oom Wanja. De gevoelens van Goesew bevrijden zich in de woorden: „Ik vergat, dat men niets kan doen zonder het volk.” En hiermee slaat hij de brug van een vruchteloos, bespiegelend, naar een daadwerkelijk humanisme.

Over de eigen ondergang en over het neerslaan van de Hongaarse vrijheidsstrijd, zet hij zich heen met de woorden: „Wij meten de geschiedenis met duurzamer maten dan die van tijdelijke nederlagen” en zich tot het volk richtend, voegt hij er waarschuwend aan toe: „Al wie de dood brengt

aan een ander volk, dat zijn waarheid heeft gevonden en voor die waarheid leven wil, helpt degene, die in misdadige angst leven voor dezelfde waarheid bij het eigen volk", en iets verder: „Er is maar één wijze, waarop men nog wapens hanteren mag: om zich te ontdoen van de menselijke horzels, die ons bloed zuigen, om alles uit de wereld te helpen, wat ons beletten wil, mens met mensen te zijn.” En als een waarschuwing klinkt het wanneer hij verder gaat: „De volkeren willen in vrede met elkaar leven! Prent het in je hoofd! Tsaren en keizers en landheren en allen, die mensen houden zoals men vee houdt, zij willen de oorlog, omdat de vrede en de gelijkheid tussen de volken hun doodvonnis betekent...”

Hij eindigt met de profetische woorden: „Eens brengt het Russische volk anderen de vrede en het geluk; het is daarvoor sterk genoeg, edelmoedig genoeg. Wij zijn niet de eersten en zullen niet de laatsten zijn, die ontwaken. Anderen zullen komen, die niet in onze fout vervallen. Zij zullen beginnen bij het volk. Zij zullen tot het volk gaan en het leren, hoe men zijn kwelgeesten afwerpt; samen met het volk zullen zij de dromen waar maken, waarvan het voorgevoel in millioenen slaapt als de kracht in de reus.”

IV

IN de uitwerking en verinnerlijking der problemen en figuren, getuigt deze novelle van een veel grotere rijpheid, van een groter meesterschap dan Kenau. De klassenverhoudingen, die aan de betrekkingen der mensen ten gronde liggen, zijn in „Hoogverraad” scherper uitgewerkt. In „Kenau” is dit, niettegenstaande de voortreffelijke eigenschappen van deze novelle, minder het geval en daardoor mist het feitelijke gebeuren zijn als noodwendigheid gevoeld verloop. Het „verzetten van de wet” wordt zo een toevalligheid inplaats van het tijdelijk aan de macht komen der revolutionnaire kleine burgerij. De opbouw van „Hoogverraad” is evenwichtiger en de doorwerking zorgvuldiger. Voor „Kenau” geldt, dat de getekende personen, niet organisch verbonden zijn met hun klasse, dat hun gedrag niet typisch en noodzakelijk is, dat ze niet handelen vanuit hun klassepositie. Het individuele en het sociale zijn niet tot een dialectische eenheid versmolten. Het belangrijke van „Hoogverraad” is, dat in dit opzicht een grote stap vooruit is gedaan. De mensen in deze laatste novelle zijn door en door levend en toch wordt hun gedrag en hun handelen als onontkoombaar gevoeld en volkomen ontheven aan de sfeer van het toevallige. Geen vaagheden en romantische vluchtelingen waaraan het slot van „Kenau” niet geheel ontkomt.

De bespiegelingen over de vrijheid, die in „Kenau” nog een enigszins idealistisch karakter bezitten, zijn hier overgebracht naar de sfeer van het concreet maatschappelijke. De opvatting, met het sterk idealistische moment, dat de vrijheid ons niet ontnomen kan worden, omdat zij in ons leeft, maakt in „Hoogverraad” plaats voor de opvatting dat de vrijheid niet alleen van ons eigen inzicht afhangt, maar tegelijk een objectieve eigenschap moet zijn van de maatschappelijke structuur en dat het onvermijdelijk is deze zo nodig met geweld te veroveren en te verdedigen.

V

DE twee novellen, waarover wij spraken, laten ons zien, hoe een revolutionair schrijver een historisch gegeven verwerkt. Want de wijze, waarop deze dit doet, is immers een principieel andere dan die van hen,

die het kapitalisme als een onvermijdelijk en onoverkomelijk feit beschouwen en het onbehagen, dat deze maatschappij opwekt, trachten te vergeten door weg te vluchten. Dit heimwee naar het warme leven, naar een volmaakte gemeenschap, naar het eiland der gelukzaligen, door sommigen geheel in de sfeer der verbeelding gehouden, wordt eveneens vaak verlegd in het verleden. Vooral de middeleeuwen waren een dankbaar object en werden bevolkt met jonkvrouwen, die altijd schoon waren, en ridders, die onoverwinnelijk waren en voor wie vrees geen probleem was.

De vlucht in het verleden der romantici leidde tot een idealisering van het verleden. Het werd gesteld tegenover de koude, lelijke zakelijke realiteit van het kapitalisme, zoals gedeeltelijk bij A. v. d. Leeuw, en A. v. Schendel. Of later onder invloed van het imperialisme diende de historische stof om de benauwende sfeer van het burgerlijke fatsoen te ontvluchten in de met geestdrift geschilderde wreedheid van een Dsjengis Khan, zoals bij Slauerhoff.

De gewenste maatschappelijke realiteit ligt echter niet in het verleden maar in de toekomst. Ze is geen fantasie, maar een concreet strijddoel, een ophanden realiteit. Voor de revolutionair is de geschiedenis geen vluchthaven uit een benauwende actualiteit. Hij zoekt uit het verleden kracht te putten en voorbeelden op te sporen, die de strijders tegen het imperialisme kunnen aanvuren. Hoezeer een artistieke bewerking van een historisch gegeven kan bijdragen tot het begrijpen van en het aansporen tot stellingnemen in het actueel politiek gebeuren, bewijst de invloed in de oorlogsjaren van Charles de Costers „Tijl Uilenspiegel”, dat voor de oorlog eerst als feuilleton in het Volksdagblad verscheen.

Hoevelen hebben niet kracht en bezieling geput uit dit waarlijk klassieke werk over de strijd tegen Alva.

En zo demonstreert de wijze, waarop de kunstenaar zijn historisch gegeven herschept, welke wereldbeschouwing zijn uitgangspunt vormde. De historische novellen van Theun de Vries helpen ons het heden te doorgronden en vormen „een spoorslag” voor ons handelen. De laatste novelle in het bijzonder laat zien, hoe een kunstenaar in en door zijn artistieke werk de strijd voor de vrede dient.

GER. HARMSSEN.

Vrijheid bestaat niet uit de droom van onafhankelijkheid van de natuurwetten, maar uit de kennis van die wetten en de hierdoor gegeven mogelijkheid om ze systematisch te gebruiken voor bepaalde doeleinden. Dit geldt zowel voor de wetten van de natuur buiten ons, als voor de wetten die het lichamenlijk en geestelijk bestaan van de mensen zelf beheersen — twee soorten wetten die wij hoogstens in onze gedachten, maar niet in de werkelijkheid van elkaar kunnen scheiden. Vrijheid van de wil betekent dus niets anders dan in staat zijn om besluiten te nemen met een werkelijke kennis van het onderwerp.

FR. ENGELS.

Een vader schrijft aan zijn zoon

Liefste zoon,

Onze maatschappij is helemaal gerevolutioneerd. De ver om zich heen grijpende invloed van deze omwenteling is binnengedrongen in elke laag van de gemeenschap, en in elk individu. Al ben je nog erg jong, desondanks moet je wel zien, als je om je heen kijkt, hoe China is veranderd sinds de geboorte van een nieuwe regering.

Om mee te beginnen: ons eigen gezin. Bijna tien jaar geleden is je oudste broer gaan deelnemen aan de revolutie. Toen hij wegging, was je nog maar drie jaar. Natuurlijk zou je hem nu niet herkennen, en hij weet niet hoe je er thans uitziet. Aan de snelle overwinningen van het Volksbevrijdingsleger deelnemend, trok hij over de Jangtze, drong naar het zuiden, trok door Tsjinkiang, Tjang en Tsjangsjau, en bereikte tenslotte Sjanghai. Al die jaren was hij geen enkele keer naar huis gekomen. Maar zijn werk wilde, dat hij onmiddellijk naar het noorden terugkeerde, dus is hij vrolijk naar Peking gegaan. Hij, je oudste broer, was de eerste die veranderde en zijn plaats innam in de frontlinie van de revolutie. Je moet hem als voorbeeld nemen.

Vroeger was ons gezin van acht personen voor het onderhoud alleen op mijn salaris aangewezen. Telkens wanneer de school weer begon, moest ik aan alle kanten lenen om al je schoolgeld, kostgeld en allerlei andere uitgaven te kunnen betalen. Nu hebben zowel je oudste zuster als ikzelf een technische kennis in dienst van de revolutie gesteld. Je tweede broer is nu onderwijzer, terwijl je tweede zuster, die maar vier jaar ouder is dan jij, toegelaten is tot de Oostchinese Militaire Academie.

Al is wat ik hier doe, hetzelfde technische werk dat ik placht te doen, toch heb ik zowel mijn leven als mijn werk voor de eerste keer een definitief doel gesteld. Bovendien zijn mijn ideeën klaarder geworden. Ik voel, dat ik verjongd ben. Naast het deelnemen aan de collectieve studie in onze werkkring, volg ik nog de Russische les waarmee de vereniging China-U.S.S.R. is begonnen. Wel, dit zegt je iets over mijzelf. Maar wie in ons gezin de grootste en vlugste verandering heeft ondergaan, dat is je moeder.

Toen ze haar eerste kind kreeg, 25 jaar geleden, was ze studente in Sjanghai. In die tijd... Maar waarom zou ik je vertellen wat buiten je herinnering valt. Laat me een paar dingen over je moeder zeggen, die je je kan herinneren. Meer dan tien jaar lang heeft ze thuis maar weinig gedaan, daargelaten dat ze bij tijd en wijlen een truitje breide. Naaien of verstellen was er niet bij. Als ze weleens wat kookte, was dat alleen wanneer ze daar toevallig zin in had. Soms las ze kranten en boeken; soms krabbelde ze wat gedichten. Maar die werkjes waren alleen bedoeld om de tijd door te komen. Ze werd dik door gebrek aan activiteit. Ondertussen werd de financiële toestand van ons gezin steeds slechter — gevolg van het feit, dat één man de zeven andere gezinsleden, die geen van allen iets opbrachten, moest onderhouden.

Aanschouw nu je moeder na de bevrijding! Zij is veranderd, volkomen veranderd. Sinds ze de eerste brief in vijf jaar van je oudste broer ontving, nadat hij de Jangtze overtrok, is ze buitengewoon gelukkig en voortdurend

opgewekt geworden. Dit geluk en enthousiasme inspireerden haar tot het zich aanmelden voor de zomercursus van de onderwijzersvereniging in onze streek. Dapper verliet ze jou en je jongere broer, en ging inwonen bij de vereniging. Meer dan een maand, niet lettend op de zomerhitte, bestudeerde ze ijverig de nieuwe democratie, marxisme, leninisme enzovoort. Sommigen staken de draak met haar corpulentie, en haar pogingen om op haar leeftijd deze nieuwe dingen nog te leren — want ze is een stuk over de veertig. Maar zij lette er niet op, en bekommerde zich alleen om de vooruitgang in haar studie.

Nu geeft ze les op de streekschool, en gelukkigerwijze is ze toevallig je klasse-onderwijzeres en raadgeefster. Zij is een gids voor haar scholieren bij hun studie en bij hun extra werk boven het leerplan, en ze let op het welzijn van de hele klas. Zij neemt ook de leiding bij de handenarbeid. De grote kolen die ze kweekte, zijn al ingemaakt. Hoewel je zo zou zeggen dat ze het al druk genoeg heeft, vindt ze toch nog tijd om te studeren. Toen ze onlangs thuiskwam, merkte ik dat ze niet meer zo dik was als vroeger, en er uitziet als de gezondheid zelf. Dat kan je zelf zien. In niet veel meer dan vier maanden is een vrouw waarvan handen en voeten niet in beweging kwamen, veranderd in een gezond en actief mens.

Wat jou betreft, mijn zoon, je leeft geriefelijk daar op school met je moeder. Men kan zeggen, dat jôuw levenswijze niet is veranderd. Toch, denk er juist nú aan. Ons gezin, onze maatschappij, onze streek — ze hebben allemaal een plotselinge en radicale verandering ondergaan. Ook jij moet proberen om niet achter te blijven bij deze plotselinge verandering en om hard te studeren. Ik hoorde kortgeleden, dat je lid bent geworden van het Nieuw Democratisch Jeugd Verbond. Dat is heel goed. Ik denk, dat dit het begin zal zijn van je werkelijke verandering. En het wordt hoog tijd, dat je probeert zoveel mogelijk te leren. Anders gezegd: nu alles om je heen aan het veranderen is, moet je alle krachten inspanssen om beter je medemens en je land te kunnen dienen.

(Uit: Ta Koeng Pao, Hongkong).

Je vader.

WINST EN DOOD IN BRITS-INDIË

export van voedingsgranen (tarwe, rijst)		aantal doden in de perioden van grote hongersnood	
1849	858.000 p. st.	1800—1825	1.000.000
1858	3.800.000 p. st.	1825—1850	400.000
1877	7.900.000 p. st.	1856—1875	5.000.000
1901	9.300.000 p. st.	1875—1920	15.000.000

TOEVAL

„Je moet in het leven zo weinig mogelijk aan het toeval overlaten,” prevelt Karl Holstein, terwijl hij door het ligusterhegje, door enkele rozenstruiken en door bloemperkjes op het grasveld strompelt. Af en toe komt de maan achter de wolken vandaan en twinkelen een paar sterren aan de lucht. Dan duikt hij neer. In de verte blaft een hond. Nog verder weg ronkt een vliegtuig.

„Niets aan het toeval aan het toeval... aan het toeval...” De woorden zoemen door zijn brein. Het is alsof hij die hele avond telkens weer hetzelfde en geen enkele keer iets anders gezegd of gedacht heeft. Als de maan weer achter de wolken schuift is het zo donker, dat hij verder durft strompelen, tastend, langs de muur van het huisje. Er brandt geen lantaarn. De verduisterde ramen van de kleine huizen laten geen lichtstreepje door. Het is alsof de lantaarns langs de straat nooit gebrand hebben en nooit weer zullen branden. Net alsof het licht nooit vrolijk uit de open ramen straalde. Naar de kant van Wilhelmshafen rommelt het afweergeschut.

„Niets aan het toeval... aan het toeval... toe-val...” Hij heeft deze hele avond niets anders gezegd en aan niets anders gedacht. En de hele dag niet, toen hij verscholen lag achter de stapels cementzakken in de oude wrakke loods op de terreinen rond het U-botendok. En gisteren niet en eergisteren niet, toen hij die van de SS hoorde schreeuwen en vloeken. Niet vanaf het eerste ogenblik, dat heel vaag het plan om te ontvluchten in hem opkwam.

Hij heeft een vreemde, wrange pijn in zijn maagstreek, die niet ophoudt, maar zelfs nog erger wordt, scherp en snijdend, als hij een plukje gras kauwt om toch iets te hebben, dat hij eten kan. De wond op zijn rug, die nog steeds open blijft en zweert, doet minder pijn dan die pijn in zijn ingewanden. Zijn linkerarm, die wachtmeester Hölzenkämpfer kapot geslagen heeft, hangt slap langs zijn lichaam.

„Niets aan het toeval... toeval... toeval... toeval...” De woorden dreinen op de maat van het ronken van de vliegtuigen, die nu dichterbij komen. Het afweergeschut is verstomd. Als Karl Holstein voor de deur van het huisje staat en met zijn rechterhand naar de belknop tast, slaan ergens, niet ver weg, een paar bommen in. Hij trekt zijn hand terug, strompelt achteruit en duikt weer weg tussen de struiken op het grasveld. Hij probeert tevergeefs na te denken. Hij kan niets anders denken dan:

„Toeval... toeval... niets aan het toeval overlaten... niets aan het toeval.”

Hij bijt op zijn kiezen, die los geslagen zijn en waarvan een paar zijn afgebroken. Hij proeft de zoete smaak van bloed weer in zijn mond, maar dat hindert hem niet. Sinds hij, drie maanden geleden, door de Gestapo naar de Oostfriesenkazerne gebracht werd, heeft hij bijna elke dag zijn eigen bloed geproefd. En elke dag op zijn los geslagen, afgebroken kiezen moeten bijten. Hij ruikt de geur van bloeiende jasmijn, aan de struik, waarachter hij verscholen zit. Hij voelt de vochtige, rulle grond, de goede grond. Het doet hem deugd die te voelen, meer nog dan de geur van de jasmijn.

„Ik moet denken... ik kan niet zo maar aanbellen... ik moet...” Het is weer dezelfde gedachte, die opduikt. „Nadenken... niets aan het toeval overlaten...”

Maar het was ook onmogelijk om alles van tevoren te berekenen, alles te overleggen, te overzien. De maan verdwijnt achter donkere wolken en komt te voorschijn en verdwijnt opnieuw, zonder dat Karl Holstein opstaat.

De vliegtuigen, die overvlogen en hun moorddadige bommenlast lieten vallen — God mag weten of ze die last niet blindelings ergens neersmeten! — verdwijnen, maar eer het ronken in de verte verstorven is, komen alweer anderen. Mat, traag dreunt het afweergeschut, doelloos. Die in

het vliegtuig zaten en achter het afweergeschut mochten wel aan het toeval overleren of ze met hun projectielen menselijke lichamen uiteen scheurden, lichamen van vrouwen en kinderen. Maar Karl Holstein moest weten, wat hij deed. Nauwkeurig wisten, wat hij deed, toen hij bij het laden van een paar wagons met cement plotseling wegdook tussen de balen en andere balen over zich heen liet vallen. Want overal zouden de SS'ers, als ze hem misten, hem zoeken; alleen niet op de plaats, waar hij, met zijn zes kameraden uit cel tien aan het werk was geweest. Misschien hadden een paar van zijn kameraden gezien, hoe hij zich, haastig, toen de SS' man, die de wacht bij hen hield, niet keek, tussen een paar balen cement liet vallen. Misschien hadden ze andere balen over hem heen gelegd — zo, dat hij er niet onder stikte; zo, dat hij er gemakkelijk weer onderuit zou kunnen kruipen; maar toch ook zo, dat hij niet meer te zien was. Hij wist nauwkeurig wat hij deed, toen hij daar twee dagen bleef liggen, twee eindeloos lange dagen en twee nachten, terwijl de SS'ers in de kazerne zijn kameraden ranselden en op de terreinen naar de vluchtelingen zochten. Hij wist precies, wat hij deed, toen hij eindelijk, in deze nacht te voorschijn kwam en in zijn afgedragen gehavende uniform van een Franse soldaat — uniformen, die buitgemaakt waren en door de SS als gevangenisuniformen werden gebruikt — kruipend, tussen de loodsen door, tussen hoog opgestapelde balen cement door, over rails, over betonblokken, over hopen verwrongen ijzeren platen, die rood van roest waren geworden, van de terreinen rond het dok, buiten de stad om zwierf tot hij in een woonwijk bij een machinefabriek kwam.

Nu moest hij ook verder precies weten wat hij doen zou. Hij kon niet tussen de jasmijnstruiken vandaan komen en bellen aan het huisje, bij mensen, die hij niet kende. Maar hij kon evenmin tot het aanbreeken van de dag tussen die struiken blijven zitten. En hij kon niet verder met die martelende wrange, soms scherpe stekende pijn in zijn ingewanden, met zijn gebroken arm, die zo zwaar en slap neerhing langs zijn lichaam, strompelend op zijn benen, die voelden, alsof ze hol waren. Een nieuwe golf van vliegtuigen scheerde met bulderende motoren laag over de stad, die slechts vaag te zien was bij het licht van de maan. Ergens zaten mensen in schuilkelders terwijl de bommen rondom hen insloegen. Het afweergeschut rommelde nu zonder ophouden. Fel flitsten de lichtspoorgranaten langs de lucht. De grond dreunde, de goede vruchtbare grond. Stenen werden verpulverd. In het oordovend geweld van de zware ontploffingen dreinde het nog steeds door zijn kop:

„Niet aan het toeval... toeval... toeval... overlaten...” De geur van de vochtige aarde en van de bloeiende jasmijn mengde zich met de damp van kruit, met de stank van walmende rook. Hoe kon een struik bloeien in zo'n hel? De aarde scheen te kreunen. Hoe kon de goede grond ooit nog weer iets voortbrengen? „Niets overlaten aan het toeval... toeval... toeval...”

Karl Holstein bedacht, dat de mensen uit het huisje, waarvoor hij verborgen lag, misschien ook ergens in een schuilkamer zaten. Hij bedacht, dat ze de deur misschien opengelaten hadden. En die gedachte dwong hem overeind te komen. Er weer heen te strompelen.

Nog eens stak hij zijn hand uit naar bel. Maar het was niet nodig, dat hij belde. Als de mensen, die er woonden, in een schuilkamer zaten, zouden ze het toch niet kunnen horen.

Nog dichterbij sloegen bommen in. Een scherf van de granaat van een afweerkanon gierde vlak langs hem heen. Ergens achter zich hoorde hij roepen, schreeuwen en hij dook in elkaar.

„Niets overlaten aan het toeval... toeval... toeval...” De gedachte, die al zo lang door zijn versufte brein maalde, hinderde hem. Meer dan de pijn aan de ontstoken wond op zijn rug. Meer dan de pijn van zijn gebroken arm. Zelfs meer dan de pijn in zijn gemartelde ingewanden. Hij vloekte. Een kermende vloek, die misschien geen vloek was. Voor de SS'ers het hem afnamen had Karl Holstein een amuletje om de hals gedragen; een zilveren plaatje met de afbeelding van Onze Lieve Vrouw, aan een zil-

veren kettinkje. „Niets overlaten aan het toeval... het toeval... het toeval... het toeval...” Een gedachte, die hamerde in zijn brein, hem kwelde, hem waanzinnig maakte. Een gedachte, waaraan hij moest ontkomen, zoals hij moest proberen te ontkomen aan het woeste, vernielende geweld van de luchtaanval en het bulderen van het afweergeschut met de gierende granaatscherven. Waaraan hij moest ontkomen, zoals hij moest ontkomen aan de dreiging van de dag, die aan zou breken. „Niets overlaten aan het toeval... toeval... toeval... toevaaaaaallll!” Hij hoorde de woorden niet meer in zijn gemartelde brein. Hij schreeuwde ze zelf uit, temidden van de dof rommelende ontploffingen van het gieren van de scherven. Hij schreeuwde ze uit en in zijn wanhoop rukte hij aan de bel. Hij zag, in het maanlicht een wereld van vuur en verschrikking om zich heen wentelen. Laaiende vlammen; grijnzende koppen. En hij rukt aan de belknop, die hij nu in zijn hand had en niet meer los kon laten.

Alles verstilde, plotseling. Zelfs de dreunende bominslagen. Zelfs het dreigende ronken van de vliegtuigmotoren. Heel die wentelende wereld verstilde, verstrakte. Alles in hem trok zich samen. Alleen zijn bloedeloze lippen prevelden nog:

„toeval... toeval... toeval... toeval?” Toen hij tot zichzelf kwam, stond hij in de gang van het huisje. En tegenover hem stond de vrouw. Een vrouw, zoals zijn moeder was geweest. Mager. De bleke handen gevouwen. De bleke wangen ingevallen. Een tandeloze mond. Sluik grijs haar. En ogen... zoals zijn moeder had.

Wat haar tandeloze mond zei verstond hij niet. Maar wat haar ogen zeiden, begreep hij. Ogen, vol liefde, vol mededogen, maar die ook konden fonkelen van haat.

En haar magere, bleke handen, die hem steunden en hem het gevoel gaven, dat nu aan alle ellende een eind was gekomen.

Toen Karl Holstein — misschien een dag, misschien twee dagen later wakker werd, stond de vrouw voor het bed, waarin hij had geslapen. Aan een tafel, waarover een rood geruit zeiltje lag, zat een man — een lange, magere man met smalle gebogen schouders, te eten.

„Gaat het nu beter?” vroeg de vrouw. En zelfs haar stem leek op die van zijn moeder. De man keerde zich om. Ook zijn gezicht was mager en bleek, zijn wangen ingevallen.

„Ja,” zei Karl Holstein. Hij zei het heel zacht, want zijn hele mond, zijn lippen, zelfs zijn tong leek opgezwollen.

„Het is goed, dat je hier aanbelde... bij ons,” zei de vrouw.

De man begon weer te eten maar mompelde ook:

„Ja, dat is goed geweest...”

In Karl Holsteins brein drong de gedachte op, dat hij dit niet van tevoren had kunnen weten. Hij stamelde, dat hij teveel aan het toeval overgelaten had.

„Toeval? Teveel aan het toeval overgelaten?” vroeg de vrouw. Over haar door zorgen gegroefd gezicht gleed een glimlach. Ze legde haar hand op Karls hand. „Je zou teveel aan het toeval overgelaten hebben, als je ergens anders, ik bedoel in een andere wijk, aangebeld had. Maar hier... bij ons... waar alleen arbeiders wonen? Nee, dat had je goed overlegd. Als je ergens hulp mocht verwachten, was het hier...”

„Ja,” stemde Karl Holstein toe. Toen sliep hij meteen weer in. Onder de mensen, waar hij nu was, kon hij zich veilig voelen.

K. v. d. GEEST.

Steden worden niet verwoest door kritiek

ALS schrijver ken ik de macht, die woorden hebben — dit zeg ik met trots en bitterheid. Woorden kunnen iemand helpen om een held te worden, zij kunnen hem opwekken om edele daden te volbrengen, zij kunnen in zijn hart de liefde aansteken, en woorden kunnen iemand wreed maken, hem verdoven, zijn geweten in slaap sussen, hem tot slechte daden prikkelen. . . .

Moordenaars worden niet in een dag gemaakt, moordenaars worden opgeleid, getraind vanaf hun jeugd. Verschillende Amerikaanse kinderbladen publiceren „strips”, waarin de „superman”, een nieuwe variatie van de nazi-„Uebermensch”, Russen doodt. Er zijn strips waarvan Ilse Koch, die mensen doodde om hun vel, de heldin is.

Als iemand zegt dat ik vooringenomen ben, dat ik alleen één kant beschuldig, zal ik antwoorden: het is mogelijk om tekortkomingen en fouten in onze pers te vinden. Het is mogelijk dat men de een of andere beschouwing vindt, waarin oppervlakkig of onrechtvaardig over het een of andere aspect van het culturele leven in het Westen wordt geoordeeld; maar nooit heeft een enkele vooraanstaande politicus, een enkele afgevaardigde, een enkele journalist of onderwijzer in de Sowjet-Unie opgeroepen tot de oorlog tegen de Verenigde Staten of enig andere mogendheid. . . .

Het Sowjetvolk brengt kritiek uit op het kapitalistisch stelsel en zal dit blijven doen. Op hun beurt mogen de verdedigers van het kapitalistisch stelsel kritiek brengen op de Sowjet-economie en de Sowjet-ideologie. Steden worden niet verwoest en kinderen sterven niet door kritiek, al is deze nog zo scherp. Zelfs de scherpste kritiek verhindert niet de uitwisseling van stoffelijke en geestelijke waarden, die noodzakelijk is voor de ontwikkeling van de mensheid.

ILJA EHRENBURG

Over het ontstaan van het leven op aarde

(Bewerkt naar A. I. OPARIN, lid van de Academie van Wetenschappen van de U.S.S.R.)

ONZE planeet wordt door de meest verschillende vertegenwoordigers van de levende wereld bevolkt, vanaf de kleinste microben, die zonder microscoop onzichtbaar zijn, tot aan de verst ontwikkelde dieren en planten. Alle wateren, velden en bossen, steppen en bergen, dalen en kloven, de toendra-gebieden en de moerassen van de tropen — ja zelfs het gloeiende

woestijnzand bergen ontelbare levende wezens.

Waar komt dit leven vandaan? Hoe heeft het zich op onze planeet ontwikkeld? Toen deze zelf ontstond en nog gloeiend en in vloeibare toestand was, was hij niet geëigend als verblijfplaats voor levende organismen, daar de hoge temperatuur dit onmogelijk zou hebben gemaakt en ook alle andere levensvoorwaarden ontbraken.

Aan het einde van de vorige eeuw heeft Friedrich Engels reeds de stelling verdedigd, dat de levende wezens uit niet-levende materie zijn ontstaan en dat zij het resultaat zijn van een langdurige ontwikkeling van eenvoudige naar meer gecompliceerde vormen. Het leven is niets anders dan een bijzondere bestaanswijze van de materie, het vertegenwoordigt een bepaalde trap, een bepaalde etappe van de historische ontwikkeling van de natuur.

Tegenwoordig is onze wetenschappelijke kennis zo ver gevorderd, dat wij de voortdurende ontwikkeling van de natuur kunnen samenvatten — de ontwikkeling die uiteindelijk heeft geleid tot het ontstaan van het leven op aarde. Wij weten nu, dat binnen in de aarde verbindingen van koolstoffen met metalen aanwezig zijn, de z.g. carbiden. Ten tijde van het ontstaan van onze planeet drongen deze carbiden naar het aardoppervlak en kwamen daar met de waterdamp in de dampkring in aanraking. Reeds de grote Russische geleerde Mendelejew bewees, dat zich bij deze wijze van chemische inwerking de eenvoudigste organische stoffen, de koolwaterstoffen, moesten vormen. Aanvankelijk bleven zij binnen de dampkring, maar toen de temperatuur geleidelijk daalde en uit de dampkring regenbuiën neerstroomden op de aarde en de eerste oceanen ontstonden, gingen de koolwaterstoffen over in het water van deze zeeën en nu ondergingen zij andere gedaanteveranderingen: zij verbonden zich met zuurstof en stikstof, hun kleinste deeltjes, de moleculen, werden steeds gecompliceerder.

Begin van de strijd om het bestaan

De organische chemie leert ons, dat in het water van de „oerzee” op deze manier uit de koolwaterstoffen alle gecompliceerde en hoger-georganiseerde verbindingen moesten ontstaan, vooral de eiwitstoffen, waaruit tegenwoordig alle levende wezens bestaan. Oorspronkelijk waren deze stoffen in oplosbare toestand, en zij hadden nog niet de structuur, die typisch is voor levende wezens. Maar toen de oplossingen van de eiwitten zich met elkaar vermengden, scheidden zich daaruit bijzondere halfvloeibare, geleidelijke stoffen af. Hoewel deze „coacervaten”*) slechts eenvoudige, in de hun omringende vloeistof zwevende druppeltjes waren, bezaten zij reeds een geheel eigen inwendige structuur. De deeltjes van de stof waren daarin niet planloos verstrooid, maar eerder op een bepaalde wetmatige wijze geordend. Bij de vorming van de coacervaten ontstonden ook reeds de beginvormen van een zekere organisatie, hoewel deze nog zeer primitief was en weinig weerstand had. Maar deze organisatie had grote betekenis voor het bestaan van de afgescheiden druppeltjes. Elk van deze samenstellingen van uitgevlokte deeltjes, die zich in de oplossing van deze of gene stof bevond, heeft de eigenschap om van deze stof bezit te nemen, hij verbindt zich chemisch met hem en groeit op zijn kosten.

De uitgevlokte eiwitten, die in de oerzee ontstaan waren, kwamen in het water in aanraking met verschillende organische en anorganische stoffen, zij leefden op hun kosten en absorbeerden deze, zodat een voortdurende groei

*) Coacervaten — uitgevlokte eiwitten. Het water, dat door de samensluiting der eiwitdeeltjes wordt vastgehouden, bevat chemische stoffen die met het eiwit reacties aangaan. (Noot v. d. vert.).

en een overeenkomstige vermeerdering van de coacervaten plaatsvindt. Maar naarmate deze groei tot stand kwam veranderde zich ook hun kwalitatieve gesteldheid. Hun organische structuur, die in de oorspronkelijke coacervaten nog betrekkelijk primitief was, ontwikkelde zich geleidelijk door steeds nieuwe omvormingen.

Ons baserend op de studie van de eenvoudigste levende wezens in onze tijd zijn wij nu in staat, de steeds stijgende vervolmaking in de organisatie van de eiwitcoacervaten te volgen. Deze voerde tenslotte tot het ontstaan van ook in kwalitatief opzicht nieuwe vormen van de bestaanswijze van de materie, tot het ontstaan van de eenvoudigste levende wezens. De bouw van deze primaire organismen was reeds belangrijk volmaakter dan die van de oorspronkelijke eiwitcoacervaten, maar toch nog onvergelykelijk veel primitiever dan die van de allereenvoudigste levende wezens die wij in onze tijd kennen. Maar op grondslag van een natuurlijke selectie (teelkeuze) heeft deze bouw zich voortdurend hoger ontwikkeld, verbeterd en zich steeds beter aan de omstandigheden, waaronder de eerste organismen moesten leven, aangepast.

Van eencelligen tot meercelligen

In de tijd van het eerste leven waren alle organismen alleen eencellige wezens. Het was een grote gebeurtenis in de geschiedenis van de geleidelijke ontwikkeling van de natuur, toen meercellige organismen — verbindingen of „socialisaties” van eencelligen — ontstonden. De levende wezens werden steeds ingewikkelder en veelzijdiger. In de loop van deze vele miljoenen jaren maakten de bewoners van de oceaan een geweldige verandering door. Grote waterplanten ontstonden, en in hun wier leefden talloze poliepen, weekdieren, schaaldieren en zeevormen. Het leven kwam in een nieuw tijdperk, het palaeozoïcum (de „oudheid” van de ontwikkeling van de aarde), dat meer dan driehonderd miljoen jaren omspande.

In het begin van dit tijdperk concentreerde het leven zich uitsluitend op de zee, waar zich allerlei soorten waterplanten en -dieren ontwikkelden. In de tweede helft van de oudheid echter begonnen planten en dieren ook snel het drooggekomen land te bevolken. In de moerassige wouden van de steenkooltijd groeien reusachtige paardenstaarten, boomvarens en wolfsklauwen. Een beetje later verschijnen naaldbomen. Tegelijkertijd ontstaan steeds meer soorten landdieren. Eerst de amfibieën (b.v. kikker, salamander) en daarna de reptielen (b.v. slangen, krokodillen). Het volgende tijdperk van de aarde is het z.g. mesozoïcum (middeleeuwen van de aarde), dat eveneens vele miljoenen jaren duurde. Het bestrijkt de tijd van de ontwikkeling van de reptielen. Reusachtige „dinosauren” beheersten het vasteland, in de zeeën zwommen „ichtyosauren” en de lucht was bevolkt door de afschuwelijke „pterosauren”.

Het einde van het mesozoïsche tijdperk brengt de aflossing van de reptielen door de vogels en zoogdieren. Hun bloeitijd is de neozoïsche periode (de nieuwe tijd), waarin wij ons tegenwoordig nog bevinden. Pas in zijn laatste gedeelte, de tijd van het quartair, ontwikkelde zich de mens uit de aap, en ontstond de overige wereld van hogere levende wezens, die wij nu kennen.

Zo verschaft de wetenschap ons op grond van streng gecontroleerde feiten het beeld van het ontstaan en de ontwikkeling van het leven. Tegelijkertijd opent de materialistische levensopvatting voor ons de perspectieven van een onbegrensde onderwerping van de levende natuur aan de menselijke wil, die haar bewust en planmatig kan omvormen.

KRONIEK

(15 April—15 Mei)

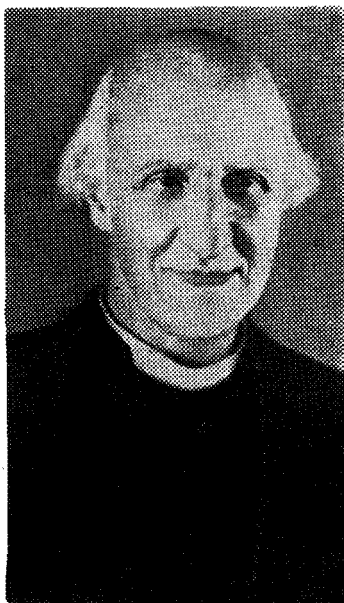
APRIL

- 17 Publicatie van de resultaten van het eerste na-oorlogse Vijfjaren-plan in de S.U. De industriële productie was in 1950 73% hoger dan in 1940; het plan voor de industrie werd volbracht in 4 jaar en 3 maanden.
  - De Ned. Bank verhoogt het wissel-disconto, dit betekent een nieuwe lastenverzwaring voor de middenstand en prijsverhogingen.
  - Het Ned. Inst. voor Publ. Opinie publiceert de uitslag van een enquête over de oorlog in Korea. 65% van de ondervraagden was voor het beëindigen van de oorlog.
- 18 De ministers van buit. zaken van Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg ondertekenen het Schuman-plan, waardoor de steenkool- en staalindustrie van deze landen onderworpen worden aan Amerika.
- 20 Min. Liefstinck kondigt bezuinigingen tot een bedrag van 219 miljoen op de Begroting 1951 aan. N.a.v. een tussen de Benelux-landen gesloten verdrag zullen de indirecte belastingen in Nederland met 28 miljoen gulden worden verhoogd.
- 21 Algemene veenstaking in Drente.
  - In de Spaanse steden Bilbao, San Sebastian en de gehele provincie Guipuzcoa breken grote stakingen uit.
  - De Eng. Min. van Arbeid Bevan treedt af, als gevolg van de ontevredenheid onder de werkende massa over de Britse oorlogsbegroting.
- 27 De veenstaking in Drente is met een overwinning geëindigd. O.m. zal het uurloon met 10% worden verhoogd.
  - In Indonesië is een nieuwe regering gevormd, met Sukiman van de Mohammedaanse Masjumi-partij als premier.

MEI

- 1 Truman vraagt aan het Congres 66,6 milliard dollar voor zijn oorlogsbegroting.
  - Min. In 't Veld deelt mede, dat op het bouwprogramma 1951 260 miljoen gulden zal worden bezuinigd.
  - De Min. van Oorlog maakt bekend, dat op zijn begroting van 1950 5,2 miljoen extra zal worden aangevraagd voor het onder de wapenen roepen van de lichte 1949-II.
- 4 Amerika eist van alle bij de UNO aangesloten landen stopzetting van de handel met China.
- 7 Het Chinese Rode Kruis protesteert tegen het gebruiken van gevangen Chinese vrijwilligers voor bacteriologische experimenten door de Amerikanen.
- 8 1.600.000 ambtenaren in Italië voeren staking van 24 uur voor hoger loon door. Het gehele verkeer is verlamd.
- 10 Generaal Eisenhower bezoekt Nederland.
- 15 De Am. bezettingsautoriteiten in Japan maken bekend, dat zij sinds Maart 1950 236 Japanse oorlogsmisdadigers hebben vrijgelaten.
  - In Singapore beginnen geheime besprekingen tussen militaire vertegenwoordigers van Engeland, Amerika, Frankrijk en „waarnemers” van Australië en Nieuw-Zeeland.

HEWLETT JOHNSON, de bekende zeer
eerwaarde deken van Canterbury, de man,
die in ons land over de vrede wilde komen
spreken, is hier niet toegelaten.

Verhinderd is dus dat U van man tot man
met hem zou kunnen spreken.
Wat niet verhinderd kan worden, is, dat
ge nog heden het boek koopt

„De Mensheid wordt volwassen”

336 pagina's in linnen band - Prijs f 5,75
waarin Hewlett Johnson vertelt van zijn
lange reiservaringen in de na-oorlogse
Sowjet-Unie.

Als eerste deeltje in de Pegasus Roman
Reeks 1951 verscheen:

Li Joe-Ts'ai

De Dorpszanger

De auteur van dit boekje behoort tot één van de belangrijkste schrijvers van het nieuwe China. Zijn stof put hij uit de grote veranderingen welke in China plaats vinden. Dit boekje is hiervan een voorbeeld.

De Dorpszangers en alle 5 andere romans welke in deze reeks dit jaar zullen verschijnen t.w.:

ZONNIGE OEVER	van Vera Panowa
DE MIJNINGENIEUR	van A. Wolosjin
HET LIED DER VRIJHEID	van Bela Illés
DE LAATSTE HOOIMIJT	van Elmar Grien
DE WEG NAAR HET LEVEN	van A. Makarenko
	(Deel II)

zijn in één nieuw kleed gestoken. De uitvoering is nu af. Een fraai stofomslag in 3 kleuren, heel linnenband, uniforme instempeling, enz.

Prijs f 2.75 per exemplaar

Kent U reeds de voordelen van intekening op deze reeks?
Vraagt inlichtingen bij de boekenfunct. in Uw woonplaats of bij

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25, A'dam, telefoon 30822, giro 173127.

POLITIEK EN CULTUUR

De rode Juli

Problemen van de vredesactie

Documenten over Korea

6e Jaargang No. 7

Juli 1951

Maandoverzicht	289	Antwoord op enkele schijnargumenten, P. Courtade	316
De rode Juli, Henk Gortzak	295	Onderwijsvernieuwing en klassemaatschappij, Dr J. Engels	320
Albraak der burgerlijke democratie, G. van Praag.	301	Bericht van de redactie	324
Om de vrijheid van Piet v. Staveren G. Geelhoed	308	Het Huwelijk, S. Antonow	326
Gebrek aan zelfvertrouwen - de ernstigste tegenstander van de vredesactie, M. Bakker	313	Documenten over Korea	331
		Kroniek	335

Voor alle buitenlandse marxistische tijdschriften naar

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25, Amsterdam - Telefoon 30822 - Giro 173127

Een greep uit onze collectie:

Labour Monthly,	Engels maandblad	f 0,70
Modern Quarterly,	Engels kwartaal-orgaan . . .	f 1,75
Nouvelle Critique,	Frans maandblad	f 1,25
Democratie Nouvelle,	Frans maandblad	f 1,40
Neue Zeit,	Russisch weekblad	f 0,25
	Verschijnt in 't Engels, Duits, Frans en Russisch.	
People's China,	Bevat artikelen over 't nieu- we China	f 0,55
	Verschijnt 2 x per maand.	

Vraagt gratis proefnummer !!

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25, Amsterdam - Telefoon 30822 - Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

DE imperialisten hebben angst voor de vrede. Dit is voor hen een dreigend spook, dat hun vette winsten belaagt. Die vrees duikt herhaalde malen in de pers op. Zo vinden wij in de New York Herald Tribune van 30 Mei 1951 een wel zeer opmerkelijk artikel dat genoemd blad zonder commentaar uit het dagblad Kansas City Star overnam en dat dus de volledige instemming van de Tribune wegdroeg.

„Wij willen tot de beurslieden een troostend woord zeggen, wanneer dit in deze onrustige dagen mogelijk is. De beurs is natuurlijk een hoogst gevoelige instelling en zij reageert zeer snel op alle berichten en geruchten over de veranderingen in de financiële zaken en politieke wereld. Maar zou het voor de beurs niet mogelijk zijn, standvastiger te worden tegen dat, wat als de „schrik voor de vrede” bekend is?

Enige dagen geleden was het voor de beurs een van haar slechtste dagen. Zij was over haar zelf en over het verloop van de geschiedenis der mensheid onzeker. Maar moet de hoop op vrede of de vrede zelf indien deze komt, zo'n vreselijke zaak zijn, dat de beurs uit angst voor de vrede in paniek aandelen op de markt werpt?

Tegelijkertijd met de baisse spraken de beurslieden over de onrust in Perzië en andere delen van de wereld. Welnu, de beurs of degenen die haar beheersen, zullen toch in staat moeten zijn, de situatie uit te balanceren, zodat wanneer het ergste zou komen en wij in Korea vrede zouden hebben, wij de troost zouden hebben, dat oorlog op een andere plaats dreigt.”

Op huis-, tuin- en keuken-manier gezegd, betekent dit: de vredeskrachten brengen ons geduchte slagen toe; maar daarom behoeven wij niet te wanhopen, want we weten immers dat overal in de kapitalistische wereld, met Amerika aan het hoofd, de oorlogsvoorbereiding versneld wordt.

De winsthonger kan alleen nog maar voldoende bevredigd worden door de oorlog. En om deze te bereiken zijn zij bij Hitler in de leer gegaan. Immers, om oorlog te voeren hebben zij de mensen nodig. Naast de ontzaglijke bedragen, die voor de bewapening besteed worden en op de schouders van de vrede-lievende werkende bevolking worden afgewenteld, wordt een spel van leugen en bedrog gespeeld en wordt tegelijkertijd getracht de democratische krachten en in de eerste plaats de com-

munistische partijen de mond te snoeren en een onbepaalde heerschappij van de reactionnaire krachten tot stand te brengen.

Hoe wordt dit gedaan?

In de eerste plaats tracht men op allerlei manieren de communisten uit de vertegenwoordigende lichamen te verdrijven en te weren. De laatste voorbeelden hiervan zijn Finsterwolde in ons land. De ingevoerde kieswetten van Italië en Frankrijk zijn er ook het bewijs van. Ook in ons land is men aan het dokteren en tracht men dit reeds formeel binnen de bestaande wetten gedaan te krijgen.

In de tweede plaats tracht men de arbeiders en andere werkers wijs te maken dat zij een offer moeten brengen en wordt hun levensniveau omlaag gebracht met de bewering dat dit de schuld van Moskou is. Met het bekende trucje van de dief, die zelf houdt de dief roept, zegt men dat Moskou oorlog wil, dat het conflict door Moskou is aangesticht. De onzinnigheid hiervan is meermalen aangetoond, thans opnieuw door de documenten, die wij in dit nummer brengen. Vooral de leiders van N.V.V. en P.v.d.A. beijveren zich om dit argument uit en te na te gebruiken om de arbeidersklasse verdeeld te houden en hun de verslechtingen te doen slikken.

Ad Vermeulen verklaart in een interview, afgedrukt in De Stem van de Arbeid het volgende:

„Vraag: Welke zijn de oorzaken, dat we opnieuw in de knel zitten?

Antwoord: Geen andere oorzaak, dan de voortgaande communistische agressie, thans in Korea. Deze steeds toenemende agressie van het communisme dwong de vrije landen tot ingrijpen in de vorm van gewapend verzet, omdat na de oorlog duidelijk gebleken is, dat praten met communisten geen zin heeft, tenzij men over de middelen beschikt om de Russen aan hun woord te houden.”

Het zijn leugens en hij weet het. Waar en wanneer heeft de Sowjet-Unie een gesloten overeenkomst overtreden? Nooit of te nimmer.

De ontstemming onder de arbeiders is echter zo groot, dat hij ze tegelijkertijd met beloften tracht te paaien. Hij zegt ook in dit interview, dat „er in de loop van de maand Juni een beslissing zal vallen over de ruimere compensatie.”

Deze zoethouderij is reeds door de feiten achterhaald. Het bestuur van de Stichting van de Arbeid, derhalve ook Ad Vermeulen, heeft meegedeeld, dat aan de hand van de indexcijfers van 15 April tot 15 Mei met voldoening is vastgesteld, dat in het prijsniveau een stabilisatie is opgetreden en dat er geen aanleiding tot het nemen van compensatie-maatregelen bestaat. Er zal een diepgaande analyse gemaakt worden tot aan de aanvang van de winterperiode en dan zal men de kwestie nog eens bekijken. Het is een cynische uitspraak. Een N.I.P.O.-onderzoek heeft immers aangetoond, dat 71% van het Nederlandse volk de 5% loonsverhoging onvoldoende vindt. Alles wijst er op dat er maar één uitweg is, de eensgezinde strijd van de arbeiders van welke richting dan ook voor de 10% loonsverhoging.

De leiders van het N.V.V. en de P.v.d.A. beschermen de grote

winsten van de grote kapitalisten. En dat is de wens van Amerika.

Op 24 Mei heeft Truman een belangrijke rede gehouden, waarin de politiek van de Europese staten wordt voorgeschreven:

„De Europese landen, die bewapenen, worden door de geprojecteerde verhogingen voor oorlogsproductie en voor de gewapende strijdmachten verplicht om grote hoeveelheden menselijke arbeidskracht en andere economische hulpbronnen te onttrekken aan de productie van artikelen bestemd voor het verbruik, voor investeringen en voor export....

Om deze zware militaire lasten te dragen zullen onze Europese partners maatregelen moeten nemen om de belastingen te verhogen en zij zullen al hun hulpbronnen moeten mobiliseren door economische controle....

Elke merkbare opgang is noodzakelijkerwijze een kwestie van lange adem, in de eigen pogingen van deze landen zullen de private investeringen en de openbare leningen de belangrijkste rol moeten spelen. Zorgvuldig uitgekozen technische hulpplannen en een begin-ontwikkeling, gebaseerd op leningen, vormen een tastbare manier om de privé-winsten te vergroten, zelfs binnen een betrekkelijk korte termijn.”

Truman zegt dus, dat, wil men de oorlogsindustrie snel opbouwen, daarin de gelden van de grote kapitalisten moeten worden belegd, en dat, om dit voor hen aantrekkelijk te maken, door allerlei hulp aan die industrieën de winsten voor de kapitalisten aanzienlijk verhoogd moeten worden.

De gelden, die Amerika verstrekt, kunnen slechts een klein onderdeel vormen. United Press meldt:

„Men schat in officiële kringen van Washington dat in Juli 1952 de landen van het Atlantisch Pact voor hun defensie op zijn minst vijf maal zoveel zullen hebben uitgegeven als het bedrag van de totale hulp, welke zij van de Verenigde Staten sinds het begin van de oorlog in Korea hebben ontvangen. Men denkt dat deze hulp, zowel militair als economisch, op die datum dan het cijfer van 16.500.000.000 dollar zal bereiken.”

En daarom mogen de arbeiders geen loonsverhoging hebben. En daarom moeten de belastingen die de massa het zwaarst treffen, worden verhoogd. Dat is de ware achtergrond van de woorden van Ad. Vermeulen. Hij weet zeer goed, dat met een dergelijke politiek het prijspeil niet gestabiliseerd kan worden. Hij weet zeer goed, dat de Economische Commissie der Verenigde Naties het volgende heeft vastgesteld:

„Europa moet er rekening mee houden, dat de detailprijzen verder zullen stijgen, in sommige gevallen zelfs meer dan zij reeds gestegen zijn.”

Door de oorlogsvoorbereiding wordt onze onafhankelijkheid steeds meer ondermijnd. De laatste maatregelen van Amerika spreken een taal, die niet is mis te verstaan. De Amerikaanse regering heeft namelijk een lijst van honderdduizenden goederen gepubliceerd, die in de landen, die van Amerika afhankelijk zijn, niet meer naar de Sowjet-Unie, de Volksdemocratische landen en de Chinese Volksrepubliek mogen worden geleverd. Dit geschiedt op straffe van inhouding van economische steun. Hierdoor wordt de handel met Oost-Europa volledig lamgelegd. Oorlogsmaatregelen, die tegelijkertijd de economische chaos in de West-Europese landen vergroten en ze nog williger instrumenten in de handen van Amerika trachten te maken. Zoals uit de uitlatingen van Truman blijkt, staat Amerika alleen een kleine groep mono-

polie-kapitalisten toe, om vette winsten te maken, om deze „onvaderlandslievende schobbers”, om een oude uitdrukking te gebruiken, in hun vaarwater te houden. De verklaringen van het dagelijks bestuur van onze partij geven duidelijk de situatie weer:

„Deze stap is een nieuwe daad van agressie der Amerikaanse oorlogsdrijvers, gericht tegen de vredelievende volkeren van de gehele wereld, die in strijd voor de vrede, toenadering en samenwerking tussen de volkeren als basis voor de vrede noodzakelijk achten.”

En

„Het is een onterende aantasting van de nationale zelfstandigheid en een verdere stap tot volledige kolonisatie door Amerika, waaraan de regering Drees—Stikker—Teulings tot nu volledig heeft meegewerkt.”

Onder druk van de openbare mening hadden de drie Westelijke mogendheden Amerika, Engeland en Frankrijk erin toegestemd om een voorconferentie te houden, ter vaststelling van de agenda voor een vier-mogendheden-conferentie, om aan de noodlottige herbewapening van Duitsland en de spanningen in Europa een eind te maken. Reeds bij het begin kon men uit de Amerikaanse persstemmen beluisteren; dat in het houden van de conferentie werd toegestemd om deze te doen mislukken, dan de schuld hiervan op de Sowjet-Unie te schuiven en zodoende een reden te meer in het leven te roepen om de oorlogsvoorbereidingen te doen versnellen. Het verloop heeft bewezen, dat dit door de vredeswil van de Sowjet-Unie niet kon gelukken. De Sowjet-Unie schuwde geen enkel compromis, dat mogelijk was.

Op voorstel van de Westelijke mogendheden zelf was het agendapunt over de oorzaken van de bestaande spanningen in Europa opgenomen. De Sowjet-delegatie deed hierbij het voorstel om het vraagstuk over het Atlantisch Pact en de Amerikaanse militaire bases in de raad van de ministers te bespreken, omdat dit een van de voornaamste oorzaken van de toespitsing van de toestand in Europa was. Daarvan wilden de drie Westelijke vertegenwoordigers niets weten. Davies verklaarde aan journalisten na de betreffende zitting, dat het plaatsen van de kwestie van het Atlantisch Pact op de agenda zou betekenen, dat de militaire voorbereidingen van de Westelijken zouden worden ondermijnd.

Daarop hebben de regeringen van de drie mogendheden een nota naar Moskou gezonden, waarin zij de Sowjet-Unie de keuze lieten tussen de drie agenda-ontwerpen, die reeds hoog en breed in Parijs waren besproken. Tevens vroegen zij de Sowjet-Unie, of zij bereid was om op 23 Juli haar vertegenwoordiger naar de conferentie in Washington te zenden. Op deze manier wilden de drie mogendheden een antwoord uitlokken, dat op het definitieve afbreken van de besprekingen te Parijs zou neerkomen. Dan zou het doel toch nog bereikt worden.

Snel en duidelijk kwam het antwoord van de Sowjet-regering, dat hierop neerkwam, dat zij niets liever wilde dan dat de raad van de ministers van Buitenlandse Zaken zo spoedig mogelijk bijeen zou komen. Zij wilde onmiddellijk haar vertegenwoordiger naar de conferentie in Washington zenden indien te Parijs een

positieve oplossing gevonden werd betreffende het punt over het Atlantisch Pact en de Amerikaanse bases.

Ook hieruit sprak weer de onverzettelijke vredeswil van de Sowjet-Unie. Geen enkel bezwaar werd gemaakt tegen een bespreking te Washington, hoewel Europa oorspronkelijk was afgesproken. Het is echter voor iedereen duidelijk, dat een conferentie zinloos is waar niet openlijk over de twee door de Sowjet-Unie genoemde punten mag worden gesproken. Alle kranten moesten toegeven dat de drie Westelijke mogendheden een nederlaag hadden geleden. De nota werd als een grove fout beschouwd. Zij kunnen er niet onder uit — als zij de vrede willen, dan moeten deze punten besproken worden.

Maar ja, daar zit hem juist de kneep.

Amerika wil, tezamen met Engeland en Frankrijk, in strijd met de gesloten verdragen van Cairo, Teheran en Potsdam, een afzonderlijk vredesverdrag met Japan sluiten. De nota van 10 Juni, die het ontwerp-verdrag van de Verenigde Staten bespreekt, wordt afgewezen. Het is juist deze nota die, gebaseerd op de gesloten overeenkomsten, de grondpeilers ontwikkelt waarop een vreedzame ontwikkeling in Azië mogelijk is.

De V.S. willen Japan evenals West-Duitsland openlijk herbewapenen. Zij willen het oude op revanche beluste Japanse militarisme tot nieuw leven wekken. Zij willen hun troepen na het sluiten van het vredesverdrag niet terugtrekken, maar voor onbepaalde tijd in Japan houden. China, het land dat het langst tegen Japan gestreden heeft, wordt geheel uitgeschakeld.

In de Sowjet-nota wordt aan het slot voorgesteld, dat de ontwerpen van een vredesverdrag met Japan in Juli of Augustus '51 aan een vredesconferentie worden voorgelegd, waaraan de vertegenwoordigers van alle staten moeten deelnemen, die met hun strijdkrachten aan de oorlog tegen Japan hebben deelgenomen.

De Amerikaanse en Britse regering hebben reeds bekend gemaakt, dat zij zo'n conferentie afwijzen.

Uit al deze feiten blijkt dat Amerika en haar satellieten onverpoosd aan de oorlogsvoorbereiding werken. We moeten er ons echter wel van bewust zijn, dat deze politiek niet voortvloeit uit de sterkte van de kapitalistische staten, maar juist uit hun zwakte. De volkeren zijn in staat, zoals Stalin zegt, om de oorlog te verhinderen.

De verkiezingen in Italië, welke de laatste weken gehouden zijn, hebben wel bewezen, dat de opmars voor de vrede niet te stuiten is. Ondanks alle leugenachtige berichten over de nederlaag der communisten, hebben de kranten de enorme stemmenwinst der communisten en Nenni-socialisten niet verborgen kunnen houden.

De katholieke partij van de premier De Gasperi, de christendemocraten, hebben bij deze drie verkiezingen $2\frac{1}{2}$ millioen aan stemmen verloren. Een grotere motie wantrouwen tegen de Amerikaanse politiek kon wel niet gegeven worden. Palmiro

Togliatti heeft verklaard, dat de verkiezingsresultaten een nieuwe politieke toestand kunnen scheppen.

Hij zei o.m.:

„In deze situatie stellen wij voor, dat zich alle politieke tendenties in één eensgezind eenheidsfront verenigen, die een of andere basis in het volk hebben en die het de natie mogelijk zullen maken een nieuwe weg in te slaan.

Daarom stellen wij een program van drie punten voor:

1. Het vormen van een vredelievende regering.
  2. Ontwikkeling van het Italiaanse economische leven op basis van het economische plan der vakverenigingen.
  3. Onvoorwaardelijke handhaving van de grondwet van de republiek.
- Dit plan slaan wij de rechtse socialisten voor, die door het verbond met de christelijk democratische partij een nederlaag geleden hebben. De resultaten van de verkiezingen tonen, dat een nieuwe politieke situatie in Italië geschapen kan en moet worden, onder medewerking van al degenen, die van hun arbeid leven en in het samenwerken van alle partijen die in het volk geworteld zijn en die vrede en vooruitgang der volkeren wensen.”

De overwinning van de Italiaanse arbeidersklasse zal een grote invloed op de gehele internationale arbeidersbeweging uitoefenen. Het moet ook voor onze partij een spoorslag zijn om de strijd voor de vrede met groter enthousiasme en doorzettingsvermogen te voeren.

15 Juni 1951.

Elke zig-zag beweging van de geschiedenis is een compromis — een compromis tussen het oude, dat niet meer sterk genoeg is om het nieuwe te kunnen weren, en het nieuwe, dat nog niet sterk genoeg is om het oude helemaal uit de weg te ruimen. Het marxisme is niet eens-en-voor-altijd tegen compromissen, het acht het gebruik daarvan noodzakelijk, maar dat sluit helemaal niet uit, dat het, als levende en werkzame historische kracht, met alle energie tegen compromissen strijdt. Wie deze schijnbare tegenstrijdigheid niet kan begrijpen, kent de eerste beginselen van het marxisme nog niet.

(LENIN: „Tegen de Boycott”)

DE RODE JULI

IN de geschiedenis van de Nederlandse arbeidersbeweging, zal het verzet van de Amsterdamse werklozen en werkenden in de eerste weken van de maand Juli 1934 voortleven, als de Rode Juli.

De economische crisis, die sinds de dertiger jaren de kapitalistische landen had geteisterd, bereikte in de loop van 1934 haar volle omvang in ons land, toen deze in andere landen reeds aan het afnemen was.

Op het 17e congres van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie, zei kameraad Stalin in het verslag, dat hij namens het Partijbestuur bracht, daarover o.m., dat

„de industrie van de voornaamste kapitalistische landen klaarblijkelijk reeds over het punt van de grootste daling, waartoe zij in de loop van 1933 niet meer terugkeerde, heen was.”

Stalin verbond hieraan de gevolgtrekking, dat het

„aan het kapitalisme gelukt was, ten koste van de arbeiders, de toestand van de industrie een weinig te verlichten, door middel van het verscherpen van hun uitbuiting door het verhogen van de intensiteit van hun arbeid — ten koste van de farmers (boeren), door middel van de politiek van zo laag mogelijke prijzen voor de producten van hun arbeid, levensmiddelen en ten dele grondstoffen — ten koste van de boeren in de koloniën en de economisch zwakke landen door middel van een nog sterkere prijsverlaging van de producten van hun arbeid, in hoofdzaak grondstoffen en ook levensmiddelen.”

Deze pogingen van het kapitalisme om de economische crisis te beperken, gingen gepaard met een toenemende terreur tegen het werkende volk en een steeds openlijker partijkiezen van de sociaal-democratische leiders voor de maatregelen van het kapitalisme.

In Duitsland was Hitler aan de macht gekomen en oefende een meedogenloze terreur uit tegen het werkende volk en zijn partij de K.P.D. De leiders van de rechtse sociaal-democratie en vakbeweging waren voor Hitler gecapituleerd; honend had hij hun toegevoegd, „gij komt, maar gij komt laat.” In Oostenrijk had de „kleine fascist”, de katholieke dictator Dollfuss, het gemeenschappelijk verzet van de sociaal-democratische en communistische arbeiders in bloed gesmoord. In een reeks van andere landen werd een steeds scherpere terreur tegen het werkende volk en de communistische partij in het bijzonder uitgeoefend. In de koloniale landen werd elk verzet van het inheemse volk door het imperialisme in een zee van bloed gesmoord.

Stalin zei over de toestand, die in de kapitalistische landen was ontstaan, o.m.:

„Het is niet te verwonderen, dat het fascisme nu bij de militante burgerlijke politici het meest in de mode gekomen is. Ik spreek niet alleen over het fascisme in het algemeen, maar in de eerste plaats over het fascisme van het Duitse type, dat ten onrechte nationaal-

socialisme wordt genoemd, want bij het allerzorgvuldigste onderzoek is het niet mogelijk, daarin ook maar een atoom socialisme te ontdekken."

Velen in de rijen der arbeidersbeweging, waren van oordeel, dat het kapitalisme weer hoog te paard zat, dat de fascistische maatregelen een uiting waren van kracht. Immers de kapitalisten hadden deze maatregelen toch maar door kunnen voeren, het werkende volk had ze niet kunnen verhinderen.

Stalin wees echter op de onjuistheid van zulk een opvatting, toen hij zei:

„In dit verband moet men de overwinning van het fascisme in Duitsland niet alleen beschouwen als een teken van zwakheid van de arbeidersklasse en als het verraden van de arbeidersklasse door de sociaal democratie, die de weg voor het fascisme heeft vrijgemaakt. Men moet het tevens als een teken van zwakheid van de bourgeoisie beschouwen, als een teken, dat de bourgeoisie al niet meer bij machte is met de oude methode van het parlementarisme en de burgerlijke democratie haar heerschappij uit te oefenen, waardoor zij genoodzaakt is tot terroristische regeermethoden in de buitenlandse politiek over te gaan — een teken dat zij niet meer bij machte is op de grondslag van een vreedzame buitenlandse politiek een uitweg uit de toestand te vinden, waardoor zij genoodzaakt is tot een oorlogspolitiek haar toevlucht te nemen."

Stalin wees op de toenemende weerstand, die deze politiek van het kapitalisme bij het werkende volk uitlokte. „Weliswaar," zo zeide hij, „zijn de volksmassa's nog niet zover, dat zij tot de stormaanval op het kapitalisme overgaan, maar de gedachte aan de stormaanval rijpt in het bewustzijn van de massa."

De strijd van het Spaanse werkende volk, die het fascistisch regiem omver had geworpen, de uitbreiding van de Sowjetgebieden in China, die ondanks de terreur van de verenigde contra-revolutie van de Chinese en buitenlandse kapitalisten tot stand kwam, de kracht van het Franse volk dat, in een gesloten eenheid, de poging van de Franse fascistten om aan de macht te komen verhinderd had, de groei van het revolutionaire verzet in de koloniaal onderdrukte landen, bevestigden de juistheid van Stalins woorden.

IN zulk een periode zette de Nederlandse bourgeoisie, onder leiding van de „sterke" man Colijn, haar aanval op het Nederlandse volk met volle kracht in. Zij werd daarbij volledig ondersteund door de rechtse sociaal-democratische leiders, die het werkende volk voorhielden dat het, in tijden van crisis, zijn loon en arbeidsvoorwaarden niet verdedigen kon, en met de loonsverlaging, die aan het overheidsperoneel en de arbeiders uit de particuliere bedrijven werd opgelegd, genoegen moest nemen. U ziet lezers, dat deze heren altijd hun „argument" voor de verdediging van de verslechteringen, die hun bazen willen doorvoeren, bij de hand hebben. Toen moest de aanpassing en versobering worden aanvaard onder de leuze „het is crisis en nu

kan men geen weerstand bieden." Nu is de doodoener voor de aanvaarding van de verslechtingen, de z.g. „aanvalsplannen van de Sowjet-Unie." Met een variatie op een bekend spreekwoord: als de sociaal-democratische leiders het werkende volk verraden willen, vinden zij altijd wel een leuze.

Niet alleen de lonen van de werkenden, maar ook de karige steun van de werkloze arbeiders, vormden het doelwit van de aanvallen der Colijn-regering. Colijn voelde zich hoog te paard. Had „de sterke man" niet kort te voren, de strijd van de Indonesische en Nederlandse matrozen met bloedig geweld onderdrukt?

Wie zou dan zijn plannen in Nederland in de weg kunnen staan?

Daarom werd, met medewerking van de Tweede Kamer, de post voor de ondersteuning van de werklozen op de Rijksbegroting 1934 van 75 miljoen gulden op 46 miljoen gulden teruggebracht.

De gemeenten werd, met het dreigement van de inhouding van het Rijkssubsidie, de pen op de neus gezet en de reactionaire gemeentebesturen, waaronder dat van Amsterdam, waren niet alleen van ganser harte bereid deze pen op de neus te aanvaarden, maar gingen in menig opzicht nog verder dan door de regering werd geëist.

Wie de debatten in de Amsterdamse Raad op 18 Juli 1934 daarover nog eens naleest, ziet daarvan de voorbeelden duidelijk genoeg. 24.000 Amsterdamse werklozen kregen een gevoelige steunverlaging. Het gemiddelde steunbedrag lag in Amsterdam vóór de verlaging op f 12,72 per week. Het werd teruggebracht tot f 11,16. Een verlaging dus, op het toch al te lage inkomen, met f 1,56 gemiddeld per week of wel 16%.

Een groot gedeelte van de werklozen zag het inkomen met 2 à 4 gulden per week verlaagd. Er waren er, die 5 gulden per week verlaging te incasseren kregen.

In overeenstemming met hetgeen Stalin hierboven zeide, over de methode van de kapitalisten bij de afbraak der burgerlijke democratie en de rechten van het werkende volk, verbood de burgemeester van Amsterdam elke legale, openbare uiting van protest. Aanvragen voor openlucht-meetings en demonstraties werden door burgemeester De Vlugt, geestverwant van Colijn, afgewezen.

Maar dit verbod kon de uiting van het verzet van de werklozen niet breken. Op Woensdagmiddag 4 Juli, toen de eerste verlaagde steunbedragen werden uitbetaald, kwamen in de Harmonie op de Rozengracht de werklozen onder leiding van het Werklozen-strijdcomité bijeen. De zaal bleek te klein om de protesterenden te kunnen herbergen. Na een korte vergadering ging het in demonstratie door de Jordaan.

Het bleek, dat de politie van de burgemeester opdracht had gekregen om met geweld tegen de demonstranten op te treden. Niet alleen dat er gerost werd met de blanke sabel, maar er werd tevens geschoten. Die schoten eisten doden, doch wat de

bourgeoisie en haar knechten er mede dachten te bewerkstelligen, n.l. intimidatie en onderdrukking van het verzet, werd niet bereikt. Integendeel!

De demonstraties namen in de gehele Jordaan snel in omvang toe.

Om zich tegen de politie-terreur te verdedigen wierpen de werklozen allerlei barricades op, verschansten zich in de nauwe straten en dwongen de politie tot de terugtocht.

De gehele Woensdagmiddag en -avond stond de Jordaan in het teken van het actieve protest tegen de steunverlaging. Om de schietende politie te verhinderen versterking te ontvangen, werden de bruggen, die de Jordaan van de overige stadsgedeelten afsloten, door de demonstranten omhooggehaald.

In de loop van deze actie verscheen het manifest van de Communistische Partij, sectie Jordaan, die enerzijds tot uitbreiding van de actie zowel door de werklozen als de werkenden opriep, anderzijds waarschuwde voor provocateurs, die zich onder de demonstranten bewogen en hen tot daden wilden aansporen, die de gerechtvaardigde strijd in discredit moesten brengen. O.a. werd door deze provocateurs het parool verspreid van de gewapende opstand, van bestorming der winkels, etc.

Niet alleen, dat de communistische kameraden vooraan stonden in de strijd, hun manifest, in de eerste uren van de strijd reeds verschenen, gaf helder en klaar de doelstelling en de methode van de strijd voor de werklozen en werkenden aan.

Het geven van de praktische leiding in de strijd, het voeren van de strijd op een hoger plan, wanneer de bourgeoisie de normale weg door haar terreur tracht te verhinderen, werd hier in de praktijk verwezenlijkt.

De demonstraties en acties in de Jordaan begonnen, breidden zich als een olievlek over de gehele stad uit. 's Avonds vonden reeds in de Spaarndammerbuurt massale demonstraties plaats, waaraan ook door werkende arbeiders en vrouwen werd deelgenomen, die door het optreden van de politie, in straatgevechten van zeer grote omvang veranderden. Hierbij werd de politie gedwongen terug te trekken. De volgende dagen zag deze actie niet alleen het deelnemen van de overige stadsgedeelten in Amsterdam, waarbij vooral in de Pijp een hardnekkige en geslaagde weerstand tegen de politie-terreur werd geleverd, maar wat het belangrijkste was, de arbeiders uit de bedrijven, van de bouwwerken en de havens, hadden het signaal begrepen en traden in staking, ter ondersteuning van de werklozen en ter verdediging van hun eigen eisen.

Slechts door het sturen van rijkspolitie, marechaussees en militairen, gewapend met geweren en pantserwagens, kon het Colijn en hen, die zijn maatregelen verdedigden, gelukken hun „orde en rust” op Zondag te herstellen.

Maar de strijdwil en het verzet van de Amsterdamse werklozen en werkenden vond ook zijn weerslag buiten Amsterdam. Overall in het land vonden solidariteits-stakingen en demon-

straties plaats. Duidelijk werd de bourgeoisie getoond, dat de aanvallen die zij tegen het werkende volk kon ondernemen, niet onbegrensd waren.

Zeven doden en ruim tweehonderd gewonden eiste dit gewelddadig optreden van de regering-Colijn. Tientallen arrestaties werden tegen de arbeiders doorgevoerd. In strijd met elke wet, werd het dagblad van de Communistische Partij op Zaterdag 7 Juli in beslag genomen, waarbij de persen moedwillig werden vernield. Dit alles echter kon niet verhinderen, dat de stem van het verzet was gehoord en dat zij, die zich aanvankelijk volledig achter de aanvallen van Colijn gesteld hadden, moesten retireren.

Sociaal-democratische gemeenteraadsleden vroegen in allerijl interpellaties aan, waarin ze op herstel van het oude steunbedrag aandrongen. Zelfs Romme was genoodzaakt zijn stem tegen de regeringsmaatregelen te laten horen. Honderden predikanten vroegen in een telegram het herstel van de oude steunnormen. De R.K. Kamerfractie stelde met spoed een commissie in, die de omstandigheden van de werklozen zou moeten onderzoeken. Prof. Aalberse zag zich genoodzaakt in de partijraad van de Katholieke Staatspartij te waarschuwen voor de mening: „Als het kan (de steunverlaging) moet het gebeuren, maar als het niet kan, moet het ook gebeuren.”

De krachtige afweer van de werklozen en werkenden tegen de regeringspolitiek van honger en onderdrukking, had haar uitwerking niet gemist! De aangekondigde loonsverlaging voor de mijnwerkers werd verminderd, een aantal aanvallen, die zouden worden doorgevoerd, werden teruggenomen.

LET politieke bewustzijn van het werkende volk, dat leerde, dat strijd tegen de uithongering, tegen het groeiend fascisme en tegen de oorlogsvoorbereiding, nodig en mogelijk was, werd door de Juli-gebeurtenissen enorm versterkt.

Colijn had de drukkerij van onze partij in beslag laten nemen en de persen vernield. Dat gebeurde op Zaterdag 7 Juli, 's middags om 2 uur, maar reeds om 4 uur verscheen ons dagblad, weliswaar gestencild, in vrijwel alle delen van de stad, onafhankelijk van elkaar. De partij-afdelingen leerden — en hoe zou deze les ons later onder de Duitse bezetting van ons land te pas komen — snel en zelfstandig te handelen, het hoofd koel te houden in de scherpste strijd en moedig leiding te geven, ook als de strijd andere en scherpere vormen aannam.

Het blad van de kapitalisten, „De Nieuwe Rotterdamse Courant”, dat in die dagen schreef, „dat door de demontage van de pers, de publiciteit van de communisten voor lange tijd was lamgelegd,” kreeg geen gelijk. Geen enkele abonné op ons dagblad ging verloren, een stroom van centen en dubbeltjes en nieuwe abonné's voor onze krant, kwam binnen. Op Maandag reeds verscheen ons dagblad in de afdelingen nog gestencild maar reeds

centraal geredigeerd en enkele dagen later werd de gestencilde krant door een in klein formaat gedrukte vervangen.

De frontale aanval op de Communistische Partij en haar pers, het dagblad van de arbeidersklasse, was mislukt.

IN de strijd leert het werkende volk zijn vrienden en vijanden kennen.

Welnu, de rechtse sociaal-democratische leiders sloegen niet alleen het eenheidsfront, dat door de Communistische Partij werd voorgesteld in de strijd tegen de oorlogsvoorbereiding en het groeiend fascisme af, zij schaarden zich volkomen achter de maatregelen van Colijn.

De z.g. linksen van het slag De Kadt en Tas — de laatste was, toen de strijd uitbrak, naar Antwerpen gevlucht — weigerden niet alleen gemeenschappelijk op te treden tegen het groeiende gevaar van honger, oorlog en fascisme, maar verklaarden, „dat de hoofdvijand het communisme was.” Een stelling die toen bedoeld was om de arbeiders verdeeld te houden in de strijd tegen het Hitler-fascisme en de dreigende oorlog en waarvoor zij zich thans — met dezelfde bedoeling — openlijk in de armen van Truman hebben geworpen. En ook de leiders van het N.A.S. weigerden het aanbod van onze partij voor de eenheid van actie!

Hiermede toonden de rechtse sociaal-democratische leiders en hun trotskistische helpers hun ware gezicht, namelijk als vijanden van het werkende volk, vijanden van de strijd tegen oorlog, fascisme en nood.

Daarnaast ondervonden allen, die de strijd tegen de verslechteringen voerden, die strijd wilden voeren tegen de steeds verdergaande fascisering van het staatsapparaat en tegen de toenemende dreiging van de oorlog, dat niet alleen de communisten hun beste bondgenoten waren, maar dat de Communistische Partij als de leidende partij van het werkende volk en de vredeskrachten, zich vooraanstelde in de strijd.

De zwakte, die de Rode Juli-dagen ons toonden, was, dat de strijd een te beperkte omvang bleef houden en dat de werklozen en werkenden, die onder de invloed stonden van de sociaal-democratische, trotskistische of confessionele leiders, onvoldoende in de strijd werden — of konden worden — betrokken, zodat hierdoor het zo noodzakelijke eenheidsfront van alle vredelievende en democratische krachten in de strijd tegen oorlog, honger en fascisme niet voldoende tot stand kon komen. Dit was in hoofdzaak een gevolg van een te zwakke verankering van de partij in de bedrijven.

Voor deze fouten, waaraan in vele opzichten de sectarische instelling van onze partij mede schuld was, heeft ons Nederlandse volk in de jaren 1940—1945 een zware tol moeten betalen.

Dat het ons toen en in de jaren daarna tot 1940 niet gelukte, het masker van leugen en bedrog, dat door de bourgeoisie en haar helpers, van Vorrink en De Kadt werd gespreid met het

doel de eenheid te verhinderen, te verscheuren, heeft tot gevolg gehad, dat wij in onvoldoende mate onze kracht hebben kunnen ontplooiën in de strijd tegen het uitbreken van de tweede wereldoorlog.

IN die zin betekent een herdenking van de Rode Juli van 1934 meer dan een herdenken alleen.

Het betekent in de eerste plaats, dat wij thans alles in het werk moeten stellen om elke vorm van sectarisme, die nog aan onze partij-arbeid kleeft, uit onze hoofden, uit onze partij en uit ons werk te bannen. Dat wij alles moeten doen, om het net van leugen en laster, dat door het oorlogszuchtig kapitalisme en zijn helpers, wiens namen dezelfde zijn als de hierboven genoemde, en die zich tot taak stellen de eenheid van de vredelievende krachten in de strijd tegen een derde wereldoorlog te verhinderen, te verscheuren. En tenslotte, dat wij met nóg groter élan, met nog grotere vastberadenheid het werkende volk in de strijd moeten leiden tegen de afbraak van de democratische rechten van het werkende volk, tegen de verslechtingen die ook op economisch terrein voor het werkende volk door de oorlogsvoorbereiders worden doorgevoerd, en dat wij niets mogen nalaten om het front van de vredeskrachten in ons land aaneen te smeden en dagelijks te versterken.

H. GORTZAK

Afbraak der burgerlijke democratie

ONS land is een van de oudste burgerlijke staten. Het verkreeg zijn huidige staatsvorm na een lange strijd voor de burgerlijke vrijheden, die begon met de gelukke opstand tegen Spanje. Na de opkomst van het moderne kapitalisme in Nederland ontstond op het einde van de 19e eeuw de georganiseerde arbeidersbeweging. In tientallen jaren van strijd ijverde zij o.a. voor het algemeen kiesrecht, om zodoende invloed te krijgen op het bestuur van het land, provincie en stad. Aan de zijde van de arbeidersklasse streden de meest vooruitstrevende delen van de kleine burgerij en de intellectuelen.

Natuurlijk kon deze strijd ter verkrijging van de parlementaire burgerlijke democratie nooit het einddoel van het wetenschappelijk, marxistisch geschoolde proletariaat zijn. Reeds bij de oprichting van de S.D.P. (de voorloopster van onze partij) in

1909, werd de strijd tegen de overschatting van de parlementaire middelen met kracht ter hand genomen. Maar, op enkele uitzonderingen na, werd er ook nooit nagelaten om op te komen voor de handhaving en uitbreiding van het kiesrecht en de overige parlementaire rechten.

Nooit was ons land een half fascistische staat, zoals thans Amerika. Openlijke achterstelling en intimidatie wegens huidskleur of godsdienst, omkoperijen, geknoei bij de verkiezingen, waren bij ons onbekend. Toch zijn er, onder Amerikaanse invloed, ook op dit terrein enkele tendenzen, die laten zien dat wij waakzaam moeten zijn. In deze dagen van afbraak strijdt de Communistische Partij, en haar gekozen vertegenwoordigers in de openbare lichamen, met de meeste kracht voor de verdediging van de verworven vrijheden. Zij toont daarmee, dat zij de werkelijke draagster is van de beste tradities van het Nederlandse volk.

Aan de hand van enkele voorbeelden zullen wij dit nader belichten.

IN ons Januari-nummer werd reeds, naar aanleiding van de voorgestelde maatregelen tegen de gemeente Finsterwolde, gewezen op het steeds grotere verval van de burgerlijke democratie.

De verschillende gebeurtenissen van de laatste tijd, die in het buitenland hebben plaats gevonden, met name in Frankrijk en Italië, op het gebied van de herziening van het kiesrecht, zijn daarvan een leerzaam voorbeeld. Maar dezelfde strekking op dit terrein doet zich ook in ons land voor. Weliswaar in sommige opzichten nog niet zo openlijk brutaal als in de genoemde landen, maar er is het streven om ook hier hetzelfde toe te passen, als de tijd in de ogen van de heersende klasse daarvoor rijp is. Bovendien is het bij ons de P.v.d.A., die iedere verandering voorstelt als een verdere verdieping en verrijking van „de” democratie.

Zo zei de anti-revolutionnair C. v. d. Heuvel op 22 Mei j.l. bij de behandeling van de nieuwe bepalingen betreffende het kiesrecht en de verkiezingen van de leden van de Eerste- en Tweede Kamer: „Ik zou zeggen, dat het Italiaanse stelsel maar niet moet worden bekeken. Want,” voegde hij er veelbetekenend aan toe: „wij zijn in Nederland *nog niet* (cursief van mij - G. v. P.) aan een dergelijk stelsel toe.” Zeker wèl dus, in deze gedachtegang, wanneer onze invloed zó sterk is, dat de arbeidersklasse een direct gevaar betekent voor de bourgeoisie en hun handlangers, want dan heeft hij en zijn soortgenoten geen bezwaar tegen invoering van deze ondemocratische methoden. Van principieel afwijzen is geen sprake.

Inderdaad heeft men bij de herziening van de Kieswet, die kortgeleden plaatsvond, in vele opzichten een technische verbetering naar voren gebracht, waarbij het stelsel van de bestaande evenredige vertegenwoordiging nog werd gehandhaafd. Ongetwijfeld kon dit ook niet anders, omdat de Grondwet na-

drukkelijk in de artikelen 84 en 85 zegt, dat de Tweede en Eerste Kamer worden gekozen „op de grondslag van *evenredige vertegenwoordiging* binnen door de wet te stellen grenzen.”

Zonder de Grondwet te schenden kan dus het principe van de evenredige vertegenwoordiging niet worden afgeschaft. Natuurlijk is het mogelijk variaties daarin aan te brengen, zoals districten-stelsel met behoud van de evenredige vertegenwoordiging enz., maar die moet krachtens het grondwettelijk voorschrift overal worden gehandhaafd. Ook zulk een districten-stelsel bijvoorbeeld (verdedigd zogenaamd, omdat het de band tussen de kiezer en zijn vertegenwoordiger zou versterken), betekent een nadeel voor het zuivere principe van de evenredige vertegenwoordiging, waarbij het gehele land als één kieskring wordt beschouwd. Een voorbeeld levert de verkiezing in ons land van de Eerste Kamer, waarbij de lijsten, die in de vier kieskringen worden ingedeeld, niet kunnen worden verbonden en stemmen verloren gaan. Voor onze partij bracht dit het nadeel mee, dat wij ondanks de tien procent stemmen die wij in 1946 hadden gekregen, slechts vier vertegenwoordigers in de Eerste Kamer kregen, in plaats van de vijf, waarop wij bij een zuivere evenredige vertegenwoordiging recht hadden.

Toen dan ook bij de behandeling van de bovengenoemde laatste wijziging der Kieswet in de Tweede Kamer gevraagd werd om een staatscommissie te benoemen, om te onderzoeken welke wijzigingen in de evenredige vertegenwoordiging kunnen worden aangebracht (een commissie die er trouwens komt), zei Gerben Wagenaar zeer terecht:

„Onzerzijds is er geen behoefte aan genoemde Staatscommissie en ook niet aan een herziening van het kiesstelsel, omdat, juist met het voorbeeld van Italië en Frankrijk voor ogen, vaststaat, dat het enige doel is, een verslechtering van de evenredige vertegenwoordiging tot stand te brengen. De evenredige vertegenwoordiging heeft onzes inziens in de afgelopen 35 jaar haar doelmatigheid bewezen. De heersende partijen vrezen de groeiende invloed van de arbeidersklasse, in het bijzonder van onze partij. Frankrijk en Italië zijn daarvan de duidelijke voorbeelden. Men schrikt terug voor eigen stelsel, dat logisch een uitvloeisel is van de ontwikkeling der burgerlijke, parlementaire democratie.”

Verder wees Wagenaar er nog op, dat het de vóóroorlogse S.D.A.P. is geweest, die in de kiesrechtstrijd groot is geworden, juist door de evenredige vertegenwoordiging, en dat zij deze ook altijd sterk heeft gepropageerd. Het zijn deze tradities, die thans door onze Partij worden verdedigd.

Uitholling van de evenredige vertegenwoordiging is thans het parool. Van der Goes van Naters was zo heldhaftig, dat hij zich zelf moed insprak, toen hij in het Kieswetdebat verklaarde: „Ik zou het bepaald aandurven, dat driemaal de kiesdeler (nota bene: ongeveer 150.000 stemmen) moet worden bereikt, vóórdat de groep zitting heeft in de Kamer.” Ook de reeds genoemde heer v. d. Heuvel is van mening, dat geen Grondwetswijziging nodig is voor een ingrijpende verandering van de kieswet — „men kan

binnen het raam van de evenredige vertegenwoordiging bepaalde belangrijke wijzigingen aanbrengen."

Kunnen wij, gezien Italië en Frankrijk, in de naaste toekomst in ons land op dit punt gerust zijn? Geenszins. De grondwetswijziging staat voor de deur en zal haar beslag krijgen vóór de verkiezingen van 1952, tot zover is er dan nog geen direct gevaar. Wat zal men dan kunnen proberen? De nadrukkelijke bepaling uit de Grondwet verwijderen, dat er evenredige vertegenwoordiging moet zijn. Daarom waren de boven gememoreerde uitlatingen over een verandering zo veelbetekenend. Reeds in de oorlog bestond de „illegale" werkzaamheid van professor Romme in het brouwen van een nieuwe Grondwet. Daarin wordt, bij veel andere semi-fascistische maatregelen, ook het nadrukkelijke voorschrift van de evenredige vertegenwoordiging geschrapt. Gebeurt dit, bij de a.s. wijziging van de Grondwet, wat verhindert dan de heersende klasse om de Kamer te ontbinden, de evenredige vertegenwoordiging uit de Kieswet te schrappen, als onze invloed zich zal versterken? Bij de uitzending van de troepen naar Indonesië hebben wij de befaamde behandeling gehad van artikel 192 der Grondwet, dat ook eerst nadrukkelijk verbod om zonder hun toestemming dienstplichtigen naar overzeese gebiedsdelen te vervoeren. Grote waakzaamheid op dit punt is zeker geboden. Want al zal onze werkelijke invloed niet verminderen door een bedriegelijk kiesstelsel, het kan zeer zeker gebruikt worden als een demagogisch middel om naar buiten onze invloed te verkleinen, ontmoediging bij de kiezers te voorschijn te roepen in de vorm van: het geeft toch niets, omdat het aantal zetels niet toeneemt. Dat het behalen van stemmenwinst, als uitspraak tegen de oorlogspolitiek van de regering, vooral in deze tijd van enorme betekenis is, spreekt vanzelf.

Natuurlijk moeten wij ons nooit in slaap laten sussen en geloven, dat zolang er verschillende *klassen* bestaan, er ooit sprake zou kunnen zijn van een „zuivere democratie", men kan alleen spreken van *klasse*-democratie. Lenin heeft al terecht opgemerkt: „Zuivere democratie" is een *stompzinnige* fraze, waarmee blijk wordt gegeven, dat men geen begrip heeft van de klassenstrijd en van het wezen van de staat. En: „Terwijl het proletariaat allen vòòrgaat in de strijd en aan de spits van allen strijdt voor de democratie, mag het geen ogenblik de in' de schoot van de burgerlijke democratie rustende nieuwe tegenstrijdigheden en de nieuwe strijd vergeten." (Lenin, Keuze uit zijn werken I, pag. 315). Zesenvestig jaar later is dit meer dan ooit bevestigd en bevestigd, nu het kapitalisme verder is voortgeschreden op de weg naar zijn totale ondergang.

In dit verband zijn de onthullingen in het 5e deel van de Verslagen van de Enquête-Commissie van belang. Toen er zogenaamd gestreden werd vóór de democratie, maakte men in regeeringskringen al plannen om deze na de bevrijding te ontmannen. Generaal Kruls, die als een ware dictator optrad, werd tot voor kort gehandhaafd. Allerlei maatregelen werden beraamd om de

gerechtvaardigde verlangens van de grote massa van de bevolking in de kiem te smoren. Het zijn mede de sociaal-democraten geweest, die in die tijd de verkiezingen wilden uitstellen, omdat zij de invloed van de communisten op de massa vreesden.

Duidelijk komt ook het tekort van een dergelijke Enquête-commissie naar voren. In de Verslagen werd vaak zeer juist en scherp het gevoerde beleid gegispt en veroordeeld, maar de regering weigert om op te treden, zodat bestraffing uitblijft. Het laten voortwoekeren van de gesignaleerde misstanden leidt tot corruptie en politieke moord (Schallenberg, de Velsler-affaire enz. enz) die de burgerlijke democratie ondermijnen en een gevaar betekenen voor de nog bestaande vrijheden.

In de burgerlijke democratie trachten de kapitalisten met duizenderlei kunstgrepen, te kunstiger en doeltreffender naarmate de „zuivere democratie” meer is ontwikkeld, de massa's *uit te sluiten* van het deelnemen aan het bewind.

De verdrijving van de communistische wethouders, het uitsluiten der communisten uit de verschillende commissies in parlement en raad, zijn daarvan een welsprekend getuigenis. Zodoende worden de vertegenwoordigers van tienduizenden kiezers tot tweederangs-vertegenwoordigers gemaakt.

Toch werden al de wetswijzigingen die daarvoor nodig waren, in naam der „zuivere democratie” verdedigd.

Een leerzaam voorbeeld was Finsterwolde. Toen men wettelijk geen basis kon vinden, omdat de Grondwet bij ingrijpen spreekt van grove verwaarlozing, ging men dit begrip aldus verklaren met een niet in de wetstekst voorkomende uitlegging: „handelen in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur.” Het is de bourgeoisie zelf, die zodoende de hoogergeroemde eerbied voor de Grondwet ondermijnt. Zeer juist merkte dan ook Mr. Stokvis op in de Tweede Kamer, toen het wetsontwerp betreffende de voorziening in het bestuur van de gemeente Finsterwolde in behandeling kwam, dat er geen diepgaande staatsrechtelijke beschouwingen, voor nodig zijn om aan te tonen, dat de maatstaf „grove verwaarlozing” ondeugdelijk is, omdat het in zijn vaagheid en rekbaarheid de weg opent tot practijken, die met het wezen van de rechtsstaat (ook zulk een mooi woord van onze „zuivere democratie” - G. v. P.) ten enenmale onverenigbaar zijn.” Inderdaad was deze gehele behandeling een leerzaam voorbeeld van wat de burgerlijke parlementaire democratie in de practijk is. In werkelijkheid worden de klassentegenstellingen in deze gemeente natuurlijk niet opgeheven, integendeel. En de inwoners hebben een duidelijk voorbeeld gekregen van de tekorten van de burgerlijke democratie, waarin de verkregen rechten zonder meer opzij worden gezet.

Een ander voorbeeld, dat ons het verval der burgerlijke democratie duidelijk aantoonst, is de steeds meer afnemende zelfstandigheid der gemeenten.

De autonomie der gemeente — eens een der meest bereden stokpaardjes van onze burgerlijke democratie. Op 29 Juli 1851

werd de thans nog geldende Gemeentewet, een schepping van Thorbecke, afgekondigd. Wij gedenken dus dit jaar het 100-jarig bestaan van deze wet. Natuurlijk werden weer de nodige feestklanken vernomen. Kortgeleden, bij de behandeling van de Kieswet, liet de christelijk-historische heer Beernink echter een zeer pessimistische klank horen. Hij zei: „Van een feeststemming zal echter geen sprake kunnen zijn; er past eer een *begrafenisstemming* in verband met het feit, dat van de gemeentelijke zelfstandigheid zo weinig is overgebleven.” Deze heer kan het zeker weten, want hij is de secretaris geweest van verschillende gemeenten. Wie de zelfstandigheid der gemeenten aanrandt, voerde hij nog aan, bereikt, dat hij de „algemene politieke belangstelling doodt.” Staatsburgerschap moet bij een werkzaam plaatselijk burgerschap beginnen, heeft Thorbecke al eens verkondigd. Ook zei Beernink in dit verband nog, dat het hem onjuist leek om de verminderde belangstelling in de practijk goeddeels op rekening van de evenredige vertegenwoordiging te schuiven, een argument waarmee men ook tracht deze evenredige vertegenwoordiging ter zijde te stellen.

Ook hier dus verval van de burgerlijke democratie. Naarmate de oorlogspolitiek van de regering toeneemt, wordt de zelfstandigheid der gemeenten minder. En in plaats van dat de gemeenten daartegen binnen het raam der wet krachtig stelling nemen, zoals Finsterwolde daadwerkelijk deed en daarvoor dan ook werd gestraft, zien wij een zich ondergeschikt maken van de gemeenten aan de *juist* voor de gemeenten noodlottige regeringspolitiek.

Een treffend voorbeeld is wel datgene wat zich afspeelde op de vergadering van 24 Januari 1951 in het gebouw Tivoli te Utrecht, waar meer dan 1200 gemeentelijke vertegenwoordigers aanwezig waren en waar minister Lief tinck het woord voerde over de medewerking van de gemeenten aan de financiële politiek der regering. De onder-voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Mr. Loeff, burgemeester van 's-Hertogenbosch, zei, dat de gemeentebestuurders de zaak als volgt moesten zien: „De regering wenst de gemeentebestuurders niet te zien als een stel onmondige kinderen, ook niet als van bovenaf geregeerden en ook niet als absoluut zelfstandigen, maar zij wil ons, gemeentebestuurders, zien als mede aansprakelijk en mede verantwoordelijkheid dragend om de moeilijkheden gezamenlijk te overwinnen.”

Zo worden dus de al te gewillige gemeentebestuurders mede verantwoordelijk, óók voor de gevolgde huidige oorlogspolitiek, die zij aldus mogelijk helpen maken. Maar daarmee verzwakken zij zonder protest — omdat zij, zoals dit heet, begrip tonen voor de moeilijkheden van de regering — hun eigen zelfstandigheid.

Deze zelfde voorzitter herinnerde er ook aan, dat op de jaarvergadering van de Vereniging het honderdjarig bestaan zal worden herdacht van de wet, die de gemeentebesturen, zoals hij het noemt: „het kostelijke goed van de gemeentelijke autonomie

heeft gebracht. Willen wij dat kostelijke goed bewaren, dan zullen ook wij, nu de tijden veranderen, ons moeten aanpassen en met name bereid moeten zijn tot vrijwillige medewerking wanneer de regering daartoe een beroep op ons doet."

Mooie woorden, maar door dit „aanpassen" aan de oorlogspolitiek, wordt de zelfstandigheid steeds meer bedreigd, want het militarisme is een alles verslindend monster, dat geen zelfstandigheid naast zich duldt.

Zie hier enkele voorbeelden, die duidelijk, achter de schijn van mooie woorden, aantonen dat de burgerlijke democratie steeds meer in verval geraakt, een bevestiging van ons theoretisch inzicht in deze periode van toenemende oorlogsvoorbereiding in het tijdperk van het ondergaande kapitalisme. Om ook op dit terrein het in lange strijd veroverde te behouden, is strijden voor het behoud van de vrede een noodzakelijkheid.

Het is de taak van onze partij en ook van onze vertegenwoordigers in de openbare lichamen, om te strijden voor het behoud van de rechten die wij bezitten, en samenwerking te zoeken met allen, die van deze grote goederen der burgerlijke democratie overtuigd zijn. Wij zijn geen voorstanders van afbraak van de daaruit voortvloeiende rechten, integendeel, wij zijn de enige partij die strijdt voor de uitbreiding en vervolmaking van deze rechten, om zodoende te komen tot een maatschappij, waarin het recht van ieder op werk en welvaart is verzekerd: de socialistische maatschappij, die volgens het woord van Lenin, *millioenen malen democratischer is dan welke burgerlijke staat dan ook.*

G. v. PRAAG

De strijd om de vrijheid van Piet van Staveren

AN niets heeft de regering van het groot-kapitaal zulk een hekel als aan onrust en ontevredenheid in z'n gezagsapparaat, de gewapende macht.

De gewapende macht dient in de kapitalistische maatschappij de belangen van het kapitaal. Door middel van de gewapende macht hebben de vooraanstaande kapitalistische landen hun koloniaal bezit opgebouwd. Door middel van die macht pogen zij de bevrijdingsstrijd van de onderdrukte koloniale volken de kop in te drukken. Zij hebben hun onderlinge concurrentiestrijd door middel van hun legers uitgevochten. Ze bedreigen er thans het land van het socialisme mee, het nieuwe China, en de staten van de volksdemocratie.

De gewapende macht heeft in de kapitalistische maatschappij ook een binnenlandse functie. Zoals elders in dit blad door Henk Gortzak in zijn artikel over de Juli-dagen van 1934 wordt uiteengezet, werden toen onderdelen van het leger in Amsterdam gestationeerd.

Waaruit bestaan het leger en de vloot? Ze worden in hoofdzaak gevormd door dienstplichtigen, d.w.z. de zoons van de gewone mensen. Lenin heeft meermalen over het leger gesproken als over arbeiders en boeren in uniform.

Het is begrijpelijk dat de klassenconflicten die zich in de gehele maatschappij laten gelden, evenzeer kunnen worden waargenomen binnen de gewapende macht.

Vroeger, in de periode van de huurlegers, van uitsluitend beroepssoldaten, lagen de verhoudingen anders. Toen scheidde een muur van belangentegenstellingen dit beroepsleger van de onderdrukte bevolkingsgroepen. Thans is het veeleer zo, dat de arbeiders en boerenjongens, de zoons van de kleine burgerij, in uniform, door een keten van belangengemeenschappen met het volk zijn verbonden.

Het is duidelijk, zoals in de aanvang van dit artikel is betoogd, dat het de regering-Drees uiterst ongelegen komt, dat het verzet in het leger of op de vloot tegen de door haar gevoerde politiek, openlijk naar buiten barst, zoals dat in het geval Piet van Staveren geschiedde.

IN de geschiedenis is het meermalen gebleken, dat de arbeider in uniform zijn klassepositie niet heeft vergeten. Wij wijzen daarbij op de heldhaftige rol die bijvoorbeeld de Parijse nationale garde bij herhaling in de revolutionaire strijd tegen de onderdrukkers van Frankrijk heeft gespeeld.

Zowel in 1848 als ten tijde van de Parijse Commune van 1871 hebben duizenden van deze volkssoldaten de kant van de heer-

sende klasse, wier belangen zij moesten beschermen, verlaten en zich met hun volledige uitrusting aan de kant van de massa's geschaard. En ook later is bij herhaling gebleken, dat de legers, bestaande uit de zoons van het volk, onbetrouwbaar bleken voor de taken die de bourgeoisie hun oplegde.

Toen na 1917 de Internationale reactie op grootscheepse wijze de interventie-oorlog tegen de jonge Sowjet-republiek organiseerde, hebben in de gewapende strijdkrachten van Engeland, Frankrijk, Amerika, Polen en andere landen, die aan deze interventie-oorlog deelnamen, mitterijen, demonstraties en andere tekenen van massa-verzet plaats gehad, die de bourgeoisie tenslotte noodzaakten van het intensieve gebruik van hun legers tegen de Sowjet-macht af te zien.

Wij wijzen op de mitterij op de Franse Zwarte Zee-vloot, die onder leiding van André Marty in 1919 plaats had. Er waren gevallen van massale dienstweigering, ja zelfs van opstand, bij de Engels—Amerikaanse interventie-troepen in Noord-Rusland.

Er waren woelingen onder de Amerikaanse interventie-troepen in Oost-Siberië.

Al deze feiten tonen aan dat het leger van het ogenblik geen afgesloten domein van de reactie is.

In ons eigen land was er vooral in 1918 een geweldige beweging onder de soldaten, die hun demobilisatie eisten. Maar de mitterij op de Zeven Provinciën in het jaar 1933 zal velen nog wel het scherpst in de herinnering zijn gebrand. Zoals bekend kwamen in Februari 1933 op het pantserschip de „Zeven Provinciën”, dat toen op de rede van Oleh-leh voor anker lag, de Nederlandse en Indonesische schepelingen in opstand.

Er kwam broederlijke samenwerking tot stand tussen blank en bruin. De matrozen veroverden het schip en zetten koers naar de thuishaven Soerabaja, teneinde aan de strijd, die mede ten doel had de vrijheid van de in die dagen aldaar opgesloten bemanningen van andere schepen te bewerkstelligen, kracht bij te zetten.

Men weet, dat de regering-Colijn, dodelijk geschrokken van deze revolutionaire uitbarsting in dat gedeelte van de gewapende macht, dat zij steeds als het voornaamste bastion der koloniale onderdrukking had beschouwd, met de scherpste wapens tegen de opstandige matrozen optrad.

Zij liet een bom op het schip werpen, waardoor 23 matrozen werden gedood en anderen zware verwondingen opliepen. De nog levende leiders van de opstand werden uiterst streng bestraft. De Nederlandse korporaal-machinist, Maud Boshart, werd in laatste instantie tot 12 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

De reactie poogde met grof geweld de in de rijen van haar gewapende macht ontstane onrust, de kop in te drukken.

DE geschiedenis van Piet van Staveren is die van een eenvoudige arbeidersjongen. In de oorlog deed hij verzetswerk.

Hij weigerde aanvankelijk (dat was in 1946) als soldaat naar Indonesië te gaan. Later beloofde men hem dat hij als Rode Kruis-soldaat dienst zou doen. In Indonesië aangekomen, bleek al spoedig dat de legerleiding zich van deze belofte niets aantrok. Piet van Staveren kwam in de gevechtslinie en ging daarna over naar het leger van de Republiek. Dáárin deed hij wèl dienst als Rode Kruis-soldaat. Hij werkte ook mee aan de radio van de jeugdbeweging. Hij bracht het bondgenootschap tussen de Nederlandse arbeiders en het onderdrukte volk van Indonesië in de praktijk. Na de wapenstilstand in 1949 leverde de Hatta-politie hem uit aan het Nederlandse gezag. Dit gezag, nu meer dan ooit beangst voor de geest van vrijheid die uit de daden van Piet van Staveren sprak, veroordeelde deze arbeidersjongen in uniform tot een gevangenisstraf van z e v e n jaar!

Waarom is de regering thans dubbel bang voor beweging in het leger, d.w.z. verzet tegen haar politiek? Dat komt omdat Nederland een schakel is in de keten van agressie tegen de Sowjet-Unie, het nieuwe China en de Volksdemocratische landen.

Wanneer de geest van Piet van Staveren doorbreekt in het Nederlandse leger en op de Nederlandse vloot, wat zal dan deze gewapende macht als onderdeel van het Amerikaanse agressie-apparaat waard zijn? Dat is de reden, waarom Piet van Staveren z e v e n jaar kreeg!

Het betrof hier geenszins een geïsoleerd geval van verzet. In Nederland zitten plm. 1.000 dienstplichtige soldaten op de een of andere wijze achter slot en grendel. Ze zitten in Leeuwarden, Norg, Alkmaar, Spijkerboor en in de mijnstreek. De reden van hun opsluiting is, dat zij op de een of andere wijze tegen het militaire regiem van de regering-Drees in verzet zijn gekomen. Piet van Staveren is het symbool van de strijd van al deze jongens. Hij ging het verst in deze houding van verzet tegen oorlog en oorlogsvoorbereiding. Voor de regering was dit een aanleiding om hem bijzonder zwaar te treffen. De Nederlandse arbeidersklasse en alle vredelievende mensen van ons vaderland concentreren daarom de actie voor de vrijheid van de gevangen militairen rondom Piet van Staveren.

DE verontwaardiging onder het volk over het onmenselijke vonnis tegen Piet van Staveren is bezig zich snel te ontwikkelen. De onrechtvaardigheid van dit vonnis wordt nog onderstreept doordat in deze dagen de ene oorlogsmisdadiger na de andere op „barmhartigheid” kan rekenen. Moeten we nog de geschandvleekte namen van Aus der Fünten, Christiansen, Wimmer en Schreieder noemen? De doodsvijanden van ons volk worden op vrije voeten gesteld omdat de regering-Drees de beste, broederlijke betrekkingen wil kweken tussen de Duitse nazi's en Nederland, tussen de „Deutsche Wehrmacht” en de Nederlandse gewapende macht. Volgens de plannen van Truman zijn toch

deze beide gewapende groeperingen partners in het onder Eisenhower's bevel staande agressie-leger.

Maar ons volk staat niet op dit standpunt. In steeds breder kring begint de roep „Vrijheid voor Piet van Staveren” te weerklinken.

In het najaar van 1950 werd te Amsterdam een amnestie-comité gevormd, dat zich ten doel stelde actie te voeren voor het verkrijgen van amnestie voor Piet van Staveren en zijn lotgenoten. Dit comité gaf een manifest uit in een oplaag van 300.000 exemplaren, waarin de vrijheid voor deze jongens werd geëist. In een aantal plaatsen hadden openbare vergaderingen plaats, georganiseerd door dit comité. Op 1 Mei 1951 werd door meer dan honderdduizend man, die in tientallen plaatsen van ons land de 1 Mei-demonstraties bijwoonden in een motie vrijheid voor Piet van Staveren en de anderen geëist. De Waarheid heeft zeer uitvoerig de bevolking van ons land ingelicht over het lot van Piet van Staveren en ze heeft de arbeiders en andere vreedelievende mensen gemobiliseerd om voor zijn bevrijding te vechten. Uit de hele wereld kwamen bij het amnestie-comité bewijzen van medeleven binnen. Democratische jeugdorganisaties, vakorganisaties en anderen zonden blijken van hun vurige solidariteit.

Het is zeer goed mogelijk, dat in de Sowjet-Unie tientallen miljoenen mensen nog nooit de naam van zulk een befaamd politicus als professor Romme gehoord hebben. Maar toen de moeder van Piet van Staveren in Maart 1951 als lid van de Nederlandse vrouwen-delegatie de Sowjet-Unie bezocht, werd haar door ieder die ze ontmoette gevraagd: „Hoe gaat het met Uw zoon?” De naam van Piet van Staveren is over de gehele wereld bekend geworden, precies zo als die van de Franse matroos Henri Martin, die door de Franse regering werd opgesloten omdat hij opkwam tegen de oorlog in Viet-Nam.

De openbare mening in de wereld eist de vrijlating van Piet van Staveren. Hoe zeer in Nederland dit besef reeds levend is geworden moge blijken uit het feit, dat op de verjaardag van Piet van Staveren op 9 Juni van dit jaar, 2500 felicitatiekaarten uit alle delen van het land aan de Leeuwardense strafgevangenis arriveerden. Op diezelfde dag demonstreerden vrouwen en jongeren bij die gevangenis voor zijn vrijheid. Op vele muren in ons land prijkt de leuze „Piet van Staveren moet vrij!”

Het amnestie-comité heeft reeds medegedeeld, dat binnenkort een brochure met dezelfde titel zal verschijnen, geschreven door Eric Mol.

Door middel van deze agitatie zal het mogelijk zijn nieuwe duizenden op de een of andere wijze van de rechtvaardigheid van Piet van Staveren's zaak te overtuigen.

ECHTER, de actie kan ongetwijfeld nog aan kracht winnen wanneer de afdelingen van de Communistische Partij met

nog meer élan de zaak van Piet van Staveren als de hunne erkennen. Ook in de vakbeweging en de organisaties van de jeugd en de vrouwen, zal deze zaak meer in het middelpunt van de activiteit moeten worden gesteld. Teveel is van de gedachte uitgegaan, dat de activiteit van het landelijke amnestie-comité voldoende was om ons volk in deze strijd in beweging te brengen.

De ervaring leert echter dat de arbeidersklasse in alle klassebotsingen aan de kop van de vooruitstrevende beweging moet marcheren. Dan eerst krijgt zo'n beweging voldoende stootkracht. In de actie voor de bevrijding van Piet van Staveren en zijn lotgenoten is het niet anders.

In de bedrijven is de zaak niet voldoende tot leven gewekt. Waarom is dit niet gebeurd? In de eerste plaats omdat de afdelingen van de Communistische Partij te weinig initiatieven tot actie op zeer brede basis hebben genomen of losgemaakt. Aan de andere zijde is teveel verzuimd op eigen vergaderingen van de partij of van de jeugdbeweging ons standpunt inzake de strijd voor Piet van Staveren's vrijheid naar voren te brengen en in het algemeen door middel van eigen materiaal bekendheid aan deze zaak te geven en acties te organiseren.

De protesten die hier en daar uit het leger opkwamen, zijn niet in voldoende mate verbonden met de protesten van de arbeiders. Het is toch veelbetekenend, dat in de stad Den Haag, waar Piet van Staveren woont, gedurende lange maanden geen vergadering over Piet van Staveren is gehouden en dat tussen degenen, die zich het meest voor het lot van Piet van Staveren interesseren, een strijd ontstond wie zo'n vergadering moest organiseren. Dit vraagstuk is eerst thans opgelost.

De verkeerde opvatting als zou de strijd voor Piet van Staveren's vrijheid een zaak van het amnestie-comité alléén zijn, moet worden overwonnen en vervangen door de enig juiste opvatting, namelijk dat de Communistische Partij voor de zoon van onze klasse, die Piet van Staveren is, de felste strijd op zo breed mogelijke basis moet organiseren.

Door een soortgelijke strijd is het gelukt de korporaal-machinist Maud Boshart, die in 1934 tot 12 jaar gevangenisstraf werd veroordeeld, wegens zijn leidend aandeel in de muiterij op de Zeven Provinciën, in 1937 aan de Leeuwardense strafgevangenis te ontrukken.

Wij moeten het ons tot een ereplicht rekenen, geen tijd en geen moeite te sparen om Piet van Staveren en de andere slachtoffers van de regering-Drees door onze strijd uit de gevangenis te verlossen.

G. GEELHOED

Gebrek aan zelfvertrouwen -- de ernstigste tegenstander van de vredes-actie

DE voortdurende kritische beschouwing van hun resultaten is voor de communisten een onmisbaar onderdeel van het werk. Zonder die zelfkritiek kunnen geen nieuwe successen worden geboekt en kunnen de zwakheden niet worden opgeheven. En hoe dieper deze kritiek gaat, des te ingrijpender zullen de verbeteringen kunnen zijn.

Het is de bedoeling van dit artikeltje om nog eens, aan de hand van de actie voor een Vredespact van de Grote Vijf, de bijdrage van de partij aan de vredes-actie onder de loupe te nemen, en daardoor districten en afdelingen te helpen bij hun zelfkritiek. De stand van de actie op dit moment (15 Juni) maakt het mogelijk enige gevolgtrekkingen te maken.

I. Daarbij is de voornaamste ongetwijfeld deze: Het aantal handtekeningen (op dit moment 175.000) had reeds nu veel groter kunnen zijn. Er is in een groot aantal plaatsen waar communisten of leden van vooruitstrevende massabewegingen georganiseerd zijn, traagheid bij het ontwikkelen van de actie.

Niemand onder ons twijfelt er aan dat de huidige campagne nog veel belangrijker is dan de campagne rond het verbod van de atombom. De situatie is nog veel meer gespannen dan een jaar geleden, en de inzet van de actie is hoger. Het is de beslissende daad ter verbreking van het leugennet der oorlogsstokers. Want deze actie brengt ieder mens tot het onderscheid tussen agressor en vredesmacht, van vijand en vriend, en beslist in hoge mate over de vraag of de oorlogsdrijvers voldoende krachten tot hun beschikking zullen hebben voor het doorvoeren van hun plannen.

Maar bezien wij dan eens de resultaten in een aantal gemeenten: Rotterdam 18.000 handtekeningen op 670.000 inwoners, dat is nog geen 3% van de bevolking die getekend hebben. (Natuurlijk, kinderen plaatsen geen handtekeningen. Maar die maken geen 97, en ook geen 50% uit). Den Haag laat op 550.000 inwoners ongeveer 15.000 handtekeningen zien, en Dordrecht op 70.000 inwoners nog geen 1000.

Hetzelfde verschijnsel ziet men in vele andere grote steden. In Haarlem heeft 1,5% van de bevolking getekend, in Leeuwarden eveneens, in Enschede 2%.

Een gunstiger beeld geven steden als Deventer en Zaandam met 7 à 8%, en verhoudingsgewijze (let wel, verhoudingsgewijze!) werd het beste resultaat tot nu toe verkregen in Amsterdam, waar bijna 10% van de bevolking heeft getekend.

Het beeld van de kleine steden en dorpen is evenmin geruststellend. Er zijn goede uitzonderingen. Verschillende plaatsen in

Oost-Groningen bijvoorbeeld, in Friesland en enkele andere delen van het land.

Laten wij één dorp noemen: Finsterwolde. Daar hebben de communisten niet gezegd: we hebben warempel wel wat anders aan ons hoofd op het ogenblik. Maar ze steunen er met kracht de vredes-actie, beter dan in verscheidene plaatsen waar de partij beslist minder aan zijn hoofd heeft. En er zijn in dat kleine dorp reeds 1400 handtekeningen geplaatst, hetgeen de meerderheid is van de gehele volwassen bevolking.

Opvallend gering is het aantal bedrijfsuitspraken dat tot nu toe gemeld is. Er zijn belangrijke uitslagen van overheidsbedrijven in Amsterdam en ook in het land, van enkele andere grote Amsterdamse bedrijven, en van een flink aantal bouwwerken; uitspraken, die de vredeswil der arbeiders (en wie twijfelde daaraan?) duidelijk aangeven. Maar uit de meeste bedrijven ontbreken dergelijke uitspraken nog. Uit de Zaanse, Twentse, Rotterdamse en Utrechtse industrie werd nog weinig gehoord.

Een zeer teleurstellend beeld krijgt men tenslotte wel uit Brabant, waar op elke duizend inwoners er slechts één of twee hebben getekend.

Dit wat het aantal handtekeningen betreft. Opgemerkt dient hierbij te worden dat als oorzaak meestal wordt opgegeven: er zijn te weinig werkers. Wij komen hier straks op terug.

II. Nauw hiermee samenhangt het feit dat ook de georganiseerde vredesbeweging met onvoldoende snelheid aan omvang toeneemt. Het aantal vredescomité's is nog steeds onvoldoende, vooral onder de bedrijfsarbeiders, terwijl meer dan één comité al te langzaam de vereiste breedte verkrijgt.

Er zijn niet enkele, maar verscheidene gevallen waarbij in bedrijven, buurten en dorpen een groepje vooruitstrevend georganiseerde mensen het initiatief neemt tot de actie. Het vredeswerk gaat hun ter harte, zij willen niet wachten tot er een vredescomité bestaat of totdat het comité het startsein geeft. En dat is soms heel goed. Maar het inzicht, dat men dan tegelijkertijd moet helpen de beweging te verankeren, ontbreekt nog te dikwijls. Anderzijds zijn er meermalen comité's die bestaan uit leden van verschillende vooruitstrevende organisaties. Dat is voor een begin vaak onvermijdelijk. Maar men moet steeds in het oog houden dat die organisaties, zelfs gezamenlijk, nog niet het aanzien genieten van de gehele plaatselijke bevolking of van alle werkers op een bedrijf. Men mag in zulk een toestand niet berusten, maar moet de noodzakelijke stappen tot verbreding van de beweging steeds zo snel mogelijk laten volgen.

III. Men behoeft niet in ellenlange omschrijvingen te vervallen als men na dit alles de stand van de propaganda-actie voor de campagne beziet. Die vertoont een achterstand, zelfs nog bij de actie als zodanig.

Ziehier een korte opsomming van wat, naar ons voorkomt, de voornaamste euvelen zijn bij de huidige vredes-actie, en de

punten waarover de communisten zo goed als alle vredesstrijders hun gedachten hebben te laten gaan.

Wij willen volstaan met een niet te lang commentaar, en met nadruk aandringen op een gedachtenwisseling van de partij-kaders, in P. en C. en elders, over deze vraagstukken.

a. Waardoor is het handtekeningen-aantal, ofschoon aanzienlijk, toch nog veel te laag? De vredeswil van ons volk blijkt uit iedere loonactie tegen de bewapenings- en armoedepolitiek van de regering, en zelfs uit ieder N.I.P.O.-onderzoek. Ook uit iedere goed-voorbereide werkavond van de vredesbeweging, of campagne in een bedrijf. De sympathie voor de beweging — dat is zonder meer duidelijk — bestaat en groeit snel.

Eén van de belangrijkste oorzaken van de te grote traagheid is dan ook een andere: gebrek aan bezieling, aan vertrouwen in de kracht van de beweging, bij nog te veel partijkaders. Sommigen van onze kameraden zijn dikwijls geen aanvuurders en helpers van de partijleden in de vredes-actie, laat staan van de partijloze vredesstrijders. Voor hen is de actie er een uit vele, en dikwijls dan nog niet eens de belangrijkste.

Zij zijn daardoor natuurlijk ook niet in staat die allerbelangrijkste daad te verrichten: het enthousiasme voor de actie over te dragen op de enkelen of velen die onder hun leiding werken, en die op hun beurt stuk voor stuk weer anderen mee moeten trekken. Deze kameraden missen het inzicht in de allereerste taak van de partij: het versterken van de vredeswil van het volk, het versterken van de beweging voor de vrede.

Zij zijn in meerdere of mindere mate de geleiders van de propaganda der oorlogsdrijvers, van hun „'t kan toch niet" en „wat helpt dat nou." Want die zijn het die deze stemming wekken, en haar van harte begroeten! Of is er soms een andere oorzaak van het feit dat in de woonplaats van de politiek-secretaris van een plattelandsdistrict de actie is begonnen, zeven weken na de startdatum en drie maanden nadat die was aangekondigd? Geen wonder, dat in zo'n district de actie er miserabel bijstaat!

b. Waarom zijn er vredescomité's? Omdat er geen andere vorm denkbaar is waardoor personen uit verschillende sociale lagen van van verschillende geestesrichtingen samengebracht kunnen worden tot één strijd. Daarom moeten die vredescomité's de leidende organen zijn van de vredes-actie, en als zodanig erkend en gesteund worden door de partij. Zij zijn — en dat mag men nooit vergeten — de o r g a n e n van de eenheid.

De communisten op hun beurt zijn de voorvechters van de eenheid. Zij zien de politieke situatie het scherpst. Zij hebben de taak, het initiatief te nemen voor de vorming, de consolidatie en verbreding van de comité's, en daar, ondanks eventuele tegenslagen, onvermoeibaar mee voort te gaan.

c. De vredescampagne moet gevoerd worden met de volle inzet van alle beschikbare propagandamiddelen. Ze mag voor niemand van minder belang zijn dan een verkiezing. Want ze is

een betere en belangrijker maatstaf van de vredeswil van het volk, en een enorme voorlichtings- en mobilisatie-actie tegelijkertijd. Maar dan moet ook de propaganda daarmee in overeenstemming zijn.

Daarom is het denkbeeld van de vooruitstrevende Zaandamse organisaties heel goed geweest, om aan het vredescomité hun volledige werkkraacht ter beschikking te stellen voor een grootscheepse propagandacampagne, waarbij o.a. 300 borden beschilderd en geplaatst zullen worden, en de hele stad in het teken van de actie zal worden gezet. Even goed is het initiatief van het Rotterdamse comité om na de meeting in de Rivièrahal vier grote openluchtmeetings te beleggen. Dat is propaganda, een vredes-actie waardig.

Wij hebben kort moeten en willen zijn. Laat iedere communist goed weten dat hij verantwoordelijkheid draagt voor de vredes-actie, omdat hij die draagt voor de vrede zelf, voor het behoud van ons volk.

En laat ieder die de ondermijnende invloed, de gevaarlijke propaganda van de vijand op zich in voelt werken, daar radicaal het mes in zetten, en inzien dat wij zelf de krachten kunnen ontwikkelen die de oorlog onmogelijk zullen maken.

MARCUS BAKKER

Antwoord op sommige schijn-argumenten

DE oproep van de Wereldvredesraad voor een vredespact tussen de Grote Vijf heeft een enthousiasme doen ontstaan, dat evenredig is aan de heersende ongerustheid over de internationale toestand.

Millioenen mensen zijn ervan doordrongen, dat „het niet zo kan doorgaan” en dat de oorlog, die nu nog vermeden kan worden, als er niets tegen wordt gedaan onvermijdelijk wordt.

De oproep van de Wereldvredesraad voldoet aan een behoefte, want hij is in zulke „brede” termen gesteld, dat elk eerlijk mens het er mee eens moet zijn.

Toch bewijst de ervaring dat het zeer algemene karakter van deze tekst in sommige gevallen een beletsel kan zijn voor de ondertekening. Sommige mensen zeggen b.v.: „In beginsel zijn wij het met u eens. Het is duidelijk, dat een dergelijk pact de vrede zou verzekeren. Maar u spant het paard achter de wagen. Als het pact gesloten kon worden, zou dat al gebeurd zijn. U gaat ervan uit, dat de vraagstukken, die de internationale toestand zo gespannen maken, opgelost zijn. Wanneer u zegt dat de vrede er zal zijn wanneer een vredespact gesloten wordt, is dat hetzelfde alsof u zou zeggen, dat het dag is wanneer het middag is.”

IK geloof dat men dit soort argumenten niet met algemeenheden kan afdoen, en dat men er ook niet op moet antwoorden met een woordenstroom, die bezwren wil in plaats van een analyse van de vraagstukken te geven. Een methode die daaruit bestaat, dat men aan het woord „vrede” een magische kracht toekent, zoals de Maja-Indianen verwachtten dat zij regen zouden krijgen, wanneer zij de tekens hiervan in de muren van hun paleizen beïtelden....

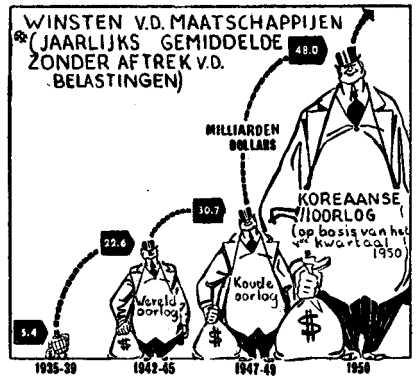
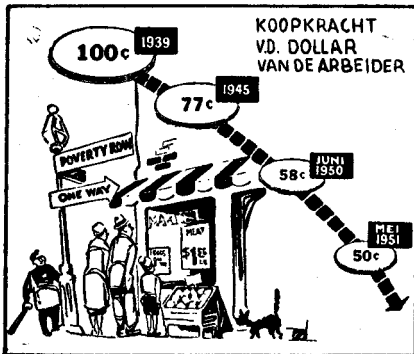
Daarom is het wel eens goed om na te gaan welke minimum-voorwaarden aanwezig moeten zijn om een dergelijk pact te kunnen sluiten.

Om te beginnen is het duidelijk dat de eerste voorwaarde voor het sluiten van een dergelijk verdrag het *verlangen* van beide partijen is om te slagen. Dat de *mogelijkheid* bestaat kan niet ontkend worden, maar de wil, dat is een andere kwestie. Het voorbeeld van de Agenda-Conferentie in Parijs, waar de Westelijken met steeds nieuwe ongegronde bezwaren komen, toont dat het niet voldoende is een ontmoeting te bewerkstelligen, maar dat men ook van de regeringen moet eisen dat er constructief onderhandeld wordt. En ook dat is mogelijk, het is b.v. aan geen twijfel onderhevig, dat de campagne voor de Oproep van Stockholm voor een groot deel heeft verhandert dat Truman in November van het vorige jaar de atoombom in Korea gebruikte. Uit dit gezichtspunt, n.l. uit het gezichtspunt van invloed op de regeringen uitoefenen, kan alleen al het in beweging brengen van alle voorstanders van de vrede met een zo eenvoudige leuze als die van de Wereldvredesraad de problemen weliswaar niet oplossen, maar het kan wel de omstandigheden zodanig veranderen, dat de oplossing in het zicht komt. Het bezwaar van onze vrienden die beweren, dat de oproep geen oplossing brengt, komt voort uit het feit dat zij de problemen statisch zien, alsof ze onveranderlijk zijn, alsof het om een vergelijking gaat die opgelost moet worden. In dat geval zou de actie voor de vrede inderdaad onzinnig zijn, want men kan natuurlijk geen strijd voeren voor de oplossing van een wiskundig probleem. Maar het vraagstuk van de vrede is niet wiskundig, maar geschiedkundig, en het zijn de mensen zelf, die de geschiedenis maken.

Wanneer men er over nadenkt, ziet men dat het bezwaar van degenen die ons verwijten, dat wij het paard achter de wagen spannen als wij het sluiten van een verdrag eisen zonder tegelijkertijd de grondslagen voor dat verdrag te leggen, de actie van de volkeren sterk onderschat. Want het is juist deze actie die de gegevens van het probleem verandert en wel op elk ogenblik en hoe langer hoe meer.

LATEN wij een voorbeeld noemen: men is het er wel over eens dat een van de grootste moeilijkheden op het ogenblik de weigering van de Amerikanen is om de regering van de Volksrepubliek China te erkennen. Die weigering kan de toestand zo ingewikkeld maken, dat het uitbreken van een wereldoorlog er in bepaalde omstandigheden door naderbij gebracht zou kunnen worden. Indien dus honderden millioenen mensen zich verenigen in een afwijzing van de oorlog, ook al spreken zij geen oordeel uit over het Chinese vraagstuk, veranderen zij toch de gegevens van dit vraagstuk, waarover men niet eens een uitspraak van hen verlangd heeft. De oorlogsstokers begrijpen dit maar al te goed. Indien zij de actie voor een vredesverdrag onbelangrijk vonden, een houding die logisch zou zijn omdat zijzelf ook beweren dat zij de vrede wensen, zouden zij de voorstanders van de vrede niet vervolgen.

Zij vervolgen hen omdat zij weten dat zodra deze eis van het sluiten van de vrede of, als men wil, de weigering om oorlog te voeren, in de

massa's doordringt en dientengevolge een materiële macht wordt, deze de factoren van alle bijzondere problemen die zij in hun voordeel trachten op te lossen, d.w.z. in het vooruitzicht van een aanvalspolitiek, verandert.

Enkelen van onze bestrijders gaan ook tot hiertoe met ons mee. „Maar,” zeggen zij dan, „ook al is dit zo dan moet u toch toegeven, dat het eigenlijk door het organiseren van een wereldbeweging voor een zo eenvoudig denkbeeld als het sluiten van een vredesverdrag tussen de Grote Vijf, uw bedoeling is om op een zeer handige wijze en zonder de schijn op u te laden van partij te kiezen, een oplossing of een reeks oplossingen te vinden die in feite u w oplossingen zijn en om het maar eerlijk te zeggen, de communistische oplossingen.”

Ook dit moet onderzocht en weerlegd worden. Het is waar dat er een communistische oplossing van het vraagstuk van oorlog en vrede bestaat, dat is de oplossing van een wereld, waarin de oorzaken van internationale conflicten voorgoed uitgeschakeld zullen zijn door de vernietiging van het kapitalisme en, bijgevolg, van het imperialisme. Maar het is niet waar dat het deze oplossing is, die wij op het ogenblik voorstellen. In tegenstelling met de leiders in Amerika ontkennen wij de feiten niet, en het is nu eenmaal een feit dat er een kapitalistische wereld bestaat. Daarom stellen wij het vraagstuk niet zó, dat de oorlog afgeschaft moet worden door het kapitalisme af te schaffen, maar als een vraagstuk van het vreedzaam naast elkaar bestaan van de beide stelsels, het socialistische en het kapitalistische. Talrijke verklaringen van Stalin wijzen op de mogelijkheid hiervan, en het is niet onze schuld dat Truman niet hetzelfde standpunt inneemt. „Dus bent u voor de oplossing van Stalin,” zegt men weer. Wij zijn niet voor „de oplossing van Stalin,” wij zijn voor de vrede en dus voor een vreedzaam naast elkaar bestaan, en blijkbaar is Stalin daar ook een voorstander van. Als Truman op zijn beurt dit beginsel zou aanvaarden, spreekt het vanzelf, dat wij, op dit gebied althans, trumanianen zouden zijn, zoals wij vroeger rooseveltianen waren, zonder daarom ook de politieke en sociale opvattingen van Roosevelt goed te keuren, die men er moeilijk van kon beschuldigen dat hij een voorstander was van het socialiseren van de productiemiddelen.

EEN ander vraagstuk: de erkenning van de volksregering van China. Men zegt tegen ons: „Wanneer u een bijeenkomst van de Grote Vijf verlangt, betekent dat het opdringen van de erkenning van Mao Tse-toeng aan de Franse en Amerikaanse regeringen, want het is duidelijk dat er bij u geen kwestie van kan zijn dat Tsjang Kai-Sjek aan deze conferentietafel zou

komen aanzitten. U wilt ons dus een communistische oplossing van het Chinese probleem opdringen."

Waarop wij antwoorden, dat deze oplossing geen communistische oplossing is, maar doodeenvoudig een oplossing die rekening houdt met de werkelijkheid, en dat de volksregering nu eenmaal werkelijk de regering van China is.

Dat kan men aangenaam vinden of niet, maar het is een feit, en het is gemakkelijk te begrijpen dat een overeenkomst, getekend door Tsjang, die tenslotte alleen nog maar gouverneur van Formosa is, niets zou oplossen. In dit verband is het van belang om te bedenken, dat toen de Sowjet-Unie het eerste vriendschapsverdrag met China sloot, een verdrag waaraan zij zich nauwkeurig heeft gehouden, zij dit met Tsjang Kai-Sjek heeft gedaan en niet met Mao, die toentertijd toch al een aanzienlijk deel van het Chinese grondgebied onder zijn beheer had.

Laten wij hieraan toevoegen, dat op dit ogenblik de Sowjet-Unie de vrede wil sluiten, niet met de president van de communistische partij in Amerika, William Foster, maar wel met Mr. Truman, zoals ook vanzelfsprekend is.

MAAR, zeggen verder nog de niet-overtuigden, „wij willen dat vredesverdrag met China niet sluiten omdat wij de huidige toestand in China niet als definitief beschouwen." Hier moeten wij elkaar goed begrijpen: dat u deze toestand niet als definitief beschouwt is uw zaak. Eerlijk gezegd, beschouwen wij de tegenwoordige situatie in de Verenigde Staten ook niet als definitief. Dat is één ding. Maar een ander ding is, deze toestand door interventie te willen veranderen. Wij van onze kant zijn ervan overtuigd, en de Sowjet-Unie heeft het bewezen door haar daden, dat men de revolutie niet kan exporteren met behulp van bajonetten. Bent u, van uw kant, bereid om het kapitalisme niet meer te willen exporteren met behulp van bajonetten? Daar gaat het om. Zo ja, dan wenst u oprecht de vrede. Zo neen, dan geeft u toe, dat de enige vrede die gij u kunt voorstellen, die is van de overheersing van het Amerikaanse stelsel over de gehele wereld en, in dat geval, kan de oorlog onvermijdelijk worden.

Men ziet dus dat dit voorstel, dat op het eerste gezicht zo algemeen is, „voor het sluiten van een vredesverdrag tussen de grote Vijf," in werkelijkheid een zeer belangrijke inhoud heeft, omdat zijn verwezenlijking met zich meebrengt, dat het beginsel van het vreedzaam naast elkaar bestaan en de eerbiediging van de nationale onafhankelijkheid wordt aangenomen.

Men ziet eveneens, dat deze twee beginselen, die herhaaldelijk door de Sowjet-Unie zijn gesteld en bevestigd, ook de algemeen geldige minimumvoorwaarden voor het herstel van de vrede vormen.

Evenals gij gelooft Stalin dat twee maal twee vier is. Gaat u ermee accoord, dat men u daarom een stalinist noemt? En gaat u daarom zeggen dat twee maal twee niet vier is, om met alle geweld op dit punt een mening te hebben die niet stalinistisch is?

(Parallèle 50).

P. COURTADE

Zelfs wanneer de gemeenschappelijke strijd alleen onder de leuze van loonsverhoging wordt gevoerd, is hij toch een bijdrage tot de strijd voor de vrede. Dit betekent in feite het weigeren om de lasten te dragen van de oorlogspolitiek, die door de regeringen wordt gevoerd.

M. THOREZ

Onderwijsvernieuwing en klasse-maatschappij

DE onderafdeling „Onderwijs” van de afdeling „Overheid” van het District Amsterdam der C.P.N. heeft een antwoord opgesteld op het artikel „Enkele beschouwingen over onderwijsvernieuwing” van G. van Praag in P. en C. van Maart 1951.

Dit Antwoord bestaat uit een uiteenzetting die, zoals deze pg's dit noemen, „de positieve mening van de vooruitstrevende onderwijzers weergeeft”, gevolgd door een korter stuk, waarin zij „ook enige beweringen van Van Praag (willen) weerleggen”. In de uiteenzetting behandelen zij hoofdzakelijk de inhoud en de methode van het (lager) onderwijs in onze klasse-maatschappij, waarna zij een conclusie trekken betreffende de taak van de communistische onderwijzer.

Laten wij eerst de partijgenoten aan het woord. *)

„De taalwetenschap in de Sowjet-Unie werd tot voor kort beheerst door Marr. Deze had Marx en Engels braaf van buiten geleerd, dacht dat alle verschijnselen klassen-verschijnselen moeten zijn en dat *dus* alle talen klasse-talen zijn. Daardoor ging de gehele taalwetenschap van een verkeerd standpunt uit, totdat Stalin het verlossende woord sprak: De taal is het middel, waardoor alle klassen elkaar verstaan en de taal wordt door de revolutie niet veranderd en dus is de taal geen klasse-verschijnsel.

Iets dergelijks geldt ook voor het onderwijs: de bourgeoisie moet het proletariërs-kind onderwijs geven, omdat ze geschoold personeel nodig heeft, maar de arbeiders zijn enorm veel sterker komen te staan, sinds ze allen lezen, schrijven en rekenen kunnen; beide partijen, elk natuurlijk op zijn eigen wijze, profiteren van het onderwijs en daarom is het onderwijs geen klasse-belang.

Bovendien: $3 \times 4 = 12$; r-oo-s is roos en een a schrijf je zo: a voor alle klassen en alle standen hetzelfde en is evenals de taal een middel, waardoor alle klassen elkaar verstaan en na de revolutie blijft dit alles onveranderd. *Het onderwijs in dat alles kan nooit klasse-onderwijs zijn.*

Anders staat het met aardrijkskunde en geschiedenis, maar voor de lagere school, die zich voornamelijk tot feitenkennis moet bepalen, is het verschil niet zo groot: Parijs is de hoofdstad van Frankrijk en de Kruistochten duurden van ongeveer 1100 tot 1300, is voor alle klassen en standen hetzelfde. Op de Middelbare school, waar men dieper op de betekenis van de feiten en hun samenhang ingaat, wordt het verschil groter en het Hoger Onderwijs wordt geheel door het klasse-belang beheerst. Waar de onderwijsvernieuwing voornamelijk het lager onderwijs betreft, geldt dus, dat de inhoud van het onderwijs slechts zijdelings en in geringe mate door het klasse-belang beïnvloed wordt.”

De opstellers van het antwoord verwerpen dus iedere invloed der klasse-maatschappij op lezen, schrijven en rekenen, en beschouwen deze voor aardrijkskunde en geschiedenis als zeer gering en slechts zijdelings. Zij menen deze klasse-invloed, althans

*) Cursivering van zinsneden uit het Antwoord van ons — J. E.

voor de lagere school, bijna geheel te moeten beperken tot de vorm van het onderwijs, tot de leermethoden. Deze partijgenoten onderscheiden twee soorten scholen. Ten eerste de *klassikale*

„het totaal verouderde, funeste, in de grond fascistische systeem van de klassikale school”... „de klassikale school, die er van uit gaat, dat men het kind het goede en nuttige kan bijbrengen, door hem stil te laten zitten luisteren naar wijze raadgevingen is idealistisch.”

en dan de *vernieuwingsschool*:

„De doe-school, waarin de kinderen zelfstandig kunnen handelen en daarbij ervaringen kunnen opdoen in de omgang met hun medemensen, is materialistisch.”

„De gehele materialistische wereldbeschouwing wordt hier in de kiem beleefd.”

Deze vernieuwingsschool zou tot doel hebben de jeugd tot een rijke ontplooiing te brengen, die haar later de overgang tot het communisme zal vergemakkelijken. In deze richting doorredend komen deze partijgenoten o.a. tot de volgende conclusie met betrekking tot de taak van de communistische onderwijzer:

„Op school en in onderwijskringen het bevorderen van de onderwijsvernieuwing omdat deze een belangrijk hulpmiddel is om het proletarische kind voor te bereiden op zijn historische taak.”

Wij willen hieronder deze vraag nader bekijken: Hebben deze pg-onderwijzers gelijk, als zij de invloed der klasse-maatschappij op wat er in de lagere school geleerd wordt, minimaliseren en geringschatten?

Het is juist, dat men niet zonder meer iedere „kennis”, iedere „wetenschap” als klasseverschijnsel kan beschouwen. Hier dient men zich het antwoord van Stalin aan kameraad E. Krasjeninnikowa te herinneren,

„dat de maatschappelijke verschijnselen... hun bijzondere eigenschappen bezitten, die hen van elkaar onderscheiden, en die voor de wetenschap van het meeste belang zijn.” (P. en C. Aug. 1950, pag. 372).

Men zal dus de verschillende vakken, de „wetenschappen” die op de lagere school worden onderwezen, op hun bijzondere eigenschappen moeten nagaan om te zien in hoeverre ze een klasseverschijnsel zijn.

„ $3 \times 4 = 12$ ”, schrijven de partijgenoten. „Het onderwijs in dit alles kan nooit klasse-onderwijs zijn.”

Men kan veilig aannemen, dat de tafels van vermenigvuldiging tot het blijvende deel van 's mensen kennis behoren en dat deze geen klasse-verschijnsel zijn. Maar deze tafels worden toegepast in sommen, zoals deze: Een boer kan zijn land door 3 knechts in 4 dagen laten omploegen. Bereken hoelang 1 knecht hiervoor nodig heeft. Dit sommetje staat niet boven of buiten de klassen.

„ $r-oo-s = roos$ ”. De taal is geen klasse-verschijnsel, dient alle klassen van de maatschappij op gelijke wijze en staat in dit opzicht op zekere hoogte onverschillig tegenover de klassen. „Maar,” voegt Stalin hieraan toe:

„de mensen, de afzonderlijke maatschappelijke groepen, de klassen staan lang niet onverschillig tegenover de taal. Zij trachten de taal voor hun belang te benutten.”

De woorden worden namelijk verbonden tot zinnen en daarom, zodra het stadium van *aap, noot, mies* (of wat daarvoor in de plaats wordt gezet) gepasseerd is, komen de sommen over de boer en zijn knechts; dan komen bij de taallessen zinnen als: Mijn vader geeft de bedelaar een aalmoes, enz. enz.

Nemen wij verder de aardrijkskunde en de geschiedenis. „Parijs is de hoofdstad van Frankrijk,” schrijven de partijgenoten-onderwijzers. Accoord. Maar van welk land is *Moskou* de hoofdstad? Van *Rusland* of van de *Unie van Socialistische Sowjet Republieken*? Trouwens deze pg's werpen zelf hun eigen stelling omver, als zij schrijven:

„Een niet-Marxistisch geschoolde onderwijzer, zoals het merendeel is, die bij de aardrijkskunde over de Sowjet-Unie de gewone schoolboekjes volgt, maakt politieke propaganda zonder het te weten. Hooft hij ons de leugens uit de boekjes rechtzetten, dan meent hij, dat wij politieke propaganda maken en de neutraliteit schenden.”

Verder spreken zij over de bevrijding van het onderwijs van de leugens in de leerboeken en de opvattingen over oorlogshelden als Jan Pieterszoon Coen en de verheerlijking van het koloniale systeem en al dergelijke meer. . . .

Wat wil men in de leerboekjes anders vinden dan de heersende ideeën van de tijd en, we weten het immers, uit het *Communistisch Manifest*:

„De heersende ideeën van de tijd waren altijd slechts de ideeën van de heersende klasse.”

Het onderwijs wordt gegeven in een school, dat wil zeggen in een *instelling*, ondergeschikt aan de wethouder, aan de minister van onderwijs, enz. Het onderwijs is derhalve ingeschakeld in het klasse-apparaat. Het zijn genoemde instanties, die uiteindelijk beslissen uit welke leermiddelen wordt onderwezen, evenals trouwens *wie* onderwijst.

Maar bovendien: wie heeft die schoolboekjes *geschreven*? Toch vaak de onderwijzers, die hierdoor, zoals vooral door hun *gesproken* woord, invloed op de jeugd uitoefenen?

Over de rol van de onderwijzer staan in het antwoord tegenstrijdige opmerkingen, zoals trouwens hier niet alleen.

Eenzijds zeggen de pg-onderwijzers:

„Iedere onderwijzer drukt zijn persoonlijk stempel op zijn klas. . . .”
maar daarnaast staan zij op het volgende standpunt:

„De gehele materialistische wereldbeschouwing wordt hier (in de vernieuwingsschool) in de kiem beleefd en het doet er niets toe of de ontwerper van de methode of de klasse-leider katholiek of protestant is.”

„Of degene, die voor de klas staat, of die de methode ontworpen heeft nu een of andere idealistische wijsbegeerte aanhangt, of in Italië of Amerika geboren is, doet daarbij niets ter zake. Niet alle Amerikanen zijn gangsters, zomin als alle Duitsers fascistten zijn. . . .”

Dat de persoon van de onderwijzer (waarmede zijn levensbeschouwing onverbreekelijk verbonden is), van grote invloed is op zijn leerlingen, lijkt ons echter aan geen enkele twijfel onderhevig. Men zal toch niet willen beweren, dat ten tijde van de staking der gemeentelijke school-schoonmaaksters in Amsterdam,

het voor de verdere ontwikkeling der kinderen onbelangrijk was of de onderwijzer hun al dan niet opdroeg de klas te helpen schoonmaken en dus al dan niet probeerde hun de rol van onderkruiper te laten spelen! Hier werd dus de plaats van „rust en veiligheid” in de klasse-strijd betrokken. En dan kunnen de schrijvers wel zeggen:

„Iemand die werkelijk in de strijd staat met al zijn haat, leugen en bedrog, hoeft maar even in een klas met kleintjes rond te kijken om te begrijpen, dat de strijd daarbuiten moet blijven.”

Maar het blijkt, dat de klasse-strijd nu eenmaal niet buiten de lagere school blijft. Door de leerstof, door de leermiddelen, door de persoon van de onderwijzer, door de inschakeling in het klasse-apparaat, om ons hiertoe te bepalen, wordt het onderwijs in onze klasse-maatschappij door de klasse-tegenstelling beheerst. En dat is geen nieuwe gedachte, want hierover schreven reeds de grondleggers van het marxisme in het Communistisch Manifest:

„En wordt ook niet uw opvoeding door de maatschappij bepaald? Door de maatschappelijke verhoudingen, waaronder gij opvoedt, door de directe of indirecte inmenging der maatschappij door middel van de school, enz.? De communisten vinden de inwerking der maatschappij op de opvoeding niet uit; zij veranderen slechts haar karakter, zij onttrekken de opvoeding aan de invloed der heersende klasse.”

„En zo is er in een klasse-maatschappij geen opvoeding buiten of boven de klassen en kan deze niet bestaan.... In de burgerlijke maatschappij is de arbeider van de wieg tot het graf onderworpen aan de blijvende inwerking van ideeën, gevoelens en gedachten, die voor de heersende klasse voordelig zijn. Deze inwerking gaat langs talrijke kanalen.... De kerk, de school, de kunst, de pers, de film, het toneel, alles is goed om aan de massa's een burgerlijke levensopvatting, moraal, gewoonten, enz. in te prenten.”*)

De onderafdeling „Onderwijs” uit Amsterdam geeft naar onze mening blijk van een onderschatting van het klasse-karakter der lagere school, hetgeen één der oorzaken is, waardoor zij de invloed van de vernieuwingsmethode verre overschatten.

J. ENGELS

IDEOLOGISCHE FORMING OP DE SOWJETSCHOOL

De ideologische vorming van de leerling voltrekt zich niet door een apart leerstellig onderwijs.... Zij is het resultaat van het wetenschappelijk onderwijs: „De ideologische opvoeding verwezenlijkt zich in de eerste plaats in de loop van het actieve, bewuste zich eigenmaken van de natuurwetenschappen, op het moment waarop de leerlingen deze grondig begrijpen en hun rol ontdekken in de ontwikkeling van de maatschappij” (Danilow). De studie van een program, waarin het verband verschijnt tussen de verschijnselen van de natuur en van de geschiedenis, in de economische en maatschappelijke feiten, is de objectieve en stevige grondslag van de ideologische vorming. Op deze wijze wordt in de Sowjetschool de gedachte van Lenin verwezenlijkt: „Inplaats van de oude school, van de oude routine, het oude dresseersysteem, moeten wij een school organiseren, waar men leert om zich de gehele som van de menselijke kennis eigen te maken, en op deze wijze eigen te maken, dat het communisme niet iets aangeleerds is, maar iets dat uzelf zou kunnen hebben uitvinden, dat het de conclusie wordt, die onvermijdelijk blijkt te zijn vanuit het standpunt van het moderne onderwijs.”

(Europe, Maart 1951).

*) *De Communistische Opvoeding*, geciteerd naar de Franse tekst. Moskou, 1949, blz. 84—85.

Bericht van de redactie

DE redactie van P. en C. sluit zich in grote trekken bij de uiteenzettingen van J. E. aan. Helaas was het niet mogelijk, het door J. E. besproken artikel op te nemen. Afgezien van de lengte van dit artikel, geven de inzenders blijk van een grote onkunde omtrent de wijsgerige vraagstukken, die door hen aangesneden werden, en wel in zulk een mate dat dit artikel slechts tot verwarring van de lezers kon bijdragen. De inzenders maken zich bovendien schuldig aan zulk een slordigheid in het gebruik van wijsgerige termen, dat het niet verantwoord scheen, het stuk op te nemen. Een enkel voorbeeld moge hier dienen, om deze mening van de redactie toe te lichten.

De inzenders schrijven:

„Van Praag verwijt de onderwijsvernieuwers, dat ze idealistisch zijn ingesteld, maar hij vergeet zelf, dat de dialektiek uitdrukkelijk leert, dat er tussen materie en ideeën een wisselwerking bestaat.”

Dit laatste mag waar zijn voor de „dialektiek” van de inzenders. Het historisch materialisme leert iets dergelijks echter niet. Het idee dat in de zwaartekracht-theorie tot uitdrukking komt, zal de steen er volstrekt niet van overtuigen, dat deze theorie juist is. Toch valt de steen! En wel volgens de wet der zwaartekracht.

Wel leert de theorie van het historisch materialisme, dat het maatschappelijk zijn bepaalde ideeën wekt en vormt. En voorts leert dezelfde theorie, dat deze uit het maatschappelijk zijn ontstane ideeën omgekeerd een bepaalde invloed op het maatschappelijk zijn uitoefenen.

De aangehaalde zin onthult verder, dat de inzenders zelfs niet op de hoogte zijn van de betekenis van woorden als „idee” en „idealisme”, „materie” en „materialisme”. Vanzelfsprekend kunnen zij nog leren door ijverige studie, maar het verwijt moet geuit worden, dat zij er over schrijven, zonder vooraf gestudeerd te hebben.

Het artikel is niet alleen een toonbeeld van onkunde, maar ook van kinderlijke naïeviteit. De schrijvers schetsen b.v. een moderne methode om met behulp van kralen aan de kinderen de tafels van vermenigvuldiging duidelijk te maken, in plaats van abstract met cijfers, zoals dit tot nu toe gebruikelijk was. Zij schrijven:

„De gehele materialistische wereldbeschouwing wordt hier in de kiem beleefd en het doet er niets toe of de ontwerper van de methode of de klasseleider katholiek of protestant is.”

Wij achten het overbodig, de lezer van de volstreekte onzin van deze bewering te overtuigen. Het ligt echter voor de hand te veronderstellen dat men, door de uit schuurpapier geknipte letters

„i-d-e-a-l-i-s-t” te leggen, fluks van de onhoudbaarheid van de idealistische filosofie overtuigd wordt. *)

De schrijvers geven er ook blijk van, de belangrijke marxistische theorieën niet verwerkt te hebben.

Zo verklaren zij dat het bij de strijd tussen klassikaal onderwijs en individueel onderwijs „om precies dezelfde kwesties als bij het nationaliteitenvraagstuk in de Sowjet-Unie en in het „tsaristisch Rusland” gaat!” Zij vervolgen:

„In het laatste werden de volkeren tot eenheid (van ons gespatieerd, Red.) gedwongen, juist zoals de kinderen in de klassikale school en er ontstond geen saamhorigheid.”

Het is zonder meer duidelijk, dat men het geweldige vraagstuk van de strijd der nationaliteiten niet op één lijn kan en mag stellen met het hier besproken paedagogische vraagstuk. Maar wanneer men dan al de moed heeft, om zulke vergelijkingen te maken, dan geeft dit nog niet het recht, om de kern van het nationaliteitenvraagstuk onder het tsarisme te vervalsen. Hebben Lenin en Stalin de tsaar bestreden, omdat hij alle volkeren „e e n” wilde maken? Geenszins! Het ging er om, dat een groot aantal naties onderdrukt werden, dat zij een koloniaal bestaan leidden, dat zij van hun nationale zelfstandigheid beroofd werden. Maar zelfs de meest verwoede voorvechter van het individueel onderwijs zal niet willen beweren, dat de kinderen in de klassikale school van hun nationale zelfstandigheid beroofd worden en onderdrukt, zoals de volkeren onder het tsarisme of wat dat betreft, alle koloniale volkeren onder het imperialisme!

„Er ontstond geen saamhorigheid” verwijten de schrijvers het tsarisme, een verwijt, dat iedere kleinburgerlijke ideoloog kon en kan maken. In Nederland b.v. zijn er zekere kringen, die de oude koloniale school verwijten, dat hun politiek geen „saamhorigheid” kweekte tussen het Nederlandse en Indonesische volk. Deze kringen wilden dat „gevoel van saamhorigheid” kweken, teneinde de koloniale politiek op een nieuwe wijze te kunnen bestendigen. De marxisten Lenin en Stalin daarentegen proclameerden het onvoorwaardelijke recht op afscheiding, hetgeen iets geheel anders is dan het „saamhorigheidsgevoel”, waarvan onze moderne zich marxisten wanende paedagogen dromen.

Wij volstaan met deze enkele voorbeelden, ter rechtvaardiging van ons besluit om dit artikel niet op te nemen.

De bourgeoisie en de arbeidersklasse hebben beiden een bepaald doel ten opzichte van de school. Maar de bourgeoisie beschouwt de school als een middel voor klasse-onderdrukking, en het proletariaat beschouwt hem als een middel om een generatie op te voeden die in staat is om een eind te maken aan klasse-onderdrukking.

KROEPSKAJA

*) Uit schuurpapier geknipte letters worden gebruikt, om de kinderen met de vorm van de letters vertrouwd te maken.

Het Huwelijk

door

S. ANTONOW

HOEWEL men die Vrijdag op 11 Augustus midden in de oogsttijd was, waren maar weinig mensen op de akkers. Behalve de tractoristen en de machinisten van de dorsmachines, die 's ochtends vroeg waren vertrokken, waren bijna alle bewoners van Lizavetowka in het dorp gebleven.

Zoals bijna alle dorpen van de Oekraïne bestaat Lizavetowka uit een enkele straat, met aan weerszijden witgekalkte woningen tussen hoge hekken, de gebouwen van de school en de crèche, winkels, andere openbare gebouwen en, tenslotte, aan zijn beide uiteinden, de stallen en schuren. Achter het dorp stond een kleine elektrische centrale aan de rivier. Hoe lang is het van het ene eind van het dorp naar het andere? Sommigen zeggen 24 kilometer; anderen houden vol dat het minstens 36 kilometer is. In elk geval is het een groot dorp, waar de leden van drie kolchosen wonen: de kolchos Tsjkalow, de kolchos Pjeremojnik en de kolchos Zaria.

Op die dag, Vrijdag 11 Augustus, toen het oogsten in volle gang was, waren bijna alle kolchosleden in het dorp gebleven. Wat gebeurde er dan voor belangrijks, waardoor dit ongewone oponthoud werd gerechtvaardigd?

De kwestie was, dat vandaag de langgewenste fusie van de drie kolchozen zou plaatsvinden.

Bij het aanbreken van de dag werd in elke kolchos een laatste algemene ledenvergadering gehouden. In de kolchozen Tsjkalow en Zaria verliepen de bijeenkomsten gewoon. Een verslag werd uitgebracht; daarop volgde discussie en tenslotte was de resolutie om tot vereniging over te gaan met algemene stemmen aangenomen. Maar in de vergadering van de kolchos Pjeremojnik werd niet veel gesproken. Hoewel de voorzitter van de vergadering, de jonge komsomol Goloverda, herhaaldelijk vroeg: „Wie wil hierover discussiëren?” en „Wie heeft er nog wat op te merken?”, ging niemand tot discussie over. Of liever, het was aldoor dezelfde, die sprak, n.l. de oude Politsjoek, die na een vraag van de voorzitter zei: „Als iemand je zegt dat de sneeuw wit is, kan je met je potlood op de tafel hameren, maar niemand zal zeggen dat hij zwart is”, waarmee hij de eensgezinde instemming van de kolchosleden met het fusieplan wilde uitdrukken. En de jonge Goloverda, die het zo prettig vond om voor te zitten, was gedwongen om de zitting veel eerder op te heffen dan hij van plan was geweest.

's Middags om twee uur zou de algemene ledenvergadering van de nieuwe verenigde kolchos plaatsvinden. Op de agenda stonden niet minder dan 7 punten, vanaf het kiezen van een voorzitter voor de nieuwe kolchos tot aan de benoeming van de wandkrant-commissie, en daar tussen in de verkiezing van een vrouwencomité en de nieuwe indeling van de werkgroepen.

Om 1 uur was het door populieren en acacia's beschaduwde plein van de dorpsowjet al klaar voor de plechtigheid. Er stonden banken en een tafel van de voorzitter. Het fanfarecorps van de kolchos Tsjkalow repeteerde zachtjes in de schaduw van de bomen. Spoedig zouden, de een na de ander, de drie delegaties komen, met vlaggen en spandoeken voorop en een brood met zout met zich meedragend.

Vooraan de groep van de kolchos Pjeremojnik moest volgens de traditie de oude kolchoznik Politsjoek lopen. Hij was de oudste van de kolchos

en zelfs van heel Lizavetowka. Hij was pas 92 jaar geworden; iedereen in het dorp kende het gerimpelde gezicht en de grijze baard van vader Politsjoek.

Toch was Wassilina Karpowna, de toegewijde voorzitter — gedurende negen achtereenvolgende jaren — van de kolchos Peremojnik, er niet gerust op toen zij Politsjoek kwam opzoeken. Zij kende hem al heel lang; zij wist dat hij ondanks zijn hoge leeftijd opvliegend was, in staat om zich over elke kleinigheid op te winden, en zij was helemaal niet zeker dat zij er goed aan deden om het brood met zout aan zijn handen toe te vertrouwen. Je wist nooit wat hij zou doen. Had hij niet onlangs, hoewel hij wegens zijn hoge leeftijd al lang niet meer aan het werk deelnam, langdurig het project van de agronoom over de aanleg van boomgordels gecritiseerd, zodat de man van de wetenschap er zijn gewone kalmté door verloor? En was de oude man niet nog de vorige herfst, bij het proefdraaien van een nieuwe landbouwmachine, vastbesloten een uur lang voor de tractor blijven staan, zodat deze niet verder kon? Wat zou hij vandaag weer uithalen? vroeg Wassilina Karpowna zich zuchtend af. Toch zat er niets anders op. De eer om aan het hoofd van de groep te gaan kwam zonder enige twijfel toe aan de oudste van de kolchos.

Toen zij binnenkwam rook zij een sterke kamferlucht. De klerenkist stond wijd open. Op een bank zat de oude Politsjoek en hij was bezig om met hulp van zijn kleinzoon zijn gelakte laarzen, die voor feestelijke gelegenheden werden bewaard, aan te trekken. Zij glommen als een spiegel en zij hadden puntige neuzen.

— Kameraad Politsjoek, begon Wassilina Karpowna, onze kolchosleden verzoeken je om hun groep aan te voeren en het brood en zout te overhandigen aan de.....

Politsjoek wierp een doordringende blik vanonder zijn dikke wenkbrauwen op Wassilina en viel haar in de rede:

— Hoe staat 't met de schuld?

— Welke schuld?

— Van de kolchos natuurlijk. Hoeveel schuld hebben wij aan de Staat, aan het M.T.S. (Machine-Tractoren Station - vert.) enzovoort? 60.000 roebels, hé?

— Ja, 60.000 roebels. Wat is daarmee?

— Dus wij hebben een schuld van 60.000 roebel, terwijl de andere kolchozen nergens schulden hebben!

— Dat is het dus, wat je dwars zit? Maar dit is helemaal niet belangrijk. Dat zullen we wel regelen als we alles gemeenschappelijk in handen nemen, de goeie dingen en de slechte. Luister liever eerst even naar wat er van je verlangd wordt. Bij onze aankomst worden wij ontvangen door de andere kolchozen. Dan staat daar de vroegere partisaan Boitsjenko, van de kolchos Tsjskalow. Jij blijft voor hem staan, je wacht tot de muziek van het fanfarecorps uit is, en dan bied je hem het brood en zout aan. Is dat duidelijk?

— Maar trek toch niet zo aan de hiel, riep Politsjoek tegen zijn kleinzoon. Blijkbaar hield hij er niet van om de les gelezen te worden en probeerde hij op deze manier een andere wending aan het gesprek te geven.

— Als de muziek voorbij is, ging Wassilina Karpowna verder, ga je zó staan, je neemt je hoed af en je zegt: „Kameraden van de kolchos Tsjskalow”..... Denk erom dat je niet zegt: „Jullie uit Tsjskalow”.....

— Natuurlijk! Druk een beetje steviger, kleine! zei de oude.

— „.....Wij vragen om opgenomen te worden in een enkele familie, om ons met jullie te verenigen in de taken die dienen voor het welzijn van ons

land." Dat is alles. Dan ga je een stap achteruit en je zegt niets meer. Boitsjenko zal je antwoorden. Jullie wisselen het brood en zout uit en daarna ga je op een van de voorste banken zitten. Is dat ook duidelijk?

— Wat dat betreft, natuurlijk is het duidelijk, zei Politsjoek. Maar die schuld, wat doen we daaraan? Misschien durven ze er niks over te zeggen? Maar 60.000 roebel, dat is geen kleinigheid om die voor anderen te moeten betalen!

— Maak je toch niet druk om die schuld, zei Wassilina Karpowna boos. Hier gebeurt iets groots en jij denkt alleen maar aan een minderwaardige geldkwestie. Schulden hier en schulden daar. Terwijl wij een gebeurtenis beleven, die even belangrijk is als de collectivisatie van de jaren 30. En jij.....

De klank van een vrolijk marslied, dat van buiten kwam, maakte een eind aan de verontwaardiging van Wassilina. Een optocht van de kolchos Zaria kwam voorbij. Mannen en vrouwen, in hun Zondagse kleren, met spandoeken en de armen vol met bloemen, trokken in optocht naar het plein van de sowjet.

Wassilina Karpowna vroeg Politsjoek om zich gauw klaar te maken en zij ging zelf haastig weg om te zien of de jeugd genoeg bloemen had geplukt voor de kransen en boeketten. Alles was in orde. Nadat zij Goloverda opdracht had gegeven om de optocht naar het huis van Politsjoek te leiden, haastte zij zich naar haar plaats om aanwezig te zijn bij de ontmoeting van de twee eerste kolchozen.

De werkers op de akkers, uit de kwekerij en van de veeverzorging van de kolchos Zaria hadden zich aan een kant van het plein opgesteld, tegenover het fanfarecorps. Daar naderde ook reeds de groep van de kolchos Tsjkalow. Toen kwam uit de voorste rij van de kolchosleden Zaria een kleine oude vrouw, in een witte hoofddoek en een schort van zwart satijn, een paar passen naar voren, terwijl zij het brood met het zout over de korst gestrooid voorzichtig in haar handen droeg. Zij stond te wachten. Op hetzelfde ogenblik klonken triomfantelijk de trompetten van het muziekcors. De kolchosleden van Tsjkalow waren nog maar op een paar passen afstand. Aan het hoofd liep de vaandeldrager met Boitsjenko, bleek van emotie, die ook het brood en zout droeg. Op de brede borst van de vroegere partisaan hingen verschillende medailles en decoraties, waaronder de orde van Lenin.

Het orkest deed zijn best. Boitsjenko hield op twee passen van het oude vrouwtje stil en begroette haar plechtig. Het vrouwtje beantwoordde zijn begroeting.

— Kameraden kolchosleden van de kolchos Zaria, begon Boitsjenko, zodra het orkest zweeg, wij zijn nu al bijna twintig jaar bezig om volgens de raadgevingen van kameraad Stalin onze kolchozen te organiseren op de weg naar het socialisme. Vandaag — zei hij met trillende stem — doen wij een nieuwe stap, en verenigd in een grote kolchos beginnen wij aan de tweede etappe, de etappe van het communisme. Ook deze etappe zullen wij met ere afleggen.

Hij bood de oude vrouw het brood aan, dat hij in zijn handen droeg. Het vrouwtje wilde iets antwoorden, maar haar wangen begonnen te trillen. Overmand door gevoel en met haar gezicht nat van de tranen, legde zij haar hoofd op de borst van Boitsjenko.

Op hetzelfde ogenblik verscheen de optocht van de kolchos Pjeremojnik. Met haar hand boven haar ogen, tegen de schelle zon, keek Wassilina Karpowna bezorgd naar haar kolchosleden. Plechtig, met zijn stok onder zijn arm, liep de oude Politsjoek met langzame schreden voorop, op een

doek van smetteloos wit droeg hij het brood. Aan weerszijden liepen twee kolchosmeisjes, met bossen dahlia's in hun armen. Ondertussen waren het vrouwtje van de kolchos Zaria en Boitsjenko achteruit gegaan totdat zij aan de kant onder de vlaggen stonden. De optocht hield stil aan de kant van het plein, die opengelaten was. Alleen Politsjoek liep langzaam en plechtig verder. Op twee passen afstand van Boitsjenko bleef hij staan en gaf een teken aan het orkest om op te houden met spelen. Een paar van de musici lieten hun trompet zakken, maar de klarinet van de dirigent bleef omhooggericht en Politsjoek was gedwongen om te luisteren tot het stuk uit was.

— Kameraden, begon hij, toen het weer stil was, kameraden kolchosleden van de kolchos Zaria en van de kolchos Tsjkalow, die werd genoemd naar de grote pool-vlieger.....

— Hij kan het nooit laten om er wat bij te zeggen, mompelde Wassilina Karpowna ongerust. Maar gelukkig is het niet erg en het maakt het niet veel langer.

Maar juist op dat ogenblik, toen Wassilina zichzelf geruststelde, knipoogde Boitsjenko. Had hij last van een vlieg op zijn oog of van een zonnestraal, die weerkaatst werd door het koper van een trompet? In elk geval was het een feit dat hij een knipoog gaf.

Politsjoek hield plotseling op, bekeek Boitsjenko van het hoofd tot de voeten, en in de stilte die ontstond vroeg hij met een stem, waarin men iets uitdagends kon horen:

— Waarom heb jij geknipoogd?

— Ga door, ga door, smeekte Wassilina Karpowna. Laat je niet onderbreken.

— Nee, maar zeg eerst waarom je geknipoogd heb. Denk je dat ik dat niet weet?

Zonder zich te haasten wikkelde hij het brood in het servet en stak het onder zijn arm.

— Ik zal je zeggen waarom. Jij hebt gedacht dat wij 60.000 roebel schuld hebben en dat wij daarom bij jullie komen met bloemen en mooie woorden.

— Maar hoe kom je daarbij, opa? zei Boitsjenko ten einde raad.

— Het helpt je niks of je het ontkent, mijn jongen. Daaraan heb je gedacht toen je die knipoog gaf. Goed dan, laten we een rekensommetje maken om te zien wat voordeliger voor jullie is: doorgaan met op jezelf te werken, of samen met ons? Jullie hebben radio. Best. Hoeveel heeft je dat gekost? Was dat niet zeven en dertig duizend roebel? Wij hebben ook om een radioinstallatie gevraagd, dat zal ons 37.000 roebel kosten. En die van de kolchos Zaria willen ook radio. Dat is nog eens 37.000 roebel. Bij elkaar komt dat op 111.000 roebel. En weet je wat de agronoom van het district heeft gezegd? Hij heeft mij verteld, dat een radio-installatie voor het hele dorp, dus voor onze drie kolchozen bij elkaar, maar 50.000 roebel meer zou kosten. Dus: 24.000 roebel uitgespaard. En wat zeg je van de club? Wij hebben er een, in onze kolchos. Al is hij ons op 200.000 roebel komen te staan. Maar is het niet zo dat de jeugd bij jullie er ook een wil? En die van de kolchos Zaria ook, hè? Dat zou 400.000 roebel bij elkaar zijn. Maar die agronoom heeft mij gezegd, dat je voor 350.000 roebel een grote club voor meer dan 1000 mensen kan bouwen. En dan niet een club zoals de onze, nee, een club met twee verdiepingen, met een grote zaal met 600 plaatsen en allerlei zalen met piano's, bibliotheken, leskamers en wat je maar wil. Zie je nou hoeveel wij zullen besparen? Als wij bij elkaar zijn zullen wij niet alleen onze

schuld betalen, maar daarnaast zullen wij elke machine die wij willen kunnen kopen, maaimachines of misschien zelfs een grote elektrische dorsmachine.

Politsjoek zocht om zich heen naar een plek waar hij het brood zolang zou kunnen neerleggen. Maar hij zag alleen maar een menigte gezichten, die hem aankeken, sommige ernstig, andere geamuseerd.

— De agronoom van het district heeft me ook gezegd dat er in de Oekraïne een kolchos is van 11 vrouwen en 8 mannen. „Dood aan het imperialisme” heet die kolchos. Vertel mij nu eens: wat zouden die mensen moeten beginnen wanneer hun M.T.S. per ongeluk zo'n dorsmachine van groot formaat naar hen toezond, wat zouden zij daarmee doen, die lui van de kolchos „Dood aan het imperialisme”? Je hebt minstens vijftig mensen nodig om die machine aan het werk te houden. Dat is bijna drie keer zoveel als zij hebben. En als jullie morgen in jullie kolchos zo'n machine kreeg zou het je even weinig helpen als die van de andere kolchos. Je zou geen mensen meer overhouden voor het andere werk. En toch kan je niet ontkennen, dat een dorsmachine van dat formaat een grote vooruitgang is. Is het niet zo? Maar als wij al ons land samenvoegen en al onze mensen, dan zullen wij genoeg ruimte en genoeg handen hebben om zo'n machine aan het werk te zetten en wij zullen in diezelfde tijd al het andere werk kunnen doen. Is het waar of niet?...

Politsjoek zweeg, fronste zijn dikke wenkbrauwen en zocht naar nieuwe argumenten om zijn „tegenstander” de mond te snoeren.

— Hou toch op, opa, zei Wassilina Karpowna zachtjes. Het is al lang genoeg!

— En de mensen, zei Politsjoek, doof voor elke tegenwerping, de specialisten, daar heb je zeker niet aan gedacht? De mensen van de wetenschap, zonder wie je tegenwoordig geen land kan bebouwen. Reken maar uit. Voor onze drie kolchozen hebben wij nodig: drie agronomen, drie boekhouders, drie imkers, drie laboratoriumwerkers, drie zoötechnici, drie veeartsen..... en dan ben je er nog niet. Maar als we ons verenigen is een van elk genoeg. En dan hebben we ook een goede voorzitter nodig. Niet zo een als die van jullie. Wat heeft die uitgevoerd? Toen moeder Garpina, die jullie kant op woont, bij ons in de kolchos wou komen, wat deed hij toen, die voorzitter van jullie? Hij heeft de helft van haar stuk grond afgenomen. Nou vraag ik je: moet je zo een eerlijke vrouw behandelen? Moeder Garpina kwam toch niet uit New-York of uit een ander land van de fascisten? Zij is net als jij en ik in Lizavetowka geboren. Waarom moet je dan zoiets doen? Wij zijn allemaal van hetzelfde span; er zijn geen vreemden onder ons, en het water, de bossen en de grond zijn ons gemeenschappelijke eigendom. En hij die dat niet begrijpt kan geen kolchosvoorzitter zijn. Over een paar minuten gaan wij een voorzitter kiezen. Laten wij zorgen dat het een goeie is, want zoals men zegt: „Zoals de vader is, is de zoon”; kan men ook zeggen: „Zoals de voorzitter van de kolchos is, is de kolchos.”

Terwijl hij het brood in beide handen nam, voegde Politsjoek eraan toe:

— Op dit ogenblik staan wij voor een grote gebeurtenis. Een gebeurtenis, die even belangrijk is.....

— Eindelijk, nu is hij op het goeie pad, zuchtte Wassilina Karpowna.

— .....Die even belangrijk is, als een huwelijk.

Iedereen begon te lachen.

— Tot nu werkte ieder voor zich. Van nu af aan zullen wij samen gaan, in goede en kwade dagen, voor altijd..... En nu, besloot vader Politsjoek, er plotseling een eind aan makend, nu, vooruit met de muziek!

DOCUMENTEN OVER KOREA

DOOR het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Democratische Volksrepubliek van Korea is een boek in de Engelse taal gepubliceerd: „Documenten en materiaal ter ontmaskering van de aanstokers van de burgeroorlog in Korea”. Een groot aantal fotocopieën verhogen de bewijskracht van deze publicatie. De documenten zijn in de archieven van de Zuid-Koreaanse Syngman Rhee-regering gevonden. Deze archieven werden buitgemaakt bij de snelle terugtocht van de Zuid-Koreanen in 1950.

In het Maandoverzicht in het vorige nummer van P. en C. werd al het een en ander uit deze documentenverzameling aangehaald.

De documenten en het materiaal beslaan een tijdvak van December 1948 tot en met Juni 1950.

Men zal zich afvragen of deze onweerlegbare bewijzen nooit ter kennis van de Verenigde Naties zijn gebracht. Vanzelfsprekend is dit gebeurd. Op 28 September 1950 heeft de minister van Buitenlandse Zaken van de Koreaanse Volksrepubliek Pak Hoen-yoeng een uitgebreid rapport aan de president van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en aan de voorzitter van de Veiligheidsraad gericht, waarin, steunend op deze documenten, de oorzaken van de oorlog in Korea werden blootgelegd. Het rapport sluit met de zin:

„Ik zend U tegelijkertijd per luchtpost de fotocopieën van de documenten, waarnaar in dit rapport is verwezen.”

Maar deze zijn nooit openlijk ter kennis van de Algemene Vergadering en de Veiligheidsraad gebracht. Zoiets kan de V.S. van Amerika niet gebruiken, want dan had de gehele wereld onomstotelijk geweten wat er werkelijk gebeurd was. Dit feit spreekt op zich zelf boekdelen.

Laten we nu de documenten nader bezien. We vinden een brief van 3 Dec. 1948 van Joen Peong-Koe, adviseur van Syngman Rhee voor Buitenlandse Zaken, vanuit Los Angeles aan Syngman Rhee geschreven.

Na enige persoonlijke opmerkingen en na gezegd te hebben dat het noodzakelijk is, voor ieder waarlijk patriot in Amerika, Korea, Japan en China om tegen het communisme te vechten, ontvouwt hij zijn verdere plannen:

„Maar om de komende strijd tot een zegerijk einde te brengen, moeten de strijdkrachten zoals de legers van Amerika, Japan, China en Korea gecoördineerd worden en geleid worden door één opperbevelhebber met een drieledige doelstelling, namelijk: De Japanners stoten Noordwaarts over Wladiwostok door; Koreaanse en Amerikaanse legers marcheren, na de bevrijding van ons noordelijk grondgebied, over het Liatong-schiereiland naar Harbin; en een gereorganiseerd Chinees nationalistisch leger zal het verloren grondgebied van China veroveren met inbegrip van de Shantoeng-provincie; en na zulk een zegevierend einde zullen de Koreaanse en Amerikaanse legers Mandsjoerije bezet houden totdat de kosten van de bevrijding volledig zullen zijn betaald door de ontwikkeling van de nationale welvaartsbronnen door het gecombineerde kapitaal en de arbeidskrachten van Mandsjoerije, Korea en Amerika, en dit totdat democratie en vrede daar geheel verzekerd zullen zijn.

In de komende herverdeling van het Verre Oosten zal Japan tevreden

Augustus 1949, dat op 30 April 1949 over een tijdvak van acht maanden 89.710 mensen gearresteerd waren. De Amerikaanse regering achtte enerzijds de voorbereidingen in Korea nog onvoldoende en anderzijds achtte zij de internationale toestand nog ongunstig voor deze stap. Daarom schrijft Tsjö Byoeng-Ok (Dr. Chough) in zijn rapport van 12 October 1949 aan Syngman Rhee het volgende:

„Ik heb Uw brief aan Dr. Oliver met betrekking tot de vereniging of liever de beschikking over de marionettenregering in het Noorden gelezen. De voorstellen, die U hierin uiteenzet, zijn onder de heersende omstandigheden de enig logische en ultimatieve methode om de door ons gewenste hereniging teweeg te brengen. Echter, nadat ik alle betrokken factoren in ogenschouw had genomen, kwam ik tot het gezichts-punt dat de tijd niet gunstig is om zulk een plan tot uitvoering te brengen. In de eerste plaats twijfel ik er ernstig aan, of wij voldoende gereed zijn en, indien we tot zulk een actie overgaan, zal de internationale opinie haar goedkeuring er niet aan hechten. Ik moet U er aan herinneren, dat de Griekse regering zich door de bevriende mogendheden heeft laten overtuigen, geen militaire stappen tegen Albanië te ondernemen.

Ik zie niet in, wat Dr. Oliver onder de gegeven omstandigheden in verband met dit ernstig probleem kan doen. Ik ben er zeker van, dat hij zulk een voorstel, als politiek van onze regering, bepaald niet kan publiceren. Noch geloof ik dat het verstandig van hem zou zijn zulke zaken van groot geheim belang openbaar te maken. Ik heb een en ander met Ambassadeur Tsjang en Dr. Oliver besproken en we zijn unaniem overeengekomen dat deze zaak als het basisplan van onze regering moet worden beschouwd en dat dit zal moeten worden uitgevoerd wanneer wij klaar zijn en de tijd hiervoor gunstig is.”

En die tijd kwam inderdaad snel naderbij. China was voor de uitbuiting van het Amerikaanse kapitaal verloren. Nieuwe plannen werden uitgebroed ter verovering van China. En hierin nam Korea een voorname plaats in. Daarom kon ambassadeur Tsjang Myoen op 11 Januari 1950 schrijven:

„Ik maak deze brief klaar even voordat de postzakken naar de luchthaven gaan, zodat ik nog juist verheugend nieuws kan zenden, dat ik vertrouwelijk van een hooggeplaatst persoon, een betrouwbare bron in het Pentagon, ontving. Er is mij medegedeeld dat het State Department en het Pentagon van plan zijn een stevige houding in te nemen met betrekking tot de politiek in het Verre Oosten van de Verenigde Staten. In dit anti-communistisch plan zal Korea een belangrijke positie innemen. Ik heb in ieder geval hoop, dat het resultaat is, dat we militair gesproken, meer hulp zullen krijgen. Ik heb ook van een betrouwbare bron uit het State Department het bericht ontvangen, dat president Truman zeer spoedig de machtiging zal tekenen waarbij toestemming gegeven wordt om aan Korea wapens, schepen en vliegtuigen te leveren.”

De beslissing is dus in wezen reeds gevallen. Aan de voorbereidselen wordt de laatste hand gelegd. Merkwaardig is het in dit verband dat op 14 Maart 1950, Sullivan, de correspondent van de New York Times, uit Seoel rapporteerde, dat 13 afgevaardigden van de Nationale Vergadering (leden van het parlement) van Zuid-Korea veroordeeld zijn tot gevangenisstraffen van 1½ tot 10 jaar wegens overtredingen van de Wet op de Veiligheid. Eén van de vijf punten van beschuldiging luidde: Het voeren van oppositie tegen de invasie van de Zuid-Koreaanse strijdkrachten in Noord-Korea.

Op 17 Juni 1950 kwam Foster Dulles in Korea aan om de situatie in ogenschouw te nemen en de laatste instructies te geven. Dit kunnen we lezen in het rapport van Kim Myo Soek, waarvan wij één van de belangrijkste passages in ons vorig Maandoverzicht aanhaalden.

Op 18 Juni schreef Syngman Rhee aan ambassadeur Tsjang, dat Foster Dulles het geheel eens was met zijn politiek. Bij zijn terugkeer op 20 Juni 1950 schreef Foster Dulles o.m.:

„Ik hecht grote waarde aan de beslissende rol, die Uw land in het grote drama, dat nu ontvouwd wordt, kan spelen.”

Ziehier het voorspel van de oorlog in Korea. Deze documenten verscheuren het leugennet, dat om deze kwestie is gehangen. Het bevestigt volkomen het standpunt, dat door onze partij is ingenomen. Hieruit blijkt hoe bedriegelijk de woorden zijn van de P.v.d.A.- en N.V.V.-leiders, die de arbeiders trachten wijs te maken, dat door de schuld van Moskou de buikriem ingesnoerd moet worden, om de bewapening mogelijk te maken. Deze documenten vormen een belangrijk wapen om dit praatje te weerleggen. Ze zijn tegelijkertijd een les voor ons. Ze laten zien wat er al zo achter de schermen bekokstoofd wordt. Ze leren ons, dat wij ons ook nu niet in slaap mogen laten wiegen. Maar dat de strijd voor de vrede geen uur, geen minuut mag blijven rusten.

L. GILLIERON

K R O N I E K

(15 Mei—15 Juni)

MEI

- 16 Aan de Deken van Canterbury, die op een vergadering van de Vredesbeweging zou spreken, wordt de toegang tot ons land geweigerd.
- Begin van een geheime conferentie over de bewapeningsprogramma's in Londen tussen de ambassadeurs van de Ver. Staten in de landen van het Atlantisch Pact.
- 17 Het tegoe van de regering bij de Nederlandse Bank is uitgeput.
- De nieuwe staatslening in de Sowjet-Unie van 30 milliard roebel werd 1½ week na de opening met bijna 4½ milliard roebel overtekend.
- 19 De Algemene Vergadering van de UNO aanvaardt een resolutie om China economisch te blokkeren.
- 21 5000 arbeiders van Wilton in Rotterdam gaan in staking voor een extra-gratificatie en loonsverhoging.
- 22 De K.N.P.M. maakt bekend dat haar netto-winst over 1950 526 miljoen gulden was, tegenover 381 miljoen in 1949, dat is een stijging van 39%. Het dividend is verhoogd van 9% op 12%.
- Meer dan 90% van de bevolking van Madrid boycot de openbare voermiddelen, café's en amusementsinstellingen, als protest tegen de gestegen kosten van levensonderhoud.
- 23 Minister Liefstinck verklaart in een nieuwe deviezennota aan de Tweede Kamer, dat de Ned. schuld bij de Europese Betalings-Unie tot 700 miljoen gulden is gestegen.

- 25 De eerste 100.000 handtekeningen voor een vredespact tussen de Grote Vijf in Nederland zijn opgehaald.
- In de Tweede Kamer wordt een wetsontwerp aangenomen, waarbij het gemeentebestuur van Finsterwolde wordt afgezet en vervangen door een Regeringscommissaris.
- 26 Bij een Opinie-onderzoek in de Ver. Staten, Engeland en Canada spreekt de grote meerderheid van de ondervraagden zich uit tegen uitbreiding van de oorlog in Korea.
- 27 Bij de gemeenteraadsverkiezingen in Noord-Italië behalen de communisten en socialisten 36.3% van het aantal stemmen. Vergeleken met 1948 is hun stemmenaantal met 18% gestegen.
- 28 De Chinese Volksregering en de Tibetaanse regionale regering sluiten een overeenkomst, waarbij Tibet regionale autonomie behoudt en de Dalai Lama en de Panchen Lama in Tibet in functie zullen blijven.
- 30 Grote betogingen in Kaapstad tegen het plan van premier Malan om de kieswet zo te wijzigen, dat blanken en gekleurden op verschillende kieslijsten geplaatst worden.
- 31 50 Waalwijkse schoenfabrieken vragen wachtgeldregeling aan.

JUNI

- 3 Bij de gemeenteraadsverkiezingen op Sicilië verkrijgen de communisten en socialisten meer dan 40% van het aantal stemmen.
- 6 De regering maakt een regeling voor het verkrijgen van paspoorten bekend, waarbij de landen waarheen men reizen wil, in vier groepen worden ingedeeld. Het ANWB protesteert tegen de nieuwe regeling bij de Min. van Buitenlandse Zaken.
- Gaullisten plegen overvallen op het gebouw van de CGT in Parijs. De politie bezet het gebouw en arresteert 40 vakbondsfunctionarissen.
- 8 Het Amerikaanse Opperste Gerechtshof bevestigt de in Oct. '49 uitgesproken vonnissen tegen de 11 leiders van de Amerikaanse C.P. Dit betekent voor 10 van hen een gevangenisstraf van 5 jaar.
- De Amerikaanse regering eist van de van haar afhankelijke landen stopzetting van de handel met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën.
- 1000 Arbeiders in de Wieringermeer staken 24 uur voor loonsverhoging en hogere tarieven.
- 9 De 4e obligatielening van de Waarheid is voltekend, een telex-verbinding met Twente wordt in gebruik genomen.
- Het Economisch Instituut van de Middenstand maakt bekend dat de omzetten in de verschillende branches in April daalden van 9—38%.
- 10 Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 30 provincies van Italië behalen de communisten en socialisten de absolute meerderheid in 14 provincie-hoofdsteden. Zij kregen 38.5% van het aantal stemmen. Bij de verkiezingen op 27 Mei, 3 en 10 Juni verloren de christen-democraten 2½ miljoen stemmen vergeleken met 1948.
- 12 2000 Stakende arbeiders van de drukkerijen Kolff en Co. in Djakarta behalen een overwinning.

Binnenkort zal verschijnen:

M. I. Kalinin

Over
Communistische Opvoeding

Dit boekwerk is een verzameling van redevoeringen, welke Kalinin voor de Communistische Jeugdbond, voor de scholieren, voor leraren en opvoeders en voor propagandisten heeft uitgesproken.

Het ademt een geest van warme menselijkheid, van diep doordachte wijsheid en van gezond optimisme. Dit boek wakkert de hoogste menselijke kwaliteiten, zoals eerlijkheid, liefde voor het land en voor de arbeid, hoogachting voor de mens, aan.

De oud-metaalbewerker Kalinin, die het tot een van de hoogste functies in de Sowjet-Unie heeft gebracht, spreekt een taal, zo eenvoudig en recht op de man af, dat zijn betoog voor een ieder begrijpelijk is.

Ruim 300 blz. Prijs gebrocheerd f 3.50

Leden van de O.P.N. en Waarheids-abonné's genieten een reductie van f 2,—. Voor hen kost dit boek dus slechts f 1,50. Bestel reeds nu bij Uw Partij-afdeling in Uw woonplaats of rechtstreeks bij

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25, Amsterdam - Telefoon 30822 - Giro 173127

In de strijd voor de eenheid, mogen wij geen enkel middel onbeproefd laten om onze tegenstanders te overtuigen.

Hiervoor is het noodzakelijk, dat we speciaal de Nederlandse verhoudingen door en door kennen.

Leest en bestudeert daarom het interessante boekje

Geschiedenis van de Nederlandse Arbeidersbeweging

(Oude beweging)

van

Johan Visscher

136 pag. houtvrij papier, gebroch. f 0.75

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en practijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

„Meer dan vijf millioen stemmen op de Communistische partij — een ramp, tussen vijf en vier millioen stemmen — een ernstige nederlaag, tussen vier en drie millioen — een matig succes, minder dan drie millioen stemmen — een triomf.”

Dit was de mening van de Amerikaanse leiders, schreef de correspondent van de Paris Match, Raymond Cartier, aan de vooravond van de Franse verkiezingen. Welnu, die ramp heeft plaats gehad. De Communistische Partij van Frankrijk, en daarmee de vredeskrachten, hebben een grote overwinning behaald. Zij kreeg meer dan vijf millioen stemmen. Het is niet alleen een zware nederlaag voor de Franse reactie, maar vooral ook voor de Amerikaanse oorlogsdrijvers. Door een kieswet, die de democratie met de voeten treedt, trachtte men de Gaulle langs een wettelijke weg aan de macht te brengen. Noch door deze wet, noch door politieterrorisme noch door alle andere middelen is het gelukt de massa te intimideren. Wel kregen de communisten, ondanks het feit dat zij de grootste partij van Frankrijk zijn, door deze kieswet minder zetels. Zo kregen de communisten met 26,5% der stemmen 16% der zetels, terwijl de socialisten met 14,5% der stemmen 16,7% der zetels kreeg. De strijd der massa's, aan wier hoofd de Communistische Partij gaat, staat of valt echter niet met het aantal zetels. Dat weten de Amerikanen ook drommels goed. Zij beseffen maar al te zeer, dat door deze uitslag hun oorlogspolitiek doorkruist wordt. Zo schreef de waarnemer van de Daily Compass, een te New York verschijnend blad, het volgende:

„De communistische partijen van Italië en Frankrijk zijn nu sterk, even sterk als op het ogenblik van de grootste opleving van de linkse beweging in de na-oorlogstijd, namelijk in 1946. De voornaamste conclusie, die men uit de verkiezingsresultaten moet trekken is, dat de USA een nederlaag geleden heeft, en dat dit moeilijkheden zal opleveren. De USA heeft in Frankrijk en Italië rond drie milliard dollar uit het fonds van het Marshall-plan uitgegeven. Hij heeft millioenen aan propaganda gespendeerd, evenals grote sommen uit het fonds van het staatsdepartement voor

zekere geheime doeleinden. De USA heeft pogingen geëist en ondersteund om de communisten de leiding in de Italiaanse en Franse vakverenigingen te ontnemen en de communistische partij zelf te scheuren. Hij drong er menigmaal op aan, om veelvuldiger politiekkrachten in te zetten en represailles aan te wenden.....

Voordat de USA begint West Europa te bewapenen en daar probeert massa-legers voor Eisenhower op te stellen, zal hij met het feit rekening moeten houden, dat meer dan een vierde van de bevolking van Frankrijk en Italië, met inbegrip van de meerderheid van de industrie-arbeiders, tegen zijn politiek geprotesteerd heeft..... Voordat de USA besluiten zal of hij de Gaulle wenst en ondersteunt, moet hij er rekening mee houden, dat de partij, die zich in de industrie-steden als sterk getoond heeft, verklaard heeft, dat zij een „openlijke overgang naar het fascisme niet zal dulden.”

Hieruit blijkt dat de Amerikanen inzien, dat zij een nederlaag geleden hebben, maar dat zij tegelijkertijd naar nieuwe middelen en wegen zoeken om hun doeleinden toch te bereiken. De oorlogskoers blijft bewaard. Immers — direct na de Franse verkiezingen is de Agenda-conferentie te Parijs door de Westelijke mogendheden afgebroken. Zij beweren, dat een voortzetting geen zin heeft, omdat zij blijven weigeren op een viermogendheden-conferentie openlijk te discussiëren over het Atlantisch Pact en de Amerikaanse militaire steunpunten, hoewel de Sowjet-Unie onmiddellijk de tegeneis aangenomen heeft om de pacten van wederzijdse bijstand, die ze met andere landen gesloten heeft, openlijk ter discussie te stellen. De Westelijke mogendheden vrezen die discussie als de pest. Zij willen tot geen prijs een ontspanning bereiken. Zij willen oorlog. Het gehele verloop van de conferentie heeft dit bevestigd. Acht maanden geleden heeft de Sowjet-Unie het voorstel voor een viermogendheden-conferentie gedaan om aan de hand van de Overeenkomst van Potsdam de kwestie van de ontwapening van Duitsland te bespreken, teneinde de vrede in Europa te verzekeren. Het duurde vier maanden eer de regeringen van de U.S.A., Engeland en Frankrijk onder de druk van de openbare mening bereid waren, niet tot een definitieve viermogendheden-conferentie, maar slechts tot een voorbereidende agenda-conferentie. Daarbij stonden zij er op, dat ook de verdere vraagstukken met betrekking tot de spanningen in Europa zouden worden besproken. Toen de Sowjet-Unie geen enkel bezwaar maakte, waren de Westelijke mogendheden wel genoodzaakt deze agenda-bespreking te houden. Maar zij gingen er naar toe om deze dienstbaar te maken aan hun oorlogsdoeleinden. Zij wilden de conferentie op een zodanige manier doen mislukken, dat zij de schuld op de Sowjet-Unie zouden kunnen afschuiven, en daardoor het motief krijgen om de bewapening te doen versnellen.

Newsweek schreef op 26 Februari 1951:

„Wanneer de USA zou kunnen handelen zoals ze zou willen, dan zal er waarschijnlijk geen viermogendheden-conferentie komen.”

Terwijl Associated Press op 24 Februari uit New York gemeld had:

„De U.S.A. zal naar iedere viermogendheden-conferentie gaan met het vaste besluit, het plan door te drijven van het deelnemen van West-Duitsland aan de verdediging van Europa, zonder rekening te houden met de Sowjet-bezwaren, zo zeggende Amerikaanse regeringskringen.”

Terwijl de besprekingen plaats vonden, werd de herbewapening ter hand genomen en vonden eveneens te Parijs besprekingen plaats tussen Amerika, Engeland en Frankrijk met vertegenwoordigers van de regering van Bonn over het oprichten van een geregeld Duits leger onder commando van voormalige Hitler-generaals. Tevens eiste Amerika het opnemen van Turkije en Griekenland in het Atlantisch Pact. De Amerikaanse troepensterkte in West-Duitsland werd vergroot en de Amerikaanse militaire luchtsteunpunten in Engeland en Frankrijk werden versterkt, terwijl nieuwe werden opgericht.

Ondanks al deze feiten zocht de Sowjet-Unie in het belang van de vrede onvermoed naar oplossingen om een basis te vinden voor een viermogendheden-conferentie. De belangrijke punten: de ontwapening van Duitsland en vermindering van de strijdkrachten van de vier mogendheden wilden de andere afgevaardigden niet ter bespreking opnemen. De Sowjet-Unie heeft toen voorgesteld deze punten niet als vaste agendapunten op te nemen, maar zodanig dat de viermogendheden-conferentie zelf nog nader zou beslissen of ze zullen worden opgenomen. Een dergelijk voorstel heeft ze ten lange leste ook gedaan met betrekking tot het Atlantisch Pact en de Amerikaanse militaire steunpunten. Maar zoals gezegd — zelfs daarvan wilde Amerika, Engeland en Frankrijk niets weten. In zijn slotverklaring memoreerde Gromyko al deze feiten en hij eindigde met de woorden:

„In de loop van de conferentie is bevestigd, dat de regeringen van de U.S.A., Groot-Brittannië en Frankrijk niet op een verzachting maar op een nog grotere verscherping van de toestand in Europa aansturen. Het is duidelijk dat de Sowjet-Unie aan zulke dingen niet meewerkt. Zoals de voorzitter van de ministerraad, generalissimus J. W. Stalin, op 17 Februari van dit jaar in zijn onderhoud met een correspondent van de „Prawda” verklaard heeft, zal de Sowjet-Unie ook in de toekomst onverzettelijk de politiek om een oorlog te verhinderen en de vrede te bewaren, doorvoeren. De Sowjet-Unie is overtuigd, dat dit met de voornaamste belangen niet alleen van de volken van de Sowjet-Unie, maar met die van alle volken overeenkomt.”

En deze vredespolitiek der Sowjet-Unie kwam reeds twee dagen daarna opnieuw tot uitdrukking. Op 21 Juni hadden Amerika, Engeland en Frankrijk de agenda-conferentie laten mislukken. Op 23 Juni hield Jacob Malik zijn redevoering voor de zender der Verenigde Naties, waarin hij het voorstel voor een wapenstilstand in Korea deed. Hij zei:

„Het Sowjet-volk is van mening, dat als eerste stap besprekingen moeten worden geopend tussen de oorlogvoerenden over het staken van het vuren en een wapenstilstand, die voorziet in het wederzijds terugtrekken van de troepen van de 38ste breedtegraad. Kan zulk een stap worden gedaan? Ik ben van mening, dat dit mogelijk is, mits er een ernstige wens is om een eind te maken aan de bloedige gevechten in Korea.

Ik ben van mening, dat dit niet een te hoge prijs is voor de vrede in Korea."

Intussen zijn de besprekingen over een wapenstilstand begonnen. Betekent dit nu dat de Amerikaanse regering van haar oorlogspolitiek heeft afgezien? De feiten spreken een andere taal. Indien Amerika op dit moment anders zou handelen, zouden de moeilijkheden om de massa in een oorlog te brengen nog groter worden. Het geeft echter wel een beeld van de werkelijkheidszin van de vredespolitiek van de Sowjet-Unie, die elke mogelijkheid benut om een stapje verder te komen. De laatste maanden hadden de leiders der oorlogspolitiek uit propaganda-overwegingen uitspraken gedaan, die op een wapenstilstand neerkomen. Welnu, de Sowjet-Unie houdt hen aan hun woord en geeft hun de gelegenheid die woorden waar te maken.

Het voornaamste hierbij is echter het feit, dat de oorlogspolitiek van Amerika in Korea volledig bankroet is gegaan. Zorgvuldig hadden de oorlogsstokers de inval in Noord-Korea voorbereid. Zij hadden de atmosfeer geschapen om de volken de idee bij te brengen, dat Zuid-Korea aangevallen was. Zij gingen ervan uit, dat door hun materiëel overwicht een snelle opmars bewerkstelligd zou worden. De uitlatingen van Omar Bradley en Wedemeyer voor de senaatscommissie bewijzen dit.

Bradley zei:

„De Amerikaanse militairen hebben de strijdkrachten der Noord-Koreanen onderschat.”

En Wedemeyer:

„Korea is voor onze strijdkrachten een vat zonder bodem. Ik kan er geen einde aan zien.”

Evenals Hitler dachten zij alles „einkalkuliert” te hebben. Maar zij hebben geen rekening gehouden met de veranderingen in het bewustzijn van de Aziatische volken. En het gevolg is geweest, dat er een eind gemaakt is aan het sprookje van de „onoverwinnelijkheid” van de Amerikaanse legers en dat bij de Aziatische volken de afschuw van het Amerikaanse imperialisme nog is toegenomen. Trouwens, bij alle weldenkende mensen neemt de afschuw over de gruwelen, die in Korea bedreven zijn, hand over hand toe.

Daarom was het voor de Amerikanen onder deze omstandigheden niet mogelijk, het beperkte, zeer concrete voorstel van de Sowjet-Unie naast zich neer te leggen. Het aanvaarden van deze besprekingen is zonder twijfel een overwinning van de vredeskrachten onder leiding van de Sowjet-Unie. Een zucht van verlichting steeg op onder de volken. Maar dit zich opgelucht voelen kan tevens een gevaar zijn. Immers, het kan de idee doen post vatten bij de massa, dat het nu wel in orde komt. Het aanvaarden van de besprekingen, die slechts een eerste stap zijn, moet integendeel de activiteit doen toenemen om er voor te zorgen, dat de wapenstilstand er komt en dat deze tot een werkelijke vrede in Korea uitgroeit. Als dit resultaat bereikt wordt zal het

aan de actie voor een Vredespact van de Grote Vijf een ongeken-
de kracht kunnen geven. De provocaties bij de vredesonderhan-
delingen aan de zijde van de Amerikanen tonen ons aan dat
waakzaamheid geboden is.

WE zeiden reeds, dat de feiten geen vredestaal spraken. Na
de Franse verkiezingen is de herbewapening van Duitsland
versterkt en versneld voortgezet. De staat van oorlog wordt met
West-Duitsland beëindigd om West-Duitsland te gebruiken om
oorlog tegen de D.D.R., de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën
te voeren. McCloy is drie weken in Washington geweest. Na-
dien heeft het Hoge Commissariaat in Duitsland medegedeeld,
dat de kwestie van een actief deelnemen van de Bondsrepubliek
in een beslissend stadium is gekomen. Ondanks alle vroegere
mededelingen zullen de West-Duitsers een volkomen gelijkbe-
rechtigd leger krijgen. Wat er precies is afgesproken is nog niet
geheel bekend. Maar dat het grootste gevaar dreigt is duidelijk.
Drew Middleton, chef-correspondent van de New York Times,
schrijft op 1 Juli:

„Er zullen veel Duitsers zijn, die verrast en vermoedelijk diep veront-
waardigd zullen zijn, wanneer hun regering eenmaal naar voren komt
met wat de eigenlijke plannen zijn. De Duitsers zijn nog steeds kanonnen-
schuw. Toen in de herfst van 1950 voor het eerst tot de Duitse herbewa-
pening werd besloten, kon men niet in twijfel verkeren over het directe
en stormachtige karakter waarmee de Duitsers dit afwezen.....

De brandende vraag, die nu voor de Bondsregering van Bonn staat
en daarmee indirect voor de regering van de Verenigde Staten, is, of
het gelukt de West-Duitse bevolking in de eerstkomende maanden zover
om te krijgen, dat zij de voorgenomen maatregelen voor de herbewapening
billijkt en ondersteunt.”

Wat dat „om-krijgen” betekent, blijkt wel uit de woorden van
Adenauer, die zegt, „dat de regering van Bonn vastbesloten is
in geval van nood de weg van de herbewapening ook alleen te
gaan”. D.w.z.: tegen de wil van de bevolking. De eerste stappen
zijn reeds in die richting genomen, namelijk het verbod der FDJ
(Freie Deutsche Jugend), terwijl de fascistische organisaties
met rust worden gelaten en aangemoedigd. Zo hebben 800 leden
van de pantserdivisie „Grosz Deutschland” een bijeenkomst on-
der leiding van von Manteuffel kunnen houden. Deze hebben
een telegram aan de Bondspresident Heusz gestuurd waarin zij
verklaren dat zij zonder voorbehoud de oorlogspolitiek van de
regering ondersteunen.

Evenals West-Duitsland, in het Westen, wordt Japan als
voornaamste aanvalsbasis in het Oosten gebruikt. Het afzon-
derlijk vredesverdrag, dat nu gepubliceerd is, dient eveneens
om Japan als militaire macht te doen herleven. Als dit verdrag
getekend is, zal tegelijkertijd het zogenaamde Pacific-pact tussen
de Verenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland van kracht
worden.

Hoewel de Amerikanen Japan niet direct in het Pacific-pact
durven op te nemen, zijn zij er toch bij betrokken, aangezien de

Verenigde Staten een tweezijdig verdrag met Japan zullen sluiten, volgens welk de Amerikaanse troepen in Japan zullen blijven. Eveneens zal de Raad van ministers van de Pact-landen consultatieve betrekkingen met andere autoriteiten in het gebied van de Stille Oceaan onderhouden. Op deze manier trachten de Verenigde Staten een oorlogsblok tegen de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek te vormen.

De vredeskrachten zijn echter enorm gegroeid en deze kunnen en zullen een oorlog verhinderen. Opmerkelijk is b.v. het feit, dat het congres van de Britse transportarbeiders, met zijn 1,3 miljoen leden, de oorlogspolitiek van de Britse regering en de herbewapening van Duitsland heeft afgewezen. Meer en meer blijkt het, dat de volken de oorlogsvoorbereidingen doorzien en er een eind aan willen maken.

15 Juli 1951.

Problemen van het Nabije en Midden-Oosten

IN de zeventiger jaren van de vorige eeuw begon de strijd om koloniën en invloedssferen een belangrijke plaats in te nemen in de politiek der grote mogendheden. Bijzondere aandacht werd daarbij door hen besteed aan het Nabije en Midden-Oosten.

Twee gebeurtenissen uit die jaren verklaren dit. In de eerste plaats de opening van het Suez-kanaal, waardoor de strategische betekenis van deze landbrug tussen drie continenten nog ver-groot werd en in de tweede plaats de bevindingen van een commissie van olie-deskundigen, die in 1871 Mesopotamië (Irak) bereisde en grote olie-rijdommen ontdekte. Een dertigtal jaren later rapporteerde een Duitse technische commissie, dat dit gebied, evenals de andere delen van het Nabije en Midden-Oosten, rustte op „een meer van olie”.

Ook thans wordt de plaats van het Nabije en Midden-Oosten in de agressieve plannen van de oorlogsdrijvers in hoofdzaak

bepaald door deze twee punten: strategische ligging en olie-reserves.

Sinds de laatste tientallen jaren van de negentiende eeuw is dit gebied het schouwspel geweest van een reeks botsingen tussen de imperialistische mogendheden — Engeland, Frankrijk, Duitsland, het tsaristische Rusland, Italië, de Verenigde Staten — om de olie-rijksdommen en de beheersing van de daar gelegen landen.

Deze strijd is voortdurend feller geworden, vooral sedert omstreeks 1930 de Verenigde Staten als geduchte concurrent in het Midden-Oosten verscheen. De conflicten, die keer op keer uit dit deel der wereld gemeld worden, zijn een bewijs van de onverzoenlijkheid der imperialistische tegenstellingen, waaraan de gemeenschappelijke oorlogsvoorbereidingen van het Anglo-Amerikaanse aanvalsblok niets kunnen afdoen. Engeland en de Verenigde Staten leveren een voortdurend gevecht, waarin Amerika zijn posities ten koste van Engeland heeft kunnen versterken.

Met uitzondering van de olie-rijksdommen is de economische betekenis van het Nabije en Midden-Oosten niet zo groot. Van de op ongeveer 100 miljoen geschatte bevolking van dit gebied, dat tweemaal zo groot als India is, werken er 75—80 procent in de landbouw. Door gebrek aan bevoeiingswerken en landbouw-werktuigen is de opbrengst meestal zeer laag. Slechts enkele producten zijn van belang voor de wereldproductie, n.l. katoen (Egypte) 10 procent, dadels (Irak) 75 procent, olijfolie 16 procent, citrus-fruit (Israël) 5 procent en tabak (Turkije). Met uitzondering van de petroleum zijn de grondstoffen, die er aanwezig zijn (o.a. steenkool, ijzer, mangaan, chroom), vrijwel niet in ontginning gebracht.

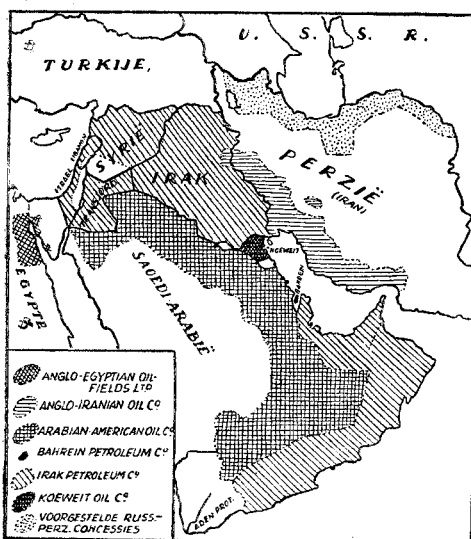
De aanwezigheid van 42 procent der wereldolie-reserves ¹⁾ is evenwel voldoende geweest om de olie-trusts en hun regeringen zich verwoed op deze landen te doen werpen.

Aanvankelijk hadden Britse, Nederlandse en Franse olie-maatschappijen de alleenheerschappij (Perzië, Irak). Door een serie verdragen met de plaatselijke heersers trachtten de Britten, die de hoofdrol speelden, zich te beschermen tegen indringers. Volgens deze overeenkomsten mochten alleen concessies verleend worden aan Britse maatschappijen.

Geholpen door het Staatsdepartement en door gebruik te maken van de stelling, dat de winst alle middelen heiligt, drongen evenwel toch Amerikaanse maatschappijen tot de olie van het Midden-Oosten door. In 1927 verkregen twee Amerikaanse maatschappijen een aandeel van 22 $\frac{3}{4}$ procent in de Iraq Petroleum Company. Wat dit betekent, moge geïllustreerd worden door de rijkdom van de in Lissabon gevestigde olie-magnaat Gulbenkian,

¹⁾ Volgens een mededeling op het Wereldpetroleumcongres, dat in Mei in Den Haag gehouden werd, worden de reserves van het Nabije en Midden-Oosten geschat op 5,3 milliard ton. (Alg. Handelsblad, 31 Mei 1951).

die 5 procent van deze maatschappij bezit. Het vermogen van deze man, in de olie-wereld bekend als „meneer 5 procent” wordt geschat op 3 milliard gulden.

Omstreeks 1933 volgde een belangrijker stap. De Standard Oil of California verkreeg een concessie op de Bahrein-eilanden, via de Bahrein Petroleum Company, die om de Britse verbodsbepalingen te omzeilen in Canada werd gevestigd. Hetzelfde jaar nog verkreeg de Arabian-American Oil Company (Aramco) een concessie in Saoedi-Arabie en in 1934 kwam de helft van de aandelen van de Kuwait Oil Company in Amerikaanse handen. Hoewel aanvankelijk de productie nog laag was, hadden de Amerikaanse olie-trusts hun steunpun-

ten gevestigd, en zij wachtten slechts op de gelegenheid om deze uit te breiden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam het binnendringen van de Amerikaanse invloeden grotere vorm aan. Amerikaanse diplomatieke, militaire en economische missies doorkruisten het Nabije en Midden-Oosten.

Hun bevindingen kwamen tot uiting in het rapport van de Amerikaanse technische olie-commissie, die in Februari 1944 een speurtocht uitvoerde.

In dit rapport heet het: „Het zwaartepunt van de wereldolie-productie verschuift van het gebied rondom de Caraïbische Zee (Centraal-Amerika) naar het Midden-Oosten, naar het gebied rondom de Perzische Golf, en het is waarschijnlijk, dat het blijft verschuiven tot het vast verankerd is in dat gebied.”²⁾

Het opdringen van de Amerikaanse olie-belangen vond zijn neerslag in een tweetal regeringsovereenkomsten, die door Britse en Amerikaanse vertegenwoordigers in Augustus 1944 en September 1945 te Washington getekend werden en later in 1946, door een overeenkomst tussen de Britse en Amerikaanse oliemaatschappijen werden aangevuld.

Deze overeenkomsten hielden in wezen een verdeling van de

²⁾ Van Britse zijde werd de stijgende betekenis van het Midden-Oosten eveneens gezien. G. M. Lee schrijft in een studie „Olie in het Midden-

wereld tussen de Amerikaanse en Britse imperialisten in. Washington erkende, dat de Britse imperialisten politiek en militair de baas zullen zijn in het Nabije en Midden-Oosten, hoewel dezen de Amerikanen ontwikkeling van hun economische, met name olie-belangen, zullen toestaan, en Londen erkende, dat de Verenigde Staten dezelfde positie zouden bekleden in het Verre Oosten, ook met erkenning van de economische belangen der tegenpartij.

Op grondslag van deze afbakening ontwikkelden de Amerikaanse olie-maatschappijen hun activiteit. Sinds 1945 belegden zij in het Midden-Oosten 3500 miljoen gulden, vooral voor het aanboren van nieuwe bronnen en de aanleg van pipleidingen, waaronder de grote „tapline” van Damman in Arabië naar Sidon aan de Middellandse Zee.

In de cijfers ³⁾ over de olie-productie (in 1000 barrel ⁴⁾ per dag) in het Midden-Oosten komt dit duidelijk tot uitdrukking:

	1939	1948	1949	1950
Iran	214,0	523,0	561,0	659,4
Saoedi-Arabië	10,8	390,3	477,0	547,0
Irak	84,5	72,5	85,0	135,5
Koeweit	—	127,2	242,0	342,5
Bahrein	20,8	30,0	30,0	30,0
Qatar	—	—	—	33,8
Egypte	12,8	36,8	43,5	45,0
Turkije	—	—	0,3	0,8
Totaal	342,9	1179,8	1438,8	1794,0

Het aandeel van het Nabije en Midden-Oosten in de wereld-olieproductie steeg van 5,4 pct in 1939 en 7 pct in 1945 tot 17,4 pct in 1950. Waarbij nog rekening moet worden gehouden met het feit, dat alles voor de uitvoer bestemd is.

Uit het staatje blijkt de gestegen betekenis van de Amerikaanse olievelden. De productie van Saoedi-Arabië neemt de tweede plaats in; alleen al van 1945 tot 1948 steeg zij zevenvoudig. De bekende reserves zouden even groot zijn als die van Perzië en Irak samen. In het eerste kwartaal van 1951 steeg de productie ten opzichte van dezelfde periode van 1950 weer met 10 procent. ⁵⁾

De gestegen invloed van Amerika blijkt ook uit de cijfers over de buitenlandse handel. De Verenigde Staten namen de plaats

---

Oosten” in de „Royal Central Asian Journal”, Januari 1946: „Het oliegebied in het Midden-Oosten bevat reserves op een schaal, die het mischien als eerste plaatsen onder de petroleum-houdende gebieden van de wereld, en zijn relatieve betekenis zal toenemen in de komende jaren naarmate andere olie-houdende gebieden, met name die in de Verenigde Staten, in verval geraken.”

³⁾ Ontleend aan „World Petroleum”, Januari 1951.

⁴⁾ 1 barrel = 1,432 hl.

⁵⁾ „Economist”, 26 Mei 1951.

in van Duitsland en Italië en verdrongen gedeeltelijk Engeland. Zij stegen van de vierde tot de tweede plaats, wat betreft de handel met dit gebied en namen in Turkije en Perzië de eerste plaats van Engeland over.

Tezamen hiermee steeg de politieke macht van Amerika, met name in Israël, Turkije en Perzië. In Syrië, een der knooppunten van het Nabije en Midden-Oosten ⁶⁾, werd ondergronds een felle strijd gevoerd tussen Engeland en Amerika, die vergezeld ging van een reeks staatsgrepen, moorden en regeringswisselingen. ⁷⁾

WAT bracht de olie-rijksdom nu aan de bevolking van deze landen?

Opgemerkt werd reeds, dat de landbouw het belangrijkste bestaansmiddel is. Alleen in Israël werkt een belangrijk deel der volwassen bevolking (30 pct) in de industrie; in Turkije en Egypte is dit 7—9 procent.

Een bitter beeld van de exploitatie van de olie door buitenlandse concerns geeft de volgende zinsnede uit een Brits boek over het Midden-Oosten: „Goedkope en overvloedige olie zou veel bijdragen tot de groei van de industrie in het Midden-Oosten”. ⁸⁾ En dat in een gebied, dat in 1950 70 miljoen ton olie leverde. . . . ! Irak, een der belangrijkste olie-producenten, moet zelfs olie-producten invoeren!

De olie-magnaten, die reusachtige winsten behalen, verkrijgen de olie voor een habbekrats. De Anglo Iraanse Olie-maatschappij (A.I.O.C.) gaf Perzië bv. zo weinig, dat hoewel het 6 procent van de wereldproductie levert, de opbrengst slechts 10 procent van het budget dekt. De Britse regering ontvangt meer aan belastingen van de A.I.O.C. (drie maal zo veel!) dan de Perzische regering aan tantièmes! Volgens 't Perzische blad „Dena” kreeg Perzië maar 1/24ste deel van de winst. In de andere landen is dit beeld, hoewel iets minder sprekend, in wezen hetzelfde.

De arbeiders in de olie-industrie worden op gruwelijke wijze uitgebuit. De A.I.O.C. betaalt hen 40 rialen per dag uit, d.i. ongeveer evenveel als een arbeider in de Verenigde Staten die het-

⁶⁾ Stalin zegt hierover: „In alle tijden was Syrië een deur naar het Oosten, naar Mesopotamië, naar Egypte enz. Vanuit Syrië kan men Engeland moeilijkheden bezorgen in het gebied van Suez, evenals in het gebied van Mesopotamië”. (Raport van het XVe Congres van de C.P.S.U. (b) in 1927).

⁷⁾ Deze strijd is intussen nog steeds niet geëindigd. Zij schijnt zelfs opnieuw te zijn opgelaaid. Eind Juni werd gemeld, dat Syrië Amerikaanse „hulp” volgens Truman's „punt 4” programma had afgewezen. De Londense „Times” drong op 6 Juli aan op het verlenen van Britse „hulp” aan dit land.

⁸⁾ „The Middle East”, onder redactie van het Royal Institute of International Affairs, 1950, blz. 69.

zelfde werk doet, per uur verdient. De lonen zijn vrijwel gelijk gebleven, hoewel de kosten van levensonderhoud in 1949—'50 8,4 maal zo hoog waren als in 1937—'38. In de olie-stad Abadan woont slechts 17 procent van de arbeiders in huizen, de rest moet in afschuwelijke krotten, tenten, hutten e.d. leven. Van de 18.500 kinderen van schoolgaande leeftijd in Abadan zijn er 9500 in staat de school te bezoeken.

Van de tantièmes profiteren alleen de feodale heersers van de landen van het Midden-Oosten, de grootgrondbezitters en een kleine bovenlaag van de inheemse bourgeoisie. Zij gebruiken de ontvangen gelden om zelf in weelde te leven en om het machtsapparaat, dat zij nodig hebben om zich te verdedigen tegen de uitgebuite boeren en arbeiders, uit te breiden.

Over de wantoestanden onder hun heerschappij schreef het katholieke dagblad „De Tijd” (van 31 Juli 1950) bijvoorbeeld met betrekking tot Perzië:

„Negen van de tien Perzen kunnen lezen noch schrijven. Er worden vaak nog landbouwwerktuigen gebruikt, die sinds een paar duizend jaar niet verbeterd werden. In grote gebieden heerst nog het oude feodalisme. Er zijn dertig families in dit land, die ieder minstens twintig..... dorpen bezitten. Hun onderhorigen wonen in lemen hutten en zijn in lompen gekleed. Mensen sterven van honger. Allerlei besmettelijke ziekten tieren welig, en er is maar uiterst weinig medische hulp beschikbaar. Over het algemeen mogen de boeren niet meer dan twee-vijfde deel van de opbrengst van hun landje voor eigen gebruik aanwenden. Dat betekent meestal bittere armoede.”

In Perzië hebben 2/3 van de boeren geen land en is 62 pct van de grond in handen der landheren.

Hoe arm de bevolking van het Nabije en Midden-Oosten is, kan nog worden aangetoond door een mededeling in het blad „Economische Voorlichting” van 8 Juni 1951, waar gesproken wordt over de vooruitzichten van exporteurs naar Saoedi-Arabië. Het heet daarin: „De landelijke bevolking, welke — arm als zij is — zich slechts het allernodigste kan aanschaffen en de enkele duizenden op de olie-velden Amerikaanse employé's, welke grotendeels rechtstreeks door hun maatschappij worden voorzien, kunnen hier als kopersgroepen gevoeglijk buiten beschouwing gelaten worden.” En dan te weten, dat de landelijke bevolking in Arabië ongeveer 92 procent van de totale bevolking uitmaakt!

Het is duidelijk, waarom de nationale vrijheidsbeweging snel groeit in het Nabije en Midden-Oosten.

De Britse Labour-parlementsafgevaardigde Philip Price maakte in September 1950 een reis door Perzië. Hij schreef later, dat de Perzen kijken naar de toestand in Sowjet-Azerbeidsjan, waar „de economische toestand veel beter is dan in de dagen van de tsaar. Aan de Perzische zijde leven dezelfde mensen in dorpen, waar de toestanden sinds de dagen van Cyrus en Darius dezelfde

zijn gebleven." (Manchester Guardian, 7 October 1950).⁹⁾

De welvaart van de vroeger eveneens onderdrukte kleine naties in de Sowjet-Unie toont de volkeren van het Nabije en Midden-Oosten wat bereikt kan worden als de imperialistische en feodale onderdrukking is weggenomen. De buitenlandse overheersing verhoogt de tegenstellingen en wekt steeds groeiende weerstand op.

De ontwikkeling van de nationale vrijheidsbeweging bevestigt de door Lenin met instemming aangehaalde woorden van Hilferding:

„Het kapitalisme zelf geeft de onderworpenen langzamerhand de middelen tot hun bevrijding... Deze onafhankelijkheidsbeweging bedreigt het Europese kapitaal juist in zijn meest waardevolle en meest belovende uitbuitingsgebieden en steeds meer kan het zijn heerschappij slechts door een voortdurende vermeerdering van zijn machtsmiddelen staande houden.”¹⁰⁾

Na de grote nederlagen, die het Amerikaanse imperialisme in het Verre Oosten geleden heeft, heeft het zich met meer kracht dan voorheen op het Nabije en Midden-Oosten gericht. Ongeacht de overeenkomst uit de oorlogsjaren tracht het de Britse posities te ondermijnen.

Lenin zei reeds: „Maar natuurlijk sluit de verdeling van de wereld tussen twee machtige trusts niet een *herverdeling* uit, indien de krachtsverhoudingen — ten gevolge van de ongelijkmatigheid van de ontwikkeling, oorlogen, bankroeten enz. — zich veranderen.”¹¹⁾ Bovendien heeft de druk op Engeland in het Nabije en Midden-Oosten ten doel dit land te dwingen meer steun te verlenen aan de Amerikaanse politiek in het Verre Oosten.

Bij dit streven gebruikt het Amerikaanse imperialisme verscheidene middelen. In de eerste plaats poogt het de opperheerschappij te veroveren in de Middellandse Zee, de zeeweg naar de olie en een belangrijke basis voor de agressie-plannen tegen de Sowjet-Unie.¹²⁾ De benoeming van de Amerikaanse vice-admiraal Carney tot opperbevelhebber van het Atlantische pact

⁹⁾ Enkele voorbeelden daarvan: In Perzië zijn er 1500 artsen of één per 11.333 inwoners. In de Azerbeidsjane Sowjet-republiek echter 5902 of één arts op iedere 525 bewoners. In Perzië is één hospitaalbed voor 34.000 inwoners, in Sowjet-Azerbeidsjan één bed per 183 inwoners. In Perzië zijn 5 instellingen voor hoger onderwijs met 4500 studenten of 1 school per 3.400.000 mensen. In Sowjet-Azerbeidsjan zijn er 19 met 29.000 studenten of 1 school van hogere onderwijs per 163.000 mensen. In Perzië is de houten ploeg het belangrijkste landbouwwerktuig. De velden van Sowjet-Azerbeidsjan worden bewerkt door 5000 tractoren, 600 combines en vele andere landbouwmachines.

¹⁰⁾ Lenin: Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme. (Keuze uit zijn werken, dl. II, blz. 145).

¹¹⁾ id. blz. 83/84.

¹²⁾ Het Amerikaanse tijdschrift „The Reporter” schreef in April: „Voor ieder land, dat op de zee en in de lucht heerst, is de Middellandse Zee de grote straat naar het centrale deel van de Sowjet-Unie.”

in de Middellandse Zee was wat dit betreft een scherpe slag tegen Engeland.

De Britse medeplichtigheid aan de oorlogsvoorbereiding is eveneens een scherp wapen in handen van de Verenigde Staten. Door het vormen van agressieve blokken in het Oostelijk deel van de Middellandse Zee, de verwerving van vloot-, lucht- en landbasis, poogt Amerika de landen, die nog onder overheersend Britse invloed staan, binnen te dringen. De vorming van agressieve blokken is als het ware het Trojaanse paard, waarmee Amerika zich naar binnen wil smokkelen. Zulke blokken zouden de tweezijdige verdragen, die Engeland met deze landen heeft, opslokken en de Britse privileges doen verdwijnen. In dit verband moet betekenis worden gehecht aan de reizen van de Israëliëse premier Ben Gurion naar Washington, aan die van Koning Abdoellah (Jordanië) naar Turkije, evenals aan de tochten, die andere politici van Arabische landen en van de Arabische Liga de laatste tijd naar Amerika hebben gemaakt. De door Amerika verlangde opnemng van Turkije in het Atlantisch Pact behoort eveneens tot dit plan.

Dit alles wordt vergezeld van een gecompliceerde en verborgen strijd om de beheersing van de bronnen van de olie.

IN April van dit jaar besloot het Perzische parlement de A.I.O.C. te liquideren en de olie-industrie te nationaliseren. Het besluit viel samen met de aanwezigheid van Robert McGhee, de Amerikaanse onder-staatssecretaris voor het Midden-Oosten, in Perzië. Ook uit andere gegevens bleek, dat de Amerikaanse imperialisten de nationalisatie-beweging, die reeds lang in Perzië leefde, ondersteunden. Op het ogenblik, dat de A.I.O.C. met de Perzische regering onderhandelingen voerde over een nieuwe royalty-regeling, werd in Saoedi-Arabië plotseling besloten tot een 50—50 regeling, gunstiger dan de door de A.I.O.C. aan Perzië voorgestelde regeling. Premier Razmara, die tegen de nationalisatie gekant was en de A.I.O.C. steunde, werd uit de weg geruimd. De aldus plotseling voor Engeland opgerezen

John Bull in 1951

(door A. Bazherova)

moelijkheden werden door de Amerikaanse olie-magnaten met genoegen waargenomen.

De A.I.O.C. poogde de nationalisatie te verhinderen door zich te beroepen op een in 1933 voor 60 jaar gesloten verdrag, dat echter met bedreiging van geweld was afgedwongen. De verzwakking van de Britse posities bleek echter duidelijk, toen Engeland niet in staat bleek zelfstandig maatregelen te nemen, maar in Washington de steun van Truman moest gaan vragen. De Amerikaanse regering gebruikte de olie-kwestie om Engeland te dwingen zijn politiek in het Verre Oosten te ondersteunen en in de UNO voor het embargo op de handel met China te stemmen, hoewel dit duidelijk in strijd met de Engelse economische belangen is.

Het gevolg van dit gesjacher in Washington was, dat ook de regering der Verenigde Staten druk op Perzië ging uitoefenen om de een of andere regeling met de A.I.O.C. te scheppen, waarbij met behoud van het woord nationalisatie de Britse maatschappij haar macht zou behouden. Om deze eis kracht bij te zetten werden oorlogsschepen naar de Perzische Golf gezonden, het vervoer van de olie uit Abadan stopgezet en met terugtrekking van alle experts bedreigd.

Toen bleek echter, dat het voor de Amerikaans-gezinde heersende groep in Teheran, die de nationalisatie-wet tot stand had gebracht, niet zo gemakkelijk was om weer rechtsomkeert te maken. In geheel Perzië ontwikkelde zich een machtige door de illegale Toedeh-partij geleide beweging voor het doorzetten van de nationalisatie. Deze richtte zich niet alleen tegen het Britse, maar ook tegen het Amerikaanse imperialisme. „Meer en meer gaan de Perzen de Amerikanen eenvoudig zien als Britten zonder monocle”, ¹³⁾ schreef een Amerikaans weekblad hierover bitter.

Deze volksbeweging noopt de regering-Mossadeq om voorzichtig op te treden; een directe regeling met de A.I.O.C. moest zij afwijzen. En Mossadeq was gedwongen om, toen hij Trumans aanbod aanvaardde om Harriman als bemiddelaar naar Teheran te sturen, te verklaren, dat de nationalisatie in ieder geval een voldongen feit is. De massa-beweging, die de Amerikanen voor hun doeleinden dachten te kunnen gebruiken, blijkt nu een doorslaggevende factor te zijn.

Niet alleen is het zeker, dat Amerika evenals Engeland alles wil doen om het Perzische volk te verhinderen zelf zijn olie-rijdommen te exploiteren, tevens is het duidelijk, dat de Amerikaanse olie-monopolies niet bereid zijn om de A.I.O.C. zijn posities te laten behouden. „Eerder gaat een kameel door het oog van een naald, dan dat Wallstreet de verleiding zou kunnen weerstaan, de olie-rijdommen van Perzië aan zich te trekken.” ¹⁴⁾

¹³⁾ „Time”, 4 Juni 1951.

¹⁴⁾ „Nieuwe Tijden” (Moskou), 4 Juli 1951.

Volgens persberichten uit Teheran ¹⁵⁾ verblijven vertegenwoordigers van negen verschillende olie-maatschappijen in de Perzische hoofdstad, met het doel de rijke olie-buit afhandig te maken aan de A.I.O.C. Onder hen een vertegenwoordiger van de Aramco (welke de olie van Saoedi-Arabië exploiteert), die „persoonlijke connecties met president Truman zou hebben.” Volgens een ander bericht is een Amerikaanse firma bereid 2500 Amerikaanse olie-experts aan te werven voor Perzië als de A.I.O.C. zijn deskundigen terugtrekt. ¹⁶⁾ En in Amerika hebben 17 olie-maatschappijen een comité (de Foreign Petroleum Supply Group) gevormd om te voorzien in de leemte, die ontstaan is

¹⁵⁾ Telepress, 6 Juli.

door het ontbreken van de Perzische olie, m.a.w. om de winsten op te strijken, die vroeger naar de A.I.O.C. gingen. Bovendien reizen ook in Irak Amerikaanse olie-magnaten rond om daar de Britse belangen te schaden en hun eigen invloed te vergroten.

Het blijkt wel, dat de „herverdeling” van het Midden-Oosten nog niet voltooid is.

Bij hun plannen hebben de imperialisten evenwel buiten de waard gerekend en deze, de volken van het Nabije en Midden-Oosten, geeft uiteindelijk de doorslag.

De nationalisatie-eis, die een vredes-eis is, omdat de volken willen dat de rijkdommen van hun landen niet worden gebruikt voor oorlogsvoorbereidingen, maar voor de verhoging van hun eigen levenspeil, grijpt om zich heen.

Na Perzië is in Irak en Baheira de eis tot nationalisatie van de petroleumindustrie gesteld. In Egypte wordt verlangd, dat het Suez-kanaal genationaliseerd zal worden en in Libanon wordt onteigening verlangd van de buitenlandse maatschappijen, die 93 procent van de industrie van dit land in handen hebben.

De volken van het Nabije en Midden-Oosten zijn op het terrein van de internationale politiek verschenen en uiteindelijk zal blijken, dat zij de belangrijkste kracht bij het bepalen van de toekomst van dit zo belangrijke gebied zullen zijn.

J. WOLFF

¹⁶⁾ Reuter, 11 Juli.

Nu is het ogenblik gekomen, waarop wij duidelijk en concreet moeten zeggen voor welke democratie wij gekozen hebben: voor de democratie, die het eigendom van de particuliere ondernemers beschermt, die de arbeidsslavernij in stand houdt, die crisis en werkloosheid voortbrengt, of voor die scheppende democratie, die de productie-middelen nationaliseert en ze in dienst van het volk stelt, die de moderne techniek niet benut om te doden, maar om het levenspeil van het werkende volk te verhogen. Wij moeten kiezen, of wij voor die democratie zijn, die internationale conflicten uitlokt, met een atoomoorlog dreigt, weerloze koloniale volken overvalt en een nieuwe oorlog voorbereidt, of voor die democratie, die geen nationalistische of rassen-vooroordelen kent en de vrede en de vooruitgang dient. Zo staat de vraag en niet anders.

ZDENEK FIERLINGER.

In het licht van de artikelen
van Stalin over de taalwetenschap

Basis, bovenbouw en ideologische strijd

DE werken van Stalin over de taalwetenschap zijn een voorbeeld van de toepassing der algemene stellingen van het marxisme op een concreet gebied van de wetenschap; tevens houden ze 'n uiterst waardevolle verdieping in van de methoden voor concrete analyse op basis van de algemene beginselen van het dialectisch en historisch materialisme. Ze openen nieuwe perspectieven voor de scheppende wetenschappelijke arbeid en dragen daardoor in hoge mate bij tot de rijkdom van het marxisme-leninisme, tot de rijkdom van het menselijk denken.

In een brief aan Cholopow verklaart Stalin: ¹⁾

„Het marxisme als een wetenschap kan niet op één plaats blijven staan — het ontwikkelt en vervolmaakt zich. In zijn ontwikkeling kan het marxisme niet nalaten zich te verrijken met nieuwe ervaringen en nieuwe kennis; dientengevolge kan het niet anders of sommige van zijn stellingen en gevolgtrekkingen moeten zich in de loop van de tijd veranderen, moeten door nieuwe stellingen en gevolgtrekkingen worden vervangen, die overeenstemmen met de nieuwe historische taken. Het marxisme kent geen onveranderlijke conclusies en formules, die voor alle tijdperken en perioden gelden. Het marxisme is de vijand van elk dogmatisme.”

Als ontwikkeling van de levende en scheppende marxistische gedachte brengen de laatste werken van Stalin een zware slag toe aan de tegenstanders van het marxisme en slaan hun alle wapens uit handen.

Niet minder belangrijk is echter, dat ze tegelijkertijd een stimulans zijn voor andere onderzoekingen, die het mogelijk zullen maken nieuwe wetten van ontwikkeling te ontdekken en de omvorming van de maatschappij en de natuur nog doeltreffender te leiden.

HET is meer dan eens voorgekomen, dat men werkte met verschillende begrippen van het historisch materialisme, zonder ze nauwkeurig en afdoende te definiëren en af te bakenen. Zo heeft men de basis dikwijls gelijk gesteld met het totaal der materiële maatschappelijke omstandigheden en de bovenbouw met het maatschappelijke bewustzijn — terwijl het totaal der materiële maatschappelijke omstandigheden een veel ruimer begrip is dan de basis en het maatschappelijke bewustzijn een veel ruimer begrip dan de bovenbouw.

¹⁾ P. en C., Sept. 1950.

De laatste werken van Stalin hebben op dit gebied opheldering en nauwkeurigheid in de terminologie gebracht.

De basis — volgens de definitie van Stalin — is de economische bouw van de maatschappij *op een gegeven etappe*. Het is onjuist deze basis te vereenzelvigen met de productie, met de productiewijze, aangezien het begrip basis slechts één aspect van de productiewijze omvat, namelijk de productieverhoudingen tussen de mensen, die natuurlijk een dialectische eenheid vormen met het andere aspect van de productiewijze — de productiekrachten. Wat betreft de productieverhoudingen, d.w.z. de verhoudingen tussen de mensen in het productieproces, deze kunnen — zoals Stalin reeds vroeger uiteen heeft gezet — verhoudingen zijn van samenwerking en wederzijdse hulp van mensen, die vrij zijn van uitbuiting; het kunnen verhoudingen zijn van overheersing en afhankelijkheid; het kunnen tenslotte overgangsvormen zijn tussen het ene type en het andere.

De productiekrachten vertegenwoordigen een materiële continuïteit in de ontwikkeling van de maatschappij; de basis verdwijnt echter tegelijk met het maatschappelijke stelsel, waaraan zij gebonden is.

Stalin heeft een zeer bijtende karakteristiek gegeven van die pseudomarxisten, die na de revolutie geen gebruik wilden maken van de productiemiddelen, die het kapitalisme had achtergelaten.

„Er waren bij ons eens „marxisten”,” schrijft Stalin, „die beweerden, dat de spoorwegen, die ons land na de Octoberrevolutie bezat, bourgeoisspoorwegen waren en dat het ons, marxisten, niet paste om ze te gebruiken; dat wij ze moesten opbreken en nieuwe, proletarische spoorwegen moesten aanleggen. Daarmee haalden zij zich de bijnaam „holbewoners” op de hals...”²⁾

Eerst de socialistische productiewijze ontwikkelt echter ten volle de productiekrachten, die het geërfd heeft van de kapitalistische productiewijze, aangezien zij onder het kapitalistische systeem geremd werden ten gevolge van de belemmerende werking der productieverhoudingen.

Zo heeft de volksdemocratie in Polen, als gevolg van de revolutionaire veranderingen, die hebben plaatsgevonden, de basis van het kapitalistische economische regiem vernietigd en nieuwe productieverhoudingen, een nieuwe basis geschapen, die beantwoorden aan de periode van overgang naar het socialisme.

Daarentegen worden de productiekrachten, d.w.z. in de eerste plaats de productiemiddelen, de techniek, volledig benut in de nieuwe productiewijze, gegrond op een nieuwe basis.

Laten wij ons bezighouden met het begrip bovenbouw.

„De bovenbouw,” volgens de definitie van Stalin, „zijn de politieke, juridische, religieuze, artistieke en wijsgerige opvattingen van de maatschappij en de hiermee overeenkomstige politieke, juridische en andere instellingen.” (*Over marxisme in de taalwetenschap*).

En verder:

„De bovenbouw is het product van een bepaald tijdperk, waarin een

²⁾ P. en C., Augustus 1950.

bepaalde economische basis bestaat en functioneert. Daarom heeft de bovenbouw geen lang leven; zij wordt gelijkwideerd en verdwijnt tegelijk met de likwidatie en het verdwijnen van de bepaalde basis."

De bovenbouw omvat volstrekt niet het totaal der ideeën en opvattingen, die in een gegeven tijdvak in de maatschappij bestaan, doch een bepaalde groep opvattingen en de daarmee overeenkomende instellingen. Kenmerkend is hierbij de functie van deze opvattingen en instellingen en hun dienstbare rol ten opzichte van de gegeven basis.

Vanaf het moment, dat de bovenbouw gelijkwideerd is tegelijk met de basis, die hij dient, en hij ophoudt te bestaan als een groep van opvattingen en instellingen, kunnen zijn verschillende elementen in deze of gene vorm blijven voortbestaan, vooral wanneer het volgende maatschappelijke stelsel eveneens een stelsel is met antagonistische klassen; zij kunnen zelfs deel gaan uitmaken van de nieuwe bovenbouw, uiteraard in een andere constellatie, zoals b.v. het geval is met religieuze opvattingen en instellingen.

Eén der dingen die aan de laatste werken van Stalin hun grote betekenis geven, is de kritiek op de hier en daar nog bestaande resten van een mechanische, niet-dialectische opvatting van de betrekkingen tussen basis en bovenbouw, waarbij de bovenbouw alleen als een passief product van de basis wordt beschouwd.

Stalin onderstreept nadrukkelijk de *actieve* rol van de bovenbouw:

„De bovenbouw wordt voortgebracht door de basis, maar dit wil geenszins zeggen, dat hij slechts de basis weerspiegelt, dat hij passief en neutraal is, dat hij onverschillig staat ten opzichte van het lot van zijn basis, ten opzichte van het lot van de klassen en het karakter van het maatschappelijke systeem. Integendeel, wanneer hij is ontstaan, wordt hij een geweldige actieve kracht, helpt hij zijn basis actief om zich te vormen en zich te versterken en hij doet alles, om het nieuwe maatschappelijke stelsel te helpen een einde te maken aan de oude basis en de oude klassen en deze te likwideren. Dit kan ook niet anders. De bovenbouw wordt immers door de basis voortgebracht om haar te dienen en haar actief te helpen zich te vormen en te versterken, om actief te strijden voor de likwidatie van de oude, vermolmde basis met haar oude bovenbouw. De bovenbouw behoeft slechts afstand te doen van deze dienende rol, hij behoeft slechts over te gaan van de positie van actieve verdediging van zijn basis naar die van onverschilligheid ten opzichte van haar, naar een positie, die geen onderscheid maakt tussen de klassen, om zijn hoedanigheid te verliezen en op te houden een bovenbouw te zijn."

Deze uiteenzetting heeft bijzonder grote betekenis voor Polen en de andere volksdemocratische landen. Zij wordt ten volle door onze eigen ervaringen bevestigd.

Het is voldoende, dit met twee voorbeelden te illustreren.

Wat was de strijd tegen het Gomulskisme anders, dan een strijd voor de versterking van onze bovenbouw, opdat deze actief zou strijden voor de likwidatie van de oude basis, vooral in de landbouw, opdat onze bovenbouw niet af zou zakken tot een onverschillige houding ten opzichte van de nieuwe basis, tot het aannemen van eenzelfde houding ten opzichte van alle klassen, een

houding, die in feite de weg zou hebben vrijgemaakt voor een terugkeer van de oude basis? En bestrijkt de oude basis niet juist in de landbouw het grootste terrein? Op dit gebied staat de bovenbouw dan ook voor een geweldige taak.

Laten wij nu een voorbeeld op een ander gebied nemen — dat van de arbeidswedijver. Wordt deze niet een machtige factor tot het activeren van de bovenbouw in de strijd voor de versterking van de nieuwe basis, nieuwe en superieure productieverhoudingen?

IK zei reeds eerder, dat niet alle elementen van het maatschappelijk bewustzijn tot de bovenbouw behoren. Dit betreft vooral de taal, een vraagstuk, waaraan Stalin een bezielende uiteenzetting gewijd heeft in zijn laatste werken. Maar hoe is het met de wetenschap gesteld?

Wij verhehlen niet, dat bij ons een simplistische opvatting heers- te ten opzichte van het klassekarakter van de wetenschap. Het is nodig om in het licht van de laatste werken van Stalin het eigen karakter van elk onderdeel van het maatschappelijk be- wustzijn, de verandering in zijn functie en zijn rol in de ver- schillende maatschappelijke stelsels te onderzoeken.

De blijvende, onvergankelijke verworvenheden der weten- schap, waaraan men kan afmeten in hoeverre het menselijk denken nadert tot de objectieve waarheid, wordt niet door èèn maatschappelijk stelsel gebruikt, noch door èèn enkele klasse, maar door de gehele natie en de gehele mensheid.

Daarentegen zijn *de richting* van het wetenschappelijk onder- zoek en de organisatie ervan, die ontstaan in de omstandigheden van een felle klassenstrijd, aan een klasse gebonden in de mate waarin zij een dienende rol vervullen ten opzichte van de basis van een gegeven regiem, evenals de filosofische opvatting, waar- van de onderzoeken uitgaan. Op dit gebied vormen stellig sommige elementen der wetenschap een deel van de bovenbouw, in de sociale wetenschappen natuurlijk mèèr dan bij de natuur- wetenschappen. De historische ervaring leert ons, dat wanneer de uitbuitende klasse zich in haar neergaande faze bevindt, de onder haar invloed gevormde richting der wetenschap leidt tot een verdraaiing van de wetenschap en tot haar verval. De wetenschap verliest dan het vermogen om de realiteit te weer- spiegelen en de objectieve waarheid te benaderen, zij wordt overwoekerd door religieuze, fideïstische en idealistische opvattingen. Een voorbeeld hiervan zijn de theorieën van het neo-malthusianisme, die onlangs in de mode kwamen in de kapi- talistische landen. Het is voor niemand een geheim dat het weten- schappelijk onderzoek in de Verenigde Staten op zeer uiteen- lopende gebieden, in feite volkomen onderworpen is aan de mili- taire klik, die het zonder omslag ondergeschikt maakt aan zijn verderfelijke doeleinden.

Alleen wanneer de richting van het onderzoek in dienst staat van de basis van een opkomende klasse, zien wij tijden van

snelle ontwikkeling in de wetenschap, dan vinden revoluties in de wetenschap, grote sprongen in de ontwikkeling der wetenschap plaats, waarna tijden van stilstand optreden — hiervan getuigt de geschiedenis van de wetenschap in de loop van de eeuwen. Eerst de gerichtheid in dienst van de basis van een klas-seloze of van antagonistische klassen bevrijde maatschappij geeft de wetenschap volle en onbeperkte ontwikkelingsmogelijkheden, zoals wij thans in de Sowjet-Unie waarnemen, waar de werkelijk humanistische betekenis van de wetenschap en haar richting van ontwikkeling tot bloei zijn gekomen.

In de laatste werken van Stalin verdient de bijdrage tot de vraagstukken van de ontwikkeling van de natie en de continuïteit van de beschaving bijzondere aandacht.

Sedert tientallen jaren oefenen de reactie en het fascisme in de strijd met de krachten der revolutie een niets ontziende terreur uit, teneinde de massa tot gehoorzaamheid te dwingen, en tegelijkertijd gebruiken zij het vergiftigde wapen van leugens en laster.

Eén van de afzichtelijkste van deze leugens is het gruwelverhaal, dat de revolutie en de overwinning van het proletariaat de ondergang der cultuur zou betekenen, de vernietiging der beschaving en het verlies der onafhankelijkheid.

De werkelijkheid heeft de onjuistheid hiervan bewezen. Hiervan getuigt de schitterende culturele bloei van de volken van de Sowjet-Unie; de verheffing, dank zij de socialistische revolutie, van vele volken en beschavingen, die achter waren gebleven in hun ontwikkeling; een ongekend tempo van economische ontwikkeling en de meeslepemde plannen tot verandering van de natuur ten dienste van de mens en de menselijke beschaving. Nog een bevestiging vormt de onstuimige ontwikkeling der volksdemocratische landen, die de weg van het socialisme zijn opgegaan.

Dit belet de imperialistische lasteraars echter niet verder te gaan met het verbreiden van hun aftandse leugens, hetgeen des te cynischer is, omdat juist zij de cultuur en de beschaving ten val brengen en juist zij de soevereiniteit der Europese volkeren onderdrukken. Zij beperken zich niet tot het verbreiden van allerlei theorieën, die moeten aantonen dat de nationale soevereiniteit een verouderd en onbruikbaar begrip is, en tot het maken van reclame voor een zogenaamde wereld- ofwel Washingtonse raad. Met behulp van het Atlantisch pact en de zgn. Europese federatie spannen zij de volken van Engeland, Frankrijk, Italië, een deel van Duitsland en nog andere voor het karretje van hun politiek van bevolkingsmoord en vernietiging, die uitsluitend in dienst staat van de onverzadiglijke gulzigheid van het Amerikaanse imperialisme en de door dit nieuwe „Herrenvolk” gekoesterde avontuurlijke plannen tot verovering en onderwerping van de gehele wereld.

Tegenover deze barbaarse neigingen stelt de wereld van vrede

en socialisme niet alleen de gehele macht van zijn onuitputtelijke krachten en hulpbronnen, maar ook zijn werkelijk humanistische ideeën en theorieën.

In zijn werken over de taalwetenschap analyseert Stalin dialectisch de wet van de eenheid en de strijd der tegendelen met betrekking tot de klassenstrijd. Stalin schrijft:

„Natuurlijk is het niet waar, dat de maatschappij als gevolg van de verbitterde klassenstrijd uiteengevallen zou zijn in klassen, die economisch niet meer met elkaar in één maatschappij verbonden zijn. Integendeel. Zolang het kapitalisme bestaat, zullen bourgeois en proletariërs als delen van één kapitalistische maatschappij door alle economische banden met elkaar verbonden zijn. De bourgeoisie kan niet leven en zich verrijken, wanneer zij geen loonarbeiders tot haar beschikking heeft; de proletariërs kunnen niet bestaan, wanneer zij zich niet aan de kapitalisten verhuren. Het verbreken van alle economische banden tussen hen zou het stopzetten van elke productie betekenen en het stopzetten van elke productie leidt tot de ondergang van de maatschappij, tot de ondergang van de klassen zelf. Vanzelfsprekend wil geen enkele klasse zich aan de vernietiging prijsgeven. Daarom kan de klassenstrijd, hoe scherp hij ook moge zijn, niet leiden tot het uiteenvallen van de maatschappij.”

In de loop van de discussie, die over dit onderwerp op een zitting van de Wetenschappelijke Raad van het Instituut voor Filosofie van de Academie van Wetenschappen van de U.S.S.R. is gevoerd, werd naar voren gebracht, dat niet altijd begrepen wordt, dat de ontwikkeling bestaat uit het vervangen van een oude eenheid van tegendelen door een nieuwe superieure eenheid. Hoewel de Octoberrevolutie de verdwijning betekende van een vroegere eenheid, heeft hij een nieuwe eenheid doen ontstaan. Juist de socialistische volken zijn de verwezenlijking van die eenheid. Wie een onjuiste opvatting heeft over de eenheid van tegendelen kan ook de strijd van tegendelen niet in het juiste licht zien.

De nadruk vestigen op de principes van de eenheid bij het analyseren van de wetten van de eenheid en de strijd der tegendelen, hetgeen de kern van de dialectiek vormt, houdt in genen dele in een onderschatting van de strijd der tegendelen, noch een neiging om deze tegenstellingen uit te wissen, zoals de „linkse” aanhangers van primitieve anarchistische opvattingen zouden kunnen denken.

Stalin legde meer dan eens de nadruk op de onvermijdelijkheid en onweerstaanbaarheid van de antagonistische strijd tussen het proletariaat en de bourgeoisie in een kapitalistische maatschappij. Het is de moeite waard hier de bekende uitspraak van Stalin aan te halen, dat de bourgeoisie het marxisme, dat de uitdrukking is van de fundamentele belangen van het proletariaat, niet kan vernietigen, aangezien zij daartoe het proletariaat zou moeten vernietigen; aan zichzelf overgelaten, kan zij echter zonder proletariaat niet leven, noch zich verrijken.

In de genoemde discussie in het Instituut voor Filosofie is er ook op gewezen, dat de laatste werken van Stalin ons wapenen

tegen cosmopolitische opvattingen, die de „klasse“-factor beschouwen als de negatie van de „nationale“ factor. Stalin heeft aangetoond, dat de scheiding van de maatschappij in antagonistische klassen volstrekt niet het bestaan en de eenheid van de natie als een duurzame mensengemeenschap uitsluit. Deze eenheid, waarvan de taal de uitdrukking is, betreft ook andere kenmerken van de natie.

Het probleem van de continuïteit van de beschaving is meer-malen belicht door de klassieken van het marxisme, die dit principe vooral op de voorgrond hebben gesteld in de strijd tegen de pogingen tot verdraaiing van het marxisme.

Lenin schreef 30 jaar geleden in zijn polemieek met de „Proletkult“:

„Het zou onjuist zijn te menen, dat het voldoende is om zich de communistische leuzen eigen te maken, de conclusies van de communistische leer, zonder zich het totaal van de kennis eigen te maken, waarvan het communisme zelf het resultaat is. Het voorbeeld van de manier, waarop het communisme ontstaan is uit het totaal der menselijke kennis, is het marxisme.“

En verder:

„Marx steunde op het hechte fundament van de menselijke kennis, verworven onder de omstandigheden van het kapitalisme. . . .

Marx leverde een kritische analyse van alles, wat de menselijke maatschappij heeft voortgebracht, zonder een enkel punt over te slaan. . . .

Hiermee moeten wij rekening houden, wanneer wij spreken, bijvoorbeeld, over de proletarische cultuur. Zonder een klaar inzicht, dat men slechts door een grondige kennis van de cultuur, die geschapen is in de loop van de gehele ontwikkeling der mensheid, slechts door deze cultuur om te vormen, een proletarische cultuur kan scheppen — zonder dit in te zien, zullen wij niet in staat zijn het vraagstuk op te lossen. . . .

Een proletarische cultuur moet de logische ontwikkeling zijn van de reserves, die de mensheid heeft geschapen onder de druk van de kapitalistische maatschappij, van de maatschappij van de grootgrondbezitters en van de bureaucratistische maatschappij.“

Men moet in staat zijn, zoals Lenin in *Materialisme en empirio-criticisme* schrijft, zich het verworvene kritisch eigen te maken en uit te werken en „in staat zijn, zijn reactionaire tendens te verwerpen, een *eigen* lijn uit te stippelen en te strijden tegen de *gehele lijn* van de krachten en de klassen, die ons vijandig zijn.“

In zijn werken over de taalwetenschap is Stalin op deze problemen teruggekomen en hij heeft daarin ten stelligste alle pogingen teruggewezen om de begrippen aangaande de wederzijdse betrekkingen en het verband tussen evolutie en revolutie te verdraaien. Stalin belicht de doorslaggevende wet van het historische proces, volgens welke de verandering van de basis en de bovenbouw in de ontwikkeling der maatschappij met schokken verloopt, door revolutionaire veranderingen van een maatschappelijke structuur in een andere. Tevens legt Stalin echter de nadruk op het verband, de continuïteit, de aaneenschakeling in de geschiedenis, in de ontwikkeling van de techniek, van de taal.

Zo baant het marxisme, in een hardnekkige strijd tegen

het idealisme, tegen de ideologie der bourgeoisie in haar diverse verschijningsvormen, de „proletkult”, de R.A.P.P., de tendens van Pokrow in de geschiedenis en van Marr in de taalwetenschap overwinnend, terwijl het zijn onderzoekingsmethoden verbetert, een weg voor een nieuwe bloei van de wetenschap op elk gebied.

JACOB BERMAN

*lid van het Politiek Bureau
van de Poolse Verenigde Arbeiderspartij.*

Een arbeidersvrouw studeert

IX

Waarde kameraden,

In het April-nummer van ons tijdschrift gaf ik reeds een kort overzicht van Hoofdstuk II. Ik wil proberen in deze brief een aantal problemen uit § 1 wat uitvoeriger te bespreken.

Deze § is daarom zo belangrijk, omdat ze ons in de praktijk laat zien, dat onze partij alleen in de strijd sterker kan worden.

Zoals jullie je uit het eerste hoofdstuk zult herinneren was er omstreeks 1900 van een werkelijke arbeiderspartij in Rusland nog geen sprake. De partij moest nog worden opgebouwd. Gebeurde er daarom niets? Integendeel. In § 1 lezen we: „de arbeidersklasse van Rusland verhief zich tot de revolutionaire strijd tegen de tsaristische macht.”

Hoe was dat mogelijk? Dat kwam omdat de arbeiders, die aangesloten waren bij de R.S.D.A.P., niet alleen propaganda voerden voor het socialisme, maar in hun bedrijf en daarbuiten de strijd tegen het tsarisme metterdaad organiseerden, en leidden. Deze werkers hebben niet getracht de meerderheid van hun makkers lid van de partij of de vakbeweging te maken, om daarna pas te denken aan eventuele strijd. Neen, zij gingen er toe over om de arbeiders van hun bedrijf voor de strijd te organiseren tegen de door de kapitalisten doorgevoerde verslechteringen. Ook al waren ze in het bedrijf de enige sociaal-democraat.

In onze partij bestaan op dit punt nog reformistische opvattingen. Zo heb ik eens horen vertellen van een partijgenoot-functionaris van de vakbeweging, die verklaarde: „in dat bedrijf is niets te bereiken, want daar zijn maar 16 leden van de E.V.C. en slechts een enkele partijgenoot.”

Niet alleen dat deze kameraad hiermee de strijdbereidheid van de anders georganiseerde arbeiders onderschatte, bij hem leefde tevens de gedachte

dat er geen strijd zou kunnen worden gevoerd, voordat het grootste deel der arbeiders in de eigen organisatie was verenigd. Hij zag als zijn voornaamste taak, door middel van mondelinge en schriftelijke propaganda leden te winnen, en als dat in voldoende mate zou zijn gebeurd, dan pas te onderzoeken of iets gedaan zou kunnen worden.

Deze partijgenoot, en zó zijn er nog meer, zag in feite als voornaamste taak van de partij het propageren van het socialisme in woord en geschrift. Hierdoor degraderen we de partij echter tot een propaganda-instituut. Onze partij is echter: „een partij van actie, d.w.z. niet een partij, die het socialisme alleen maar propageert, maar een partij, die de strijd voor het socialisme voert, die aan het hoofd van de arbeidersklasse strijdt.” (Uit het voorwoord van de brochure: „De partij van actie”).

De partij, dat zijn wij met z'n allen. Daarom kan de partij slechts dan aan het hoofd van de arbeidersklasse strijden, wanneer ieder lid van de Comm. Partij tracht zijn mede-arbeiders te helpen en voor te gaan.

Wanneer wij, in overleg met onze bestuurders, evenals de enkele sociaal-democraten in het Rusland van 1950, nauwlettend gadeslaan wat er om ons heen gebeurt, nagaan of er, en waarover, onder de werkers ontevredenheid bestaat, onderzoeken hoe we deze ontevredenheid politieke inhoud en richting kunnen geven, duidelijk maken waarom en hoe gezamenlijk kan en moet worden opgetreden, dan zullen we, ook al zijn we met weinigen in het bedrijf of de buurt, de massa in beweging, in de strijd kunnen brengen.

De H.T.M.-staking in 1948, de Drentse veenstaking en de landarbeidersstaking in dit jaar zijn hiervoor even zovele bewijzen; evenals de actie bij Verblifa in Delft, die vorige maand werd gevoerd. Onder de arbeiders in dit bedrijf heerste ontstemming over een aantal door de directie aangekondigde verslechtingen. De meest bewusten lieten het niet bij ontevredenheid alleen. Op voorstel van een aantal E.V.C.-ers werd met de in de Uniebonden georganiseerde arbeiders een bespreking gehouden, waar overlegd werd, hoe deze aanval van de directie moest worden afgeslagen. Een op brede basis staand comité van actie werd gevormd. Toen enkele dagen daarna de directie de verslechtingen wilde doorvoeren, gingen alle arbeiders, hoe ook georganiseerd, onder leiding van het comité eensgezind in staking. Deze werd, dank zij de goede leiding, waardoor de eenheid nog werd versterkt, na 3 dagen gewonnen. De directie capituleerde.

Deze eerste § leert ons over de strijd ook nog iets anders. Ni. dat de strijd vooral in tijden van crisis van het kapitalisme, wanneer de bourgeoisie tracht vroeger toegestane concessies ongedaan te maken, noodzakelijk en mogelijk is.

Ook hierover bestaat geloof ik nog wel misverstand. Dat is niet verwonderlijk, omdat het grootste deel van onze, na de oorlog toegetreden partijgenoten, afkomstig is uit de vooroorlogse S.D.A.P. Door lid te worden van onze partij zijn natuurlijk niet ineens alle in de S.D.A.P. opgedane reformistische inzichten verdwenen. Het is juist onze taak, deze partijgenoten te helpen hun onjuiste opvattingen over boord te gooien.

Een van die opvattingen (over de strijd, inplaats van uitsluitend de propaganda van het socialisme) bespraken we hierboven reeds.

Een andere foutieve mening, door de S.D.A.P.-leiders als theorie verkondigd, was, dat het in een crisistijd niet mogelijk was met succes strijd te voeren. Dan ging het de kapitalisten slecht en hoe zouden ze dan nog iets kunnen afstaan? De reformistische leiders predikten daarom in crisistijd met verdubbelde ijver de klassevrede.

Dat in tijden van crisis de strijd van de arbeidersklasse zonder resultaat zou blijven, is niet alleen door de Russische arbeiders in de practijk weerlegd. Ook in ons eigen land werden in de dertiger jaren door de arbeiders concessies afgedwongen. Ik denk bv. aan de door de W(erklozen) C(omit  s) georganiseerde acties, de grote huurdersstakingen enz. En ook toen zagen we dat juist in deze jaren van strijd, waaraan onze partij leiding gaf, de partij in ledental groeide, innerlijk sterker werd en het lezerstal van de Tribune snel werd opgevoerd. De macht der arbeidersklasse werd groter.

Wat naar mijn mening in deze eerste   ook zeer duidelijk naar voren komt is de leidende rol die de arbeidersklasse speelt in het verzet tegen de oorlogstokers.

We hebben gezien hoe na de economische stakingen de arbeidersklasse overging tot politieke stakingen, en tenslotte tot demonstraties. Daarna volgde zelfs hier en daar, als gevolg van de politie-terreur, een gewapende strijd. Vervolgens kwamen de boeren in opstand. De studenten komen in verzet en uiteindelijk zelfs delen van de liberale bourgeoisie en de liberale landheren.

De strijd van de arbeidersklasse bracht dus ook de minder revolutionaire boerenmassa's en zelfs middengroepen in beweging, die uit het optreden en de acties der arbeiders de moed putten om ook zelf voor hun eisen op te komen.

Dit is voor ons buitengewoon belangrijk in verband met de strijd voor de vrede. Door als partij de arbeidersklasse tegen de oorlogstokers in actie te brengen — en daarvoor is nodig de volledige inzet van al onze krachten — worden ook andere bevolkingsgroepen sneller actief in de strijd voor de vrede betrokken.

Dat dit zo is hebben we in het afgelopen jaar al kunnen constateren. Na de actie voor het verbod van de atoombom, waarin de arbeidersklasse het leeuwenaandeel heeft verricht, hebben we gezien hoe met de actie tegen de benoemingen van Paul van Kempen duizenden intellectuelen hun instemming betuigden, terwijl ook tegen de amnestie en het vrijlaten van oorlogsmisdadigers door vele burgerlijke intellectuelen werd geprotesteerd.

Thans blijkt hetzelfde in de actie voor het vredespact tussen de grote vijf. Steeds meer kunstenaars, geleerden, domin  s enz. gaan samenwerken met de Nederlandse Vredesbeweging om in ons land deze actie tot een succes te maken en de oorlogstokers een halt toe te roepen.

De geschiedenis van de Russische arbeidersbeweging onderstreept daarom als het ware nog eens de geweldige grote verantwoordelijkheid die op onze schouders rust. Van onze activiteit zal het immers afhangen of we de arbeidersklasse als geheel in de strijd voor de vrede weten te betrek-

ken, waardoor sneller de vredesbeweging in de ware zin des woords een volksbeweging zal worden.

Zeer leerzaam vond ik ook de resultaten van de grote stakingen in Rusland in het begin van deze eeuw. We weten allemaal hoe in ons land de leiders van de Uniebonden trachtten iedere staking te voorkomen. Breken stakingen uit, dan zien we hoe deze lieden op alle mogelijke manieren proberen de strijd te breken. (Denk bv. maar eens aan het optreden van Douma in de Drentse veenstaking).

Na iedere staking vermelden „Vrije Volk” en „Parool” triomfantelijk dat hij verloren is, of dat hij overbodig was omdat reeds overeenstemming was bereikt.

Het doel van deze schrijverij is duidelijk. De werkers moet worden bijgebracht dat stakingen, d.w.z. strijd geen enkele zin heeft.

Bij een dergelijke redenering hebben de kapitalisten belang, ze is dus arbeidersvijandig en daarom door en door fout. De waarde van een staking moet niet worden afgemeten naar het feit of alle door de arbeiders gestelde eisen direct voor de volle 100% worden ingewilligd.

Natuurlijk is dit belangrijk en alles zal in het werk gesteld moeten worden om door een goed geleide en gevoerde actie een dergelijk resultaat te bereiken.

Wij mogen echter nooit vergeten dat het uiteindelijke doel van elk stuk strijd der arbeiders de versterking van de machtspositie der arbeidersklasse is. Wanneer een strijd goed wordt gevoerd, een hechte eenheid ontstaat, een grootscheepse solidariteitscampagne wordt ontwikkeld, de vijanden van de staking snel en volledig worden ontmaskerd, dan groeit tijdens de strijd de bewustwording van de stakers, ja, kan zelfs de gehele arbeidersklasse politiek sterker uit een dergelijke actie te voorschijn komen. En dit betekent een aanzienlijke versterking van de macht die voor het socialisme strijdt.

§ 1 leert ons op deze wijze de waarde van een staking te bepalen.

Tenslotte wil ik nog een paar opmerkingen maken over het laatste deel van de eerste §. We zien daar hoe het tsarisme heeft getracht door middel van terreur, kogels, verbanningen enz. de groei van de revolutionaire beweging tegen te houden. Toen het daarin niet slaagde, ging het over tot „meer elastische” middelen. De politie ging arbeidersorganisaties stichten, met geen ander doel dan de arbeiders van de strijd af te houden. Ook deze poging mislukte echter: „de aangroeiende revolutionaire beweging van de arbeidersklasse vaagde deze politie-organisaties van haar weg”, zo eindigt § 1.

In deze enkele bladzijden van die eerste paragraaf is mij nog eens overduidelijk geworden welk een rol het politie-apparaat in onze maatschappij speelt. De politie is een onderdeel van het machtsapparaat der bourgeoisie. En omdat de heersende klasse steeds duidelijker begint te ondervinden dat haar laatste uur nadert, zal zij trachten door steeds meer op haar politie-apparaat te steunen, haar wankele heerschappij langer te handhaven. Herhaaldelijk kunnen we dan ook de laatste tijd in de krant lezen dat door de agenten steeds sneller wordt geknuppeld en van de revolver gebruik gemaakt. Vooral bij acties treden zij vaak zeer bruut op.

Ik geloof dat in onze partij de rol van de politie nog wordt onderschat. Agent-zijn wordt vaak beschouwd als een normale betrekking. Dat is het niet. Een agent is een dienaar van de reactie, die speciaal gewapend is om te trachten de arbeidersklasse, die voor haar rechten opkomt, neer te slaan en de oorlogsstokers te beschermen.

Agenten zijn geen andersdenkende arbeiders, die wij door discussiëren moeten overtuigen. Het is m.i. beslist verkeerd, wat door partijgenoten, natuurlijk te goeder trouw, wel eens wordt gedaan, die je bv. op openbare vergaderingen, bij demonstraties, zelfs bij stakingen met agenten of rechercheurs ziet staan discussiëren.

Een andere les die we naar ik meen uit deze eerste §, maar ook uit onze eigen ervaring moeten trekken, is de noodzaak van een verhoogde waakzaamheid. Voor de oorlog reeds, toen onze partij nog vrij klein was, zond de politie spionnen in onze rijen. Thans nu de arbeidersbeweging machtiger is geworden en dagelijks nog in kracht toeneemt, zal de reactie geen middel onbeproefd laten om te trachten van binnen uit onze partij kapot te krijgen of op andere wijze onze partij schade toe te brengen. Te meer daar men thans de beschikking heeft, over de diensten der titoïsten.

De beste methode om de waakzaamheid te vergroten is het bewaren en versterken van de eenheid der partij. Iedere fractie of groeppvorming, of zelfs poging daartoe moet direct met kracht worden bestreden en uitgesneden.

Waakzaam zijn betekent ook, niet te blijven stilstaan bij de eerste stap, die van ontdekking en uitsnijden van de vijand in eigen rijen. Alle verbindingen die dergelijke lieden in de partij hebben zullen moeten worden opgespoord en door openlijk in de ledenvergaderingen dergelijke gevallen politiek uit te vechten zal verhinderd moeten worden dat de partij nog meer nadeel kan worden berokkend.

Niet genoeg kan worden gewaarschuwd tegen het optreden van provocateurs, niet alleen bij stakingen, waartoe bij voorkeur Trotskisten en Titoïsten worden ingeschakeld, doch ook buiten het bedrijf, zoals onlangs nog bleek in Limburg, waar een provocateur-„onderduiker” trachtte de partij schade toe te brengen.

Ook in ons land kennen we een voorbeeld van een politie-arbeidersorganisatie, welke rol vervuld wordt door de O.V.B. Hoe nauw de verbindingen tussen de leider Toon v. d. Berg en de politie zijn, werd gedemonstreerd tijdens de Rotterdamse havenstaking, toen v. d. Berg bijna dagelijks conferenties had met de commissaris van politie.

In de volgende brief zal ik verder gaan met de paragrafen 2 en 3.

Je Ria.

OVER LEIDING GEVEN

In de afgelopen maand is bij Pegasus de zeer belangrijke verzameling redevoeringen en artikelen verschenen van M. Kallin — tot zijn dood, in 1946, voorzitter van het Presidium van de Opperste Sowjet. Uit deze bundel „Over communistische opvoeding”, die wij wegens zijn helderheid en bezielende kracht in de handen van elke partijgenoot zouden wensen, drukken wij hieronder een gedeelte af uit een rede op een conferentie van partijfunctionarissen van de Moskouse bedrijven op 21 April 1942.

De red.

ER wordt veel gesproken over het massawerk van de Partij. Ieder zegt er 't zijne van, maar wanneer je hier en daar eens vraagt, dan ontdek je, dat bij velen de nodige helderheid en zekerheid, het nodige concrete begrip voor dit probleem ontbreekt. Onder de ingewikkelde verhoudingen van de tegenwoordige oorlog, vooral wanneer je in aanmerking neemt, dat duizenden nieuwe kaders zijn aangewezen voor de leiding van de partij-organisaties in de bedrijven en bureaux, dus propagandisten en agitators zijn geworden, staan wij voor de taak de buitengewone rijke ervaring van onze Partij te gebruiken om te leren, hoe we het politieke werk onder de massa's moeten aanpakken en uitvoeren.

Wat verstaan we onder het massawerk van de Partij. Wat betekent verbondenheid met de massa's? Daarop leggen we immers bij ons politieke werk speciaal de nadruk.

We moeten beginnen met vast te stellen, dat de verbondenheid met de massa's van zeer uiteenlopende aard kan zijn. Laten we zeggen, dat iemand een grote kennissenkring heeft; er worden veel bezoeken afgelegd en terwijl je bij elkaar te gast bent, kan je natuurlijk allerlei ervaren over de gebeurtenissen in het bedrijf, onder de arbeiders in de instituten. Dit is zeer zeker ook een soort verbondenheid met de mensen.

Of nemen we de gemoedelijke omgang met de arbeiders. De organisator van de Partij of van de vakvereniging wandelt bijvoorbeeld door de bedrijfsafdelingen, klopt de arbeiders op hun schouder, noemt ze zelfs bij hun voornaam. Maar hij gaat nergens diep op in, hij wijst de arbeiders niet op de tekortkomingen. Over zo'n secretaris van het partij-comité of zo'n partij-organisator kun je vaak horen beweren: „Dat is iemand, die contact heeft met de massa's; hij klopt de arbeiders op hun schouder, hij spreekt met Iwan Petrowitsj; dat is één van ons!”

De mensen naar de mond praten, dat is ook een soort „contact” met de massa's. Iemand komt met een klacht bij je en jij knikt met je hoofd en je pinkt een traan weg. Of ze heffen een klaaglied aan en jij valt in: „Ja, inderdaad, er is geen licht, koud is het ook en de levensmiddelen zijn ook erg krap.” Gaat er wat mis in je bedrijf of op je bureau, dan loop jij ook te jammeren: „Duivels nog aan toe, weg met die bureaucraten! Voor de zoveelste maal hebben ze ons in een hopelooze toestand gebracht!” De mensen luisteren naar je en in het begin stellen sommigen het misschienen nog op prijs ook.

Maar is dat de verbondenheid met de massa's, die wij, bolsjewiki, op het oog hebben? Natuurlijk niet. Met de massa's meegaan, daar waar de massa's

op afsturen, die dikwijls misleid zijn door achterlijke elementen, dat is een mensjewistische methode.

Onze bolsjewistische lijn is, leiding geven aan de massa's, niet ze bevoogden maar ze voorwaarts leiden, ze de politiek bewuste voorhoede laten volgen. Hoe geven we leiding aan de massa's?

Vóór ik die vraag beantwoord, wil ik een andere vraag stellen: wie kunnen de massa's leiding geven? Daarvoor zijn de communisten de aangewezen mensen. De Communistische Partij geeft leiding aan de massa's en doet dat niet slecht. Als bewijs daarvan kan je een oneindige reeks voorbeelden aanvoeren. Het dichtstbijliggende voorbeeld is de oorlog. Ondanks de tegenslagen in de eerste maanden van de oorlog, tegenslagen, die voornamelijk het gevolg waren van de plotselinge, verrassende aanval, mag men rustig beweren, dat het volk geen ogenblik het vertrouwen in zijn regering en dus ook geen ogenblik het vertrouwen in de Partij verloren had. Dat zijn de feiten.

Er zijn hier partijleiders bijeen. Of jullie wilt of niet, in de bedrijven zijn jullie de aanvoeders van de massa. Hoe zou het ook anders kunnen? Wat zou dat voor een secretaris van het partij-comité zijn, in wie het volk niet de politieke leider zou zien? De secretaris van het partij-comité is in het bedrijf, op het bureau, in het district een hoogst verantwoordelijk persoon.

Aan welke eisen moet een secretaris van een partij-organisatie voldoen om werkelijk invloed op de massa's uit te oefenen, om te maken, dat zij naar hem luisteren, hem vertrouwen? Natuurlijk moet een partijleider, een propagandist of een agitator een vaste overtuiging hebben, de Communistische Partij ten zeerste toegedaan zijn en de geschiedenis van de Partij tenminste in zijn algemene trekken kennen; hij moet de taken verstaan, die onze Partij aan de arbeidersklasse, aan het volk stelt. Een partijleider of propagandist mag, wat zijn politieke ontwikkeling betreft, bij niemand achter staan; het kan ook geen kwaad, als hij een bepaalde algemene ontwikkeling bezit. Hoe moet nu de partij-functionaris de massa tegemoet treden?

Ten eerste. Op grond van mijn eigen jarenlange ervaring moet ik zeggen, dat een partijleider geen dikdoener mag zijn en niet uit de hoogte mag doen. Wanneer je in een gesprek met werkers of gewone partijgenoten ook maar door het kleinste gebaar, door de kleinste stembuiging of door een op zichzelf onbelangrijke en schijnbaar toevallige opmerking laat doorschemeren, dat je jezelf knapper vindt dan hen, dat je meer weet dan zij, dan ben je weg. De arbeiders en gewone mensen in het algemeen kunnen lieden, die zich zelf beter vinden dan een ander, niet luchten en zij zullen niet naar zulke mensen luisteren, ja, ze zullen bij een gunstige gelegenheid zo iemand zijn verbeelding onder de neus wrijven. Daarom mogen communisten vooral niet verwaand zijn of uit de hoogte doen en mogen ze nooit de woorden vergeten, die kameraad Stalin in November 1935 op de conferentie van Stachanow-arbeiders heeft gezegd:

„Wij, de partijleiders en de leiders van de regering, moeten dus niet alleen aan de arbeiders maar ook van de arbeiders leren. Dat jullie, de deelnemers aan deze conferentie, iets geleerd hebt van de leiders van onze regering, wil ik niet betwisten. Maar we kunnen evenmin betwisten, dat ook wij, de leiders van de regering, van jullie, Stachanow-arbeiders, veel geleerd hebben. Daarom dank, kameraden, voor het geleerde, veel dank!“ *)

Wij stellen dus vast, dat een agitator bescheiden moet zijn; vooral een partij-

*) J. Stalin, „Vraagstukken van het Leninisme“.

functionaris moet die eigenschap bezitten, als hij om zo te zeggen de administratieve macht in de Partij uitoefent, namelijk secretaris van de partijorganisatie is. Als hij de sympathie van de arbeiders wil verwerven, dan moet hij bescheidenheid leren, dan mag hij niet hoogmoedig zijn. Is dat juist? (Stemmen: „Jawel, jawel!“). Wie een leider wil zijn, moet zich in acht nemen.

Ten tweede. Het is absoluut verkeerd, als een propagandist, een leider in de omgang met mensen, de schoolmeester uithangt. Jullie hebt zeker zelf wel eens kunnen vaststellen, dat het bepaald pijnlijk is, naar een spreker te luisteren, die alleen maar weet te zeggen: dat en dat moet gebeuren, dit moeten we doen, hiertoe zijn we verplicht. Als ik een artikel schrijf en de gang van het artikel eist, dat ik schrijf „je moet“, dan heb ik daar iets tegen, dan probeer ik die formulering anders te krijgen. Heel anders is de uitwerking, wanneer je je gedachten, je beroep of je aansporing in de vorm van een betoog, een analyse, een bewijsvoering giet en dan zegt, dat deze of gene maatregel noodzakelijk is. Je kunt je tot je toehoorders wenden, alsof je met hen beraadslaagt: „Wat zouden jullie er van denken, als we zus of zo deden?“ „Naar mijn mening is dit antwoord op de kwestie beter.“ Of: „Ik zou in dit geval zo handelen.“ Dan zal de ontvangst ook heel anders zijn.

Wij hebben het nu over het optreden in kleine vergaderingen, op productieconferenties, bij discussies. Natuurlijk moet je op de massa-bijeenkomsten anders optreden: daar moet iedere zin kort en scherp omlind zijn, daar kun je veel moeilijker op de gespreksvorm overgaan. Maar in het dagelijks werk moet je in de regel de arbeiders zelf tot besprekingen, tot verklaringen brengen en daarbij is volgens mij de vorm: „Wat denken jullie daarvan, hoe zien jullie dat?“ de beste. Heel gewenst is het, de mensen uit hun tent te lokken, hen in een discussie te betrekken, zodat zij zich uitspreken. Dan heeft de vergadering een levendig verloop, de arbeiders nemen graag het woord en zo'n vergadering is ongetwijfeld nuttig. Anders gaat het net als vroeger bij de preek. Hier de redenaar, daar de toehoorders; ze hebben niets met elkaar te maken; je zit de voorgeschreven tijd uit — en je gaat uit elkaar.

Je moet niet bang zijn, af te wijken van het concept van je redevoering of inleiding. Wanneer je het hebt over de productie of over de oorlog en er duikt een ander probleem op, waar de toehoorders belang in stellen — dat hindert niet; het verdient geen aanbeveling, daar niet op in te gaan. Wanneer de mensen eerst maar wakker zijn en los zijn gekomen, dan luisteren ze ook naar de rest en vind je gelegenheid om de vooraf genoteerde problemen te behandelen.

Het allenbelangrijkste is, dat je nooit op de loop gaat voor het scherp stellen van de problemen; dat is iets, waar sommige inleiders niet zelden hun toevlucht toe nemen. Doe dat in geen geval, ga niet opzij voor een antwoord, verdoezel de kwesties niet. Wanneer je de een of andere vraag niet onmiddellijk kan beantwoorden, zeg dan open en eerlijk: „Die vraag is interessant of van belang, ik zou er graag op antwoorden, maar ik ben daar op het ogenblik niet op voorbereid; ik heb dat nog niet goed genoeg overwogen; ik kan daar moeilijk op antwoorden. Ik zal die kwestie bekijken, overleg plegen met de kameraden, en dan zal ik een antwoord geven. Maar misschien is er onder jullie iemand, die de vraag nader kan toelichten?“ Dat is iets heel anders. Maar we zijn dikwijls geneigd, actuele kwesties te omzeilen of een zodanig

antwoord te geven, dat de mensen in het duister tasten en niet een direct en eerlijk antwoord ontvangen.

Het is de plicht van een partijleider, volkomen eerlijk tegenover andere mensen te staan. De secretaris van de partij-organisatie is het oog van de Partij. Ik weet niet, of jullie je daar volledig van bewust bent. Daarom mogen geen persoonlijke sympathieën of antipathieën tegenover afzonderlijke mensen van invloed zijn. Wanneer er mensen zijn, voor wie je om de een of andere reden geen bijzondere sympathie koestert, dan moet je dat maar diep in je hart begraven, zodat niemand er ook maar dat van merkt. Het is lelijk, wanneer ze merken, dat je niet onpartijdig tegenover de mensen bent.

Het komt toch wel eens voor, dat een hele goede arbeider zijn mond niet opendoet en zich op de achtergrond houdt, terwijl een ander, die slecht werk levert, dikwijls op bezoek komt bij het partij-comité, de bedrijfsraad, de cel van de Communistische Jeugdbond: hij vertoont zich overal — en hij schiet omhoog. Dat is verkeerd. Wanneer de secretaris van het partij-comité aanspraak wil maken op gezag, dan moet er in de ogen van de massa geen smetje aan hem kleven. Dat betekent niet, dat hij geen nauwere, persoonlijke betrekkingen mag onderhouden met bepaalde personen. Natuurlijk niet! Maar in zijn maatschappelijke betrekkingen moet hij onpartijdig staan tegenover alle. Hij moet dit standpunt innemen: „Je bent mijn makker, dat is heel best, maar als je je werk verwaarloost, boemelt, je niet bekommert om de productietaken, dan kom ik jou eerder te na dan een ander en dan zal ik het je moeilijker maken dan een ander.” Zo en niet anders behoort de secretaris van een partij-organisatie de mensen aan te pakken.

Je dient altijd zó op te treden, dat de mensen uit je omgeving merken, dat je oprecht en eerlijk bent. Huichelarij blijft voor de massa's tenslotte nooit verborgen en je moet zo iets tot elke prijs vermijden. De massa's kun je niet bedriegen en wanneer ze merken, dat iemand ze voor de gek houdt, geloven ze zo iemand nooit meer.

Als we de genoemde eigenschappen in ons ontwikkelen, dan zal ons het werk gemakkelijker vallen.

M. KALININ

Men kan niet anders dan van zijn vaderland houden. . . Alleen mag die liefde niet eindigen bij een domweg genoegen nemen met het bestaande; die liefde moet veeleer de levendige wens naar vervolmaking zijn, kortom de liefde voor zijn vaderland moet tegelijk de liefde voor de mensheid zijn. Zijn geboorteland liefhebben betekent: bezielde zijn door de vlamme wens, het ideaal der mensheid daarin verwezenlijkt te zien en naar zijn beste krachten bij te dragen tot die verwezenlijking.

BJELINSKY

(geciteerd door M. Kalinin in „Over communistische opvoeding“.)

Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie

I

ZOWEL het onderwijs als de opvoeding verschillen in de Sowjet-Unie fundamenteel van alle onderwijssystemen in de kapitalistische wereld. De kinderen in de Sowjet-Unie worden opgevoed in de geest van het communisme. Dit is mogelijk, omdat er in het land der Sowjets geen uitbuitersklasse is. In de Sowjet-Unie is „de uitbuiting van de ene mens door de andere”, zoals artikel 4 van de Sowjet-grondwet verklaart, afgeschaft. Er is ook geen nationale onderdrukking. In de U.S.S.R. is volkomen overeenstemming tussen de productieverhoudingen in de nieuwe maatschappij en de maatschappelijke productieverkrachten, waardoor, zoals wederom de Sowjet-grondwet vaststelt: „de uitsluiting van de mogelijkheid van economische crisissen en de liquidatie van de werkloosheid” (artikel 118) is verwezenlijkt.

Nadat het Sowjet-volk het socialisme had opgebouwd, de eerste fase van het communisme, gaat het thans met succes naar een hogere maatschappelijke trap: het vormen van de communistische maatschappij, een hogere sociaal-economische orde dan de socialistische.

Bij de opvoeding van de huidige jonge Sowjet-generatie gaat men uit van het principe, dat zij moet worden onderwezen om deel te nemen aan deze communistische maatschappij, waarin ieder werkt naar zijn vermogen en krachten en ieder datgene aan consumptiegoederen zal krijgen, wat een cultureel ontwikkeld mens nodig heeft. Waar de beste geesten der mensheid eeuwenlang van hebben gedroomd, dat wordt in de Sowjet-Unie verwezenlijkt.

„Het communisme vertegenwoordigt een hogere ontwikkelingsfase der maatschappij” (Stalin). Hieruit volgt dus, dat opvoeding in de geest van het communisme betekent: mensen vormen van een hogere cultuur en moraal. Mensen die vrijwillig hun krachten zullen geven voor de gemeenschap, waar de materiële welstand en cultuur voor alle werkenden voortdurend stijgt. In de geest van het communisme opvoeden wil zeggen: alzijdig ontwikkelde mensen vormen, die een grote kennis bezitten en over praktische vaardigheden beschikken en hoge morele kwaliteiten hebben. Mensen bovendien, die in staat zijn, aan het maatschappelijke arbeidsproces, aan de wetenschap en de kunst scheidend deel te nemen.

Of, zoals Kalinin het omschrijft in zijn prachtig boek: „Over Communistische Opvoeding” *):

*) M. I. Kalinin: Over Communistische Opvoeding — Keuze uit zijn redevoeringen en artikelen. Amsterdam, uitg. Pegasus, 1951 — 303 blz.

„De Communistische beginselen (genomen in hun eenvoudige vorm), dat zijn de beginselen van een zeer beschaafd, eerlijk, vooruitstrevend mens; dat is liefde voor het socialistische vaderland, vriendschap, kameraadschap, menselijkheid, eerlijkheid, liefde voor de socialistische arbeid en een hele reeks andere, voor ieder begrijpelijke edele eigenschappen. De vorming, de bevordering van deze eigenschappen maakt dan ook het hoofbestanddeel van de communistische opvoeding uit.” (blz. 56).

In iedere maatschappijvorm heeft de school niet slechts tot taak om de leerlingen kennis, praktische vorming en bruikbare kundigheden te leren, maar ook tot doel, de opgroeiende generatie op te voeden.

Ook in de Sowjet-Unie, waar buitengewoon veel wordt gediscussieerd, in een omvang zoals wij dit niet kennen, over alle problemen, die verband houden met opvoeding en onderwijs, wordt niet zelden opvoeding verwisseld met onderwijs, maar deze begrippen zijn gezinszins gelijk.

„De opvoeding van de jeugd is een ingewikkeld iets en de hoofdzaak is het volgende: enerzijds moet je de kinderen in een bepaalde richting sturen, maar anderzijds mag je hun wil niet verlammen; zij zijn op een leeftijd waarop iemand die zijde van hun karakter zou kunnen vernietigen. Daarin is een groot gevaar gelegen. Je mag niet toelaten, dat het vervelende mensen worden, die te vroeg volwassen willen zijn.” (Kalinin, blz. 172).

In de Sowjet-Unie stelt men zich dus tot taak, dat de jonge generatie een communistische opvoeding krijgt.

Natuurlijk wordt dit niet zo opgevat, dat in de lagere- of middelbare school het marxisme volledig wordt bestudeerd. Het doel is, dat de kinderen in communistische geest worden opgevoed: „Dat is het geestelijke en morele gezicht van een scholier vormen, hem in de loop van zijn gehele tienjarige schooltijd in een bepaalde richting beïnvloeden, dat is: een mens van hem maken.” (Kalinin).

Vandaar dan ook de grote zorg, die in de Sowjet-maatschappij, die welbewust en vastberaden bouwt aan haar toekomst, aan het onderwijs wordt besteed.

In een omvang en voor allen, zoals wij in de kapitalistische maatschappij, in een uitbuitersmaatschappij, tevergeefs zoeken.

Kort geleden bracht een delegatie van de organisatie der Engelse onderwijzers de „National Union of Teachers”, een bezoek aan de Sowjet-Unie. In hun orgaan „The Schoolmaster” brachten zij verslag uit. Nadat vermeld was, dat er in de oorlog 20.000 scholen waren verwoest, deelde de delegatie mee, dat de klasselokalen „van een redelijke grootte” zijn, in de lagere klassen zitten 40 en in de hogere 30 kinderen.

„In elke school, die we bezochten, waren de kamers voor de dokter en de tandarts voortreffelijk. Elke school had een verpleegster in volledige dienst en elke dag (in één geval om de andere dag) bezocht een dokter de scholen. De tandarts was ook een vaak komende bezoeker.”

Verder constateerden zij nog:

„Het opvallendste in alle scholen, die wij bezochten, was het onderwijs in scheikunde, natuurkunde, biologie, geschiedenis en

aardrijkskunde..... Alle scholen, die wij bezochten, hadden een aantal projectielantaarns; alle hadden een verbazingwekkende hoeveelheid demonstratiemateriaal. We waren allen niet alleen getroffen door het materiaal, maar ook door het goede gebruik dat ervan gemaakt werd. Verscheidene onderwijzers hadden het materiaal door eigen improvisatie uitgebreid."

Zo vertellen zij, dat een geschiedenisleraar een geweldige hoeveelheid platen had verzameld. Een scheikunde-leraar had tientallen apparaten. Zij die les gaven in biologie hielden hazen, konijnen, egels, dassen, vossen, vogels en eekhoorns in hokken.

„Dit maakte allemaal veel indruk,” verklaarde de delegatie. Tot slot verklaarden ze nog:

„Een zeer groot deel van het onderwyzend personeel draagt een lintje of medaille en soms allebei. Deze eretekenen, door Stalin toegekend, worden met trots getoond en zijn een bewijs, zo werd ons herhaaldelijk verteld, van de grote waarde, die men in de Sowjet-Unie aan de diensten van de onderwijzers toekent.”

DE Sowjet-paedagogie heeft een lange ontwikkeling door- gemaakt. Toen voor het eerst in de geschiedenis de arbeidersklasse de heersende klasse werd in een groot land, stond zij óók voor de taak om, zonder voorbeeld, het onderwijs op te bouwen in een zich ontwikkelende socialistische maatschappij. Natuurlijk keek men allereerst naar de idealen van de grote burgerlijke paedagogen. De eerste jaren van de Russische revolutie waren dan ook jaren van experimenten. Alle mogelijke „vernieuwingen” vonden aanhangers en hun methoden werden ook toegepast. Dit deed zich trouwens voor op alle terreinen van het geestelijk en cultureel leven. Naarmate de socialistische maatschappij zich meer consolideerde gaf men zich ook reken- schap van de vraagstukken betreffende onderwijs en opvoeding.

In zijn bekende rede gehouden in Januari 1948 over enige vragen van de Sowjet-muziekcultuur, sprak A. Zjdanow ook over onderwijs. Hij herinnerde er zijn toehoorders aan, dat er in de Sowjet-Unie een periode was geweest, waarin men in de lagere en middelbare scholen geestdriftig was voor een zogenaamde groepsgewijze methode van „laboratorium-onderricht” en voor het „Daltonplan”. Dit liep er op uit, dat de rol van de onderwijzer in de school tot een minimum werd teruggebracht en iedere leerling het recht had, voor de aanvang van het les- uur het leerplan van het onderwijs te bepalen. De onderwijzer kwam in de klas en vroeg aan de leerlingen: Wat zullen wij vandaag doen? De leerlingen zeiden dan: Vertelt U van de Poolgebieden, of van de Dnjeprstoj, of van Tsjapajew. En de onderwijzer moest daar dan aan tegemoet komen. Deze manier noemde men dan: „de groepsgewijze methode van de laboristische werkwijze”, maar in werkelijkheid betekende het, dat de gehele organisatie van het onderwijs en het doel dat men zich had gesteld, op zijn kop werd gezet. Zodoende werden de leerlingen de leiders, en de opvoeders degenen die werden geleid. De leerboeken bestonden toen uit enkele losse schriften en er werden geen cijfers voor het werk gegeven. Dit alles, zegt

Zjdanow, noemde men dan vernieuwing. De vraag werd gesteld: was deze vernieuwing een vooruitgang, kwam deze de Sowjet-maatschappij, de socialistische maatschappij ten goede? Vooral na het succesvol eindigen van het beroemde eerste Vijf-jarenplan werd deze vraag gesteld.

Zoals bekend, zei Zjdanow, schafte de Partij deze „vernieuwing” af. Waarom? Omdat het er naar de vorm zeer „links gericht” uitzag, maar in werkelijkheid door en door reactionair was en tot de likwidatie van de school zou leiden.

Ook hier te lande wekten deze plannen van „vernieuwing” in de kringen van bepaalde communistische onderwijzers grote weerklank. Lange tijd bestond dan ook de kennis die men van het onderwijs in de Sowjet-Unie had, uit de voorstelling die zij er van gaven. Bekend was bijvoorbeeld het boekje van Heleen Ankersmit, verschenen in 1931 bij Querido: „Het wezen der school in Sowjet-Rusland, zoals het uit de arbeid der kinderen tot ons kwam.”

Op 25 Augustus 1932 nam het Centraal Comité der C.P.S.U. (b) een uitgebreide resolutie aan op het gebied van het onderwijs, waarin alle ontaardingsverschijnselen werden afgekeurd, die een leidraad tot handelen werd en die voerde tot het thans heersende onderwijssysteem.

Natuurlijk wordt in de Sowjet-Unie het experiment op verschillende gebieden toegepast, en wanneer iets proefondervindelijk deugdelijk wordt bevonden, wordt het algemeen benut.

Hoe is thans in hoofdzaken het onderwijssysteem in de Sowjet-Unie?

Er is zeggenschap door de regering over alle scholen, zonder één uitzondering. De regering bepaalt het leerplan en de leermiddelen, die worden vastgesteld door het ministerie van opvoeding. Het wetenschappelijk dialectisch materialisme is als wereld- en maatschappijbeschouwing de grondslag en de methode voor alle onderwijs en opvoeding. De leerkrachten worden dan ook in deze geest opgevoed.

In de gehele Sowjet-Unie is er een zevenjarige leerplicht, die duurt tot het 14e jaar. Dit onderwijs is kosteloos. Boven de leerplichtige leeftijd kan een klein schoolgeld worden geheven, waarvan echter zeer vele ouders zijn vrijgesteld.

Volgens de opvatting van Lenin, moeten ook bij het onderwijs theorie en praktijk nooit worden gescheiden. Het onderwijs is dan ook nooit zuiver theoretisch; de school houdt nauwe voeling met de sociale instellingen en bedrijven, vakverenigingen, kolchozen en organisaties van de ouders.

Als regel gaat het Sowjet-kind op 3-jarige leeftijd naar de kleuterschool en blijft daar tot zijn 7e jaar, tot die leeftijd blijft het dus in de kleutersfeer. Veelal wordt het onderwijs daar in de openlucht gegeven.

Voor alle kinderen is er dezelfde 4-jarige lagere school. Dan heeft er een splitsing plaats, gebaseerd op aanleg; de volgende

3 jaren, die nog vallen onder de leerplicht, vormen dan de onvolledige, middelbare school.

De daarop volgende 3 jaren, voltooien de tienjarige middelbare school. Van deze 10e klas uit staat dan hoger onderwijs voor alle kinderen open.

Op 14-jarige leeftijd bepaalt de Sowjet-jeugd, welke richting zij op wil. Zij kan dan worden opgeleid voor elk beroep, dat zij maar wenst. Voor wie ergens in uitmunt is er nergens een eindpunt.

Zonder examenen doorlopen de kinderen de eerste vier klassen. Daarna wordt een schoolexamen afgelegd. Voor de gehele Sowjet-Unie geldt een waardering van het werk in cijfers van 1 tot 5.

In de laatste tijd is er een sterk streven naar collectief werken. Reeds in de voor-schoolplichtige leeftijd worden de kinderen daarin opgevoed, en er op gewezen, op de belangen en behoeften van hun speelgenootjes te letten. Ook helpen de kinderen de leerkrachten bij het aankleden, opruimen van speelgoed, tafeldekken enz., waarbij ook de allerjongsten worden ingeschakeld. In de latere leerjaren houden de leerlingen boek van het schoolbezoek, beheren de bibliotheek, bereiden feestjes voor, enz.

In de Sowjet-school worden ook thans proeven genomen met wedstrijden tussen de scholen, zoals dit ook in de bedrijven plaats vindt. Bij de beoordeling der resultaten wordt vastgesteld, welke scholen, klassen en afzonderlijke groepen en afzonderlijke leerlingen binnen de klas de leidende plaats hebben ingenomen. Natuurlijk wordt rekening gehouden met de leeftijd en de mogelijkheden en worden niet zuiver mechanisch de methoden gebruikt die in industrie en landbouw worden toegepast. Ook in de klas zelf helpen de sterken de zwakken.

De Sowjet-school staat steeds open voor alle initiatieven die het grote doel dienstbaar kunnen zijn: de kinderen op te voeden tot de beste werkers in de komende communistische maatschappij.

(Slot volgt).

G. v. PRAAG

„Het verantwoordelijkheidsgevoel, dat bij kinderen ontstaat, wanneer zij het verband hebben begrepen tussen dat wat zij leren en de ontwikkeling van het hele volk, wanneer zij er naar verlangen om deel te nemen aan de strijd voor een betere toekomst, is het beste middel om kennis, die bewust wordt verwerkt en duurzaam beklijft, op te doen.” (Uit een artikel over sowjet-paedagogie van Deriabina).

Er zijn geen minderwaardige rassen

VOOR de nazi's zijn Negers geen volwaardige mensen, evenmin als Joden. Voor de Ku-Klux-Klan mannen zijn zij „smerige nikkers”, alleen goed om te lynchen. Voor de Engelse „hogere kringen” zijn zij, met Mongolen en Hindoes, „kleurlingen”, die apart gehouden moeten worden. En de Franse kolonialen noemen alle volken die zij uitbuiten, een „smerig ras”, of zijn huidskleur zwart, geel of wit is zoals die van de Noord-Afrikanen. In alle talen betekenen de beledigende rassistische benamingen, dat de daardoor aangeduide mensen dom, lui, leugenachtig en diefachtig zijn, die alleen goed zijn om winst te produceren.

Dit koloniaal rassisme kwam op een andere wijze tot stand dan het hitleriaanse rassisme, maar het is van hetzelfde soort. Het beoogt het vergemakkelijken van de kapitalistische uitbuiting, door een kloof te scheppen tussen de massa's in de koloniale landen en het proletariaat van de uitbuitende landen en door de bloedige onderdrukkingen, waarvan wij zoveel voorbeelden kennen, als een noodzaak te doen aanvaarden. Wij zijn dus bewuste anti-rassisten, maar op welke gronden?

Biologische verschillen en maatschappelijke omstandigheden.

Het zou dwaas zijn om te ontkennen, dat er menselijke groepen bestaan, die verschillen vertonen in erfelijke fysieke eigenschappen, zoals huidskleur, haar- en gezichtsvorm, afmetingen en verhoudingen van de schedel en verschillende lichaamsdelen. Aan de hand van deze verschillen hebben de antropologen de rassen ingedeeld. Maar zij zeggen ook dat de rassen, als gevolg van volksverhuizingen die even oud zijn als de geschiedenis zelf, en de vermengingen die hierdoor ontstonden, niet geïsoleerd en zuiver naast elkaar bestaan. „Men moet de rassen zoeken onder de aardrijkskundige groepen, die de stammen, de volken, de naties uitmaken”. Ik neem deze zin over uit een standaardwerk over anthropologie, om aan te tonen hoe ongegrond de nationalisfische rassentheorieën zijn, en hoe gelijk Stalin had, zelfs vanuit het standpunt van de burgerlijke wetenschap, toen hij geen plaats aan het begrip van het ras inruimde in zijn fundamentele definitie van de natie:

„De natie is een zich historisch gevormd hebbende, duurzame gemeenschap van taal, grondgebied, economisch leven en psychische gesteldheid, die in gemeenschap van cultuur tot uiting komt.”

(Het marxisme en het nationale vraagstuk)

Al houden wij dus zeer veel van de Franse natie, wij mogen daarom toch niet prat gaan op een Frans ras, dat niet bestaat, evenmin als een Duits ras, een Joods ras, of in Afrika bijvoorbeeld een Bantoe-ras. In de landen aan de overkant van de Middellandse Zee heeft men zelfs waar nog geen natie is ontstaan, niet te maken met onveranderlijke biologische rassen, maar met volken, die ieder voor zich eveneens historisch gevormde gemeenschappen vertegenwoordigen, in een economische, maatschappelijke en psychische ontwikkeling, en die in staat zijn om deze ontwikkeling voort te zetten.

Onder de factoren, die de historische ontwikkeling beïnvloeden, hebben zeker verschillen van biologische en raciale oorsprong een rol gespeeld. Men weet b.v. dat Negers in de warmte meer transpireren dan Europeanen en dat zij er hierdoor beter bestand tegen zijn. Dat is ongetwijfeld de reden waarom enorme tropische gebieden bijna uitsluitend door Negers

zijn bevolkt; en dat is ook de reden waarom de blanke in deze gebieden, die de Neger voor een nietsnut uitmaakt, niet de hoeveelheid werk zou kunnen doen, die hij wel van hem verlangt. Dit betekent dus een bepaalde superioriteit van de Neger, waarvan men overigens nog veel meer voorbeelden zou kunnen noemen.

Maar men moet altijd voorzichtig zijn wanneer men biologische verschillen wil vaststellen. In 1901 b.v. onderzocht prof. Lapique op de eilanden Andaman de reactie-snelheden van het zenuwstelsel bij verschillende groepen van de bevolking: Engelse ambtenaren, inboorlingen van het negrito-ras, en gedeporteerde Hindoe's. Als resultaat vond hij 0.15 seconde bij de Engelsen, 0.19 bij de negrito's en 0.22 bij de Hindoe's, hetgeen scheen te wijzen op een superioriteit van de blanken, die sneller reageerden. Maar uit een rassen-oogpunt betekent dit onderzoek niets, want de drie categorieën van de bevolking leefden in volkomen andere maatschappelijke omstandigheden, en men weet heel goed dat de reactie-snelheden bij vermoeide Europese arbeiders kan stijgen van 0.15 op 0.20 seconden. Het is dus helemaal niet vreemd dat een hongerlijdende koele van Saigon of een slecht betaalde zwarte havenarbeider van Dakar langzamer zijn dan een goedgevoede ambtenaar of een soldaat van het Vreemdelingenlegioen.

Oude beschavingen.

Hoe moeten wij nu de achterlijke economische en maatschappelijke toestand verklaren van tal van overzeese volken? Door de omstandigheden van de historische ontwikkeling. De oudste overblijfselen van de voorhistorische mens tonen aan, dat er ongeveer 25.000 jaar geleden in Europa groepen mensen leefden, die tot verschillende rassen behoorden, zowel verwant aan de zwarten, als aan de blanken en de gelen van tegenwoordig. Met dezelfde behoeften en in dezelfde natuurlijke omstandigheden hebben zij dezelfde soort van werktuigen en dezelfde kunstvormen voortgebracht. Vervolgens hebben de zwarten, ongetwijfeld door biologische oorzaken, uitsluitend de tropische gebieden bevolkt. Daar heeft zich hun techniek nog belangrijk ontwikkeld, daar deze zelfstandig het gebruik van ijzer en verschillende metalen uitvond, zowel als de pottenbakkerij, het navigeren en de landbouw.

Toen de Europese overweldigers in de loop van de eerste koloniale expedities, bij het begin van de XVe eeuw, aan de rand van de Sahara kwamen, vonden zij daar volken met zwarte huidskleur, waarvan de ontwikkeling slechts enkele eeuwen bij hun eigen ontwikkeling achter was: een achterstand, die gedeeltelijk kwam op rekening van het klimaat en van de hindernissen die daar het gevolg van waren — die ook nu nog een beletsel vormen voor een moderne agronomie, met een intensieve landbouw — maar die beslissend was, want de ene partij had vuurwapenen, terwijl de andere alleen over pijl en boog beschikte. Men kon dus de bewoners voor wilden uitmaken, millioenen van hen als slaven verkopen en een roofzuchtig koloniaal stelsel invoeren, dat sindsdien alleen wat de vorm, maar niet wat de inhoud betreft is veranderd. De moderne industriële ontwikkeling, waarop Europa zo trots is, is gefinancierd en verworven door de uitplundering van de rest van de wereld en het zonder enige deugdelijke compensatie tegenhouden van de normale ontwikkeling van de andere volken.

In diezelfde 25.000 jaar heeft de mens met een gele huidskleur een andere geschiedenis gehad. In een tijd, waarin Europa in zijn geheel, met inbegrip van Griekenland en Italië, nog in het stenen tijdperk verkeerde, heeft hij op de vlakten van China een hoogontwikkelde landbouw-bescha-

ving geschapen, waar de literatuur, de filosofie en de kunst tot bloei kwamen en een hoogtepunt bereikten ten tijde van onze frankische koningen. Onder invloed hiervan verkregen Japan en Indochina in die tijd een voorsprong van eeuwen op Europa, en toen de Europeanen later per schip in het Verre Oosten kwamen, konden zij slechts door kanonschoten hun overwicht en hun wil tot uitbuiting bewijzen.

Maar vanaf het begin van het stenen tijdperk (d.i. ongeveer 15.000 jaar geleden) hadden andere mensen met gele huidskleur, die van Azië naar Amerika waren getrokken, dit gehele werelddeel, waar dusver geen mensen woonden, bevolkt. Hier was men aangewezen op een natuur, waarin nagenoeg alle dieren, die door ze te temmen bruikbaar zijn voor de mens, ontbraken. Men moet zich voorstellen hoe de Europese beschaving eruit zou hebben gezien, zonder paarden, trekdieren of vee! Toch stichtten deze Amerikaanse Indianen verscheidene merkwaardige beschavingen: die van de Maja's in Yucatan, die van de Azteken in Mexico, die van de Inca's in Peru. Al deze beschavingen werden in de loop van de XVIe eeuw door de wrede Spaanse overweldiging vernietigd, evenals de Indiaanse stammen in de Ver. Staten in de XIXe eeuw werden uitgeroeid. Maar in verschillende Amerikaanse landen vormen de Indianen en hun mestiezen nog de meerderheid van de werkende bevolking: in Mexico zijn dit 18 miljoen van de 20 miljoen inwoners, en hun lot is het lot van uitgebuite land- en fabrieksproletaren.

Zij zullen niet achterblijven.

Deze korte schets heeft geen ander doel dan aan te geven welke enorme mogelijkheden er zijn voor de ontwikkeling en de vooruitgang van de gekleurde volken, die niet door hun biologische gesteldheid worden gremd, maar door de gewelddadige uitbuiting, waaraan zij steeds hebben blootgestaan van de kant van hun heersende klassen, en, gedurende de laatste eeuwen, van de kant van de kapitalistische kolonialen. Dat zij in staat zijn om zich nationaal aan de moderne industrialisatie aan te passen wordt door het voorbeeld van Japan aangetoond, dat zich in minder dan een eeuw tot een van de imperialistische grootmachten heeft ontwikkeld.

Maar in onze tijd mogen wij nog veel meer verwachten. Het slagen van de Stalinse nationaliteiten-politiek ten opzichte van de verschillende achtergebleven volken, die door het tsarisme in het Hoge Noorden en in Azië werden onderdrukt, de bevrijding van het China van Mao Tse-toeng, de heldhaftige bevrijdingsstrijd in Korea en Vietnam, aangevoerd door Kim Ir Sen en Ho Tsji Min, de volksbeweging in Malakka, de beweging onder de zwarte bevolkingen van Afrika, zijn evenveel bewijzen dat de gekleurde volken, wanneer zij eenmaal bevrijd zijn van de uitbuiting die hen omlaagdrukt, niet achter zullen blijven bij de andere volken in de opbouw van de socialistische maatschappij.

M. PRENANT

EEN IJZEREN KETTING

door

LOE TSJI

ZATERDAGMIDDAG is de tijd dat de kameraden van het Volksleger gewoonlijk hun kleren en dekens wassen en hun rugzakken te luchten hangen. Sergeant Li Hoeng-koei haalde zijn rugzak uit de bergkamer, maakte hem open en nam zijn bezittingen er een voor een uit. Hij zocht naar een schoen overhemd. Opeens viel er iets met het geluid van metaal op de grond en verscheidene van zijn kameraden, die met hetzelfde bezig waren als hij, keken op.

„Hola, wat is dat?” riep Jonge Liang en raapte een ijzeren ketting van vijf of zes schakels op.

„Geef hier!” zei de sergeant met een ernstig gezicht.

„Wat doe je met zo'n ding? Je krijgt alleen maar roest op je kleren,” zei Jonge Liang en gooide de ijzeren ketting onverschillig het raam uit

„Verrek, waarom doe je dat nou?” riep de ander kwaad en holde naar buiten om de ketting te halen.

„Wat wil je toch? 't Is een ouwe roestige ketting, waar niemand wat aan heeft,” zei Jonge Liang.

„Dit is geen gewone ketting. Daar zit een verhaal aan vast. Ik zal het je wel eens vertellen.”

Die avond na het eten, toen het peloton over alles en nog wat zat te praten, zei Jonge Liang tegen de sergeant: „Nu hebben we tijd. Als je ons nu eens het verhaal van die ketting vertelde?” Li Hoeng-koei vond het goed en begon zijn verhaal.

OP een keer toen ik nog erg jong was, nog maar een kind, riep mijn moeder, „die erg bijgelovig was, een blinde waarzegger naar binnen. Ik herinner mij nog dat hij een lucht bij zich had als van rottende katoenen dekens. Hij had wel iets te vertellen. „Waarzeggers hebben geen gewetensbezwaren,” begon hij, „en rijke lieden vragen niet naar voorspoed maar naar tegenspoed. Welnu, van de vijf elementen — metaal, hout, water, vuur en aarde — is het metaal de vloek van alle generaties in uw familie!”

En hij had het goed geraden,” vervolgde de sergeant. „Mijn grootvader werd door een ijzeren ploegschaar gedood, toen hij de velden van de landheer aan het ploegen was. Hij werd in een mat begraven. Hetzelfde jaar dat ik bij de spoorweg ging werken, werd mijn vader gewond door het ijzeren handvat van een katrol. Hij was jarenlang invalide voordat hij stierf.

Maar ik geloofde niet in het noodlot en ik maakte mij niet bezorgd over de woorden van de waarzegger. Ik was overtuigd dat alles op de mensen aankomt. Ik dacht dat je alleen maar eerlijk hoefde te zijn en hard moest werken. Als je dat deed geloofde ik, dat er altijd wel een uitkomst te vinden was. Toentertijd was ik spoorwegwerker. Maar met de opbrengst van het stukje land, dat wij hadden, was mijn loon niet genoeg om mijn oude moeder, mijn vrouw en ons kindje te onderhouden.

Toen de Japanners het land binnenvielen dacht ik dat alles door kon gaan zoals vroeger. Wie mij in dienst neemt, zal mij te eten moeten geven, redden me. In 't begin maakte ik mij niet ongerust.

Maar alles werd hoe langer hoe erger onder die Japanse duivels. Het werd heel moeilijk zelfs voor gewone arbeiders. Spoorwegmensen verdienden een armzalig loontje. En toen kwam er nog de droogte bij. De mensen in ons dorp werden ziek doordat zij alleen maar bedorven meel te eten hadden.

Het was onmogelijk om met een lege maag te werken. Op een keer zag een Japanse wachtpost een van mijn burens, „Dovemannetje”, een beetje uitrusten aan de kant van de weg. Direct kwamen er twee marionetten-politie-agenten, die hem op bevel van de wacht gevangen namen. Er werd een groot bijlet

opgehangen, waarop stond dat „Dovemannetje” een communistische saboteur was!

Al hadden wij het Achtste Leger, dat onder leiding van de communisten stond, nooit gezien, wij wisten toch wel dat zij niet de gemene schurken waren, waarover de Japanse duivels het hadden. Wij wisten dat zij tegen de Japanners vochten. Ik sloot mij niet bij het Achtste Leger aan, in de eerste plaats omdat ik zelf voor mijn gezin wou zorgen en ten tweede omdat ik niet wist waar het Achtste Leger was. Maar de voornaamste reden was dat ik maar heel weinig van de communistische partij en van het Achtste Leger af wist.

„Dovemannetje” was de enige kostwinnaar van een verlamde moeder, een zuster die haar man verloren had en haar kind. Als er iets met hem gebeurde, zou dat betekenen dat deze drie mensen zeker van de honger om zouden komen. De andere dorpelingen waren te arm om hun te eten te geven. Wij vroegen om genade voor „Dovemannetje”. Maar wat gaf dat? Toen wij naar huis liepen van het kantoor van de Japanse politie, hoorden wij de schoten, die hem doodden. Wat een ellendige duivels waren die Japanners!

De mannen, die met mij mee waren gegaan, gewone arbeiders net als ik, waren razend. Wij wilden een staking beginnen!

Maar hoe kun je staken als er een groot geweer en een glinsterende bajonet achter je staat? Staken betekende een zekere dood.

Toch konden wij het hier niet bij laten. Op een nacht kwamen enkelen van ons bij elkaar en heimelijk slopen wij naar de spoorlijn. Wij wilden hem vernielen. Ik weet nog — en ik geloof dat de anderen er net zo over dachten — dat ik het, zelfs in mijn woede, akelig vond om mijn eigen werk te vernietigen. Wij hadden die spoorweg met onze eigen handen en onze eigen kracht gemaakt!

Omdat wij er verstand van hadden, was het gauw gebeurd. En meteen gingen verscheidene arbeiders er vandoor om het Achtste Leger op te zoeken. Mijn beste vriend, Li Joe-te, was er ook bij. Hij vroeg of ik mee ging. Ik aarzelde, want ik dacht aan mijn oude moeder, aan mijn vrouw en kind. Zij zaten thuis op mij te wachten. Wanneer zouden wij elkaar terugzien als ik hen nu verliet? Ik zei tegen Li Joe-te dat ik het niet kon doen.

Wij omhelsden onze kameraden die weggingen. Niemand van ons kon een woord zeggen, zo ontroerd waren wij. Wij huilden zelfs een beetje. Alles was volkomen duister voor ons. Wie kon het wagen aan de toekomst te denken?

De volgende dag liet een van de Japanse duivels alle arbeiders bijeenkomen op een grote binnenplaats. Hij raasde en tierde en stampte. Zijn met bloed doorlopen ogen staarden iedere arbeider aan. „Wie heeft de spoorweg vernield?” wilde hij weten.

Wij stonden daar en zeiden niets.

Plotseling greep iemand mij vast en trok mij uit de rij. Een ogenblik dacht ik dat ik flauw zou vallen, dat het einde gekomen was. Maar tamelijk snel kalmeerde ik weer.

„Spreek op, jij!” snauwde de Japanse duivel. „Als je het niet doet, ben je gek en dan word je doodgeschoten!”

Ik zei niets. . . .

„Vooruit! Zeg wie het gedaan heeft!” schreeuwde hij en wees op de menigte. Ik zweeg.

„Zo, dus je wil niets zeggen, hè?” Hij glimlachte op een afschuwelijke manier tegen mij en opeens gaf hij mij een slag in mijn gezicht. „Wil je nou nog niets zeggen?” Telkens weer sloeg hij me.

Eerst voelde ik de pijn, toen werd ik als verdoofd. Als ik mijn mondhoeken afluikte, proefde ik bloed. Ik probeerde mijn arm voor mijn gezicht te houden, maar dat was ook een misdaad in zijn ogen.

Eindelijk werd ik weggevoerd. Een paar van mijn vrienden keken mij met een hulpeloze blik aan. In de barakken van de duivels maakte ik voor het eerst kennis met hun folteringen. Zij bonden mij op de „tjiggerbank” die mijn benen zo verdraaiden, dat ik de pijn nauwelijks meer kon verdragen. Toen stopten zij mijn neusgaten vol met een oplossing van peper die, vermengd met bloed, door mijn mond weer naar buiten kwam. Ieder ogenblik dacht ik dat ik dood ging.

Ik werd gebœoid naar de gevangenis in Sjitsjiatsjoeang gebracht. Het metalen geluid van de ketting aan mijn voeten volgde mij overal. Eén dag leek wel tien jaar te duren. Ik werd in een cel opgesloten waar de zon nooit binnen scheen. Op een houten plaatje buiten aan de deur stond: „politieke gevangene”. Het enige wat ik zien kon was de muur, het getraliede raam, de gevangenisbewaarder, de zweep, de handboeien en de ketting, die aan mijn voeten zat.

Op een keer kwam mijn vrouw mij opzoeken. Zij zag er slecht uit, haar haar was in de war en haar gezicht was bloedeloos. In haar armen droeg zij ons kind, dat er vreselijk ondervoed uitzag.

Ik herinner mij dat zij huilde. Ik kon niet huilen. Wat was er te zeggen? ... Stilletjes fluisterde zij dat Li Joe-te geschreven had van de overkant, dat het hun goed ging. Wat had ik een spijt dat ik niet met hem meegegaan was! Maar wat gaf dat nu?

Die nacht lag ik maar te denken. Ik betastte de ijzeren ketting, waarmee ik vast zat. Kon het waar zijn dat generaties van mijn familie met ijzeren kettingen gebonden zouden zijn, met „metaal”, zoals de blinde waarzegger had voorspeld? Ik dacht aan mijn kind en herinnerde mij hoe hij mij „pappa” genoemd had. Was hij, de volgende generatie, veroordeeld tot hetzelfde lot?

Niet lang daarna werden verscheidene andere gevangenen en ik naar de Kinsing-kolenmijn gestuurd om dwangarbeid te verrichten. Wij moesten, met handboeien en kettingen aan, even hard werken als de andere arbeiders. De Japanse duivels maakten de ketting aan onze benen langer omdat wij anders niet werken konden. Overal om ons heen waren prikkeldraad, schildwachten en loopgraven.

Maar wij zagen in elk geval de open lucht en wij konden ons een beetje bewegen. Wij maakten een plan om te ontsnappen terwijl wij werkten.

Op een middag toen de schildwacht niet oplette, kropen drie van ons een greppel in en verder naar het prikkeldraad.

Ik was zo bang! Mijn hart bonsde in mijn keel! Mijn benen wilden haast niet voort. Met de grootste moeite slaagden wij er in het prikkeldraad te bereiken. Eén van ons scheurde een stuk van zijn kleren en hing het op het prikkeldraad. Geen brandlucht! De draad stond niet onder stroom.

Terwijl hij over het prikkeldraad klom, kreeg één van ons het zo benauwd dat wij konden zien hoe hij beefde. Hij kon zich niet meer bewegen, al deed hij nog zo zijn best. „Gaan jullie tweeën maar verder. Ik kan niet. ...”

Maar wij duwden en trokken er hem overheen. Toen nog een andere greppel over en daarna zo hard mogelijk lopen.

Wij hadden ongeveer een halve kilometer gelopen voordat wij de gewerschoten achter ons hoorden knallen. Wij holden! Wij kropen! Wij rolden over de grond! Als we maar buiten het bereik van de kogels kwamen.

Opeens vielen mijn twee vrienden, zij waren getroffen. Ik durfde niet om te kijken en ik liep maar door. Het was alsof ik bijna niet voort kon komen. Die vervloekte handboeien maakten dat ik mijn handboeien niet kon bewegen. En ik kon ook niet hard lopen met die ketting aan mijn been. Ik knielde even neer en gebruikte een kostbaar ogenblik om met mijn zwakke krachten te proberen de ketting te verbreken. Maar dat ging natuurlijk niet. Ik kwam overeind en begon weer te lopen. Ik trachtte de ketting te vergeten.

Het geluid achter mij leek zachter te worden. „Sta stil! Of we schieten!” Zij waren dus toch dichterbij.

Zij pakten mij vast, ik kon niet meer bewegen. Iemand sloeg mij en ik raakte bewusteloos.

Toen ik weer bijkwam, voelde ik mij als een stuk hout, dat door iemand voortgesleept wordt. Ik zag dat mijn eigen benen wolken stof de lucht in deden waaien. Ik keek naar de ketting die ze aan elkaar bond, bedekt met mijn eigen bloed, met stof, tranen en haat.

Weer werd ik geslagen en weer werd ik bewusteloos, zodra wij terug waren. Toen ik bijkwam kon ik mijn handen niet opheffen en mijn benen niet bewegen. Het was of ze niet meer bij mij hoorden. De ketting zat er nog altijd om.

Zij stuurden mij terug naar Sjikiakoeang en de ijzeren ketting ging mee. Ik wist nu zeker, dat ik sterven zou. Mijn enkel was ernstig gewond bij onze

poging om te ontsnappen. Ik kon niet bewegen. Ik wachtte alleen maar op de dood.

Maar als een donderslag uit een blauwe hemel gaven de Japanse duivels zich over!

Ik heb nog nooit in mijn leven zo gehuild als toen en het was de eerste keer sinds ik in de gevangenis gekomen was. Ik was zo gelukkig. Als ik naar de ijzeren ketting keek dacht ik aldoo: „nu zal ik toch van je af komen!”

Maar het lukte niet. In die dagen toen de Kwomintang de burgeroorlog weer begon en tegelijk vredesonderhandelingen voerde, haalden ze het bordje van mijn deur, waar „politieke gevangene” op stond, en zetten er „gewone gevangene” op. Wij schreeuwden en schreeuwden. „Is het niet waar, dat politieke gevangenen bevrijd moeten worden?”

Wie kon onze stem horen in dat kleine hok? De Kwomintang, de gevangenisbewaarders, het getraliede raam, de donkere muur en de ijzeren ketting die mij vasthield.

Wij hoorden dat er een bemiddelings-commissie kwam van de Amerikanen en wij waren erg blij. Op een dag werden wij werkelijk uit de gevangenis gehaald. Maar het betekende alleen maar nieuwe valse beloften en een vervoer naar een andere provincie, naar Kaotsjeng. Ze hielden ons voor de gek. Weer donkere cellen en kettingen! Wij begrepen dat de Kwomintang-reactionairen en de Japanse duivels één pot nat waren.

Mijn leven was aldoor hetzelfde — tussen leven en dood in. Maar nu wilde ik niet meer sterven. Ik wilde zien wat er met mij gebeuren ging.

Het Achtste Leger deed een aanval en trok Kaotsjeng binnen in de winter van 1946. Wij verdrongen ons voor het kleine raampje om naar het vuren te kijken en de kogels te zien vliegen. De vrijheid marcheerde Kaotsjeng binnen!

Eén voor één werden de sloten en de deuren van de gevangenis geopend. Achter de bewakers, die doodsbang waren, liep een soldaat van het Achtste Leger.

Ik was de eerste, die deze kameraad omhelsde en ik huilde als een kind dat na een lange tijd zijn moeder terug ziet. Die kameraad verbrak mijn handboeien en mijn ketting. Het Achtste Leger heeft mij gered en bevrijd. Het was toen midden in de nacht maar ik had een gevoel alsof het plotseling klare-lichte dag was.

De kameraad van het Achtste Leger gooide mijn handboeien in een hoek van de binnenplaats. Hij wilde hetzelfde doen met de ketting die om mijn voeten zat, maar ik hield hem tegen en zei: „Wacht even, kameraad, dat wil ik bewaren!” Ik keek nog of ik de handboeien ergens zag, maar ik kon ze niet vinden. Er lagen zoveel boeien op een hoop, en ze waren allemaal met bloed beklekt en roestig. Ik kon de ene niet van de andere onderscheiden.

Dus nam ik de ketting en liep de gevangenis uit zonder om te kijken. Ik liep regelrecht naar het Hoofdkwartier en vroeg om opgenomen te worden in het Achtste Leger.

Waar wij ook gingen, op mars en in gevechten, overal had ik de ketting bij mij. Ik keek er telkens naar voordat een gevecht begon en ik heb hem vier jaar bewaard. Ik zal er nooit meer door vastgebonden worden. Soms zeggen ze tegen mij dat ik dapper ben en ze vragen me waarom. Hoe kan ik dat uitleggen?

In 1947 begonnen wij snel op te rukken. Als wij onderweg waren, konden wij maar heel weinig uitrustingsstukken meenemen. Eten, geweer en een paar handgranaten. Maar de ketting had ik altijd bij me. Eerst haalde ik er na elke overwinning een schakel af, maar toen besloot ik dat ik hem maar liever bewaren zou. Ter herinnering.

Niet lang daarna werden wij gereorganiseerd in een speciaal corps. Juist in die tijd kreeg ik een brief van thuis waarin stond, dat mijn gezin wat land had gekregen door de landhervorming en dat het leven nu gemakkelijker was voor hen. Mijn jongen was toen op een lagere school.

Altijd als ik last heb van heimwee of eenzaamheid, onder het marcheren of onder een gevecht, haal ik de ketting te voorschijn en kijk ernaar. Voor mij is de revolutie het belangrijkste en dat geldt voor iedereen. Ook voor de volgende generatie.

Een paar dagen geleden wou ik de ketting aan een tentoonstelling van het

Volksbevrijdingsleger geven, maar ik heb me bedacht. Waarom? Omdat de imperialisten ons weer aanvallen! Dit keer zijn het die Amerikaanse duivels in Korea! Telkens als ik mijn ogen dicht doe, hoor ik de ijzeren ketting vastgeklonken worden om het Koreaanse volk. De Amerikaanse duivels vechten niet alleen tegen de Koreanen. Ze vechten ook tegen mij!

Denk je dat ik bang ben? Nee, er is niets om bang voor te zijn als je probeert je te bevrijden van de ketting.

De een of andere dag wil ik deze ketting aan een tentoonstelling geven, die alle volkeren van de wereld zullen houden. Als er geen kettingen meer zijn, die een volk in boeien slaan...."

Toen hij de ketting onder zijn kameraden rond liet gaan, zagen dezen dat er nog sporen van bloedvlekken op zaten.

Boekbespreking

Zonnige Oever, door V. Panowa.

(Vertaald door Theun de Vries.
Uitgave Pegasus, f 2.75).

VERA PANOWA heeft drie Stalin-prijzen voor haar werk gewonnen en dit feit baart geen verwondering, wanneer men „Zonnige Oever” heeft gelezen en met een gelukkig gevoel tot de conclusie kan komen, hoe ook dit boek weer de gezonde mentaliteit van de Sowjetburgers en hun schrijvers duidelijk weerspiegelt. Voor wie tegelijkertijd kennis neemt van de Westerse en vooral de Amerikaanse literatuur dringt zich een vergelijking voortdurend op; een vergelijking echter, waarvan in dit korte bestek rustig kan worden afgezien, om over te gaan naar de frisheid van „Zonnige Oever” en de personen, die in dit boek worden beschreven.

WIJ maken het leven op „Zonnige Oever”, een van de vele staatslandbouwbedrijven in de Sowjet-Unie die na de oorlog weer met alle krachten worden opgebouwd, in alle jaargetijden mee; wij zien de omgeving, de stad, de rivier.... Wij ruiken de lentewind en horen het kniseren van de sneeuw onder de voeten van de kinderen.... de kinderen, die met grote liefde door Vera Panowa worden beschreven. Wij zien hun spel, hun ernst, wij weten hun kinderlijke gedachten; wisselwerking dikwijls met dat wat er in het leven van de ouderen omgaat. Met liefde ook worden deze volwassenen getekend in hun werk en hun innerlijke groei.

„Hoofdpersonen” komen in dit boekje niet voor, want „hoofdpersoon” in een Sowjet-boek is de gemeenschap; een man echter, waar de bewoners van Zonnige Oever — en dus ook wij — herhaaldelijk mee te maken hebben, is Korosteljew, de jonge directeur van het Staatslandbouwbedrijf. Korosteljew, die het zo ontzaglijk druk heeft, die zo sterk de verantwoording voor „zijn” bedrijf op „zijn” schouders voelt rus-

ten en die met alle plichtsgetrouwheid, die hij aan de dag legt, toch zo'n grote fout begaat. „Een misdrijf”, noemt Danilow, de directeur van de Trust, waartoe „Zonnige Oever” behoort, deze fout zelfs.

Korosteljew namelijk laat zich door een oud partisanen-strijder overhalen om een van de beste koeien van „Zonnige Oever” te verkopen aan de partisanen-kolchos, die er zozeer behoefte aan heeft.

„Ik ben directeur,” denkt Korosteljew, en hij verkoopt de koe, zonder eerst overleg te plegen. Hij geeft daarmee in een daad uiting aan de individualistische instelling, die bij hem in tal van andere dingen al te merken was: zoals gebrek aan belangstelling voor de totale gang van zaken in het gehele district, enz. Deze handeling van Korosteljew vormt door de daaraan verbonden en daaruit voortvloeiende gedachtengangen, gesprekken en conclusies een van de hoofdmotieven van het boek. Daar zijn de gesprekken met Bekisjew, de partij-organisator op het bedrijf, die stil zijn weg gaat, maar wiens invloed overal duidelijk merkbaar is. Bekisjew die als een ware kameraad Korosteljew helpt, zonder nochtans zijn kritiek te sparen: „Als U zo doorgaat, bent U over vijf jaar niet meer in staat het bedrijf te beheren.”

Adembenemend is de zitting van het districtsbestuur van de Partij beschreven, waarin Korosteljew op zijn ernstige fout wordt gewezen en zelfs de mogelijkheid van royement uit de Partij wordt aangehaald. Er wordt volstaan met een strenge terechtwijzing, maar zo rechtvaardig is de kritiek, die wordt gebracht, en zozeer mee te voelen is de gedachten-gang van Korosteljew, die zijn fout erkent, dat wij het volledig begri-pen, wanneer Korosteljew na deze zitting verstolen een traan wegveegt: „een traan van diep verdriet en opluchting....”

„Je verdiende een veel steviger tik,” zegt Natasja Petrowna, zijn moeder, als hij thuiskomt. Natasja Petrowna heeft een zwaar leven gehad; ze heeft een groot aandeel in

de opbouw van „Zonnige Oever”, en de schrijfster zegt van haar: „Eens had ze haar toevlucht tegen het lelijke leven gezocht in romans. Nu interesseerde het leven haar veel meer dan alle romans.”

Het leven... ze hebben het leven eraf gebracht, de bewoners van „Zonnige Oever”, maar bij velen van hen zijn knauwen, toegebracht door de oorlog, nog aanwezig en moeilijk te verwerken. Daar is Goretstjenko, die twee zoons heeft verloren, maar die met zijn vrouw voor velen een grote steun blijkt te zijn. Daar is Almazow, timmerman en bouwer, die gedurende de oorlog een diep gevoel voor een „andere” vrouw heeft leren kennen doch zich, hoewel hij het innerlijk moeilijk heeft, door zijn werk staande houdt en na een ongeval van zijn dochttertje, de band met de moeder van zijn kinderen hervindt.

Zij werken allen hard, de bewoners van „Zonnige Oever” en zij beleven diepe vreugde aan de resultaten van hun arbeid, onderdeel van de vooruitgang op alle gebieden in de Sowjet-Unie.

Njoesja, de kleine melkster, streeft met felle ijver naar verbetering van het record van de hoeveelheid melk, die haar koeien geven. Zij spaart tijd, moeite noch zorg en het hele

landbouwbedrijf leeft mee. Njoesja wordt beroemd en uit het hele land komen geleerden om zich op de hoogte te stellen. In een paar zinnigjes schetst Vera Panowa de situatie: „Ze zat daar en molk de koe, een klein ding met vuurrode besjes van oorbellen. De leden der Academie, de bedrijfsleiders en de vertegenwoordigers van de Partij stonden deemoedig toe te zien, terwijl ze molk.”

Zo gaat het leven verder op „Zonnige Oever”, met zijn moeilijkheden, zijn verdriet en zijn vreugden, ook in persoonlijke relaties. Na een gesprek over het vijfjarenplan en het aandeel van Zonnige Oever daarin, zegt Bekisjew: „Laat ons drinken, kameraden, op de tijd, waarin wij zo gelukkig zijn te leven.”

Van dit geluk, van deze vreugdevolle verwachting van de toekomst, kunnen wij meegenieten bij het lezen van „Zonnige Oever”. Gelukkig het land, waarin de mensen zó kunnen leven en waarin schrijvers en schrijfsters zich kunnen ontplooiën, die zó het leven en de mensen zien.

De vertaling van Theun de Vries wekt geen ogenblik het gevoel dat men een „vertaald” boek leest, en dat is wellicht het beste compliment, dat men een vertaler kan geven.

L. B.

Van een berg nonsens, die een angstig muisje baarde

DE ene generatie van Marx-doders na de andere komt op en gaat onder. De enig overlevende is steeds weer Marx zelf. Ook ons land is waarlijk niet arm aan dit luidruchtige mensenslag. Denken we slechts aan de dreunende klap, die laatst in ons land gehoord werd, toen prof. W. Banning met zijn hoofd tegen het Marxisme aanliep.

Toch heeft de uitgever Kroonder het nodig geoordeeld, ons te moeten verblijden met de vertaling van het vele honderden bladzijden tellende Engelse boek: „*De open samenleving en haar vijanden*” van K. R. Popper *).

Een bijzonder woordenrijke bestrijding wijdt deze schrijver aan Plato, Hegel en Marx, de drie voor-

vechters van een totalitaire samenleving. U fronst Uw wenkbrauwen vanwege deze combinatie van in politieke zin reactionaire en progressieve denkers? Dan bent U zeker nog geen filosoof! Is het U niet opgevallen, dat een sinaasappel eigenlijk hetzelfde is als de maan? Ze zijn immers beiden ten naastenbij bolvorming! Zo ziet Popper kans om de meest tegengestelde dingen onder één noemer te brengen. Zo groot immers kunnen de verschillen van deze dingen op alle punten, die het *wezen* der zaak raken, niet zijn, of zij vertonen op een *ondergeschikt en bijkomstig* detail wel ergens een *overeenkomst*. En dit op te sporen bij tegenstellingen als materialisme en idealisme, communisme en fascisme, is nu het levenswerk van Popper!

*) Prijs f 22,50.

De geschiedenis is voor hem een strijd tussen „open” en „gesloten”, of collectivistische samenlevingen. Dit geeft hij niet als de juiste oplossing, want opdringerigheid is hem vreemd, maar als „een” mogelijkheid om de dingen te zien. U ziet ook Popper wil niet bij zijn tijd achterblijven nu het relativisme in de mode is. *Beide* door hem onderscheiden typen zijn klassenmaatschappijen, andere maatschappijvormen kent hij niet. Op bepaalde momenten streeft de heersende klasse er naar de „open” maatschappij in een „gesloten” maatschappij om te zetten. Dit doet ze wanneer ze zich bedreigd voelt. Door te veel verzet tegen de heersende klasse berokkenen we dus onszelf schade. De staat als „de macht, die boven de partijen zweeft”, aldus Popper, moet er voor zorgen, dat de heersende klasse niet te sterk bedreigd wordt! Schijnmanoeuvres tegen het fascisme in het belang van het fascisme?

Maar al is Popper dan een slecht politicus, misschien is hij dan een beter filosoof, want als zodanig heeft hij zich een naam verworven bij hen, die de reputaties in de imperialistische wereld plegen uit te delen. We moeten niet te veeleisend zijn, leert ons P. In plaats van met het geheel, moeten we, ons slechts met *onderdelen* bezighouden. Dus niet met het kapitalisme in zijn geheel, maar bijvoorbeeld alleen met de arbeidsprestatie en hoe deze te verhogen. Een passend en actueel voorbeeld trouwens! Inplaats van naar het *wezen* der dingen te vragen, moeten we volgens Popper al weer slechts de dingen *beschrijven*. Reeds Marx stelde bij de ontwikkeling van de klassieke economie tot vulgair-economie vast, dat dit verval methodisch gekenmerkt wordt door de *beschrijving* in de plaats te stellen van de studie van het *wezen*.

Wat brengt Popper tot deze baarljke nonsens? Hij ziet het verval der parlementaire democratie en de hiermee gepaard gaande fascisering. Maar dit is de *vorm* waarin de overgang van het liberale kapitalisme naar fascisme tot uitdrukking komt. Deze

ontwikkeling gaat gepaard met een heftige critiek op het gezapige, enge en bekrompen kleinburgerlijke denken. Deze *critiek* komt zowel van imperialistische zijde als van proletarische zijde. Van imperialistische zijde om de betrekkelijk gematigde dictatuur van het kapitaal, zoals die aan de burgerlijke democratie ten grondslag ligt, door een openlijke, brute en niets ontziende dictatuur te vervangen. Van proletarische zijde om de kapitalistische klassemaatschappij te vervangen door een socialistische samenleving en dat wil dus tevens zeggen, de dictatuur van het kapitaal door de dictatuur van het proletariaat. De fascistengaat het om de vernietiging van de burgerlijke democratie, de communisten allereerst om de verdediging en dan ook om uitbreiding hiervan tot een proletarische democratie!

Het kleinburgerdom, dat door de zich verscherpende tegenstellingen binnen het monopoliekapitalisme steeds meer in het nauw gebracht wordt, ziet zich enerzijds geplaagd tegenover het schijn-radicalisme van de imperialistische roof-ideologie, die door de openlijke fascistengewerkt, en anderzijds tegenover het zich onder het vaandel van het Marxisme organiserende proletariaat. En nu zouden de kleinburgers hier zo graag tussendoor zwemmen en zorgvuldig hun illusies koesteren aangaande de mogelijkheid om een zelfstandige politiek te voeren. Popper is hun woordvoerder. Maar het kleinburgerdom is geen zelfstandige politieke kracht en alle goede bedoelingen ten spijt, kunnen deze opvattingen vooral in deze fase van de strijd objectief geen ander resultaat hebben dan een versterking en ondersteuning van het imperialisme. Ja, deze „theorieën” komen Wallstreet zelfs bijzonder goed van pas, nu het fascisme in zijn openlijke vorm door Hitler en Mussolini te veel gediscrediteerd is. Daarom nu liever het fascisme voorzien van het opschrift democratie! Want voor alles immers is het boek van Popper anti-communistisch! Al het andere is schijnvertoon!

G. H.

KRONIEK

(15 Juni—15 Juli)

JUNI

- 17 In de verkiezingen voor het Franse Parlement behaalden de communisten 5.038.587 (26,5%) van het aantal stemmen, de socialisten 2.764.210 (14,5%) en de RPF (de Gaulle) 4.134.885 (21,%). De communisten kregen 107 zetels, de socialisten 104, de RPF 117.
- 18 Indonesië en Polen sluiten een handelsverdrag, waarbij Polen aan Indonesië metaalwaren, textiel, machines, glaswerk en chemicaliën zal leveren en hiervoor van Indonesië thee, koffie en kinine zal betrekken.
- 19 Perzië breekt de onderhandelingen af met de Anglo-Iraanse Olie Maatschappij en de Britse regering over de nationalisatie van de oliebronnen.
  - In zijn jaarverslag maakt Unilever bekend, dat de winst is gestegen van 384 miljoen gulden in 1949, op 608 miljoen in 1950.
- 21 De Westelijke afgevaardigden op de agenda-conferentie te Parijs breken de onderhandelingen af.
- 24 Jacob Malik, de afgevaardigde van de S.U. bij de UNO, dringt in een radiorede aan op vreedzame onderhandelingen ter beëindiging van de oorlog in Korea en stelt als eerste stap voor, het sluiten van een wapenstilstand en het terugtrekken van de troepen van de 38ste breedtegraad.
- 30 Ridgway, de Amerikaanse opperbevelhebber in Korea, stelt Kim Ir Sen, de opperbevelhebber van de Koreaanse strijdkrachten, voor, besprekingen over een wapenstilstand te houden.

JULI

- 2 Bij de parlementsverkiezingen in Finland ging de Volksdemocratische Unie (communisten en linkse socialist) vooruit van 38 op 43 zetels. Vergeleken met 1946 behaalde de V.U. 15.000 stemmen meer en de soc.-democraten 14.700 stemmen minder.
  - Een conferentie, waarin 400.000 Engelse spoorwegemployé's vertegenwoordigd zijn, neemt een motie aan tegen de herbewapening in Duitsland en Japan, en voor een internationale ontwapeningsconferentie. Vertegenwoordigers van 600.000 mijnwerkers spreken zich uit voor uitbreiding van de handel met de S.U.
  - Zeven van de elf voor hun politieke overtuiging veroordeelde leiders van de Amerikaanse Comm. Partij, worden in de gevangenis opgesloten.
- 6 Bij de verkiezing van 2 bestuursleden voor het pensioenfonds van de Fokker-fabrieken worden de 2 EVC-candidaten gekozen, met 746 stemmen, tegen 563 stemmen op de Uniebond-candidaten.
- 10 In Korea beginnen onderhandelingen over een wapenstilstand.
  - De Engelse Transportarbeidersbond, met 1.300.000 leden, verwerpt op zijn congres een resolutie van het hoofdbestuur, waarin het bewapeningsprogramma werd goedgekeurd.
- 15 Politie en soldaten openen het vuur op betogers tegen het bezoek van Harriman in Teheran. Er vallen tientallen doden.
  - Vele duizenden jongeren demonstreren in Amsterdam voor een pact tussen de Grote Vijf.

DE
SOWJET-UNIE

Een greep uit de inhoud van dit prachtige maandblad:

— „Een groot doel”, een reportage met schitterende foto's over de nieuwe successen van de bouwwerken van het communisme, o.a. over het Wolga-Donkanaal.

— „De vrouw in het Sowjet-land”, een artikel met foto's over het leven van de vrouw in de industriële en landbouwproductie.

— „In de Siberische kolchozen”, een beschrijving met schitterende kleurenfoto's over een kolchos-bedrijf in Siberië.

— „Hier is Radio Moskou”, foto's van de studio's van het radiozendstation in Moskou. enz.

Jaarabonnement ..... f 9.— }
Halfjaar abonnement f 4.50 } incl. porto
Losse nummers ..... f 0.93 }

BOEKHANDEL PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C.

TELEFOON — POSTGIRO 173127 — GEM. GIRO P 1527

Over communistische opvoeding

door M. I. KALININ

Kalinin, de in 1946 overleden president van de Sowjet-Unie, begon zijn loopbaan als metaal draaier.

Eenvoud, eerlijkheid en moed waren de eigenschappen die hem maakten tot de leraar der arbeiders.

Kalinin's levendige redevoeringen en artikelen zijn eenvoudig en wijs. Soms spottend, soms heel ernstig, maar altijd voor iedereen te verstaan.

Wij zullen na lezing van de thans verschenen verzameling, Kalinin dankbaar zijn voor de manier waarop hij ons geholpen heeft de vaak moeilijke problemen van de arbeidersbeweging te begrijpen.

„OVER COMMUNISTISCHE OPVOEDING”

door M. I. KALININ

303 blz. Verkoop prijs f 3.50

Voor lezers van De Waarheid slechts f 1.50

BOEKHANDEL PEGASUS
LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C.

Postgiro: 173127 — Gemeentegiro Amsterdam P. 1527

POLITIEK EN CULTUUR

De verhoging van het levenspeil in de S.U.

Selfkritiek en collectief werk

Nieuwe wegen voor verzetsstrijders

Jaargang No. 9

September 1951

Handoverzicht	385
Nieuwe wegen voor de Nederlandse verzetsstrijders, Gerben Wagenaar	390
Economische vooruitgang van de Sowjet-Unie. A. Rothstein	395
Selfkritiek en de strijd voor collectieve leiding	404
De dag zal komen, Pablo Neruda	413

Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie II, G. v. Praag	414
Een arbeidersvrouw studeert, X	421
De strijd voor de vrede, en de film in Nederland, J. de Leeuwe	424
Boekbespreking (M. I. Kalinin, Over Communistische opvoeding; Tsjao Sjoeli: De dorpszanger Li Joe Ts'ai)	428
Kroniek	432

Nieuw verschenen

Marxistische litteratuur
in de Duitse en Engelse taal

Friedrich Engels:	„Ueber die Gewaltstheorie”, 88 blz. ..	f 1,—
Friedrich Engels:	„Der deutsche Bauernkrieg”, 195 blz.	f 3,40
W. I. Lenin:	„Materialismus und Empiriekritizismus”, 394 blz.	f 5,20
J. Stalin:	„Politischer Bericht des Zentralkomi- tees an den XV Parteitag der KPdSU”, 106 blz.	f 0,15
J. Stalin:	„On the draft constitution of the U.S.S.R., 129 blz.	f 0,15
N. D. Kammari:	„The development by J. V. Stalin of the Marxist-Leninist theory of the national question, 85 blz.	f 0,10
Liu Shao-Chi:	„On Inner-party struggle”, 93 blz.	f 0,75
A. Norden:	„So werden Kriege gemacht”. Ueber Hintergründe und Technik der Aggression, 170 blz.	f 3,20

Bestellingen aan:

Boekhandel Pegasus

LEIDSESTRAAT 25

— AMSTERDAM-C.

Telefoon 35957 — Postgiro 173127 — Gem. Giro Amsterdam P 1527

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij de Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visserstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

MEER en meer groeit bij de volkeren het inzicht, dat onder leiding van Amerika, een oorlog voorbereid wordt. Zij gaan beseffen dat de nationale onafhankelijkheid van hun landen schijn is. De besprekingen over een wapenstilstand in Korea, op initiatief van de Sowjet-Unie begonnen, hebben aan vele mensen weer de hoop gegeven, dat door onderhandelingen de ramp van een oorlog voorkomen kan worden! Hiermee groeit tegelijkertijd het verzet tegen de herbewapening onder mensen van verschillende politieke richtingen of godsdienstige gezindheid. Daardoor is de mogelijkheid ontstaan om in die verschillende landen één groot eensgezind front te vormen, dat een daadwerkelijke strijd tegen de oorlog en voor de onafhankelijkheid van hun landen voert.

Bij de imperialisten en hun knechten heeft dit slechts angst doen ontstaan. Angst voor de vrede. Het blad van de Nederlandse werkgevers De Nederlandse Industrie schrijft:

„Een van de noodlottigste gevolgen, die men zich kan indenken, zou intreden als de wapenstilstandsonderhandelingen op Korea in dit stadium leidden tot een verslapping van de bewapeningsinspanning in Amerika.....

Truman heeft op dit gevaar onmiddellijk na Maliks vredesaanbod gewezen.... Een consequent doorgevoerde Russische vredespolitiek zou in dit stadium een hoogst gevaarlijke aanval zijn op de Amerikaanse economie, want een verslapping van de „defence production” (oorlogsproductie) zou zeer wel een economische wereld-crisis van de eerste orde kunnen meebrengen.”

Om verwarring onder de naar vrede dorstende massa te brengen spreken de oorlogsdrijvers zeer veel over vrede en vriendschap der volkeren. Onderwijl trachten zij juist de oorlogsvoorbereiding in een versneld tempo door te zetten en vergroten zij de hetze tegen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën.

Daar is in de eerste plaats het artikel van Morrison, dat in de Prawda met een antwoord van de redactie werd gepubliceerd. Een aantal Engelse bladen hebben beide artikelen, zoals was afgesproken, in zijn geheel overgenomen. Veelzeggend is het dat de Nederlandse bladen wel allerlei commentaar gegeven hebben,

maar dat slechts De Waarheid de volledige tekst gebracht heeft. We willen hier niet de tekst van de artikelen gaan bespreken. We wijzen alleen op de methode van Morrison om het zo voor te stellen dat de labourregering niets liever zou wensen dan in vrede te leven, maar dat zij wel gedwongen is om zich te bewapenen. Het Atlantisch Pact noemt hij een vredesverdrag, dat tegen niemand gericht is — alleen tegen een mogelijke aanvaller. Een positief voorstel ontbreekt echter geheel.

Het antwoord van de Prawda toont de huichelachtigheid van deze beweringen aan. Zij vraagt: Waarom verwerpt de labourregering een Vredespact van de Grote Vijf, waarom verbiedt zij de oorlogspropaganda niet? Waarom is de Sowjet-Unie niet uitgenodigd om aan het Atlantisch Pact deel te nemen? Waarom weigert de labourregering een openlijke bespreking van dit pact?

Het doel waarvoor Morrison dit artikel geschreven heeft — de werkende massa van zijn land gewillig achter het herbewapeningsprogram te krijgen — heeft hij niet bereikt. Integendeel. Het antwoord van de Prawda heeft de oorlogspolitiek nog duidelijker ontmaskerd en nog meer in de aandacht van de massa geplaatst. Zelfs de burgerlijke pers moet de nederlaag van Morrison toegeven. De conservatieve Daily Mail schrijft:

„Het Trojaanse paard, dat Morrison dacht het Kremlin te hebben binnengesmokkeld, bleek een met de hoeven trappelend en halfwild paard te zijn. Het gaf Morrison een harde trap, en wij allen hebben zijn hoofdpijn te voelen gekregen.”

Zeër zeker zal in labourkringen de discussie over de bewapeningspolitiek van hun partij nog toenemen. De ontevredenheid is reeds zeer groot, hetgeen blijkt uit de ingediende resoluties voor de jaarlijkse conferentie van de labourpartij in October. Op een enkele uitzondering na zijn de honderden resoluties alle gericht tegen de regeringspolitiek. In vele resoluties wordt de labourregering beschuldigd van „onderdanigheid aan de Amerikaanse oorlogspolitiek”. Professor G. D. M. Cole, één van de leidende theoretici van de labourpartij schrijft:

„Wij in Engeland, en met ons de volken van West-Europa, hebben niets te winnen bij een oorlog. Wij moeten werken voor de verbetering in de internationale betrekkingen, voor een overeenkomst om de bewapening over de gehele wereld te beperken en een modus vivendi te scheppen tussen de communistische en niet-communistische delen van de wereld.”

Ook Truman voelde zich, evenals Morrison, genoopt, een vredesstunt uit te halen. Op 7 Juli 1951 zond de president der Verenigde Staten aan de voorzitter van het presidium van de Opperste Sowjet, N. M. Sjwernik, een persoonlijke boodschap en een gemeenschappelijke resolutie van de senaat en het huis van afgevaardigden van de U.S.A. met het verzoek dit ook ter kennis van het Sowjetvolk te brengen.

Truman zegt:

„Deze resolutie geeft uiting aan de vriendschap en de goede wil van het Amerikaanse volk tegenover alle volken van de wereld en beklemtoont opnieuw de innige wens van de Amerikaanse rege-

ring om alles wat in het bereik van haar kracht ligt te doen om een rechtvaardige en een duurzame vrede te bereiken."

En in de resolutie staat o.a.:

„dat het Amerikaanse volk... alle eerlijke bemoeiingen begroet, die de regeling van de meningsverschillen tussen de regering van de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie ten doel hebben."

Naar aanleiding hiervan nam het presidium van de Opperste Sowjet een resolutie aan, met concrete voorstellen tot het handhaven van de vrede. Sjwernik richtte zich met een boodschap aan Truman, waarin staat:

„Het is de plicht van alle vredelievende volken, een politiek tot het voorkomen van een oorlog en tot het behoud van de vrede te voeren, geen bewapeningswedloop toe te laten, de beperking van de bewapening en het verbod van het atoomwapen tot stand te brengen, met gelijktijdige invoering van een controle op de verwerkelijking van zulk een verbod, en het afsluiten van een pact tussen de vijf grootmachten te ondersteunen. Het afsluiten van zulk een pact zou van buitengewone betekenis voor de verbetering van de Sowjet—Amerikaanse betrekkingen en de vestiging van de vrede tussen de volken zijn."

Men zou zeggen dat zo'n voorstel volkomen aan de bedoelingen van de Amerikaanse regering zou moeten beantwoorden. Zij noemde het echter „propaganda”, en de Amerikaanse kranten publiceerden niet de woordelijke tekst van het antwoord van Sjwernik. Hieruit blijkt dus dat de Amerikaanse vredeswoorden niet oprecht gemeend zijn, en alleen ten doel hebben, het vredesverlangen der volkeren met woorden in slaap te wiegen.

Dat het niet oprecht gemeend is, bewijzen hun daden. Ten eerste: Amerika heeft een militair pact met het fascistisch Spanje van Franco afgesloten. Dit was allang voorbereid. Officiële woordvoerders hadden zich er reeds meerdere malen over uitgelaten, dat Spanje een vitale factor in de oorlogsvoorbereidingen was. Had Truman's partijvriend, Pat McCarran, niet gezegd: „Wat kunnen wij beter doen, dan van een land, dat in de laatste tientallen jaren oorlog tegen het communisme gevoerd heeft, een bondgenoot te maken?" Dit verdrag geeft Amerika o.a. een aantal vloot- en vliegbases, terwijl credieten zullen worden toegestaan voor de bewapening van Spanje. Niet alleen dat Spanje op deze manier langs een achterdeur het Atlantisch Pact binnengesmokkeld wordt, maar het betekent een gevaar voor Engeland, wat betreft zijn positie in de Middellandse Zee. Voor Frankrijk betekent het ook nog een fascistisch leger in zijn rug! De druk van Amerika op beide landen kan hierdoor nog vergroot worden. Als trouwe paladijnen van Amerika doen deze regeringen, evenals onze regering, alsof die zaak hen niet aangaat.

Ten tweede. Het handelsverdrag, dat tussen de Duitse Democratische Republiek en de regering van Bonn werd afgesloten, is door het hoge commissariaat, dus Amerika, verboden. Alles wordt in het werk gesteld om de kloof tussen de beide delen van Duitsland kunstmatig te verbreden. De vredelievende Duitsers zijn er zich van bewust, dat door de verdeeldheid van Duitsland

het oorlogsgevaar groot is. Dominee Niemöller zei hierover, naar aanleiding van de Evangelische kerkdag te Berlijn: „De kerk erkent en spreekt uit, dat door het in-tweeën-delen van Duitsland een gevaar voor de vrede ontstaan is, en dat Duitsland oorlogsterrein voor een derde wereldoorlog zal zijn.”

Vredeswoorden spreken de imperialisten — maar aan de Duitse fascistische generaals, de beulen van de Europese volken wordt volkomen vrijheid toegestaan om hun bijeenkomsten en hun brallende redevoeringen te houden. Zij eisen, zoals generaal Ramcke, die zojuist in Frankrijk in vrijheid is gesteld, gelijkberechtiging in de herbewapening. Een eis, die zij gemeen hebben met de P.v.d.A.-leiders, die hetzelfde doen, zoals blijkt uit het militaire rapport, dat op het Congres te Rotterdam is uitgebracht. Toegestaan wordt, dat soldatenorganisaties worden gevormd, evenals in de tijd dat Hitler aan de macht kwam. Het is geen wonder dat de Zwitserse burgerlijke krant de Baseler National-Zeitung de verzuchting slaakte: „het is alles precies hetzelfde als vroeger”. Maar tegelijkertijd wordt de vereniging van slachtoffers van het nazi-regiem verboden, evenals het inzamelen van handtekeningen onder de petitie voor een vredesverdrag tussen de Grote Vijf. En om deze fascistten nog verder behulpzaam te zijn, wordt door het Hoge Commissariaat, dus door McCloy, de instructie van de contrôleraad no. 40 buiten werking gesteld. Hierdoor is militaire, fascistische en anti-democratische propaganda weer toegelaten.

OOK in ons land wordt de oorlogsvoorbereiding met kracht voortgezet. De diensttijd is per ministerieel besluit van 16 op 20 maanden verlengd. Een belastingverhoging van 245 miljoen gulden is door de kamers aangenomen. De kolenprijs is verhoogd; maar de loonstop wordt gehandhaafd. Dit is één zijde van deze voorbereiding. De andere zijde bestaat uit de plannen om aan de bevolking haar democratische rechten te ontnemen, omdat de kapitalisten anders geen oorlog kunnen voeren. Daarom moet onze grondwet veranderd worden. De voorstellen van de Staatscommissie voor Grondwetherziening vormen een groot gevaar. Daardoor zal Nederland tot een volkomen politiestaat worden, terwijl onze onafhankelijkheid wettelijk om zeep gebracht wordt. Alle krachten zullen verenigd moeten worden om dit gevaar te keren.

De onwil tegen deze bewapeningspolitiek is sterk groeiende. Als symptoom zijn wel de gebeurtenissen te Eindhoven te beschouwen. Dat het onbeschoft optreden van een M.P. tot een gevecht van duizend soldaten en burgers tegen de militaire politie en marechaussee kon uitgroeien, is alleen te verklaren door de toenemende verontwaardiging tegen deze herhalingsoefeningen, die hierin tot uitbarsting kwamen. Maar tegelijkertijd laat dit zien, welk een groot gevaar het betekent, wanneer vreemde

troepen op ons grondgebied gelegerd zijn. De Britse militaire politie, die in ons land is, trad aan de zijde van de Nederlandse M.P. tegen de soldaten en burgers op.

Hoe ver de inmenging in onze binnenlandse aangelegenheden doorgedrongen is, toont wel de kwestie van de „antwoordman”. Op slinkse wijze worden de mensen beïnvloed door een door Amerika betaalde en een door Amerika samengestelde oorlogspropaganda. Dit is nu aan de dag gekomen. Maar hoeveel geschied er niet, waarvan we niets weten? We zien hieruit hoe onze onafhankelijkheid bedreigd wordt.

We moeten ons richten naar de woorden van Paul de Groot, die zei: „De strijd voor de nationale zelfstandigheid, voor de bevrijding van ons land van Amerikaanse overheersing, is de sleutel tot alle vooruitgang, tot vrede, welvaart en socialisme.”

15 Augustus 1951.

U schijnt te denken, dat wij genoodzaakt waren om de individuele vrijheid op te heffen om onze socialistische maatschappij op te bouwen. In uw vraag klinkt de gedachte door, dat de socialistische maatschappij de individuele vrijheid miskent. Dat is onjuist. Het is waar, dat men om op te bouwen zijn geld op de juiste wijze moet besteden, zijn behoeften tijdelijk moet beperken en leningen aangaan. Maar als men een nieuw huis wil bouwen, begint men met geld opzij te leggen, met zijn behoeften te beperken, anders wordt de bouw onzeker. Datzelfde geldt nog meer, wanneer het er om gaat een gehele nieuwe maatschappij op te bouwen. Men moest zijn toevlucht nemen tot een tijdelijke beperking van sommige gemakken, op alles bezuinigen, zijn krachten beteugelen. Dat hebben wij gedaan en wij hebben de socialistische maatschappij opgebouwd.

(Interview met Roy Howard in 1936).

STALIN.

Nieuwe wegen voor de Nederlandse verzetssrijders

VAN 30 Juni t/m 3 Juli j.l. werd in Wenen de FIR opgericht, een internationale organisatie van ex-politieke gevangenen, slachtoffers van het nazi-regiem en verzetssrijders tegen de nazi-oorlog. Ongeveer 350 gedelegeerden namen aan dit oprichtingscongres deel. Zij kwamen uit alle landen van Europa, behalve uit Engeland, Zwitserland, Portugal, Zweden en Finland. Uit ons land waren 16 gedelegeerden aanwezig. Ter verduidelijking diene dat deze gedelegeerden organisaties vertegenwoordigden, die vrijwel alle aangesloten waren bij de FIAPP, de internationale organisatie van ex-politieke gevangenen en slachtoffers van het nazi-regiem. Dit congres stelde zich ten doel, na te gaan of de taken van de aangesloten organisaties nog dezelfde waren als bij de oprichting van de FIAPP (1945). De FIAPP stelde zich n.l. in grote lijnen tot taak, de geest van het verzet tegen het nazi-regiem levend te houden, de slachtoffers van dit regiem te helpen en recht voor hen te verkrijgen en waakzaam te zijn tegen een herleving van het fascisme.

Door de snelle internationale ontwikkeling, in het bijzonder door een nieuwe oorlogsdreiging en de herbewapening van West-Duitsland is inmiddels gebleken, dat de doelstellingen van de FIAPP niet meer toereikend zijn en daarom werd besloten een nieuwe organisatie op te richten, die een algemeen breed antifascistisch front wil vormen tegen de herleving van fascisme, de daarmee gepaard gaande herbewapening van West-Duitsland en de ontketening van een derde wereldbrand. Deze nieuwe internationale organisatie kreeg de naam van FIR.

De FIR zal de eenheid van alle verzetssrijders uit de jaren 1940—1945 tegen de nazi-oorlog weer tot stand brengen. In deze jaren werd deze eenheid geboren in de strijd tegen fascisme en oorlog.

De algemeen secretaris van de Franse organisatie van ex-politieke gevangenen en verzetssrijders, André Leroy, wees er in zijn inleiding op het congres op, dat: „vanaf de verbrande dorpen van de Oekraïne tot aan de dorpen van Bretagne één front in het achterland van het nazi-leger ontstond, het front van de verzetssrijders, die de gruwelijke vijand toonden, dat het niet zo gemakkelijk is om zich aan de vrijheid en onafhankelijkheid van de volken te vergrijpen. Dit machtige verzetfront heeft de besluiten van Potsdam toegejuicht. In het bijzonder omdat in deze overeenkomst de geallieerden zich verplichtten het Duitse militarisme en nationaal-socialisme te vernietigen en de voor-

waarden te scheppen voor de oprichting van een democratisch en vredelievend Duitsland."

Wat is van deze overeenkomst van Potsdam terecht gekomen, hebben zowel de inleiders als de discussianten op het congres zich afgevraagd? En hun antwoorden daarop luiden in het kort, dat de Amerikaanse, Engelse en Franse ondertekenaars hun verplichtingen niet zijn nagekomen. In de door hen bezette zones van Duitsland zijn zij er al spoedig toe overgegaan de nazi-oorlogsmisdadigers en de grote collaborateurs op vrije voeten te stellen en velen van hen als van ouds de hoogste posten in de openbare lichamen en grote ondernemingen te laten bezetten. Dit was het voorspel om de herbewapening van West-Duitsland mogelijk te maken. Deze herbewapening gaat thans hand in hand met de herrijzenis van het nationaal-socialisme, waarmee het verzet van de Duitse anti-fascisten en de afwijzing van het Duitse volk tegen de herbewapening en de oorlogsvoorbereidingen gebroken moet worden. Vele discussianten toonden aan, dat de nazi's dezelfde methoden van terreur toepassen als voorheen. De gevolgen van deze ontwikkeling in West-Duitsland kunnen aan de volken, die kennis gemaakt hebben met de nazi-oorlog, duidelijk gemaakt worden. In het bijzonder aan de voormalige verzetsstrijders en slachtoffers van het fascisme. Reeds beseffen grote delen van de massa's in de eens door de nazi's bezette landen, dat de herbewapening van West-Duitsland en de herleving van het nazisme tot dezelfde of nog erger verschrikkingen zal leiden als in de jaren 1940—1945.

In dit verband trok André Leroy op het Weense congres een duidelijke vergelijking:

„Zoals de anti-fascisten in het jaar 1933 de wereld gewaarschuwd hebben dat Hitler oorlog betekende, zo moeten wij thans de wereld waarschuwen, dat herbewapening oorlog betekent."

Daarom is het de taak van alle voormalige verzetsstrijders om zich tezamen met allen, die zich op enigerlei wijze tegen de nazi-oorlog verzet hebben, te herenigen tot een groot anti-fascistisch front, om daarmee tegen de herbewapening van West-Duitsland de strijd aan te binden, deze te doen mislukken, alsmede de opkomst van nieuwe fascistische organisaties te bestrijden. Waarmee de verzetsstrijders achter de eis zullen staan van de Wereldvredesbeweging, voor het sluiten van een Vredespact tussen de Vijf Grote Wereldmachten.

Nauwkeurig omschreven zijn de taken van de bij de FIR aangesloten organisaties de volgende:

1. De organisaties zullen bestaan uit de volgende mensen en groepen van mensen:
  - a. De partizanen en andere patriotten, strijders van verzetsbewegingen, die allen aan de overwinning over het fascisme hebben deelgenomen.
  - b. De anti-fascistische politieke gevangenen, de gedeporteerden, de geïnterneerden en alle andere personen, die door het fascisme vervolgd werden.
  - c. Van alle genoemden hun nabestaanden.

2. De belangrijkste taken zijn:

- a. Strijd voor de verdediging van de vrede in nauwe samenwerking met alle vredesstrijders op de wereld.
- b. Actieve strijd tegen de wedergeboorte van het fascisme in al zijn vormen en in al zijn verschijnningen. Tegen de verbreiding van de fascistische ideologie en de oprichting van fascistische organisaties in welke vorm ook, zowel openlijke als bemantelde.
- c. Ontmaskering van het ware gezicht van het fascisme en in het bijzonder de verschrikkingen van de gevangnissen en concentratiekampen van het fascisme te onthullen. Het stellen van eisen van bestraffing van alle fascistische- en oorlogsmisdadigers.
- d. Verdediging van de geest en de dapperheid van de verzetsbewegingen en popularisering van hun grote wapenfeiten.
- e. Strijd voor het recht van de volkeren op zelfbeschikking. Ondersteuning van de volkeren, die in hun strijd voor hun nationale onafhankelijkheid staan.
- f. Bestrijding van de rassenhaat en iedere rassen-discriminatie.
- g. Verdediging van de materiële en morele eisen en de belangen van alle personen, die wel of niet bij de organisaties zijn aangesloten.
- h. Hulp, moreel zowel als materieel, en andere steun voor de partizanen en patriotten, de strijders van de verzetsbewegingen, evenals alle anti-fascistische politieke gevangenen, gedeporteerden, geïnterneerden en alle andere personen, die door het fascisme vervolgd zijn; in het bijzonder, die voor de vrede en onafhankelijkheid van hun land strijden; alsmede hulp en ondersteuning voor de invaliden, de nabestaanden en de wezen.
- i. Ontwikkeling van de internationale solidariteit tussen alle verzetsstrijders en slachtoffers van het fascisme; bijdragen in de samenwerking tussen de volken op alle gebieden van het politieke, economische en culturele leven.

IN ons land is thans „Verenigd-Verzet 1940—1945” bij de FIR aangesloten. De delegatie van „Verenigd-Verzet” heeft op het Weense congres de doelstellingen en de taken van de FIR volledig onderschreven en in een zitting van de Landelijke Raad van deze organisatie is dit bekrachtigd. Men kan in dit verband de vraag opwerpen, of „Verenigd-Verzet” in staat is haar internationale verplichtingen na te komen. Want men behoeft er geen doekjes om te winden, dat „Verenigd-Verzet 1940—1945”, vergeleken bij de aangesloten organisaties, nog een zwak zusje is. Hoe komt dat? Wij weten immers allen, dat het verzet tegen de nazi-oorlog in ons land van grote betekenis is geweest en dat evenals in andere landen (zoals België en Frankrijk) de verzetsstrijders en patriotten in grote trekken een anti-fascistische verzetseenheid tot stand gebracht hebben.

Vastgesteld moet worden, dat de verzetsstrijders, ex-politieke gevangenen en slachtoffers van het nazi-regiem in Nederland zich al direct na de oorlog op sleeptouw hebben laten nemen door de vijanden van het verzet. Deze vijanden trachtten bewust de eenheid van het verzet onmiddellijk te breken en op een dood spoor te doen leiden. Om daarna de overblijfselen van de verzetsorganisaties in de wind te verstrooien onder het motto: Het verzet is geweest, het is goed geweest, maar thans moeten wij ons

bezinnen op nieuwe taken, tegenovergesteld aan de geest van het verzet en daarom moeten wij het verzet met alle eerbied begraven.

Er kwam een vereniging van ex-politieke gevangenen, een vereniging van oud-illegale werkers, van oud-B.S.'ers, van gedepor-teerden, van LO-LKP enz. enz. In de meeste van deze verenigin-gen werd een onwerkkelijk neutraliteits-standpunt ingenomen t.o.v. de politieke ontwikkeling, en spoedig werden door bepaalde lieden het lidmaatschap van de communistisch georiënteerde leden aan de orde gesteld. In de vereniging van ex-politieke ge-vangenen bijvoorbeeld, verloor men zich op elke conferentie en congres in discussie of communisten wel of niet lid van de ver-eniging mochten zijn. Tenslotte is op on-democratische wijze het communistisch deel van deze vereniging uitgestoten. Hierna kon deze vereniging in ruste gaan en een bestaan voortslepen als een soort club van reünisten, terwijl andere organisaties inmiddels ook òf ter ziele gingen òf alleen nog in naam bleven bestaan.

Met dit al is het duidelijk, dat deze gang van zaken in ons land bewust door de vijanden van het verzet is bewerkstelligd. Het verzet tegen een herleving van het fascisme, tegen de herbewa-pening van West-Duitsland en de voorbereiding van een nieuwe wereldoorlog moest gebroken worden.

Overziet men deze gebeurtenisen t.o.v. de politieke ontwikke-ling dan zal men beseffen, dat door de Nederlandse verzets-strijders en ook door de communisten ernstige fouten zijn ge-maakt, om de eenheid uit het verzet aldus te laten vernietigen.

In Januari 1950 werd deze fout hersteld door de oprichting van „Verenigd-Verzet 1940—1945”. Het spreekt echter vanzelf, dat niet met één slag een machtige organisatie uit de grond ge-stampt kon worden. Daartoe waren de verzetsstrijders te ver uit-eengedreven en waren grote groepen van verzetsmensen en ex-politieke gevangenen te diep teleurgesteld door de ontwikkeling in de jaren na de oorlog.

Maar dat Verenigd-Verzet geboren moest worden, dat het be-staan van deze organisatie — die allen, die op enigerlei wijze aan het verzet tegen de nazi-oorlog hebben deelgenomen, wil ver-enigen — gewettigd is, dat is inmiddels duidelijk gebleken. Even-min als in andere landen kan in Nederland de verzetsgeest be-graven worden, getuige de grote demonstratie bij de herdenking van de Februaristaking 1941 dit jaar in Amsterdam. Getuige ook de contacten die Verenigd-Verzet met verschillende vooraan-staande verzetsstrijders van de meest uiteenlopende wereldbe-schouwingen wist te leggen. Want het staat vast, dat allen, die in de jaren 1940—1945 aan het verzet tegen de nazi-oorlog hebben deelgenomen of die met het verzet gesympathiseerd hebben, zeer verontrust zijn over de ontwikkeling in West-Duitsland, de oor-logsvoorbereidingen in het algemeen en de aantasting van de nationale zelfstandigheid. Nog altijd heeft het verzet tegen het nazisme een goede naam bij de bevolking en zijn de verzetsstrij-

ders nog door vele draden aan elkaar gebonden. Zeker, de huidige politieke verhoudingen liggen niet zo duidelijk als in de jaren 1940—1945, toen de gemeenschappelijke vijand voor een ieder te herkennen was. Thans vindt de herleving van het fascisme plaats onder het mom van „democratie”, en de Atlantisch Pact-landen worden door Washington uitgeplunderd en tot oorlogsbasis gemaakt onder de schijn van „hulp en bijstand”. Maar de verhoudingen tekenen zich met de dag scherper af. Herbewapening betekent oorlog. Als hart van het Atlantisch Pact-leger is de voormalige Duitse weermacht voorbestemd — de weermacht die weer op nazi-ideologie wordt opgebouwd. Welke voormalige verzetsstrijder kan dit dulden?

Verenigd-Verzet 1940—1945 heeft tot taak de verontwaardiging onder allen, die aan het verzet tegen de nazi-oorlog hebben deelgenomen, gestalte te geven en een breed anti-fascistisch front tegen een nieuwe fascistische oorlog te helpen vormen. Een belangrijke taak, met grote perspectieven. In het bijzonder in de strijd voor de vrede. De communisten zullen hun aandeel moeten leveren, om deze organisatie te doen uitbouwen tot een grote massa-organisatie, de spil van een anti-fascistisch strijdfrent, om alle verzetsstrijders te verenigen ter verdediging van de nationale onafhankelijkheid.

GERBEN WAGENAAR

Ik wil jullie een voorbeeld uit het verleden geven. Toendertijd werden mensen lid van de Partij, die er weer ijlings uit verdwenen, omdat ze eenvoudig technisch werk te doen kregen, bijvoorbeeld het verspreiden van manifesten of het huren van een woning voor illegale actie of ander technisch werk. Dat werk gaf hun geen bevrediging, zij wilden agitators en propagandisten zijn. Ze wilden uitblinken als politici en als je van hen verwachtte, dat zij het kleine dagelijkse werk zouden doen, dan liepen ze weg. En toch waren juist die dingen voor de Partij toen het meest nodig.

En tot slot wil ik bij de kameraden in herinnering brengen (uit de partij-geschiedenis), hoe kameraad Stalin in Bakoe een illegale drukkerij in het leven heeft geroepen. Denken jullie misschien, dat kameraad Stalin dat heeft gedaan met behulp van agitatie, propaganda en het verbreiden van oproepen? Nee, onder de verhoudingen van het absolutistische regiem en de politiecontrôle was dat een ontzaglijke organisatorische en tegelijk ook een technische en heel alledaagse onderneming, want er moesten veel zuiver technische problemen opgelost worden: ruimte voor de drukkerij vinden, letters aanschaffen, de verzending van het gedrukte materiaal organiseren. Was dat partijwerk of niet? En hieraan zien jullie, dat het ingesteld zijn op de Partij en het partijwerk zelf niet afhangt van het soort werk, dat je doet, maar van het doel van het werk.

(M. I. Kalinin: Over communistische opvoeding).

De economische voortgang van de Sowjet-Unie

EEN aantal Britse delegaties hebben in de achter ons liggende twee jaar van de merkwaardige snelheid getuigd waarmee de Sowjet-Unie de oorlogsschade heeft hersteld en van de geestdrift waarmee het Sowjet-volk zijn best doet om de productie te verhogen en zijn culturele en wetenschappelijke horizon te vergroten. Deze huldebetuigingen zijn des te opvallender omdat bijna drie kwart van hen, die ze uitspreken, tot de Labour-partij of tot de Rooms-Katholieke kerk behoorden.

De opzet van het hieronder volgende overzicht is de inventaris op te maken van de omstandigheden in het algemeen die de in het oog vallende successen van het Sowjet-volk in de afgelopen jaren hebben mogelijk gemaakt — en van sommige die niet zo opvallend waren. Het is geen toeval dat er in de afgelopen drie jaar vier grote prijsdalingen zijn geweest, zodat levensmiddelen en andere belangrijke consumptiegoederen niet meer dan 50 à 60% kosten van wat ze in 1947 kostten; het is de gestadige uitbreiding van die onderdelen van de Sowjet-economie die ze voortbrengen en verwerken. Het is niet zo maar een grill dat de woningbouw-industrie voorzien is van geweldige hoeveelheden reusachtige kranen en andere machines en dat er graafmachines van een nog nooit geziene afmeting en kracht naar de nieuwe bevoeiingswerken zijn gestuurd; het komt omdat er ontzaglijk grote hoeveelheden staal beschikbaar zijn en grote machine-fabrieken en talrijke geschoolde metaalarbeiders. Op hun beurt steunen deze mensen op het bestaan van andere sterk uitgebreide hulpbronnen, zowel in de industrie als in de landbouw. Het succes van deze — en vele andere — afzonderlijke takken van de economie is gegrond op het succes van het geheel, d.w.z. de uitvoering van het vierde of na-oorlogse Vijf-jarenplan voor de wederopbouw en de ontwikkeling van de staathuishouding van het Sowjet-land.

De resultaten van het Plan zijn in het begin van dit jaar gepubliceerd. Wanneer men de productie van 1940 op 100 stelt, waren zij als volgt:

	<i>Plan-cijfers</i>	<i>Bereikt resultaat</i>
Totale industrie	148	173
IJzer- en staalproductie	135	145
Kolen	151	157
Petroleum	114	122
Electrische stroom	170	187
Machinebouw	200	230
Chemische stoffen	150	180

Arbeidsproductiviteit in de industrie	136	137
Aantal arbeiders	106	124
Nationaal inkomen	138	164

II

LATEN wij eerst het nationale inkomen nemen. Dit is een nauwkeurig meetbare hoeveelheid — de *nieuwe* waarden die jaarlijks voortgebracht worden in die takken van de nationale economie die materiële goederen produceren, boven en behalve wat er verbruikt wordt voor hun productie (grondstoffen, brandstof, vervangen van oude machines, enz.). De groei van het nationale inkomen in de U.S.S.R. (uitgedrukt in prijzen van 1926-27 om een basis van vergelijking te hebben) is op zichzelf al een aanwijzing van de enorme scheppende kracht van de arbeid, zodra de parasiterende en verlamme greep van de kapitalistische klasse afgeworpen is (een milliard = 1000 miljoen):

1913:	21 milliard roebel	(laatste „vredige” jaar van het tsarisme)
1928:	25 „ „	(vooravond van het Eerste Vijfjarenplan)
1940:	128 „ „	(vooravond van Hitlers aanval op de USSR)
1948:	149 „ „	(voor-oorlogse productie ingehaald)
1949:	174 „ „	
1950:	210 „ „	

Hieruit zien wij dat het nationale inkomen tussen 1948 en 1949 met 25 milliard toenam, terwijl het van 1949 op 1950 met 36 milliard toenam. Zelfs al zou het in 1951 slechts met 40 milliard stijgen (een uiterst bescheiden schatting) dan zou het nationale inkomen van de Sowjet-Unie ten bedrage van 250 milliard ruim 100 milliard meer zijn dan in 1948. Met andere woorden, het zou in vier jaar eenzelfde groei vertonen als in dertien jaar gedurende de Eerste Vijfjarenplannen (1928-1940).

Dit is een praktische illustratie van de opmerking die Engels in de *Anti-Dühring* maakte (deel III, hoofdstuk 2):

„De toenemende kracht van de productiemiddelen verbreekt de banden die de kapitalistische productiewijze hen oplegt. De bevrijding van deze banden is de enige voorwaarde, die nodig is voor een ononderbroken en voortdurend sneller toenemende ontwikkeling van de productiekrachten en daarmee voor een praktisch onbepaalde toename van de productie zelf.”

Hoe heeft men dit bereikt? Het geheim ligt in de jaarlijkse toewijzing van ongeveer 25% van het nationale inkomen ten behoeve van de uitbreiding van het productiesysteem van het land, zodat hierdoor mogelijk werd wat Marx noemde „uitgebreide reproductie”, zonder de inwendige tegenstellingen, dodelijke concurrentie en enorme verspilling van de kapitalistische wijze van productie. Het is uitgebreide *socialistische* reproductie, en het is natuurlijk alleen mogelijk als de Staat eigenaar

en beheerder is van de gehele nationale economie. Niet dat er geen verkwisting en onbekwaamheid in de Sowjet-staathuishouding voorkomt: ze zijn er zeker en de begrotingsrede van de Minister van Financiën Zverew gaf tal van voorbeelden. Maar deze zijn het gevolg van de gebreken van individuele personen, niet van de productiewijze, en daarom worden zij geleidelijk overwonnen, naarmate de mensen hun werk beter leren doen.

Het grootste deel van zulke uitgaven uit het nationale inkomen om de productie uit te breiden, gebeurt in de U.S.S.R. door middel van de begroting. Men moet in het oog houden dat de roebels waarmee de begrotingen worden opgemaakt, de *in omloop zijnde* roebels zijn, niet de *standaard-roebels* van 1926-27, waarmee het nationale inkomen berekend wordt. Daarom kunnen de volgende cijfers van de begrotingen niet vergeleken worden met de cijfers van het nationale inkomen:

	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Uitgaven voor de nationale economie (milliard roebels)	106	133	150	162	157	178
Als percentage van de totale begrotings-uitgaven	34	37	40	39	38	39
Percentage van de uitgaven voor defensie , ...	22	18	17	19	20	21
Percentage van de uitgaven voor sociale diensten	26	30	29	28	28	29

Niet alle posten op de begroting voor de nationale economie zijn voor nieuwe fabrieken, spoorwegen, mijnen, havens, staatslandbouwbedrijven, hulp aan nieuwe collectieve landbouwbedrijven enz. Een deel ervan wordt besteed voor de uitbreiding van het bedrijfskapitaal, dagelijkse reparaties, nieuwe plannen, onderzoek en ontginning. Maar het grootste deel gaat wel naar *nieuwe* staatsondernemingen en de tastbare, materiële resultaten blijken uit de volgende cijfers van staatsondernemingen die pas gebouwd of ingericht en op gang gebracht zijn, jaar in jaar uit: 1946, 800; 1947, 1.100; 1948, 2.100; 1949, 1.200; 1950, ruim 800.

De eerste drie jaren werden nog voornamelijk besteed aan het herstellen en weer in orde maken van staatsbedrijven die door de oorlog beschadigd waren; daarom dalen de cijfers zo plotseling in 1949 en 1950. Maar het zou onjuist zijn om te denken dat *getallen* noodzakelijk zijn om de *omvang van de productie* vast te stellen.

Wat de stijging van de industriële productie betreft, zijn de cijfers al in het kort genoemd. Belangrijk is het feit, dat afgezien van de conversie (omrekening)-moeilijkheden in het eerste jaar na de oorlog (1946) toen het productieplan voor 96% vervuld werd, alle andere jaren een aanzienlijk overschot laten zien: verleden jaar was het twee percent voor de gehele industrie — dit betekent, zoals het officiële rapport vermeldt, „een flinke hoeveelheid” van alle soorten goederen, van kolen,

staal, grote graaf- en baggermachines en bomenaanplanting, tot vlees, suiker, thee, zeep, textiel en camera's.

Om niet te veel ruimte te gebruiken geven wij hier de samenvatting van Zverew over de successen van de landbouw, zonder welke natuurlijk de industriële resultaten niet bereikt hadden kunnen worden:

„Machine en tractoren-stations en staatslandbouwbedrijven hebben grote hoeveelheden nieuwe tractoren, combines en andere landbouwmachines ontvangen. Het voor-oorlogse peil van de bruto landbouwproductie is overtroffen. De taken die in het Vijfjarenplan waren vastgesteld voor de graanopbrengst, zijn meer dan vervuld. In 1950 bedroeg de bruto graanoogst 122.5 miljoen ton. De taak voor de katoenoogst van het Vijfjarenplan werd in 1950 belangrijk overschreden.... Het aantal van alle soorten vee op de collectieve boerderijen is ver boven het voor-oorlogse peil.”

III

HOE staat het nu met de mannen en vrouwen, die dit alles gedaan hebben? Zij zijn, al van 1930 af, bevrijd van de vloek der werkloosheid. Van 10,8 miljoen in 1928 is het aantal loonarbeiders in de industrie en in de staatslandbouwbedrijven tot 31,5 miljoen in 1940 gestegen, het zakte tot iets boven de 29 miljoen aan het einde van de Tweede Wereldoorlog en stond op 39,2 miljoen op 1 Januari 1951. Meer dan 30 miljoen hiervan — iets meer dan drie kwart — zijn leden van vakverenigingen.

Hun levensstandaard gaat gestadig naar boven en vooral in de afgelopen twee jaar. Al het gedraai en geknoei van de „economen” en „statistici” in Engeland en Amerika, die met denkbeeldige loonplafonds en verkeerde prijslijsten van Sowjet-goederen goochelen, ze in ponden en dollars omzettend waar de Sowjet-burgers evenveel belangstelling voor hebben als ze voor de vierduitstukken van het Engelse feodalisme zouden hebben, heeft hier niets mee te maken. Met 900—1000 roebel inkomen per maand — en er zijn weinig arbeidersgezinnen in de Sowjet-Unie die dit niet hebben, terwijl de meeste geschoolde arbeiders heel wat meer verdienen — kan een Sowjet-gezin huur, licht en warmte samen betalen voor 40—50 roebel in een oud huis, en 60—80 roebel in een nieuwe woning. Het kan voor voedsel — op ruimere schaal dan in Engeland, wat betreft vlees, boter, eieren, groenten, fruit en brood — 600—700 roebel uitgeven. Het behoeft geen kopeke te sparen voor ouderdom, ziekte, ongevallen of vacaties. Het kan boeken en toegang tot alle vormen van cultuur krijgen voor een veel kleiner deel van het gehele inkomen dan in andere landen. Dit geldt ook voor de vakbondscontributie (1%) en de inkomstenbelasting (7—8%). Van het ene jaar op het andere zijn hun uitgaven voor consumptiegoederen verlaagd, door de vier prijsverlagingen sinds 1948, die de mensen wellicht 40—50% van hun verdiensten bespaard hebben. Laat iedere huisvrouw maar een vergelijking maken met

Engeland, waar de waarde van het pond met 25% gedaald is sinds de oorlog:

Prijzen in 1951, vergeleken met 1948.

	%		%
Tarwebrood	53	Sigaretten	58
1e kwaliteit rundvlees	58	Kosmetica	57
1e kwaliteit schapenvlees ..	55	Aardewerk	64
Boter	53	Lucifers	60
Kaas	65	Messen, scharen, enz.	56
Biscuits	66	Naaimachines	65
Thee	81	Horloges	44
Erwten en bonen	61	Fietsen	46
Huishoudzeep	51	Radio's	55
Toiletzeep	42		

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Sowjet-burgers verleden jaar 35 à 60% meer voedsel en 30 à 40% meer huishoudelijke goederen en textiel verbruikten dan vlak voor de oorlog, en ongeveer tweemaal zoveel van al deze consumptiegoederen als in 1945. Aan het eind van 1949 was het gemiddelde reële inkomen, vergeleken met 1940, al 24% meer bij de loonarbeiders en 30% bij de collectieve boeren. Een jaar later was het weer 19% hoger. Het ware te wensen dat Engelse burgers hetzelfde konden zeggen! Het is ook niet alleen een kwestie van het vergelijken van percentages. Het simpele feit is — en iedereen die in de laatste tijd de U.S.S.R. heeft bezocht, kan het getuigen — dat de gewone Sowjet-arbeider of boer beter te eten krijgt, gezonder en sterker is en dat de laagst-betaalde arbeiders betere kleren en schoenen hebben dan hun Britse collega's. Weliswaar zijn goede wollen stoffen en goede leren schoenen heel wat duurder dan bij ons en het gebrek aan woonruimte is nog steeds opvallend genoeg om de Engelse middenstanders met hoge salarissen de voorrang te bezorgen. Maar het is duidelijk dat ook deze achterstand binnenkort ingehaald zal worden nu voor de grote *meerderheid* van het volk de vooruitgang al een feit is geworden.

Des te meer omdat de stijging van de productie en van het nationale inkomen niet alleen een gevolg is van het toenemende aantal fabrieken en arbeiders maar ook van een grotere productiviteit van de arbeid en een vermindering van de kosten. Hier zijn de cijfers:

<i>Productie p. hoofd gestegen met:</i>	<i>Kosten per hoofd gedaald met:</i>
1947	13%
1948	15%
1949	13%
1950	12%
	2 %
	8,6%
	7,3%
	6 %

Hoe heeft men dit gedaan gekregen? Voor een deel natuurlijk door het steeds meer gebruiken van machines en machinale en automatische werkmethode die de handenarbeid konden vervangen. In de Sowjet-Unie is een eind gekomen aan het systeem

dat Engels zo uitstekend beschrijft in de *Anti Dühring* (deel III, hoofdstuk 3), waarin „het niet de producenten zijn die de productiemiddelen, maar de productiemiddelen die de producenten beheersen.” In 1949 was b.v. iedere bewerking in de steenkool-industrie voor 95,5 à 99% gemechaniseerd. In 1948 stond er in het jaarlijkse rapport van de Centrale Statistische Administratie: „Nieuwe, uiterst geschikte machines, toestellen, uitvindingen en instrumenten volgens nieuwe ontwerpen, werden, naast moderne technologische en industriële methoden, met succes aangewend.” In 1949 stond het er nauwkeuriger: „De lands-industrie heeft meer dan 300 zeer belangrijke en nieuwe modellen van uiterst productieve machines en toestellen voortgebracht en op grote schaal in productie gebracht.” Een heel hoofdstuk van het rapport beschrijft sommige van deze machines en van de nieuwe werkmethoden. In het rapport van 1950 is het aantal gestegen tot „meer dan 400 nieuwe typen en modellen.” Vooral in de landbouw, in de steenkool- en metaal-industrieën, in de machinebouw en de elektrische centrales, bij het graven van nieuwe kanalen, worden steeds nieuwe machines bedacht om „de inspannende en zware arbeid” te verlichten.

Maar om het zover te brengen, dat de mens in de socialistische maatschappij werkelijk meester van de machine werd, nadat hij zolang haar dienaar was geweest, moest de mens zelf veranderen — en met al de aanmoediging die hij kreeg zou het verwonderlijk zijn geweest als hij dat niet had gedaan. De nieuwe machines en de nieuwe methoden zijn door nieuwe mannen en vrouwen op de proef gesteld — mensen met een nieuwe levensopvatting en een gevoel voor sociale verantwoordelijkheid, die gebaseerd waren op hun ervaringen met de maatschappelijke eigendom en bedrijfsleiding.

Het begin hiervan werd al meer dan vijf en twintig jaar geleden opgemerkt door de delegatie van de Algemene Raad van de Britse T.U.C. (1925). Maar toch was het toen nog niet mogelijk zich de buitengewone vooruitgang voor te stellen, die nu heeft plaats gehad. In 1949 (volgens het reeds genoemde rapport) werden ongeveer 450.000 uitvindingen en voorstellen voor rationalisatie met succes in de industrie door de handen technische arbeiders ingevoerd. In 1950 steeg dit cijfer tot 600.000. Iedere maand brengt nieuwe methoden van socialistische wedijver — waardoor de opbrengst vermeerdert, de vak-kennis toeneemt, de verkwisting wordt uitgeschakeld — die verbonden zijn met de namen van geschoolde technici zoals Kovalew, leerbewerkers zoals Lydia Korabelnikowa, fabriekschefs zoals Potapow. Individuële Stachanow-arbeiders — mensen die hun hersens gebruikten om meer uit de nieuwe machines te halen door het „team”-werk beter te organiseren — zijn reeds lang overgegaan tot het oprichten van „scholen voor Stachanow-arbeiders” voor hun minder geschoolde mede-arbeiders, en „Stachanow-Donderdagen”, waarop de beste ingenieurs, technici en praktijk-arbeiders die beschikbaar zijn, hun manier van

werken uitleggen en demonstreren. In elke Sowjet-fabriek, waar in November 1950 de delegatie, waarvan schrijver dezes lid was, een bezoek bracht, zagen wij hele „Stachanow-werkplaatsen”, die zich van de minder progressieve afdelingen door kennisgevingen en leuzen aan de muur onderscheiden.

In de landbouw heeft de samenwerking van Sowjet-geleerden en kolchosboeren de honende en uitgedroogde pedanten in Engeland en de Verenigde Staten belachelijk gemaakt; hun verwaandheid was recht evenredig aan hun onwetendheid ten opzichte van alles wat buiten hun eigen kring lag, zij „erkennen” niet eens Lyssenko en de materialistisch-dialectische biologie.

Maar natuurlijk is dit niet vanzelf gegaan. Welk een sociale revolutie ligt opgesloten in deze drie eenvoudige feiten: dat één derde van het totale aantal schoolkinderen (36 miljoen) middelbaar onderwijs geniet, dat 65 à 70% van de studenten in inrichtingen van hoger onderwijs zoons en dochters van industrie-arbeiders en kolchosboeren zijn, dat het nu in een steeds stijgend aantal Sowjet-fabrieken mogelijk is een volledige middelbare schoolopleiding te krijgen (zonder het beroepswerk op te geven, maar met speciale tegemoetkomingen om te kunnen studeren), een volledige middelbaar-technische opleiding en een universitaire graad op technisch of natuurwetenschappelijk gebied!

Het is inderdaad onmogelijk om, wanneer men na jaren van afwezigheid de Sowjet-Unie weer bezoekt, niet het grote culturele verschil te zien in de gewone mannen en vrouwen, als gevolg van deze voortdurend toenemende stroom van mensen uit het voortgezet en hoger onderwijs in de brede lagen van het volk, die nu *vele miljoenen* tellen. De mens in de U.S.S.R. laat zich niet alleen door de natuur veranderen, terwijl hij de natuur verandert: hij heeft zelf bewust en weloverwogen de leiding van dit proces in handen genomen.

IV

HET spreekt vanzelf dat dit alles gebeurt terwijl er nog te weinig woonruimte is, terwijl er te weinig middelbare scholen zijn voor iedereen, terwijl romans en kranten nog op slecht papier gedrukt worden en de vraag naar nylons groter is dan het aanbod. Maar alleen in dagdromen gebeuren alle prettige dingen tegelijk. In de werkelijkheid strijden de Sowjet-burgers voor een verbetering van zulke dingen, dat is waar, maar zij beschouwen ze niet meer als de voornaamste tekenen van vooruitgang of succes, omdat het ontwikkelingsproces en de vervulling van het plan ze oplossen.

Er zijn nieuwe en nog veel grotere vooruitzichten, die de verbeelding van de Sowjet-burger bezig houden, en waar hij vertrouwen in stelt omdat hij terug kan zien op de behaalde successen in het verleden met de socialistische plannen en de socialistische levenswijze.

„Voordat je verder gaat: hoe zit het met die slavenkampen?”
Hier is het antwoord van de Schotse mijnwerkersdelegatie van 1949:

„Wij konden geen enkele aanwijzing vinden voor de campagne die hierover in Engeland aan de gang is. Wij hebben het vraagstuk niet alleen besproken met belangrijke figuren in de Sowjet-Unie, maar wij hebben ook arbeiders ondervraagd op bijeenkomsten. Het werd door iedereen absoluut tegengesproken en op de bijeenkomsten die wij met de arbeiders hadden, gaf deze vraag altijd tot de grootste vrolijkheid aanleiding.”

Dit is wat de metaalarbeiders een jaar later schreven:

„Elke toespeling op slavenarbeid in de Sowjet-Unie werd met hoon-gelach begroet en onze delegatie heeft zeer zeker geen enkel bewijs van een dergelijke bewering kunnen vinden. Integendeel, in plaats van slavenarbeid te zien waren wij onder de indruk van de vrijmoedigheid waarmee de arbeiders uitdrukking gaven aan hun eigen meningen en van de gemoedelijke toon tussen de fabrieksarbeiders en de bedrijfsleiding. De bedrijfsleiding is niet een afgesloten geheel, het is iets waar iedere arbeider aan deelneemt.... Dergelijke mensen zouden slavenarbeid nooit aanvaarden of toelaten en evenmin zullen zij ooit weer de ene mens laten uitbuiten door de andere voor persoonlijke winst of promotie.”

Het was ongetwijfeld om deze reden dat in de Sociale en Economische Raad van de Verenigde Volken op de 14e Maart 1949 in Santiago de Sowjet-vertegenwoordiger Tsjernisjew een resolutie voorstelde, die door geen enkel kapitalistisch blad in Londen is gepubliceerd:

„Dat er een internationale commissie zal worden gevormd van vertegenwoordigers van hoofd- en handarbeiders uit alle bestaande vakverenigingen, ongeacht de politieke of godsdienstige opvattingen van hun leden, met het doel om een overzichtelijk en objectief verslag te maken van de arbeidstoestanden op fabrieken en kantoren in de landen waar de particuliere kapitalistische eigendom de overhand heeft aan de ene kant en in de Sowjet-Unie en de Volksdemocratiën aan de andere kant.”

Onnodig te vermelden dat de resolutie verworpen werd.

Zulke vraagstukken houden echter de Sowjet-arbeider ook niet al te veel bezig. Wat zijn de onderwerpen van radio-toespraken, krantenartikelen en lezingen — afgezien van de pogingen die de Sowjet-regering en de groeiende vredesbeweging in alle landen doen om de Amerikaanse en Britse oorlogsstokers de mond te snoeren?

Het is het vooruitzicht, dat wanneer de U.S.S.R. over vijf jaar zijn kolenproductie van 150 miljoen ton op 260 miljoen ton zal hebben gebracht, de staalproductie van 12 miljoen ton op 27 miljoen ton, de petroleum-productie van 19 miljoen ton op meer dan 37 miljoen ton, dan het punt bereikt zal zijn, waarop volgens Stalin de materiële basis van een communistische economie in het zicht komt. Daarvoor zijn nodig: 500 miljoen ton

kolen, 60 miljoen ton staal en 60 miljoen ton petroleum.

Het is het vooruitzicht, dat de nieuwe boomgordels in het Zuiden een oppervlakte groter dan die van West-Europa tegen vernietigende winden zullen beschermen en dat de nieuwe krachtstations een oppervlakte groter dan die van Groot-Brittannië en Ierland zullen bevoelien — een oppervlakte, waarop alleen al genoeg tarwe en andere granen verbouwd kunnen worden, vlees en zuivelproducten, vruchten en groenten, om 100 miljoen mensen te voeden, d.w.z. dat het de levensmiddelenvoorraad van de U.S.S.R. per hoofd met 50% zal verhogen (want dit is de helft van de tegenwoordige bevolking).

Het is het vooruitzicht, dat de elektrische stroom-productie van de vijf nieuwe projecten (Stalingrad, Koeibysjew, Toerkmeense Kanaal, Zuid-Oekraïne—Noordelijke Krim Kanaal, Wolga-Don Kanaal) 22 milliard K.W.U. zal zijn, d.w.z. dat zij het totaal met een kwart zal verhogen.

Het is het vooruitzicht, dat de atoom-energie die reeds voor vredesdoeleinden gebruikt wordt in de U.S.S.R., op een werkelijk grote schaal zal worden ontwikkeld in de komende tien à vijftien jaar.

Het is het vooruitzicht, dat de vrijwillige samensmelting van 250.000 kleine collectieve boerderijen tot 120.000 grote coöperatieve bedrijven niet alleen een veel productiever gebruik van machines en een betere organisatie van het werk mogelijk maakt, maar dat de oude dorpen plaats zullen maken voor centraal gelegen weloverwogen landbouw-nederzettingen, met alle gerieflijkheden van de stad, waardoor tevens het eeuwenoude onderscheid tussen mensen uit de stad en van het land zal verdwijnen.

Het is het vooruitzicht, dat met de zevenjarige leerplicht over de gehele U.S.S.R., met de mogelijkheid om tien jaar onderwijs te genieten in alle steden en in vele plattelandsdistricten, het binnen enkele jaren mogelijk zal zijn het algemene doel van het programma van de C.P.S.U. te verwezenlijken: kosteloos en algemeen middelbaar onderwijs tot aan de universiteit, met een ontzaglijk grote uitbreiding van de algemene ontwikkeling op het gebied van kunsten en wetenschappen.

Het is, in het kort, het vooruitzicht, van een communistische maatschappij, waarin de mens „voor het eerst werkelijk bewust meester van de natuur wordt,” waarin de mensheid haar „sprong zal maken van het rijk der noodwendigheid naar het rijk der vrijheid.”

A. ROTHSTEIN

Zelfkritiek en de strijd voor collectieve leiding

Het onderstaande rapport werd door het Bestuur van de Communistische Partij van de staat Ohio (U.S.A.) gepubliceerd, naar aanleiding van de zelfkritische discussies, die onlangs hebben plaats gevonden in de conferenties van de Partij in Ohio. (Red. P. en C.)

I

KRITIEK en zelfkritiek zijn een zeer vitale factor in het leven van een marxistisch-leninistische partij. Zoals Lenin lang geleden aantoonde:

„De houding van een politieke partij tegenover haar fouten is een van de belangrijkste en zekerste aanwijzingen voor de ernst van de partij en of zij in werkelijkheid haar verplichtingen tegenover haar klasse en de werkende massa's vervult. Een fout openlijk erkennen, de oorzaken ervan blootleggen, de situatie die haar verwekt heeft analyseren en de middelen om de fout te herstellen, aandachtig overwegen, dat is het kenmerk van een ernstige partij, dat is het vervullen van haar plichten, — dat is opvoeding en scholing van de klasse en daarna ook van de massa's.” („De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme”).

Zonder zulk een houding tegenover haar werk kan geen partij in ernst op zich nemen om de werkende klasse te leiden en ze kan niet lang bestaan.

Dit geldt vooral voor de houding van het partij kader ten opzichte van zijn eigen werk en zijn eigen tekortkomingen. Het is duidelijk, dat wat geëist wordt van de partij-functionarissen, en wat zij van zichzelf moeten eisen, niet alleen veel verder gaat dan de eisen, die de Partij aan de gewone leden stelt, maar dat deze eisen toenemen naarmate de verantwoordelijkheid groter is. Vandaar dat het vermogen van partijleidingen om hun werk zelfkritisch te beschouwen, zowel individueel als collectief, om hun zwakten en fouten te onderzoeken, met het doel ze te verbeteren en het gehalte van hun werk voortdurend op te voeren, de onmisbare eigenschappen zijn van een ernstige, volwassen leiding, die in staat is om het werk van de gehele Partij te leiden.

De algemene geldigheid van deze principes zal onmiddellijk door iedereen erkend en onderschreven worden. Maar tussen zulk een erkenning *in het algemeen* en de concrete toepassing *in de praktijk* bestaat vaak een zeer brede kloof. Ondanks alle goede voornemens, worden kritiek en zelfkritiek al te dikwijls beschouwd op een oppervlakkige, mechanische manier. Al te dikwijls wordt zelfkritiek ge vulgariseerd en teruggebracht tot een zich op de borst slaan en biechten van zonden, hetgeen uiteindelijk slechts een huichelachtig middel is om de eigen zwakheden te verbergen.

Het vergoelijken en verbergen van fouten — een handelswijze

die vooral kenmerkend is voor de sociaal-democratie — is een uiting van opportunisme, van bourgeois-invloed in onze rijen. Evenals alle andere dergelijke uitingen moet deze voortdurend en meedogenloos bestreden worden. Werkelijke, doeltreffende kritiek en zelfkritiek komt niet uit zichzelf voort. Ze kan alleen bereikt worden door voortdurende strijd, alleen door middel van het streven om de hinderpalen, opgeworpen door kleinburgelijke gewoonten en invloeden, te overwinnen.

Zoals Gus Hall aantoonde, is de voornaamste van deze hinderpalen de kleinburgelijke subjectiviteit. In verband met deze zwakte stelde kameraad Hall vast:

„Het lijkt me dat één van de tekenen van een nog bestaand gebrek aan rijpheid in onze leiding, een fundamentele zwakte, de subjectiviteit is, die wij onder onze kameraden vinden. Wij moeten over deze zwakte spreken, haar naar voren brengen en uitbranden. Ze komt veel te veel voor, in onze rijen. Deze subjectiviteit is de grootste hinderpaal bij de juiste uitoefening van kritiek en zelfkritiek in onze Partij. De subjectiviteit is één van de grootste hinderpalen bij het opbouwen van een collectieve leiding in onze Partij. Ze is een uiting van gebrek aan marxistisch begrip van de verhouding tussen individu en Partij.”

Zulke subjectiviteit komt op verschillende manieren tot uitdrukking, bijvoorbeeld in het nalaten om andere kameraden te becritisieren uit angst om hun gevoelens te kwetsen, of in de neiging om zelfcritische discussies te beperken tot kleine kringen van topkader (gewoonlijk vrijgestelde functionarissen), uit angst dat het prestige van de leiding geschaad zou worden, door er meer kameraden bij te halen. Niet zelden gaat dit gepaard met verschillende soorten van bureaucratische arrogantie, die de meningen en de kritiek van de leden geringschat en opzijshift.

Dientengevolge verliezen de discussies het meeste van hun waarde. De zwakten worden niet volledig aan het licht gebracht en verbeterd, maar schieten steeds dieper wortel; kritiek van de gewone leden op de leiding komt niet openlijk en constructief tot uiting, maar neemt ongezonde, destructieve vormen aan — zoals geklets en persoonlijke grieven — hetgeen koren op de molen is voor de agenten van de vijand, die in onze rijen proberen te werken.

Deze zwakten zijn allemaal vormen van dat schadelijke liberalisme, dat Mao Tse-toeng zo scherp becritisert, dat liberalisme „dat de ideologische strijd opgeeft en vrede propageert ten koste van het principe.” Onder de verschillende vormen, waarin een dergelijk opportunisme zich voordoet, noemt Mao in zijn uiteenzetting: ¹⁾

„Geen argumenten aanvoeren over principiële kwesties of over zaken die de duidelijk in 't oog springende verkeerde daden betreffen van kennissen, familieleden, schoolmakers, goede vrienden, geliefden, oude collega's en vroegere ondergeschikten; de dingen op hun beloop laten en alles doen voor een rustig en aangenaam leven. . . . mensen achter hun rug critiseren zonder enig

¹⁾ Politiek en Cultuur, nr. 4, 1951, pag. 166.

gevoel van verantwoordelijkheid, en niet daadwerkelijk voorstellen doen aan de Partijbesturen; geen aanmerkingen op anderen maken in hun tegenwoordigheid, maar dit zonder terughouding doen in hun afwezigheid; zijn mond houden op vergaderingen, maar daarna hevig mopperen. . . . het raadzaam achten niet te veel te praten over dat wat duidelijk verkeerd is; trachten omzichtig te werk te gaan om te vermijden dat men iemand kwetst. . . . geen verontwaardiging uiten, geen raad of verklaring geven, geen halt toeroepen aan een gedrag dat de belangen van het volk schaadt, maar zich alleen gegriefd tonen. . . . zijn eigen fouten kennen, maar ze niet willen verbeteren; zichzelf tot een liberaal maken. . . .”

Klaarblijkelijk is de strijd tegen deze zwakten een eerste vereiste om een werkelijke kritiek en zelfkritiek in de Partij tot stand te brengen en dit is op zijn beurt een vereiste voor de stichting van een collectieve leiding en collectief werk. Deze strijd is geenszins gemakkelijk; dientengevolge is elk voorbeeld van vooruitgang met succes in deze richting van groot belang voor de gehele Partij.

Vanuit dit gezichtspunt zijn de critische discussies, onlangs gevoerd door de partijleiding in de Staat Ohio, in verband met het partijcongres in deze Staat, van buitengewoon belang. Hier vond een bespreking van het werk van de Ohio-leiding plaats, waarin enkele moeilijke hinderpalen werden overwonnen en een zeer vruchtbare kritiek en zelfkritiek werd ontwikkeld.

Daar de lessen, die men uit deze discussies kan trekken, van algemene waarde zijn, brengen wij deze hier naar voren.

II

VOOR de discussies in de partijleiding, waren reeds lang een aantal ernstige zwakten in de partijleiding aan de dag getreden, zwakten, die op alle gebieden van het werk tot uitdrukking kwamen.

Het massa-werk bevond zich op een buitengewoon laag peil. De partij droeg practisch niets bij tot de opbouw en ontwikkeling van een vredesbeweging. Terwijl de strijd voor de vrede herhaaldelijk in algemeenheden werd bediscussieerd, werd geen concrete werkwijze ontwikkeld, en de ene mogelijkheid na de andere om de strijd vooruit te brengen, liet men voorbijgaan. Wat de Partij aan practische activiteit hiervoor ondernam, werd verlamd door een sectarische werkwijze, die elke mogelijkheid om de brede massa's voor de vrede te verenigen teniet deed. Op dezelfde wijze had de Partij nagelaten om enige rol van betekenis te spelen in de belangrijke verkiezingscampagne van 1950.

Geconcentreerd werk in de zware industrie en in de Negerwijken bleef achterwege. Het district liet na om zijn volle gewicht te werpen op beslissende campagnes, zoals de laatste abonné-actie voor de *Worker*. En zulk belangrijk werk als de brochureverkoop en de scholing werd geheel verwaarloosd.

Er was een in het oog vallend gebrek aan collectieve leiding, met fractie-tendenzen aan de top. In plaats van een gemeenschappelijke zorg voor het uitvoeren van de Partij-taken, was er een voortdurend gekibbel over wie verantwoordelijk was voor wat. De strijd voor collectief werk werd verwaarloosd, vanaf de strijd voor het functioneren van de Partij-afdelingen als de collectieve basis-groepen tot aan de hoogste leidingen. De partijleiding werd steeds meer geïsoleerd van de gewone leden.

Niet alleen werden deze zwakten steeds erger, maar er ontwikkelden zich onder enkele van de leidinggevende kameraden een gevoel van machteloosheid om de situatie het hoofd te bieden, om de problemen bij de wortel aan te vatten en ze op te lossen.

Van te voren waren enkele zelfcritische discussies gevoerd, maar deze waren niet diepgaand en bleven beperkt tot het vrijgestelde kader. Vandaar dat ze er niet in slaagden om de problemen voldoende uit te werken en een doeltreffende basis te leggen om de zwakten te verbeteren.

Bij deze gelegenheid echter brak de discussie door deze beperkingen heen. In dit geval nam de gehele partijleiding in de Staat deel aan het bespreken van het werk van de leiding. Ook de omvang van de discussie was niet beperkt. Elk deel van het werk, zowel van de districtsleiding als van het gehele partijkader, werd opengesteld voor kritiek.

Een nieuw en opvallend verschijnsel was het deelnemen van die bestuursleden, die geen vrijgestelde functionarissen waren. Deze kameraden, meer dan de anderen, konden voor de partijleden spreken. En spreken deden zij — opbouwend, maar zeer scherp en kritisch. Zij brachten hierbij niet alleen veel meer concreetheid in de discussie, maar ook een gezonde objectiviteit, die bij vorige gelegenheden grotendeels had ontbroken.

In een fase van de discussie b.v. trachtten de vrijgestelden in het algemeen, het tekort aan collectief werk en de andere zwakten in de eerste plaats te verklaren door de slechte werkmethoden van een leidende kameraad in het bijzonder. Zij werden echter scherp gecritiseerd door sommige van de andere kameraden, die erop wezen dat een fundamentele zwakte, waarvoor de *gehele* leiding verantwoordelijk was en die geen van de functionarissen ook maar met een woord had genoemd, de toenemende isolatie t.o.v. de leden en het verwaarlozen daarvan, was. Men kon zich niet aan deze verantwoordelijkheid onttrekken, zeiden zij terecht, door subjectief op de fouten van een enkele kameraad te blijven hameren, hoe ernstig deze ook waren.

Vele zwakten, waarvan de leiding gemeend had, dat ze onopgemerkt waren gebleven door de leden, omdat ze er vroeger niets over hadden gezegd, werden nu scherp naar voren gebracht. Het was een nieuwe ervaring voor de partijleiders om een objectief, duidelijk, kritisch beeld te krijgen van de wijze waarop de leden hun werk beschouwen. Dit is iets wat ongelukkigerwijze niet dikwijls gebeurt in de Partij.

Hoe komt dat? Waarom hadden bijvoorbeeld deze zelfde kameraden hun kritiek — veelal van oude datum — niet bij vorige gelegenheden naar voren gebracht? In het algemeen komt dat niet omdat er geen sfeer van vrijheid van kritiek in onze Partij is. Het is eerder grotendeels te danken aan het feit, dat de leden en het lagere kader nog niet in een volkomen politieke verhouding tot de leidende kameraden staan en dat zich hierbij politieke en persoonlijke elementen vermengen. Omdat zij hun band met de leiders als een persoonlijke band zien, zijn deze kameraden geneigd om zich in te houden, uit angst om iemands gevoelens te kwetsen. Daarom is het noodzakelijk om het kader in zulk een discussie te *trekken* en om er de noodzakelijke voorwaarden voor te scheppen.

Het is waar, dat er tot nu toe weinig gelegenheid of aanmoediging voor deze kameraden was geweest, om zich uit te spreken. Integendeel, de zwakten in de leiding, die geenszins onopgemerkt waren gebleven voor de gewone leden, schiepen een stemming in de partij, die klachten achter-de-schermen bevorderde en die een veelvoorkomend cynisme t.o.v. de leiding deed ontstaan.

Bij deze gelegenheid echter waren de noodzakelijke voorwaarden wèl aanwezig. Met het oog op de bestaande situatie vonden de discussies plaats in het voltallige bestuur, zonder voorafgaande discussies van het vrijgestelde kader. Geen verslagen werden voorgelegd en geen analyses of conclusies geboden. In plaats daarvan werd het vraagstuk kort gesteld en toen werden de bestuursleden opgeroepen om hun meningen over een practisch vraagstuk, n.l. een voorgestelde reorganisatie van de leiding, mee te delen. Elke kameraad werd gevraagd om te zeggen hoe volgens hem de betreffende functies bezet moesten worden, en om zich in dit verband vrij uit te spreken over de bekwaamheden en tekortkomingen van ieder der leidinggevende kameraden.

Deze werkwijze deed een stemming ontstaan, waarin iedereen zich vrij voelde om voluit en zonder terughouding te spreken. Bovendien hielp de frisse, objectieve spreektrant van de andere kameraden de vrijgestelde functionarissen om de subjectieve hindernissen tot een minimum terug te brengen en hun eigen werk en dat van anderen op een werkelijk critische en zelfcritische wijze te behandelen.

III

DEZE discussie over het werk van de leiding was zeer concreet en uitvoerig; tegelijkertijd leidde zij tot het veralgemenen van de voornaamste soorten der tekortkomingen.

Zo was de kritiek op een van de topfunctionarissen, dat hij, ofschoon hij reeds enige tijd in het district was, nog steeds werd beschouwd als een nieuweling. Hij had nagelaten om zich met de Partij in Ohio te verbinden en was alleen bekend met het topkader. Hij werd verder becritiseerd wegens zijn neiging om op de arbeiders neer te zien en zich te oriënteren op de middenstand

en de vrije beroepen. Zijn omgang bleef beperkt tot deze kringen. In het algemeen leidde hij het leven van een middenstander en nam hij de houding van een „sociale werker” aan tegenover de partijleden.

De gevolgtrekking was natuurlijk, dat het onvermogen van deze kameraad om zich zelf met de Partij te verbinden, veroorzaakt werd door zijn in wezen kleinburgerlijke houding tegenover de arbeidersklasse. Met zo'n instelling kon hij nog zo lang zijn werk in het district voortzetten, terwijl hij altijd een „nieuweling” zou blijven en geen echte marxistische leiding aan de Partij kon geven.

De discussie centraliseerde zich vooral rondom de bureaucratische tendenzen van een tweede leidinggevende kameraad. Deze kameraad werd gecritiseerd om zijn bureaucratische arrogantie en minachting voor het denken van zijn collega's. Nauw verbonden hiermee waren zijn toegeven aan stemmingen, zijn veelvuldige gemelijkheid en zijn methode om alles alleen te willen doen. Deze gewoonten, betoogde men, maakte het collectief werken duizend keer moeilijker en hielp op geen enkele wijze om de tekortkomingen van andere kameraden te overwinnen.

Hier kreeg deze kameraad voor de eerste keer een werkelijk beeld van wat de leden denken over zijn bureaucratische neigingen, zijn politieke onstabieleit, die uit zijn stemmingen bleek, en het daaruit voortvloeiende gebrek aan collectieve leiding aan de top.

Een andere leidinggevende kameraad werd gecritiseerd wegens zijn gewoonte om steeds in algemeenheden en abstracties te spreken, en het nalaten om spijkers met koppen te slaan en oplossingen te vinden voor concrete praktische problemen. Het werk van deze kameraad leed aan een generaliserende, mechanische behandeling van de vraagstukken.

De discussies brachten niet alleen deze en andere zwakheden aan het licht, maar ook vele goede kanten van het werk van de leidinggevende kameraden. Eén functionaris in het bijzonder werd geprezen om zijn bekwaamheid om naar de basis te gaan, om nauw met de leden samen te werken en om het op de juiste wijze verbinden van het praktisch-organisatorische en politieke werk.

Uit de discussies bleek, dat er praktisch geen meningsverschillen waren over de karakteristieken van de topleiders. Ook de leidinggevende kameraden zelf bleken het in grote lijnen niet oneens te zijn met de kritiek op hun werk. Over het algemeen verlieten de deelnemers de vergadering met het gevoel dat de kritiek op de partijleiding juist en deugdelijk was geweest.

Het Bestuur beperkte zich echter niet tot een kritische bespreking van het werk van de topfunctionarissen. Er vond ook een zelfkritische discussie plaats over het gehele leidinggevende kader in het district, een discussie, die enige algemene zwakten van het kader in zijn geheel aan de dag bracht.

Deze discussie toonde b.v. aan, dat fundamentele zwakten,

zoals het nalaten om voor collectief werk te vechten en vooral voor het functioneren van de Partij-afdelingen, of een sectarische houding t.o.v. het massa-werk, karakteristiek waren voor de leiding zowel als voor het kader in zijn geheel. Zij liet eveneens de algemene ideologische zwakte zien in de strijd tegen het kleinburgerlijke liberalisme en in het bijzonder in de strijd tegen het „blanke chauvinisme”.

Uitingen van blank chauvinisme komen steeds meer voor in de partij. Tegen deze ontwikkeling, die een weerspiegeling in onze rijen is van de verscherpte pogingen van de monopolistische oorlogsstokers om de Amerikaanse arbeidersklasse te infecteren met het fascistisch-imperialistisch vergif van chauvinisme, wordt een zeer onvoldoende strijd gevoerd.

Tenslotte bracht de discussie een aantal zwakten in de methoden van werken aan het licht, waarvan de voornaamsten als volgt werden omschreven:

1. Een groot deel van het kader bevindt zich in een sleur, het doet zijn werk op een onverschillige, automatische manier. Het kader in zijn geheel ontbreekt het aan frisheid bij het behandelen van problemen en het is geneigd om dezelfde antwoorden op alle vragen te geven.
2. Zowel de leiding als het kader verdiepen zich in het algemeen niet in de problemen om duidelijke, concrete antwoorden te verkrijgen, maar inplaats daarvan zijn zij tevreden met stereotiepe antwoorden. Het gebruik van frazen en vage algemeenheden neemt toe.
3. Er is een toenemende slordigheid en moncha'antheid bij het werk en een afnemende controle op de uitvoering van de besluiten.
4. Het werk van de Partij wordt beschouwd als een zakelijke instelling en niet als een beweging van levende mensen.
5. De kameraden tonen tekenen van gebrek aan vertrouwen in zichzelf en de Partij. Over het algemeen toont het kader geen politieke groei, maar eerder tekenen van stilstand.

Terwijl de voornaamste kritiek op de topleiding werd gebracht (en dit was terecht), was de partijleiding ook zeer zelfcritisch ten aanzien van haar eigen werk, als collectief lichaam zowel als individuen, en van het werk van het gehele leidinggevende kader. En terwijl het duidelijk was, dat het herstel van de ernstige tekortkomingen in het werk van de Partij allereerst een ernstige poging van de zijde der leidinggevende kameraden vereiste om hun eigen zwakten te verbeteren, was het ook duidelijk, dat hier toe eveneens een grote bijdrage van het gehele kader noodzakelijk was.

Tenslotte moet men er op wijzen, dat deze critische discussies gevoerd werden met een volledig besef van de nieuwe moeilijkheden en problemen, waarvoor onze Partij staat. De kritiek ging er dan ook van uit, dat de leiding de situatie niet onder ogen had gezien en de problemen niet op een doortastende bolsjewistische wijze had aangepakt.

IV

HET onmiddellijk resultaat van deze discussies was een aanzienlijk oplakken van de stemming. De openlijke erkenning

van de fouten en de objectieve discussies over de zwakten namen de steunpunten weg van de sluipende fractie-tendenzen, die de leiding hadden gehinderd. Terzelfdertijd legden zij een basis voor een concreet program om deze zwakten te liquideren en zij maakten een eind aan de kritiek-achter-de-schermen, die uit de bestaande situatie voortgekomen waren.

De kameraden kwamen er vandaan met een gevoel van vertrouwen in hun vermogen om zichzelf te verbeteren en om wezenlijke verbeteringen in hun werk aan te brengen. Zij gingen weg met een duidelijk perspectief om een collectieve leiding op te bouwen, om de afdelingen te versterken, om een einde te maken aan het sectarisme, om het kader uit te breiden en om in het algemeen ideologische achterlijkheid te overwinnen en de methoden van werken te verbeteren.

Eén of twee van de leidende kameraden, die reeds besloten hadden, dat het beste wat zij doen konden was, het district te verlaten en zich te laten overplaatsen om ergens anders te werken, veranderden nu van gedachten. Het werd hun duidelijk gemaakt dat zij slechts zouden trachten om voor hun eigen zwakten te vluchten door naar een nieuw district te gaan, waar het mogelijk zou zijn om deze zwakten tijdelijk te verbergen, maar dat dit tenslotte niets zou oplossen. De partijleiding was intengedeel van mening, dat er geen betere plaats was om iemands zwakten te verbeteren dan het district, waar de partijleiding en de kameraden in het algemeen hen kenden en hen konden helpen om ze te overwinnen.

Terwijl het voeren van zulk een zelfcritische discussie klaarblijkelijk van grote betekenis is, is het ook nodig om zijn beperkingen te zien. Men mag niet vergeten, dat zo'n discussie niet *zonder meer* de genoemde problemen oplost; zij kan alleen helpen om een betere basis voor hun oplossing te scheppen.

Wat werkelijk tot stand gebracht werd door de discussie, moet uiteindelijk blijken in de strijd om de zwakten, die zij aan het licht bracht, uit te roeien. Dit kan niet in één dag worden gedaan; het proces van verbetering duurt meestal lang. Maar om zo'n strijd te verwezenlijken, is het nodig, dat de kameraden de op hen uitgebrachte kritiek volledig begrijpen en aanvaarden. We weten heel goed, dat er een lange weg ligt tussen mondelinge overeenstemming en werkelijk begrip. Zeker is het de vraag of zij werkelijk veel van de discussie hebben geleerd, of zij werkelijk de kritiek begrepen hebben, als de kameraden maanden later nog geen werkelijke tekenen van verandering vertonen.

Maar we moeten ook inzien, dat kritiek niet bestaat in het stellen van ultimatus, door tegen kameraden te zeggen: „zorg dat je anders wordt, of anders. . . .” Integendeel. Kritiek is een middel om kameraden collectief te helpen om te groeien, een *wederszijdse* verantwoordelijkheid. Het is een proces, dat van de kameraden niet alleen begrip vraagt van de goede en slechte eigenschappen van elkaar, maar ook een besef van de speciale moeilijkheden en hindernissen waarmee ieder te kampen heeft. Dit be-

grip is in het algemeen onmisbaar, maar het is vooral van groot belang in verband met Neger-kameraden of vrouwelijke kameraden, die naast andere moeilijkheden gesteld worden voor zulke problemen als blank chauvinisme of suprematie van de mannen.

Kritiek en zelfkritiek moeten een fundamentele rol spelen bij de opbouw van het kader. In deze tijd is de strijd voor het kader van buitengewoon belang voor onze Partij. In deze tijd moeten wij meer dan ooit de verklaring van Stalin ter harte nemen, dat „van al het kostbare kapitaal, dat de wereld bezit, het meest kostbare en meest beslissende de mensen, het kader is.”

Het is daarom duidelijk, dat een enkele herziening, hoe onmiddellijk vruchtdragend ook, op zichzelf onvoldoende is. We moeten streven naar herhaaldelijke regelmatige herwaarderings van ons werk en van onze vooruitgang bij het verbeteren van de zwakten en van het versterken van onze leiding. Het verbeteren van politieke zwakten is niet een eenvoudig, mechanisch proces, zoals het verbeteren van rekenfouten; het is een proces van voortdurende politieke groei. Daarom moeten de kritiek en zelfkritiek niet voor speciale gelegenheden gereserveerd blijven. Wij moeten leren om ze tot een onverbrekelijk deel van al ons werk en al onze discussies te maken.

Het is vooral belangrijk, dat discussies zoals deze, niet beperkt worden tot toporganen zoals de partijleiding. Zij moeten het gehele actieve partij kader er bij betrekken, zodat allen ervan profiteren.

De discussies in Ohio zijn een grote eerste stap in de strijd voor werkelijke kritiek en zelfkritiek — een strijd, die de Partij in Ohio nu verplicht is om verder te voeren en te versterken.

„Ik zou willen dat jullie doordrongen bent van het bewustzijn, dat men om de massa's te boeien, zelf geestdriftig moet zijn; want wanneer je tegenover een gehoor staat en zelf niet hevig in beweging komt, zelf het liefst zou gaan slapen, dan zal ongetwijfeld ook je gehoor in die stemming raken. Ik zeg jullie onomwonden, dat er niets gevoeligers bestaat dan een groep toehoorders, dat is de gevoeligste barometer. Je mag, als je op het spreekgestoelte staat, nog zo vaak blijven steken, maar als je innerlijk in beweging komt, als de problemen die je aansnijdt belangrijk zijn, als je, vanaf je spreekgestoelte, een oplossing van de problemen geeft, dan zal de massa zich ook laten meeslepen. Wat wil dat zeggen? Dat wil zeggen, dat men om de massa mee te slepen, tezamen met de massa in geestdrift moet raken.”

(Kalinin: „Over Communistische Opvoeding”).

Ga tot de diepten der delfstoffen
en naar de hoogten van het verlaten metaal
verhevig de strijd van de mens op aarde
door alle marteling
van handen die zijn voorbestemd tot het licht.

Zie nooit af van de dag die u wordt overgedragen
door de doden die streden. Iedere aar
kiemt uit een korrel die aan de aarde werd
[toevertrouwd,
en als het graan zal het ontelbare volk
de wortels tesamenvoegen, de aren bijeenrapen;
en in de ontketende storm
stijgt al de lichtschijn van het heelal.

PABLO NERUDA

(Uit: Het Lied voor Allen.
Vert. Theun de Vries).

Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie

II

DE organisaties van de jonge pionieren en van de Komsomol (de Communistische Jeugdbond) spelen in de Sowjet-school een belangrijke rol. In de Sowjet-Unie is thans een zeer omvangrijke beweging aan de gang onder de leerkrachten, die gericht is op het verkrijgen van zo groot mogelijke resultaten bij het onderwijs, waarbij de jeugdorganisaties zijn ingeschakeld. Zo hebben tienduizenden leerkrachten reeds bereikt, dat in hun klassen geen enkele leerling is blijven zitten. Daarbij maakt men zeer dikwijls gebruik van het uitwisselen van de ervaringen en verkregen resultaten. Veelvuldig worden in de Sowjet-Unie conferenties en bijeenkomsten van leerkrachten gehouden, waar bekende paedagogen over hun ervaringen en inzichten spreken. De practijk en de resultaten van de besten worden op zo breed mogelijke schaal gepropageerd en zodoende tot gemeengoed van alle leerkrachten gemaakt.

Maar ook de leidende figuren in het openbare leven nemen daaraan deel. Herhaaldelijk komen wij b.v. in het boek van M. I. Kalinin, „Over Communistische Opvoeding”, verslagen tegen van redevoeringen, die hij voor onderwijzers en leraren heeft gehouden.

Op welke wijze helpen nu de jeugdorganisaties de leerkrachten om deze successen te bereiken? Kalinin wijst herhaaldelijk op de taak van de Communistische Jeugdbond op dit terrein¹⁾. Reeds in 1934 wees hij er op, dat de Jeugdbond verbonden moet zijn met het leven van de studerende binnen en buiten de les. In de school krijgen de organisaties gelegenheid om te zorgen dat de leerlingen de schoolplichten nauwkeurig nakomen, om alle nalatigheid, oppervlakkigheid en slordigheid te overwinnen. Daartoe worden bijeenkomsten met de scholieren gehouden en ook in de wandkranten, een kenmerk van de Sowjet-school, komt dit tot uitdrukking. In de school moeten de jonge pionieren en de komsomols in de eerste plaats zelf het goede voorbeeld geven. Door hun activiteit slepen zij de anderen mee en wekken daardoor de energie en de gezonde wedijver bij de overigen op. De praktijk onder miljoenen kinderen heeft deze theorie volkomen bevestigd. De stormachtige ontwikkeling van het gehele culturele leven, de resultaten verkregen in de opbouw, zouden zonder dit niet mogelijk zijn geweest en zijn tevens het bewijs van de geweldige successen, die op alle terreinen van het sociale, politieke, wetenschappelijke, artistieke en sportleven door de Sowjet-burgers worden behaald.

Maar dit kon alleen worden verkregen, nadat de socialistische grondslag van de Sowjet-maatschappij een voldongen feit werd. De onderlinge wedstrijden, die thans plaats vinden tussen scholen en klassen, om uitmuntende prestaties te verkrijgen bij het leren, worden beschouwd als een zaak van eer. Zoals ook de arbeid in de Sowjet-Unie een zaak van eer en heldenmoed is.

Ook de jonge communisten en pionieren zien deze taken als het vervullen van een der belangrijkste opgaven van Lenin en Stalin, die herhaaldelijk de jeugd opriepen om de hoogste toppen van wetenschap en techniek te bereiken. Goede resultaten op de lagere en middelbare scholen behalen, is daartoe één der voorwaarden. In de Sowjet-Unie is er geen enkele belemmering om zijn aanleg ten volle te ontplooien, ja, alles wordt gedaan om de leerlingen aan te sporen zo groot mogelijke resultaten te bereiken. Eén der middelen daartoe is de onderlinge wedijver, waarbij de jeugdorganisaties zulk een belangrijke, doorslaggevende rol spelen.

Ook de grondslagen, waarop het stelsel van onderwijs in de Sowjet-Unie berust, werkt daartoe mee. „De nauwe betrekking tussen lagere, middelbare en hogeschool maakt de overgang naar een steeds hoger onderwijs-instituut voor de leergierige jeugd makkelijker,” aldus Kalinin²⁾.

1) M. I. Kalinin: „Over Communistische Opvoeding” (Uitg. Pegasus, 1951).

2) Idem, blz. 32.

Zowel de Komsomol als de organisatie der pionieren zijn gemeenschappen, die hun leden in de geest van het collectivisme opvoeden. Volgens dit beginsel organiseren zij onder de scholieren de wederzijdse hulp en ondersteuning bij het schoolwerk. Het is dan ook regel, dat de goede leerlingen degenen helpen, die met het werk in de school achterblijven. Op alle mogelijke manieren ondersteunen zij de zwakken. Zij leren als het ware persoonlijke belangen ondergeschikt maken aan het algemene belang. Hier zien wij dus, dat de taak van het collectieve werken is, om de morele eigenschappen van leerlingen te verhogen, zodat zij later verdienstelijke burgers van het Sowjet-land worden, de toekomstige bouwers van een nieuwe maatschappij.

Herhaaldelijk komt het voor, dat de scholieren zich tot kleine groepen aaneensluiten, om gezamenlijk te leren, het reeds in de klas doorgenomen werk te herhalen en elkaar wederkerig te overhoren.

Maar tegelijkertijd treden de komsomols en pionieren op tegen alles wat lijkt op een schijn- of huichelachtige kameraadschap. Het werk dat gedaan moet worden, moet zo goed mogelijk gebeuren. Wie iets niet begrijpt, kan op hulp van zijn kameraden rekenen. Maar geen schijn-kennis, niet voorzeggen, of werk afschrijven. Neen, wat de onderwijzer heeft opgegeven, moet tot uitvoering worden gebracht, moet door allen begrepen worden. Vaak is onderlinge hulp daartoe een uitmuntend middel.

De jeugdorganisaties eisen dat ieder zelfstandig leert, volkomen eerlijk is en niet met onwaardige middelen probeert een goed cijfer te bereiken.

Iedere jonge communist en pionier weet dat hij zijn op school verkregen kennis niet in de eerste plaats nodig heeft om goede schoolrapporten te krijgen en niet alleen voor zijn persoonlijk voordeel, maar dat zijn kennis noodzakelijk is voor het algemeen welzijn, om actief te kunnen meewerken aan de opbouw van zijn socialistisch vaderland. Daar is geen tegenspraak tussen de hoge beginselen, die hij op school leert, en de werkelijkheid in de maatschappij. Hij weet dat het vaderland erop wacht om zijn kennis te gebruiken, dat hij steeds de gelegenheid zal krijgen om deze in het latere leven toe te passen.

Ook buiten de school organiseren de organisaties bijeenkomsten, waar belangrijke en interessante problemen worden besproken. Bijvoorbeeld over grote ontdekkingen in de wetenschap, over het bestuderen van de belangrijkste wetten van dit of dat natuurverschijnsel. Zodoende maken de scholieren zich vertrouwd met het leven van grote geleerden, ontdekkingsreizigers, uitvinders, staatsmannen enz. Verder houden zij opvoeringen en samenkomsten, waar gemeenschappelijk de gelezen boeken worden besproken, gezamenlijk de bioscoop wordt bezocht enz. In de scholen worden samenkomsten gehouden met schrijvers, geleerden, met helden van de socialistische arbeid enz. Afbeeldingen daarvan zien wij vaak in het prachtige geïllustreerde maandblad „De Sowjet-Unie”.

Hier zien wij duidelijk het werk dat de massale jeugdorganisaties in de school verrichten. Al ditgene draagt er ongetwijfeld toe bij, om diepe belangstelling voor het geheel der wetenschap en kunst bij de schooljeugd te wekken. Elk initiatief komt tot zijn recht en de Sowjetkinderen beschikken over alle materiële middelen om het verlangde te verwezenlijken.

Door het opwekken van de belangstelling ontstaat bij de kinderen leergierigheid en het verlangen om grondig door te dringen in de afzonderlijke gebieden, die hun bijzondere belangstelling hebben. De resultaten zijn dan ook overweldigend, en de Sowjet-leerkrachten zien dat daardoor de resultaten van het onderwijs steeds beter worden.

De onderwijzers moeten steeds aan hun verdere ontwikkeling werken en zij krijgen daarvoor alle gelegenheid. De staat en het volk vertrouwen aan de onderwijzers de kinderen toe, dat wil zeggen: mensen op een leeftijd, waarop zij het vatbaarst zijn voor invloeden, zoals Kalinin zegt ³⁾. Dat is een ontzaglijk vertrouwen, dat de onderwijskrachten een grote verantwoordelijkheid oplegt. Wanneer bereikt wordt, dat de leerlingen hun schooljaren hun hele leven lang als gelukkige jaren in herinnering houden, dan is dat een goed teken. Dat lijkt me, zegt Kalinin ⁴⁾, het belangrijkste wat men van een leerkracht moet verlangen.

Wij willen hierbij nog op twee vragen ingaan, die vaak gesteld worden. De eerste is: Op welke leeftijd beginnen de Sowjet-kinderen met het vormen van een dergelijk collectief?

Reeds vóór hun zevende jaar, waarop de schoolplicht begint. In de kleuterklassen en kindertehuizen wordt het gezamenlijk werken op elk terrein in toepassing gebracht. De leerkrachten zorgen ervoor, dat de kinderen zo vroeg mogelijk in alle werkzaamheden worden betrokken; ook de ouders worden daartoe aangespoord, o.a. door lezingen voor de radio. Zo helpen de kinderen elkaar bij het uit- en aankleden, het opruimen van speelgoed, het tafeldekken, wegbergen der leermiddelen enz. Niemand blijft daarin achter.

Ook wat gezamenlijk als klas gedaan kan worden, werkt daartoe mee. Het is begrijpelijk dat de grote nationale feestdagen, bijv. de 7e November, gemeenschappelijk voorbereid en gevierd worden.

Het is de plicht van de leerkrachten, om de kinderen zo op te voeden, dat zij van de eerste schooldag af hun kameraadjes behulpzaam zijn. In de klas zelf zorgen de kinderen voor het schoonhouden van het lokaal, houden zij boek van de verzuimen, cijfers en huiswerk. Zij beheren zelf de bibliotheek en verzorgen de schooluitvoeringen. Als zij in de derde klas zitten worden zij meestal lid van de pionieren, die dan verder meehelpen om het gemeenschappelijk leven en werken der kinderen te verrijken.

³⁾ „Over Communistische Opvoeding”, blz. 56.

⁴⁾ Idem, blz. 46.

Daarbij doet zich dan de tweede vraag voor: hoe gaat het nu met het naast elkaar bestaan en werken van de schoolklassen en de jonge pionieren (en ook van de komsomolsen, als de leerlingen 14 jaar zijn)?

De praktijk heeft uitgewezen, dat er geen naast elkaar werken voorkomt. Het werk grijpt volkomen in elkaar.

De klasse-onderwijzer ontwerpt en organiseert klasse-bijeen-

Lesrooster van een zevenjarige school (1950/51)								
Vakken	Wekelijkse aantal lessen, dat in iedere klas wordt gegeven							Totaal aantal uren per vak gedurende de gehele cursus
	1e	2e	3e	4e	5e	6e	7e	
Russische taal en lezen	15*	14*	15*	8	10	8	6	2.508
Rekenen	6	7	6	7	7	2	—	1.155
Algebra, meetkunde	—	—	—	—	—	5	6	362
Biologie	—	—	—	2(3)**	2	3	2	314
Geschiedenis	—	—	—	3	2	3(2)	2	314
Grondwet v.d. S.U.	—	—	—	—	—	—	2	66
Aardrijkskunde . . .	—	—	—	3(2)	3	2(3)	2(3)	346
Natuurkunde	—	—	—	—	—	2	3	165
Scheikunde	—	—	—	—	—	—	3(2)	83
Vreemde talen . . .	—	—	—	—	4	4	3	363
Licham. opvoeding	1	1	2	2	2	2	2	396
Tekenen	1	1	1	1	1	1	—	198
Technisch tekenen	—	—	—	—	—	—	1	33
Zingen	1	1	1	1	—	—	—	132
Totaal	24	24	25	27	31	32	32	6.435

— Een lesuur = 45 min.
 De school begint in de gehele S.U. op 1 September. Tot de 1ste klasse worden de kinderen toegelaten, die in het lopende schooljaar 8 jaar worden.
 Het schooljaar is verdeeld in 4 termijnen:
 Van 1 Sept. tot 5 Nov. (7 Nov. nat. feestdag).
 " 9 Nov. " 29 Dec.
 " 13 Jan. " 23 Maart.
 " 1 Apr. " 20 Mei in de eerste 3 klassen en tot 5 Juni in de volgende klassen.
 Er zijn 3 vacaties: 2 weken in de winter.
 8 dagen in de lente.
 bijna 3 maanden in de zomer.

* inbegrepen 2 uur schoonschrijven.
 ** tussen haakjes het aantal uren in het 2e halfjaar.

komsten, waarin alle vragen die het onderwijs en huiswerk betreffen, worden besproken. Daarin worden o.a. onderwerpen behandeld, die de dagindeling, het lezen van een boek, het uitgeven van de klasse- of schoolwandkrant betreffen. Al het overige kan dan de jeugdorganisatie doen.

Sportwedstrijden, uitstapjes enz. worden allemaal door het initiatief van de kinderen verzorgd. Natuurlijk wordt alles met de onderwijskrachten besproken, die zulke initiatieven onder-

steunen, waarbij ook de ouders of bedrijven worden ingeschakeld.

Een belangrijk deel van het geleerde bestaat ook in het polytechnische onderwijs. Ook daarin komt de grote verbondenheid van de school met de Sowjet-maatschappij tot uitdrukking. Wat is dit en hoe wordt dit toegepast? Poly is afgeleid van het Griekse: poly, dat veel betekent. Onder poly-techniek verstaat men het gezamenlijke technische kunnen en weten, in algemene vorm. Zonder een hoog ontwikkelde techniek is de socialistische maatschappij onbestaanbaar. Naar gelang van de leeftijd, het opnemingsvermogen en de verkregen kennis bestaat dit deel van het onderwijs daarin, dat de stadsjeugd met de voornaamste processen van het moderne bedrijf bekend wordt gemaakt en ook reeds in de hogere klassen enige praktische vaardigheid op technisch gebied verkrijgt — de stadsjeugd, omdat in de grote steden de reuzebedrijven van de socialistische staat zijn gevestigd. De dorpsjeugd, waarvan de ouders werkzaam zijn op de kolchozen of sowchozen, krijgt de technische ontwikkeling op het terrein van de productie in de landbouw, maakt kennis met de vele landbouwmachines, laboratoria, moderne stallen, zuivelfabrieken, landbouwmethoden enz.

Deze kennis maakt een onderdeel uit van de lessen in biologie, natuur- en scheikunde, aardrijkskunde, tekenen, enz. Terwijl de scholieren praktisch werkzaam zijn in de laboratoria, werkplaatsen, proef- en schooltuinen, enz., die aan alle Sowjetscholen zijn verbonden, en die dan ook de bewondering opwekten van de Engelse onderwijsdelegatie, die onlangs de Sowjet-Unie bezocht.

Regelmatig worden excursies gehouden naar fabrieken en ook naar de vele polytechnische musea, die er in de Sowjet-Unie zijn. De oudere leerlingen nemen al in de schooltijd deel aan verschillende soorten productieve arbeid op de kolchozen bij het werk in de groentetuin, en in de schooltuinen. Zij helpen bij de aanleg van electrificatie of radio. Dit alles is volkomen vrijwillig.

Op de algemeen vormende school krijgen de leerlingen geen opleiding voor een bepaald beroep: dit gebeurt op de vakscholen, die bezocht worden na het aflopen van de verplichte zevenjarige school.

Toch zijn de Sowjet-paedagogen van mening, dat de jeugd op grond van de algemene- en polytechnische opvoeding, verkregen op de middelbare scholen (de laatste drie klassen van de zevenjarige school worden reeds tot het onvolledig middelbaar onderwijs gerekend, terwijl de tienjarige school, waar dus nog drie klassen bijkomen, de volledige middelbare school bevat), gemakkelijk haar voorkeur voor een bepaalde productietak kan bepalen. De beroepskeuze wordt daardoor veel gemakkelijker, aangezien de scholieren het werk reeds praktisch hebben leren kennen.

Van buitengewoon groot belang is, dat de Sowjet-leerkrach-

ten jarenlange verbinding met hun leerlingen aanhouden. Als regel zet de jeugd na het verlaten van de school haar ontwikkeling voort met schriftelijke- en avondlessen, ondanks het feit, dat zij dan in het beroepsleven werkzaam is. Ja, velen gaan dan verder studeren, waarvoor het bedrijf hen in de gelegenheid stelt, want dat is in het belang van de socialistische opbouw, dus van de gemeenschap.

Voor de Sowjet-jeugd staan alle deuren van de wetenschap open, en zij maakt gebruik van deze mogelijkheden zoals geen ander land dit laat zien.

Om ieder misverstand te voorkomen, wijzen wij er nog op, dat er voor de g e h e l e Sowjet-Unie één en hetzelfde leerplan bestaat, dus zowel voor de stads- als voor de dorpsscholen. Ook de boeken zijn voor beide soorten precies dezelfde. Natuurlijk wordt rekening gehouden met de kenmerken, die tot nu toe deze kinderen van elkaar onderscheiden. Op het dorp is vanzelfsprekend meer belangstelling voor datgene, wat op de kolchozen gebeurt, dan in de stad. Dus is de landbouwkennis op het platteland meer met het onderwijs verbonden. In de laatste tijd verandert in de Sowjet-Unie het werk in de landbouw tot een soort industriële arbeid, door de zich steeds meer ontwikkelende mechanisatie en electrificatie van het arbeidsproces.

Deze korte opsomming laat duidelijk de grote verbondenheid van het onderwijs in de Sowjet-Unie met de Sowjet-maatschappij zien.

De grote allesomvattende zorg van de staat voor het onderwijs is in een socialistische maatschappij een eerst voorwaarde. De stormachtige ontwikkeling, die de Sowjet-Unie thans doormaakt, is zonder goed onderwijs ondenkbaar. Ook op het terrein van het hoger onderwijs zien wij dezelfde ontwikkeling, die wij voor het gewone onderwijs hebben geschetst.

Op het gebied van het onderwijs is de Sowjet-Unie het voorbeeld voor de zich naar het socialisme ontwikkelende volksdemocratische landen; op grote schaal worden de ervaringen uitgewisseld.

Nooit tevoren heeft zich in de geschiedenis het feit voorgedaan, dat een geheel volk op deze wijze aan zijn ontwikkeling werkt. Eerst de socialistische maatschappij laat zien, dat de weg naar werkelijke beschaving voor allen openstaat.

G: v. PRAAG

EEN ARBEIDERSVROUW STUDEERT

X

Waarde Kameraden,

In de vorige brief hebben we een aantal vraagstukken behandeld van de eerste paragraaf van Hoofdstuk II. Het eerste wat je opvalt bij de bestudering van paragraaf 2 is de grote aandacht die wordt geschonken aan de betekenis van de pers.

In het Mei-nummer van ons tijdschrift heeft ptg. J. de Louw hier reeds op gewezen. Ik kan dus hierover thans kort zijn, alhoewel ik nog een enkele opmerking wil maken, omdat over de rol van de krant m.i. nog geen volledige klaarheid in de partij bestaat.

De versterking van de partij, d.w.z. de versterking van de banden van onze partij met de massa, waardoor we de mogelijkheden vergroten om de massa's daadwerkelijk in strijd te kunnen brengen, kan en moet geschieden via de krant. Zowel door middel van de inhoud (denk b.v. alleen eens aan de gewelddige mogelijkheden die er schuilen in een goed gebruik van de rubriek „Kameraad, wat denk je ervan?“) als door de opvoering der colportage en verbetering der werving zullen we dit moeten doen.

Een zeer groot gedeelte van deze paragraaf is verder gewijd aan „Wat te doen?“, het boek waarmee Lenin de theorieën der economen volledig weerlegde en waarin hij tevens de ideologische grondslagen van de Marxistische partij uiteenzette.

Van buitengewoon groot belang is hierbij datgene wat Lenin heeft geschreven over de betekenis van de theorie. Hier vinden we ook die bekende uitspraak:

„Zonder revolutionnaire theorie kan er ook geen revolutionnaire beweging/bestaan. . . . Alleen zulk een partij kan in de strijd voorgaan, die zelf door de verst ontwikkelde theorie geleid wordt.“

Deze uitspraak onderstreept de eenheid van theorie en praktijk. Ze laat de theorie zien als leidraad tot handelen. (Jullie hebt natuurlijk allen het artikel van Mao Tse-toeng „Over de praktijk“ bestudeerd, dat werd gepubliceerd in de nummers Mei en Juni van Politiek en Cultuur. Hierin is dit vraagstuk van theorie en praktijk uitvoerig en zeer duidelijk uiteengezet).

Ik zou het nog even willen hebben over de onderschatting van de theorie die je in de partij nog wel eens tegenkomt. Ook wij hebben vulgair-„practici“ (zoals Mao ze noemt) in de partij. Kameraden, die trouw aan de beweging, iedere avond op stap zijn om hun partijwerk te verrichten. Partijgenoten wien geen werk te veel is. Die uitsluitend teren op hun grote en nuttige praktische ervaring. Deze kameraden zijn er meestal niet toe te bewegen zich in onze theorie te verdiepen. „Laat mij maar praktisch werken“, zeggen ze dan, „met dat getheoretiseer schiet je niks op“.

Natuurlijk menen deze partijgenoten het goed, maar toch doen ze het fout. Wanneer je je uitsluitend bezighoudt met het praktische werk zul je ook steeds maar alleen de beperkte omvang zien van het werkterrein waarin je je beweegt. Je mist echter het overzicht over het geheel en daardoor ook het

perspectief van het einddoel (het socialisme) en de zekerheid van de eindoverwinning.

Wanneer je je alleen bezighoudt met praktisch werk zul je ook minder gehard zijn tegen moeilijkheden en teleurstellingen, die je nu eenmaal overal vindt. Denk b.v. eens aan de toezeggingen die je door partijgenoten worden gedaan en die om de een of andere reden niet worden nagekomen; aan een minder goed bezochte bijeenkomst waarvoor je toch veel voorbereidend werk hebt verricht; aan een verkiezingsuitslag, die minder gunstig uitvalt dan je verwacht had enz.

Kameraden, die zich niet om de theorie bekommeren, zullen extra moeilijkheden ondervinden bij het begrijpen van de politieke lijn van de Partij en de tactische wendingen die de Partij maakt, terwijl ze deze hoofdkoers volgt. Zij zullen met minder innerlijke overtuiging, zekerheid en enthousiasme hun werk aanpakken en minder resultaten behalen.

Daar komt bij dat wij allen steeds zullen moeten trachten, de politieke lijn van onze Partij in iedere situatie zelfstandig toe te passen, zodat we leiding kunnen geven, waar en wanneer dat mogelijk is.

Maar hoe zouden wij dat kunnen, wanneer we niet juist aan de hand van die politieke lijn, op basis van onze theorie, de situatie waarin we ons bevinden, kunnen ontleden en daarnaar handelen?

Vooraf in de huidige tijd is het ons eigen maken van onze theorie meer dan ooit noodzakelijk. Steeds meer mensen keren zich af van Amerika en zijn koers op de 3e wereldoorlog. Zij wensen vrede en welvaart. De Partij zal deze massa's leiding dienen te geven en al deze krachten verenigen voor de vrede, voor nationale onafhankelijkheid, voor de handhaving van de grondwettelijke vrijheden.

In zo'n tijd is het dubbel noodzakelijk, te leren van de ervaring van de bolsjewiki, die de Russische miljoenenmassa's in beweging brachten voor vrede en brood, en ze daarna naar het socialisme leidden. In de eerste plaats zullen onze kameraden, die bestuursfuncties innemen, aandacht moeten schenken aan hun eigen theoretische scholing, terwijl ze daarnaast zullen moeten trachten zoveel mogelijk leden tot studie (hetzij in groepsverband, hetzij zelfstandig) te bewegen.

Daarstraks heb ik iets geschreven over het einddoel van onze strijd en ook daarover zegt deze paragraaf nog iets zeer belangrijks, n.l. dat de weg naar het einddoel gaat langs verschillende etappes. D.w.z. het zijn frasen, die de arbeidersbeweging geen stap vooruit helpen, wanneer je zonder meer oproept tot de strijd voor het socialisme. (In ons land wordt dit laatste bewust gedaan door de lieden van „De Vlam”, waarbij ze met socialisme dan nog het nationaal-socialisme van Tito bedoelen).

In dit verband las ik op blz. 42 iets waaruit je weer eens opnieuw duidelijk wordt hoe belangrijk voor ons en onze strijd de ervaringen van de bolsjewiki zijn en wel:

„Het einddoel van de partij is de omverwerping van het kapitalisme en het instellen van het socialisme.

Het naastbijliggende doel is de omverwerping van het tsarisme en het instellen van een democratische orde.

En daar de omverwerping van het kapitalisme niet mogelijk is zonder de daaraan voorafgaande omverwerping van het tsarisme ligt de voor naamste taak van de partij op het gegeven moment hierin, om de arbeidersklasse, het gehele volk te verheffen tot de strijd tegen het tsarisme,

een revolutionnaire volksbeweging tegen het tsarisme te ontplooiën en het tsarisme als eerste en ernstigste hinderpaal op de weg naar het socialisme ten val te brengen."

Zo was de situatie en dat was de taak van de Partij in het Rusland van rond 1900. Wanneer we kijken naar de situatie in ons land op dit moment, dan geldt het bovenstaande citaat letterlijk voor ons wanneer we het woord *tsarisme* vervangen door *oorlogsstokers*.

In ons land vormen de oorlogsstokers thans de eerste en voornaamste hinderpaal op de weg naar het socialisme. Daarom zal het de taak zijn van onze Partij tegen hen de arbeidersklasse en het gehele volk in beweging te brengen.

Door het handhaven van de vrede zullen we de oorlogsstokers verslaan, de invloed der Amerikaanse imperialisten terugdringen en de beste voorwaarden scheppen voor de herwinning van onze nationale zelfstandigheid en de instelling van een democratische regering.

Dat wil dus zeggen dat de strijd voor de vrede een revolutionnaire strijd is die in feite de thans noodzakelijke etappe is in de strijd voor het socialisme.

Ik meen dat vele partijgenoten de strijd voor de vrede niet als zodanig zien. Vandaar vaak de onverschilligheid tegenover, of de te geringe ondersteuning van, het vredeswerk. Daarom vond ik dit citaat uit paragraaf 2 zo treffend, omdat het ons nog eens goed laat zien dat de strijd voor de vrede van zó'n geweldige betekenis is, dat wij daaraan al onze energie moeten geven.

Uit paragraaf 3 zou ik naast datgene wat in een vorige brief al over het lidmaatschap is gezegd, nog een enkele opmerking willen maken over Trotzki. Als onze tegenstanders de figuur van Trotzki beschrijven, dan doen ze dat steeds zó alsof Trotzki degene is geweest die samen met Lenin de October-revolutie heeft voorbereid en geleid. In geuren en kleuren wordt ons dan wijs-gemaakt hoe goed Lenin en Trotzki wel samenwerkten. Wat een bolsjewiek die Trotzki toch eigenlijk wel was.

De werkelijkheid was geheel anders. We zien in deze paragraaf hoe Trotzki in 1903 reeds bij het eerste belangrijke vraagstuk in de Russische arbeidersbeweging (de kwestie van de bepalingen van het lidmaatschap die beslissend waren voor het revolutionnaire karakter van de Partij!) niet naast, maar lijnrecht tegenover Lenin en de bolsjewiki stond.

Ongetwijfeld zullen we in latere hoofdstukken nog meerdere malen de figuur van Trotzki tegenkomen, maar ik vond het toch de moeite waard om jullie te wijzen op zijn eerste, openlijk partijvijandige optreden.

Tot de volgende keer.

Julie RIA.

De strijd voor de vrede, en de film in Nederland

IN het April-nummer van „Politiek en Cultuur” hebben wij in een artikel van G. Alexandrow kunnen lezen, hoe het kamp van vrede, democratie en socialisme, geleid door de Sowjet-Unie, de film gebruikt om de vrede te verdedigen en de strijd voor een betere maatschappij en voor de opbouw van het socialisme te voeren. Alexandrow beschreef eveneens, hoe het imperialistische kamp, het kamp van oorlog en afbraak der democratie, de film gebruikt om te trachten die volkeren, die het nog bereiken kan, in een derde wereldoorlog te jagen. Hier gaat Hollywood voorop, gevolgd door een reeks knechten in de kapitalistische en afhankelijke landen.

De heerschappij der imperialisten in de kapitalistische, afhankelijke en koloniale landen houdt natuurlijk niet in, dat men daar, ook op het gebied van de film, geen strijd voor vrede, democratie en vernietiging van het kapitalisme kan voeren.

Denken wij allereerst aan de korte films, die in Italië en Frankrijk onder leiding van de Communistische Partij in de laatste tijd gemaakt zijn, zoals de Franse film over de verjaardag van kam. Stalin en de Italiaanse film over de strijd van de boeren in Zuid-Italië. Zelfs in de Verenigde Staten is zo'n korte film tot stand gekomen: „De tien van Hollywood” (over de door de zg. commissie tegen on-Amerikaanse activiteit in de gevangenis geworpen tien vooruitstrevende Hollywoodse regisseurs en scenario-schrijvers).

In de tweede plaats krijgen in de kapitalistische landen onder de druk van de arbeidersklasse vooruitstrevende regisseurs (in Frankrijk bijvoorbeeld Louis Daquin, in Italië bijv. de Sica) soms de gelegenheid vooruitstrevende ideeën in hun films te verwerken. Zo heeft Daquin nu pas *Schipper naast God*, naar de roman van de Nederlandse schrijver Jan de Hartog, voltooid. Denken wij voorts aan een film als de Sica's *De fietsendieven*. Wij mogen echter nooit uit het oog verliezen, dat zulke films, die stellig onze volledige steun en aandacht verdienen, nimmer de gehele werkelijkheid tot hun recht kunnen laten komen: nooit de strijd tegen het kapitalisme, het verval van het kapitalisme en de uitweg uit het kapitalisme geheel duidelijk en ondubbelzinnig in het licht kunnen stellen. Ook deze films worden immers vervaardigd onder het oppertoezicht der groot-kapitalisten, wier hoogste „boss” Wallstreet is. *Niettemin zijn zulke films, zoals de Sowjet-regisseur Kalatozow zegt, „partizanen in onze gemeenschappelijke strijd” voor een betere wereld.*

In de derde plaats verricht de arbeidersbeweging, onder leiding van onze partij, in vele kapitalistische en afhankelijke landen uitstekend werk door de vertoning van vooruitstrevende films aan het werkende volk, speciaal films uit de Sowjet-Unie en thans ook uit de volksdemocratische landen.

Twee andere hoogst belangrijke sectoren, waarbinnen hier onder kapitalistische verhoudingen de strijd voor vrede en democratie gevoerd kan worden zijn: de *filmcensuur* en de *filmcritiek*.

Wat doen wij in Nederland?

De imperialisten pogen met hun films ons volk te vergiftigen. In hun speelfilms (voornamelijk uit Hollywood) en hun filmjournals verheerlijken zij het amerikanisme, propageren leugenachtige opvattingen over maatschappij en mensen, belasteren het socialistisch deel van de wereld, kortom trachten in elk opzicht oppervlakkigheid, volksverdomming en oorlogsgeest te zaaien.

De Nederlandse filmproductie is geheel in handen hetzij van kapitalisten hetzij van hen, die hun opdrachten van kapitalisten of van de Nederlandse regering, wat op hetzelfde neerkomt, plegen te ontvangen. De enige uitzondering vormen sommige amateurs. De grote Nederlandse filmer Joris Ivens werkt in het buitenland in diverse volksdemocratische collectieven. Hij kan helaas op het ogenblik niet als vertegenwoordiger van een Nederlandse filmkunst gelden; wel is hij de beste vertegenwoordiger uit een bloeiperiode van onze filmkunst in het verleden en hij houdt de beste Nederlandse tradities hoog, doch het gaat niet aan, om bijvoorbeeld een geheel volgens volksdemocratische beginselen in Tsjechoslowakije opgenomen film over het leven in Tsjechoslowakije, een Nederlandse film te noemen, omdat Ivens mede leiding heeft gegeven aan het collectief.

Wij moeten ons de vraag stellen, hoe het komt, dat er — afgezien van Ivens — in Nederland nog geen beroepsfilmers zijn of waren, die, zoals o.a. de dappere tien van Hollywood, openlijk de strijd tegen het kapitalisme durfden aan te binden. Het antwoord moet luiden, dat wij onze filmers nog niet bereikt hebben, hen onvoldoende voorgelicht en overtuigd hebben.

Er zijn ook in ons land filmers, die hebben begrepen, dat het kapitalisme hun geen gelegenheid tot ontplooiing biedt. Maar wij moeten concreet — en niet alleen door hun mee te delen, dat zij offers zullen moeten brengen — met hen spreken over de mogelijkheden van strijd tegen het kapitalisme door middel van de film. Het is noodzakelijk, met hen niet alleen de discussie op te nemen over de Hollywoodse kitsch en de doortrapte oorlogspropaganda maar ook met hen de discussie te openen over *formalisme* (vormverheerlijking, vlucht uit de werkelijkheid door aan de buitenkant van de gebeurtenissen te blijven) en over *cosmopolitisme* (zg. wereldburgerschap in de kunst, hetgeen echter neerkomt op onderwerping aan een heersende imperialistische klik, in onze tijd Wall-street, en op vernietiging van de nationale waarden).

De Nederlandse filmkunst, voor zover wij daarvan op het ogenblik mogen spreken, levert geen gangsterfilms of andere rommel à la Hollywood op. Het is waar, dat de Nederlandse filmjournals zich meer en meer te buiten gaan aan openlijke oorlogspropaganda, maar de meer zelfstandig of in kleine productiegroepen werkende Nederlandse cineasten doen dit bij ons weten gelukkig niet. Integendeel: buiten hun films, in hun vrije tijd, voeren ook verscheidene van deze cineasten strijd voor de vrede, schouder aan schouder met de arbeidersklasse en ieder, die voor de vrede is.

De gebreken van de Nederlandse filmkunst liggen dan ook niet op het terrein van verheerlijking van gangsterdom, fascisme of oorlogspropaganda, maar op dat van het formalisme en het cosmopolitisme, een nasleep

van de historische ontwikkeling van de Nederlandse filmkunst, die teruggaat tot vóór de filmliga-periode.

De aard, zowel van formalisme als van cosmopolitisme, brengt mee, dat zij tenslotte toch uitmonden of dreigen uit te monden in openlijke propaganda tegen het werkende volk, openlijk Amerikanisme en openlijke oorlogsophitsing.

Hierover dienen wij m.i. met de Nederlandse filmkunstenaars te discussiëren. Wij moeten hun duidelijk aantonen, dat kunst aan klasse gebonden is en moeten hun ook de beslissende betekenis voor ogen stellen van het socialistisch realisme (het weergeven van de werkelijkheid onder socialistische verhoudingen en van uit het standpunt van de arbeidersklasse).

Natuurlijk houdt dit niet in, dat wij van hen zouden mogen verlangen, dat zij spoorlags „100%-revolutionnaire” films gaan maken. Maar wij menen, dat wij door gedachtenwisseling op grond van de onweerlegbare feiten de geheel verkeerde indruk kunnen wegnemen, die onze filmers soms hebben aangaande vooruitstrevend filmwerk. Wij menen, dat de Nederlandse filmers overtuigd kunnen en moeten worden van de onjuistheid van theorieën zoals deze, dat er een kunst mogelijk is, die los van de maatschappij en haar conflicten zou staan of een filmkunst, waarvan het wezen begrepen zou zijn in „de juiste toepassing van filmvormwetten of andere vormeigenaardigheden.”

Geen onderschatting van de film!

Lenin's uitspraak, dat film onze belangrijkste kunst is (nl. van de revolutionnaire arbeidersklasse), geldt ook vandaag de dag en geldt ook voor ons land. De kunst, die voor de massa's het meest toegankelijk is, is de film.

Naast de pers is de film het machtigste middel voor de massa-propaganda. De klassevijand beseft dit eveneens heel goed en windt er geen doekjes om. Tegelijkertijd propageert en steunt hij echter, hetzij bedekt of openlijk, ten eerste theorieën, die *verachting* voor de film tot gevolg hebben. Een reeks burgerlijke filmtheoretici stelt zich op het standpunt, dat de film nooit veel meer dan een kijkspul kan zijn en daarmee „rechtvaardigt” de bourgeoisie de door haar gepleegde volksvergiftiging door middel van de film.

Een tweede burgerlijke theorie, die eveneens door de imperialisten aangemoedigd wordt, is even gevaarlijk. In deze theorie is men in zover geweken voor de feiten, dat de film wel als een kunst erkend wordt, maar men haast zich eraan toe te voegen, dat het wezen van deze kunst gelegen is in een vormenspel van bewegingen en kleuren. Met behulp van dit formalisme worden dan films bestreden, die op een hoog artistiek plan de werkelijkheid weergeven in haar ontwikkeling en dus uiteraard partij kiezen tegen het kapitalisme en vóór het socialisme. En voorts: met behulp van dezelfde theorie worden reactionnaire, zelfs openlijk fascistische producten in verdediging genomen. Op het rythme, het vormenspel komt het immers aan! Dezelfde theoreticus — Menno ter Braak —, die alleen echt geestdriftig kon worden over de „absolute film” (de film, die slechts uit lijnen, cirkels, spiralen enz., zogenaamde abstracte

figuren, is samengesteld), wees Hitler af omdat..... „Mein Kampf” zo slecht geschreven was. Als Hitler een beetje beter had kunnen schrijven, zou ter Braak er dus over gedacht kunnen hebben, zijn zijde te kiezen!

Ook onze rijen zijn nog niet geheel gezuiverd van de burgerlijke theorieën over de film en daaruit vloeit zowel een onderschatting van de film voort als een soms oppervlakkige behandeling van vraagstukken, die de film betreffen.

Wij moeten echter enerzijds de discussie met de beroepsfilmers opnemen, anderzijds zoeken naar mogelijkheden om korte, vooruitstrevende films te *produceren*, al zou het voorlopig maar zijn met de medewerking van sommige amateurs. Het mag evenwel niet bij amateurs blijven: niet alleen Italië en Frankrijk maar ook Engeland en Amerika bewijzen, dat vooruitstrevende beroepsfilmers voor de zaak der verdediging van vrede en democratie te winnen zijn.

Het leven van het werkende volk op waarlijk realistische wijze uit te beelden, de strijd en de successen van het werkende volk weer te geven, de groeiende betekenis van de vredesbeweging in Nederland, de vredeswil van het *gehele* Nederlandse volk tot uitdrukking brengen: dat is de taak, die de filmers zich kunnen gaan stellen, maar daartoe moeten zij eerst diep doordrongen zijn van het belang hiervan en van hun eigen mogelijkheden en hun eigen kracht.

J. DE LEEUWE.

Er zijn twee toetsstenen in de kunst- en literatuurkritiek. De ene is van politieke aard: Alles wat de nationale solidariteit bevordert, wat terugglijden tegenwerkt, wat de vooruitgang helpt, is goed; en alles wat de tegenovergestelde uitwerking heeft is slecht. Voor sectarisme is in onze literatuur- en kunstkritiek geen plaats. Wij moeten stevig vasthouden aan onze beginselen en ons standpunt, en alles wat anti-nationaal is, wat zich tegen de wetenschap richt, wat tegen de belangen van de massa indruist, wat anti-communistisch is, moet genadeloos gecritiseerd worden. Wat de vorm betreft, is alles wat artistiek beter is, wat sterkere elementen van schoonheid bevat, goed, en altijd beter dan iets anders, dat artistiek van minder gehalte en minder goed gemaakt is. In onze kritiek moeten wij speelruimte laten voor de vrije wedijver van verschillende scholen van creatieve kunst, maar rechtvaardige kritiek uitoefenen aan de hand van bepaalde toetsstenen.

MAO TSE-TOENG

(„Aan de kunstenaars en schrijvers van China”, een rede uitgesproken in 1942 te Jenan).

Boekbespreking

Een machtig wapen

M. I. Kalinin:
„Over Communistische Opvoeding”
(Uitg. Pegasus - Amsterdam 1951,
303 blz.).

DE uitgave van de vertaling van een keuze uit de redevoeringen en artikelen van Michajl Iwanowitsj Kalinin, zodat deze thans ook toegankelijk zijn voor de Nederlandse arbeidersklasse, is een buitengewoon belangrijke gebeurtenis.

De in dit werk opgenomen stukken over communistische opvoeding, strekken zich uit over een tijdvak van bijna twintig jaren, namelijk van 11 Maart 1926 tot 23 November 1945. Kalinin, die in 1875 als boerenzoon op het Russische platteland was geboren, stond in de volle kracht van zijn leven, toen hij zijn rede hield, waarmee het boek opent. Op 3 Juni 1946 stierf hij. Tot in hoge ouderdom behield hij zijn volle werkkraft en zijn laatste redevoering in dit boek opgenomen, een half jaar voor zijn overlijden, was, zoals veel in dit boek, aan de jeugd gewijd.

Zelden is er in de marxistische-leninistische literatuur een werk verschenen, dat zo geschikt is om ons in te leiden en aan te sporen om aan de nooit-eindigende zelfstudie van de marxistische wetenschap te beginnen. Bovendien is dit boek geschreven in voor ieder bevattelijke woorden en de daarin gegeven voorbeelden zijn ontleend aan het alledaagse leven. Wij voelen direct bij het lezen, dat alles wat wordt gezegd, geheel gebaseerd is op een rijke ervaring en een grote, alles omvattende menselijkheid. Een boek, dat spreekt van een grote, begrijpende mensenkennis, vol kostelijke humor, zoals het gewone leven dan ook vaak is.

Het is ook 'n levensblij boek, dat ons kan opbeuren bij een onvermijdelijke tegenslag. Daarbij verheldert 't steeds ons inzicht en geeft de zekerheid der uiteindelijke overwinning. Het laat ons tevens de hoge moraal zien van de nieuwe, socialistische mens, die niets menselijks vreemd is.

Het is een rijk boek, een vreugde om te bezitten en telkens opnieuw te lezen. Het is een machtig wapen in de strijd.

REEDS op twintigjarige leeftijd werd Kalinin lid van de eerste illegale marxistische kringen te Petersburg, in het toenmalige tsaristische Rusland. In 1896 al kwam hij in aanraking met Lenin. In 1912 werd hij lid van het Centraal Comité van de Bolsjewistische Partij. Toen hij in 1916 werd gearresteerd, werd hij voor de veertiende maal naar Siberië verbannen.

In Maart 1919 werd hij gekozen tot voorzitter van het algemene Russische uitvoerende comité, een functie, (later voorzitter van het Presidium van de Opperste Raad der U.S.S.R. genoemd), die hij tot zijn dood heeft vervuld. Hij bekleedde dan ook de hoogste post in het Sowjet-staatsleven; daarom heeft zijn woord zulk een groot gezag en laat nog eens overduidelijk de betekenis van de uitgegeven artikelen en redevoeringen zien.

Van de dertig artikelen die het boek bevat, zijn niet minder dan twintig gewijd aan de jeugd. Toespraken tot de Leninistische Communistische Jeugdbond, tot de studenten, de leerlingen der middelbare scholen, meisjes, die uit 't Rode Leger en de oorlogsmarine gedemobiliseerd werden enz. Daarnaast verslagen van de redevoeringen en discussies, die Kalinin heeft gehouden op conferenties van onderwijzers, leraren, partijfunctionarissen, agitators en professoren.

Rijk en veelzijdig is de inhoud. Het werk handelt over organisatie en cultuur, school en leven, communistische opvoeding en moraal, agitatie en propaganda.

Steeds houdt Kalinin ons voor, dat men, om in de Partij goed te kunnen werken, om in deze heldhaftige arbeid, zoals hij zulks noemt, vreugde te scheppen, ten diepste overtuigd moet zijn van de juistheid en schoonheid der beginselen waarvoor wij strijden. Telkens komt hij er op terug, dat men

om anderen te boeien, zelf geestdriftig moet zijn.

Om daartoe te geraken is geestelijke ontwikkeling nodig, waarbij de lichamelijke zeker niet behoef en moet worden verwaarloosd. Sport staalt de mens. Maar het is een middel, geen einddoel, zeer zeker geen record-jagerij.

Is men werkelijk communist, dan blijft men tot zijn laatste uur jong. Kalinin was daar zelf het voorbeeld van. Ondanks een harde en moeilijke jeugd, een leven vol ontberingen en grote zorgen, bleef hij ononderbroken belangstellen in alles wat de strijd betrof, en hij hield zich, letterlijk tot zijn laatste dag, met de jeugd en haar problemen bezig.

Iets wat wij hier ook zo vaak horen is, vooral door hen die actief werkzaam zijn, dat zij geen tijd hebben om te lezen en aan eigen ontwikkeling te werken.

„Ikzelf heb het ook erg druk,” antwoordt daarop Kalinin, „maar niettemin vind ik tijd om te lezen. Niet alleen marxistische boeken, maar bovendien nieuw uitgekomen literaire werken.” Daarbij pleit hij niet voor boekenwijsheid zonder meer. Stalin heeft eens gezegd, dat de ergste fout die wij kunnen maken is, wanneer wij de formuleringen en oplossingen eens en voor altijd klaar hebben. De eerste voorwaarde voor theoretische studie is, dat men een vraagstuk doorgrondt, het begrijpt, maar niet dat men de een of andere stelling van buiten leert. En wanneer men zijn tijd goed indeelt, dan is hij zeer zeker ook toereikend voor de onontbeerlijke theoretische studie. Ook daarin wijst dit kostelijke boek ons de weg.

ZEGT Kalinin, dat het zich eigen maken van de marxistisch-leninistische theorie zo gemakkelijk is? Geenszins. Hij verklaarde, dat hij bij het lezen van de Geschiedenis der C.P.S.U. zeer geestdriftig was over de diepzinnige inhoud, de scherpe gedachtengang en de dikwijls eenvoudige vorm, maar dat hij zich toch het boek niet woordelijk meer kon herinneren.

Het komt er in hoofdzaak op aan, dat men de inhoud begrijpt.

Want wat betekent: het marxisme-leninisme volledig begrijpen? Wat moet men daaronder verstaan? Betekent dit, dat men woordelijk gereed-

liggende gevolgtrekkingen en formuleringen van buiten moet leren? Is het niet juist, dat men het wezen van het marxisme-leninisme doordringt, en zodoende het vermogen krijgt om zich van deze theorie te bedienen als een leidraad voor het handelen in het leven? Ja, zowel in het maatschappelijke en politieke als ook in het persoonlijke leven.

Wij moeten het marxisme-leninisme bestuderen als methode, een middel, dat ons dus in staat stelt om ons politiek, maatschappelijk en persoonlijk gedrag op de juiste wijze te bepalen. Kalinin is van mening, dat dit het machtigste wapen van de mens is in het praktische leven. Hij heeft het meermaals in dit boek over de toepassing van het marxisme-leninisme in de dagelijkse praktijk.

Telkens komt hij terug op dit andere geweldige boek, dat nog steeds in de gehele wereld waar communisten zijn, onophoudelijk diepgaand wordt bestudeerd, n.l. de „Geschiedenis van de C.P.S.U. (b)”. Oppervlakkig gezien, zegt Kalinin, is het heel populair geschreven, maar het verlangt van de lezer ingespannen arbeid. Hoe kan dit ook anders, waar alle grondslagen van het marxisme-leninisme daarin in beknopte vorm zijn neergelegd? Bij het lezen moet men over elke regel nadenken. Niet van buiten leren, maar nadenken, waarschuwt ons Kalinin. Het doel is toch, dat men leert het marxisme in de praktijk toe te passen. Vandaar ook de ijverige bestudering in de landen van de volksdemocratie en in de nog kapitalistische staten. Maar hoe moet men dat leren? Men moet dat leren aan de voorbeelden uit de geschiedenis, uit de ervaring, uit de praktijk, en wel door wederzijdse gedachten- en meningsuitwisseling. Niet geloven op gezag, niet iets zonder meer aanvaarden, maar discussiëren, ervaringen uitwisselen. Het gehele boek „Over Communistische Opvoeding” is daar een doorlopend, overtuigend bewijs van.

Wij hebben gepoogd, één zijde van dit rijke boek te belichten, om te laten zien, hoe veelzijdig en belangrijk dit werk is. Niemand die in de volle strijd staat, kan ontkomen aan het dwingend, overtuigende karakter van datgene wat naar voren wordt gebracht. Een magistrale verwezenlijking van de stelling, dat theorie en praktijk één zijn. Maar bovendien kan het weife-

lenden overtuigen van de juistheid van onze leer, niet in het minst door de eenvoudige en levendige spreektrant van Kalinin.

Een machtig wapen, noemden wij dit boek. Inderdaad, zo is het. Het belicht vele kanten van onze strijd. Deze korte bespreking, die slechts een enkel facet naar voren bracht, moge een aansporing zijn, om dit boek te bestuderen en ook te lezen in grote of kleine kring.

Geen strijder in de arbeidersbeweging kan dit boek ongelezen laten. Wie 't gelezen heeft, zal het schijnen of een nieuwe wereld voor hem opengaat.

TENSLOTTE enkele kritische opmerkingen over de Nederlandse uitgave. Het is jammer dat de vertaling blijk geeft van een zekere gekunsteldheid („lieden die zichzelf voor beter houden dan een ander”; „iemand zijn h o o g m o e d onder de neus wrijven”, i.p.v. het goed Nederlandse *verbeelding*; „uitwendig onderscheid ik me”, i.p.v. *uiterlijk*, enz.)

en dat ze verder hier en daar de sporen draagt van te haastig werk. Slordigheden, zoals: „M a a t s c h a p p i j van Lucht- en Gasbeveiliging”, i.p.v. *Vereniging* — „een gesprek met arbeiders of gewone partijgenoten”, i.p.v. *werkers* — „je gedachten, je beroep of je aansporing”, i.p.v. *oproep* —, en germanismen, zoals: „doorsneemens”, de „oorlog mag nog zulke mooie kanten a a n z i c h h e b b e n”, mogen in geen enkel boek voorkomen en zeker niet in een werk van Kalinin, die herhaaldelijk *gewezen* heeft op de noodzaak van een goed en doordacht gebruik van de moedertaal.

Hoewel het uiterlijk van 't boek over het algemeen prijzenswaardig is, is het verbazingwekkend dat op het titelblad elke vermelding van de uitgever vergeten werd. Ook hier dus weer een blijk van te haastig en daardoor slordig werk, waarvoor onze uitgeverij zich in de toekomst ten eerste dient te hoeden.

G. v. P.

De dorpszanger Li Joe Ts'ai

DE wetenschapsman heeft zo op het oog niet veel met een kunstenaar gemeen. En inderdaad naar hun uiterlijk lijken ze meer elkaars tegenpool. Maar naar het wezen van de zaak zijn ze elkaars geestverwanten. Want beiden zoeken ze naar de waarheid. Ware literatuur brengt ons nader tot de waarheid omtrent de mens, de maatschappij en de natuur. De schrijver scheidt het wezenlijke van het toevallige bij zijn speurtocht naar de waarheid.

Op welk een buitengewoon scherpe wijze is dit gebeurd in het prachtige boekje „De Dorpszanger Li Joe Ts'ai” van de Chinese schrijver Tsjaio Sjoeli! Met welk een waarheidsliefde, die tegelijk een grote liefde is voor de eenvoudige werkende mensen, schildert hij de klassenstrijd op het platteland van China. De roman speelt in een dorp tijdens de anti-Japanse oorlog, waar het volk onder leiding van de Communistische Partij de macht reeds in handen heeft genomen. Al diegenen, die onder de druk van de vijandige propaganda meedoen aan het gegoochel met de woorden demo-

cratie en dictatuur, zouden goed doen dit boekje eens te lezen. Want hier wordt ons helder voor ogen gesteld met welke sluwe en gemene middelen de onttroonde landheren en hun aanhangers de eenvoudige boeren belagen!

Over vele bestuurshandigheden beschikken deze heren. Ze speculeren op het „ingeboren” ontzag van de arme boeren, dat stevig verankerd ligt in een traditie van tientallen eeuwen. Met welk een voor gewone mensen werkelijk verbluffende handigheid maakt de landheer gebruik van het wapen der corruptie. We zien hoe geleidelijk en bijna onmerkbaar de woordvoerders van het volk worden ingesponnen. Dit met van corruptie en intimidatie kan alleen verscheurd worden door de bewuste en krachtige leiding van de Communistische Partij. Maar aan de partijman in dit dorp kleven aanvankelijk vele tekorten, en de belangrijkste is wel, dat hij verzuimt zich onder de massa te begeven en naar haar te luisteren.

Hij stelt zich tevreden met dat wat de burgemeester en andere dorpsgenoten

zeggen, die niets anders zijn dan stromannen van de landheer, op handige wijze door het vervalsen van de verkiezingen als „vertegenwoordigers” van het volk aangewezen.

In slechts enkele zinnen wordt ons het optreden van deze partijman duidelijk gemaakt. Een boer vertoont geen haast naar een vergadering te gaan en motiveert dit tegen een ander met de woorden: „Tenslotte ken jij Tsjang, de partijvertegenwoordiger ook! Zodra hij op een vergadering aan het woord komt, houdt hij niet op met praten tot na de middag. Ik heb heus tijd genoeg!” en spottend gaat hij verder: „met dat al moet hij vanwege zijn functie wel het een en ander zeggen over de „belangrijkheid” van dit, en de „belangrijkheid” van dat, over de „betekenis en de waarde” van iets anders. Ik ben al lang terug voor hij klaar is met zijn betekenis en zijn waarde.”

Wanneer door het optreden van een vertegenwoordiger van de Boerenbond de reactie in het dorp uit het zadel gewipt wordt ontbreekt het niet aan kritiek op de partijman. Maar dan wordt er opgemerkt: „Een mens kan heel ernstige fouten begaan; maar als hij in staat is, om zichzelf te verbeteren, kan hij later zeer wel een best mens worden. We kunnen hem nog steeds als een zeer goed kameraad beschouwen! Hij moet natuurlijk aan strenge kritiek worden onderworpen, maar het is voldoende, als hij zelf in de gaten heeft, waar hij zich heeft misdragen. En als dat eenmaal zo is, laten we dan het gebeurde vergeten. Het heeft geen zin, hem maar steeds weer

opnieuw uit te foeteren, het is veel beter hem te helpen, zich van zijn gebreken te ontdoen.” En zo is het. Kritiek brengen zonder te ontmoedigen. In alle opzichten een leerzaam en mooi boek.

Voor de leden van de Communistische Partij, omdat ze de grondslag van 't partijwerk, de verbondenheid met de massa in de practijk van het dagelijkse leven in een Chinees dorp leren kennen. Voor degenen buiten de Communistische Partij, omdat uit het practische gebeuren zelf de noodzaak van de dictatuur van het volk over de landheren en hun trawanten voortvloeit. En we leren deze dictatuur in dit boekje kennen als de „menselijkste van alle dictaturen”, om een woord van Majakowski aan te halen. Want het zijn de landheren, die de boerenmassa's verhinderen een democratisch en menswaardig leven op te bouwen. Daarom stelt deze dictatuur aan de willekeur der landheren paal en perk en maakt een democratische opbloei mogelijk, duizend maal democratischer dan wat wij in West-Europa kennen.

En bij de voortreffelijke inhoud voegt zich 't aangename feit, dat de uitvoering van het boekje niets voor de inhoud onderdoet. Prachtige houtsneden, een leerzame voorrede over het wezen van de nieuwe kunst in China en een nawoord over de plaats van de gebeurtenissen uit dit boekje in het grote geheel van de Chinese revolutie verhogen de waarde van dit boek.

G. H.

Het waardevolste aan de partij-werker is, dat hij ook op de gewone dagen in feeststemming weet te werken, dat hij dag in dag uit de ene hindernis na de andere vermag te overwinnen, dat zijn geestkracht door de hindernissen, die het practische leven elke dag, elk uur voor hem opwerpt, niet verlamd wordt, dat zijn spankracht door deze ellendige moeilijkheden van elke dag vergroot, versterkt wordt, dat hij door deze dagelijkse arbeid heen de einddoelen ziet, en deze einddoelen, waarvoor het communisme vecht, nooit uit het oog verliest.

(M. I. Kalinin: Over communistische opvoeding).

KRONIEK

(15 Juli—15 Augustus)

JULI

- 16 Engeland annexeert een gebied van 7.15 km² in België. Hier zullen 26 kampen voor Britse soldaten worden gebouwd.
- 17 Het Vierde Vijfjarenplan werd ook in de Russ. Soc. Federatieve Sowjet-Republiek (RSFSR) ver overtroffen. Er werd 59% meer verbruiksgoederen geproduceerd dan in 1940; de opbrengst van industrie-goederen steeg met 64%.
- 18 Admiraal Sherman en Franco komen tot overeenstemming over het verkrijgen van Spaanse militaire steunpunten voor Amerika.
- 20 De Staatscommissie tot herziening van de Grondwet brengt een tussentijds rapport uit, waarin voorstellen worden gedaan die neerkomen op afschaffing van de Nederlandse zelfstandigheid, uitschakeling van de volksvertegenwoordiging en invoering van een reactionnaire dictatuur.
- 22 Op een congres te Djakarta waar 60.000 arbeiders in de olie-industrie vertegenwoordigd waren, besluiten de 7 grote vakbonden tot fusie over te gaan, een anti-imperialistisch front op te bouwen in de strijd voor de vrede, en te strijden voor een Indonesische volksdemocratische staat.
- 25 „Economische Berichten” maakt bekend, dat het inkomen der ondernemers en kapitaalverstrekkers in Nederland exclusief belasting, van 1948 tot 1950 gestegen is van 3.7 miljard op 5.9 miljard gulden.
- 26 De Nederlandse regering besluit om de staat van oorlog met Duitsland te beëindigen, zonder het parlement er in te kennen.
- De wapenstilstands-conferentie in Kaesong (Korea) bereikt overeenstemming over de agenda.

AUGUSTUS

- 1 Nieuwe verhoging van de brandstofprijzen. Gas en licht worden ook weer duurder.
- In de Prawda verschijnt een artikel van de Britse minister van Buit. Zaken, H. Morrison, met een antwoord van de redactie.
- 2 De Perzische minister van Binn. Zaken, Zahidi, treedt af, wegens massaal protest tegen de politieterreur.
- 5 Opening van het Derde Wereldfestival van jeugd en studenten in Berlijn.
- In Eindhoven breekt een gevecht uit tussen 1000 soldaten en burgers aan de ene kant en MP's, politie en Engelse militaire politie aan de andere kant.
- 6 N. Sjwernik, voorzitter van het presidium van de Opperste Sowjet, richt zich met een boodschap tot de president van de Verenigde Staten, waarin hij voorstelt om het sluiten van een Pact tussen de grote Vijf te ondersteunen.
- 13 De regering van de S.U. deelt mee, dat zij een delegatie zal zenden naar de conferentie over het sluiten van een Japanse vredesverdrag in San Francisco op 4 September.
- Sinds enige dagen verricht de regering-Soekarno willekeurige huiszoekingen en arrestaties onder PKI- en vakbondsleiders.
- 15 Zwaarste bombardement op Phyongyang sinds het begin van de oorlog. Meer dan 1.3 miljoen Koreaanse burgers worden gedood.

Hebt U reeds ingetekend op de Pegasus Roman Reeks 1951? Neen? Dan beging U twee fouten

- 1e. U bent er niet zeker van, dat U alle zes uitstekende romans, welke dit jaar verschijnen, ook ontvangen zult.
- 2e. U laat een belangrijk voordeel Uw neus voorbij gaan.

Alle zes romans, welke dit jaar in deze reeks verschenen of nog zullen verschijnen, beelden ieder op eigen, buitengewoon spannende wijze, de strijd van de arbeiders voor een betere samenleving uit.

En niet alleen de inhoud, maar ook de uitvoering zal U zeker ten volle bevredigen. Een keurige grijslinnen band, met uniforme bandstempeling en ieder boek met een apart, fleurig stofomslag. De titels zijn:

De Dorpszanger Li Joe-Ts'ai .... door Tsjao Sjoë-Li
Zonnige oever ..... door Vera Panowa
De Mijningenieur ..... door A. Wolosjin
Lied der Vrijheid ..... door Bela Illés
De laatste Hooischelf ..... door Elmar Grien
De weg naar het leven, deel II .. door A. Makarenko

De prijs per deel is f 2,75. Door in te tekenen op alle zes romans, krijgt U als premie een der onderstaande boeken tegen een sterk verlaagde prijs, n.l.:

Een Spook waart door Europa van Theun de Vries van
f 6,90 voor f 3,90
Nieuwe Rivieren van Theun de Vries van f 6,90 voor .... f 3,90
Ruiters van de Koëban van M. Hindus van f 5,90 voor .... f 2,90
De Jonge Garde van A. Fadejef van f 6,75 voor ..... f 3,75

Vraagt inlichtingen bij Uw boekenfunctionaris of bij

PEGASUS

Leidsestraat 25 - Amsterdam-C. - Tel. 30822

Teken in op de Pegasus Roman Reeks

EEN BELANGRIJKE GEBEURTENIS

7 November zal het 34 jaar geleden zijn, dat de Octoberrevolutie de overwinning behaalde en daarmee een nieuw tijdperk opende in de geschiedenis van de mensheid.

Het November-nummer van Politiek en Cultuur, in een speciale uitvoering, zal enige niet eerder in het Nederlands gepubliceerde documenten van LENIN en STALIN over de Octoberrevolutie brengen, artikelen van PAUL DE GROOT, ANNIE AVERINK, HENK GORTZAK e.a., verder onder andere een nieuw gedicht van THEUN DE VRIES, gewijd aan de Octoberrevolutie, een boeiend verhaal van JULIUS FUCIK (schrijver van „De strop om de nek”) over de moeilijkheden waarmee het Rode Leger te kampen had in de strijd tegen de feodale machthebbers in Centraal Sowjet-Azië, en een gedicht van MAJAKOWSKI „de eerste dag”.

Uit het bovenstaande blijkt, dat dit nummer uitstekend geschikt is om nieuwe lezers voor Politiek en Cultuur te winnen. Ook degenen die ons maandblad niet geregeld lezen, zullen dit nummer graag willen bezitten.

Daarom stellen wij alle lezers van P. en C. in de gelegenheid om het aantal exemplaren, dat zij denken nodig te hebben voor hun vrienden en bekenden voor de halve prijs (15 cent) af te nemen. Hierdoor kunnen zij een belangrijke bijdrage leveren aan een grotere verbreiding van ons maandblad en tevens al hun vrienden en bekenden in de gelegenheid stellen om dit leerzame en aantrekkelijke nummer in hun bezit te krijgen. Om dit mogelijk te maken is het echter noodzakelijk, dat alle bestellingen vóór 25 October worden opgegeven, en dat deze exemplaren vooruit betaald worden.

De postabonné's kunnen hun bestellingen schriftelijk of telefonisch aan Pegasus opgeven, en het bedrag in postzegels opsturen, de andere vaste lezers worden verzocht om hun bestellingen met het vereiste bedrag aan de P. en C.-bezorger uit hun buurt mee te geven.

Wie in de periode van 1 October—1 December tevens 3 (of meer) *abonné's* of *vaste lezers* wint kan zijn jaargang van P. en C. met de inhoudsopgave in het begin van 1952 *gratis* laten inbinden door Pegasus, in een band die anders f 1,50 kost.

Kameraden doet uw best om dit nummer op zo groot mogelijke schaal te verspreiden!

DE REDACTIE EN DE ADMINISTRATIE VAN
POLITIEK EN CULTUUR.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij de Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

DE levensstandaard in de kapitalistische landen wordt steeds lager. De leuze van de oorlogsdrijvers is: De werkende massa moet offers brengen om de steeds toenemende bewapening te betalen. Zij trachten dit te bereiken door het recept van Hitler over te nemen: „de Sowjet-Unie bedreigt ons”, en dit vullen zij aan met de Oost-Europese Volksdemocratieën en China. Het is kanonnen of boter. Indien dit zo was, dan zou dit noodzakelijkerwijs eveneens moeten plaats vinden in de landen, „die ons bedreigen”. Daar zou dus ook het levenspeil omlaag moeten gaan.

De cijfers spreken echter een andere taal. Ook over het tweede kwartaal 1951 tonen deze aan, dat de omzet van consumptiegoederen in deze landen stijgende is. In de Sowjet-Unie b.v. is in het tweede kwartaal van 1951 de omzet van consumptiegoederen 14% groter dan in het tweede kwartaal van 1950. In de Tsjechoslowaakse republiek is in het eerste halfjaar van 1951 vergeleken met 1950 het vleesverbruik met 24,3% gestegen, boter met 37,9%, suiker met 19,4%, enz. In Roemenië steeg de goederenverkoop in het tweede kwartaal 1951 met 32,7%, in vergelijking met 1950. De raad van ministers van de Duitse Democratische Republiek heeft op 30 Juli 1951 besloten, opnieuw de prijzen van een aantal voedingsmiddelen en fabrieksgoederen te verlagen met 15—45%.

Deze droge opsomming toont aan hoe leugenachtig de beweringen van de imperialisten zijn, dat deze landen een oorlog zouden voorbereiden. Want voor alle landen geldt de waarheid, dat door de productie van wapens enz. de productie van consumptiegoederen lager wordt.

Uit de gebeurtenissen van deze maand blijkt opnieuw, dat Amerika met zijn satellieten de oorlog voorbereidt. We wijzen slechts op Japan en West-Duitsland.

John Foster Dulles heeft iets voorbereid, dat officieel „vredesverdrag met Japan” heet. Daarvoor is de conferentie van San Francisco gehouden. Deze bijeenkomst was in wezen geen conferentie, maar een grote comédie. Immers, Amerika had verklaard, dat geen debatten en uitwisseling van gedachten over de inhoud

van het vredesverdrag konden plaats vinden en dat er geen wijzigingen in konden worden aangebracht. Het had er niet op gerekend dat de Sowjet-Unie zou deelnemen. Hoewel in alle landen de scherpste kritiek is uitgeoefend op dit verdrag, hebben de regeringen van alle Atlantisch Pact-landen als willoze slaven van Amerika aan deze voorwaarden voldaan en zijn het alleen de Sowjet-Unie, Polen en Tsjechoslowakije geweest, die het verdrag afgewezen hebben. De Sowjet-Unie deed concrete voorstellen, die een democratische ontwikkeling van Japan zouden waarborgen. Gromyko verklaarde in een persconferentie, enige ogenblikken voordat het verdrag getekend werd, dat het Amerikaanse ontwerp geen vredesverdrag was maar een verdrag ter herleving van het Japanse militarisme en voorbereiding van een nieuwe oorlog. Het verdrag wordt trouwens in het geheel niet gedragen door de Aziatische volken. De Volksrepubliek China was niet eens uitgenodigd, terwijl China notabene de voornaamste tegenstander van Japan in de oorlog was geweest. India heeft zich van deelname onthouden. Welk een paskwil dit verdrag is, werd reeds vóór het afsluiten daarvan door Forrest, de diplomatieke waarnemer van de News Chronicle, vastgesteld:

„Indien China uitgeschakeld is, Indië zich afzijdig houdt en Rusland vijandig gezind zal zijn, wordt het perspectief geopend op het afsluiten van een verdrag met een Aziatische staat, dat door geen andere Aziatische staat ondertekend zal zijn. Het zal nog dwazer zijn, dan het ongelukzalige verdrag van Versailles, waaraan Rusland noch Amerika deelnamen.”

En een spreker van het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken voorzag op 25 Augustus de weigering van India om aan de conferentie deel te nemen, met het volgende commentaar:

„Het besluit van India getuigt ervan, dat de tekst van het ontwerpverdrag ook door een belangrijk deel van de openbare mening van het niet-communistisch Azië van de hand gewezen wordt.”

Ondanks alles is het verdrag getekend. Ook door onze regering. En tegelijkertijd is een verdrag tussen Amerika en Japan gesloten, waardoor de Amerikaanse troepen op Japans grondgebied blijven.

De verschillende regeringen hebben hun nek gebogen, terwijl zij de nationale belangen van hun volken hebben prijsgegeven. Want deze worden zowel economisch als militair bedreigd. En ze weten het, dat blijkt uit de internationale perscommentaren. De Observer drukt dit op de volgende manier uit:

„De krachten en wensen, die het land in het verleden hebben gedreven tot totalitaire veroveringen, zijn niet verdreven, een factor die drukt op Japans nuttigheid en betrouwbaarheid als bondgenoot in de huidige strijd tegen het communisme.”

In ons land schrijft o.a. de Haagse Post:

„In zijn openingsrede op de conferentie heeft President Truman gezegd, dat Japan zo sterk moest worden gemaakt, dat het de agressie van anderen kan weerstaan en tevens, dat het bereid zal moeten worden gevonden op zijn beurt van elke agressie af te zien. Het wil ons voorkomen dat hier, naar de kwadratuur van de cirkel (d.i. een onmogelijkheid - Red. P. en C.) wordt gezocht. Wil men een land wederom machtig

maken, dan houdt dat onvermijdelijk een gevaar in. Men neemt een risico. En wel dit risico, dat Japan, eenmaal weer tot macht gekomen, een dubbele rol in het spel van de groten kan spelen."

En economisch: Zowel in Japan als in West-Duitsland heeft Amerika veel kapitaal in de industrie geïnvesteerd. De bondgenoten zullen de concurrentie van beide landen geducht onder vinden. Dit is op dit moment reeds het geval.

De Haagse Post schrijft hierover:

„Thans zijn de handels- en betalingsbalansen van Japan, ondanks de oorlog in Korea, die grote voorspoed heeft gebracht, nog negatief. Doch Indonesië, Malakka, Pakistan, Birma, India lokken als nieuwe machten: en hier treedt Japan op als concurrent van Engeland, Nederland, Duitsland enz."

En wie moeten de kern van het nieuwe leger in Japan uitmaken? De oude fascistten. Opnieuw zijn een dezer dagen 21.130 voormalige Japanse beroepsofficieren, oorlogsmisdadigers, vrijgelaten. Het totaal hiervan bedraagt thans 40.000.

Tegelijkertijd groeit de ellende van de Japanse bevolking. De Amerikanen, die de bewapeningsindustrie kunstmatig opvoeren, houden de productie voor de burgerbevolking tegen. Op dit moment zijn er volgens het persagentschap Rengo Zusin 18 miljoen Japanners zonder werk of hebben gedeeltelijk werk. Volgens officiële cijfers leven 360.000 families van werklozen in hutten, die hen noch tegen regen noch tegen koude beschermen. Het is dan ook geen wonder dat het grootste gedeelte van het Japanse volk dit Amerikaanse dictaat van de hand wijst. Zo verklaarde de executieve van het congres van industrie-vakverenigingen:

„Het ontwerp staat in volledige tegenstelling niet alleen tot de eisen van de Japanse arbeidersklasse, maar tot het gehele Japanse volk. Het bedreigt de vrede in de gehele wereld en de onafhankelijkheid van Japan."

En West-Duitsland: In Washington hebben Amerika, Engeland en Frankrijk besloten tot een afzonderlijke vrede met West-Duitsland en tot de openlijke heroprichting van de nazi-Wehrmacht. Reeds op 1 September had de S.E.D. een open brief tot de leden en functionarissen van de Sociaal Democratische Partij en de Communistische Partij van Duitsland gericht om tot eenheid van actie te komen in verband met de besluiten, die te Washington door de grote drie en later te Ottawa door de deelnemers van het Atlantisch Pact met betrekking tot West-Duitsland genomen zouden worden. Otto Grotewohl schreef naar aanleiding hiervan een artikel „Nog is het tijd".

Er op wijzende dat een derde wereldoorlog op Duitse bodem zal worden gevoerd, verklaarde hij:

„Het Duitse volk moet zich snel en volledig bewust worden van het feit, dat het uitvechten van de derde wereldoorlog op Duitse bodem het einde van Duitsland betekent...."

De sociaal-democratische arbeiders en arbeidsters haten de oorlog precies zo als de communistische en christelijke arbeiders. Wij weten echter ook dat het niet voldoende is met woorden de vijanden van de vrede te bestrijden, maar dat vastbesloten handelen het gebod van de dag is.

Iedere arbeider en iedere arbeidster, iedere vader en iedere moeder, iedere jongen en ieder meisje stellen zich op dit moment de ernstige vraag: Waarheen voert de politiek van herbewapening van Adenauer, Lehr en Kaiser? Wanneer militairen en generaals beginnen een nieuw leger te scheppen, wanneer bank- en industrieheren weer het politieke gebeuren dicteren, wanneer gewetenloze politici weer tot haat tegen hun eigen landslieden oproepen en vrede-lievende mensen vervolgen en terroriseren dan is grote waakzaamheid voor de arbeidersbeweging geboden. Dat leert ons de ervaring van twee wereldoorlogen."

Nu de besluiten van Washington bekend zijn, heeft Grotewohl een belangrijke verklaring voor de Volkskamer afgelegd, waarin hij zei, dat de voorbereidingen voor een nieuwe oorlog in een beslissend stadium zijn gekomen. De vrede kan alleen bewaard blijven als de volken van Europa en in het bijzonder het Duitse volk hun lot in eigen handen nemen.

Op voorstel van Grotewohl heeft de Volkskamer zich opnieuw tot de West-Duitse bondsdag gewend met het voorstel, dat vertegenwoordigers van Oost- en West-Duitsland elkaar zullen ontmoeten om te besluiten tot

„Vrije, geheime, algemene verkiezingen in geheel Duitsland voor de vorming van een verenigd, democratisch en vredelievend Duitsland en de bespoediging van het sluiten van een vredesverdrag met Duitsland."

De activiteit van de West-Duitse bevolking, die steeds groter wordt, zal in dit voorstel een nieuwe aansporing ondervinden om een grotere druk op de regering van Bonn uit te oefenen en hun eenheid op deze punten versterken.

Maar het zal ook een aansporing voor de vredesstrijders over de gehele wereld moeten zijn om juist nu hun activiteit te vergroten.

De krachten van de vrede groeien, dat bewijzen ook de uitslagen in de verkiezingen van Griekenland. Ondanks terreur, ondemocratische verkiezingswet enz. leren de volksmassa's inzien wie de werkelijke oorlogsaanstichters zijn. Het verenigd Democratisch Front kreeg toch 12,1% der stemmen. De kapitalisten kunnen de krachten, die zij zelve opgeroepen hebben niet meer beheersen. Worosjilow verklaarde in zijn rede te Boekarest:

„Het kapitalisme is in het meest moeilijke tijdperk van zijn heerschappij gekomen. Het verkeert in doodsstrijd en in zijn delirium „klimt het tegen de muur op" van waar Hitler zo smadelijk in de vergetelheid tuimelde."

DE troonrede en millioenennota worden volkomen beheerst door de oorlogspolitiek, die op bevel van Amerika wordt doorgevoerd. De lasten hiervan worden geheel op de werkende bevolking afgewenteld. Terwijl sociale voorzieningen, onderwijs en cultuur worden afgebroken, het levenspeil door prijsverhogingen, handhaving van loonstop en verhoging van de belastingen voor de werkers met een kwart milliard, omlaag wordt geschroefd, wordt als oplossing harder werken en emigratie voorgeschreven. Nog nooit in de geschiedenis is het leven van ons volk zo ernstig bedreigd als door deze regeringspolitiek.

Tegen de belangen van het volk in en voor de belangen van de trusts werd het „vredesverdrag” van Japan getekend en wordt de heroprichting van de Duitse Wehrmacht bevorderd.

Door de voorgenomen verandering van de Grondwet wordt de Nederlandse onafhankelijkheid nog meer prijsgegeven. De regering zal zonder het parlement er in te kennen op bevel van Amerika tot oorlogsverklaring kunnen overgaan. De regering heeft ons door het Marshallplan aan de klauwen van het Amerikaanse kapitaal overgeleverd. Zij heeft ons volk bedrogen door het voor te stellen alsof wij Amerikaanse hulp kregen om het levenspeil van de Nederlandse bevolking te verhogen, terwijl in wezen alleen de enge kapitaalsbelangen van een kleine groep grootkapitalisten, ten koste van onze onafhankelijkheid, daarmee werden gediend.

Door het Marshallplan immers zijn de winsten met $2\frac{1}{2}$ milliard of 56% gestegen, terwijl de koopkracht van de bevolking met 13% is gedaald. Een sprekend voorbeeld is de prijsstijging van enkele artikelen vanaf eind 1947—begin 1948: brood van 19 cent op 29, margarine van 34 op 54 cent, anthraciet van f 4.65 op f 8.30 per mud.

Op deze weg, die ons land naar de afgrond voert, wordt, zoals de millioenennota en troonrede aantonen, met rasse schreden voortgegaan. De toestand is ernstig. De communisten, die in alle omstandigheden voor de belangen van het volk strijden, zijn zich hiervan volledig bewust. Dit bleek uit de rede van de algemeen-secretaris Paul de Groot, die zei:

„Er is een andere uitweg dan oorlog. Dat is het benutten van de meerderheid, die P.v.d.A.- en communistische kiezers in de gewichtige centra van het land en N.V.V.- en E.V.C.-arbeiders in alle belangrijke industrieën bezitten.... Tegen deze eenheid van actie is geen enkele regering bestand. Wij zijn om deze eenheid tot stand te brengen tot offers en zelfs tot concessies bereid.”

Deze eenheid kan de meerderheid van ons volk winnen voor een nieuwe koers en een werkelijke volksregering. Een regering, die de onafhankelijkheid van ons land verzekert door uit het Atlantisch Pact te treden en de handen van ons volk vrijmaakt om op voet van gelijkheid handel te drijven met alle landen, dus ook met de Sowjet-Unie, de Volksdemocratieën en de Volksrepubliek China, waardoor vrede en welvaart voor ons volk verzekerd worden.

20 September 1951.

VOOR DE VREDE, VOOR DE GRONDWET, VOOR DE NATIE

IN de strijd die de bourgeoisie voerde tegen de overblijfselen van het feodalisme in de eerste helft van de vorige eeuw, vocht zij voor de uitbreiding van haar politieke rechten en vrijheden.

Onder de druk van een vloedgolf van revolutionaire bewegingen kwamen in het jaar van het verschijnen van het Communistisch Manifest (1848) in een groot deel van Europa democratische herzieningen van de Grondwetten tot stand — Grondwetten, waarin nog maar zeer onvoldoende de rechten van de grote massa van het werkende volk waren vastgelegd.

Wel bracht het jaar 1848 voor de bourgeoisie (de vooruitstrevende klasse van die tijd, tegenover de overblijfselen van het oude regime) individuele en economische vrijheid en de nationale souvereiniteit.

Mede onder de druk van de gebeurtenissen in het buitenland (Willem II, die verklaarde in één nacht van zeer conservatief, liberaal te zijn geworden) kwam in 1848 in ons land een belangrijke herziening tot stand van de Grondwet van 1815 (reeds eerder herzien in 1840) onder leiding van Thorbecke, die nog steeds in grote lijnen tot de huidige dag van kracht is.

De verdere uitbreiding en ontwikkeling, die de Grondwet onderging, hing samen met de strijd voor vernieuwing en vooruitgang.

Natuurlijk veranderde het aspect van de strijd na het aan de macht komen van de bourgeoisie. Toen zetten de arbeiders, de onderdrukten, de strijd voort tegen de bourgeoisie, die, eenmaal aan de macht zijnde, probeerde om de veroverde rechten te monopoliseren, met uitsluiting van de arbeidersklasse.

In de Sowjet-Unie, waar de arbeiders en boeren de macht hebben, kwam in 1936 met medewerking van de gehele bevolking een nieuwe Grondwet tot stand, de eerste werkelijke democratische die de wereld ooit gekend had. De dag waarop deze Grondwet werd aangenomen, wordt nog steeds als een van de belangrijkste feestdagen gevierd door het Sowjet-volk.

Onder de druk van de Nederlandse werkers vonden in het verleden belangrijke herzieningen van de Grondwet plaats, die een verdere uitbreiding gaven aan de burgerlijke parlementaire democratie.

De eerste vond plaats in 1887. De nauwe band, gelegd tussen kiesrecht en belastingrecht (census-kiesrecht) bracht vele bezwaren met zich mee, en leidde er o.a. toe, dat men meer belasting betaalde dan wettelijk voorgeschreven was, om daardoor het kiesrecht te krijgen. Deze herziening bracht een deel van de kleine burgerij tot de stembus, waardoor het mogelijk werd dat in 1888

de eerste sociaal-democraat, Domela Nieuwenhuis, zijn intrede in de Tweede Kamer deed.

Zeer belangrijk was de herziening van 1917. De arbeiders hadden een jarenlange hardnekkige strijd gevoerd voor de invoering van het algemene en evenredige kiesrecht die met succes be kroond werd toen dit in 1917 in de Grondwet werd opgenomen. Tegelijkertijd werd de gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs in de Grondwet opgenomen.

In 1922 werd de Grondwet, vooral wat de troonopvolging betrof, herzien. Er werd voorgesteld om hiervan alle anderen dan naaste bloedverwanten uit het Huis Oranje-Nassau uit te sluiten. Dit geschiedde om te verhinderen, dat te eniger tijd leden van voor ons land vreemde vorstenhuizen tot de Nederlandse troon zouden worden geroepen. De val van zovele Duitse vorstenhuizen, tengevolge van de revolutie in 1918, maakte dit vraagstuk urgent en was aanleiding tot een wijziging zo spoedig na 1917.

In 1938 kwamen nog enkele wijzigingen in de Grondwet, o.a. de regeling van de vergoedingen en pensioenen van de Tweede Kamerleden, het inkomen van de Kroon en de mogelijkheid van benoeming van een minister zonder portefeuille. Ook werd opgenomen de mogelijkheid van het scheppen van openbare lichamen voor beroep en bedrijf (voorbereiding van de na-oorlogse P.B.O.).

Behalve het laatste waren dus tot 1938 de plaats gehad hebbende grondwetswijzigingen of een uitbreiding van de rechten van de werkers of tamelijk onbetekenend. Onze Grondwet had weliswaar een aantal gebreken, maar in haar huidige vorm garandeert zij het volk een minimum aan democratische rechten.

Het aan de macht komen van Hitler in 1933 kondigde voor de bourgeoisie een nieuwe periode aan, de periode van fascisering, om zich zodoende tegen de steeds krachtiger wordende strijd van de arbeiders te verdedigen. In vele landen werden openlijk fascistische maatregelen genomen, in andere gebeurde het langs een achterdeurtje.

Waar de reactie het vooral op voorzien had, was op de hoeksteen van onze Grondwet: *het evenredige en algemene kiesrecht, de vrijheid van drukpers, organisatie en vergadering.*

In 1936 onder Colijn kwam de eerste openlijke poging deze rechten aan te tasten. Er kwam een Grondwetswijziging in de Tweede Kamer aan de orde, waarin leden van de Kamer, Prov. Staten en Gemeenteraden vervallen konden worden verklaard van hun zetel, indien zij er revolutionaire ideeën op na hielden. Dit voorstel werd getorpedeerd, mede door het verzet hiertegen van de S.D.A.P.

Doch de reactie heeft deze idee nooit losgelaten, zoals we nu bemerken.

Toen kwam de oorlog. De regering vluchtte naar Londen en ons volk stond tegenover een gruwelijke bezetter, die in één slag

de hele Grondwet aan de kant zette, organisaties verbood, kranten verbood; vergaderingen mochten niet meer plaats vinden, de Kamer, Prov. Staten en Gemeenteraden werden ontbonden, het Duitse „recht" was Nederlands recht geworden.

Het einde van de oorlog bracht ook het einde van het kapitalistische systeem in verschillende landen. De kracht van de arbeidersklasse, gesmeed in de strijd tegen de bezetter was enorm toenomen — ja, de arbeidersklasse was beslist de sterkste geworden, sterker dan de macht van het kapitalisme.

Het einde van de oorlog luidde de periode in, waarin de eindstrijd plaats vindt tussen de krachten van de vooruitgang en die van de reactie. Het kapitalisme doet alles wat in haar macht ligt om haar leven zo lang mogelijk te rekken. Geen vervalsing, leugen of vervolging, hoe grof ook is het daarbij te bar. Zie naar Frankrijk en Italië t.a.v. het kiesrecht.

De communisten voeren sinds jaar en dag een verbeterd strijd tegen de Amerikaanse overheersing, tegen de opvolger van Hitler, de nieuwe agressor, het Amerikaanse imperialisme, voor de verdediging en uitbreiding van de rechten van het volk.

De leuze „Voor de Vrede - voor de Grondwet - voor de Natie" belichaamt deze strijd, waarvoor alle vooruitstrevende krachten verenigd moeten worden. De strijd tegen de Amerikaanse overheersing zal beslissen over de verdere ontwikkeling en vooruitgang van ons land.

Zien wij de voorstellen, die thans door de Commissie die de Grondwetwijziging moest voorbereiden, worden gepubliceerd, dan zijn deze een alarmklok die elke vredelievende, democratische Nederlander moet wakker schudden.

Twee elementen springen daarbij duidelijk in het oog:

- 1e. Bevatten deze voorstellen een hernieuwde poging om het algemeen kiesrecht en de vrijheid van pers aan te tasten.
- 2e. Betekenen deze voorstellen, indien zij werkelijkheid worden, het in de Grondwet vastleggen van het opgeven van onze nationale zelfstandigheid, van het volledig ondergeschikt maken aan Amerika.

Ogenschijnlijk is het eerste punt gericht tegen de communisten, doch in werkelijkheid richt het zich tegen alles en iedereen, die zich tegen de Amerikaanse overheersing verzet, die strijd voert voor het behoud van de vrede.

Ondanks het feit, dat de reactie beschikt over praktisch alle voorlichtingsinstrumenten (radio, pers, film, etc.), vreest zij alles wat haar politiek onmaskert en aan de kaak stelt. De in omvang en kracht toenemende anti-Amerikaanse stemmingen, de strijd voor de vrede, de strijd tegen de verslechtingen, de groeiende eenheid, dit alles vormt het struikelblok waarover de reactie haar nek zal breken.

Om dit te verhinderen doet de reactie zoals Hitler deed, zij probeert door fascistische maatregelen het verzet te smoren.

Doch dat is niet eenvoudig en, indien we de krachten weten te verzamelen, onmogelijk.

De regering vreest de kracht van het volk en daarom durfde zij een aanval op het algemene kiesrecht en de persvrijheid (d.w.z. de mogelijkheid om Kamer-, Prov. Staten- en Gemeenteraadsleden van hun zetels ontheffen en het verbod van persorganen die de veiligheid van de Staat aantasten of ernstig in gevaar brengen) niet openlijk uit te voeren!

De krant van de werkers, „De Waarheid”, heeft immers een roemrijke geschiedenis. Het is Hitler nooit gelukt haar verschijning te verhinderen, integendeel de opslag groeide uit tot honderdduizenden.

„De Waarheid” is niet zo maar een krant, zoals „Het Volk”, die overgenomen kon worden door de nazi's en die pas weer na de bevrijding verscheen.

„De Waarheid” is verbonden met de arbeidersklasse, die voor haar op de bres staat. Daarvan getuigen de honderdduizenden guldens, die voor de krant bijeen werden gebracht, daarvan getuigen de Waarheidszomerfeesten, waarvan het laatste met zijn 75.000 bezoekers grootser was dan ooit. Dit alles kan men met een Grondwetswijziging niet wegvegen en dat heeft de reactie wel overwogen, toen zij het voorstel tot het verbod van persorganen liet vallen.

Maar het gevaar is er niet minder om. Met alle middelen waarover zij beschikt zal de regering in dienst van Amerika haar aanvallen op de rechten van het werkende volk voortzetten; als het niet openlijk gaat, dan op slinkse wijze, d.m.v. het Wetboek van Strafrecht b.v. Maar Romme c.s. zullen hun plannen niet opgeven. De neo-fascistische katholieken vormden in de Grondwetscommissie de fractie die in zijn geheel voor deze voorstellen stemden.

Vergroting van de krachtsinspanning voor de krant, verhoging van het abonné-aantal is de beste verdediging van de krant tegen de aanvallen van de reactie.

De twee belangrijkste grondwetswijzigingen, die de commissie tot herziening van de Grondwet heeft aangenomen, willen we hier belichten.

Ten eerste stelt men voor Art. 59 van de Grondwet, dat thans luidt:

„De Koning tracht geschillen met vreemde mogendheden op te lossen door rechtspraak en andere vreedzame middelen. Hij verklaart geen oorlog dan na **voorafgaande toestemming** van de Staten Generaal”.

als volgt te wijzigen:

„De Koning kan verklaren, dat het Koninkrijk zich in oorlog met een andere mogendheid bevindt.

Hij behoeft daartoe de voorafgaande toestemming van de Staten Generaal, **behoudens** wanneer het Koninkrijk door een andere mogendheid wordt aangevallen of door de **nakoming** van zijn **internationale verplichtingen** in oorlog geraakt.”

Dat betekent dat de Grondwet wordt aangepast aan het Atlantisch Pact. De regering wil het recht hebben om Nederland in

het kader van het Atlantisch Pact in een oorlog te slepen, zonder dat het volk daarover iets te zeggen heeft. Want Amerika wil een blanco volmacht, Amerika wil geen enkel risico lopen dat de Nederlandse soldaten niet voor hem vechten zullen.

Door deze Grondwetswijziging wordt onze souvereiniteit volledig prijsgegeven, door deze wijziging worden onze soldaten zonder meer ingelijfd in het Amerikaanse leger en zullen ze moeten vechten wanneer Eisenhower het beveelt.

Het volledig prijsgeven van onze zelfstandigheid als natie wordt nog eens extra onderstreept door het voorstel tot wijziging van art. 60. Daarin wil de reactie laten opnemen:

„Ingeval van strijd met binnen het Koninkrijk geldende wettelijke voorschriften hebben de bepalingen van internationale overeenkomsten (of van volkenrechtelijke organen) **voorrang**.”

Die „internationale overeenkomsten” en „volkenrechtelijke organen” zijn echter Amerikaanse overeenkomsten en Amerikaanse organen. De commissie illustreert dit overduidelijk, wanneer zij als voorbeeld van zo'n overeenkomst wijst op het Atlantisch Pact (!) (blz. 37).

Alweer dus overduidelijk: de Amerikaanse overheersing wordt bij de Grondwet geregeld. Amerikaans „recht” wordt „Nederlands” recht, dezelfde verhouding die heerst bij alle koloniale volken.

Een lezer van „Het Vrije Volk” vroeg aan Voskuil op 15 September:

„Hoe kan Amerika nu de vrede bewaren met al die wapens, ze moeten ze toch eens gebruiken? Indien Rusland geen oorlog begint zal toch Amerika wel een preventieve oorlog aanvangen om zijn macht te versterken, aangezien Rusland volgens Amerika te veel macht krijgt.

Houdt het Atlantisch Pact nu in, dat als Amerika een preventieve oorlog begint, wij ook gedwongen zijn om Amerika te assisteren?”

Dit is de eenvoudige vraag, die de twijfel en de angst, maar ook het ongeloof in de mogelijkheid de oorlog te verhinderen, uitdrukt van duizenden leden van de P.v.d.A., maar ook van duizenden buiten de P.v.d.A.

Voskuil zegt in zijn antwoord botweg: Neen! Hij durft niet het juiste antwoord te geven. Want de wijziging van de Grondwet, waar Voskuil en de zijnen de aanstichters van zijn, wordt in zijn krant niet besproken zoals zij werkelijk is. De pers, die de Amerikaanse politiek van de regering steunt, zwijgt in alle talen over de werkelijke betekenis hiervan.

Maar wij zeggen tot deze lezer van „Het Vrije Volk”: Ja, kameraad, dat betekent het, dat is het grote gevaar, waarin ons land zich bevindt. Datgene waar jij en je makkers voor vchten, staat thans op het spel. Het is zo, dat Nederland mee zal moeten doen wanneer Amerika een „preventieve” oorlog tegen de Sowjet-Unie begint, daar kan geen parlement meer iets aan veranderen, dat willen zij in de Grondwet vastleggen.

Tegelijkertijd zeggen wij echter: Maar het hoeft en mag zover niet komen, wanneer jij en je maats zich daartegen verzetten.

In Australië en andere landen kon de reactie haar plannen niet doorzetten, dankzij het eensgezinde optreden van de werkers.

Ook hier zal dat niet gaan.

Laten wij eraan werken, dat deze lezer van „Het Vrije Volk” en de tienduizenden, die net zo denken, op de hoogte komen van de a.s. Grondwetswijziging. Laten we met alle krachten werken aan het aaneensmeden van deze tienduizenden werkers.

De eensgezinde strijd tegen deze Grondwetswijziging zal een machtige bijdrage zijn in de strijd voor het behoud van de vrede, voor het herwinnen van onze nationale zelfstandigheid.

JAN SCHALKER

Op de bres voor de nationale zelfstandigheid

EEN der programapunten van de FIR (de internationale federatie van verzetsstrijders, vervolgd en slachtoffers van het fascisme) luidt:

„Strijd voor het recht van de volken op zelfbeschikking. Ondersteuning van de volken, die in hun strijd voor hun nationale onafhankelijkheid staan.”

Het is niet toevallig, dat deze internationale organisatie van partizanen en patriotten, strijders van verzetsbewegingen tegen het fascisme, van anti-fascistische politieke gevangenen, gedeporteerden, geïnterneerden en alle personen, die door het fascisme vervolgd zijn en worden, de strijd voor de nationale onafhankelijkheid en zelfbeschikkingsrecht der volken op het program hebben staan. Zij zijn het in 't bijzonder, die een strijd op leven en dood hebben gevoerd tegen de invoering van het hitleriaanse Groot-Germaanse Rijk, waarbij het zelfbeschikkingsrecht der volken in bloed gesmoord moest worden en de nationale onafhankelijkheid der bezette landen in het Europa der nazi's opgelost moest worden. Het Sowjet-leger heeft met de partizanen en patriotten en strijders van verzetsbewegingen deze strijd tegen de nazi-overheersing glansrijk gewonnen. Juist doordat de nationale onafhankelijkheid in de jaren 1940—1945 op het spel stond, leidde dit tot het machtige eensgezinde verzetsfront van anti-fascistische verzetsstrijders en patriotten. De zelfstandig-

heid van een natie is in een strijd van eeuwen veroverd en is niet zo maar te niet doen.

Het is goed in dit verband zich nog eens te bezinnen op de vraag wat onder een natie verstaan moet worden. In „Het marxisme en het nationale en koloniale vraagstuk” geeft kameraad Stalin van de kenmerken van de natie de volgende definitie:

„De natie is een zich historisch gevormd hebbende, duurzame gemeenschap van taal, grondgebied, economisch leven en psychische gesteldheid, die in gemeenschap van cultuur tot uiting komt.”

Als men de opkomst en ontwikkeling van de Nederlandse natie nagaat en deze toetst aan de definitie van J. W. Stalin over een natie, dan zal men ervaren, dat de Nederlandse natie aan deze kenmerken in het algemeen voldoet. De Nederlandse natie is zich gaan vormen in de strijd tegen het Spanje van Philips II. De tachtigjarige oorlog ging om het recht van zelfbeschikking en nationale onafhankelijkheid. In deze Nederlandse natie is allengs een gemeenschap van taal ontstaan, van een afgebakend grondgebied, een eigen economisch leven en psychische gesteldheid. Men kan spreken van een gemeenschap van cultuur. Deze nationale verworvenheden kan men niet zo maar negeren of uitrukken.

Zoals andere volken op de wereld, die door andere landen onderdrukt worden, waar het recht op zelfbeschikking niet wordt erkend en die de strijd voor nationale zelfstandigheid (zoals de koloniale volken soms eeuwenlang) nooit zullen opgeven, zo zal ook het Nederlandse volk voor de nationale zelfstandigheid blijven strijden. De geschiedenis van de Nederlandse natie levert daarvan de bewijzen. De tachtigjarige oorlog is daarvan een sprekend voorbeeld. Alhoewel met gejuich binnengehaald, werd de Franse overheersing weldra als een onduidbare kwelling gevoeld en nam de strijd daartegen toe.

Het nationale zelfstandigheidsbewustzijn kwam tot een sterke ontplooiing in de vijf jaar van strijd tegen de fascistische bezetters. Ondanks het feit, dat de verraders van de natie op verschillende manieren het volk in verwarring trachtten te brengen, bleek het patriottische gevoel van ons volk sterker te zijn en ontsloot zich dit tegen de vreemde indringers in de Februaristaking van 1941.

Doordat de communisten in de voorhoede stonden van de strijd voor nationale zelfstandigheid, voor de democratie en vrije meningsuiting, ontwikkelde de patriottische beweging zich op een steeds hoger plan, kreeg deze politieke inhoud, zodat de nationale onafhankelijkheidsbeweging versterkt werd met een antifascistisch bewustzijn.

De doelstellingen van het volk in de loop van deze jaren van strijd konden samengevat worden in het volgende program dat in het bewustzijn van ons volk wortel geschoten had: nationale zelfstandigheid, democratische rechten, sociale rechtvaardigheid, afdoende bestraffing van fascistische landverraders en collaborateurs.

HET is daarom begrijpelijk, dat de Nederlandse reactie, die tijdens de bezettingsjaren bedekt en ook openlijk met de vijand geheuld heeft alleen al om zijn eigen standje te redden, direct na de oorlog begonnen is om de verzetsbewegingen te trachten te ontbinden of op dood spoor te leiden, zodat van de eisen, die in de bezettingsjaren al duidelijker gesteld werden, niets terecht zou komen.

Het is duidelijk, dat de Nederlandse reactie, die zich verbonden heeft met het Amerikaanse groot-kapitalisme, de anti-fascistische en patriottische strijd uit de oorlogsjaren wil doen vergeten of wil doen beschouwen als wat eens was en niet meer terug zal keren, om daardoor de bodem te trachten rijp te maken voor opheffing van de nationale zelfstandigheid. De Amerikaanse dollarmagnaten eisen de vrije hand in ons land om het geheel dienstbaar te maken aan hun oorlogsdoeleinden. De Nederlandse grootkapitalisten hebben reeds lang voor deze eisen het hoofd gebogen en samen met hun paladijnen de Nederlandse zelfstandigheid voor een deel uitgeleverd.

Waarom Amerika de zelfstandigheid van ons land en die van andere landen tracht te vernietigen is duidelijk. Bij de uitvoering van zijn oorlogsplannen wil Amerika niet belemmerd worden door eigen aspiraties der volken. Washington vreest, dat ons volk op een bepaald moment in opstand komt tegen het Amerikaanse juk en dit van zich af zal schudden. Washington vertrouwt zelfs de West-Europese parlementen niet, met hun serviele meerderheden. Daarom dringt Amerika aan op de vernietiging van de soevereiniteit der staten om te komen tot een „Verenigd Europa”. Hierdoor denken de wapenmagnaten in Amerika de onwil der volken om in de oorlog gestort te worden, te kunnen verlammen, de onzekere factor van de afzonderlijke regeringen uit te schakelen en het gehele economische en politieke leven in de landen die reeds aangesloten zijn bij het Atlantisch Pact, duurzaam in handen te krijgen.

Het zijn lang niet alleen de communisten, die deze ontwikkeling in zijn gehele omvang hebben gezien. In de laatste tijd kan men in brede lagen van het Nederlandse volk beluisteren, dat het niet alleen de Amerikaanse overheersing onderkent maar ook steeds krachtiger van de hand wijst.

De uitspraak bijvoorbeeld in het boek van Ds. Strijd (Christendom en Communisme):

„of hier ooit een Russische bezetting komen zal weet niemand. Dat we de Amerikaanse al hebben, is te bemerken.”

is een kenmerkende uitspraak hoe er in ons land over de Amerikaanse overheersing gedacht wordt. De uitlevering van onze nationale zelfstandigheid komt in al zijn scherpte tot uitdrukking in het Atlantisch Pact, waarvan Amerika de ontwerper is en waarmee het alle aangesloten landen zijn wil oplegt.

Door de ondertekening van het Atlantisch Pact ziet de Nederlandse regering zich gedwongen om de Grondwet te veranderen.

De commissie, die het vorig jaar de opdracht kreeg een ontwerp-grondwetswijziging uit te werken, is inmiddels gereed gekomen met zijn voorstellen. Deze voorstellen zullen binnenkort in de Staten-Generaal in behandeling worden genomen.

In het rapport van deze „Staatscommissie voor herziening van de grondwet” staat dat artikel 59 van de grondwet als volgt gelezen moet worden:

„De Koning kan verklaren, dat het Koninkrijk zich in oorlog met een andere Mogendheid bevindt.

Hij behoeft daartoe de voorafgaande toestemming van de Staten-Generaal, *„behoudens wanneer het Koninkrijk door een andere Mogendheid wordt aangevallen of tengevolge van de nakoming van zijn internationale verplichtingen in oorlog geraakt.”* (Curs. van ons, Red.).

Waarmee ten eerste gezegd wordt, dat bij een Amerikaanse agressie, waarbij, zoals in Korea, de aangevallene de schuld in de schoenen geschoven wordt van aanvaller, de Staten-Generaal niet geraadpleegd zullen worden, als Nederland in een dergelijke agressie-oorlog betrokken wordt.

Automatisch wordt het hierin betrokken, zoals het nieuwe artikel in de Grondwet bepaalt, door zijn internationale verplichtingen die het door aansluiting bij het Atlantisch Pact op zich genomen heeft.

In de Grondwet, zoals deze thans nog luidt, wordt bepaald, dat „elke soevereine Staat geheel naar eigen goedgevoelen een andere Staat de oorlog kan aandoen”. De commissie is van oordeel, dat deze bepaling, die uitgaat van het oude na-grotiaanse recht, niet in overeenstemming meer is met de tegenwoordige internationale rechtsverhoudingen. Waarmee dus gezegd wordt, dat de historisch gevormde nationale zelfstandigheid van Nederland van nul en gener waarde meer zou zijn.

Omdat de Amerikaanse ogendienaars in ons land bij hun verraad aan de Nederlandse zelfstandigheid echter wel weten, dat het Nederlandse volk in zijn brede lagen tegen de opheffing daarvan in verzet zal komen, trachten zij de massa met allerlei drogredenen te misleiden.

Nederland zou als klein landje zelfstandig geen enkele rol meer kunnen spelen op het internationale economische en politieke terrein, en zo meer, zijn hun gebruikelijke argumenten. Zij kleineren het bestaan van onze natie, verdoezelen zijn historische strijd voor zelfstandigheid en zelfbeschikking en geven voor, dat het geluk van ons volk zou liggen bij „supra-nationale organen” of, zoals het „licht” van de P.v.d.A.-jonkheer Mr. van der Goes-Naters dat formuleert in Vrij Nederland:

„Allerlei begrippen, die we vroeger van nationale (staats) aard beschouwden moeten we gaan toepassen op de nieuwe, boven-nationale verschijnselen. Het is het beste dat maar dadelijk te doen, want eens moeten we toch door het staatsplafond heenstoten!”

Deze P.v.d.A.-jonkheer, die in het begin van dit jaar gedropen is als leider van de P.v.d.A.-kamerfractie, probeert het thans dus op nog „hoger” niveau, n.l. op het terrein van de internationale politiek, oftewel bij bemoeiingen met de Europese samenleving.

In een artikel in „Vrij Nederland” van 1 September j.l. mag hij zijn idealen op dat gebied propageren. En hij doet dat op zo'n wijze, dat een gewoon mens er duizelig van zou kunnen worden, hetgeen ook de bedoeling schijnt te zijn. Op te merken is, dat hij zich met verachting uitlaat over de souvereiniteit van ons land. Zoals hij een stofje van zijn pak zou wegblazen, zo spreekt hij over de betekenis van Nederland als zelfstandige natie. Zoals:

„Wanneer de Europese gespecialiseerde gezagslichamen onder Europese souvereiniteit zullen komen te staan, zullen zij hun karakter van „gespecialiseerde staatjes” verliezen en gereduceerd worden tot autonome bedrijfsschappen binnen het soevereine Europa.”

Van der Goes-Naters durft dan te beweren, dat een dergelijke Europese samenleving komen moet. Niemand kan dit meer tegen houden, profeteert hij.

Maar de jonkheer vergist zich. Als generaals van het type Van der Goes-Naters verenigd Europa'tje willen spelen, zullen het generaals zijn zonder leger.

Het is evenwel duidelijk, i.v.m. de voorstellen voor grondwets-herziening, dat grote gevaren ons volk boven het hoofd hangen. Zonder dat er een haan naar zal kraaien, zal na de herziening van de Grondwet de Nederlandse regering ons volk in een aanvalsoorlog kunnen storten. Op last van Amerika.

De voorgenomen opheffing van de nationale zelfstandigheid ten dienste van de Amerikaanse oorlogsvoorbereidingen gaat gepaard met economische chaos, toenemende verarming, vernietiging van de democratische rechten van het volk, cultuurafbraak en fascistische terreur.

Tegen deze ontwikkeling, deze bedreigingen, moet het massale front van verzetsstrijders en patriotten tot leven gewekt worden om evenals in de jaren 1940—1945 de verraders van onze zelfstandigheid te ontmaskeren en hun plannen te laten mislukken.

Het is in het bijzonder de taak van de bij de FIR aangesloten Nederlandse organisatie „Verenigd Verzet 1940—1945”, de groeiende weerzin tegen de Amerikaanse overheersing, tegen de Amerikaanse oorlogspolitiek, die ook de herbewapening van het voormalige nazi-leger op het program heeft staan, op te vangen, te vormen en het Nederlandse volk in het geweer te brengen voor het behoud van de zelfstandigheid van de Nederlandse natie. Evenals in de jaren 1940—1945 zullen de communisten bij de uitvoering van deze taak in de voorhoede moeten marcheren.

G. MAAS

Communisten, die niets doen om voor de werkende massa's het verleden van hun eigen volk historisch juist, in werkelijk leninistische geest te belichten, om hun huidige strijd met de revolutionaire tradities van hun volk uit het verleden te verbinden, zulke communisten laten alles wat in het historisch verleden der natie waardevol is, vrijwillig aan de fascistische vervalsers over, om het volk dom te houden.

G. DIMITROW

Enkele uitingen van de linkse stroming in onze tijd

I

BINNENKORT zal van Lenins boek *Een kinderziekte van het Communisme, de „linkse” stroming* — in 1920 geschreven — een Nederlandse herdruk verschijnen.

In dit boek zegt Lenin:

„In het buitenland is het nog al te weinig bekend, dat het bolsjewisme groot is geworden, zich heeft ontwikkeld en gestaald in vele jaren van strijd tegen het kleinburgerlijk-radicalisme, dat op het anarchisme gelijkt of daaraan iets heeft ontleend, en dat in alles, wat het wezen van de zaak betreft, van de voorwaarden en behoeften van de konsekwente proletarische klassenstrijd afwijkt”.

Het bolsjewisme is — behalve in de strijd tegen het opportunisme — groot geworden in de strijd tegen de radicale frase, tegen de „linkse” stroming, dat wil zeggen een stroming die in het geheel niets met de werkelijk revolutionnaire strijd te maken had.

Diezelfde „linkse” stroming had ook in ons land zijn vertakkingen. Gedurende lange jaren, tot 1930, heeft de C.P.H. en daarvoor de S.D.P. onder invloed verkeerd van deze „linkse” stroming. De S.D.P. en de C.P.H. waren niet verbonden met de massa omdat velen van hun leiders een diep wantrouwen ten opzichte van de massa koesterden.

Zij beklagden zich over de bijzondere geestesgesteldheid van de Nederlandse arbeiders, over hun „lafheid”, hun „gebrek aan persoonlijke moed”, hun „onwil om het leven voor zijn eigen klasse op het spel te zetten”. En zij zeiden „dat zij, de „zuiver revolutionnaire leiders”, machteloos stonden tegenover zo’n complex van achterlijkheid en domheid.

In de binnenkort uit te geven 3e aflevering van het „Leerboek voor de Arbeidersbeweging” zal uitvoerig over deze Nederlandse „linkse stroming” worden geschreven.

Echter, de „linkse” stroming is geen geschiedenis zonder meer. De Nederlandse communisten worden onophoudelijk geconfronteerd met de uiterst schadelijke gevolgen van het doorvreten van het kleinburgerlijk radicalisme, zoals Lenin het noemde. De linkse frase, het bedekken van onmacht, onkunde of onbegrip met een kleed van „links” klinkende stellingen.

II

OP een onlangs gehouden vergadering van districtsecretarissen van onze Partij signaleerde de secretaris van het district Drente de theorie van de „onvermijdelijkheid” van de oorlog in dat district. Deze gedachte is geen Drents monopolie.

Om ze geloofwaardiger en indrukwekkender te laten klinken

menen sommigen niet beter te kunnen doen dan Lenin te citeren. Zo zeggen ze: „Lenin heeft toch beweerd, dat de kapitalistische tegenstellingen onvermijdelijk tot de oorlog leiden”. En daarna citeren ze Jean Jaurès: „Het kapitalisme gaat zwanger van de oorlog, zoals de donderwolk van de regen”.

Met Lenin en Jaurès trachten deze vrienden te bewijzen, dat actie tegen de oorlog, dat het verzamelen van handtekeningen onder de petitie voor een vredesverdrag tussen de grote vijf, geen betekenis heeft.

Zij zien echter over het hoofd, dat we in 1951 en niet in 1916 leven.

Toen Lenin over de onvermijdelijkheid van de oorlog schreef was het imperialisme nog een de wereld omvattend systeem. De tegenstellingen tussen de verschillende imperialistische combinaties leidden onvermijdelijk tot de oorlog — de oorlog om nieuwe markten, nieuwe mogelijkheden tot kapitaalexport, nieuwe wingebieden voor goedkope grondstoffen.

Is het imperialisme in 1951 nog een de gehele wereld omvattend systeem?

Ofschoon Harry Truman dat graag zou willen lijkt het er in de verste verte niet op.

Meer dan een derde van de wereldbevolking is verlost van het juk van het imperialisme. In de Sowjet-Unie, het nieuwe China, de volksdemocratische landen is de macht van het imperialisme voorgoed gebroken. Daar ontbreekt ook elke drang tot imperialistische avonturen, omdat er geen binnenlandse economische crises op te lossen zijn. Die bestaan daar namelijk niet en kunnen er ook niet bestaan.

In de kapitalistische landen zelf bestaat ook een machtige vredesbeweging.

Het kamp van de Sowjet-Unie, het nieuwe China en de volksdemocratieën van Oost-Europa wordt met de dag sterker. Steeds nieuwe successen op het gebied van de vreedzame opbouw worden bereikt en in steeds sneller tempo draait daar het rad van de geschiedenis voorwaarts.

Dat rad kan door het imperialisme niet meer naar goeddunken worden tegengehouden. Een oorlog breekt niet uit door een druk op de knop. Tegenover de naar oorlog drijvende machten van het imperialisme staan vredeskrachten die thans reeds sterker zijn op alle gewichtige punten. De millioenenmassa's van de gehele wereld zijn in staat de oorlogsdrijvers van het imperialisme de voet dwars te zetten.

Anders dan in 1916 gaat het thans niet om de oorlog tussen concurrerende imperialistische groepen, maar om de door de Amerikaanse imperialisten en hun satellieten ondernomen pogingen de oorlog tussen het kapitalistische en het vooruitstrevende deel van de wereld te ontketenen.

Toen Lenin over de onvermijdelijkheid van de oorlog schreef had hij de oorlog tussen concurrerende imperialistische groepen

op het oog, in de tijd toen het imperialisme nog een de gehele wereld omvattend systeem was.

Stalin zei, sprekende over de strijd tegen de Amerikaanse oorlogstokers, in zijn interview met de Prawda in dit voorjaar:

„Hoe zal de strijd tussen de agressieve en vredelievende krachten eindigen?

De vrede zal bewaard en versterkt worden, indien de volken de zaak van het behoud van de vrede in eigen hand nemen en deze tot het uiterste verdedigen.

De oorlog zou onvermijdelijk kunnen worden, indien de oorlogstokers er in slagen de volksmassa's in een net van leugens te verstrikken, hen te misleiden en hen in een nieuwe wereldoorlog te betrekken.

Dat is de reden, waarom de brede campagne voor de handhaving van de vrede, als middel om de misdadige kuiperijen van de oorlogstokers te ontmaskeren, nu van het allergrootste belang is.”

De zonneshijn van de macht van het volk kan de in de dagen van Jaurès onvermijdelijke onweersbui op de vlucht jagen.

III

EEN andere uiting van de „linkse” stroming in onze dagen is de nog immer herhaalde theorie van de Nederlandse Tribunisten, dat Nederland als klein landje niets heeft te betekenen.

Op de reeds eerder genoemde vergadering signaleerde de districtssecretaris van Kennemerland deze stemmingen. En die gedachte is in het geheel geen Haarlems monopolie.

Op een vergadering van het Utrechtse districtsbestuur werd onlangs de door een voormalige districtssecretaris gebezigde zegswijze gecritiseerd behelzende de gedachte, dat „in Utrecht de revolutie twee jaar na die in Amsterdam zou komen”.

„Nederland zal wel in het kielzog van Italië en Frankrijk varen”, redeneren onze moderne „linksen”, of: „Utrecht vaart wel in het kielzog van Amsterdam”.

Men weet dat sommige Nederlandse Tribunisten deze theorie zó ver doortrokken, dat ze naar Duitsland vertrokken om daar, met permissie, te „werken”. In Nederland was voor deze grote geesten geen ruimte. Geen wonder dat ze in Duitsland al evenzeer mislukten. Zo ging het Pannekoek en anderen.

Het is de neerslachtige theorie van H. Roland-Holst, waarin Nederland, toch immers in een stille lagune gelegen, niets bemerkt van de felle golfslag der gebeurtenissen, behalve een rustige en trage na-deining.

Die theorieën hebben jarenlang de groei van een werkelijke Communistische Partij in Nederland verhinderd. Zij hebben jarenlang elk gezond geluid getracht te verstikken in theoretisch pessimisme, uitmondend in praktische overgave of zelfs openlijk verraad, waarbij het voldoende is te wijzen op Van Ravestein, Van Burink, De Kadt en anderen.

Als er in Nederland niets te beginnen is, waarom is er dan nog een Communistische Partij nodig? Aan een declamatievereniging bestaat in de arbeidersbeweging geen behoefte.

Als er in Nederland niets te beginnen is, waarom dan nog moeite gedaan, tegen de oorlog te vechten en voor het herstel van onze nationale onafhankelijkheid?

„Dat geschiedt dan wel in Italië en Frankrijk.”

Zij, die zó redeneren zijn dezelfde, die zich nog altijd heimelijk troosten met de gedachte, dat de bajonetten van het Rode Leger de oplossing zullen brengen. Het zijn degenen, die op een geïmporteerde verandering hopen.

De ernstige communisten in ons land, die zich niet vermaken met het spellen van dogma's, kunnen slechts met verbeterheid tegen de dragers van deze absoluut anti-communistische meningen strijden omdat die meningen onze Partij in de praktijk isoleren van delen van het volk.

De Nederlandse communisten hebben steeds opnieuw gezegd en het in hun praktische politiek bewezen, dat zij uitsluitend langs de weg van de overtuiging een verandering in de geest, zoals ze door ons wordt gewenst, tot stand willen brengen. Zij hebben onophoudelijk gezegd, dat zij de Nederlandse tradities en instellingen niet alleen willen eerbiedigen maar deze in ere herstellen, voorzover ze door de Amerikaanse invloed in ons land, door de regering van Drees en Teulings, zijn gemaakt tot een leeg omhulsel.

In zijn rede op het Waarheidszomerfeest op 2 September j.l. zei de algemeen-secretaris van de C.P.N., Paul de Groot (onder wiens leiding na 1930 de opbouw van een werkelijke communistische massa-partij in ons land plaats had):

„Juist omdat steeds meer mensen bereid zijn naar ons te luisteren, beweren de oorlogspropagandisten, dat de Communistische Partij met de hulp van bezettingstroepen van de Sowjet-Unie aan de macht hoopt te komen, om dan al haar tegenstanders naar Siberië te verbannen. Nooit is een grovere leugen verbreid.

Wij willen de vrede en niets dan de vrede. Wij strijden voor een democratische regering in een democratische volksstaat, niet alleen van communisten, maar van een verbond van communisten en alle andere vooruitstrevende Nederlanders. Wij streven er echter niet naar, en zijn er van overtuigd dat het ook niet mogelijk zou zijn, zulk een bewind uit het buitenland te importeren, of door oorlog aan het Nederlandse volk op te leggen. Een vrij, zelfstandig, vreedelievend Nederland zal er alleen dan komen als de meerderheid van ons volk dat zelf wenst en er voor strijdt. Dat zal groeien uit de eenheid van actie tussen communisten en socialistten, van EVC-ers en NVV-ers in de strijd voor onze rechten en de verdediging van ons levenspeil.”

De Nederlandse communisten vechten in Nederland voor de vrede en voor de nationale onafhankelijkheid. De rede van De Groot moge een extra aansporing zijn om te vechten voor

het doorzetten van die politiek, zodat we elke belemmering die ons hindert op weg naar het hart van ons volk, opruimen.

Hebben degenen, die zo smalend spreken over de rol van Nederland in de huidige tijd, er wel eens over nagedacht dat ze daarmee dezelfde opvattingen huldigen als Van der Goes van Naters (van de P.v.d.A.), die ook boudweg poneert dat Nederland zo snel mogelijk elk formeel restje van zijn zelfstandigheid moet prijsgeven ten gunste van een „Verenigd Europa”, dat in werkelijkheid een onder Amerikaans-Duits-fascistische dictatuur staand Europa zal zijn?

Hebben zij, die ons land de moeite van een beetje inspanning niet waard achten, wel eens gedacht aan de internationale betekenis van de strijd van ons volk en vooral van onze arbeidersklasse?

De invloed van een goed georganiseerde strijd voor loonsverhoging in ons land zal zonder twijfel de strijd van de Franse, Belgische, Engelse en andere landen, helpen.

De invloed van een goed georganiseerde en tot een groots succes gevoerde vredescampagne in Nederland zal zonder twijfel onze vrienden in andere landen helpen.

In de Belgische „Rode Vaan” is niet voor niets geschreven over het succes van het Waarheidszomerfeest, dat immers ook als een winstpunt voor de Belgische arbeiders en andere werkers werd gevoeld.

En omgekeerd: Als de strijd tegen de verslechtingen, als de strijd voor de vrede in Nederland achter zou blijven, dan zou dat voor onze vrienden in Frankrijk en België en andere landen geen bemoediging, geen steun, betekenen, maar een verzwakking van hun positie. Als men één schakel in de keten verzwakt, dan vermindert de spankracht van de gehele ketting.

Het is noodzakelijk om te leren, véél te leren van de ervaringen van onze zusterpartijen, bovenal van die van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie (b), die voor alle communisten in alle landen een lichtend voorbeeld is. Maar copiëren zonder zelf na te denken is altijd schadelijk en bevordert de ontplooiing van de strijd in het eigen land niet. En de zaak aan anderen overlaten betekent plat verraad.

IV

HET lijdt geen twijfel, dat de dragers van de „linkse” gedachten in het geheel geen activisten in de rijen van de vredesstrijders kunnen zijn. Zij menen immers, dat de oorlog niet tegen te houden is en dat er in ons vaderland niets is te beginnen.

Terwijl de communisten het als hun duurste plicht opvatten alle anderen in de strijd voor de vrede zo mogelijk in ijver en strijdlust te overtreffen, omdat zij de mensheid maar bovenal onze *eigen* mensen, ons *eigen* land tegen de rampen van een nieuwe oorlog willen beschermen, staan de dragers van de

„linkse” stroming aan de kant en smijten de activisten met brokken citaat om de oren.

Intussen zijn er tal van anderen, partijlozen en andersgeorganiseerden in de politieke wereld, die geen moeite schuwen om hun werk in de rijen der vredesstrijders goed te doen. Wij, communisten, juichen het toe dat zovele Nederlanders elkaar vinden om te vechten voor de hoogste goederen, vrede en vrijheid, zonder dat zij elkaar argwanend beloeren.

Het staat vast, dat de partijlozen, de niet-communisten, die voor de vrede vechten, blijkbaar beter de lessen van de tijd verstaan dan sommige kwasi-marxisten, die zich op dogma's beroepen. Het komt echter voor, dat aan degenen, die een in wezen aan het communisme vijandige politiek bedrijven, maar die in het bezit zijn van een partijboekje, meer aandacht wordt besteed dan aan hen die zonder zulk een boekje te bezitten in de praktijk brengen wat de eersten verzuimen.

Al te snel worden zulke partijloze mensen losgelaten, terwijl men (tot onze schade) de dogma-eters vasthoudt.

Het zou nuttiger zijn hèn voor de Partij te winnen, die onze politiek in de praktijk ondersteunen en terzelfdertijd in de ledenvergaderingen te vechten tegen de dragers van de „linkse” stroming.

Wij willen in onze Partij strijden tegen hen, die overlopen van zuur wantrouwen in de arbeiders en andere werkers van ons land, omdat die weigeren hun van te voren gereedgemaakte stellingen te accepteren.

Lenin zei:

„.....wie het in zijn hoofd zou krijgen, voor de arbeiders een recept te bedenken, dat van te voren voor alle in het leven voorkomende gevallen klaargemaakte beslissingen geeft, of zou willen beloven, dat in de politiek van het revolutionnaire proletariaat geen moeilijkheden of ingewikkelde situaties zullen voorkomen, zou niet anders zijn dan een kwakzalver”. („De Linkse Stroming”)

Welnu: tegen de kwakzalverij, en vóór de doorvoering in alle geledingen van onze Partijpolitiek!

G. GEELHOED

SOWJET-UNIE

Sowjet-Unie, als wij tesamenbrachten
Al het bloed, in uw veldslagen gestort,
Al wat gij als een moeder de wereld gegeven hebt,
Opdat vrijheid stervend mocht leven,
Wij hadden een nieuwe oceaan
Groter dan alle oceanen
Dieper dan alle oceanen
Hevig als alle rivieren
Werkzaam als het vuur der Araucanische vulkanen.
Dompel uw hand in die zee,
Mens van welke natie ook,
Trek haar terug en verdrink daarin
Al wat heeft vergeten, beledigd,
Gelogen, besmeurd,
Al wat zich bond aan de honderd kleine ploerten
Van de Westelijke vuilnisbelt
En uw bloed geschoffeerd heeft,
Moeder der vrijgeboornen!

Vanuit de doorgeurde sparren der Oeral
Sla ik de boekerij gade, die geboren wordt
In het hart van Rusland,
Het laboratorium waarin de stilte zelf zwoegt,
Ik zie de treinen met timmerhout en liederen
Naar nieuwe steden reizen,
En in deze balsamieke vrede vangt de hartklop aan
Als in een verjongde borst,
Meisjes en duiven keren terug naar de steppe,
Wemelend over het witte veld,
Oranje geboomten worden bevolkt met goud,
Bij iedere dageraad
Heeft het marktplein weer nieuwe geuren,
Nieuwe geur die aanvleugt van de hoge landen
Waar het martelaarschap groter was.
De kaart der vlakten trilt
Van ingenieurs die hun maten meten,
En de waterleidingen glijden als grote slangen
Over de gronden van een nieuwe mistige winter.

In drie kamers van het oeroud Kremlin
Woont een man, hij heet Jozef Stalin.
Het licht in zijn kamer wordt laat gedoofd.
De wereld en zijn land gunnen hem geen rust.
Andere helden hebben één land tot aanzijn geroepen:
Hij hielp het zijne geboren worden
En herbouwen
En verdedigen.

Daarom is zijn onmetelijk land een deel van hemzelf,
En hij kan niet rusten, want zijn land rust niet.
In vroeger tijden vonden sneeuw en buskruit
Hem van gezicht tot gezicht met oude bandieten
Die (zoals thans) de herleving wensten
Van knoet en honger, de smart der lijfeigenschap,
De slapende pijn van millioenen armen.
Hij stond tegenover de Wrangels en Denikins
Die het Westen zond, om de „cultuur te verdedigen”.
Hij wilde ze naakt, deze verdedigers
Van de beul, door heel het wijde
Land der Sowjet-Unie vocht hij bij dag en nacht.
En later, in golven van lood, verschenen
De Duitsers, gemest door Chamberlain.
Hij ving hen op aan alle fronten,
In al hun terugtochten, al hun voorsprongen,
En tot in Berlijn, als een cycloon van volkeren,
Drongen zijn zonen, en brachten de wijde vrede
van Rusland.

Daar zijn Molotow en Worosjilow,
Ik zie hen met de anderen, de hoge maarschalken,
De ontembaren,
Sterk als eiken onder de sneeuw.
Geen van hen bezit paleizen.
Geen van hen heeft een regiment van slaven.
Geen van hen won schatten uit de oorlog,
Door in bloed te kwanselen.
Geen van hen lijkt op de pauw
Die naar Rio de Janeiro of Bogotá reist,
Met bevelen voor kleine satrapen, bloedbevlekte
folteraars.
Geen van hen heeft tweehonderd stel kleren,
Geen van hen heeft aandelen in munitiefabrieken,
Maar allen hebben zij een aandeel
In de vreugde en de opbouw
Van dat land zonder einde waar de dageraad zingt
Uit de duisternis van de dood.

Zij zeiden tot de wereld „kameraad”.
Zij verhieven de metselaar tot koning.
Geen kameel komt ooit door het oog van die naald.
Zij maakten de dorpen rein.
Zij deelden het land aan de boeren.
Zij verhieven de lijfeigene.
Zij gaven werk aan de bedelaar.
Zij verbanden de wreedaard.
Zij ontstaken het vuur in de diepe nacht.

PABLO NERUDA

(Nederl. bewerking van Theun de Vries).

De bescheidenheid van Lenin

NA de gehouden redevoeringen en de herinneringen, die voorafgingen, blijft mij slechts weinig over om te zeggen. Ik zou alleen een karaktertrek willen onderstrepen, waarover niemand totnutoe heeft gesproken, n.l. de bescheidenheid van kameraad Lenin en de moed waarmee hij zijn fouten erkende.

Ik herinner me dat de gigant, die Lenin was, tweemaal fouten heeft erkend, die hij had gemaakt.

De eerste keer betrof het besluit, dat in December 1905 te Tammerfors, in Finland, werd genomen, op de conferentie van de Russische Bolsjewieken, over de boycot van de Doema van Witte, dat toen ter discussie stond. De zeven naaste medewerkers van Lenin, aan wie wij, provinciale gedelegeerden, allerlei bijnamen gaven, verzekerden ons dat Lenin tegen de boycot en voor het deelnemen aan de verkiezingen voor de Doema was. Dat bleek later inderdaad zo te zijn. De discussies begonnen. De voorstanders van de boycot, de afgevaardigden uit de provincie, uit Petrograd, uit Moskou, uit Siberië, uit de Kaukasus, gingen over tot de aanval, en onze verbazing was groot toen Lenin, na onze discussies, het woord nam en verklaarde dat hij, hoewel hij eerst een voorstander van het deelnemen aan de verkiezingen was geweest, nu inzag dat hij zich had vergist en dat hij zich aansloot bij de gedelegeerden uit de organisaties. Wij waren verstomd, als door de bliksem geslagen. Wij brachten Lenin een ovatie.

De tweede keer, waarbij iets dergelijks gebeurde, was in September 1917, onder het Kerenski-regime, toen de Democratische Conferentie bijeengeroepen werd en toen de mensjewieken en de sociaal-revolutionairen een nieuw orgaan schiepen, het Voor-Parlement, dat de weg moest voorbereiden van de overgang van de Sowjets naar de Constituerende Vergadering. Op dat moment hadden wij in het Centrale Comité te Petrograd besloten om de Democratische Conferentie niet uiteen te jagen, om verder te gaan op de weg van de consolidatie van de Sowjets, om het Congres van de Sowjets bijeen te roepen, om de opstand te ontketenen en het Congres van de Sowjets uit te roepen tot het orgaan van de staatsmacht. Lenin, die toen buiten Petrograd was, in de illegaliteit, was het niet eens met het Centrale Comité en hij schreef dat dit tuig (de Democratische Conferentie) onmiddellijk uiteengejaagd en gearresteerd moest worden.

Gezien het feit dat de Democratische Conferentie voor de helft, of tenminste voor een derde gedeelte bestond uit gedelegeerden van het front, leek de zaak ons niet zo eenvoudig, en wij waren van mening dat de arrestatie en de ontbinding de zaak zou bederven en dat onze verhoudingen met het front er slechter

door zouden worden. Het kwam ons voor dat de kuilen, de gaten en de bulten waarmee onze weg bezaaid was duidelijker zichtbaar waren voor ons, mensen van de praktijk. Maar Lenin is groot, hij is niet bang voor kuilen, voor gaten of bulten, hij is niet bang voor de gevaren en hij zegt: „Vooruit, recht op het doel af.” Toch achtten wij, de mensen van de praktijk, het toen nadelig om zo te handelen en wij waren van mening dat wij de hindernissen moesten omzeilen om vervolgens de stier bij de horens te pakken. En ondanks alle eisen van Lenin hebben wij niet naar hem geluisterd, wij gingen verder op de weg van de consolidatie van de Sowjets, tot aan het Congres van de Sowjets op 25 October, tot aan de zegevierende opstand. Iljitsj was toen reeds in Petrograd. Hij glimlachte, keek ons listig aan en zei: „Ja, jullie hadden waarschijnlijk gelijk.”

Weer stonden wij perplex.

Kameraad Lenin was niet bang om zijn fouten te erkennen.

Die bescheidenheid en die moed trokken ons onweerstaanbaar aan.

J. W. STALIN

(Rede op de zitting van het bestuur der Communistische Partij van Moskou, op 23 April 1920, ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van Wl. Lenin).

---

130 jaar na de dood van Friedrich Engels

FRIEDRICH ENGELS stierf op de grens van een nieuw tijdperk, het tijdperk van het imperialisme en de proletarische revoluties. Bij de aanvang van dit nieuwe tijdperk werd het marxisme als theorie voor een ernstige beproeving geplaatst. De geschiedenis stelde de arbeidersklasse een reeks van nieuwe ingewikkelde vragen, waarop men in de werken van Marx en Engels geen rechtstreeks en afdoend antwoord kon vinden. Het bleek nodig, naar het voorbeeld van Marx en Engels, in de geest van hun leer, het marxisme te ontwikkelen, te concretiseren, te verrijken en aan te passen aan de nieuwe historische verhoudingen van de strijd van het proletariaat en de werkende massa's. Direct na de dood van Engels staken de opportunisten van het slag van Bernstein, die openlijk opkwamen voor een revisie van het marxisme en zijn grondslagen loochenden, het hoofd op.

Naast de openlijke „critici” van Marx, „de Bernsteinianer”,

traden de orthodoxen van het slag van Kautsky op, die de levende leer van Marx in een dood dogma veranderden. Kautsky, die het marxisme met de mond beleeft, verried het in de praktijk. Het verschil tussen woord en daad, tussen de theorie en de praktijk werd een karaktertrek van dit soort „marxisten”, die de officiële leiders waren van de 2e Internationale. Tengevolge van revisie, verminking en vervlakking van het marxisme, kon het proletariaat niet anders dan onvoldoende toegerust zijn in het aangezicht van nieuwe revolutionaire botsingen of stond het zelfs met lege handen.

In deze kritieke periode, toen het vraagstuk van het historische lot van het marxisme werd beslist, werd de redding van de grootse, scheppende en zich ontwikkelende revolutionaire leer op de schouders van Lenin en Stalin, de geniale voortzetteren van de leer van Marx, gelegd.

Lenin was de eerste marxist, die het aanbreken zag van het nieuwe tijdperk, de vervanging van de „vreedzame” periode door een nieuwe periode van stormen en revoluties en scherpe klassebotsingen, begonnen na de Parijse Commune.

Met al zijn krachten werkte Lenin aan het uitwerken van die veelheid van vraagstukken, die door het nieuwe tijdperk op de voorgrond werden gesteld en waarvan hij een geniale analyse gaf in zijn voorbeeldige werk „Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme”. Onder de nieuwe verhoudingen — het tijdperk van het verrottende en stervende kapitalisme — stelde hij met de grootste volharding de dringende taak op de voorgrond van het verzamelen, het organiseren en het mobiliseren van de krachten van het proletariaat voor de naderende revolutie. Aan de vooravond van revolutionaire botsingen, scherper dan ooit tevoren, werd de noodzaak duidelijk van een werkelijke proletarische partij, geleid door een revolutionaire theorie.

Van het allereerste begin van hun politieke loopbaan af, richtten Lenin en Stalin zich tegen de opportunisten, die niet alleen opkwamen voor een openlijke revisie van de marxistische leer, maar die ook pogingen deden, zich vast te klampen aan enkele reeds verouderde stellingen van het marxisme, om daarmee zijn verdere ontwikkeling tegen te houden en dientengevolge ook die van de groei van de revolutionaire beweging van het proletariaat.

Lenin en Stalin waren onverzoenlijke vijanden van iedere boekengeleerdheid, van letterzifterij, talmoeidisme, van pogingen om het marxisme in een verzameling dode dogma's te veranderen, in abstracte schema's, die voor alle tijden zouden gelden.

„Er bestaat een dogmatisch en een scheppend marxisme; ik sta op de bodem van het laatste”, zei kameraad Stalin op het Zesde Congres (Juli 1917).

Steunend op de leer van Marx en Engels, deze verdedigend tegen opportunistische verdraaiingen en vervalsingen, hebben

Lenin en Stalin het marxisme verder ontwikkeld en vervolmaakt, het op de nieuwe concrete historische verhoudingen van het proletariaat toegepast. Sprekende voorbeelden van het scheppende marxisme zijn de leer van de mogelijkheid van de overwinning van het socialisme in één afzonderlijk land, de ontdekking van de Sowjets als de beste politieke vorm van de dictatuur van het proletariaat, het scheppen van een nieuwe consequente theorie van het socialisme en van de dictatuur van het proletariaat.

Lenin en Stalin deinsden er niet voor terug om, uitgaande van het wezen van het marxisme, enige reeds verouderde stellingen en conclusies van Marx en Engels te vervangen door nieuwe stellingen en conclusies, die in overeenstemming zijn met de nieuwe historische situatie.

In de veertiger jaren van de vorige eeuw b.v. in de verhoudingen van het vóór-monopolistische kapitalisme, kwamen Marx en Engels tot de conclusie, dat de socialistische revolutie niet zou kunnen overwinnen in één afzonderlijk land, maar dat zij slechts overwinnen kan in alle of op zijn minst in de meerderheid van de hoger ontwikkelde landen tegelijk.

Echter, toen het vóór-monopolistische, opkomende kapitalisme uitgroeide tot het monopolistische, het stervende kapitalisme, kwam Lenin, uitgaande van de marxistische theorie, tot de gevolgtrekking, dat in de nieuwe omstandigheden van de ontwikkeling, de socialistische revolutie in één land afzonderlijk volledig overwinnen kan, dat de gelijktijdige overwinning van de socialistische revolutie in alle landen, of in de meeste hoger ontwikkelde landen onmogelijk is, met het oog op de ongelijkmatigheid van het rijpen van de revolutie in die landen, dat de oude stelling van Marx en Engels niet meer beantwoordde aan de nieuwe historische situatie.

De conclusie van Lenin was de grootste ontdekking van ons tijdperk. Zij ontwikkelde het initiatief van de proletariërs in de verschillende landen in de strijd tegen hun nationale bourgeoisie en wapende de arbeidersklasse met een klaar perspectief van de zegevierende strijd voor het socialisme.

Toen kameraad Stalin de leer van Lenin over de mogelijkheid van de overwinning van het socialisme in één afzonderlijk land verdedigde en ontwikkelde, vermorzelde hij de contra-revolutionnaire „theorie” der trotskisten en andere volksvijanden, die hun capitulatie en verraad trachten te maskeren met een beroep op de oude formule van Engels, die zij, los van de concrete voorwaarden van het tijdperk, uit zijn verband haalden. Natuurlijk, zei kameraad Stalin, indien Engels zou leven, zou hij zich niet aan de oude stelling vastklampen, integendeel, hij zou onze revolutie van ganser harte begroeten en zeggen: „naar de duivel met alle oude stellingen, leve de zegevierende revolutie in de U.S.S.R.!”

Van wereldhistorische betekenis was de ontdekking door Lenin

van de Sowjets, als de beste politieke vorm van de dictatuur van het proletariaat. De opportunisten van alle landen, die zich vastklampten aan de richtlijn van Engels in zijn kritiek op het ontwerpprogram van Erfurt, dat „De democratische republiek... is... de specifieke vorm voor de dictatuur van het proletariaat”, begonnen Lenin te beschuldigen, dat hij afweek van het marxisme. „Maar de werkelijke marxist die de theorie van het marxisme beheerste was natuurlijk Lenin, en niet de opportunisten, want Lenin bracht de marxistische theorie vooruit, verrijkte haar met nieuwe ervaringen, terwijl de opportunisten haar achteruittrokken, door een van haar stellingen in een dogma te veranderen.” (Geschiedenis der C.P.S.U.).

Door zich de verdediging en ontwikkeling van het marxisme tot taak te stellen en het praktisch te verwezenlijken, maakten Lenin en Stalin deze grote leer tot het bezit van de werkende massa, veranderden haar in een materiële kracht, in staat om de revolutionaire omvorming der wereld te verwezenlijken. In de voetsporen van Marx en Engels, voerden zij een onvermoeide en verbitterde strijd tegen alle vormen van het opportunisme, voor de vereniging van het wetenschappelijk socialisme met de arbeidersbeweging. In de werken van Lenin en Stalin werd het bewijs geleverd voor de principiële marxistische stelling, die luidt, dat de marxistische partij de vereniging is van de arbeidersbeweging en het socialisme.

Onder leiding van de door Lenin en Stalin gevormde partij van het nieuwe type, de bolsjewistische partij, heeft de arbeidersklasse van Rusland voor het eerst in de geschiedenis de grote ideeën van Marx en Engels tot werkelijkheid gemaakt, wat betreft de wereldhistorische rol van het proletariaat als doodgraver van het kapitalisme en schepper van een nieuwe communistische maatschappij. De grote socialistische October-revolutie wordt gekenmerkt door het aanbreken van een nieuw tijdperk in de wereldgeschiedenis, het tijdperk van het communisme.

Toen Lenin en Stalin de overwinning van de grote socialistische October-revolutie organiseerden, voerden zij de arbeidersklasse van Rusland langs tot nu toe onbekende wegen naar de opbouw van de communistische maatschappij. De geschiedenis plaatste hen nu voor een reeks van nieuwe ingewikkelde problemen. Marx en Engels konden de vraagstukken van de opbouw van het socialisme en het communisme in al hun concreetheid niet aan de orde stellen. De praktijk gaf hun geen materiaal voor de oplossing van deze vraagstukken. De verdere uitwerking van het marxisme bij de opbouw van de communistische maatschappij werd in de werken van Lenin en Stalin gegeven. Lenin vermocht slechts in algemene trekken de wegen van de socialistische opbouw aan te geven. De uitwerking van dit geweldige plan van de opbouw van het socialisme in al zijn concreetheid en de verwezenlijking daarvan is de wereldhistorische verdienste van kameraad Stalin. In een onverzoenlijke strijd met de partij-

vijanden, de trotskisten, de boecharinisten en de nationaal-chauvinisten, verdedigde kameraad Stalin dit plan, waarvan de voornaamste schakel was de socialistische industrialisatie van het land en de collectivisatie van de landbouw. De overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie is de grote triomf van het marxisme-leninisme.

Het genie van Stalin verlicht voor het Sowjetvolk de weg van de geleidelijke overgang van het socialisme naar het communisme. Door de theorie van Lenin over de mogelijkheid van de opbouw van het socialisme in één land verder te ontwikkelen, heeft kameraad Stalin wetenschappelijk de mogelijkheid van de opbouw van het communisme in ons land bewezen, zelfs bij het voorhanden zijn van een kapitalistische omgeving.

Een voorbeeld van de vruchtbare ontwikkeling van het marxisme door kameraad Stalin is de oplossing van het vraagstuk over het lot van het socialistische staatsapparaat. Destijds schreef Engels in „Anti-Duehring”, dat na de overwinning van de socialistische revolutie de staat moet afsterven. Kameraad Stalin kwam, uitgaande van de analyse van de tegenwoordige wereldsituatie, tot de conclusie dat de formule van Engels, die de overwinning van het socialisme in alle landen of in de meeste landen op het oog had, niet van toepassing was op het geval, wanneer het socialisme overwint in één land afzonderlijk, terwijl in alle overige landen het kapitalisme blijft bestaan. Bij een kapitalistische omsingeling moet het land, waar de socialistische revolutie overwonnen heeft, haar staatsmacht niet verzwakken, maar zoveel mogelijk versterken, wil dit land door de kapitalistische omsingeling niet verpletterd worden. Door deze twee stellingen over het lot van de socialistische staat tegenover elkaar te plaatsen, maakte kameraad Stalin duidelijk, dat beide stellingen juist zijn, „hoewel niet absoluut, maar elk voor zijn eigen tijd: de stelling van de Sowjet-marxisten — voor de periode van de overwinning van het socialisme in één of meer landen — en de stelling van Engels voor de periode, waarin de op elkaar volgende overwinningen van het socialisme in afzonderlijke landen leidt tot de overwinning van het socialisme in de meeste landen en op deze wijze de noodzakelijke voorwaarden voor de toepassing van de stelling van Engels worden geschapen.” (J. W. Stalin: „Antwoord aan kameraden,” P. en C., pag. 410, 1950).

De onovertroffen meester in de materialistische dialectiek, kameraad Stalin, leert ons het marxisme op te vatten als een levende, zich voortdurend ontwikkelende leer: „Het marxisme als een wetenschap kan niet op één plaats blijven staan — het ontwikkelt en vervolmaakt zich. In zijn ontwikkeling kan het niet anders of het marxisme moet zich door nieuwe ervaringen, door nieuwe kennis verrijken — dientengevolge kan het niet anders of zijn aparte stellingen en gevolgtrekkingen moeten zich in de loop van de tijd veranderen, moeten door nieuwe stellingen en gevolgtrekkingen worden vervangen, die aan de nieuwe histori-

sche opgaven beantwoorden. Het marxisme erkent geen onveranderlijke conclusies en stellingen, die voor alle tijdperken en perioden gelden. Het marxisme is de vijand van elk dogmatisme." (Stalin: „Antwoord aan kameraden", P. en C., pag. 413, 1950).

De grote scheppende leer van Marx-Engels-Lenin-Stalin is een machtig wapen van het proletariaat in zijn strijd voor de bevrijding. De in de socialistische maatschappij tot realiteit geworden leer, inspireert millioenen bouwers van het socialisme in de volksdemocratische landen. De communistische partij van China wordt door deze leer geleid en wijst het Chinese volk de weg voor de opbouw van een nieuw democratisch China. De weg naar een eensgezind, democratisch en vredelievend Duitsland, wordt door deze leer belicht. Het leven brengt steeds nieuwe bewijzen, dat de ervaring van de Bolsjewistische Partij, de ervaring van de Sowjet-macht van internationale betekenis is, dat „*Het bolsjewisme als tactisch voorbeeld voor allen geldt.* (Lenin).

E. STEPANOWA

(Uit een artikel in de „Bolsjewiek")

OVER DE OPBOUW VAN EEN SOCIALISTISCH-REALISTISCHE LITERATUUR EN HAAR TAKEN

In Boedapest heeft in het voorjaar een Hongaars schrijvers-congres plaats gevonden, waar op diepgaande wijze de vraagstukken van de opbouw ener nieuwe, socialistische volksliteratuur zijn besproken. Ofschoon de inleidingen en de discussies uiteraard betrekking hadden op de Hongaarse letterkunde, weerspiegelen zij de algemeenheid van de taak, waarvoor de hedendaagse progressieve schrijvers en dichters zich geplaatst zien. Om die reden brengen wij hier enkele gedeelten uit het slotwoord van J ó s e f R é v a i, minister van culturele zaken der Hongaarse Volksrepubliek, die al deze problemen op doordringende wijze belichtte en samenvatte.

Red. P. en C.

HET belangrijkste vraagstuk, dat het Congres behandelde, was de strijd tegen oppervlakkigheid en eenzijdigheid, tegen het schematisme, in de literatuur. Dit is goed. Deze probleemstelling beantwoordde aan de culturele politiek, die op het Tweede Congres van de Hongaarse Arbeiderspartij is vastgelegd. De eensgezinde en bezielde discussie hier-

omtrent bewees, dat wij op het Partijcongres de hoofdader van het Hongaarse literaire leven op de juiste wijze hebben geraakt. Laat mij enkele aanvullende opmerkingen maken, waarom en hoe dit vraagstuk juist nu aan de orde komt.

Toen wij in de economie en de politiek de openlijke vijanden van ons volk hadden verslagen, betekende dit een opvoeding van onze arbeiders tot volharding, moed en offervaardigheid; maar wij bemerkten daarbij, dat dit feit in de Hongaarse kunst te weinig neerslag heeft gevonden. Wij ontdekten, dat de fout schuilt bij de literatuur zelf. De opvoeding van de volksmassa, de ontwikkeling van haar zelfbewustzijn in de breedste zin van het woord vindt op velerlei wijzen plaats, door vakscholing, politieke scholing, in en buiten de onderwijsinrichtingen. De literatuur is ook een middel tot volksopvoeding. Maar als de literatuur niet weet, dat zij deze taak anders moet oplossen dan op de vakscholen en elders geschiedt, als de literatuur niets weet aan te vangen met haar eigen, speciale opvoedings-mogelijkheden, dan beantwoordt zij niet aan haar doel. De politieke scholing, de vakopleiding en de vorming van de socialistische persoonlijkheid door de pers zijn zeer belangrijk. De literatuur heeft niet de minste reden, om op deze vormen van opvoeding geringschattend neer te zien. Maar al deze opvoedingswijzen kunnen niet worden vervangen door wat de literatuur kan geven.

Wij hebben bemerkt, dat ons volk weinig verschil weet te zien tussen opvoeding door middel van de literatuur en andere vormen van levensopbouw. Als de literatuur schematisch is, betekent dat, dat zij niet voldoende met haar speciale middelen tot mensvorming en tot wereldherscheping weet om te springen. Als wij strijden tegen schematisme, vergeten wij niet, dat deze strijd voorafgegaan is door een andere strijd, nl. die voor de partijdigheid en strijdvaardigheid in de literatuur, ik kan ook zeggen: voor volksopvoedende hoedanigheden en een juiste geesteshouding. Dat is ons uitgangspunt voor onze strijd tegen het schematisme. Als wij thans tegen alle schematisme opkomen, als wij een hoog peil en goed vakmanschap en verdieping wensen van onze schrijvers, dan betekent deze strijd niet de opheffing van onze reeds voltooide strijd voor een juiste geesteshouding, maar de verdere ontwikkeling daarvan! Er is geen sprake van, dat wij thans de literatuur een soort vrije hand geven, om haar eigen wegen te bewandelen en de staat en de Partij niet bij te springen in de opvoeding van het volk, voor zijn ontwikkeling, opbouw, herschepping — maar integendeel, hier is er nu sprake van, dat de literatuur ons steeds meer en steeds beter moet helpen.

MAAAR waaróm is schematisme slecht, waarom deugt de literatuur niet, waarin ook de held, ook de vriend, ook de vijand figuren van papiermaché blijven?

Deze literatuur is daarom slecht, omdat er geen opvoedende werking van uitgaat, en als zij tracht op te voeden, doet zij dat (en nu citeer ik de woorden van kameraad Fedin) „als een uitgediend paedagoog, als een uitgedroogde ouwevriester.”

De taak van de literatuur is het, ons een spiegel voor te houden, en de mensen mee te delen: Kijk, daar is uw eigen beeld, maak kennis met

je mede-mensen, maak kennis met jouw verhouding tot hen, d.w.z. met de maatschappij, herken ook de mogelijkheden van je karakter, zowel de slechte als de goede, leer je beter Ik volgen, word actief en deins terug voor de belemmerende factoren, wier aanduiding ook de taak is van de literatuur. Sta niet toe, dat je slechte Ik wordt verleid. —

Strijd tegen schematisme is strijd tegen die literatuur, waarin zulke figuren voorkomen, in wie men zichzelf, zijn beter Ik of de gevaren die het bedreigen, niet kan herkennen. Men kan niet één worden met zulke figuren, met hen liefhebben en met hen haten, men krijgt geen lust met hen te strijden en te handelen. Dit geldt zowel voor het proza als voor de lyrische poëzie.

Strijd tegen het schematisme, vóór de werkelijke opvoedende en mensvormende literatuur, betekent het scheppen van levende individuele typen, die juist daardoor typen zijn, omdat zij tevens volledige persoonlijkheid zijn. De plicht van de schrijver is het, de verschijnselen van het leven, de wereld en de werkelijkheid te veralgemenen. Zijn taak is het, de belangrijke dingen van de onbelangrijke te scheiden, dus met één woord: typen te scheppen, wil hij opvoeden. Alleen in zulke typen kan de actieve mens zichzelf, zijn werkelijke wezen, zijn beter Ik, zijn goede of afschrikwekkende voorbeelden herkennen.

Maar kan onze literatuur nu al zulke typen scheppen? Neen. Afgezien van een enkele uitzondering kan zij dat nog niet. Een type is b.v. Bálint Köpe uit de roman „Het Antwoord” van Tibor Déry ¹⁾, het type van het door het leven geharde en aan weerstand aldoor winnende proletariërskind. Men kan dit type liefhebben. Ook Bálint's peetvader is zo'n type, het type van de niet-communistische, maar geharde en standvastige arbeider uit de socialistische beweging tijdens het Horthybewind. Het is geen toeval, dat het lukte dergelijke typen te scheppen, die geen communist zijn. De literaire gestalte van de communistische arbeider, van de communistische leider zo te vormen, dat wij in hem onszelf zouden herkennen, dat wij dit type lief hebben en het boek na lezing de volgende dag nog niet zijn vergeten, — dat is nog niet gelukt!

De voornaamste moeilijkheid van onze literatuur, zowel van de goede boeken als van de minder geslaagde, is deze, dat men ze te snel weer vergeet. De typen worden niet in ons geheugen gegrift. Hoeveel typen hebben wij in het nieuwe, herschapen Hongarije! Laat mij slechts op enkele de aandacht vestigen. Zo is er het type van de werkende Hongaarse vrouw, die in de vroegere tijd dubbel werd verdrukt: die uitgesloten werd van productieve arbeid en van het openbare leven, en die nu opgegroeid is, die vleugels krijgt en de gelijkwaardige metgezel wordt van de man, zowel in de productie als in het staatsbestuur. — Daar is het type van de arbeider, die gisteren nog in verzet was, die gestaakt heeft, die tegen de kapitalisten en hun staatsmacht heeft gestreden en die nu van stap tot stap herschapen wordt tot een bouwer van het land en intussen heer en meester wordt van dit land. — Daar is het type van de werkende boer, die voor het probleem staat van de wedergeboorte.

---

¹⁾ Socialistisch schrijver, die in de emigratie heeft gewerkt en vooral bekend is door een roman over de illegale Hongaarse arbeidersbeweging tijdens Horthy.

Dit boerentype heeft nog niet zo een rol gespeeld in onze literatuur als het verdient. Laat mij hier nog bijvoegen, waarmee ik begon: de communistische arbeider en partij-functionaris, die samen met het volk de zorg voor het land op zijn schouders heeft genomen, die gisteren nog niets afwist van het besturen van de staat, en die dat thans, met zweet en moeite, tijdens het werken en onder het maken van fouten, leert. Lukt dit onze schrijvers niet tot het scheppen van nieuwe typen aan?

Het type is nodig, om de simpele mensen daardoor kennis te doen maken het hetgeen in ons land en ook met henzelf gebeurt, terwijl het land wordt opgebouwd. Natuurlijk heb ik slechts in „klassentaal”, in droge „partijtaal” mijn types opgesomd. Er zijn niet 4, maar wel 14 of ook 114 van deze types! Er is geen sprake van, dat wij de lege maskers van zekere klassen of lagen der bevolking voor typen uit willen geven. Type is de persoonlijke mens met zijn persoonlijk leven en lot, en wij hoeven geen Prometheus- en Fausttypes te scheppen; onze helden zijn geen titanen, geen halfgoden, zelfs geen Miklos Toldi's ²⁾. Onze helden zijn wél eenvoudige werkende mensen, niet zonder fouten, geen helden uit een sprookje, maar van het soort, dat uit het kapitalisme komt en naar het socialisme gaat. Terwijl zij de wereld herscheppen, herscheppen zij ook zichzelf.

LAAT mij echter in dit verband enkele woorden zeggen over het probleem van de positieve held.

Dit vraagstuk is niet te scheiden van de strijd tegen het schematisme. De Partij heeft er de aandacht van onze schrijvers op gericht, maar wij hebben nooit gezegd (en men mag die vriendschappelijke raad ook niet verkeerd verstaan, die onze Partij de schrijvers trachtte te geven), dat de positieve helden fout- en blaamloze ridders moeten zijn. Dergelijke figuren komen hoogstens voor in sprookjes, in de heldenzangen en ook daar ook nog niet eens altijd. Ook de Griekse held Achilles was kwetsbaar, ook Siegfried had een kwetsbare plek, om maar te zwijgen van Miklos Toldi.

De arbeidersklasse is geroepen, om de mensheid te verlossen van de ellende, de uitbuiting en de ontaarding van het kapitalisme. Maar Marx en Engels, Lenin en Stalin hebben ons niet geleerd om de arbeidersklasse te idealiseren. Men moet het socialisme opbouwen met die mensen, welke wij van het kapitalisme geërfd hebben, en het staat vast, dat de arbeidersklasse ook veel slechts uit die boedel meegekregen heeft. De arbeidersklasse is ook van slik en goud zoals de mens van Goethe; de arbeidersklasse is ook door het kapitalisme gemaakt. Maar de arbeidersklasse is niet alléén een maaksel van het kapitalisme, zij is ook zijn doodgraver. De arbeidersklasse is die klasse, waarin wij naast het slik ook het meeste goud vinden, de bevechters, de doodgravers van het kapitalisme.

De taak van de literatuur is het, om in ieder land en in ieder tijdperk deze arbeidershelden concreet te schilderen, en voor elk tijdperk moet binnen de daaraan eigene verhoudingen worden getoond, waarin de erfenis van het kapitalisme voor de arbeidersziel bestaat, alsook, wat het „goud”

²⁾ Held van een Hongaars middeleeuws volksepos.

daarin uitmaakt, n.l. datgene wat een nieuwe heldhaftige naar de toekomst wijzende, een wereldherschepende factor is.

De typische arbeider vandaag is anders, was gisteren anders, zal morgen anders zijn. Wij moeten van de Sowjet-literatuur leren, laat mij er bij voegen, véél meer dan tot nog toe. Maar de positieve helden van ons hedendaagse leven zo vormen, dat wij de arbeidersfiguren van de huidige Sowjet-literatuur klakkeloos overnemen en copiëren, zou een vergissing zijn. Dit zou ook een vorm van schematisme en daardoor onjuist zijn. De plicht van de schrijver bij het scheppen van de figuur van de positieve held is niet in het heden vast te kleven. Hij moet de naar de toekomst wijzende factoren, de jonge sprieten, weten aan te wijzen. Laat mij hier aan toevoegen, wat voor tactische wijze, diepzinnige raadgevingen Lenin en Stalin hebben uitgesproken: de voorhoede mag nooit achterblijven bij de massa van het volk, maar zij mag ook niet te ver voorop raken. Als wij deze raadgevingen toepassen op de literatuur, dan betekent dit, dat — zoals Zjdanow dit zo meesterlijk formuleerde — „realisme zonder romantiek ondenkbaar is.” Ook de realistische schrijver heeft de plicht tot dromen. Maar hier is geen sprake van willekeurige dromen, maar van aardse en zeer reële. Men moet de strijd schilderen, de werkelijke situatie in al haar moeilijkheden en problemen, omdat onze werkende mens alleen zo zich zal kunnen herkennen in de door de literatuur geschapen werkelijkheid; en alleen zo krijgt hij bezieling om voorwaarts te gaan, zijn inborst te veredelen, voor de toekomst op de bres te staan.

Toen wij van onze schrijvers een positieve held eisten, wensten wij het hier genoemde en niet anders. Dat betekent nog niet, dat wij, hoe dan ook, zouden terugkomen op die eis en b.v. het standpunt van kameraad Hay ³⁾ omtrent „de dubbele bindingen van de held” goedkeuren: de arbeider heeft geen dubbele bindingen. De werkende mens wordt ten hoogste weerhouden, in zijn ontwikkeling belemmerd door de erfenis van het kapitalisme die hij meesleept, maar hij is niet gebonden en geketend aan dit verleden. Er is geen overeenkomst in de arbeidersziel tussen wat in hem oud is en wat nieuw. Deze dubbele binding is geen kenmerkende trek van onze positieve held. Zij is kenmerkend voor de kleinburger, voor de wankelende, kleinburgerlijke intellectueel.

IN verband met de strijd tegen het schematisme is in de discussies de kwestie van de levenservaring en van talent opgeworpen. Laat mij in verband daarmee even het vraagstuk van de wereldbeschouwing van de schrijver aanroeren. Enkelen verstaan onder strijd tegen schematisme, dat wij nu de menselijke instincten hun rechtmatige plaats in de literatuur moeten hergeven en in verband daarmee de wereldbeschouwing van de schrijver verbannen; of dat wij afzien van onze raad en onze wens, dat de vooruitstrevende schrijver zich de wereldbeschouwing van het marxisme-leninisme eigen moet maken. — Wij zien van deze raad geenszins af, en leggen de strijd tegen het schematisme niet op hun manier uit. Zeker, talent is niet slecht, zelfs zeer wenselijk; maar talent is niet hetzelfde als het z.g. natuurtalent, waarvan het kenmerk is, dat het

³⁾ Gyula (Julius) Hay, zeer bekend Hongaars toneelschrijver, die tijdens het Horthy-bewind naar de Sowjet-Unie uitweek.

tevreden is met zichzelf en zich niet tracht te ontwikkelen, bij te slijpen en te leren. De marxistisch-leninistische wereldbeschouwing als het tegenovergestelde van levenservaring te beschouwen, en dan te zeggen: „Er zijn er, bij wie misschien onbewust dezelfde streven aanwezig is,” betekent, dat zij vergeten, dat ook het marxisme-leninisme zelf een levenservaring is. Voor de literatuur heeft men talent nodig, er wordt persoonlijke levenservaring opgehoopt, doordat men in het leven heeft rondgekeken en er aan deel genomen. Zonder wereldbeschouwing, zonder progressieve, revolutionaire, marxistisch-leninistische wereldbeschouwing blijft het talent steken. Het natuurtalent gaat te gronde en zelfs de persoonlijk opgedane levenservaring wordt een troebele massa in het hart en het geheugen van de mens. Hij kan zich niet meer juist oriënteren. Wie het marxisme-leninisme opvat als een collectie van zekere aangeleerde axioma's, voor hem, maar alleen voor hem, lijkt de wereldbeschouwing van de schrijver een belemmering voor zijn creatief werk.

Maar wie het marxisme-leninisme niet aldus opvat, weet, dat de theorie der progressieve wereldbeschouwing een bijzondere hulp aan een schrijver vermag te verlenen, als aan een schepper van typen, een schilder van mensen, zodra hij zijn levenservaring algemeen gaat stellen. Wij moeten vaststellen, dat al wie zijn levenservaring niet algemeen kan stellen, geen schrijver is. Men moet het marxisme-leninisme aldus opvatten. Het leren bederft alleen de natuurtalenten, maar ontwikkelt en verrijkt de werkelijke talenten.

DE literaire volmaaktheid is belangrijk, wij onderschatten haar niet, maar de dienst aan het volk is nog belangrijker. In verband met de verhouding tussen het schematisme en de artistieke welverzorgdheid wou ik wijzen op de schijntegenstelling tussen de z.g. „grote literatuur” en de „actuele” literatuur. Deze tegenstelling is foutief. Een boek over het leven van thans en over het op het heden gerichte werk kan ook blijvend zijn, en de z.g. „blijvende werken” kunnen ook de dag van heden wel eens niet overleven. Wij zijn daarmee zoals de bijbelse Saul, die uitging om een ezel te zoeken en een koninkrijk vond. Er zijn schrijvers, die tot de actualiteit gaan, die het moment willen grijpen, en die iets blijvends schep- pen. Er zijn ook zulke, die naar de eeuwigheid grijpen, die deze in hun handpalm willen vangen, maar zelfs de dag van heden glijdt hun soms tussen de vingers door.

De schrijver, die het actuele werkelijk diepzinnig aanvat, schildert en in zijn ontwikkeling laat zien, schept meestal iets blijvends. Maar de schrijver, die het schijnbaar blijvende oppervlakkig aanpakt, laat het actuele en tevens het blijvende ontsnappen.

En als het nu bij de pogingen, om een tegenstelling te zien tussen „grote” literatuur en „actuele” literatuur alleen maar over verschillen van soort en stijl, persoonlijkheid en talent gaat, laat mij daarop zeggen, dat voor ons volk, de Hongaarse literatuur, de breedste toonladder der genres, van het volksrijmpje af tot de trilogie toe, nog te smal is. Men moet deze scala niet versmallen, maar verbreden. Wij hebben alles nodig, de volksrijmpjes, de door de fabrieksarbeiders zelf gemaakte amusante liedjes, politieke spotgedichten en romantrilogieën, z.g. grote romans.

Wij hebben alles nodig, alles helpt, als het goed is, en het zou fout zijn, als de dichter van het volksrijmpje op de schrijver van de trilogie zou neerkijken, en het zou een nog grotere fout zijn, als de auteur van de trilogie zou neerzien op de dichter van een politiek spotvers.

De strijd tegen het schematisme betekent, dat onze literatuur beter, rijker, dieper, opvoedender moet zijn. Maar dat wil niet zeggen, dat wij moeten terugkeren tot de leuze, welke in ons literaire leven geenszins een positieve rol heeft gespeeld: „Grote literatuur!” De schrijvers moeten van de grootsten van hun volk en van de grootste der vooruitstrevende schrijvers in de wereld leren. Men gaat, niet bij een slecht leermeester ter school, als men een goede vinden kan. Kameraad Stalin heeft, in een van zijn mooiste redevoeringen gezegd: „Laat ons zo worden als Lenin”. Laat ons zo worden als Lenin — dat is moeilijk. Daartoe is in de huidige tijd maar één mens bij machte — Stalin zelf. Het is eindeloos moeilijk, dergelijke idealen en voorbeelden te volgen, als Lenin er een was. Toch had kameraad Stalin gelijk, toen hij alle communisten en alle arbeiders Lenin als ideaal en voorbeeld heeft voorgesteld.

Laat ons dat vertalen in literaire taal. Laat ons zo zijn als Shakespeare, Tolstoj, Sjolochow. Onze beginnende schrijvers zouden natuurlijk bij zulke maatstaven moeten schrikken, voorbeelden als Shakespeare, Goethe, Balzac, Tolstoj alleen maar te benaderen kost al moeite. Slechts eenmaal in een eeuw komen zij voor. Leren van hen en allereerst van hen is niet-temin de plicht van de schrijvers.

Maar men moet tegelijkertijd weten, dat de literatuur niet alleen uit reuzen, niet alleen uit genieën bestaat. Als wij willen, dat onze schrijvers worden opgevoed voor hun taak, moeten wij hun enerzijds grote voorbeelden voor ogen stellen, anderzijds moeten wij de springlat niet te hoog aanbrengen, want als de hoogte hun kracht te boven gaat, komen zij er niet over heen. Laat mij hier verklaren, dat wij niet alleen de genieën, de uitblinkende talenten wensen aan te kweken, te ontwikkelen, te helpen. Wij houden niet alleen van hen, maar wij willen de gehele Hongaarse literatuur, ook die schrijvers welke geen of nog geen genieën zijn, aanmoedigen en ontwikkelen. Wij houden van deze literatuur, zoals zij is, ook met haar fouten, ofschoon wij die fouten zien. Wij trachten het onkruid te wieden, ofschoon wij weten, dat de talenten verschillend zijn. Wij houden van onze literatuur, ofschoon wij weten, dat zij nog kinderziekten heeft, maar wij weten ook, dat zij daar boven uit zal groeien.

JOSEF REVAL.

Het zal nl. de plicht van de leiders zijn, zich over alle theoretische vraagstukken meer en meer op te klaren, zich meer en meer te bevrijden van de invloed van overwonnen, tot de oude wereldbeschouwing behorende frazen en steeds in het oog te houden, dat het socialisme, sinds het een wetenschap is geworden, ook als een wetenschap beoefend, d.w.z. bestudeerd moet worden.

FR. ENGELS

DE STRIJD VOOR HET ONDERWIJS

IN het afgelopen jaar is door ons aan de problemen, die samenhangen met het onderwijs, grote aandacht besteed. Dat was ook geen toeval.

In deze tijd van afbraak op alle terreinen van het sociale en culturele leven, een gevolg van de Amerikaanse politiek van oorlogsvoorbereiding, is het van belang, dat alle belanghebbenden daartegen hun stem laten horen. Vooral op het gebied van het culturele leven is dit in ons land dringend noodzakelijk. Wij hoeven alleen maar te herinneren aan de slechte financiële positie, waarin onze orkesten, opera, balletten en toneel verkeren.

Ook op onderwijsgebied is dit het geval. Nog steeds is het door ieder erkende noodzakelijke kleuteronderwijs niet wettelijk geregeld. Hoe de feitelijke toestand is, werd reeds vaak geschilderd. Het onderwijs in lichamelijke opvoeding in ons land, is bijvoorbeeld meer dan treurig.

Om te beginnen is er al een „enorme leemte in de opleiding aan vele kweekscholen.”¹⁾

In Nederland beschikken 41.4% der klassen niet over een overdekte oefenplaats..... „dit (is) een vrij optimistische schatting. In de tweede plaats vallen in vele scholen dikwijls lessen uit, omdat ook de schoolpleinen vaak niet aan minimaal te stellen eisen voldoen.”²⁾

Vakleerkrachten, toch voor dit deel van het onderwijs noodzakelijk, ontbreken in 82% van de gevallen!

Het tekort aan voldoende speel- en sportterreinen is zeer groot. Slechts 24.1% van alle klassen in Nederland kan hiervan gebruik maken.

In ons watterrijk land vindt schoolzwemmen als onderdeel der lichamelijke oefening aan..... 4.5% der schoolklassen plaats in overdekte en aan..... 6.8% in onoverdekte zweminrichtingen.

Is het wonder, dat het verslag tot de conclusie komt: „De lichamelijke opvoeding in de onder het lager onderwijs ressorterende scholen bevindt zich in het eerste stadium van ontwikkeling.”³⁾ Dit wordt vastgesteld na 50 jaar leerplicht! Zo ziet het er dus thans met de lichamelijke opvoeding in ons land uit. Te weinig aandacht is nog buiten de enge vakkringen, aan deze tak van onderwijs besteed. Wat wordt daartegen ge-

1) Het Onderwijs in Nederland. Verslag over het jaar 1948. Uitg. van het Min. van O. K. & W., 1951, blz. 564.

2) idem blz. 567. „In de uitbreidingswijken Moerwijk en Leyenburg—Rustenburg (nieuwe wijken in Den Haag), samen tellende ± 40.000 inwoners, welk aantal nog aanzienlijk zal toenemen, is geen enkel gymnastieklokaal aanwezig. . . . Hierdoor zal een groot aantal kinderen in de toekomst volledig van onderwijs in de lichamelijke opvoeding zijn verstoken.” (Toelichting ontwerp begroting 1952 van de gemeente 's Gravenhage, blz. XII).

Duidelijker kan niet worden gedemonstreerd, hoe de afbraak van ons onderwijs steeds verder voortgang vindt.

Verder wordt nog gezegd:

„. . . de situatie van het kleuteronderwijs is in onze gemeente zeer zorgwekkend te noemen.”

3) idem, blz. 571.

daan? Verbod voor het bouwen van gymnastieklokalen! Trouwens ook kleuterscholen mogen thans niet worden gebouwd.

Het is verder van algemene bekendheid, dat dit jaar en de komende jaren, de klassen van de volksscholen overvuld zijn, dat er onvoldoende leermiddelen zijn. Een voorbeeld uit Den Haag (en zo zal het natuurlijk in meerdere gemeenten het geval zijn): Voor enige R.K. Ulo-scholen, die uiteraard voor het merendeel door kinderen uit de arbeidersklasse en kleine middenstand worden bezocht, werden nieuwe leerboeken gevraagd. B. & W. wezen dit af, omdat: „vooral in tijden als de tegenwoordige, waarin de grootst mogelijke soberheid moet worden betracht en uitgaven, waarvan de noodzakelijkheid niet in allen dele vaststaat, achterwege dienen te blijven.” De kosten zouden f 64.000.— zijn geweest! „De in de thans in gebruik zijnde boeken voorkomende hoofdstukken en onderdelen, welke verouderd zijn, kunnen buiten behandeling blijven. Nieuwe onderwerpen kunnen mondeling worden behandeld en zo nodig kan een hoofdstuk door middel van dictaten worden aangevuld.” Daar zal wat van terecht komen! De volkskinderen zijn hier de dupe van. De communisten waren de enigen, die in de Raad opkwamen voor deze nieuwe aanschaf.

Kortom, er zal veel strijd gestreden moeten worden om te behouden wat is, terwijl dit reeds zoveel minder is dan het absoluut noodzakelijke. Ieder, die als leerkracht of ouder bij het onderwijs betrokken is, weet dit. En dit alles geldt voor alle geledingen van het onderwijs, van de kleuterschool tot het hoger onderwijs.

Uit de bovenstaande korte aanduiding blijkt reeds de nauwe samenhang van het onderwijs met de maatschappelijke en politieke vraagstukken. Hoe zou iemand met volle overtuiging kunnen pleiten voor verbetering en uitbreiding van bepaalde onderdelen van het onderwijs, als hij aan de andere kant het geld uitgeeft aan een tot het krankzinnige opgevoerde bewapening? Als hij de cultuur afbreekt en voorgeeft deze zogenaamd te beschermen? Nog veel meer dan tot nu toe, moet ook in de kringen van het onderwijs worden ingezien, dat de strijd voor verbetering van het onderwijs onverbreekelijk verbonden is met de strijd voor de vrede.

In zulk een tijd komt de Nederlandse minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen met een „Nota betreffende onderwijsvoorzieningen”, waarop zich in de komende maanden alle belanghebbenden bij het onderwijs zullen werpen. Opnieuw zullen wij discussies moeten aanhoren over al het wenselijke bij het onderwijs. Opnieuw zullen wij rapporten en studieconferenties krijgen. Alle wensen ten opzichte van vernieuwing zullen naar voren worden gebracht. Ja, zelfs zullen wellicht voor enkele gelukkigen, experimenteerscholen worden ingericht, waar wij met trots op zullen wijzen, wanneer vreemdelingen ons onderwijsstelsel bestuderen! Maar voor de grote massa van de volkskinderen blijft het onderwijs beneden peil, niet omdat de overgrote meerderheid der onderwijskrachten in ons land geen liefde voor hun vak heeft of onbekwaam is, maar wel, omdat de materiële voorwaarden ontbreken om het onderwijs te geven zoals het behoort. Klassen van 48 en meer kinderen, die thans in de grote

steden regel worden, laten geen mogelijkheid toe om verantwoord onderwijs te geven.

VAN welke overwegingen zijn wij nu uitgegaan, toen wij waarschuwen tegen overschatting van de zogenaamde vernieuwing van het onderwijs in ons land? Deze: dat deze overschatting voortkomt uit de opvatting, dat met het toepassen van nieuwe onderwijsmethoden automatisch maatschappelijke verbeteringen zullen komen. De ontwrichting in de burgerlijk kapitalistische maatschappij wordt door de „vernieuwers” erkend, maar de enige mogelijkheid tot verbetering wordt gezien in het aanwenden van andere methoden tot het geven van onderwijs. Natuurlijk zijn wij niet tegen het toepassen van nieuwe onderwijsmethoden, die proefondervindelijk hebben bewezen beter te zijn dan de tot dusver toegepaste methoden. Ook het onderwijs geven is aan verandering onderhevig, naarmate de maatschappelijke behoefte verandert. Ieder onderwijs is aangepast aan de maatschappij waarvoor het dienstig is. Begrijpelijk is het, dat dit in de antieke maatschappij anders is dan in de feodale, in de kapitalistische anders dan in de socialistische. Hoewel men de gebreken van het onderwijs vaak duidelijk ziet, verkeert het toch onder het kapitalisme, óók in ons land, in een chaotische toestand. Het is weinig overzichtelijk, voldoet in vele opzichten zelfs niet aan de eisen, die de huidige maatschappij stelt, en desondanks zijn afdoende verbeteringen niet aan te brengen, evenmin als dit op alle andere terreinen van het sociale en culturele leven onder het kapitalisme het geval is. De algemene crisis, waarin het kapitalisme zich in de periode van het imperialisme bevindt, een reeds enige tientallen jaren durende toestand van oorlogen, revoluties en crises, maakt dat ook de crisis, waarin het onderwijs zich bevindt en waar ieder over spreekt, niet kan worden opgelost. Daarom verwacht men veelal alleen verandering van wat men „vernieuwing” noemt.

Het meest naar buiten optredende in ons land was het Montessori-onderwijs. Ook velen uit de onderwijsgroep, die van pgt. Engels en de redactie reeds in het Augustusnummer een antwoord heeft gekregen, zijn warme voorstanders van deze methode.

Laten wij ons dus eerst eens bezig houden met de methode Montessori. Deze methode is in de eerste plaats gebaseerd op de experimentele, wetenschappelijke psychologie en psychiatrie en in de tweede plaats op de praktische opvoedkunde, de paedagogische methoden, die appelleren aan de activiteit van het kind en daarop zijn gebaseerd. Twee grote opvoedkundige beginselen heeft M. naar voren gebracht: die „het kind als aan de hand voert van de opvoeding van het spierenstelsel naar die van het zenuwstelsel en van de zintuigen”. In de tweede plaats de praktische paedagogie, die erop gericht is, dat „de kinderen zich vrij kunnen uiten, zodat zich aldus behoeften en aanleg kunnen openbaren, die verborgen of onderdrukt blijven wanneer het milieu ontbreekt, geschikt voor hun spontane werkzaamheid.” Uit deze beginselen zijn de bekende Montessori-leermiddelen ontstaan.

Montessori spreekt graag van de „innerlijke wetten der geestelijke vorming” bij het kind, van „cosmische wetten, door welke het onbewust

geleid wordt" ⁴⁾, van een „geheimzinnig willen dat zijn vorming richt". Wat zouden toch die wetten der natuur zijn, vraagt Radice zich af, die de vorming van het kind van binnen uit leiden? De lichamelijke-geestelijke ontwikkeling van het kind voltrekt zich niet volgens „cosmische wetten", omdat de *maatschappij* de *natuur* van de mens is. Neem de maatschappij weg en men zal zien, dat men datgene mist, wat men het „natuurlijke proces" der ontwikkeling noemt, omdat een dergelijk proces nu eenmaal een zaak van de beschaving, van de cultuur is en niet van de natuur.

Natuurlijk heeft Montessori in haar lange leven ook veel waardevolle dingen gezegd, die wij volkomen kunnen onderschrijven, zo waar zij zegt: „een wetenschap der opvoeding heeft niet slechts tot taak „waar te nemen" maar om de kinderen „om te vormen". ⁵⁾

Zijn voornaamste bezwaar tegen de Montessori-school vat Radice aldus samen:

Er zijn twee dingen in de Montessori-methode, die, zoals zij in de praktijk worden verwezenlijkt, beslist dienen te worden verworpen, te weten *het isolement van het kind*, en *de standaardisering van het speelgoed en leermateriaal*. Wij zouden ons geen school kunnen voorstellen, die niet gebaseerd is op de *klasse* (of de groep), bedoeld als een levende eenheid, als een gemeenschap, in welke iedere arbeid samenwerking is. Wij zouden ons geen spel kunnen voorstellen, dat niet origineel is, naar vinding en vorm, altijd nieuw. Hoezeer wij ook de vindingrijkheid en, in bepaalde gevallen, de genialiteit van vele didactische vondsten van Montessori waarderen, kunnen wij niet begrijpen, waarom men ze heeft willen fixeren, kristalliseren in *gestandaardiseerd* materiaal. De aandachtige lezer van onze artikelen over de Sowjet-school, zal zien, dat het socialistisch onderwijs van deze gestandaardiseerde beginselen niets moet hebben. Geen individueel, maar gemeenschapsonderwijs, daar waar een werkelijke gemeenschap is. Montessori-onderwijs is een product van de burgerlijke maatschappij.

Ondanks onze principiële afwijzing van bepaalde stellingen, zijn er onderwijsuitspraken van Montessori, waarmede wij ons volkomen kunnen verenigen. Het zou goed zijn, als de volgelingen van Montessori in ons land haar roep „*voedt op tot de vrede*" wat meer ter harte zouden nemen.

„Een beter mens dan wij zou, geplaatst voor de moeilijke sociale problemen, die het schrikbeeld van onze tijd zijn, de intelligentie en de verworvenheden van de beschaving die onze voorouders hebben gewrocht, gebruiken om een oplossing te vinden, die geen oorlog betekent. Waartoe dient anders het verstand? En waartoe het bezit van zoveel rijkdommen, verworven door de wijsheid van onze voorouders? Voor een beter mens zou de oorlog hoegenaamd geen probleem zijn: hij zou eenvoudig een barbaarsheid zijn, die contrasteert met de beschaving, een ongerijmdheid, die niet ontvankelijk is voor de nieuwe geest." ⁶⁾

⁴⁾ M. Montessori: „De vorming van de mens", blz. 21, aangehaald in een artikel van Lucio Lombardo Radice: „Methode en mythen in de Montessorischool" in het theoretisch tijdschrift van de Italiaanse Comm. Partij „Rinascita" van Januari 1951.

⁵⁾ Montessori: „De ontwikkeling van het kind", blz. 70 e.v.

⁶⁾ Montessori: „Opvoeding en vrede", blz. 23.

En nog dit:

„.....het is nodig „het geestelijk leven van de mens te ontvouwen” en vervolgens het mensdom te organiseren voor de vrede.”⁷⁾

Op een ander onderwijsstelsel, dat evenals de methode van Montessori grote opgang heeft gemaakt na de eerste wereldoorlog, n.l. de Daltonmethode, hebben wij reeds uitvoerig kritiek gebracht in het Augustusnummer van P. & C. Ook de methode-Decroly, van de grote Belgische paedagoog en psycholoog, heeft evenals de beide reeds genoemde methoden de pretentie een nieuw algemeen onderwijssysteem te propageren en toe te passen, dat het gehele onderwijs omvat en vooral gericht is tegen de klassikale school, die reeds ongeveer 150 jaar bestaat. In zoverre deze methoden opkwamen tegen alle dresseermethoden, hebben zij inderdaad de vooruitgang op het terrein van het onderwijs gediend. Maar, wellicht mede onder invloed van deze grote paedagogen, heeft ook het klassikaal onderwijs grote veranderingen ondergaan. De nieuwe vormen, die dit onder socialistische verhoudingen aanneemt, hebben wij uitvoerig in het Septembernummer van P. & C. belicht, waar geen „dresseurmethoden”, ondanks het klassikaal karakter heersen.

Na de tweede wereldoorlog werd alom de kreet voor vernieuwing van het onderwijs vernomen. Rapporten verschenen in overvloed; de „Nota” van minister Rutten is daar een voorbeeld van. De strijd voor vernieuwing heeft evenwel aan de feitelijke verslechtering van ons onderwijs geen halt toegeroepen. Ondanks alle goed bedoelde pogingen, moesten deze mislopen, omdat de materiële voorwaarden in de kapitalistische maatschappij ontbreken. Wanneer dan ook een partijgenoot-onderwijzer in een discussiebijdrage zegt: „De strijd voor onderwijsvernieuwing (en hij doelt voornamelijk op Montessori-onderwijs) is een strijd van het proletariaat tegen de heersende klasse”, dan is dit een overschatting van de betekenis van het onderwijs in het algemeen en de vernieuwing in het bijzonder. Zeer zeker dwaalt hij volkomen, wanneer hij aan het slot van een, aan de redactie gerichte brief schrijft:

„Ondanks de tegenwerking van de reactie is toch de onderwijsvernieuwing een belang voor het proletarische kind en het is vooral door de pressie van de ouders, dat die in stand wordt gehouden.”

Het „proletarisch kind” heeft thans in de allereerste plaats belang bij goede en een voldoende aantal scholen, nieuwe en betere leermiddelen, geen klassen met meer dan 35 leerlingen, behoorlijke en verantwoorde schoolvoeding, ruime speelvelden, vakantie-uitstapjes, goed opgeleide en voor hun taak berekende leerkrachten, medezeggenschap der ouders in alles wat de school betreft en een juiste lichamelijke opvoeding. Wie dit afdwingt strijdt op dit terrein voor de bij uitstek vredelievende taak der school.

Verder zegt hij nog:

„Bovendien wordt de paedagogische wetenschap alleen verrijkt door die in de practijk te brengen en leren de onderwijzers ook voornamelijk in de practijk.

Wanneer het proletariaat eenmaal aan de macht zal zijn, zal er volop geld, materiaal, scholen enz. komen, maar dan zal er

⁷⁾ Montessori: idem, blz. XIII.

grote behoefte zijn aan pioniers, die de weg kunnen wijzen naar het juiste gebruik van dit alles."

Ziehier weer zulk een misvatting. Deze opvatting miskent het noodzakelijke klassekarakter van het onderwijs, dat niet anders zijn kan dan een weerspiegeling van de behoefte, die de maatschappij nodig heeft. Zoals wij reeds hebben betoogd, veroudert deze met iedere maatschappijvorm. Duidelijk is uit onze artikelen over het onderwijs in de Sowjet-Unie gebleken, dat de ervaring in de socialistische maatschappij leert, dat de ontwikkeling van het onderwijs daar wordt bepaald door de behoefte van de socialistische maatschappij en de steeds voortgaande hogere ontwikkeling van deze maatschappijvorm volgt.

Een partijgenoot, die schreef, dat voor hem de vraag is: „Hoe kunnen we door middel (n.l. vernieuwing) van het onderwijs de dood van het kapitalisme verhaasten?" kan ook niet anders dan tot zulke conclusies komen, die wij boven hebben bestreden.

Zulke opvattingen zijn een gevolg van het mechanisch toepassen van z.g. marxistische stellingen. Reeds in het Juli-nummer heeft pg. Engels enkele van deze stellingen bestreden, waar deze pg. beweerde, dat onderwijs geen „klasseverschijnsel" is. Nog steeds heeft hij niet begrepen, dat onderwijs, evenals trouwens alle culturele verschijnselen, niet los staat van de maatschappijvorm, maar daar een product van is.

Wij nemen dus stelling tegen de „theorie", die inhoudt dat in een individuele onderwijsmethode de oplossing ligt van het onderwijsvraagstuk en alles wat daaraan vastzit. Thans is er meer behoefte aan „pioniers" die *op dit ogenblik* (en niet later!) de strijd krachtig aanbinden voor behoorlijk onderwijs voor de grote massa der schoolgaande kinderen, dan aan welke „baanbrekers" ook, die „later" de weg zullen wijzen — dat kunnen wij immers aan de toekomst overlaten.

Intussen heeft deze discussie ons ook geleerd, dat het nuttig zal zijn om na te gaan in hoeverre het verleden, de oude Tribunistische opvattingen over het onderwijs, deze partijgenoten nog parten spelen. Wat dit punt betreft zal de discussie zeker in een van de volgende nummers van P. en C. worden voortgezet.

G. v. PRAAG.

„ . . . naarmate de burgerlijke Staat „beschaafder" was, heeft hij des te geraffineerder gelogen wanneer hij beweerde dat de school buiten de politiek staat en dat zij de maatschappij in haar geheel kan dienen. In werkelijkheid was de school geheel en al tot een werktuig van de klasseheerschappij van de bourgeoisie geworden, zij was doortrokken van de burgerlijke kastegeest, zij had tot doel, ijverige knechten en goede arbeiders aan de kapitalisten te leveren."

LENIN

EEN RUS OP NIEUW-GUINEA

LEVEN EN WERK VAN MIKLOECHO-MAKLAI*)

„Het woord Maklaj is waarheid” (spreekwoord op Nieuw Guinea).

HET tsaristische Rusland in de 19e eeuw is bijzonder rijk aan denkers, kunstenaars en onderzoekers, die actief deelnamen aan de revolutionair-democratische strijd tegen de willekeur en slavernij van het tsarisme. Zij deden dit zowel door hun wetenschappelijk en artistiek werk als ook door hun actief deelnemen aan het politieke leven. In de zestiger jaren der vorige eeuw legden illegale kringen der intellectuelen grote activiteit aan de dag. Omvangrijke boerenopstanden kenmerkten deze jaren van revolutionaire opleving. In deze aan de eerste narodniki verwante gedachtenwereld der vooruitstrevende intellectuelen bewoog zich de jonge student Nicolaj Nicolajewitsj Mikloecho-Maklaj. Bijzonder grote waarde werd in deze kringen terecht gehecht aan de studie der natuurwetenschappen. Als geestdriftige aanhanger van Darwin studeerde Maklaj in het bijzonder biologie. Zijn optreden en de door hem geuite gedachten hadden in Rusland zijn uitsluiting van de universiteit tengevolge. Ook hem bleef een verblijf, zij het van korte duur, in de Peter Paul-vesting niet bespaard. Hij zette in Duitsland zijn studie voort en kwam in aanraking met de beroemde dierkundige Ernst Haeckel, een onvermoeid verdediger van Darwin wiens werken in de oude arbeidersbeweging een grote bekendheid genoten. Deze merkte spoedig de talentvolle student op en stelde hem voor, zijn assistent te worden. Dit was in het jaar 1861. Maklaj hield zich nu in het bijzonder met vergelijkende anatomie bezig en verschillende reizen van Haeckel maakte hij mee. Maklaj bleek niet alleen een bekwaam onderzoeker te zijn, maar bezat opmerkelijke karaktereigenschappen. Hij gaf blijk van een sterke wil. Ondanks tweemaal uitgesloten te zijn, zette hij immers zijn studie voort. Van vrees was evenmin iets gebleken toen hij, als Arabische arts vermomd, zeer ontoegankelijke en agressieve Arabische stammen bezocht. Hij bleek een nauwkeurig waarnemer, die niet fantaseerde en niets van horen zeggen aanvaardde. Overhaaste veralgemeningen waren hem vreemd bij het bewerken van de verzamelde feiten. Hij was ijveriger in het zoeken naar nieuwe feiten, dan in het opstellen van theorieën.

Na de leerschool van Haeckel doorlopen te hebben, begon hij zelfstandig te werken.

In 1871 vertrok hij met een Russisch oorlogsschip naar Nieuw-Guinea en liet zich aan de Noord-Oostkust, aan de Astrolabe Baai, afzetten. Hij stelde zich tot taak de hier wonende, nog volkomen onberoerde Papoea-stammen, te onderzoeken. Het snel opdringende imperialisme maakte een snelle uitvoering van deze opgave bijzonder dringend. Maklaj was zich

*) Bespreking van het boek „Tamo Roes”, de dagboeken van Mikloecho-Maklaj. Van diens leven en werk op Nieuw Guinea werd eveneens in de Sowjet-Unie een uitstekende film gemaakt.

hiervan scherp bewust en spaarde zijn lichaam niet. Sedert hij hier voet aan land zette, gunde hij zich geen moment rust. Voor zijn persoonlijke behoeften schoot geen ogenblik over. Hij durfde de tijd er niet af te nemen om zijn hut te repareren of behoorlijk eten klaar te maken. Onder een lekkend dak, hongerig en koortsig, zo moest hij veelal zijn gegevens uitwerken. De jaren, die Maklaj hier doorbracht zijn dag voor dag opgetekend in de bewaard gebleven dagboeken. Een schat van materiaal bevatten deze voor óns, die in een tijd leven, dat de koloniale practijken van het imperialisme het bijna onmogelijk hebben gemaakt primitieve volken in haar oorspronkelijke toestand te bestuderen. Was bv. de bevolking van Tasmanië niet dertig jaar nadat de Engelsen voet aan land hadden gezet, uitgeroeid! Nauwgezet ging Maklaj te werk. Iedere dag werden zo uitgebreid mogelijke weerkundige waarnemingen gedaan. Het meten van temperatuur en neerslag werd geen dag overgeslagen. Op zichzelf zou dit geen verdienste zijn, maar het wordt dit wel, wanneer we bedenken onder welke omstandigheden dit moest gebeuren. Er waren slechts weinig dagen, dat Maklaj niet door tropische koortsen werd gekweld. In de periode, dat hij met zware koorts te bed ligt schrijft hij in zijn dagboek (11 Jan. 1872):

„Pas toen ik mijn beide handen erbij gebruikte, kon ik op de veranda naar buiten kruipen om driemaal per dag de metereologische waarnemingen op te schrijven.”

Een uitgebreide verzameling legde hij aan van planten en dieren. Zijn belangrijkste werk was echter het bestuderen van de Papoea's. Groot waren de moeilijkheden, die hij hierbij moest overwinnen. Woord voor woord moest hij zich de taal eigen maken. Lange ondervragingen aan verschillende Papoea's dagen achtereen, waren soms nodig om een woord aan de weet te komen. Daar kwam bij, dat de sleutel tot het begrip van de primitieve volken, het grondleggende werk van L. Morgan „De oermaatschappij” van 1877, en het hierop gebaseerde werk van Friedrich Engels „Over de oorsprong van de familie, de eigendom en de staat” van nog later stamt, en dientengevolge aan Maklaj nog onbekend waren. Hij stuitte dus op vele onbegrepen verschijnselen. En het is aan zijn onvooringenomenheid en aan zijn wetenschappelijk geweten te danken, dat hem ieder feit deed noteren ook al begreep hij het niet, dat zijn werk niettemin van onschatbare waarde is. Geen Nieuw Guinea-onderzoeker kan aan dit werk voorbijgaan, al is er geen Nederlandse Nieuw Guinea-onderzoeker, die zijn naam noemt. Ieder zelfgenoegzaam en hooghartig Europa-centrisme is hem vreemd. Zelf citeert Maklaj John Lubbock, die ergens zegt „Wanneer de ontdekkingsreiziger de door hem bezochte stammen prijst of critiseert, dan zegt dat eigenlijk veel meer over de schrijver zelf dan over hen, die hij beschrijft.”

Hoezeer hij in de Papoea's zijn gelijken als mens zag, blijkt steeds weer uit de dagboeken. En de verdienste hiervan komt nog beter naar voren, wanneer we bijvoorbeeld het boek „Hoe ik Livingstone vond” van de roemruchte ontdekkingsreiziger Stanley doorlezen. Hierin komt een hoofdstuk voor getiteld „Ethnografische notities”. Hierin beschrijft Stanley de Afrikaanse stammen uit de gebieden waar hij met zijn karavaan doortrok. We lezen:

„Van de mensen van de stam Makwere zegt men, dat ze buitengewoon oneerlijk zijn, waaraan ik geenszins twijfel.” „De mensen van de stam Mgoe zijn wreed en bij de geringste aanleiding in staat tot gruweldaden.” „De Waniamwesimensen zijn beruchte lafaards”. Het „van horen zeggen” als wetenschappelijke bron! Scherp steken de nauwgezette

onbevooroordeelde en alleen zelf waargenomen feiten in de dagboeken van Maklaj af tegen dergelijke waardeloze rommel! Daarbij was Stanley altijd doordrongen van een gevoel van hoogmoed. Onmiskkenbaar is dit in een uitspraak als:

„Een krachtige slag goed gemikt op hun blote ruggen gaf hun in een ogenblik tijd weer onmetelijke energie”. Het ging over de inheemse inwoners, die hem hielpen met het dragen van zijn bagage! Bij Maklaj treffen we daarentegen achting, fijngevoeligheid en tact aan in zijn gedrag tegenover de Papoea's. Kort na zijn aankomst brengt hij een bezoek aan een dorp. Hij is hier niet bijzonder welkom en de bewoners grijpen naar hun speren.

Maklaj vindt dit echter zeer begrijpelijk. Het is immers hun land. „Op een of andere manier is het pijnlijk voor mij, werkelijk, waarom kom ik en val deze mensen lastig.” Maklaj bouwde zijn hut buiten de nederzetting der Papoea's. „Mijn aanwezigheid op te dringen houd ik voor tactloos.”

Als Maklaj aan de inwoners van een dorp, die een zeldzaam dier gevangen hebben, dit dier voor zijn verzameling vraagt en hiervoor een mes aanbiedt, vermeldt hij hierover in zijn dagboek:

„Mijn voorstel bracht de inwoners in grote verlegenheid. Ieder wilde graag een mes hebben, doch niemand durfde te zeggen „Het beest is van mij.” Men antwoordde mij, dat de kinderen in Gorendoe zouden huilen, wanneer men hun het vlees van het beest niet te eten zou geven. Ik wist heel goed, dat niemand van de inwoners van Gorendoe het zou wagen, zich te verzetten wanneer ik het beest afgenomen had en mee naar huis gedragen had. Maar ik wilde niet onrechtvaardig handelen en mij vreemd eigendom met geweld toeëigenen.”

De kapitalisten roven hele werelddelen, maar Maklaj weigert om een dier, dat voor hem van wetenschappelijk belang is, met geweld te nemen. Maar deze zachtaardigheid, als men het zo wil noemen (wij zouden liever willen spreken van een hoge opvatting van de waardigheid van de mens), verhinderde Maklaj niet, om tegelijk blij te geven van grote moed, zonder in roekeloosheid te vervallen. Zonder geweer begaf hij zich in een vreemd dorp. Anders kom ik misschien in de verleiding om te schieten, meende hij, en wanneer ik dat doe, vernietig ik bij voorbaat iedere mogelijkheid tot een vriendschappelijke verhouding en kan ik geen gegevens verzamelen van werkelijk wetenschappelijke waarde. Het dienen van de wetenschap eiste van hem: ongewapend te gaan of niet te gaan. En hij ging. Direct omringde de inwoners, voor wie menseneten een vertrouwde bezigheid was, hem met speren en bedreigden hem met pijlen. Om zijn vredelievende bedoelingen te demonstreren ging hij op een mat liggen en hield zich slapende. Het wonderbaarlijke was echter, dat hij werkelijk in slaap viel. De inwoners staakten, hierdoor geïmponeerd en verbluft, hun vijandige houding. Maar laten we hier nu niet uit besluiten, dat Maklaj bevreesd was om geweld te gebruiken. Als hij later aan de Zuidkust van Nieuw Guinea de schuldige van een bloedbad ontmoet, grijpt hij hem bij de keel. En dit, ondanks het feit, dat deze man driemaal zo sterk is als hij, een indrukwekkende gestalte heeft, en een langs de gehele kust beruchte moordenaar is. Maar de man begint door dit resolute optreden te beven van angst en laat zich meevoeren. Iedere halfzachtheid was Maklaj vreemd. Hij was een strijdbaar humanist!

Voor Maklaj was de wetenschap geen doel in zichzelf, maar moest onvoorwaardelijk de mensheid dienen. En dat hij juist de primitieve volken in hun oorspronkelijke toestand onderzocht, geschiedde om materiaal te

verzamelen ter ontmaskering van de tot fascisme leidende rassentheorieën, die alle steunen op de zgn. polygenese. Hieronder verstaat men de opvatting, dat de mens op verschillende plaatsen der aarde gelijktijdig is ontstaan. Deze verschillende „eerste” mensen vormden dan de stamouders der verschillende mensenrassen. Deze redenering werd door de kapitalisten dankbaar aanvaard en aangemoedigd ter rechtvaardiging van de koloniale uitplundering. Want als er nu eenmaal hogere en lagere rassen bestaan, dan is de heerschappij van de een over de ander „moreel” gerechtvaardigd. De mensen zijn niet in aanleg gelijk, is het argument der imperialisten. Maklaj is zich van de politieke consequenties van de polygenese wel degelijk bewust. Dit bewijst een uitspraak van Nov. 1877 „voor diegenen, die de vernietiging van de donkere rassen verontschuldigen, is het logisch om verder te gaan..... en in het blanke ras zelf met het uitzoeken van al diegenen, te beginnen, die aan het ideaal van het „enig uitverkoren ras” beantwoorden.” En naarstig verzamelde hij de gegevens, die de onhoudbaarheid van de polygenese aantoonde. Zo werd beweerd, dat bij de Papoea's de haren in bosjes groeiden. Maklaj toonde echter aan dat de haren, evenals bij ons allen, afzonderlijk ingeplant waren. Hun huid zou ruw zijn inplaats van glad, zoals bij blanken, ook dit weerlegde Maklaj.

Zo verging het alle reactionnaire beweringen. Zijn wetenschappelijke onderzoeken verwekten weerklank. Zo schrijft Leo Tolstoj in 1882 een brief aan Maklaj waarin hij zegt: „Wat mij bijzonder aantrekt in Uw werkzaamheid is, dat U voor zover mij bekend is, als eerste, door een onbetwistbaar onderzoek, bewezen hebt, dat de mens overal mens is, dat wil zeggen een goed en sociaal wezen is, waarmee men alleen welwillend en oprecht en niet met kanonnen en wodka omgang kan en moet hebben. U hebt dat door grote daden van ware mannelijkheid bewezen...”

Maklaj bepaalde zich er niet toe alleen door zijn wetenschappelijke werk zijn humanistische idealen te dienen, ook door direct optreden wilde hij dit bevorderen. Maklaj heeft zich in het openbaar tegen de koloniale praktijken der imperialisten verzet, zij het op een individuele en ondoeltreffende wijze. Laten wij echter niet vergeten, dat de tijd nog niet rijp was voor een andere wijze van strijden.

In een brief aan Sir Gordon, de hoge commissaris van „Zijne Britse Majesteit” eiste hij, dat krachtige maatregelen genomen zouden worden ter bescherming van de rechten der inboorlingen op hun grond, hun bossen en rivieren en de invoer van wapens en alcohol te verbieden. Herhaaldelijk wijdt hij brieven, gericht aan de Nederlandse en Engelse autoriteiten, aan de slavenhandel, die onder de dekmantel van „vrije werving van arbeidskrachten” op de eilanden in de Stille Oceaan bedreven wordt. Hij eist vervolging van mensenroof, uitplundering en bedrog. Brieven richt hij aan de Nederlandse koloniale Gouverneur-Generaal. Practische uitwerking misten deze brieven en daarom besloot Maklaj een plan uit te werken, dat tot doel had om een kolonisatie te beproeven, opgebouwd op menselijke beginselen. Het zou een kolonie op één der eilanden van de Stille Oceaan moeten zijn waar Russen vreedzaam zelf zouden werken en de inwoners op alle mogelijke wijzen ondersteunen en beschermen tegen geweldpleging. Deze utopische gedachte, sterk verwant met die der Narodniki, is gedachte gebleven. Opmerkelijk is nog de uitwerking van dit plan door Maklaj op het volgende punt:

„De kolonie is een gemeenschap en wordt door één der ouderen, een raad en een algemene vergadering van de kolonisten bestuurd. De netto-winst, die het bewerken van de bodem oplevert, zal ieder

jaar onder alle deelnemers, hun positie en prestatie in aanmerking genomen, verdeeld worden."

Het pleit gelijktijdig voor het realistische inzicht van Maklaj, dat hij de Papoea's, waarmee hij zo lang had samengeleefd, ernstig voor het blanke ras waarschuwde.

„Ik verklaarde hen, dat waarschijnlijk andere mensen, die precies even wit zouden zijn als ik..... op precies zulke schepen zouden komen, maar dat het zeer waarschijnlijk mensen zouden zijn van een ander soort dan Maklaj was..... Deze mensen zouden hen als slaven kunnen ontvoeren..... Ik heb hen aangeraden, de blanken nooit gewapend tegemoet te treden en nooit te proberen hen te doden, waarbij ik hen het hele overwicht van de vuurwapenen, vergeleken met hun pijlen en speren uitlegde. Ik heb hun ter voorkoming van onheil aangeraden, hun vrouwen en kinderen, bij het verschijnen van een schip dadelijk de bergen in te sturen."

Heel de menselijke grootheid en gerechtvaardigde trots van Maklaj spreekt uit een onderhoud dat hij heeft met een handelaar tijdens een bootreis. Maklaj raadt hem af de Astrolabe Baai te bezoeken. De handelaar zegt.

„Men heeft u toch ook niet gedood aan de Astrolabe Baai! Waarom meent u, dat een ander niet kan gelukken, wat u gelukt is?" „Ik zal het u dadelijk uitleggen! U houdt de revolver voor uw kracht. Mijn kracht is de rechtvaardigheid. Dat is het voornaamste verschil tussen ons. Bij de geringste poging van de inboorlingen om u te overvallen, zult u er niet minder dan 6 ter plaatse neerschieten, en door de rest wordt u dan des te zekerder gedood."

Niettemin hield Maklaj zichzelf geenszins voor onsterfelijk. Maar niet om zijn dood zelf maakte Maklaj zich zorgen. Wat hem bezorgd maakte was, dat wanneer de inboorlingen tot wanhoop gedreven door de moorden en roofzucht der kapitalisten, hem zouden doden, de schepelingen dit dan als aanleiding zouden benutten om een bloedbad en een plundering te organiseren. Bij een bezoek aan de Admiraliteitseilanden lezen we in het contract, dat Maklaj met de kapitein heeft afgesloten:

„Voor het geval, dat Mister Maklaj door de inboorlingen van één der eilanden gedood wordt, verplicht zich kapitein Webber om tegen hen geen gewelddadige maatregelen te nemen onder het voorwendsel van een bestraffing." Na jarenlange gevaarlijke en bovenal afmattende onderzoeken keerde Maklaj naar Petersburg terug.

Op 14 April 1888 stierf hij, slechts 42 jaar oud. Kan het ons verbazen, dat tsaar Alexander III zijn belofte om het werk van Maklaj te laten drukken, niet nakwam? Want wel waren de Papoea's veraf, maar de tientallen onderdrukte volken in de volken-gevangenis, die het tsaristisch Rusland was, waren dichtbij. Wat zou de uitwerking op hen zijn van de stelling, dat alle mensen gelijk zijn! Pas na de October-revolutie is zijn werk gedrukt.

G. HARMSSEN.

KRONIEK

(15 Augustus - 15 September)

AUGUSTUS

- 15 Volgens cijfers van het C.B.S. zijn de prijzen van voedingsmiddelen van 15 Juni—16 Juli met 2.5% gestegen.
- De industriële productie in Hongarije steeg in het 2e kwartaal 1951 met 34.4% t.o.v. dezelfde periode in 1950. In Roemenië steeg de industriële productie in deze 3 maanden met 34.9% t.o.v. 1950.
- 20 Slotbijeenkomst van het Derde Wereldjeugdfestival, waar de vertegenwoordigers uit 104 landen een plechtige eed afleggen om tegen een nieuwe oorlog te strijden.
- 23 De besprekingen in Kaesong over een wapenstilstand in Korea worden opgeschort. Generaal Kim Ir Sen, de Koreaanse bevelhebber, en generaal Peng Te-hoai, de bevelhebber van de Chinese vrijwilligers, protesteren bij generaal Ridgway tegen het bombarderen van de neutrale zône door de Amerikanen.
- 27 De regering-Drees verhoogt de oorlogsuitgaven, die aan het begin van het jaar op 1500 miljoen gulden per jaar werden vastgesteld, opnieuw met 230 miljoen gulden.
- 29 Reeds 500 miljoen handtekeningen zijn bijeengebracht voor een vredes pact tussen de vijf grote mogendheden.

SEPTEMBER

- 2 Het Waarheidszomerfeest wordt door meer dan 75.000 lezers en vrienden van de Waarheid bezocht.
- 6 Het Vakverenigings Congres in Blackpool eist met slechts één stem tegen, dat er een eind moet komen aan de verlaging van het levenspeil van de werkende bevolking, en met algemene stemmen gelijk loon voor gelijke arbeid.
- 8 In San Francisco wordt het „Vredesverdrag” met Japan ondertekend.
- 9 De ministers Acheson en Yoshida ondertekenen een Amerikaans-Japans „veiligheidsverdrag”, dat aan Amerika het recht toekent land-, lucht- en zee-strijdkrachten in Japan te stationeren en met behulp hiervan „binnenlandse woelingen” te onderdrukken.
- In de Griekse parlementsverkiezingen behaalt het Verenigde Democratische Linkse Front 12.1% van de getelde stemmen (Maart 1950: 9.7%).
- 12 Generaal Marshall neemt ontslag als minister van oorlog van de USA.

RECTIFICATIE

Door een fout in de vertaling worden aan het slot van het artikel „De economische vooruitgang van de Sowjet-Unie” (pag. 402, onderste alinea) de cijfers van de kolen-, staal- en petroleumproductie van het afgelopen vijfjarenplan gesteld als die van de productie in de naaste toekomst. De zin moet luiden: „Het is het vooruitzicht dat, nu de USSR in 't 4e vijfjarenplan zijn kolenproductie van 150 miljoen ton op 260 miljoen, de staalproductie van 12 miljoen ton op 27 miljoen ton, de petroleumproductie van 19 miljoen ton op meer dan 37 miljoen ton heeft gebracht, het punt bereikt is, waarop volgens Stalin de materiële basis van een communistische economie in het zicht komt.”

In hetzelfde artikel in het Sept.-nr. wordt op pag. 397 (onderste alinea) gesproken over „conversie (omrekening) moeijikheden”, terwijl hier moest staan: „de moeijikheden van overgang van oorlogsproductie op vredesproductie”.

LEEST HET 7e NUMMER VAN

DE SOWJET-UNIE

Een greep uit de inhoud van dit prachtige maandblad:

- Reportage van het tienjarig jubileum-feest van Oekraïense kunst en literatuur in Moskou.
- Kroniek: Buitenlandse gasten in de Sowjet-Unie, o.a. een Amerikaanse Vakbondsdelegatie.
- Sportreportage, met schitterende kleurenfoto's, o.a. wielrennen achter motoren en spannende momenten voor het doel van de voetbalclub „Torpedo”.

Jaarabonnement	f 9.—	} incl. porto
Halfjaar abonnement	f 4.50	
Losse nummers	f 0.93	

Oude nummers voor proef f 0.25

Boekhandel Pegasus

LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C.
TEL. 30822 — POSTGIRO 173127 — GEM. GIRO P 1527

Binnenkort verschijnt:
Ver van Moskou

W. AZJAJEF

geeft ons in zijn boek „Ver van Moskou”, meer nog dan in de film, een realistisch beeld van de socialistische mensen in hun arbeid achter het front. Het leggen van een olie-pijpleiding in het barre Siberië stelt vaak bovenmenselijke eisen. De innerlijke spanningen welke hieruit voortvloeien geven het boek een aantal dramatische hoogtepunten, die Azjajef op meesterlijke wijze schildert.

Formaat 21 x 15

Aantal bladzijden
800

Prijs f 4.50
gebrocheerd

Prijs f 7.50
luxe band

POLITIEK EN CULTUUR

XXXIV ste
VERJAARDAG
VAN DE

OCTOBER- REVOLUTIE

6e Jaargang No 11

November 1951

Aan de burgers van Rusland! W. I. Lenin	481	Het Marshall-plan en de economische samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën, F. Baruch	500
De Octoberrevolutie en de midden- lagen, J. W. Stalin	483	De strijd tegen het linkse en rechtse opportunisme, A. Averink	508
Het internationale karakter van de Octoberrevolutie, J. W. Stalin	487	Het socialisme schept een nieuwe mens, Wim Hulst, Betty Zeehandelaar, Leo Koning, Lion Contran	518
De eerste dag, Wl. Majakowski	494	Kolonel Baboenow en de maansver- duistering, J. Fucik	523
Op weg naar het communisme, P. de Groot	495	Kennik	528
7 November 1951 Thous de Vries	499		

De Octoberrevolutie en haar betekenis

Wat gebeurde er in die historische dagen van November 1917 en welke wereldveranderende gevolgen hadden zij?

De belangrijkste artikelen van Lenin welke hij over deze periode schreef vindt U in „*Van de burgerlijke naar de socialistische Revolutie 1917*” deel VI der Verzamelde Werken van W. I. Lenin.

Prijs f 5.75 gebonden.

BOEKHANDEL

„Pegasus”

AMSTERDAM

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.
Hoofdredacteur: J. Schalker

Aan de burgers van Rusland!

De voorlopige regering is omvergeworpen. De staatsmacht is overgegaan in de handen van het revolutionaire militaire Comité, het orgaan van de sowjet van afgevaardigden van de arbeiders en de soldaten van Petrograd, dat aan het hoofd staat van het proletariaat en van het garnizoen van Petrograd.

De zaak waarvoor het volk gestreden heeft: het onmiddellijke voorstel tot een democratische vrede, afschaffing van het grootgrondbezit, contrôle van de arbeiders op de productie, oprichting van een sowjet-regering, deze zaak is verzekerd.

Leve de Revolutie van de arbeiders, soldaten en boeren!

Het revolutionaire militaire Comité bij de Sowjet van afgevaardigden van de arbeiders en de soldaten van Petrograd.

7 November (25 October 1917), 10 uur in de ochtend.

Handwritten signature: K. I. Lenin

Handwritten text in Cyrillic script, circled in red ink. The text is a transcription of the call for revolution, including the date and time: 7 November (25 October 1917), 10 o'clock in the morning.

Tekst van de bovenstaande oproep, in het handschrift van Lenin.

Kameraden arbeiders, soldaten, boeren, alle werkers!

De revolutie van arbeiders en boeren heeft definitief gezegevierd in Petersburg, na de laatste resten van een klein aantal door Kerenski misleide kozakken uiteengejaagd en gearresteerd te hebben. De revolutie heeft ook in Moskou gezegevierd. Voordat daar enkele treinen met troepen uit Petersburg waren aangekomen, hebben de jonkers en andere aanhangers van Kornilow in Moskou de vredesvoorwaarden getekend, nl. de ontwapening van de jonkers en de ontbinding van het Comité voor Publieke Veiligheid *).

Van het front en uit de dorpen komen dagelijks en elk uur berichten, die bewijzen dat de overgrote meerderheid van de soldaten in de loopgraven en de boeren in de provincie de nieuwe regering en de wetten betreffende het sluiten van de vrede en de onmiddellijke overdracht van de grond aan de boeren ondersteunt. De overwinning van de revolutie van de arbeiders en boeren is verzekerd, want de meerderheid van het volk heeft zich reeds achter haar geschaard....

Kameraden arbeiders! Bedenkt dat gij het zelf bent, die thans de Staat bestuurt. Niemand zal u helpen als gij u niet zelf aaneensluit en als gij niet alle staatszaken in eigen handen neemt. Uw Sowjets zijn voortaan de organen van de staatsmacht, de gevolmachtigde, doorslaggevende organen....

Kameraden arbeiders, soldaten, boeren en alle werkers! Legt alle macht in de handen van uw eigen Sowjets. Behoedt, beschermt als de appel van uw oog de grond, het graan, de fabrieken, de machines, de levensmiddelen, de transportmiddelen — dat alles zal voortaan geheel van u zijn, het eigendom van het gehele volk. Met de instemming en de goedkeuring van de meerderheid van de boeren, volgens de richtlijnen van de praktische ervaring van de boeren en arbeiders, zullen wij sterk en onwankelbaar voorwaarts gaan naar de overwinning van het socialisme, die de arbeiders in de voorhoede van de verstontuurde landen zullen bekrachtigen, en die aan de volken een duurzame vrede zal geven en hen zal bevrijden van elke onderdrukking en elke uitbuiting.

De voorzitter van de Raad van Volkscommissarissen,

W. OELJANOW (Lenin).

(Uit de oproep „Aan de bevolking” van 18 November 1917, Petersburg).

*) Het comité voor Publieke Veiligheid leidde de gewapende strijd tegen de Sowjets in Moskou. Het werd op initiatief van de Doema (gemeenteraad) van Moskou op 7 November (oude tijdrekening: 25 October) opgericht, en het hield op te bestaan op 15 November, na 7 dagen van gevechten.

De October-revolutie en het vraagstuk van de middenlagen

HET vraagstuk van de middenlagen is ongetwijfeld een van de fundamentele vraagstukken van de proletarische revolutie. Onder de middenlagen moet men de boeren en de kleine zelfstandigen in de steden verstaan. Hiertoe behoren ook de onderdrukte nationaliteiten, die voor 9/10 uit middenlagen bestaan. Zoals u ziet, zijn dit dezelfde lagen die, wat hun economische positie betreft, tussen het proletariaat en de klasse van kapitalisten in staan. De speciale betekenis van deze lagen wordt door de twee volgende omstandigheden bepaald: ten eerste vormen deze lagen de meerderheid of in elk geval een belangrijke minderheid van de bevolking in de bestaande staten; ten tweede zijn zij de belangrijke reserves, waaruit de kapitalistische klasse haar leger tegen het proletariaat rekruteert. Het proletariaat kan de macht niet behouden zonder de sympathie, de steun van de middenlagen, en in de eerste plaats van de boeren, vooral in een land zoals onze Unie van Republieken. Het proletariaat kan er zelfs niet ernstig aan denken om de macht in handen te nemen, als deze lagen niet tenminste geneutraliseerd zijn, als ze nog niet losgemaakt zijn van de klasse van kapitalisten, als ze nog overwegend een leger van het kapitaal zijn. Vandaar de strijd om de middenlagen, de strijd om de boeren, die als een rode draad loopt door onze gehele revolutie van 1905 tot 1917, een strijd die overigens nog lang niet beëindigd is en die ook nog in de toekomst gevoerd zal worden.

De revolutie van 1948 in Frankrijk heeft onder andere een nederlaag geleden omdat zij geen weerklank vond bij de Franse boeren. De Commune van Parijs is gevallen, onder andere omdat hij gestuit is op de weerstand van de middenlagen, vooral van de boeren. Hetzelfde geldt voor de Russische revolutie van 1905.

Uitgaande van de ervaring van de Europese revolutie, kwamen sommige vulgaire marxisten, met Kautski aan het hoofd, tot de conclusie dat de middenlagen, en vooral de boeren, om zo te zeggen de geboren vijanden zouden zijn van de proletarische revolutie en dat het daarom noodzakelijk is om zich te oriënteren op een langduriger periode van ontwikkeling, in de loop waarvan het proletariaat de meerderheid wordt in de verschillende naties, hetgeen de reële voorwaarden zou scheppen voor de proletarische revolutie. Op grond hiervan waarschuwden de vulgaire marxisten het proletariaat tegen een „voorbarige” revolutie. Zij leverden de middenlagen uit „princiële overwegingen” volledig uit aan het kapitaal. Op grond hiervan

voorspelden zij de ondergang van de Russische Octoberrevolutie, met het argument dat het proletariaat in Rusland in de minderheid is, dat Rusland een agrarisch land is en dat daarom een zegevierende proletarische revolutie in Rusland onmogelijk is.

Het is kenmerkend, dat Marx zelf een volkomen andere waardering van de middenlagen, en vooral van de boeren, heeft gegeven. Toen de vulgaire marxisten, terwijl zij de boeren afschreven en dezen geheel overlieten aan de politieke invloed van het kapitaal, luidruchtig hun „beginselvastheid” verkondigden, raadde Marx, die van alle marxisten het meest principieel was, voortdurend de partij van de communisten aan om de boeren niet uit het oog te verliezen, dezen naar de kant van het proletariaat te halen en zich te verzekeren van hun hulp in de komende proletarische revolutie. Men weet dat Marx na 1850, na de nederlaag van de Februari-revolutie in Frankrijk en in Duitsland, aan Engels schreef, en via hem aan de communistische partij van Duitsland:

„De gehele loop van de gebeurtenissen in Duitsland zal afhangen van de mogelijkheid om de proletarische revolutie te steunen door een of andere tweede uitgave van de Boerenoorlog.” *)

Het ging toen om Duitsland uit de jaren 1850, een agrarisch land waar het proletariaat een onbetekenende minderheid vormde, waar het proletariaat minder georganiseerd was dan in het Rusland van 1917, waar de boeren wegens hun toestand minder geneigd waren om de proletarische revolutie te ondersteunen dan het geval was in het Rusland van 1917.

De Octoberrevolutie was onbetwistbaar deze gelukkige verbintenis van de „boerenoorlog” met de „proletarische revolutie”, waar Marx over sprak, ondanks al die z.g. „principiële” zwetsers. De Octoberrevolutie heeft getoond, dat een dergelijk verbond mogelijk en te verwezenlijken is. De Octoberrevolutie heeft getoond, dat het proletariaat de macht in handen kan nemen en kan houden, als het de middenlagen, en vooral de boeren, weet los te weken van de klasse van de kapitalisten, als het van deze reserves van het kapitaal, reserves van het proletariaat weet te maken.

Kortom: de Octoberrevolutie heeft, als eerste van alle revoluties in de wereld, het vraagstuk van de middenlagen, en vooral van de boeren, op het eerste plan gesteld, en zij heeft het met succes opgelost, ondanks alle „theorieën” en gejammer van de helden van de Tweede Internationale.

Dat is de eerste verdienste van de Octoberrevolutie, voorzover men in dit geval van verdienste kan spreken.

Maar daarbij is het niet gebleven. De Octoberrevolutie is verder gegaan door de onderdrukte nationaliteiten rondom het proletariaat te scharen. Hierboven werd reeds gezegd, dat deze voor 9/10e bestaan uit boeren en kleine zelfstandigen in de

*) Brief van Marx aan Engels, 16 April 1856.

steden. Maar dat is niet de gehele inhoud van het begrip „onderdrukte nationaliteiten”. De onderdrukte nationaliteiten worden gewoonlijk niet alleen als boeren en handwerkers onderdrukt, maar ook als nationaliteiten, dat wil zeggen als werkers die een bepaalde nationaliteit, een bepaalde taal, een bepaalde cultuur, levenswijze en gewoonten hebben. Het kan niet anders of de dubbele last van onderdrukking moet de werkende massa's van de onderdrukte nationaliteiten revolutioneren en hen drijven tot de strijd tegen de voornaamste kracht, die hen onderdrukt, tot de strijd tegen het kapitaal. Deze omstandigheid was de grondslag, waarop het proletariaat er in geslaagd is, de „proletarische revolutie” niet alleen met de „boerenoorlog”, maar ook met de „nationale oorlog” te verbinden. Het kan niet anders of dit alles moest de invloedssfeer van de proletarische revolutie ver voorbij de grenzen van Rusland uitbreiden, het moest de laatste reserves van het kapitaal bedreigen. Als de strijd om de middenlagen van een bepaalde heersende nationaliteit een strijd om de meest voor de hand liggende reserves van het kapitaal is, kon het niet anders of de strijd voor de bevrijding van de onderdrukte nationaliteiten moest zich omzetten in een strijd voor het winnen van bepaalde, laatste reserves van het kapitaal, in een strijd voor de bevrijding van de koloniale en half-koloniale volken van het juk van het kapitaal. Deze laatste strijd is nog lang niet beëindigd, meer nog: hij heeft zelfs nog niet de tijd gehad om de eerste beslissende resultaten te behalen. Maar deze strijd voor de laatste reserves is dankzij de Octoberrevolutie begonnen en hij zal zich zonder enige twijfel stap voor stap verder ontwikkelen, naarmate het imperialisme zich ontwikkelt, naarmate de macht van onze Unie van Republieken zich versterkt, naarmate de proletarische revolutie in het Westen zich ontwikkelt.

Kortom: De Octoberrevolutie heeft inderdaad een aanvang gemaakt met de strijd van het proletariaat voor de laatste reserves van het kapitaal onder de volksmassa's van de onderdrukte en half-koloniale landen, zij was de eerste die de strijd voor het winnen van deze reserves in haar vaandel heeft geschreven — dat is haar tweede verdienste.

Het winnen van de boeren vond bij ons plaats onder het vaandel van het socialisme. Het kon niet anders of de boer, die de grond uit de handen van het proletariaat ontvangen heeft, die de grootgrondbezitters heeft overwonnen met de hulp van het proletariaat en die aan de macht gekomen is onder leiding van het proletariaat, moest voelen, begrijpen, dat het proces van zijn bevrijding zich ontwikkelt en zich verder zal ontwikkelen onder het vaandel van het proletariaat, onder de rode vlag van het proletariaat. Het kon niet anders of deze omstandigheid moest het vaandel van het socialisme, dat vroeger een schrikbeeld voor de boer was, veranderen in een vaandel dat hem aantrok en dat hem hielp om zich te bevrijden van zijn armoede, ellende en onderdrukking.

Hetzelfde, maar dan nog in grotere mate, geldt voor de onderdrukte nationaliteiten. De strijdkreet voor de bevrijding van de nationaliteiten, versterkt door feiten zoals de bevrijding van Finland, het terugtrekken van de troepen uit Perzië en uit China, de oprichting van de Unie van Republieken, de openlijke morele steun aan de volken van Turkije, China, Hindoestan en Egypte — deze strijdkreet klonk voor het eerst uit de mond van de mensen, die in de Octoberrevolutie overwonnen hadden. Het is niet toevallig, dat Rusland, dat vroeger in de ogen van de onderdrukte nationaliteiten een vaandel van onderdrukking was, thans, nadat het socialistisch is geworden, een vaandel van de vrijheid is. Evenmin is het toevallig, dat de naam van de leider van de Octoberrevolutie, die van kameraad Lenin, op het ogenblik de meest geliefde naam is voor de uitgebuite en onderdrukte boeren en de revolutionaire intellectuelen in de koloniale en half-koloniale landen. Terwijl vroeger door de onderdrukte en geknechte slaven van het enorme romeinse rijk het christendom als een reddingsmiddel werd beschouwd, blijkt thans het socialisme te kunnen dienen (en dient het reeds!) als vrijheidsvaandel voor de talloze miljoenen mensen van de grote koloniale rijken van het imperialisme. Men kan er nauwelijks aan twijfelen, dat deze omstandigheid de bestrijding van de vooroordelen tegen het socialisme zeer vergemakkelijkt heeft en dat zij voor de socialistische ideeën de weg geopend heeft in de verste uithoeken van de onderdrukte landen. Terwijl het vroeger voor een socialist moeilijk was met open vizier op te treden onder de niet-proletarische middenlagen van de onderdrukte of de onderdrukkende landen, kan hij thans openlijk de ideeën van het socialisme ontwikkelen onder deze lagen, in de hoop dat men naar hem zal luisteren en wellicht gehoor aan zijn woorden zal geven, want hij beschikt over een zo sterk argument als de Octoberrevolutie. Dat is ook een resultaat van de Octoberrevolutie.

Kortom: De Octoberrevolutie heeft de weg gebaand voor de ideeën van het socialisme onder de niet-proletarische, agrarische middenlagen van alle nationaliteiten en stammen, zij heeft het vaandel van het socialisme in hun ogen populair gemaakt, — dat is de derde verdienste van de Octoberrevolutie.

(J. STALIN)

(„Prawda”, 7 November 1923).

Het internationale karakter van de October-revolutie

(Bij de 10e verjaardag van de Octoberrevolutie) *

DE Octoberrevolutie is geenszins alleen een revolutie „binnen nationale perken”. Zij is in de eerste plaats een revolutie van internationale, van wereldbetekenis, want zij betekent een radikale wending van de wereldgeschiedenis der mensheid, een wending van de oude, kapitalistische, naar de nieuwe, socialistische wereld.

In het verleden eindigden de revoluties gewoonlijk met de vervanging aan het heersersroer van de ene groep van uitbuiters door de andere. De uitbuiters wisselden, de uitbuiting bleef. Zó was het tijdens de bevrijdingsbewegingen van de slaven. Zó was het in de periode van de opstanden der lijfeigenen. Zó was het in de periode van de bekende „grote” revoluties in Engeland, Frankrijk en Duitsland. Ik spreek niet over de Commune van Parijs, die de eerste, roemrijke, heldhaftige, maar desniettemin onsuccesvolle poging van het proletariaat is geweest, om de geschiedenis tegen het kapitalisme te keren.

De Octoberrevolutie onderscheidt zich *princiep*el van deze revoluties. Zij stelt zich niet de vervanging van de ene vorm van uitbuiting door de andere, van de ene groep van uitbuiters door de andere ten doel, maar de vernietiging van iedere uitbuiting van de ene mens door de andere, de vernietiging van alle mogelijke uitbuitersgroepen, de instelling van de dictatuur van het proletariaat, de instelling van de macht van de meest revolutionnaire van alle tot nu toe onderdrukte klassen, de organisatie van een nieuwe, klassenloze socialistische maatschappij.

Juist daarom betekent de *overwinning* van de Octoberrevolutie een radikale wending in de geschiedenis van de mensheid, in de historische lotgevallen van het wereldkapitalisme, in de bevrijdingsbeweging van het wereldproletariaat, in de methoden van strijd en de vormen van organisatie, in de levensvormen en tradities, in de cultuur en de ideologie van de uitgebuite massa's van de gehele wereld.

Dat is de reden waarom de Octoberrevolutie een revolutie van internationale, van wereldbetekenis is.

Hierin is de kern van die diepgaande sympathie gelegen, die de onderdrukte klassen van alle landen voor de Octoberrevolutie koesteren, waarin zij de waarborg van hun eigen bevrijding zien.

Men zou een aantal fundamentele vraagstukken kunnen opnoemen, op wier gebied de inwerking van de Octoberrevolutie op de ontwikkeling van de revolutionnaire beweging over de gehele wereld plaats heeft.

*) J. W. Stalin: Keuze uit zijn werken, deel I. Pegasus 1951. Prijs f 1.—.

1. De Octoberrevolutie wordt in de eerste plaats daardoor gekenmerkt, dat zij het front van het wereldimperialisme heeft doorbroken, de imperialistische bourgeoisie in één van de grootste kapitalistische landen heeft omvergeworpen en het socialistische proletariaat aan de macht heeft gebracht.

De klasse van de loonslaven, de klasse van de vervolgdgen, de klasse van de onderdrukten en uitgebuitenen heeft zich voor het eerst in de geschiedenis der mensheid verheven tot de positie van heersende klasse en door haar voorbeeld de proletariërs van alle landen aangestoken.

Dit betekent, dat de Octoberrevolutie een nieuw tijdperk heeft geopend, het tijdperk van de *proletarische* revoluties in de landen van het *imperialisme*.

Zij heeft de productiemiddelen van de landheren en kapitalisten afgenomen, ze tot maatschappelijk eigendom gemaakt en op deze wijze de socialistische eigendom tegenover de burgerlijke eigendom geplaatst. Daarmee ontmaskerde zij de leugen van de kapitalisten, dat de burgerlijke eigendom onaantastbaar, heilig en eeuwigdurend is.

Zij ontrukte de macht aan de bourgeoisie, ontnam de bourgeoisie haar politieke rechten, verbrijzelde het burgerlijke staatsapparaat en legde de macht in handen van de Sowjets; op deze wijze plaatste zij de socialistische macht van de Sowjets, als een *proletarische* democratie, tegenover het burgerlijke parlementarisme, als een *kapitalistische* democratie. Lafargue had gelijk, toen hij reeds in het jaar 1887 zeide, dat „alle gewezen kapitalisten” op de dag na de revolutie „van hun kiesrecht zullen worden beroofd”. Daarmee heeft de Octoberrevolutie de leugen van de sociaal-democraten ontmaskerd, dat thans een vreedzame overgang naar het socialisme langs de weg van het burgerlijke parlementarisme mogelijk is.

Maar de Octoberrevolutie bleef hier niet bij stilstaan en kon dit ook niet. Nadat zij het oude, burgerlijke had vernietigd, zette zij zich aan de opbouw van het nieuwe, het socialistische. Tien jaren van de Octoberrevolutie zijn tien jaren van opbouw van de partij, de vakverenigingen, de Sowjets, de coöperaties, de culturele organisaties, het transport, de industrie, het Rode Leger. De onbetwistbare successen van het socialisme in de U.S.S.R., aan het front van de opbouw, toonden aanschouwelijk, dat het proletariaat *in staat is* om het land met succes, *zonder* bourgeoisie en *tegen* de bourgeoisie te besturen, dat het *in staat is* met succes de industrie *zonder* en *tegen* de bourgeoisie op te bouwen, dat het *in staat is* *zonder* de bourgeoisie en *tegen* de bourgeoisie met succes de gehele volkshuishouding te leiden, dat het *in staat is* met succes, ondanks de kapitalistische omsingeling, het socialisme op te bouwen. De oude „theorie”, dat de uitgebuitenen het evenmin zonder de uitbuiters kunnen stellen, als het hoofd en de overige delen van het lichaam het zonder de maag kunnen stellen, is niet alleen het eigendom van die bekende, romeinse senator uit de oude geschie-

denis, Menenius Agrippa. Deze „theorie” is thans de hoeksteen van de politieke „filosofie” van de sociaaldemocratie in het algemeen, en van de sociaaldemocratische *coalitie*-politiek met de imperialistische bourgeoisie in het bijzonder. Deze „theorie”, die het karakter verkreeg van een vooroordeel, vormt thans één van de ernstigste beletselen op de weg naar de revolutionering van het proletariaat der kapitalistische landen. Eén van de belangrijkste resultaten van de Octoberrevolutie is het feit, dat zij deze leugenachtige „theorie” een dodelijke slag heeft toegebracht.

Moeten wij nu nog bewijzen, dat deze en soortgelijke resultaten van de Octoberrevolutie niet zonder diepgaande invloed op de revolutionaire beweging van de arbeidersklasse in de kapitalistische landen konden en kunnen blijven?

Zulke algemeen bekende feiten als de toenemende groei van het communisme in de kapitalistische landen, de groeiende sympathie van de proletariërs van alle landen voor de arbeidersklasse van de U.S.S.R. en tenslotte, de stroom van arbeidersdelegaties naar het Land van de Sowjets, getuigen er ongetwijfeld van, dat het door de Octoberrevolutie uitgestrooide zaad reeds vruchten begint te dragen.

2. De Octoberrevolutie heeft het imperialisme niet alleen in de centra van zijn heerschappij, niet alleen in de „metropolen” aan het wankelen gebracht. Zij heeft ook het achterland van het imperialisme, zijn periferie een slag toegebracht en de heerschappij van het imperialisme in de koloniale en de afhankelijke landen ondermijnd.

Nadat de Octoberrevolutie de landheren en kapitalisten ten val had gebracht, heeft zij de ketens van de nationale en koloniale onderdrukking verbroken en alle onderdrukte volken, zonder uitzondering, van het uitgestrekte rijk daarvan bevrijd. Zonder de onderdrukte volken te bevrijden, kan het proletariaat zichzelf niet bevrijden. Een karakteristiek kenmerk van de Octoberrevolutie is het feit, dat zij deze nationale en koloniale revoluties in de U.S.S.R. niet onder de vlag van de nationale haat en de botsingen tussen de verschillende nationaliteiten heeft voltrokken, maar onder de vlag van het wederzijdse vertrouwen en de broederlijke toenadering van de arbeiders en boeren der verschillende nationaliteiten van de U.S.S.R., niet in naam van het *nationalisme*, maar in naam van het *internationalisme*.

Juist omdat de nationale en de koloniale revoluties zich bij ons onder de leiding van het proletariaat en onder het vaandel van het internationalisme hebben voltrokken, hebben de paria-volken, de slaven-volken zich *voor het eerst* in de geschiedenis van de mensheid tot de positie van volken verheven, die *werkelijk* vrij en *werkelijk* gelijk zijn, en steken zij door hun voorbeeld de onderdrukte volken van de gehele wereld aan.

Dit betekent, dat de Octoberrevolutie een nieuw tijdperk heeft *ingeleid*, het tijdperk van de *koloniale* revoluties, die in de onderdrukte landen van de wereld, in *bondgenootschap* met het prole-

tariaat, onder de leiding van het proletariaat worden voltrokken.

Vroeger „nam men gewoonlijk aan”, dat de wereld van oudsher in lagere en hogere rassen, in zwarten en blanken was verdeeld, waarvan de eerste niet in staat waren om zich te beschaven en gedoemd waren om zich te laten uitbuiten, terwijl de tweede de enige dragers van de beschaving waren en geroepen waren, de eerste uit te buiten. Thans moet men deze legende als weerlegd en aan de kant gedaan beschouwen. Een van de belangrijkste resultaten van de Octoberrevolutie is het feit, dat zij aan deze legende de genadeslag heeft toegebracht door metterdaad te tonen, dat de bevrijde, niet-Europese volken, die bij de gang van de Sowjet-ontwikkeling zijn betrokken, in staat zijn, een *werkelijk* vooraanstaande cultuur en een *werkelijk* vooraanstaande beschaving naar voren te brengen, die voor die der Europese volken in het minst niet onderdoen.

Vroeger „nam men gewoonlijk aan”, dat de enige methode om de onderdrukte volken te bevrijden, de methode van het *burgerlijk nationalisme* was, welke tot gevolg had, dat de naties zich van elkaar afscheidden, dat zij uit elkaar gingen en dat de nationale haat tussen de werkende massa's van de verschillende naties toenam. Thans moet men deze legende als weerlegd beschouwen. Eén van de belangrijkste resultaten van de Octoberrevolutie is het feit, dat zij aan deze legende de genadeslag heeft toegebracht, door metterdaad de mogelijkheid en de doelmatigheid van de *proletarische internationale* methode van de bevrijding der onderdrukte volken, als de enig juiste methode te tonen, door metterdaad de mogelijkheid en de doelmatigheid van het *broederlijke* verbond van de arbeiders en boeren van de meest verschillende volken, volgens de beginselen van de *vrijwilligheid* en het *internationalisme* te tonen. Het bestaan van de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken, die een voorbeeld van de toekomstige aansluiting van de werkers van alle landen in één wereldhuishouding zijn, moet wel als direct bewijs hiervoor dienen.

Het behoeft geen betoog, dat deze en soortgelijke resultaten van de Octoberrevolutie niet zonder ernstige invloed op de revolutionaire beweging in de koloniale en afhankelijke landen konden en kunnen blijven. Zulke feiten, als de groei van de revolutionaire beweging van de onderdrukte volken in China, Indonesië, Indië enz. en de toenemende sympathie van deze volken voor de U.S.S.R. tonen dit onomstotelijk aan.

Het tijdperk van de ongestoorde uitbuiting en onderdrukking van de koloniën en de afhankelijke landen is *voorbij*.

Het tijdperk van de bevrijdingsrevoluties in de koloniën en afhankelijke landen, het tijdperk van het ontwaken van het *proletariaat* in deze landen, het tijdperk van zijn *hegemonie* in de revolutie is *begonnen*.

3. Doordat de Octoberrevolutie het zaad van de revolutie zowel in de centra, als in het achterland van het imperialisme uitstrooide, zijn macht in de „metropolen” verzwakte en zijn heer-

schappij in de koloniën aan het wankelen bracht, heeft zij de kwestie van het bestaan van het wereldkapitalisme zelf *in zijn geheel* aan de orde gesteld.

Was de elementaire ontwikkeling van het kapitalisme onder de verhoudingen van het imperialisme — als gevolg van haar ongelijkmatigheid, als gevolg van de onvermijdelijkheid van conflicten en militaire botsingen, en tenslotte als gevolg van de ongekende imperialistische oorlog — in het proces van „verrotting” en „afsterven” van het kapitalisme overgegaan, dan moest de Octoberrevolutie en het daarmee verbonden feit, dat een geweldig land uit het wereldsysteem van het kapitalisme wegviel, dit proces wel versnellen en de grondslagen zelf van het wereldimperialisme stap voor stap ondermijnen.

Nog sterker. Terwijl de Octoberrevolutie het imperialisme aan het wankelen bracht, schiep zij, in de vorm van de eerste proletarische dictatuur, een machtige en openlijke *basis* van de internationale revolutionaire beweging, die zij *vroeger nooit* bezat en waarop zij thans kan steunen. Zij schiep dat machtige en openlijke middelpunt voor de internationale beweging, dat deze vroeger *nooit bezat* en waar omheen zij zich thans kan aaneensluiten, door *een revolutionnair front van de proletariërs en de onderdrukte volken van alle landen tegen het imperialisme te organiseren.*

Dat betekent in de eerste plaats, dat de Octoberrevolutie het wereldkapitalisme een dodelijke slag heeft toegebracht, waarvan het zich nooit meer kan herstellen. Juist daarom zal het kapitalisme nooit meer dat „evenwicht” en die „stabiliteit” terugwinnen, die het tot aan de Octoberrevolutie bezat. Het kapitalisme kan zich ten dele stabiliseren, het kan zijn productie rationaliseren, het bestuur van het land aan het fascisme in handen geven, tijdelijk de arbeidersklasse terneerdrukken, maar het zal nooit meer die „rust” en die „zekerheid”, dat „evenwicht” en die „stabiliteit” terugwinnen, waarmee het vroeger praalde; want de crisis van het wereldkapitalisme heeft een trap van ontwikkeling bereikt, waarop het vuur van de revolutie onvermijdelijk nu eens in de centra van het imperialisme, dan weer in zijn periferie moet oplaaien, waarbij het de kapitalistische lapmiddelen afrukt en de val van het kapitalisme van dag tot dag naderbij brengt. Precies als in de bekende fabel „trek je er hem aan zijn staart uit, dan blijft hij er met zijn neus in steken, trek je er hem aan zijn neus uit, dan blijft hij er met zijn staart in steken”.

Dat betekent ten tweede, dat de Octoberrevolutie de kracht en het soortelijk gewicht, de dapperheid en strijdbereidheid van de onderdrukte klassen van de gehele wereld op een bepaalde hoogte heeft gebracht en de heersende klassen heeft gedwongen, daarmee, als met een *nieuwe*, ernstige factor rekening te houden. Thans kan men de werkende massa's van de wereld niet meer als „blind gepeupel” beschouwen, dat in het donker, van perspectief verstoken, rondtast, want voor hen heeft de Octoberrevolutie een vuurtoren opgericht, die hun weg verlicht en hun perspectief

geeft. Was er vroeger geen *internationaal* open forum, van waaruit men het verlangen en het streven van de onderdrukte klassen zou kunnen demonstreren en vorm geven, — thans bestaat er zulk een forum, in de gedaante van de eerste proletarische dictatuur. Er valt zeer zeker niet aan te twijfelen, dat de vernietiging van dit forum, voor lange tijd het maatschappelijk-politieke leven van de „vooraanstaande landen” zou hullen in het duister van een teugelloze zwarte reactie. Het valt niet te ontkennen, dat zelfs het eenvoudige feit van het bestaan van de „bolsjewistische staat” de zwarte krachten van de reactie aan banden legt en het de onderdrukte klassen vergemakkelijkt, voor hun bevrijding te strijden. Daaruit laat zich ook de beestachtige haat verklaren, die de uitbuiters van alle landen de bolsjewiki toedragen. De geschiedenis herhaalt zich, hoewel op een nieuwe grondslag. Zoals vroeger in de periode van de omverwerping van het *feodalisme* het woord „Jacobijn” de aristocraten van alle landen schrik en afkeer inboezemde, zo wekt thans, in de periode van de omverwerping van het *kapitalisme*, het woord „bolsjewiek”, in de burgerlijke landen schrik en afkeer op. En omgekeerd, zoals vroeger Parijs het toevluchtsoord en de school was voor de revolutionnaire vertegenwoordigers van de opkomende *bourgeoisie*, zo is thans Moskou het toevluchtsoord en de school voor de revolutionnaire vertegenwoordigers van het opkomende *proletariaat*. De haat tegen de Jacobijnen heeft het feodalisme niet van de ondergang gered. Valt er aan te twijfelen, dat de haat tegen de bolsjewiki het kapitalisme niet van zijn onvermijdelijke ineenstorting zal redden?

Het tijdperk van de „stabiliteit” van het kapitalisme is *voorbij* en daarmee ook de legende van de onaantastbaarheid van de burgerlijke orde.

Het tijdperk van de ondergang van het kapitalisme is *begonnen*.

4. De Octoberrevolutie is geenszins alleen een revolutie op het gebied van de economische en maatschappelijk-politieke verhoudingen. Zij is tevens een revolutie in de hoofden, een revolutie in de ideologie van de arbeidersklasse. De Octoberrevolutie werd geboren en werd sterk onder het vaandel van het marxisme, onder het vaandel van de idee van de dictatuur van het proletariaat, onder het vaandel van het leninisme, dat het marxisme is van het tijdperk van het imperialisme en de proletarische revolutie. Zij duidt daarom de overwinning van het marxisme op het reformisme aan, de overwinning van het leninisme op het sociaaldemocratische, de overwinning van de IIIde Internationale op de IIde Internationale.

De Octoberrevolutie heeft een onoverbrugbare kloof geschapen tussen het marxisme en het sociaaldemocratische, tussen de politiek van het leninisme en die van het sociaaldemocratische. Vroeger, *voór de overwinning van de dictatuur van het proletariaat*, kon de sociaaldemocratie onder het vaandel van het marxisme paraderen, zonder openlijk de idee van de dictatuur van het prole-

tariaat af te wijzen, maar ook zonder er iets, wat het ook zij, voor te doen om de verwezenlijking van deze idee nader te brengen, want een dergelijke houding van de sociaaldemocratie schiep generlei bedreiging voor het kapitalisme. Toen, in deze periode, viel de sociaaldemocratie formeel geheel of bijna geheel met het marxisme samen. Thans, *na de overwinning van de dictatuur van het proletariaat*, nu allen met eigen ogen hebben gezien *waarheen* het marxisme leidt en *wat* zijn overwinning betekent, kan de sociaaldemocratie al niet meer onder het vaandel van het marxisme paraderen, kan zij niet meer met de idee van de dictatuur van het proletariaat coquetteren, zonder een zeker gevaar voor het kapitalisme op te leveren. De sociaaldemocratie, die reeds lang met de geest van het marxisme had gebroken, bleek genoodzaakt, ook van het vaandel van het marxisme afstand te doen en zij stelde zich openlijk en ondubbelzinnig tegenover het kind van het marxisme, tegenover de Octoberrevolutie, tegenover de eerste dictatuur van het proletariaat ter wereld. Thans moest zij zich van het marxisme afkeren, hetgeen zij dan ook werkelijk deed, want men kan zich onder de tegenwoordige verhoudingen geen marxist noemen, zonder openlijk en beslist de eerste proletarische dictatuur ter wereld te ondersteunen, zonder een revolutionnaire strijd te voeren tegen zijn eigen bourgeoisie, zonder de voorwaarden te scheppen voor de overwinning van de dictatuur van het proletariaat in zijn eigen land. Tussen de sociaaldemocratie en het marxisme ontstond een kloof. Van nu af aan is het leninisme, het communisme, de *enige* drager en het *enige* bolwerk van het marxisme.

Maar daartoe beperkte de zaak zich niet. Nadat de Octoberrevolutie de sociaaldemocratie van het marxisme had afgegrensd, ging zij verder en veegde de sociaaldemocratie in het kamp van de directe verdedigers van het kapitalisme *tegen* de eerste proletarische dictatuur ter wereld. Wanneer de heren Adler en Bauer, Wels en Levi, Longuet en Blum het „Sowjet-regime” beschimpen en de parlementaire „democratie” verheerlijken, dan willen zij daarmee zeggen, dat zij strijden en zullen strijden *vóór* het herstel van de kapitalistische verhoudingen in de U.S.S.R., *vóór* het behoud van de kapitalistische slavernij in de „beschaafde” staten. Het huidige sociaaldemocratische is het *ideologische steunpunt* van het kapitalisme. Lenin had duizendmaal gelijk, toen hij zei, dat de huidige sociaaldemocratische politici „werkelijke agenten van de bourgeoisie in de arbeidersbeweging zijn, arbeidersbedienden van de klasse der kapitalisten”, dat zij in de „burgeroorlog tussen het proletariaat en de bourgeoisie” onvermijdelijk „aan de kant van de Versaillanen tegen de Communards” zullen staan. *Daarom is het niet mogelijk, met het kapitalisme af te rekenen, zonder met het sociaaldemocratische in de arbeidersbeweging af te rekenen.* Daarom is het tijdperk van het afsterven van het kapitalisme tegelijk het tijdperk van het afsterven van het sociaaldemocratische in de arbeidersbeweging. De grote betekenis van de Octoberrevolutie is o.a. hierin gelegen, dat zij de onvermijdelijke

overwinning van het leninisme op het sociaaldemocratisme in de arbeidersbeweging van de gehele wereld betekent.

Het tijdperk van de heerschappij van de IIde Internationale en van het sociaaldemocratisme in de arbeidersbeweging is *geëindigd*.

Het tijdperk van de heerschappij van het leninisme en van de IIIde Internationale is *begonnen*.

J. STALIN

(„Prawda”, 6—7 November 1927).

DE EERSTE DAG

En toen er een ding over bleef: strijd op de barrikaden —
nam Lenin het besluit en koos de dag.

Hij kwam naar Petrograd: „Vooruit, kameraden,
weifel niet, dit is de beslissende slag!”

Onderdrukt zijn, vermoord en van honger verrekken,
mishandeling, een boer die ter ziele is —

die berichten verbleekten als moedervlekken
op het lichaam van opoe Geschiedenis . . .

Wie later zal terugzien naar onze dagen
wijst Lenin's hoofd als Eerste aan:

op de rand van duizend slavenjaren

breekt een bergpas naar de Commune baan.

Vorbij gaan de jaren, de moeizame lessen:

de koesterende warmte van communistische zomers

zal de zoetheid doen rijpen van reusachtige bessen —
roodglanzende vrucht van deze October.

Wie dan weer Lenin's opdrachten leest,

in archieven, notities en gele decreten,

voelt tranen — sinds lang afgeschafte en verleerd.

En aan de slapen klopt, wat reeds was vergeten.

. . . Steeds als ik naga de achter ons liggende weg,

in het tijdelijke vors naar een blijvende kracht,

blijft de herinnering in mijn gedachten gehecht

aan vijf en twintig October — die Eerste Dag.

Wladimir MAJAKOWSKI

(Uit: Wladimir Iljitsj Lenin, 1924)

OP WEG NAAR HET COMMUNISME

DE vier-en-dertigste verjaardag van de Grote Socialistische October-revolutie staat in het teken van de voorbereidingen voor de overgang van het socialisme naar het communisme.

Communisme, dat betekent dat elk mens in de Sowjet-Unie voor zijn materiële en geestelijke leven zal ontvangen naar zijn behoeften en werken naar zijn vermogen.

Communisme, dat betekent overvloed aan goederen, ongeken-de bloei van de wetenschap, techniek, kunst!

Communisme in èèn land betekent oòk een zo doeltreffende verdedigingskracht, dat geen imperialistische macht, of combinatie van machten, in staat zou zijn de Sowjet-Unie te overwinnen of er ook maar aan zou kunnen denken haar te beoorlogen.

Op 7 November 1917 trokken groepen bolsjewiki, aangevoerd door Lenin en Stalin, in Petrograd vanuit het Smolny-instituut op om het paleis van de tsaar te bezetten en de Sowjet-macht uit te roepen.

Vierendertig jaar later beginnen zij reeds met de uitvoering van plannen die het communisme binnen afzienbare tijd tot werkelijkheid zullen maken.

Na de tweede wereldoorlog had de Sowjet-Unie nauwelijks een jaar nodig om de voornaamste schade te herstellen en de productie op het peil van voor de oorlog terug te brengen.

De succesvolle uitvoering van het eerste vijfjaren-plan in vier jaar bracht de industriële productie reeds 73 procent boven dit peil. En steeds gaat het crescendo. Terwijl men in Amerika een nieuwe economische crisis op wanhopige wijze door het paarde-middel van de oorlogs-economie poogt te bedwingen, en daarmee de spanning slechts groter en de onvermijdelijke uitbarsting des te erger maakt, viert in de Sowjet-Unie de socialistische plan-economie triomfen.

In ons land doet een of andere Tilburgse professor uit het stenen tijdperk, vanuit zijn ministerzetel, even weerzinwekkende als vruchteloze pogingen om, door middel van de hongersweep der „consumptie-beperving” en de vorming van een werklozen-leger, de arbeids-productiviteit enkele onnozele procenten op te drijven.

In de Sowjet-Unie stijgt de arbeids-productiviteit met sprongen als gevolg van de verhoging van het levenspeil der werkers, hun arbeidsvreugde, hun bestaanszekerheid en de verheffing van hun cultureel peil en vakbekwaamheid.

De socialistische maatschappij-orde draagt reeds rijke vruchten. Maar dat is nog weinig in vergelijking met de nieuwe ver-

schieten die, mede door de toepassing van een nieuwe techniek — de atoom-energie — geopend worden.

In het afgelopen jaar heeft de Sowjet-Unie zich tot een reuzensprong opge maakt. Een reeks werken van ongeken de omvang op het gebied van de vreedzame opbouw zijn op stapel gezet, werken, die alles wat mensenhanden in het verleden gewrocht hebben ver achter zich laten.

In dit jaar werd begonnen met de bouw van vijf enorme hydro-electrische (door water gedreven) kracht-stations.

Zij worden aan de Wolga, de Dnjepr, de Don en de Amoe Darja gebouwd en zullen 23 bil lionen (duizend milliard) kilowatt-uren stroom opwekken. De eerste dam is reeds klaar, waardoor de rivier de Don in een nieuwe bedding stroomt.

Gelijktijdig worden deze rivieren door brede kanalen met elkaar verbonden, die een gebied in het Zuid-Oosten van de Sowjet-Unie zullen be vloeien van 28 miljoen tweehonderdvijftig hectaren. Dit gebied is op het ogenblik gedeeltelijk steppe, gedeeltelijk een woestijn waarboven de zon onbarmhartig brandt.

Als het plan zal zijn uitgevoerd, over vijf of zes jaar, zal het gebied een vruchtbaarheid bezitten gelijk aan die van Java, en een oppervlakte meer dan tweemaal zo groot als Java en Madura van water voorzien.

Op Java werden in 1935 drie miljoen ton suiker, vier miljoen ton gepelde rijst, twee miljoen ton gepelde maïs, 200.000 ton aardnoten en 250.000 ton soja-bonen en nog veel meer geproduceerd.

Dit geeft enigszins een beeld van de rijkdom, die deze landaanwinning in de Sowjet-Unie — waar de totale oppervlakte van de bouwgrond en de hoogte van de landbouw-techniek onvergelykelyk veel groter zullen zijn dan op Java — in de toekomst belooft.

Nauwelijks is men aan het werk begonnen, of het tweede wordt reeds op stapel gezet: het plan-Dawidow.

Het plan van de Kazakstans ingénieur Dawidow, de zoon van een koloniaal volk dat voor de October-revolutie niet eens een geschreven taal bezat (doch nu wèl), heeft de omlegging van de Siberische rivieren de Ob en de Jenissei ten doel. Hun woelige wateren zullen een weg van 4000 kilometers naar het Zuiden opgestuwd worden, waarvan negenhonderd kilometers met de hulp van atoom-energie dwars door een hooggebergte zullen worden gebaad om de woestijnen van Karakoem en Kizylkoem te be vloeien. Op een gebied van 25 miljoen hectaren zullen rubber, katoen, rijst, suiker, sinaasappels en mandarijnen en alle mogelijke producten geoogst kunnen worden. Dat is nóg eens twee en een kwart maal de oppervlakte van Java en Madura. Daarnaast levert het plan-Dawidow dertig miljoen hectaren weiland op, dat is bijna tienmaal de totale oppervlakte van Nederland of dertienmaal de oppervlakte van alle cultuurgronden in ons land.

Iedere Nederlandse boer kan op zijn vingers natellen hoeveel koeien daarop kunnen grazen, om van de loopbiggen niet eens te praten.

Dit alles is een deel van het begin van de voorbereidingen voor de overgang naar het communisme.

Welk een levensweg biedt dit communisme de mensen in de Sowjet-Unie!

De voornaamste bron van geluk is immers de arbeid.

Niet de domme, doelloze, geesteloze arbeid onder het kapitalisme, waarbij, zoals Multatuli gedicht heeft „niet te sterven 's levens hoogste doel is en uitstel van bezwijken grootste prijs”.

Hier is arbeid die de mens de kans geeft alle registers van zijn energie, zijn scheppingsdrang en ondernemingslust (o, liberale mondhelden van het particulier initiatief) uit te halen, arbeid die niet alleen ruime bevrediging van materiële behoeften maar, mèer nog, vreugde en hoogste bevrediging van de geest verschaft.

WANNEER wij op de vier-en-dertigste verjaardag van de October-revolutie dit alles overzien, overweldigt ons een gevoel van dankbaarheid jegens de geniale mensen, Lenin en Stalin, die met ijzeren wilskracht, zonder aarzelen, in 1917 in het oude Rusland dit „socialistische experiment”, zoals het destijds door onze vijanden genoemd werd, begonnen. Dankbaarheid jegens de partij van de bolsjewiki, jegens de miljoenen van het Sowjet-volk, die dit volbracht hebben en voortzetten en die daarmee de weg hebben gebaad tot een nieuw tijdperk van de menselijke geschiedenis.

Wij klagen er wel eens over dat onze strijd voor het socialisme in Nederland zo moeilijk is. Dat is misschien wel zo wat de onmiddellijke, dagelijkse dingen betreft.

Maar hoeveel gemakkelijker is die strijd geworden sinds het bestaan van de Sowjet-Unie!

Zo lang het kapitalisme bestaat heeft de arbeidersklasse er onder te lijden gehad. En naarmate het verder afsterft, in de huidige faze van zijn neergang, wordt het lijden, niet alleen van de arbeiders, maar van alle klassen van de maatschappij op een kleine groep groot-kapitalisten na, steeds erger.

Er is maar een uitweg uit die poel, dezelfde weg die in November 1917 de Russische bolsjewiki zijn gegaan, maar onder de nieuwe voorwaarden van onze tijd, in overeenstemming met de nationale bijzonderheden, de economische ontwikkeling en karaktereigenschappen van het Nederlandse volk. Een Nederlandse weg, maar leidende tot hetzelfde doel, het socialisme.

En als men vraagt: wat biedt ons dit socialisme? — dan kunnen wij met trots en overtuiging op de Sowjet-Unie wijzen.

De aanbidders van het kapitalisme gaan ook in onze dagen nog

voort met het opdreunen van hun versleten lasterpraat tegen het socialisme.

Een maatschappij waarin niet de prikkel van de winst bestaat, moet ten gronde gaan, zeggen zij. Socialisme maakt de mensen tot robots, socialistische arbeid is slaven-arbeid, de communisten willen hun heerschappij op puinhopen vestigen, zij scheppen chaos, socialisme betekent dat iedereen even arm wordt — middenstanders, boeren, zelfstandigen, worden geproletariseerd, enz.

Maar de Sowjet-Unie weerlegt glansrijk alle klassieke leugens over het socialisme. Zij bewijst dat socialisme rijkdom betekent, niet voor enkelen, maar geleidelijk voor allen, geen puinhopen, maar enorme bouwwerken, geen robots, maar een organisatie van de vrijheid, de echte, scheppende vrijheid die de onderdrukking van de ene mens door de andere opheft en de samenwerking van de ene mens met de andere tot grondslag heeft.

Dat is het socialisme zoals het levend en tastbaar, stralend in zijn jonge levenskracht, vooruitziend in een grootse toekomst, op de vierendertigste verjaardag van de October-revolutie vòòr ons staat.

Onze strijd voor het socialisme in ons eigen land bestaat voor een groot deel uit het zich eigen maken van de resultaten en de verworvenheden van het socialisme in de Sowjet-Unie. En het onvermoeibaar, op steeds breder schaal, uitdragen en verklaren van de waarheid over de Sowjet-Unie in de gehele massa van ons volk.

P. DE GROOT

7 NOVEMBER 1951

Weer werd de welvaart van een jaar gewonnen,
Weer rees het grote werk in hoger licht;
Bouwers en denkers, zanger, boer en werker
Legden de vredesfundamenten sterker;
Tussen de onafzienbare horizonnen
Gaven zij 't Land een rijker aangezicht.

Weet Moskou nog van dreigende, gevaren
Toen Duits geschut op 't hart van Rusland mikte?
Over de tankgracht wiegelt weer het graan. —
En Leningrad, dat geen beleg verwrikte,
Treurt het nog in de ban van gruweljaren?
Het lacht verjongd zijn jonge kindren aan.

En Stalingrad, skelet van steen en ijzer,
Keerpunt, waarop het rijk der beesten brak?
De nieuwe stad ligt in haar groene parken;
Weer glanst de morgen in de zonnewijzer
En waar de woede der kanonnen sprak
Groet het fabriekssignaal de Wolgabarken.

De' as is verwaaid van de vertrapte dorpen.
De boeren zaaien 't koren, oogsten 't brood —
De berg, met nieuwe kracht omvergeworpen
Ontsluit zijn schat, het water drenkt de velden —
Maar wie vergeet, dat millioenen helden
De moederaarde redden door hun dood?

Zij rusten langs de wegen, langs de stromen
Van Oost naar West over de wereldkaart —
En meer dan in het marmer staan hun namen
In ieder hart dat hen verloor bewaard:
En waar men bouwt, in stenen of in dromen,
Blijven zij met de levenden tesamen.

Opdat de zware les de harten staalt:
Wat zij verdedigden, is ons geluk
— Het brood, het lied, de liefde en het leven —
Dat slaat wie mens is niet moedwillig stuk,
Dat wordt slechts hem, die er voor strijdt, gegeven:
Dat kent slechts hij, die er voor heeft betaald.

De zware les wordt arbeid en wordt zegen,
Wordt mensenvriendschap en wordt kinderlach;
Men zingt het in de dorpen en de steden,
Het klinkt de leidsman als gelofte tegen;
„Met Stalin wonnen wij de vrijheidslag,
Met Stalin wint het volk de strijd voor Vrede!”

THEUN DE VRIES

HET MARSHALL-PLAN EN DE ECONOMISCHE SAMENWERKING TUSSEN DE SOWJET-UNIE EN DE VOLKSDEMOCRATIEËN

TOEN de Volksdemocratische landen in 1948 weigerden, op de uitnodiging tot deelname aan het Marshall-plan in te gaan, antwoordde het Westen met de beschuldiging, dat deze weigering een bewijs te meer voor de afhankelijkheid dezer landen van de Sowjet-Unie is, die hen als „uitbuitings-object” wenste te behouden. En voorts onthulde men zijn geheimste wensen en gedachten door te verklaren, dat deze weigering de ineenstorting van de volksdemocratische landen ten gevolge zou hebben, alsmede dat zij een „unieke kans” wegwierpen, om hun achterlijk economisch leven op moderne leest te schoeien.

Thans is het mogelijk deze duistere voorspellingen aan de werkelijkheid te toetsen en omgekeerd na te gaan, wat het Marshall-plan de West-Europese landen, in het bijzonder Nederland, voor voordelen heeft opgeleverd.

Waarop is de economische samenwerking tussen Amerika en West-Europa uitgelopen? Zeker, de nationale bourgeoisieën werden dankzij het Marshall-plan in staat gesteld hun geschokte posities wat op te lappen, zij werden tijdelijk voor een openlijk faillissement behoed. Maar de prijs voor deze hulp was te groot. Zij bestond, zoals de N.R.C. op 8 Oct. j.l. het uitdrukte daarin, dat Nederland „een deel van zijn vrijheid” moest opgeven. En dat is nog slechts een halve waarheid.

„Het wezen van de economische betrekkingen tussen de kapitalistische landen”, aldus schreef de Poolse plaatsvervangende minister-president Hilary Minc op 25 Sept. j.l. in de Prawda, „volgt uit het uitbuitings-karakter van het kapitalisme. In hun economische betrekkingen streven de kapitalistische landen er naar, de ontwikkeling van de productieve krachten van hun partners op alle mogelijke wijze te storen, hen te verzwakken en hulpeloos te maken; hun partner op alle mogelijke wijze uit te buiten..... en de soevereiniteit van hun partners op iedere wijze aan te tasten, hun onafhankelijkheid te beperken en op te heffen en hen aan hun heerschappij te onderwerpen.”

„Het wezen van de economische betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de landen der Volksdemocratie”, aldus schreef Minc in hetzelfde artikel, „volgt daarentegen uit de natuur van het socialisme. De economische samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de landen der Volksdemocratie stelt een nieuwe, hogere en rechtvaardigere vorm van de wederzijdse betrekkingen tussen de landen van de vrede en het socialisme voor.”

Het zal onze taak zijn, deze karakteristiek aan de huidige realiteit te toetsen.

NEMEN wij als uitgangspunt de ontwikkeling van de industriële productie in de West-Europese en de Volksdemocratische landen.

Wanneer men het peil van de industriële productie in 1938 op 100 stelt, dan was de ontwikkeling als volgt:

	1950	midden 1951
Polen	224	268
Tsjechoslowakije	146	165
Hongarije	207	271
Bulgarije	274	335
Roemenië	157	208
West-Europa		
(gemiddeld)	125	—
Nederland	139	142

Wanneer men rekening houdt met de bevolkingsgroei sinds 1938, dan blijkt, dat de industriële productie in West-Europa per hoofd der bevolking eind 1950 slechts enkele percenten boven het peil van 1938 was. Voor wat Nederland betreft, moet verder worden aangetekend, dat de productie in Maart j.l. haar hoogtepunt bereikte met 157. In Juni was zij tot 142 teruggelopen en in Juli daalde zij met 136 zelfs onder het gemiddelde van 1950.

De cijfers betreffende de industriële ontwikkeling van de Volksdemocratische landen logenstraffen in de eerste plaats de duistere voorspellingen, die de Marshall-propagandisten in 1948 deden.

In de tweede plaats zijn zij niet alleen belangwekkend omdat zij in het algemeen zo gunstig afsteken tegen de Marshall-landen. Er blijkt dat de industriële ontwikkeling verhoudingsgewijs het snelst was in Bulgarije, het land van deze groep met het laagste voor-oorlogse industriële peil. Overigens spreekt dit nog sterker uit de ontwikkeling in Albanië, waar de industriële productie eind 1950 reeds 423 procent van het peil van 1938 had bereikt.

De cijfers voor de Volksdemocratische landen weerspiegelen in de laatste analyse het wezen van hun betrekkingen met de Sowjet-Unie. Landen zoals Bulgarije, Roemenië en Polen waren voor de oorlog (evenals de koloniale gebieden) goedkope leveranciers van grondstoffen met een koloniaal levenspeil der massa. Angstvallig waakten de sterke kapitalistische landen (eerst Engeland, Frankrijk enz. en later Duitsland) ervoor, dat zij hun overwegend agrarische karakter behielden. Industrialisatie werd slechts in dier voege toegelaten als zij nuttig was voor de opvoering van de grondstoffenproductie. Dit is precies als b.v. in Indonesië waar alle industrieën in wezen hulp-industrieën voor de grondstoffenproductie zijn, en waar fabrieken, die in de behoefte van de bevolking voorzien (zoals textiel-bedrijven) thans te gronde worden gericht.

Door de bevrijding van Bulgarije echter, uit het kapitalistische blok, en het aanknopen van vriendschappelijke betrekkingen met de Sowjet-Unie werd de weg naar een snelle industrialisatie geëffend.

Het is niet toevallig, dat volgens de cijfers tot 1948, liefst 70% der Sowjet-leveranties aan Bulgarije uit machines en industriële grondstoffen bestonden. De Sowjet-Unie gaat bij haar betrekkingen met alle landen van het principe der gelijkberechtiging uit. Zij beschouwt haar partners niet als uitbuitings-objecten en welkome afzetmarkten, zij maakt zich niet van de grondstoffen van haar partners meester, maar zij helpt hen bij de opbouw van een eigen industrie, door het leveren van grondstoffen, machines en technische bijstand. Het gevolg is enerzijds niet alleen een ongekende opbloei van de buitenlandse handel der volksdemocratische

landen, maar ook dat zij meer en meer hun nationale grondstoffen in de eigen industrie verwerken en aldus ontheven worden van de dwang, hun behoeften door betaling met grondstoffen tegen lage prijs te dekken. Het kenmerk der koloniale landen, grondstoffen-uitvoer, verdwijnt en daarvoor in de plaats treedt meer en meer de uitvoer van afgewerkte producten.

Hilary Minc heeft in het bovenaangehaalde artikel in de *Prawda* medegedeeld, dat de buitenlandse handel der vijf Volksdemocratische landen in 1947 meer dan het dubbele van 1946, n.l. 223,9% bedroeg. In 1950 was deze handel reeds verviervoudigd, vergeleken met 1946. Hij bedroeg toen 412%.

Volgens een mededeling van de Tsjechoslowaakse minister voor buitenlandse handel steeg de goederen-uitwisseling van dit land met de Sowjet-Unie in de jaren 1947—1949 met 564%, met Polen 533%, met Roemenië 619%, met Hongarije 233% en met Bulgarije 125%.

De buitenlandse handel van Roemenië steeg in 1949 als volgt:

<i>Met:</i>	<i>Uitvoer</i>	<i>Invoer</i>
Bulgarije	39%	204%
Hongarije	283%	536%
Polen	165%	142%
Tsjechoslowakije	148%	146%

Terwijl de Volksdemocratische landen een zeer snelle ontwikkeling van hun agrarische en industriële productie te zien geven, vermindert de West-Europese handel met deze landen, dankzij Amerikaanse druk, gestaadig. Daarentegen was volgens een mededeling van de Sowjet-auteur Michail Mirny in 1950 reeds 65% van de totale buitenlandse handel der Sowjet-Unie op de Volksdemocratische landen gericht.

De Sowjet-Unie exporteert naar de Volksdemocratische landen behalve waardevolle grondstoffen, die in deze landen ontbreken, vooral machines en industriële uitrustingen. Het is typerend voor de geest van vriendschap, dat 80% van alle sinds 1949 in Roemenië gebouwde fabrieken geheel met machines uit de Sowjet-Unie zijn uitgerust. Behalve deze moderne fabrieks-uitrustingen ontvangt Roemenië belangrijke hoeveelheden cokes voor de ijzer- en staal-industrie, ijzererts, speciale staalsoorten, metalen met een hoog smeltpunt en uitrustingen voor elektrische centrales.

Bovendien heeft Roemenië belangrijke credieten ontvangen, die dit land niet alleen in staat stelden zijn industrialisatie-plan met succes uit te voeren, maar ook zijn valuta op een gezonde basis te plaatsen.

Een bijzonder element in de economische betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen zijn de handelsverdragen op lange termijn. Tsjechoslowakije sloot in 1950 zulk een verdrag voor de duur van vijf jaar. Reeds voordien had Polen (in 1948) een handelsverdrag van dezelfde duur afgesloten. Inmiddels heeft Polen dit verdrag nog aangevuld met een overeenkomst voor een verdere periode van 6 jaar (1953—1958).

In de kapitalistische landen wordt het als een „ongezonde politiek” beschouwd, handelsverdragen met een dergelijke lange looptijd te sluiten. De sterke landen maken van de jaarlijks weerkerende onderhandelingen over de verlenging van bestaande of afsluiting van nieuwe handelsver-

dragen gebruik, om hun partners naar gelang van de wisselende conjunctuur drukkender voorwaarden op te leggen. Deze kortlopende handelsverdragen versterken het element van onzekerheid en kunnen (zoals in het voorbeeld van de Nederlandse betrekkingen met West-Duitsland reeds gebleken is) tot grote binnenlandse moeilijkheden aanleiding geven.

De langlopende handelsverdragen van de Sowjet-Unie met Polen, Tsjecho-Slowakije enz. brengen daarentegen een ongekende stabiliteit in het economische leven van deze landen en stellen hen in staat, omvangrijke industrialisatie-plannen op te stellen, met de garantie dat de nodige hulpmiddelen en grondstoffen voor de uitvoering van deze plannen op tijd zullen arriveren.

Het Poolse zes-jarenplan 1950—'56 dat in een verhoging der productie met 150% voorziet, zou zonder dit langlopende verdrag met de Sowjet-Unie onmogelijk zijn geweest. In het kader van het verdrag heeft de Sowjet-Unie zich verplicht, 30 nieuw te stichten groot-bedrijven (waaronder het hoogovencomplex van Nova Huta) van de nodige machines te voorzien. 40% van de Sowjet-leveranties aan Polen in het kader van dit langlopende verdrag, zal uit kapitaal-goederen (productie-middelen) bestaan. Zelfs heeft de Sowjet-Unie er in toegestemd, de plannen voor deze ultra-moderne fabrieken uit te werken en technische bijstand bij de constructie te verlenen.

Bovendien heeft de Sowjet-Unie haar credieten aan Polen op 2200 miljoen roebel verhoogd.

Een zeer belangrijke vorm van de economische samenwerking in landen als Roemenië b.v., zijn de gemengde maatschappijen, waarin de op grond der vredesverdragen aan de Sowjet-Unie toebedeelde voormalige Duitse bezittingen zijn ondergebracht. Deze maatschappijen, die op grondslag van gelijke rechten werken, zijn een voornamelijk stimulans voor de modernisering van Roemenië, Hongarije en Bulgarije geworden. Zij dienen niet alleen tot verhoging van het algemene welvaarts-peil der betrokken landen, maar zij helpen ook, de superieure technische ervaring van de Sowjet-Unie in deze landen te verbreiden.

Tenslotte, maar niet het minst belangrijke, voltrekt zich de samenwerking in de begin 1949 opgerichte Raad van Wederzijdse Economische Hulp, waarin alle deelnemers — getrouw aan het principe van gelijkberechtiging der naties — evenredig vertegenwoordigd zijn. Deze Raad, die in feite de economische eenheid, waarover men in het Westen slechts praat (met het gevolg, overigens, dat de onderlinge tegenstellingen groeien, zoals de EBU bewijst) in het grootste deel van Europa reeds verwerkelijkt heeft, is een organisatie die voor alle landen openstaat. Tot de bevoegdheid van de Raad behoort de uitwisseling van ervaringen op economisch gebied, het uitwerken van plannen voor technische hulp, het leveren van grondstoffen, van levensmiddelen, machine-uitrustingen en soortgelijke problemen met betrekking tot de ontwikkeling en de planmatige samenwerking van de landen van het socialistische kamp, heeft de Raad deze samenwerking op een hoog plan gebracht. De werkzaamheden van de Raad maken het mogelijk dat elk deelnemend land die producten voortbrengt, waarvoor de meest gunstige voorwaarden aan-

wezig zijn, zij voorkomen verspilling van materiaal en arbeidskrachten en leggen de grondslag van een plan-economie op internationale schaal. Door al deze vormen van samenwerking, gegrondvest op de principes van de onaantastbaarheid der soevereiniteit en de gelijkberechtiging der naties, tot ontwikkeling te brengen, heeft de Sowjet-Unie een schitterend voorbeeld van internationale solidariteit en vreedzame coöperatie der naties gesteld. Terwijl de Sowjet-Unie zelf bezig is met de reconstructie van het land op ongekende schaal, heeft zij voortdurend op grootscheepse en onzelfzuchtige wijze hulp verleend aan de Volksdemocratische landen, ten einde hen te helpen een einde te maken aan achterlijke sociale en economische toestanden — erfdeel van het kapitalisme — en de weg naar welvaart en socialisme te betreden.

Voor de groei der welvaart in de Volksdemocratische landen noemen wij ter illustratie de volgende voorbeelden:

In Hongarije stegen de lonen in 1950 met 17%, het reële inkomen steeg door prijsverlaging met 40%, de verkoop van suiker, brood en melk steeg met 24 tot 30%.

In Polen vonden in 1950 belangrijke prijsverlagingen plaats, vlees b.v. werd 60% goedkoper, zeep 10%, schoenen 60%, metalen gebruiksartikelen 30%, enz. In plaats van 53.000 woningen, zoals oorspronkelijk voorzien was, werden er 81.000 gebouwd. Het algemene levenspeil zal tengevolge van het zesjarenplan met 50—60% stijgen.

In Roemenië ging de levensstandaard in 1950 met 13% omhoog, de lonen stegen met 11%.

EEN ander beeld ontrolt zich echter voor onze ogen, wanneer wij in vogelvlucht de gevolgen van het Marshall-plan en het Atlantisch pact voor ons eigen land beschouwen.

Zoals gezegd, zou het onjuist zijn te beweren dat het Marshall-plan voor de Nederlandse bezittende klasse geen voordelen heeft gebracht.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek groeide het inkomen van de ondernemers van 4692 miljoen gulden in 1947 tot 7250 miljoen in 1950, een toename dus van 2558 miljoen gulden, of bijna 55 procent.

Hun aandeel in het totale nationale inkomen steeg van 48,6 op 52,2%, terwijl in dezelfde periode het aandeel der loon- en salaristrekken van 51,4 op 47,8 daalde. Dit officiële cijfer geeft de werkelijkheid echter slechts bij benadering weer.

Voorts is volgens de officiële gegevens de totale consumptie in het verloop van drie Marshall-jaren (van het tweede kwartaal 1948 tot het tweede kwartaal 1951) met liefst 13 procent gedaald, terwijl de verbruiksvermindering van voedings- en genotmiddelen op 10 procent werd berekend.

De verrijking der bezitters en de toenemende verarming der massa zijn echter slechts de meest zichtbare gevolgen van het Marshall-plan. Het is opmerkelijk, dat onder het Marshall-plan het aandeel van de Amerikaanse invoer naar Nederland gestadig is achteruit gegaan; n.l. van 28,2% der totaal invoer in 1947 op 11,6% in 1950. Maar tegelijkertijd is de schuldtoename van Nederland aan Amerika aanzienlijk. Tweederde

van de Nederlandse buitenlandse schulden zijn thans schulden aan Amerika. Hiermede en met behulp van de tegenwaarderekening oefenen zij een dergelijke druk op de Nederlandse handels- en binnenlandse economische politiek uit, dat van onafhankelijkheid geen sprake meer is. (Hoe funest de werking van het tegenwaardefonds is, bleek nog onlangs uit de oorlogsoverdracht van de regering aan de D.A.F. te Eindhoven ten bedrage van 175 miljoen gulden, welk bedrag onder druk van de Amerikanen uit dit fonds gefinancierd moet worden. Het betekent een aanzienlijke versterking van de inflationistische tendens, aangezien wel 175 miljoen extra geld in omloop wordt gebracht, waartegenover echter geen goederen staan.)

Voorts werden op grond van de bepalingen van het Marshall-plan zeer gunstige voorwaarden voor het binnendringen van Amerikaans kapitaal in Nederland geschapen. Nog onlangs gaf de Marshall-Administratie tegelijkertijd drie prachtig geïllustreerde brochures uit; waarin de Amerikaanse bezitters het beleggen van gelden in Nederland werd aangeprezen. In een dezer brochures: „Industriële mogelijkheden in Nederland” wordt de Amerikaanse belegger het volgende voorgehouden: Hij kan een onbeperkt percentage van het kapitaal der op te richten en reeds bestaande Nederlandse firma's in bezit hebben (men lette op het verschil met de gemengde maatschappijen in de Volksdemocratische landen!); hij behoeft geen Nederlander in de directie te benoemen; hij kan dividenden en royalties in dollars omwisselen; wanneer 25% van het kapitaal in Amerikaanse handen is, geldt de bepaling betreffende de dividendenstop niet, hij kan zijn kapitaal, wanneer hij dat wenst, terugtrekken.

Deze ten opzichte van de Nederlandse bezitters discriminerende bepalingen hebben reeds tot de vestiging van een groot aantal Amerikaanse fabrieken in ons land geleid. De auto-industrie is geheel in Amerikaanse handen (Ford, Kaiser-Frazer en een Duitse firma, die beheerst wordt door General Motors). Voorts zijn met behulp van Amerikaans kapitaal opgericht: de Amerikaanse Fittingfabrieken in Deventer (eigenaar de Crane Co te Chicago), de Remington Rand Co. te Zeist, de Borenfabriek Bofa te Amersfoort (beheersende invloed Republic Drill and Tool Company, Chicago), Vredestein-Enschede (B. F. Goodrich, Akron), Kunst-harsfabriek-Synthese te Sassenheim (door Reichold Chemicals, Detroit), voorts werd de nieuwe fabriek van de N.S.F. te Hengelo met behulp van Amerikaans kapitaal gebouwd, de hoogovens te IJmuiden werden met Amerikaans kapitaal uitgebreid, op conditie dat zij zekere schaarse producten (staalplaten) aan Amerika moeten leveren. De Standard Oil bouwde de nieuwe Caltex-raffinaderij in Pernis, de olie-exploitatie in Drente werd onder Amerikaanse druk tussen Standard Oil en de Koninklijke Olie Mij. verdeeld.

Voorts was de Koninklijke Olie gedwongen al haar bezittingen in Amerika te verpanden tegen een lening van 250 miljoen dollar.

Terwijl het Marshall-plan van de aanvang af er op berekend was, Nederland en de overige West-Europese landen met economische valstrikken aan de Amerikaanse oorlogspolitiek te ketenen, bleef het belofde in evenwicht brengen van het Nederlandse economische leven uit, de financiële crisis (reeds een keer tot uitdrukking gekomen door de ons opgedrongen devaluatie) gaat een nieuw hoogtepunt tegemoet en van het

herstel van de economische onafhankelijkheid is niets terecht gekomen. Integendeel, de afhankelijkheid is groter dan ooit.

Het tekort op de Nederlandse Handelsbalans bedroeg in 1949: 1,5 miljard gulden, in 1950: 2,465 miljard gulden en in de eerste helft van het lopende jaar reeds 2,063 miljard, zodat niettegenstaande een belangrijke inkrimping van de invoer in de daarop volgende maanden, verwacht moet worden dat het handelstekort dit jaar een nieuw record zal bereiken.

Bijzonder belangwekkend is de ontwikkeling van de handel met Amerika. Verleden jaar bedroeg het Nederlandse tekort in deze handel 673 miljoen gulden en in de eerste helft van dit jaar reeds 416 miljoen gulden. Het geweldige dollartekort, dat verleden jaar 409 miljoen gulden bedroeg, veroorzaakte toen geen acute crisis omdat Nederland toen nog Marshall-credieten ten bedrage van 977 miljoen gulden ontving. Dit jaar krijgt Nederland weinig of niets. Nederland gaat derhalve een nieuwe dollar-crisis tegemoet. Maar deze toestand is juist door de werking van het Marshall-plan ontstaan, die Nederland dwong 1e. dure goederen in Amerika te kopen, die elders tegen ruil van onze producten verkrijgbaar waren, 2e. zijn buitenlandse handel op Amerika en de overige kapitalistische landen te richten, die zelf in een zware concurrentiestrijd tegen Nederlandse goederen zijn gewikkeld en die 3e. Nederland verhinderde de ruilhandel met Oost-Europa te ontplooiën en het dollartekort kunstmatig in leven hield en vergrootte.

Tegelijkertijd werd Nederland onder bedreiging van inhouding der Marshall-credieten gedwongen tot het Atlantisch blok toe te treden met alle funeste gevolgen van dien.

Om uit de financiële crisis te geraken, is Nederland echter genoodzaakt zijn handel op die landen te richten, die bereid zijn op voet van gelijkheid met ons samen te werken en die voorts in staat zijn Nederland de grondstoffen en goederen te leveren, waarvoor het elders wegens zijn dollartekort en zijn overige schulden niet terecht kan. Het in evenwicht brengen van de handelsbalans is immers de enige mogelijkheid, om ook de betalingsbalans in evenwicht te brengen.

Hoe nijpender dit vraagstuk (niet alleen voor Nederland) werd, des te onbeschaamder greep Amerika echter in. De laatste ontwikkeling in dit verband is de aanvaarding door het Amerikaanse Congres van de zogenaamde Battle Bill, op grond waarvan Amerika zich het recht aanmatigt, de gehele handel van West-Europa met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen stil te leggen. Zoals bekend, is deze handel reeds tot een klein minimum gedaald.

De poging om de Battle Bill aan Nederland op te dringen, deze meest onbeschaamde inmenging in onze binnenlandse zaken, was echter alleen mogelijk omdat Nederland zich door het Marshall-plan aan Amerika had gebonden.

Zij houdt in, dat West-Europa in vreedstijd tot een economische blokkade van Oost-Europa zou worden gedwongen, waarschijnlijk met de onuitgesproken gedachte, dat de Amerikaanse zakenlieden er voordelig gebruik van kunnen maken. Het hele idee van een economische blokkade is echter onzinnig. Want deze landen zijn zo rijk bedeed met alle soorten grondstoffen en hulpmiddelen, dat zij West-Europa niet nodig hebben.

Het politieke gevolg van deze wet zou een kunstmatige verdieping van de bestaande tegenstelling zijn, wat dan ook de bedoeling is.

Voor West-Europa echter zouden de gevolgen catastrofaal zijn. Want niet alleen, dat Nederland en de overige landen kunstmatig verstoken blijven van de goederen, die Oost-Europa kan leveren en van een klant, die bereid is, Nederlandse goederen in ruil te aanvaarden, — de gevolgen zouden ook een ongekende uitbreiding van de onderlinge concurrentie zijn.

Terecht schreef de „New Statesman and Nation” onlangs, dat zowel Duitsland en Japan, wier industrie met behulp van Amerika op groot-scheepse wijze wordt opgebouwd en die volgens traditie op de afzetmarkten in Oost-Europa en China zijn aangewezen, nu op grond van de Battle Bill gedwongen zullen zijn, door een moordende concurrentiestrijd met Engeland, Frankrijk, België, Nederland enz. hun goederenstroom in ons eigen land en onze afzetmarkten te lozen.

Dit is het beeld, dat de Marshall-politiek ons biedt.

Verlaging van het levenspeil, een groeiende financiële crisis met de schaduw van een nieuwe devaluatie van de gulden, het zich toeëigenen door de Amerikanen van nieuwe, veelbelovende industrieën in ons land, dreigende vernietiging van belangrijke takken der vredes-industrie ten bate van de oorlogsproductie, toenemende concentratie van het grootkapitaal op kosten van het middelbedrijf, verlies van onze economische en politieke zelfstandigheid tot aan de bepaling van de Nederlandse loon- en sociale politiek toe — dat zijn de gevolgen van het Marshall-plan.

Daartegenover staat de politiek van de Sowjet-Unie, die haar Volksdemocratische partners geholpen heeft, het welvaartspeil der werkende bevolking gestadig te verhogen, hun eigen industrie op te bouwen en te vervolmaken, hun financiën in orde te brengen en hun onafhankelijkheid te versterken en de vriendschap tussen de volken op een hechte grondslag te plaatsen.

Welke grote kansen wij ons zouden laten ontgaan, wanneer wij aan de Amerikaanse bevelen gehoor geven, blijkt uit de hierboven aangehaalde gegevens over de grote vlucht, die de buitenlandse handel van de Volksdemocratische landen heeft genomen. Hier is een snel groeiend afzetgebied voor vele onzer producten, hier zijn de grondstoffen die Nederland nodig heeft.

Het is een hoopvol teken, dat de Amerikaanse inmengingspolitiek in steeds grotere kringen openlijk veroordeeld wordt, zoals het bekende geval met de Rotterdamse transportondernemers bewezen heeft.

Steeds dringender wordt betoogd dat samenwerking met het Oosten nodig is, om ineenstorting van ons economisch leven te voorkomen. Maar juist deze ontwikkeling, tezamen met het groeiend verzet tegen de verarmingspolitiek, schept de voorwaarden voor het totstandbrengen van een nationaal eenheidsfront voor het uittreden uit het Atlantisch Pact en het scheppen van een vredelievende regering, die bereid is op voet van gelijkheid met alle volken samen te werken.

F. BARUCH

De strijd tegen het linkse en rechtse opportunisme

Ter gelegenheid van het verschijnen van de derde aflevering van 't „Leerboek voor de Arbeidersbeweging” *) heeft A. Averink op de jongste zitting van het Partijbestuur een toelichting gegeven op de vraagstukken, die in deze aflevering behandeld worden. Ook de nieuwe aflevering zal, evenals dat tot nu toe het geval was, als grondslag dienen voor het scholingswerk in de komende maanden. Dit deel behandelt bijzonder actuele onderwerpen, zoals het wezen van de rechtse sociaaldemocratie en van de linkse stromingen in de Nederlandse arbeidersbeweging, waarvan de S.D.P. en de Tribunisten de belangrijkste vertegenwoordigers waren. Juist omdat vele opvattingen van deze „linkse groepen”, zij het in versluierde en wat „gemoderniseerde” vorm, nog onder delen der arbeidersbeweging en zelfs nog bij sommige leden van de C.P.N. voorkomen, is het van het allergrootste belang, dat wij ons vertrouwd maken met de wortels van deze misvattingen, om ze des te beter te kunnen bestrijden.

De toelichting van Annie Averink, waarvan wij hieronder de belangrijkste passages laten volgen, moet opgevat worden als een nadere aanvulling van de desbetreffende uiteenzettingen in het leerboek. Wij bevelen derhalve aan, haar uiteenzettingen naast en tegelijk met de nieuwe aflevering van het leerboek te lezen en in de scholing te behandelen.

Redactie P. en C.

PARTIJGENOOT De Groot heeft in zijn inleiding uitvoerig de politieke toestand en de taken, waarvoor de partij staat, geschetst. De objectieve voorwaarden zijn aanwezig voor een snelle groei van de partij.

De anti-Amerikaanse stemmingen en de ontevredenheid, ook onder de burgerlijke lagen van de bevolking, zijn groeiende. Om deze omstandigheden te benutten is het noodzakelijk, dat de partij haar politiek instelt op het winnen van de brede volksmassa's.

De voornaamste voorwaarde om de partij op het werk onder de massa te richten en het vertrouwen van de massa's te winnen is, het sectarisme te doorbreken.

Het verschijnen van het derde leerboekje voor de arbeidersbeweging hangt ten nauwste met deze taak samen. Het nieuwe leerboekje is een onmisbaar wapen om de partij en in het bijzonder de kaders deze oriëntatie te geven. Bij een werkelijke communistische partij bestaat er geen kloof tussen theorie en praktijk. Het leerboekje legt de wortels bloot van de hindernissen, die de partij in haar bolsjewistische ontwikkeling belemmeren. Het leerboekje is dus niet alleen een handleiding om de vraagstukken *theoretisch* te verklaren, maar het is bedoeld om van deze wetenschap gebruik te maken, en ervoor te vechten, dat in het

*) Uitg. Pegasus, prijs f 0.25.

dagelijkse werk van de partij hiermee rekening wordt gehouden, dat deze lessen toegepast worden.

Op welke vraagstukken wordt in het leerboekje de nadruk gelegd?

1. Beoordeling van de rechtse sociaaldemocratie, de P.v.d.A.

Voor de grondslag van een leninistische politiek is het noodzakelijk de krachten van de tegenstander te kennen en op een juiste wijze te beoordelen.

Over het karakter van de P.v.d.A. bestaat over het algemeen het denkbeeld, dat zij weliswaar formeel uit de vroegere S.D.A.P. is voortgekomen, maar dat de S.D.A.P. toch stukken beter was, of dat de S.D.A.P. althans in haar „glorietijd” een *socialistische partij* was. Over het algemeen bestaat de opvatting, dat de S.D.A.P. een *socialistische arbeiderspartij* was, welke in hoofdzaak hierin met de *communistiche partij* verschilde, dat zij langs andere wegen dan de communisten naar het socialisme streefde. Men zou dus alleen van mening verschillen over de *middelen en wegen*. De werkelijkheid is echter, dat de S.D.A.P. van meet af aan, ook toen zij de rol van oppositie vervulde, *reformistisch* was, een burgerlijke partij, opgericht met het doel het marxisme te *herzien* en de belangen van de arbeidersklasse aan de belangen van de bourgeoisie ondergeschikt te maken.

Lenin noemde de toetssteen voor een werkelijke socialistische partij: *haar houding ten opzichte van de koloniale volken en het zelfbeschikkingsrecht van de naties* en haar standpunt inzake de imperialistische oorlog.

De koloniale specialist van de S.D.A.P., Van Kol, vertegenwoordigd op de Internationale conferentie in Stuttgart in 1907, keurde de *kapitalistische kolonisatie* in principe goed, hij was voor een „positieve koloniale politiek”. Hij onderstreepte hierbij, dat men praktisch moest zijn en dat er bijv. rekening mee gehouden moest worden, dat algemeen kiesrecht niet altijd toepasselijk is op *wilden*, dat men soms in de koloniën wel in moet stemmen met dwangarbeid in plaats van gevangenissen. Ook zijn opvolgers in de S.D.A.P., die zich in de loop der jaren met het koloniale en nationale vraagstuk bezig hielden, hebben zich altijd beperkt tot „hervormingen” binnen de koloniale status; zij zongen steeds hetzelfde liedje van „ze zijn niet rijp” en veroordeelden de volken van Indonesië als *wilden*.

De S.D.A.P. heeft het in haar lange bestaan nooit zover gebracht om op te komen voor de onafhankelijkheid van Indonesië en het zelfbeschikkingsrecht van de naties, met het recht tot afscheiding inbegrepen.

De tweede toetssteen is de houding ten opzichte van de imperialistische oorlog.

Het is bekend, dat de internationale sociaaldemocratie bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog in 1914 de zijde koos van de imperialisten van het eigen land. Ook de S.D.A.P. stelde zich aan de zijde van de vaderlandsverdedigers. De sociaal-

democraten hier en in het buitenland deden allen mee aan de actieve bewapening, uitgezonderd enkele personen zoals Karl Liebknecht en Rosa Luxemburg.

De rechtse sociaaldemocratie ging volledig over naar het kamp van het imperialisme. Zij stond niet op het standpunt van Lenin, dat hij reeds vóór het uitbreken van de eerste wereldoorlog op internationale conferenties van de sociaaldemocratie steeds heeft verdedigd, nl. dat de vijand ingeval van oorlog in eigen land staat en dat de oorlogsomstandigheden benut moeten worden voor de overwinning van de arbeidersklasse; dat de oorlog omgezet moet worden in een burgeroorlog en dat van het begin af aan gestreden moet worden voor beëindiging van de oorlog, voor de vrede.

Wat er vandaag van de S.D.A.P. overgebleven is, nl. de P.v.d.A., is de voortzetting van de S.D.A.P. in een nog meer *ontaarde* vorm.

Het standpunt ten opzichte van Indonesië, dat de Indonesiërs „wildern” zijn, dat ze niet rijp zijn voor zelfbestuur, dat men naar „hervorming moet streven binnen koloniaal verband”, het erkennen van „de rechten” der Nederlandse imperialisten op Indonesië, hebben ertoe geleid, dat de P.v.d.A. de herziening van de grondwet ondersteunde om het zenden van troepen naar Indonesië mogelijk te maken. Het standpunt van Van Kol heeft ertoe geleid, dat de P.v.d.A. de *koloniale oorlog* tegen de Indonesiërs ondersteunde. En het heeft er verder toe geleid, dat zij accoord ging met de besluiten van de Ronde Tafel Conferentie, die een „hervorming” is waarbij de koloniale verhoudingen blijven bestaan. Het standpunt van de P.v.d.A. is hierin niet anders dan dat van de S.D.A.P. van ruim 50 jaar geleden; het is slechts nog meer ontaard.

Het leerboekje schildert de P.v.d.A. daarom als een *voortzetting* van de S.D.A.P. en het toont aan, dat de politiek van de rechtse sociaal-democratie leidt tot dergelijke wanproducten als de P.v.d.A., die, wat haar klasse-karakter betreft, niets meer met een partij van de arbeiders gemeen heeft en integendeel een stoottroep van het imperialisme is.

Er is slechts nog dit verschil, dat de P.v.d.A. zich niet alleen ondergeschikt maakt aan de imperialisten van het eigen land, maar ook aan die van het buitenland, nl. vooral aan het Amerikaanse imperialisme, hetgeen het sterkst tot uitdrukking komt in de ondersteuning van de oorlog in Korea.

Hierbij mogen we echter niet vergeten, dat vooral door middel van het N.V.V., de P.v.d.A. nog een *massabasis* heeft onder de arbeiders. Tussen hen en de rechtse leiders van de P.v.d.A., die hoofdzakelijk uit gekochte elementen bestaan, moeten wij een duidelijk onderscheid maken. Deze arbeiders staan nog in het verkeerde kamp, hoewel er grote oppositionele onderstromingen groeiende zijn.

Wanneer onze partij afstand doet van haar sectarische manier van werken, wanneer zij deze arbeiders als haar misleide strijd-

genoten beschouwt en een juiste leninistische politiek voert, zullen wij erin slagen de invloed van deze rechtse leiders te breken en hen te ontmaskeren.

Het rechtse opportunisme kan in zijn kiemvorm ook bestaan in het souperen met ondernemers, of in bewondering voor spontane stakingen, in passiviteit en bukken voor de vijand, in de opvatting dat de oorlog onvermijdelijk is, en in uitlatingen zoals: de arbeiders moeten het eerst nog slechter krijgen, willen ze in beweging komen.

Hiertoe is het noodzakelijk, enige ingekankerde belemmeringen uit de weg te ruimen.

Het „linkse communisme”

In het leerboekje wordt het „linkse radicalisme” gekarakteriseerd als een *niet minder* gevaarlijke afwijking dan het rechtse opportunisme.

Dit is het kernpunt van het boekje, te meer omdat het „linkse opportunisme” lange jaren beschouwd is als minder gevaarlijk. Juist de onderschatting van dit gevaar, het beschouwen van de linkse afwijkingen als „een ietsje radicaler” en „niet zo erg als het rechtse opportunisme”, als een „goedaardige afwijking”, maakt het noodzakelijk hier langer bij stil te staan.

Het z.g. „linkse communisme” wordt in Lenin’s boekje *De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme*, volledig aan de kaak gesteld. Het blijkt echter, dat deze kinderziekte steeds weer terugkomt, dat zij ook bij ons nog bestaat, dat zij in het verleden (en ook nu nog) onze partij ernstig in haar groei heeft belemmerd en aan de strijd van de arbeidersklasse in Nederland grote afbreuk heeft gedaan en doet.

Deze afwijking duidelijk te kunnen herkennen en uit te roeien, is van het allergrootste belang, omdat ze ons ook nu hindert de partij in staat te stellen haar ontwikkelingsmogelijkheden te benutten en een ware voorhoede van de natie te worden.

De terugkeer van deze kinderziekte vindt zijn oorzaak hierin, dat zij wortelt in de kleinburgerlijke lagen van de bevolking, waaraan ons land zo rijk is.

„Het staat voor marxisten volkomen vast en het is door de ervaring van alle Europese revoluties en revolutionaire bewegingen ondubbelzinnig bevestigd, dat de kleine eigenaar, de kleine bezitter (een sociaal type, dat in vele Europese landen brede massa’s vertegenwoordigt) — omdat hij onder het kapitalisme aan de voortdurende onderdrukking en heel dikwijls aan ongelofelijke zware en snelle verslechtingen van zijn levensstandaard en zelfs aan zijn ondergang is blootgesteld —, gemakkelijk door extreem-revolutionaire stemmingen wordt aangegrepen, maar niet in staat is consequent, georganiseerd, disciplinair en standvastig te handelen. De door de verschrikkingen van het kapitalisme „wild geworden kleinburger” is een sociaal verschijnsel, dat, evenals het anarchisme, aan alle kapitalistische landen eigen is.” (Lenin, *De linkse stroming*).

Het is vanzelfsprekend de taak van de partij, niet zelf tot dit peil af te dalen, maar deze bevolkingslagen tot haar peil op te trekken. Ook in ons land en in Indonesië, waar grote kleinburgerlijke bevolkingslagen zijn, dringen deze linkse stromingen de arbeidersbeweging binnen, hetgeen zich uit in sectarische opvattingen, het miskennen van de massa, negeren van het werken in de vakbeweging, onderschatting van het werken onder de middenstand en boeren, dogmatisme en verkeerde opvattingen over de partij zelve. Lenin karakteriseerde het „linkse communisme” als een *niet-proletarische, vijandige stroming*. Deze stelling is in het leerboekje uitvoerig belicht en met feiten uit de strijd van de Nederlandse arbeidersklasse gestaafd. Om dit duidelijk te begrijpen is het goed om terug te gaan naar een periode, dat deze „linkse communistische” opvattingen in Nederland hoogtij vierden.

De opvattingen van de Tribunisten

(*De groep in de S.D.A.P. rondom de Tribune, geleid door Wijnkoop, v. Ravesteyn enz.*).

Hoewel deze groep zich tegen de „herziening van het marxisme” keerde, tegen Troelstra, waren zij zelf *geen leninisten* en ook geen *marxisten*. Zij waren dogmatische marxisten, die alleen economische stellingen aanvaardden.

Een voorbeeld hiervan was hun standpunt ten opzichte van *het zelfbeschikkingsrecht der naties*.

Tijdens de eerste wereldoorlog was het allèen Lenin, die voor de vrijheid van de koloniale en onderdrukte volken opkwam en ten scherpste de reformist Van Kol bestreed. Wijnkoop en andere Tribunisten bestreden óók Lenin's standpunt, maar op andere gronden, n.l. omdat de strijd voor nationale zelfbeschikking der volken „*onverenigbaar zou zijn met de proletarische klassenstrijd.*”

In het 3e Leerboekje staat:

„Zij kwamen tot deze foutieve stellingname, omdat zij het wezen en de ontwikkelingsgang van het kapitalisme in zijn hoogste stadium, het imperialisme, niet begrepen.”

„Lenin en Stalin daarentegen stelden vast, dat in de schoot van het wereld-imperialisme een „kleine groep van roofstaten” de zwakkere naties overheersten en uitzogen. Dit betreft allereerst de koloniale volkeren, maar (vooral Stalin heeft deze theorie verder uitgewerkt en toegepast), ook de zwakke Europese volken.”

„Daarom zagen Lenin en Stalin de strijd voor de nationale zelfstandigheid van de onderdrukte naties als een onderdeel en reserve van de proletarische klassenstrijd in de kapitalistische landen.”

De Tribune van 26 Juni 1917 schreef echter hooghartig:

„Het staat in ieder geval vast, dat de opvattingen van Lenin en de onze vóór de Russische revolutie *volstrekt* niet dezelfde waren. Lenin als *Russisch revolutionnair*, hechte b.v. veel meer waarde dan wij aan het zelfbeschikkingsrecht der naties. Ten rechte of ten onrechte doet er in dit geval niets toe.”

Terecht stelt het Leerboekje vast, dat de theorie van de Tribunisten, toegepast in de huidige situatie, leidt tot onderwerping aan Amerika, omdat zij geen verschil maakt tussen *zwakke* en *sterke* naties en dus ook de mogelijkheden niet ziet om op *nationale* basis met *alle bondgenoten* tegen een *overheersende mogendheid* te strijden voor *onafhankelijkheid* en een *zelfstandig volksbestaan van de natie*.

Het standpunt t.o.v. de imperialistische oorlog

Toen de rechtse sociaaldemocratie aan de zijde van de imperialisten met vlag en wimpel overging tot het standpunt van de vaderlandsverdediging, schreef de Tribune: „de oorlog is er en er is niets tegen te doen.” „Laat de bourgeoisie tenminste zorgen dat de proletarische gezinnen leven kunnen, waar ze nog de macht heeft soldaten te requireren....”

In plaats van de leuze van Lenin: „Zet de imperialistische oorlog om in een burgeroorlog, voor de nederlaag van de eigen bourgeoisie!” te kiezen, legt de redactie van de Tribune een anti-Duitse stemming aan de dag, die in die tijd ook bij het merendeel der Hollandse bourgeoisie heerste.

Toen de Duitsers aan de Marne werden teruggeworpen, schreef Van Ravesteyn in de Tribune van 26 September:

„Daarom hebben wij het recht ons erin te *verheugen*, dat de militaire gebeurtenissen der laatste dagen een keer hebben genomen, die een dergelijke snelle Duitse overwinning minder waarschijnlijk maakt.”

En later:

„Uit een revolutionair oogpunt zou een *afbreken van de oorlog nu*, op basis van een status quo ante (vroegere toestand) de *verderfelijke oplossing* zijn, die denkbaar is.”

De S.D.P. was dus allesbehalve de strijdbare voorhoede van de arbeidersklasse, ze was passief, predikte pessimisme en koos partij voor één van de imperialistische rovers. (Eerst later in de oorlog, onder invloed van de massa-stemming trad zij op tegen de oorlog!).

Aan bovengenoemde twee voorbeelden zien we, dat het *rechtse opportunisme* en het „linkse communisme” tweelingbroers en allebei *vijandige afwijkingen* zijn, die niets met marxisme gemeen hebben.

De derde fout van de Tribunisten was, dat zij de strijd van de Hollandse arbeidersbeweging niet in het licht van de wereldverhoudingen zagen. Ook toen de S.D.P. (Tribunisten) veranderd was in C.P.H., was zij haar verkeerde politieke opvattingen niet kwijt. Er vloede nog heel wat water door de Amstel, voordat de partij tot werkelijke ontplooiing kwam. Toen de C.P.H. zich aansloot bij de Communistische Internationale, telde zij slechts 500 leden.

Het is duidelijk, dat ook de Partij in Nederland pas tot ontplooiing kon komen door *onverbiddelijk* de strijd aan te binden tegen het rechtse en linkse opportunisme.

De toenmalige Partij was geen Partij maar een *secte*, een *uit-eenvallende* groep van mensen die verschillende stromingen vertegenwoordigden, die op de massa nagenoeg geen vat had.

Al deze stromingen hebben hun kansen in de Nederlandse arbeidersbeweging gehad. De arbeiders hebben deze afwijkingen in de praktijk gezien, om zo te zeggen „aan den lijve onder-vonden”.

De vertegenwoordigers van deze stromingen hebben geen kans gezien de strijd van de arbeiders vooruit te brengen en zijn volledig bankroet gegaan.

Om op het juiste spoor te komen *moest* de Partij deze ontwikkeling doormaken. Het bankroet van het „linkse communisme”, dat in de praktijk gebleken is, en de voortdurende strijd tegen de vijandige stromingen in de arbeidersbeweging, óók tegen de personen die haar vertegenwoordigden, brachten de Partij op de goede weg.

Zoals uit de overzichten van het ledental is te zien, begint de Partij zich sinds 1930 eigenlijk pas goed te ontwikkelen. Aan de vooravond van de overval der Duitse nazi's stond de Partij er dan ook anders voor dan tijdens de eerste imperialistische oorlog. De Partij voerde een juiste politiek. In het aangezicht van de dreiging van het fascisme voerde de Partij een politiek van „alle krachten verenigen tegen het fascisme, in bondgenootschap met de volken van Indonesië.”

De Juli-conferentie

De strijd op de Juli-conferentie in 1945 heeft in onze Partij een beslissende rol gespeeld.

In het Leerboekje wordt over het wezen van de Juli-oppositie en de gebeurtenissen rondom de Juli-conferentie helderheid verschaft.

Het is niet toevallig, dat deze oppositie onder leiding stond van Gouloze en Den Exter, die onder radicale woorden en gebruikmakende van een taktische fout van de Partij-leiding overgingen tot fractievorming, om te trachten de leiding van de Partij in handen te krijgen.

Zij behoorden tot dezelfde *anti-leninistische* groep, tezamen met Seegers en Van Riel, die na het vertrek van Sneevliet uit de Partij, het roer in handen had.

Uit de geschiedenis van de Juli-conferentie vallen enige leerzame lessen te trekken.

1. De nieuwe methode van de Amerikaanse geheime diensten om de Partij van binnenuit te ondermijnen en te trachten een *andere* leiding aan het bewind te brengen met behulp van het buitenland, zoals een Tito.
2. Dat dergelijke partij-vijanden zich lange tijd stil houden en op het kritieke ogenblik proberen hun kansen waar te nemen.
3. Dat de eenheid in de Partij slechts bewaard kan blijven wanneer *onverzoenlijk*, zonder aanzien des persoons, tegen de partij-vijanden gestreden wordt. Er mag geen tolerantie bestaan wanneer zij zich

mooi voordoen, zij moeten uit de Partij verwijderd worden, wil de Partij het later niet „bezuren”.

De geschiedenis bewijst dat partij-vijanden wel hun haren verliezen, maar niet hun streken.

Het staat vast, dat ook nu nog reserves van deze groep in de Partij aanwezig zijn, die zich koest houden, niet mee doen aan het werk van de Partij, maar meestal wel met zure anti-leninistische kritiek komen, en hun kans afwachten.

Die kritiek uit zich in gemis aan vertrouwen in de Sowjet-Unie, „verzet tegen de campagne ter gelegenheid van Stalin's verjaardag”, of in uitlatingen zoals: „de Partij is goed, maar de partij-leiding deugt niet”, waarbij zij gebruik maken van rechtvaardige kritiek, die bij eerlijke leden van de Partij bestaat.

De lessen, die wij hieruit moeten trekken, zijn, dat de Partij altijd waakzaam moet zijn en door een gezond partijleven, door toepassing van kritiek en zelfkritiek en de ideologische opvoeding van de Partij de waarborgen moet scheppen tegen vijandelijke invloeden. De oude vijanden zijn verslagen, maar er kunnen nieuwe komen.

Tegen dogmatisme

De strijd tegen het dogmatisme is een van de belangrijkste bestanddelen van het leven van de Partij.

Lenin heeft er altijd op gewezen en in het Leerboekje wordt het zeer duidelijk uiteengezet, dat ieder land langs zijn *eigen* wegen naar het socialisme moet komen, en dat er geen rechtlijnige weg bestaat, dat dit gepaard gaat met omwegen, compromissen enz.

Niemand zal deze stelling van Lenin aanvechten, maar deze zonder twijfel als juist aanvaarden. In de praktijk gaat het echter anders. Bij elke nieuwe — zelfs kleine — wending in de Partij, ondervinden we, dat er *voor het nieuwe gestreden moet worden*, door middel van de *overtuiging*.

In het aangezicht van de fascistische aanval van Duitsland en Japan, was het b.v. een juiste politiek van de Partij om haar leuze „Indonesië los van Holland”, tijdelijk op te schorten, en haar krachten te concentreren onder de leuzen: „Alle krachten van het Nederlandse en het Indonesische volk verenigen tegen het fascisme”, „Voor vrijheid en nationale zelfstandigheid”, „Tegen de nazi's”.

Toen de Duitsers Nederland binnenvielen dachten sommige communisten: „na Hitler komen wij”. Ze verzetten zich hevig tegen het „nationale program van de Partij”, dat bepleitte: „alle krachten te verenigen om het fascisme te verdrijven, voor herstel van de burgerlijke democratie”.

Achteraf is het ieder duidelijk, *hoe* juist dit program was en welk een krachtsinspanning er nodig was om Hitler en zijn satellieten te verslaan, hetgeen *zónder* bondgenoten, en *zónder* zich te richten op het *voornaamste*, onmogelijk geweest zou zijn.

Het dogmatisme is de hoofdvijand van het leninisme.

Hoewel er veel opklaring is gekomen, is het dogmatisme nog lang niet overwonnen en het komt nog dagelijks tot uiting. Niet doordat diegenen die het niet met de partij-politiek eens zijn, zich openlijk er tégen verklaren, maar bedekt, door *het nieuwe verdacht te maken*.

De leuze „Voor de Grondwet, voor de Natie”, ondervindt geen openlijke tegenstand, maar zodra deze politiek ter verdediging van de nationale zelfstandigheid in praktijk wordt gebracht, komen er tegenwerpingen.

Men zegt b.v.: „Leidt dit niet tot titoïsme?” Of: „Zeker wéér zoiets als de Waarheidsbeweging?”

Of als de sprekers van de Partij een beroep doen op het *nationale eergevoel van de officieren en manschappen van het Nederlandse leger, om zich niet te verkopen aan het Amerikaanse imperialisme*, dan krijgen sommige partijgenoten koude rillingen.

Wat is dit anders dan sectarisme en het aanvaarden van dogma's, dat officieren onder alle omstandigheden officieren blijven en niet veranderen kunnen?

Of een ander voorbeeld. Het District Amsterdam heeft het uitstekende initiatief genomen om een Watersnood-comité te stichten, samen met burgerlijke raadsleden enz., om door middel van een collecte de nood in de getroffen gezinnen te lenigen. Wat steekt er dan achter opmerkingen, zoals: „We zijn toch tegen liefdadigheid”, anders dan „de angst zich aan koud water te branden” en sectarisme, hetzelfde sectarisme als de Wijnkopianen hadden, die huiverden om met burgerlijke elementen in één comité te zitten.

De massa der arbeiders denkt daar echter anders over. Het initiatief van de Partij zal hun vertrouwen in ons versterken en ons helpen onze invloed uit te breiden.

Uit deze voorbeelden blijkt, dat het „linkse communisme” *geen stroming meer is* in de arbeidersbeweging, maar dat het nog wel bestaat en terugkomt en daarom voortdurend bestreden moet worden als *vijandelijk* en als een *hinderpaal* in de ontwikkeling van de Partij en de strijd van de arbeiders.

De ontwikkeling van een gezond Partij-leven, waar de ideologische strijd verbonden wordt met de kritiek en de zelfkritiek, schept de waarborgen, dat de Partij op de goede weg komt en blijft.

Zulk een Partij-leven kan alleen bestaan, wanneer de democratische organisatie-beginselen van de Partij in acht worden genomen, de leden in de wilsvorming van de Partij betrokken worden en de Partij haar politiek ook aan de kritiek van de partijlozen onderwerpt.

Zowel het eerste als het laatste ondervindt niet altijd het juiste begrip. Deze week nog hoorde ik, dat een pgt op een werkersvergadering van zijn afdeling werd medegedeeld, dat hij (waar hij niet eens bij was) op de vorige werkersvergadering was benoemd als politiek-secretaris. Ook gebeurde het, dat een partijloze uit een District naar de Partij een brief schreef, waarin zij

verlangt, dat enige zaken zullen worden onderzocht. De betreffende partijgenoot meende echter, „dat zij daar geen recht op heeft, want de briefschrijfster is geen partijgenoot.”

Het is voor de Partij juist van het grootste belang, wat de niet-partijleden van haar zeggen en denken.

Conclusie:

In deze inleiding is lang niet alles behandeld, wat in het Leerboekje staat. Dit was ook niet de bedoeling.

De zaak is: Wat moet er met het Leerboekje gebeuren?

Het moet op grote schaal worden verspreid en worden behandeld in talrijke cursussen.

Voor al nieuwe leden, die niets van de historie of van de Partij of van het leninisme afweten moeten aan de hand van dit boekje wegwijs worden gemaakt, en worden opgevoed in de geest van Lenin.

Voor de kaders moet dit boekje een richtlijn zijn tot handelen, om wat er in wordt gezegd toe te passen op de praktijk en te velde te trekken tegen het dogmatisme.

A. AVERINK

(Unity = Eenheid)

Het socialisme scheidt een nieuwe mens

IN het afgelopen jaar bezochten niet minder dan vier verschillende Nederlandse delegaties de Sowjet-Unie. De samenstelling der delegaties was zeer gevarieerd, want arbeiders en arbeidersvrouwen, kunstenaars en intellectuelen, mensen van de wetenschap en van het onderwijs maakten er deel van uit. Ook wij behoorden tot de gelukkigen, die voor het eerst de Sowjet-Unie bezochten, en met onze ogen wijd open trokken wij per vliegtuig, trein en auto kris-kras door dit onmetelijke land.

Voor ons allen is het een onvergetelijke gebeurtenis geworden, en wij zijn diep onder de indruk gekomen van de stormachtige ontwikkeling, die zich daar op elk gebied voltrekt. Ieder van ons bezocht andere steden, dorpen en instellingen, sprak met andere mensen, over hun werk en hun leven.

Wanneer men ons thans de vraag stelt, wat heeft u het meest getroffen in de Sowjet-Unie, dan is ons antwoord eensluidend: dat zijn de mensen zelf!

De socialistische maatschappij heeft een nieuwe mens gevormd. Een vrije gelukkige mens, die weet dat voor hem en zijn volk de dag van morgen nog beter zal zijn dan die van vandaag, omdat alle remmen, die zijn geluk in de weg staan, zijn opgeheven. Een nieuwe mens, levende in een maatschappij waar geen plaats meer is voor parasieten, die de winst opstrijken van zijn arbeid, een maatschappij waar allen zich onbelemmerd kunnen ontplooien.

Wij hebben kunnen vaststellen, dat zich daar in de Sowjet-Unie, voor het eerst in de geschiedenis, de vrijmaking van de mens heeft voltrokken.

En is het dan een wonder, dat alle mensen, waarmee wij spraken, ons met zulk een overgave en liefde vertelden over wat zij reeds hadden bereikt en over wat zij nog van plan waren te doen?

Is het daarom nog een wonder, dat dit volk in heel zijn handelen zulk een opvallende eenheid aan de dag legt?

Nee, dat is het niet, want alles wat bereikt is, en dat is zeer veel, kon men slechts bereiken door de gezamenlijke krachtsinspanning van heel dit grote volk, dat goed en bloed heeft gegeven om het land te ontrukken aan de greep van meedogenloze machtshebbers, voor wie oorlog en ellende voor het volk hun eigen weelde nog moesten vergroten.

Daarom ook stond het gehele volk op, toen de Hitler-fascistische legers de Sowjet-Unie binnendrongen, en bracht het hun de genadeslag toe. Nooit zullen de Sowjet-mensen toestaan, dat wie dan ook zich onrechtmatig een vierkante centimeter van dat wat zij hebben opgebouwd, zal toeëigenen.

Zij bouwen aan grote objecten, aan verhoging van de wel-

vaart, en beschermen de vrede als hun oogappel. Alleen in vrede, zeggen zij, kunnen wij onze grote plannen uitvoeren. Laat men ons met rust laten.

Talrijk zijn dan ook de bewijzen van de vredeswil der Sowjet-mensen en de vriendschap die zij koesteren voor andere volken.

Enkele gesprekken, die wij afzonderlijk voerden, willen wij hier brengen. Zij zijn een onderstreping van onze bewering, dat de Sowjet-mens alleen denkt aan het leven, het geluk, de toekomst; en de oorlog verafschuwt.

Eén van ons wandelde, alleen, aan de oever van de Newa in Leningrad en ontmoette daar een Sowjet-soldaat, die met zijn meisje over de rivier stond te turen:

Ik trachtte met de soldaat in gesprek te komen, wat niet moeilijk was, want hij sprak Duits. Hij sprak met mij over het mooie uitzicht over de rivier, en vertelde vol trots over de schoonheid van het reeds geheel herstelde Leningrad. Ik lokte een gesprek uit over de tweede wereldoorlog. De soldaat vertelde mij, dat hij krijgsgevangene was geweest in Duitsland. Ik vroeg hem, wat hij dacht van de huidige wereldsituatie en het gevaar van een nieuwe oorlog. „Spreekt u mij niet over een nieuwe oorlog”, riep hij uit. „Wat zou het vreselijk zijn als er atoombommen zouden vallen op ons mooie Leningrad en Moskou!” Na enige ogenblikken vervolgde hij: „Ziet u daar die moeders met hun kinderen spelen? Zij zouden allen kunnen worden gedood. Maar er zouden ook atoombommen kunnen vallen op New-York en Washington, en daar spelen ook moeders met hun kinderen. Nee, als alle gewone mensen geen oorlog willen, dan komt er ook geen oorlog.”

Bij het afscheid drukte hij mijn hand, en zei: „Als u in uw land terug bent, werkt u dan aan het behoud van de vrede. Nooit mag deze misdaad meer over de mensheid komen! **Mirni Mir!**” („Voor een wereldvrede”).

„Vrede moeten wij hebben voor ons werk, voor onze kinderen, voor de moeders, voor alle mensen in de wereld” — dat zegt een soldaat van het Sowjetleger. Dat alle kinderen in de Sowjet-Unie in deze geest worden opgevoed, spreekt vanzelf.

Dit kwam ook in bijzondere mate tot uitdrukking in een ander gesprek. Toen n.l. één van ons op het Rode Plein wandelde, ontmoette hij daar enige onderwijzers en onderwijzeressen met een groep schoolkinderen uit de 4e en de 5e klas. Zij kwamen uit de provincie en brachten een bezoek aan Moskou:

Ik vroeg aan een onderwijzeres in het Duits of de kinderen ook al Duits spraken. „Nou”, zei de onderwijzeres, „de oudsten zeker wel, want ze leren het vanaf de vierde klas”. Aan een klein meisje vroeg ik wat ze van Amsterdam wist. Ik vond het antwoord nogal knap: „Een mooie stad met veel kanalen, met handel en industrie”. „Wat weet je van Amerika?” vroeg ik. „Hoofdstad New-York”, kreeg ik ten antwoord — meer wist ze niet. „Maar meneer”, merkte de onderwijzeres op, „ze is nog maar in de vierde klas en daar doen we nog niets aan de werelddelen”. Ik zei haar dat ik het dáárom vroeg, omdat ik bij ons wel eens hoor beweren dat de kinderen in de Sowjet-Unie worden opgehitst tegen Amerika. Verontwaardigd antwoordde de onderwijzeres: „Dat zou een mis-

daad zijn, om onze jonge mensen te vergiftigen met haat tegen andere volken! Als dat gebeurde, hoe zou er dan ooit een wereldvrede kunnen komen?"

Langs deze banen wordt de opvoeding van de Sowjet-jeugd geleid. Meer dan eens is ons door kinderen de vraag gesteld: „Wat doen de kinderen in Nederland op de scholen voor het behoud van de vrede?"

Wij hebben dan ook kunnen vaststellen, dat de kinderen in de Sowjet-Unie worden opgevoed in een geest van vriendschap met andere volken, tot bekwame zelfstandige mensen, die in staat zullen zijn straks hun plaats in te nemen bij de vervulling van de taken die de Sowjet-maatschappij hun heeft gesteld.

Het is algemeen bekend dat in de Sowjet-Unie mede de vrouwen bij het vervullen van deze taken vooraan staan. Deze vrouwen vindt men geplaatst op de hoogste posten van de maatschappelijke ladder. Maar al te vaak hoort men bij ons echter beweren, dat de vrouwen in de Sowjet-Unie *moeten* werken om het hoofd boven water te kunnen houden. Niets is minder waar dan dat. Economische overwegingen spelen nauwelijks een rol. De Sowjetvrouw werkt in de eerste plaats omdat zij een grote belangstelling heeft voor het openbare leven en uit de behoefte om in vaderlandsliefde en liefde voor de arbeid niet achter te blijven bij de man.

Deze wil, deze daadkracht is niet alleen aanwezig bij de jongere vrouwen, maar ook bij de ouderen. Allen tezamen, mannen en vrouwen, hebben de Sowjet-Unie in ruim 25 jaar, vooraan geplaatst onder de machten van deze tijd.

Een oudere vrouw in een suikerwerkenfabriek, die wij bezochten, vertelde ons waarom zij nog actief blijft deelnemen aan het productieproces:

„Ik werk al 43 jaar in dit bedrijf en heb de tsaristische verhoudingen nog meegemaakt. Toen stond een Hollander aan het hoofd van mijn afdeling. Die is in 1916 gevlucht. Mijn kinderen behoren nu tot het intellect van ons land. Ik had natuurlijk allang met pensioen kunnen gaan, maar ik wil helpen om onze productie te verhogen, en 's avonds studeer ik op de avondschool. Ik heb grote belangstelling voor de internationale verhoudingen in de wereld. Engeland, Amerika, Korea.

Wanneer u terug bent in Nederland, brengt u dan de groeten van ons allen over. Zeg dat wij vrouwen in de Sowjet-Unie de wacht bij de vrede hebben betrokken, en dat alle mensen spoedig in vrede zullen leven. Onze jeugd heeft immers de aarde, de zon en de lucht nodig. De jonge mensen van Nederland en de Sowjet-Unie moeten leven en elkaar liefhebben . . .”

Naast de mannen en de vrouwen is het vooral de jeugd van de Sowjet-Unie, die zich met grote energie wijdt aan de veelheid van taken welke de nieuwe maatschappij hun stelt. Voorop staat hierbij de Komsomol, de Communistische jeugdorganisatie.

Deze jeugd is het, waaraan de meest verantwoordelijke opdrachten worden gegeven.

Dat zij deze ook met succes vervult is ons gebleken toen wij een bezoek brachten aan de reeds zo goed als geheel voltooide wolkenkrabber aan het Smolenskplein te Moskou.

Ons bleek dat dit grootse bouwwerk bijna geheel werd gebouwd door de jeugd. Andere grote werken, zoals het herstel van de grote Dnjeprstuwdam, werden eveneens voor een zeer belangrijk deel door de jeugd uitgevoerd. Het grote arbeidscollectief, dat aan het herstel van de dam heeft gewerkt (15.000 mensen) werkt nu aan het grote Kachowkaplan in de Zuidelijke Oekraïne.

Het culturele leven in de Sowjet-Unie is een weerspiegeling van, en in overeenstemming met, de verlangens, de gevoelens en gedachten van de Sowjet-volken. Elke nieuwe schepping van schrijvers en componisten, van beeldhouwers en schilders, staat bloot aan de kritiek van het volk. En wanneer hun schepping niet strookt met de nieuwe socialistische levensopvattingen van de Sowjet-mensen, steken dezen hun kritiek niet onder stoelen of banken.

Enigen van ons hadden hierover een gesprek met de beroemde Sowjet-componist Wano Moeradjeli, die op de door hem in 1948 gecomponeerde opera scherpe kritiek heeft moeten incasseren. Wij stelden hem de vraag, of deze kritiek hem niet belemmerd heeft in zijn scheppingskracht.

„Belemmerd”? antwoordde hij. „Geen sprake van. De politiek van mijn regering is ook mijn politiek. Wij Sowjet-componisten voelen ons verantwoordelijk tegenover ons volk. Wij moeten al hetgeen er in ons volk leeft, de vaderlandsliefde, de dankbaarheid jegens onze grote leiders Lenin en Stalin, het karakter van de nieuwe, de socialistische mens, en onze wil om in vrede een gelukkig leven voor allen op te bouwen, om het communisme te verwezenlijken — dit alles moeten wij in de kunst weergeven. En niet alleen passief weerspiegelen, maar actief mee helpen opbouwen en stimuleren. Dit is de zin van het socialistisch realisme, dat wij met al onze krachten nastreven. En dit kan niet zonder openhartige kritiek. De discussie in 1948 heeft mij zeer geholpen. Zeg dit aan de componisten in West-Europa. Maar zeg hun ook dat zij nu met hun werk actief aan de strijd voor de vrede moeten deelnemen. Dit is de dringendste taak van dit ogenblik.”

Hier helpt het volk de kunstenaar en omgekeerd. Hier helpt het schoolkind een klasseggenootje, de arbeider zijn medearbeider, in het gezamenlijk streven om de grootst mogelijke welvaart voor allen te scheppen.

Uit alles blijkt de morele eenheid van dit volk. Kenschetsend hiervoor is wel in het bijzonder de verhouding tussen stachanow-werkers en de gewone arbeiders.

In de machine-fabriek „Krasni Proletari” te Moskou spraken enkelen van ons uitvoerig met een aantal stachanow-werkers,

waaronder de jonge Stalin-prijswinnaar Koesjmin, lid van de Opperste Sowjet:

Toen wij binnenkwamen stond Koesjmin achter zijn draaibank, in dezelfde werkkleding als de andere arbeiders. Hij vertelde ons, dat hij enige jaren gewerkt had aan zijn methode om de productie aanzienlijk op te voeren en dat niet alleen hijzelf grote premies had gekregen, maar ook de hele afdeling collectief. Zijn salaris was 4500 roebel per maand.

„De stachanow-werkers doen alles,” zei hij, „om hun mede-arbeiders deelgenoot te maken van hun werkwijze en daardoor allen tot dergelijke prestaties te brengen, in het belang van hun land en van henzelf. In alle afdelingen zijn groepen, die zich bezighouden met het uitwerken en toepassen van nieuwe methoden. Zo komt het, dat in dit bedrijf alleen reeds 34 arbeiders zijn onderscheiden met de Stalin-prijs.”

Van najver tussen stachanow-werkers en de anderen, bleek bij navraag geen sprake te zijn. Integendeel, iedereen verheugt zich over alles, wat tot een hogere productie leidt, want deze voert tot een directe verhoging van het levenspeil voor allen.

Zo geven allen die wij hebben ontmoet hun beste krachten aan hun land, daar zij weten, dat hun leven steeds rijker en hun welvaart steeds groter wordt. Dat dit zo is, danken zij aan het socialistische systeem, dat zij zelf of hun ouders in 1917 hebben gevestigd, en dat zij met hun leven hebben verdedigd tegen binnen- en buitenlandse vijanden.

Daarmee hebben de Sowjet-volken de weg vrijgemaakt voor een niet te stuiten ontwikkeling op elk gebied. Er is niets meer dat deze ontwikkeling in de weg staat.

De Stalinse vijfjarenplannen, de gigantische plannen tot beheersing der natuur, de bouwwerken van het communisme, die ertoe bijdragen, dat binnen afzienbare tijd iedereen zal kunnen ontvangen naar behoefte, zijn het wonder van deze tijd.

Deze ontwikkeling heeft niet alleen een nieuw Rusland, maar ook de nieuwe mens geschapen. Een mens bevrijd van uitbuiting, een mens bevrijd van terreur en vernedering. Nieuwe mensen in een nieuwe maatschappij, die al hun energie, al hun scheppingskracht in dienst stellen van het gehele volk.

WIM HULST (lid van de culturele delegatie November 1950)

BETTY ZEEHANDELAAR (lid van de vrouwen-delegatie Maart 1951)

LEO KONING (lid van de arbeidersdelegatie Mei 1951)

LION CONTRAN (lid van de culturele delegatie Augustus 1951)

KOLONEL BABOENOW EN DE MAANS- VERDUISTERING

IK zal jullie vertellen, zei de kolonel, hoe wij de telegraaf-lijn, Khalai-Koemb hebben aangelegd.

Wij hadden die uiterste graad van vermoedheid bereikt, waarop men, ondanks zijn vijf en twintig jaar, de indruk krijgt dat men een aftandse grijsaard is. Er was een opstand van Otsjipow in Tasjkent geweest en van de Toerkmeense khan Djoenaid, een mars van Kartsji naar Djoetsjamb achter Ibrahim aan... En wij dachten dat alles achter de rug was, dat wij languit in de zon konden liggen, toen wij ineens het bericht kregen: weer een opstand! Deze keer was ons garnizoen van Khalai-Koemb omringd door Basmatsji. Nauwelijks verschenen wij buiten Khalai-Koemb of de Basmatsji verdwenen zonder iets te zeggen.

Wij hadden geen zin om hen te achtervolgen. In die tijd schoten zij op ons en dikwijls beantwoordden wij hun vuur niet om de zaak niet toe te spitsen. Het waren eigenlijk onze vrienden, die niet wisten dat wij alleen tegen uitgesproken vijanden optraden. Het kwam vaker voor dat wij hen overtuigden, dan dat wij met hen vochten.

Maar de aanvoerder van deze Basmatsji — die zochten wij. Hij werd Machmadoelabek genoemd. Het was een uitgeslepen kerel, een bey en tegelijkertijd voorzitter van het revolutionnaire comité. Dat was hun methode; in die tijd vochten de Mullahs niet tegen de Sowjets. Integendeel, dikwijls stonden zij aan het hoofd daarvan. Het was niet gek bedacht. Je kan je voorstellen wat dat voor Sowjets waren, wanneer zij een bey zoals in Khalai-Koemb of een mohammedaanse sjah zoals in Garma aan het hoofd hadden.

Ik kreeg bevel om in Khalai-Koemb te blijven. Dicht bij ons stroomde de Pandj, net als hier, en tegenover ons, op de andere oever, was Afghanistan. De bergen rezen recht omhoog, boven onze hoofden.

Wij hadden genoeg te doen, en toch verveelden wij ons. Soms krijg je zo'n heimwee dat je niks meer kan doen. Toen kwam de lente van de Pamir, de mooiste lente die ik in mijn leven gezien heb. En daarna, uit verveling en heimwee, begon ik het astronomische tijdschrift te lezen. Ik weet niet meer hoe ik het in handen kreeg.

Het is best mogelijk dat jullie daarmee op de hoogte zijn, maar voor mij was dat alles een nieuwe ontdekking. Voor de revolutie en in de burgeroorlog heb ik op alle fronten gevochten en me nooit met sterrekunde beziggehouden. En daar las ik, dat de een of andere Barteigeza dertig millioen keer groter is dan de zon en dat wij sterren zien, die al lang uitgedoofd zijn, sinds millioenen jaren. Natuurlijk kreeg ik dat alles niet ineens in mijn hoofd. Die dingen waren niet eenvoudig. Maar maanden lang hield ik het astronomische tijdschrift bij me; er waren geen andere boeken.

Zo werd ik een astronoom door gebrek aan bezigheden. Ik telde de sterren aan de hemel.

Dat was in 1924. Aan het einde van de zomer kreeg ik een bevel: reserves klaarmaken voor de winter en een telegraaflijn van verscheidene kilometers aanleggen, tot aan de hoofdlijn.

Het was niet zo eenvoudig als je zou kunnen denken. Zonder de hulp van de bevolking, loonde het zelfs niet de moeite om er aan te beginnen.

Bovendien waren wij voor het overgrote deel arbeiders uit midden-

Rusland. Er was nog geen plaatselijk kader. Dat was ook een moeilijkheid bij het sowjetiseren van ons departement.

De beys en de Mullahs rekenden op de oude vijandschap van de Pamirbewoners voor alle vreemdelingen. Zij hitsten de bevolking op: „Een Rus is een Rus. Hij komt altijd om iets te stelen.”

Een dergelijke agitatie kon men alleen neutraliseren door de meest vriendschappelijke betrekkingen met de bevolking te onderhouden.

En dan dit bevel! Graan inslaan, veel graan, en hout voor de palen, dat wil zeggen veel bommen, die hier beschouwd worden als een kostbaar bezit.

Ik dacht wekenlang over dit probleem na. En ik zag zulke wantrouwige blikken, zodra ik over reserves voor de winter begon, dat ik over de telegraaflijn helemaal niet durfde spreken.

De winter kwam langzaam dichterbij. De sneeuwkap op de bergen werd groter en zakte steeds lager. Ik moest een besluit nemen.

Toen kreeg ik een idee. Ik nodigde alle mensen uit het departement uit om de avond van 17 October bij mij te komen. Zij kwamen te paard, in wagens en sommigen te voet. Alle Mullahs van het departement waren er ook.

Wij gebruikten onze laatste zak rijst; wij slachtten onze laatste schapen. De pilaf was vet, mals, hij deed ons eer aan.

Wij zaten met de benen gekruist, ons garnizoen en vijfhonderd mannen uit Darvaz. Het was een lichte avond; fris, maar niet koud.

Ik was de eerste die van de pilaf nam en begon te eten. Ik wist dat zij geen vertrouwen in onze gastvrijheid hadden en dat ik het voorbeeld moest geven.

Halverwege de maaltijd kwam ik met onze eisen. Ik sprak kort, duidelijk en concreet. Wat een indruk maakte mijn rede!

Je hoorde geen geluid meer; alles was doodstil.

Ik wenste dat ik duizend kilometer ver van deze plek was, ergens in Orenburg, in de smidse waar de smid met zijn hamer op het aambeeld slaat. Of op de top van de Gisar, waar de mitrailleurs ratelden en een vijandelijke echo opriepen.

En alles gebeurde precies volgens plan. De eerste nam het woord, toen de tweede, toen de derde, toen tien tegelijk. Tenslotte weigerden zij. Er was weinig graan, weinig hout, de wegen waren met sneeuw bedekt. De Mullahs zingen altijd hetzelfde liedje.

Alles gebeurde zoals ik verwacht had.

Eindelijk kwam men tot de negatieve slotsom. Een grijsaard, die met een witte baard achter zijn pilaf naast mij zat, sprak deze uit.

— Met een stuk van een hemd, zei hij, met een stuk van een hemd kan men niet de zon verbergen. De waarheid komt altijd aan het licht. Een verstandig mens ziet de waarheid met zijn ogen, een idioot met zijn ruggegraat. In welk opzicht verschillen jullie van je voorgangers? Jullie rooft ons het brood uit onze mond. Mijn witte baard vreest de dood niet. Waarmee bedreig je ons, commandant, om te verkrijgen wat je nodig hebt?

Ik stond op. Als ik zit kan ik niet goed spreken.

— En wie heeft jou verteld, vader, zei ik, dat ik je ergens mee dreig? Wie heeft jou wijs gemaakt, dat wij hetzelfde zijn als onze voorgangers? Jij hebt een witte baard. Dat is het teken van wijsheid. Waarom luister je naar een melkmuil? Waarom vraag je hem om te zeggen waar de waarheid is?

De Mullah, die de grijsaard had opgestookt, had een zwarte baard. Dat wil zeggen, dat hij jonger was dan hij, al noemde hij hem ook mijn

zoon. De Mullah van jeugd betichten was al een persoonlijke belediging. Ik ging dus tot de aanval over. De aanval tegen de Mullahs.

Ik sprak over alles wat er nog te doen viel in Darvaz, over onze taak, over de Sowjets, over de Mullahs. Ik vergeleek het verleden met het heden. Het was niet voor niets dat zelfs in Khalai-Koemb veel dingen waren veranderd. Een nieuw leven was begonnen, beter, vrij, anders dan het vroegere. Maar wat er gedaan was, was nog veel te weinig. Waarom? Omdat men ons tegenwerkte door ons slechte raad te geven, om over ons gebrek aan ervaring te kunnen lachen.

— De Bolsjewieken, zei ik, zijn beter en verstandiger dan de Mullahs.

Ik keek op mijn horloge. De wijzer stonden op zeven minuten over halftien.

Ik deed mijn best om zo onverschillig mogelijk te spreken:

— Bijvoorbeeld, weten die Mullahs van jullie, dat de maan vanavond uit de lucht verdwijnt?

Onder de vijfhonderd krijgslieden van Darvaz ontstond opschudding. Zij herhaalden fluisterend mijn woorden. Het geluid deinde over de hof en kwam weer terug. Een heleboel keken verschrikt naar de volle maan. Toen richtten hun ogen zich zonder iets te begrijpen op mij.

Sommigen stonden op het punt de binnenplaats te verlaten. Anderen kwamen naar mij toe.

— Je liegt.

Het was de Mullah, die ik een melkmuil had genoemd, die dit zei. Ik lachte:

— Over twaalf minuten verdwijnt de maan en jij weet het zelfs niet! Hoe kun je bevelen geven aan de mannen van Darvaz? Hoe kun je hen de goede weg wijzen?

— Je liegt, herhaalde de Mullah woedend.

Iedereen was opgestaan en probeerde te raden wat er komen zou. Allemaal staarden zij naar de maan. Het was precies vier minuten voor tien.

Ik had vertrouwen in die maan. Ik volgde het naderbijkomen van de verduistering in de ogen van de krijgslieden van Darvaz, waarin nieuwsgierigheid en angst te lezen was. De nieuwsgierigheid won het langzamerhand van de angst. In zulke bijzondere omstandigheden had ik zo'n kalmte niet verwacht. Ik keek naar de maan.

En zij dreef vergenoegd in de blauwe hemel, helder verlicht, geamuseerd door mijn teleurstellingen.

Ik keek om mij heen: Aan alle kanten nijdtige, honende gezichten.

— Wat zeg je nu?, vroeg mijn melkmuil met de zwarte baard.

Ze begonnen allemaal te lachen. Het gelach van overwinnaars, het gelach van heel Khalai-Koemb. Ik maakte mij uit de voeten.

Ik liep naar mijn kamer, keek in het vervloekte tijdschrift.

„Maansverduistering”. Dat stond er.

Negen uur zes en vijftig.

Ik keek naar het jaartal: 1924.

Ik was wanhopig. Daar had je het nu. Nu wist ik wat astronomie was. Kwakzalverij. Geen wetenschap. Dat had ik kunnen weten. Was het soms mogelijk dat de een of andere Barteigeza, daarboven, dertig miljoen keer groter was dan de zon? Natuurlijk was dat klets. En die sterren, die allang uitgedoofd zijn? Zou men die kunnen zien? En wie vertelt zulke nonsens? Het was duidelijk dat er nog op sommige posten bourgeois-saboteurs zaten.

En toch stond bovenaan het tijdschrift: „Uitgegeven door de Academie

van Wetenschappen van de U.S.S.R.". Iedereen begreep dat de sowjet-academie van wetenschappen niet kon liegen.

En de maan? Waarom gedroeg zij zich niet volgens de berekeningen van het tijdschrift van onze academie?

Misschien was mijn horloge niet in orde? Natuurlijk, ik was er, mijn horloge deugt niet. De verduistering komt nog, maar wanneer? Een half uur was al voorbij.

Tenslotte bleek dat alles mijn schuld was. Ik was een sufferd. Zodra ik het begrepen had holde ik naar de binnenplaats.

— Vrienden, zei ik, ik heb me drie uur vergist.

Zij begroetten mij met een lachsalvo, dat toch vriendschappelijk klonk. Dat betekende dat ik mijn autoriteit had verloren. Zij beschouwden mij nu als iets om zich vrolijk over te maken.

Ik probeerde hen nog eens uit te leggen wat er aan de hand was.

— Drie uur, dat is het tijdsverschil tussen Moskou en Khalai-Koemb. Bij ons is het al nacht, als in Moskou de zon ondergaat. Daar had ik niet aan gedacht. Maar nu herstel ik mijn fout: de maansverduistering begint om 4 minuten voor 1 uur.

Zij luisterden niet en lachten mij uit. Zij verheugden zich erover dat mijn voorspelling niet uitgekomen was. Nu was het mogelijk om geen graan en ook geen bomen te geven. Mijn voorstel om nog drie uur te blijven werd bereidwillig aangenomen. Alleen plaatsten sommige voorzichtige Mullahs wachtposten bij de bergpas. Zij waren bang voor een hinderlaag.

Ondertussen verlichtte de maan zoals altijd de aarde. De potten met houtskool gloeiden. Je hoorde de klank van de fluiten en de lange gezangen van de bergbewoners. Het was een prachtige avond.

Toen het twaalf uur was geweest zwegen langzamerhand de fluiten en het gezang. De krijgslieden van Darvaz keerden zich steeds vaker naar de maan, en mijn stem klonk tot ver voorbij de omheining toen ik begon te tellen:

— Nog twee minuten.

Het astronomisch tijdschrift had zich niet vergist. Ik vergat de minuten te tellen en staarde met een open mond naar het gezicht van de maan, dat langzamerhand verdween, alsof het werd opgeslokt...

Ik keek naar het verschijnsel als een man die weet wat er komen gaat. De binnenplaats veranderde in het atelier van een beeldhouwer. De mensen keken als standbeelden naar de lucht, met ogen die niet bewogen.

Ineens kwamen de beelden tot leven. Als één man keerden zij zich naar mij.

— Duivel, schreeuwde de Mullah met de zwarte baard, jij hebt de maan gestolen; geef haar weer terug!

Zij maakten zich klaar om te vechten. Het laatste beetje maan blonk op het staal van de degens van de krijgslieden van Darvaz.

— Als ik een tovenaars was, zei ik, zou jouw gezicht zwart worden.

De Mullah schrok, betastte zijn gezicht met zijn handen. Alle aanwezigen keken naar hem en verwachtten een wonder. Toen hij doodsbenuwd in zijn handen keek, zag je wanhoop en een smeekbede om hulp in zijn ogen.

Je kunt je wel voorstellen hoe dwaas iemand eruit ziet, die bezeten is door angst. En bij de bewoners van de Pamir is het gevoel voor humor sterk ontwikkeld. Iedereen barstte in lachen uit.

Zo begon mijn triomf. Door de maansverduistering en de vernedering van de Mullah.

Ik begon hun de geheimen van het heelal uit te leggen, en ik kondigde

hun het einde van de verduistering aan. Ik sprak over de maan alsof ik daar de helft van mijn leven had doorgebracht. De politieke commissaris en ik lieten hun het zonnestelsel zien. De commissaris was de zon, ik de aarde. Een van de soldaten was de maan. Ik legde hun zo goed mogelijk uit wat sterrekunde was, maar ik ben bang dat ik mij in de miljoenen en trillioenen een beetje verward heb. In elk geval was dit op dat ogenblik niet het belangrijkste.

En toen ik niks meer kon vertellen over het heelal keerde ik terug tot de aarde en ik sprak over alles wat ik wist: de eindeloze steppes, de fabrieken en werkplaatsen, de zee en de schepen, over alle ontdekkingen, die ik alleen uit de boeken kende, over auto's en vliegtuigen.

Aan de voeten van de krijgers van Darvaz legde ik al de heerlijkheid van de wereld, zoals zij leefde in mijn verbeelding van Orenburgse smid en commandant van de afdeling Khalai-Koemb van het Rode Leger. En zij begrepen me allemaal.

Zij luisterden naar me met het respect, dat voortkomt uit een sterke vriendschap. Op de toppen van de bergen blonk de eerste ochtendschemering. De dag was nog niet eens geboren en wij waren al vrienden.

Toen sprak ik niet meer over de Grote Beer en de sterren, maar over de primitieve karren, die het graan en het eten voor de paarden zouden transporteren. En de heerlijkheid van de wereld leek ons niet zo veraf te zijn. Samen bedachten wij, dat de telegraaflijn zou helpen om haar binnen ons bereik te brengen. En Khalai-Koemb zou een centrum van de wereld worden. De telegraaf zou ons met alles op de hoogte houden. Hij zou ons zelfs de volgende verduistering aankondigen.

Onze telegraaflijn werd vòòr de eerste sneeuw in gebruik genomen.

En deze lijn heeft in 1925 Khalakai-Koemb tot drie keer gered van een overval door de Basmatsji.

JULIUS FUCIK.

KRONIEK

(15 September - 15 October)

SEPTEMBER

- 17 De Volkskamer van de D.D.R. richt zich tot de Westduitse Bondsdag met het voorstel dat vertegenwoordigers van Oost- en West-Duitsland bijeen zullen komen om de voorbereiding te bespreken van algemene verkiezingen in geheel Duitsland.
- Reuter bericht dat 20.000 Duitse soldaten deelnemen aan de manoeuvres „Counterthrust” van de Atlantisch Pact-legers in West-Duitsland.
- 18 De Troonrede en „miljoenennota” kondigen opvoering van de „militaire inspanning” aan en verdere beperking van „niet-militaire uitgaven”. 28,6% van alle uitgaven zijn bestemd voor oorlog.
- 22 en 23. Zitting van het Partijbestuur van de C.P.N. Paul de Groot spreekt over de strijd voor de nationale zelfstandigheid en de strijd tegen dogma's.
- 24 De 3e industrialisatie-nota van minister v. d. Brink maakt bekend, dat de ondernemers in de afgelopen 3½ jaar 4,2 miljard gulden in hun bedrijven konden beleggen.

OCTOBER

- 5 In de D.D.R. worden nieuwe prijsverlagingen van 10—70% voor levensmiddelen en verbruiksartikelen afgekondigd.
- 6 Interview van J. W. Stalin met de Prawda. J. W. Stalin bevestigt opnieuw dat de S.U. er niet over denkt ooit enig land aan te vallen en dat zij voorstander is en blijft van een internationale contrôle, die uitgaat van de stopzetting van de productie van het atoomwapen.
Terzelfdertijd verklaart Gordon Dean, de voorzitter van de Amerikaanse commissie voor atoomenergie, dat de Amerikanen het gebruik van de atoombom blijven „overwegen”.
- 7 In de cantonale verkiezingen in Frankrijk is het percentage van de stemmen dat op communistische kandidaten werd uitgebracht, vergeleken met Juni j.l., vrijwel overal gestegen. De communisten behaalden het grootste aantal stemmen (23,8% van het totaal).
- 14 Bij de 2e ronde van de verkiezingen in 632 Franse cantons steeg het stemmencijfer van de Communistische Partij van 23,8 op 27,5%.
- 15 Grote anti-Britse betogingen in Egypte. Het Egyptisch parlement verklaart het Brits-Egyptische verdrag van 1899 over de Soedan vervallen en weigert deel te nemen aan de 4-mogendheden-organisatie voor het Midden Oosten.

In verband met de grote hoeveelheid copie voor het Novembernummer laten wij dit keer het redactionele „Maandoverzicht” vervallen. Om die reden moeten wij ook het aangekondigde artikel van Henk Gortzak over het boek „Ver van Moskou” uitstellen tot het volgende nummer.

De redactie.

Wij bewegen ons met volle kracht op de weg van de industrialisatie — naar het socialisme, en laten onze eeuwenoude „Russische” achterlijkheid ver achter ons. Wij worden tot een land van metaal, een land van automobielen, een land van tractoren. En wanneer wij de Sowjet-Unie in de auto zetten en de boer op de tractor — laten dan de edelachtbare kapitalisten, die zich hoogmoedig op hun „beschaving” laten voorstaan, maar trachten ons in te halen. Wij zullen nog zien, welke landen men dan zal kunnen „definiëren” als achterlijk en welke als vooraanstaand.

De „Prawda” Nr. 259.
7 November 1929.

J. W. Stalin

**Keuze
uit
zijn
werken
Deel I**

**Nu verschenen in goedkope uitgave
350 Blz. in stevig carton à f 1.—.**

Vraagt Uw partij-afdeling of bestel rechtstreeks bij

Boekhandel Pegasus

**Leidsestraat 25 — Amsterdam — Telefoon 30822
Gem. Giro Amsterdam P 1527 — Giro 173127**

Wasili Azjajef

Ver van Moskou

Het enige, tot nu toe in het Nederlands verschenen boek, waarin de werkelijkheid over de arbeid in Siberië wordt beschreven.

Een boek, zoals U nog nooit las

De ware geschiedenis van de bouw van een olieleiding in Siberië gedurende het eerste oorlogsjaar. De jonge Sowjetschrijver Azjajef bracht bijna 15 jaar in Siberië door en schreef daarna dit epos over leven en werken in dat land.

Een groots werk, dat in 1948 werd bekroond met de Stalinprijs.

Het boek van de film!

PRIJS ingenaaid slechts f 4.50!

Hetzelfde boek, gebonden in luxe band f 7.50

BOEKHANDEL PEGASUS
LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C.

POLITIEK EN CULTUUR

Enige vraagstukken van de geschiedenis der
Nederlandse arbeidersbeweging

De techniek van de schrijver

Het nationale vraagstuk en het Leninisme

6e Jaargang No. 12

December 1951

Maandoverzicht	529	Juist nu de partij-agitatie verbeteren G. Geelhoed	557
Het nationale vraagstuk en het leninisme, J. W. Stalin	535	„Het lied van de bossen” E. Rebling	561
Het nationale front, Mao Tse-Toeng	540	De techniek van de schrijver, K. Fedin	566
Enige vraagstukken van de geschie- denis der Nederlandse arbeidersbe- weging, F. Baruch	544	„Ver van Moskou”, Henk Gortzak	570
Strijd voor welvaart is strijd voor de eenheid, Frits Reuter	553	„De Mijningenieur”, B.H	575
		Kroniek	576

Aan onze abonne's

Vriendelijk verzoeken wij onze abonne's, het abonnementsgeld voor 1952 vóór 1 Januari a.s. aan ons over te maken. U kunt dit doen per postwissel, per postgiro (173127), per gemeentegiro A'dam (P 1527), of persoonlijk aan de kas.

Ondanks de gestegen kosten blijft de abonnementsprijs f 3,50 per jaar en f 1,75 per halfjaar.

Indien uw betaling niet vóór 1 Januari a.s. in ons bezit is, zullen wij U een postquintantie, verhoogd met f 0,25 kosten, ter betaling van het abonnementsgeld aanbieden. Wij vertrouwen er echter op, dat U het abonnementsgeld vóór 1 Januari a.s. zult voldoen; dit spaart wederzijds tijd en geld.

Aan onze lezers

In verband met de a.s. prijsverhoging van papier was de aankoopmogelijkheid voor papier voor dit nummer zo ongunstig, dat wij ons genoodzaakt zagen op een iets kleiner formaat te drukken.

Om niet al te veel af te wijken van het bestaande formaat, hebben wij dit nummer niet laten afsnijden.

Wij vertrouwen er op, dat de lezer onze moeilijkheden zal kunnen begrijpen en zelf de moeite zal nemen dit nummer open te snijden.

Wij hopen, dat de moeilijkheden met papier het volgend nummer weer opgelost zullen zijn.

UITGEVERIJ PEGASUS

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij de Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

DE snelle verzwakking van het imperialisme, in het bijzonder van het Engelse, wordt wel het beste aangetoond door het feit, dat alle koloniale volken in beweging komen. Na de gebeurtenissen in Perzië heeft Egypte de ongelijke en opgedwongen verdragen met Engeland over het Suezkanaal en de Soedan nietig verklaard. Beloften heeft het Egyptische volk van de opeenvolgende Britse regeringen genoeg ontvangen. Deze inhoudloze verklaringen is het moe. Als we nagaan, dat de Engelse eerste minister Gladstone reeds ongeveer 70 jaar geleden verklaarde, dat Engeland niet van plan was om Egypte voor altijd in bezit te nemen, dan begrijpen we volledig dat dergelijke verklaringen niet meer zonder meer geslikt worden. Artikel 1 van het Brits-Egyptisch verdrag van Augustus 1936 proclameert het einde van de militaire bezetting van Egypte door de Britse strijdkrachten. Minister-president Attlee beloofde in Mei 1946 in het Engelse Lagerhuis plechtig, dat alle Engelse troepen uit Egypte zouden worden teruggeroepen. Maar ze zijn er nog steeds.

Na de eerste wereldoorlog hadden de Engelsen aan de Egyptische bourgeoisie enige voordelen gegund. De tijd is echter voorbij, dat zij hiermee hun heerschappij kunnen behouden. Het stads- en landproletariaat werd zich sindsdien bewust van zijn kracht. Het vormt nu de belangrijkste factor in de nationale beweging.

Amerika tracht ten koste van Engeland zijn posities te versterken. De Amerikaanse aluminiumkoning, John L. Reynolds, spaart geen dollars om zijn invloed in Egypte te verankeren. De Amerikaanse Export-Importbank heeft de Egyptische groot-industrieel Ahmed Mohammed Abbad Pascha een dollarcrediet van 5,6 miljoen verleend. Reeds in 1949 werd een Engelsman door een Amerikaan in het bestuur van de Suez-kanaal-maatschappij vervangen.

In het Amerikaanse tijdschrift Newsweek van 8 October 1951 kunnen we dan ook lezen:

„Eb en vloed van de geschiedenis maken de Middellandse Zee tot onze zeel... De meest dramatische machtsverandering in de

tijd na de oorlog, die het minst in ogenschouw is genomen, was de aflossing van de Britse door de Amerikaanse vloot, als bescherming van deze sleutelstelling."

De nationale bevrijdingsbeweging, die van Azië op Afrika is overgeslagen en het gehele volk in beweging heeft gebracht, doet alle plannen van de imperialisten mislukken. Onder druk van deze volksbeweging heeft de Egyptische regering het Engels-Amerikaanse plan om het verdrag van 1936 te annuleren, met als voorwaarde dat Egypte zich bij het z.g. verdedigingsplan van het Nabije Oosten zou aansluiten, van de hand gewezen. Volgens dit plan zou Egypte aan het oppercommando van het Midden-Oosten havens, vliegvelden en verbindingswegen niet alleen in de zône van het Suezkanaal en niet alleen als er oorlog zou zijn, maar direct, in vredetijd, ter beschikking stellen. Dit plan zou dus in wezen op een algemene Amerikaans-Engelse bezetting, onder leiding van Amerika, neerkomen.

Deze imperialistische politiek werd nog door de Attlee-regering gevolgd. Intussen hebben de verkiezingen van 25 October Churchill opnieuw aan het bewind gebracht. Waaruit is deze Labour-nederlaag te verklaren? In de zes jaar van haar bewind heeft zij geen socialistische, maar een imperialistische politiek gevoerd. De Labour-regering heeft de bewapening opgevoerd, waardoor de toestand van de werkende bevolking steeds slechter is geworden, terwijl de winsten van de Engelse groot-kapitalisten fabelachtig stegen. In 1949 waren de winsten van de Engelse kapitalisten drie maal zo hoog als vóór de oorlog; in 1950 stegen deze nog meer en bedroegen volgens onvolledige berekeningen 2 milliard 147 miljoen pond sterling; in de eerste 6 maanden van 1951 ontvingen 2104 Engelse maatschappijen een winst van 1.103.000.000 pond sterling, hetgeen 24% meer is dan in de eerste 6 maanden van 1950.

Churchill bracht in zijn verkiezingscampagne dan ook geen principiële critiek op Labour. In zijn eerste verkiezingsredevoering op 2 October in Liverpool zei hij: „De politiek, die de socialisten voeren, werd hun door de conservatieven gesuggereerd, zij hebben deze echter onhandig en aarzelend uitgevoerd.”

Met cynische vreugde stelde de gehele burgerlijke pers vast, dat de Labour-partij de massa geen enkel perspectief te bieden had. Zo schreef de liberale Manchester Guardian:

„De Labourparty heeft geen inspiratie meer, en zij gelijkt nu in het geheel niet meer op een gemeenschap, die zich door een socialistische leer laat leiden. Haar program van 1950 was een mengmoes, en het verkiezings-program, dat ze enige weken geleden gepubliceerd heeft, is slechts een verzameling van vage gemeenplaatsen.”

Daarentegen had de Communistische Partij zich tot taak gesteld om de atmosfeer van defaitisme en passiviteit, die de rechtse Labour-leiders trachtten te kweken, te doorbreken. Zij propageerde een program van vrede, nationale onafhankelijkheid en verhoging van de levensstandaard. In talrijke bedrijven werden

anti-Tory-comité's opgericht; de eenheid tussen de werkers van verschillende richtingen werd versterkt, en zowel de Labour- als de Tory-leiders waren gedwongen om het vraagstuk van de vrede tot de hoofdzaak in de verkiezingscampagne te maken.

Zes jaar Labour-bewind heeft de arbeiders veel geleerd. De ontwikkeling in de Labourpartij toont aan, dat zij wensen dat een andere politiek gevoerd wordt. Die ontwikkeling zal zich ongetwijfeld voortzetten en zal in de eensgezinde acties der arbeiders voor vrede, brood en onafhankelijkheid tot uitdrukking komen.

Het aan de macht komen van Churchill is door de Amerikaanse imperialisten van harte toegejuicht, ook al zien zij dat de kracht van de arbeidersklasse ongebroken is. Toch hopen zij met Churchill tezamen de oorlogsvoorbereidingen te kunnen versnellen.

Want ondanks de ongehoorde oorlogsuitgaven kan niet de gehele productiecapaciteit van de Amerikaanse industrie worden benut. Opnieuw gaat het spook van de crisis door de Amerikaanse economie. Volgens de officiële schattingen van de Federal Reserve Bank hebben de voorraden in de magazijnen in het eerste halfjaar van 1951 een recordhoogte bereikt van 69 milliard dollar, d.i. 30% hoger dan in het eerste halfjaar van 1950.

Economic Notes schrijft dan ook in het Julinummer:

„De blijvende schaduw op het beeld van de Amerikaanse economie is het wegblijven van de verbruikers, die in voldoende hoeveelheden goederen kopen om deze record-voorraden te verminderen; het stijgen hiervan houdt reeds drie opeenvolgende maanden aan.”

Hoe kan het anders, als enerzijds de werkloosheid in de vredesindustrie steeds toeneemt en anderzijds de koopkracht van de werkenden vermindert door de steeds stijgende belastingen. De ontslagen vinden de laatste maanden hoofdzakelijk plaats in de textiel-, electriciteits-, televisie- en meubelindustrie (volgens Bureau of labor statistics, een officiële regeringsinstelling), terwijl de laatste tijd ook veel ontslagen in de automobiellindustrie vallen. De kosten van levensonderhoud zijn volgens de officiële indexcijfers sinds het uitbreken van de oorlog in Korea met plus minus 9% gestegen. Deze cijfers zijn onbetrouwbaar, ook in verband met de glijdende loonschaal in de automobiellindustrie. De indexcijfers van de vakvereniging in de electriciteitsindustrie, die een stijging van 13 à 14% aangeven, komen dichterbij de werkelijkheid. Het inkomen van de boeren daalt ook regelmatig. In 1950 was dit 8% lager dan in 1949. Hierbij moeten we er dan nog rekening mee houden, dat dit de inkomsten van grote en kleine boeren gezamenlijk omvat.

In de eerstkomende tijd zullen de belastingen op de lagere inkomens nog meer stijgen. Eric Johnston, de minister van economische stabilisatie, verklaarde:

„Ik geloof, dat wij meer en meer de groepen van de kleine en middelmatige inkomens moeten belasten; want daar liggen de grootste mogelijkheden tot uitgeven.”

Een journalist van de Monde heeft ook een artikel over de eco-

nomische toestand van Amerika geschreven, getiteld Overmorgen de crisis? Hij besluit dit artikel met de volgende passage:

„Het grote probleem is dit van overmorgen, dat in 1953, als het herbewapeningsplan uitgevoerd zal zijn, naar voren treedt. Wat moet dan met de enorme, kolossaal gegroeide productiecapaciteit gebeuren? Waar zullen we de afzetmarkten voor deze nieuw geschapen capaciteit vinden? Zal de crisis daardoor niet des te erger worden, zal men niet naarmate men hoger staat, des te dieper vallen?... Kan het Amerikaanse kapitalisme niet in verzoeking komen, om te trachten zijn moeilijkheden met geweld op te lossen en aan de oorlog de voorkeur geven boven de economische chaos of zelfs boven het systeem van gewapende vrede, die naties langzaam maar zeker van hun bestaansmogelijkheden berooft?”

Zelfs als een vreemdeling in Jeruzalem zal men moeten constateren, dat alle kentekenen van de Amerikaanse industrie op agressieve bedoelingen van Wallstreet duiden.

De Amerikaanse imperialisten oefenen daarom een steeds zwaardere druk op de westerse landen uit om de oorlogsvoorbereidingen te versnellen. Enerzijds zien we hierdoor de tegenstellingen tussen deze landen en Amerika verscherpen. In al deze landen gaan steeds meer stemmen op, dat deze bewapeningslast niet te dragen is. De volken van West-Europa rebelleren tegen deze druk, waardoor hun regeringen gedwongen worden om ten aanzien daarvan bezwaren te opperen. Anderzijds verscherpen zich de tegenstellingen tussen de westelijke landen onderling. Frankrijk staat voor de ergste crisis sinds 1947. De financiële toestand in Engeland is ook precair. Churchill heeft bij monde van de minister van financiën, Butler, verklaard, dat de toestand nog slechter was dan zich aanvankelijk liet aanzien. Hij maakt er natuurlijk gebruik van om — de schuld op Labour werpend — ten behoeve van de bewapening nog meer verslechteringen voor het volk door te voeren. Zowel Engeland als Frankrijk gaan hun invoer beperken en in de eerste plaats de invoer van levensmiddelen. Ons land zal hierdoor zware slagen te incasseren krijgen. De landbouw zal ernstig getroffen worden, waardoor ook onze regering ongetwijfeld tot invoerbeperking zal willen overgaan.

Hoewel een zekere rebellie tegen de verregaande druk van Amerika waar te nemen valt, betekent dit nochtans geen veranderde politieke koers. Zij verwacht hierdoor alleen meer financiële en economische hulp van Amerika. Het zijn vooral ook de P.v.d.A.-leiders, die in blinde gehoorzaamheid achter Amerika aanlopen. Hoever onze onderworpenheid aan Amerika gaat, blijkt wel uit het feit, dat Amerika ons land als eerste heeft uitgezocht om het Schumanplan door het parlement te doen aannemen. De oppositie daartegen in de andere landen is nog te groot. Daarom moet er vast één land over de brug, om de andere schapen gemakkelijker te laten volgen.

De Federatie van de Belgische kolenmijnen verklaart kernachtig, dat Duitsland een grotere economische macht zal verkrijgen en hierdoor een beslissende invloed zal gaan uitoefenen op de Europese politiek.

Naast de klare en duidelijke taal van de algemeen-secretaris van de Communistische Partij, Paul de Groot, verhieven zich hier wel enige aarzelende stemmen tegen, zoals die van Gerbrandy en Korthals, die het een „sprong in het duister” noemden. Maar alle P.v.d.A.-leiders waren er vierkant voor.

Zij pogen het volk te bedriegen. Reeds eenmaal is het gelukt de volken schijn voor werkelijkheid te doen aannemen, in het pact van München. En de tol, die hiervoor betaald is, is waarachtig hoog genoeg geweest. Opnieuw staat de onafhankelijkheid van Nederland en de vrede op het spel. Terecht zei Paul de Groot:

„Wie dit verdrag aanvaardt, staat tegenover ons volk en tegenover de mensheid schuldig aan de schanddaad van de herbewapening van de Duitse fascistten en aan het verwekken van een nieuwe oorlog. Wie hieraan meedoet, zal door het volk beoordeeld en veroordeeld worden.”

De Tweede Kamer nam het Schumanplan aan, met alleen de stemmen van de communisten tegen. Nadien, op 14 November heeft de directeur van de Hoogovens, de heer Bentz van den Berg, in een lezing over het Schumanplan voor de Rotterdamse Economische Hogeschool scherpe critiek op de bepalingen van dit plan uitgeoefend en de gevaren voor Nederland geschilderd. Maar duidelijk spreekt ook uit zijn woorden, dat de West-Europese regeringen niet van plan zijn om zich tegen Amerika te verzetten, want hij zegt: „Uiteindelijk zal het Schumanplan wel onder Amerikaanse politieke druk door de aangesloten landen worden aanvaard.”

Zo drijven de Amerikaanse imperialisten de volken steeds meer naar de afgrond. Zij willen bewust geen ontspanning in de internationale betrekkingen. Wilson, de leider van het „bestuur voor de mobilisering van de verdediging”, verklaarde immers:

„Iedere mogelijkheid, ook de geringste, om de atmosfeer van de internationale betrekkingen te ontladen, betekent een gevaar voor de economie van de U.S.A.”

In dit licht blijkt de onwaarschijnlijkheid van de grootscheepse propaganda van de Amerikaanse imperialisten en hun helpers voor het z.g. vredesoffensief. De voorstellen zijn bekend gemaakt door Truman in een radiorede en een rede van Acheson in de vergadering van de Verenigde Naties. Het is een „lompe schijnmanoeuvre”, zoals het Handelsblad het noemde. Het is een poging de groeiende vredesbeweging, die zo'n grote factor in de internationale politiek is geworden, een halt toe te roepen. De concrete voorstellen van de Sowjet-Unie, door Wysjinski in de U.N.O. gedaan, bieden de mogelijkheid tot een werkelijke bespreking op korte termijn om tot een ontspanning te komen en een hechte vrede te verzekeren. Deze voorstellen zullen zeker een spoorslag voor de vredesbeweging zijn.

De Wereldvredesraad, die in Wenen bijeen was, heeft de toestand besproken en de wegen aangegeven hoe de strijd voor de vrede verder moet gevoerd worden. Joliot-Curie zei dat de deel-

nemers aan de grote wereldvredesbeweging drie principes op de voorgrond moesten stellen:

1. *Het in vrede naast elkaar bestaan van verschillende stelsels is absoluut mogelijk.*
2. *Alle geschillen kunnen en moeten door middel van vredelievende onderhandelingen geregeld worden.*
3. *Geen enkele natie mag zich mengen in de binnenlandse aangelegenheden van een andere.*

Uitgaande van deze beginselen heeft de Wereldvredesraad een delegatie naar de U.N.O. afgevaardigd, die uitgewerkte voorstellen zal voorleggen om een ontspanning te verkrijgen en de vrede te verzekeren. Het is verheugend dat in de afgelopen maand ook in Nederland een nieuwe stroom van handtekeningen is bijeengebracht voor het Pact van Vijf, waarvoor zich reeds in de gehele wereld 562 miljoen mensen hebben uitgesproken. Ook uit het feit, dat in anderhalve week tijds f 1026,26 werd bijeengebracht voor het „Amnestie-comité Piet van Staveren”, blijkt opnieuw de vredeswil van het Nederlandse volk.

Zoals de economische toestand van Amerika alle kenmerken van de oorlogsvoorbereiding draagt, draagt die van de Sowjet-Unie alle kenmerken van de vrede. De rede van Beria bij de 34ste herdenking van de Octoberrevolutie is het bewijs hiervan. De droge cijfers waren een lied van de vooruitgang. Feiten zijn koppige dingen. Niemand kan op grond van deze feiten verklaren, dat de Sowjet-Unie een oorlog voorbereidt. De snelle en geweldige omvang van de vreedzame opbouw kan niet samengaan met een politiek van oorlogsvoorbereiding. De Sowjet-Unie verhoogt niet de spanningen door de internationale handel te belemmeren. Zij is er voor, zoals Beria verklaart, om op grondslag van wederkerig voordeel, de zakelijke samenwerking met de U.S.A., Engeland, Frankrijk en andere burgerlijke landen, zowel in het Westen als in het Oosten belangrijk uit te breiden.

Neen, uit alles blijkt, dat de Sowjet-Unie het bolwerk der vrede is.

Laten alle eerlijke mensen oordelen en hun handelen daarnaar richten.

15 November 1951

Het nationale vraagstuk en het leninisme

(Antwoord aan de kameraden Mesjkow, Kowaltsjoek e.a.)*

Ik heb jullie brieven ontvangen. Ze komen overeen met een groot aantal brieven over hetzelfde onderwerp, die ik in de afgelopen maanden van andere kameraden kreeg. Ik heb echter besloten om juist jullie te antwoorden, omdat jullie de vraagstukken meer categorisch stellen en daardoor ertoe bijdragen deze op te helderen. Het is waar, dat jullie in deze brieven een verkeerde oplossing geven van de daarin gestelde vraagstukken, maar dit is een andere zaak — daar zullen wij nog op terugkomen.

Laten wij tot de feiten overgaan.

I. HET BEGRIP „NATIE”

DE Russische marxisten hebben sinds lange tijd hun theorie van de natie. Volgens deze theorie is de natie een historisch gevormde, duurzame menselijke gemeenschap, die berust op het gemeenschappelijk bezit van vier fundamentele kenmerken, namelijk: een gemeenschappelijke taal, een gemeenschappelijk grondgebied, een gemeenschappelijk economisch leven en een gemeenschappelijke psychische gesteldheid, die tot uitdrukking komt in gemeenschappelijke kenmerken van de nationale cultuur. Zoals men weet, wordt deze theorie algemeen in onze Partij erkend.

Uit jullie brieven blijkt, dat jullie deze theorie onvoldoende achten. Daarom stellen jullie voor, aan de vier kenmerken van een natie een vijfde toe te voegen, namelijk: het bestaan van een eigen, afzonderlijke nationale Staat. Jullie menen, dat er zonder dit vijfde kenmerk geen natie is of kan zijn.

Ik ben van mening, dat het door jullie voorgestelde schema, met zijn nieuwe, vijfde kenmerk van het begrip „natie”, wezenlijk foutief is en niet te rechtvaardigen, noch uit een theoretisch, noch uit een practisch politiek oogpunt.

Men zou, volgens jullie schema, alleen die naties als naties moeten erkennen, die een eigen, afzonderlijke Staat hebben, terwijl alle onderdrukte naties, die geen eigen Staat hebben, uit de categorie van de naties geschrapt zouden moeten worden; verder zou de strijd van de onderdrukte naties tegen nationale onderdrukking en de strijd van de koloniale volken tegen het imperia-

* Het artikel „Het nationale vraagstuk en het leninisme” van J. W. Stalin, waarvan wij in dit nummer het eerste gedeelte brengen, werd in Maart 1929 geschreven. (Red. P. en C.).

lisme niet meer vallen onder het begrip „nationale beweging” en „nationale bevrijdingsbeweging”.

Nog meer. Volgens jullie schema zouden wij moeten zeggen:

- a. dat de Ieren pas een natie werden na de stichting van de „Ierse Vrijstaat”, en dat zij daarvòòr geen natie waren;
- b. dat de Noren geen natie waren vòòr de afscheiding van Noorwegen van Zweden, dat zij pas een natie werden na die afscheiding;
- c. dat de Oekraïners geen natie waren toen de Oekraïne een deel van tsaristisch Rusland was; dat zij pas een natie werden nadat zij zich afscheidden van Sowjet-Rusland onder de Centrale Rada **) en hetman Skoropadski, maar dat zij weer ophielden met een natie te zijn nadat zij hun Oekraïense Sowjet-Republiek verenigden met de andere Sowjet-Republieken in de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken.

Dergelijke voorbeelden kan men in grote hoeveelheden brengen.

Het spreekt vanzelf, dat men een schema, dat tot zulke absurde gevolgtrekkingen leidt, niet kan beschouwen als een wetenschappelijk schema.

In de practische politiek leidt jullie schema onherroepelijk tot de rechtvaardiging van de imperialistische nationale onderdrukking, waarvan de voorstanders nadrukkelijk weigeren om onderdrukte en ongelijkberechtigde naties, die geen eigen nationale Staat hebben, te erkennen als werkelijke naties, en menen dat dit hun het recht geeft om deze naties te onderdrukken.

Ik zal niet ingaan op het feit, dat jullie schema een rechtvaardiging zou betekenen voor de burgerlijke nationalistten in onze Sowjet-Republieken, die beweren dat de Sowjet-naties ophielden naties te zijn toen zij besloten om hun nationale Sowjet-Republieken te verenigen in een Unie van Socialistische Sowjet-Republieken.

Dat is de stand van zaken ten aanzien van het vraagstuk van het „aanvullen” en „amenderen” van de Russische marxistische theorie van de natie.

Er blijft slechts een ding over, en dat is, erkennen dat de Russische marxistische theorie van de natie de enige juiste theorie is.

II. DE OPKOMST EN ONTWIKKELING VAN DE NATIES

EEN van de ernstigste fouten die jullie maken, is, dat jullie alle bestaande naties van tegenwoordig over èèn kam scheren en geen principieel onderscheid tussen hen zien.

Er bestaan verschillende naties in de wereld. Er zijn naties die tot ontwikkeling kwamen in het tijdperk van het opkomende

**) *Centrale Rada* — Bestuursapparaat van de nationale bourgeoisie in de Oekraïne, dat in samenwerking met de interventielegers de strijd voerde tegen de Sowjets.

kapitalisme, toen de bourgeoisie, die het feodalisme en de feodale versnippering uit de weg ruimde, de delen van de naties tot een geheel maakte en consolideerde. Dat zijn de zogenaamde „moderne” naties.

Jullie zeggen, dat naties opkwamen en bestonden voor het kapitalisme. Maar hoe hadden naties kunnen opkomen en bestaan voor het kapitalisme, in de periode van het feodalisme, toen de landen verdeeld waren in afzonderlijke, onafhankelijke vorstendommen, die niet alleen niet verbonden waren door nationale banden, maar die de noodzaak van dergelijke banden nadrukkelijk ontkenden? Ondanks jullie verkeerde stellingen, waren er geen en konden er geen naties in de voor-kapitalistische periode zijn, omdat er nog geen nationale markten en geen economische of culturele nationale centra waren; er waren dus nog geen van de factoren, die een eind maken aan de economische verdeeldheid van een bepaald volk en die de tot nu toe afzonderlijke delen samenvoegen tot een nationaal geheel.

Natuurlijk zijn de elementen van de natie — taal, grondgebied, gemeenschappelijke cultuur, enz. — niet uit de lucht gevallen; ze ontstonden geleidelijk in de voor-kapitalistische periode. Maar deze elementen waren in rudimentaire toestand en, op zijn best, potentieel, daar zij hoogstens de mogelijkheden weergaven van de toekomstige vorming van een natie in gunstige omstandigheden. De mogelijkheid werd pas werkelijkheid in de periode van het opkomende kapitalisme, met zijn nationale markt en zijn economische en culturele centra.

In dit verband is het goed om te herinneren aan de gedenkwaardige woorden van Lenin over het onderwerp van de opkomst van de naties, in zijn brochure *Wie zijn de „Volksvrienden” en hoe strijden zij tegen de Sociaaldemocraten*. Polemiserend tegen de narodnik Michailowsky, die het ontstaan van nationale banden en nationale eenheid afleidde uit de ontwikkeling van het stamverband, zei Lenin:

„Dus zijn de nationale banden een voortzetting en veralgemening van het stamverband! De heer Michailowsky ontleent zijn ideeën over de maatschappij-geschiedenis blijkbaar aan de sprookjes die men aan de schooljeugd leert. De geschiedenis van de maatschappij bestaat volgens deze stelregel daarin, dat er eerst de familie was, die kern van elke maatschappij — daarna groeide de familie tot een stam, en de stam werd een staat. Als de heer Michailowsky plechtig deze kinderachtige onzin herhaalt, bewijst dit alleen maar, afgezien van al de rest, dat hij zelfs nog niet het minste besef heeft van de loop van de Russische geschiedenis. Hoewel men mag spreken van leven in stamverband in het oude Rusland, is het buiten kijf dat dit stamverband reeds in de Middeleeuwen, het tijdperk van de Moscovische tsaars, niet meer bestond, dat wil zeggen, dat de staat berustte op territoriale banden en niet op stamverband: de landheren en de kloosters namen boeren aan, die uit verschillende streken kwamen, en de dusdanig gevormde dorpsgemeenschappen waren zuiver territoriale eenheden. Toch kon men nauwelijks spreken van nationale banden in die tijd, in de eigenlijke zin van het woord: de staat was in verschillende landen verdeeld, soms zelfs in vorstendommen, die de duidelijke sporen droegen van vroegere autonomie, eigen-

aardigheden in de administratie, soms met hun eigen troepen (de plaatselijke bojaren namen aan het hoofd van hun eigen regimenten aan de oorlog deel), hun eigen douane-grenzen, enz. Pas de moderne tijd van de Russische geschiedenis (die ongeveer met de zeventiende eeuw begint) wordt gekenmerkt door een werkelijk doelmatige fusie van al deze gebieden, landen en vorstendommen tot een geheel. Deze fusie, geachte heer Michailowsky, is niet te danken aan de stam-betrekkingen, en zelfs ook niet aan hun voortzetting en veralgemening: zij werd veroorzaakt door de toenemende uitwisseling tussen de gebieden, de geleidelijke ontwikkeling van de warenruil en de concentratie van de kleine markten in een enkele markt van geheel Rusland. Aangezien de aanvoerders en meesters van dit proces de handelskapitalisten waren, was het tot standbrengen van deze nationale banden niets anders dan het totstandbrengen van burgerlijke banden."

Dat is de stand van zaken ten aanzien van de opkomst van de zogenaamde „moderne” naties.

De bourgeoisie en haar nationalistische partijen zijn geweest en blijven, in deze periode, de voornaamste leidende kracht van dergelijke naties. Klassevrede binnen de natie terwille van de „nationale eenheid”; uitbreiding van het grondgebied van de eigen natie door verovering van grondgebied van andere naties; wantrouwen en haat tegen andere naties; onderdrukking van nationale minderheden; een eenheidsfront met het imperialisme — dat is de ideologische, politieke en maatschappelijke bagage van deze naties.

Deze naties moeten gekwalificeerd worden als burgerlijke naties. Voorbeelden hiervan zijn de Franse, Engelse, Italiaanse, Noord-Amerikaanse en andere, soortgelijke naties. De Russische, Oekraïense, Tartaarse, Armeense, Georgische en andere naties in Rusland waren eveneens burgerlijke naties vòòr de oprichting van de dictatuur van het proletariaat en het Sowjet-stelsel in ons land.

Natuurlijk is het lot van zulke naties verbonden met dat van het kapitalisme, en met de val van het kapitalisme moeten deze naties van het toneel verdwijnen.

Het zijn juist zulke burgerlijke naties, waarop de brochure van Stalin *Het marxisme en het nationale vraagstuk* doelt, wanneer deze zegt, dat „de natie niet alleen een historische categorie is, maar een historische categorie van een bepaald tijdperk, het tijdperk van het opkomende kapitalisme”; dat „het lot van de nationale beweging, die naar haar wezen burgerlijk is, natuurlijk verbonden is met het lot van de bourgeoisie”; dat „de definitieve val van de nationale beweging alleen mogelijk is met de val van de bourgeoisie”; dat „eerst in het rijk van het socialisme de volledige vrede kan worden bereikt”. (J. Stalin, *Het marxisme en het nationale vraagstuk*, Pegasus 1948, pag. 21, 29).

Zo staan de zaken ten aanzien van de burgerlijke naties.

Maar er zijn andere naties. Dit zijn de nieuwe, Sowjet-naties, die tot ontwikkeling kwamen en geconstitueerd zijn op de grondslag van de oude, burgerlijke naties, na het omverwerpen van het kapitalisme in Rusland, na de uitschakeling van de bourgeoisie

en haar nationalistische partijen, na de instelling van de Sowjet-maatschappij-orde.

De arbeidersklasse en haar internationalistische partij is de kracht, die deze nieuwe naties aaneensmeedt en leidt. Bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de werkende boeren binnen de natie voor de liquidatie van de overblijfselen van het kapitalisme in het teken van de zegevierende opbouw van het socialisme; afschaffing van de overblijfselen van nationale onderdrukking in het teken van de rechtsgelijkheid en de vrije ontwikkeling van de naties en de nationale minderheden; liquidatie van de overblijfselen van het nationalisme, om de vriendschap tussen de volken en het internationalisme te versterken; een eenheidsfront met alle onderdrukte en ontrechte naties in de strijd tegen de politiek van annexatie en veroveringsoorlogen, in de strijd tegen het imperialisme — dat is het morele, politieke en maatschappelijke aangezicht van deze naties.

Deze naties moeten gekwalificeerd worden als socialistische naties.

Deze nieuwe naties ontstonden en kwamen tot ontwikkeling op de grondslag van de oude, burgerlijke naties, na de liquidatie van het kapitalisme, door hun radicale omvorming in de geest van het socialisme. Niemand kan ontkennen dat de huidige socialistische naties van de Sowjet-Unie — de Russische, Oekraïense, Bjelorusische, Tartaarse, Basjkirse, Oezbekistanse, Kazakstanse, Azerbeidzjanse, Georgische, Armeense en andere naties — radicaal verschillen van de respectievelijke vroegere, burgerlijke naties van het oude Rusland, zowel door hun classesamenstelling en moreel aangezicht, als door hun politieke en maatschappelijke belangen en aspiraties.

Dit zijn de twee soorten naties, die de geschiedenis kent.

Jullie zijn het er niet mee eens om het lot van de naties, in dit geval van de oude, burgerlijke naties, te verbinden met het lot van het kapitalisme. Jullie zijn het niet eens met de stelling, dat de oude, burgerlijke naties geëlimineerd zullen worden met de liquidatie van het kapitalisme. Maar waarmee zou het lot van deze naties dan verbonden moeten worden, behalve met dat van het kapitalisme? Is het zo moeilijk om te begrijpen, dat de burgerlijke naties, die voortkwamen uit het kapitalisme, ook moeten verdwijnen als het kapitalisme verdwijnt? Geloven jullie soms, dat de oude, burgerlijke naties kunnen bestaan en zich verder ontwikkelen onder het Sowjet-stelsel, onder de dictatuur van het proletariaat? Dat zou teveel gevraagd zijn. . . .

Jullie zijn bang dat de liquidatie van de onder het kapitalisme bestaande naties neerkomt op de liquidatie van de naties in het algemeen, de liquidatie van alle naties. Waarom, om welke reden? Weten jullie werkelijk niet dat er, behalve burgerlijke naties, andere naties bestaan, socialistische naties, die veel steviger en levenskrachtiger zijn dan welke burgerlijke natie ook?

Jullie fout is juist, dat jullie geen andere naties zien dan de

burgerlijke naties; jullie zien dus het gehele tijdperk van de vorming van socialistische naties in de Sowjet-Unie over het hoofd, naties die ontstonden op de puinhopen van de oude, burgerlijke naties.

Het gaat juist hierom, dat de liquidatie van de burgerlijke naties niet de liquidatie van de naties in het algemeen betekent, maar alleen van de burgerlijke naties. Nieuwe, socialistische naties ontstaan en komen tot ontwikkeling op de puinhopen van de oude, burgerlijke naties, en deze zijn veel steviger dan welke burgerlijke natie ook, omdat zij niet de onverzoenlijke klasse-tegenstellingen kennen, die de burgerlijke naties aantasten, en omdat zij in veel grotere mate het gehele volk vertegenwoordigen dan welke burgerlijke natie ook.

J. W. STALIN

HET NATIONALE FRONT

Mao Tse-toeng schreef het artikel „Het eenheidsfront, de gewapende strijd en de communistische partij”, waaruit wij het gedeelte over de tactiek ten opzichte van het nationale front met de bourgeoisie hieronder brengen, in 1939, toen sinds drie jaar de anti-Japanse verzetsoorlog werd gevoerd.

Redactie.

WANNEER men rekent vanaf de datum van haar eerste congres, dat in Juli 1921 werd gehouden, is onze partij vandaag precies achttien jaar oud. En in de loop van deze achttien jaar heeft zij veel gestreden, en haar leden, haar kader en haar organisaties zijn in de strijd gestaald. Zij hebben grote revolutionaire overwinningen behaald en ook ernstige nederlagen geboekt. Zij hebben de etappe van het verenigde nationale front afgelegd, daarna die van zijn opheffing, waarin op aanzienlijke schaal gewapende strijd tegen de bourgeoisie en haar bondgenoten plaatsvond. Sinds drie jaar is het nationale front met de bourgeoisie hersteld.

De gehele ontwikkeling van de Chinese revolutie en die van de communistische partij hangen samen met deze gecompliceerde verhoudingen met de bourgeoisie. Dat is een historisch kenmerk van de ontwikkeling van de revolutie in een koloniaal of half-koloniaal land, een kenmerk dat in de revolutionaire geschiedenis van welk kapitalistisch land dan ook ontbreekt.

Daarenboven is China een half-koloniaal en half-feodaal land, op een zeer ongelijk politiek, economisch en cultureel peil, een land met een ontzaglijk groot grondgebied, waar een zeker soort half-feodale economie overheerst.

Deze eigenschappen bepalen het burgerlijk-democratisch karakter van de revolutie in haar huidige stadium. Deze eigenschappen bepalen de wezenlijke doelwitten, nl.: het imperialisme en de feodale krachten. Zij bepalen eveneens de verschillende drijfkrachten van de revolutie: het proletariaat, de boeren, de kleine zelfstandigen in de steden en, in bepaalde perioden en tot op zekere hoogte, de nationale bourgeoisie.

Deze omstandigheden schrijven de Chinese revolutie haar gewapend karakter voor. En de achttien jaren van de geschiedenis van de Chinese communistische partij waren niets anders dan een gewapende strijd. Kameraad Stalin heeft gezegd: „De Chinese revolutie is een strijd van de gewapende massa's tegen de gewapende reactionairen.” Deze opmerking is volkomen juist, en dit karakteristieke kenmerk van het half-koloniale China is een probleem waarvoor geen enkele communistische partij in de kapitalistische landen wordt gesteld, of verschilt diepgaand van de problemen waarvoor deze partijen worden gesteld.

Zo zijn dus de oprichting van een verenigd revolutionair nationaal front met de bourgeoisie, daarna zijn ineenstorting, en deze gewapende strijd, die de voornaamste vorm is van de revolutie, de twee bijzondere eigenschappen geworden die zich aan het Chinese proletariaat en zijn communistische partij hebben voorgedaan in de loop van de burgerlijk-democratische revolutie. Wij zullen hier niet spreken over de betrekkingen van de partij met de boeren en de kleine zelfstandigen van de steden, omdat deze betrekkingen enerzijds over het algemeen dezelfde zijn als de betrekkingen waarmee de communistische partijen in alle landen van de wereld te maken hebben. Anderzijds komt het bestuderen van de „gewapende strijd” in hoofdzaak neer op het bestuderen van de boerenoorlog, en de nauwe betrekkingen van de partij met de boerenoorlog omschrijven in feite haar betrekkingen met de boeren zelf.

Als gevolg van deze twee essentiële kenmerken, en vooral als gevolg hiervan, vinden de opbouw en de bolsjewisatie van de partij plaats onder bijzondere omstandigheden. De successen of de tegenslagen, de vooruitgang of het terugtrekken van de partij, haar bloei of haar stilstand, haar ontwikkeling en haar consolidatie hangen samen met de betrekkingen van de partij met de bourgeoisie, en met haar opvatting van de gewapende strijd. Wanneer de politieke lijn van de partij op de juiste wijze de oprichting of het verbreken van het eenheidsfront met de bourgeoisie aangeeft, gaan de ontwikkeling en de bolsjewisatie van de partij vooruit. Wanneer daarentegen deze betrekkingen met de bourgeoisie verkeerd worden opgevat, ondervinden de ontwikkeling, de consolidatie en de bolsjewisatie van de partij een terugslag. Hetzelfde geldt voor de opvatting ten opzichte van de gewapende strijd. Sinds achttien jaar is de loop van deze ontwikkeling en deze bolsjewisatie nauw verbonden met de partijlijn, met de juiste of verkeerde opvattingen ten aanzien van de vraagstukken

van het eenheidsfront en de gewapende strijd. De geschiedenis van deze afgelopen achttien jaar bevestigt dit.

IN de loop van achttien jaar heeft het eenheidsfront van het Chinese proletariaat met de bourgeoisie drie verschillende situaties gekend, die de drie etappes daarvan zijn. De etappe van de grote revolutie (1925—1927), de etappe van de tienjarige burgeroorlog (1927—1937) en die van de huidige anti-Japanse oorlog. In de loop daarvan konden de volgende stelregels worden geformuleerd:

1. Als gevolg van de scherpe nationale onderdrukking van China kan de nationale bourgeoisie, *in bepaalde perioden en binnen bepaalde grenzen*, deelnemen aan de strijd tegen het imperialisme en de feodale oorlogsheren. Het proletariaat moet dan een eenheidsfront met de nationale bourgeoisie voorstaan en het met alle middelen handhaven.

2. In verband met de economische en politieke zwakte van de nationale bourgeoisie kan zij in bepaalde historische omstandigheden aarzelingen aan de dag leggen en naar de vijand overgaan; op dat ogenblik kan de inhoud van het revolutionaire eenheidsfront niet constant blijven, deze verandert zich. Deze kan dus, op bepaalde ogenblikken de bourgeoisie omvatten, en op andere ogenblikken niet.

3. Zelfs wanneer zij deelneemt aan de strijd tegen de gemeenschappelijke vijand aan de zijde van het proletariaat, blijft de bourgeoisie — vooral de grote bourgeoisie — wankelmoedig. Zij blijft de politieke, ideologische en organisatorische ontwikkeling van het proletariaat als een bedreiging beschouwen. Zij zal deze ontwikkeling trachten te remmen met behulp van middelen zoals leugens, vleierijen, woordbreuk en aansagen, om op deze wijze haar overgang naar de vijand en het in de steek laten van het eenheidsfront voor te bereiden.

4. De boeren zijn de betrouwbaarste bondgenoten van het proletariaat.

5. De kleine zelfstandigen van de steden zijn eveneens bondgenoten die het vertrouwen waard zijn.

Al deze stelregels werden niet alleen bevestigd gedurende de grote revolutie en de tienjarige burgeroorlog, maar eveneens in de tijd na het uitbreken van de anti-Japanse oorlog, sinds drie jaar. Ten aanzien van de vorming van een eenheidsfront met de bourgeoisie — en vooral met de grote bourgeoisie — moet de Partij krachtig en vastberaden de strijd op twee fronten voeren.

Aan de ene kant moet men het linkse *sectarisme* bestrijden, dat doet alsof het niet weet dat de bourgeoisie *op bepaalde momenten en binnen bepaalde grenzen* revolutionaire mogelijkheden heeft, en dat daardoor geen enkel onderscheid maakt tussen de Chinese bourgeoisie en die van de kapitalistische landen. Deze stroming weigert om de politiek van het eenheidsfront met de bourgeoisie toe te passen en met alle middelen te handhaven.

Aan de andere kant moet men de opvatting bestrijden van hen, die geen onderscheid maken tussen de revolutionaire geschiktheid, het revolutionaire programma, de ideologie en de actie van het proletariaat en die van de bourgeoisie. Men moet strijd voeren tegen hen, die geen principiële verschillen tussen de twee klassen kennen en die niet zien, dat de bourgeoisie niet alleen de

boeren en de kleine zelfstandigen van de steden tracht te beïnvloeden, maar ook het proletariaat zelf. Met alle middelen tracht de bourgeoisie de onafhankelijke ideologische en organisatorische politiek van het proletariaat teniet te doen, om deze slechts tot een verlengstuk van de bourgeoisie te maken en hem ten bate van de reactionaire groepen te ontdoen van dat, wat in de loop van de revolutie werd veroverd. Men moet strijd voeren tegen hen, die niet inzien dat de bourgeoisie de revolutie verraadt, zodra deze tegen haar belangen ingaat. Deze feiten niet inzien betekent, voor ons, het vervallen in het *rechtse opportunisme*. Dit rechtse opportunisme, dat daarin bestaat dat het de revolutie in een richting voert, die strookt met de bijzondere belangen van een kliek of een fractie van de bourgeoisie, was het kenmerk van het „Tsjen-Toe-Hsioe-isme”. Hieraan was de nederlaag van de eerste grote revolutie te danken.

Dit dubbelspel van de Chinese bourgeoisie in de loop van de burgerlijk-democratische revolutie beïnvloedt diepgaand de politieke lijn van de Communistische Partij en haar ontwikkeling. Als men dit dubbele karakter van de bourgeoisie niet inzielt, is het onmogelijk om de lijn en de ontwikkeling van de Communistische Partij te begrijpen. Een belangrijk onderdeel van de politieke lijn van de Partij bestaat uit het zich verenigen met deze bourgeoisie zowel als het bestrijden van de bourgeoisie. Een belangrijk deel van de opbouw van de Partij is het gevolg van het feit, dat zij zich ontwikkeld en gestaald heeft zowel in de eenheid met, als in de strijd tegen de bourgeoisie.

Eenheid wil hier zeggen: eenheidsfront. Strijd wil hier zeggen: gedurende de eenheid, *vreedzame* strijd, zonder bloedvergieten, op politiek, ideologisch en organisatorisch gebied; terwijl deze strijd een gewapende strijd wordt wanneer het proletariaat met de bourgeoisie breekt. Als de partij er niet in slaagt om zich, op zekere ogenblikken, te verenigen met de bourgeoisie, kan zij noch vooruitgaan noch zich ontwikkelen. Als de partij er niet in slaagt, om een onverzoenlijke onbloedige strijd te voeren, gedurende de eenheid, op politiek, ideologisch en organisatorisch gebied, zal zij uiteenvallen, en de revolutie loopt uit op een mislukking. En als de partij, wanneer zij gedwongen is om met de bourgeoisie te breken, niet overgaat tot de gewapende strijd tegen de bourgeoisie, zal zij eveneens uiteenvallen en de revolutie loopt eveneens op een mislukking uit. Dat alles wordt duidelijk aangetoond door de geschiedenis van de laatste achttien jaar.

MAO TSE-TOENG

Enige vraagstukken van de geschiedenis der Nederlandse arbeidersbeweging

HET verschijnen van het *Leerboek der Arbeidersbeweging*, in het bijzonder van de derde aflevering, heeft ons voor een speciaal probleem geplaatst, n.l. dat van de bestudering van de geschiedenis van de arbeidersbeweging. Het Leerboek geeft ons een beknopte samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen in de Nederlandse arbeidersbeweging, van haar ontwikkelings-tendenzen en haar fouten, het plaatst dit alles op een juiste wijze in het raam van de geschiedenis van ons land en het confronteert ons tegelijk met de theorie van het marxisme-leninisme. Aldus worden de lezers niet alleen in de gelegenheid gesteld, de grond-beginselen van onze politiek te bestuderen en zich eigen te maken, maar zij krijgen ook een handleiding voor de beoordeling van de gebeurtenissen, die daarin geschetst worden.

Het Leerboek is een zeer goede toepassing van de beginselen, waarvan Stalin bij de bestudering en vastlegging van de geschiedenis der Russische arbeidersbeweging is uitgegaan.

In een artikel, verschenen op 6 Mei 1937 in de *Prawda*, oefende hij scherpe critiek uit op de tot dat tijdstip verschenen geschriften en studies over dit onderwerp, hij noemde deze onbevredigend, o.m. „omdat zij de geschiedenis van de C.P.S.U. (b) behandelen zonder samenhang met de geschiedenis van het land; zich alleen bepalen tot de uiterlijke beschrijving der gebeurtenissen en feiten, de strijd der stromingen beperken en er niet de noodzakelijke marxistische verklaring van geven.” Ook verklaarde Stalin, dat al deze geschriften onbevredigend waren, omdat de „constructie, de periodisering der gebeurtenissen vals is”.

Dit zijn ongetwijfeld belangrijke aanwijzingen voor de juiste bestudering van de geschiedenis der Nederlandse arbeidersbeweging.

In dit verband kan het Leerboek als de eerste ernstige, marxistische poging gezien worden, om deze geschiedenis te schrijven.

Het herstelt nog een belangrijke fout. Het plaatst n.l. niet alleen de scholing van de partij op een gezonde basis, maar het maakt ook een einde aan de onhoudbare toestand, dat de geschiedschrijving der arbeidersbeweging aan de vijanden der arbeiders werd overgelaten.

Zoals bekend, bestond er totdusver geen samenvattend werk over de geschiedenis der arbeidersbeweging. Wel zijn er talrijke memoires, zoals die van de sociaaldemocraten Vliegen, Wibaut, Schaper, Troelstra, er bestaat een „geschiedenis van de vakbeweging” door Oudegeest, wij beschikken over congresverslagen, brochures met materiaal over bepaalde episodes enz., maar niet

over een marxistisch verantwoord samenvattend werk over de geschiedenis.

De beschrijving van de ontwikkeling van het kapitalisme in ons land, onmisbaar voor het goede begrip van de vraagstukken der geschiedenis der arbeidersbeweging, lag in handen van zulke figuren als Henriette Roland Holst, S. de Wolf, Jan Romein, IJzerman en andere tegenstanders van het marxisme-leninisme.

Uit de tijd van vóór de tweede wereldoorlog dateren enkele studies zoals die van A. S. de Leeuw, die ongetwijfeld waardevol materiaal voor de bestudering van de geschiedenis bevatten. Maar het Leerboek blijft toch de eerste geslaagde poging tot een verantwoorde geschiedschrijving. Het is echter slechts een begin. In verband met de noodzakelijke beknoptheid en de noodzaak om tegemoet te komen aan de behoeften van de basis-scholing moest de nadruk gelegd worden op de meest belangrijke gebeurtenissen en verschijnselen, terwijl aan vele zaken slechts enkele regels gewijd konden worden. Om een voorbeeld te noemen: Het Leerboek kon uiteraard geen volledig overzicht geven van de talrijke en heldhaftige acties uit de laatste decennia van de vorige eeuw, die in de wording der arbeidersbeweging evenzeer een rol speelden als de spoorwegstaking van 1903, de landarbeidersstakingen en textielacties na de eerste wereldoorlog of de grote Februari-staking.

Er is dus nog veel werk te verrichten. Het Leerboek vormt een inleiding en een handleiding voor de bestudering van de Nederlandse arbeidersbeweging en het moet aan de redactie van dit blad als een ernstige fout worden aangerekend, dat zij daaraan in het verleden zo goed als niets heeft gedaan. Wanneer wij b.v. naar ons Frans zuster-organ, *Cahiers du Communisme*, kijken, dan vinden wij bijna in elke aflevering een interessante bijdrage tot de studie van de geschiedenis van Frankrijk en zijn arbeidersbeweging. In een bespreking van deze studies schrijft de Sowjet-auteur K. Selezniow in het tijdschrift *Vraagstukken der Geschiedenis*, 1951, nr. 5:

„De (Franse) partij is van mening dat de scholing van haar kaders in de vraagstukken der geschiedenis een belangrijk middel is om hen ideologisch op te voeden en dat de strijd op het front van de historische wetenschap een belangrijk onderdeel van haar strijd tegen de vijanden van het marxisme-leninisme is.”

Dit is ook de mening van de Communistische Partij Nederland.

Er is echter nog een andere reden voor de noodzaak van scholing in de vraagstukken der geschiedenis. Selezniow schrijft in hetzelfde artikel:

„De Franse Communistische Partij waakt zorgvuldig over de glorieuze revolutionaire tradities van de vrijheidsstrijd van het Franse volk en zij ontwikkelt deze tradities.”

Bezit het Nederlandse volk dergelijke glorieuze tradities niet?

Wel degelijk, maar wij hebben te weinig of niets gedaan, om deze te ontwikkelen. Toch zou het een noodzakelijke taak zijn, niet alleen om het zelfbewustzijn van de Nederlandse arbeiders-

beweging te versterken, maar ook om nieuwe impulsen te geven aan de strijd voor de onafhankelijkheid van ons land.

HET Leerboek past de richtlijnen van Stalin, die wij hierboven hebben aangehaald, voor de geschiedschrijving van de Nederlandse arbeidersbeweging toe. Bij de beoordeling van de feiten en gebeurtenissen, b.v. het ontstaan en de politiek van de S.D.A.P., de splitsing van 1909 en de politiek van de S.D.P., gaat het Leerboek uit van de algemene geschiedkundige omstandigheden, waarin deze gebeurtenissen en feiten plaatsvonden, maar het toetst hen tegelijk aan de theoretische grondstellingen van het marxisme-leninisme. Het tracht niet terwille van een vals begrip van de grote tradities der Nederlandse arbeidersbeweging de fouten (b.v. van de Tribunisten) en tegenstellingen te camoufleren en te beperken, maar het geeft een verantwoorde verklaring voor het optreden van de S.D.A.P. en haar rechtse leiders, omdat zonder de kennis van de geschiedenis der S.D.A.P. geen volledig begrip van het verraad der huidige leiders mogelijk is. Het onthult de fouten en zwakheden van de S.D.P. en de Tribunisten, omdat wij anders niet alleen een vals beeld van de geschiedenis zouden krijgen, maar ook niet in staat zouden zijn, de gebreken van ons huidige werk op te sporen en te overwinnen.

Bij de beoordeling van de S.D.A.P. b.v. gaat het Leerboek uit van de marxistisch-leninistische opvattingen over de Partij, over de Staat, over het wezen van het kapitalisme en imperialisme, over het koloniale vraagstuk, die wij hier in omgekeerde volgorde aan de hand van enkele voorbeelden zullen illustreren.

Wanneer men het verloop van het laatste congres van de toenmalige Sociaaldemocratische Bond, vóór de oprichting van de S.D.A.P. (Groningen 1894) bekijkt, dan ontdekken wij onmiddellijk de wortels van de huidige reactionnaire politiek der P.v.d.A.-leiding. In een door de latere oprichters van de S.D.A.P. voorgestelde resolutie heet het:

„Besluit het congres voorlopig ook (!) op politiek terrein de klassenstrijd te voeren en door het veroveren van een deel der staatsmacht de sociale revolutie te bevorderen.”

Hoewel deze taal nog verschilt van die van Vorrink, getuigt zij tegelijk van volledig wanbegrip van de rol van de klassenstrijd en van de burgerlijke staat. Zij wijst er niet alleen op, dat het organiseren van de klassenstrijd meer als een concessie aan de toen heersende stemming in de arbeidersklasse werd opgevat dan als een ernstig te nemen belofte van het organiseren van die strijd, maar zij legt ook de reformistische bronnen van de S.D.A.P. bloot. De resolutie wijst de bron aan van de latere coalitie-politiek van S.D.A.P. en P.v.d.A. Even kenmerkend als deze resolutie is de inhoud van het spoedig daarop uitgegeven min of meer beroemde Manifest der „twaalf Apostelen”. Dit manifest is een verzameling van in overdreven taal gestelde uitlatingen, zoals: „steun aan de loonslaven”, of de voor de huidige lezer naïef klinkende verklaring, dat de „sociaaldemocratie haar rood gekleurd

vaandel waarlijk niet (zal) verloochenen". Maar er ontbreekt zelfs één poging om voor de arbeiders een duidelijk program te ontwikkelen.

Zeker zou het verkeerd zijn, de betekenis van dit manifest en de oprichting van de S.D.A.P. te onderschatten, want hier werd de grondslag gelegd voor de funeste invloed der rechtse sociaal-democratische leiders in de huidige arbeidersbeweging.

In het Leerboek kan men lezen, dat de politiek van de toenmalige S.D.A.P. tegemoet kwam aan de bijzondere positie van een op de grondslag van de koloniale extra-winsten ontstane arbeiders-aristocratie en dat zij de illusies, die deze arbeiders-aristocratie had, trachtte over te brengen op de gehele arbeiders-klasse, en wel in het belang van de heersende klasse.

Het zou van het grootste belang zijn, om deze stelling nader toe te lichten aan de hand van een onderzoek naar de ontwikkeling van het kapitalisme, van de differentiatie van de lonen omstreeks de eeuwwisseling, de samenstelling van de S.D.A.P. en in het bijzonder van haar leiding.

De in het Leerboek ontwikkelde stelling maakt in het bijzonder duidelijk, dat de houding van de S.D.A.P.-leiding ten opzichte van het koloniale vraagstuk een toetssteen voor haar beoordeling is. Niet alleen dit, een diepgaand onderzoek naar dit vraagstuk verschaft ons ook een beter begrip van de oorzaken der huidige ontwikkeling der rechtse leiders en maakt het ons makkelijker, de massa van de P.v.d.A.-aanhangers en N.V.V.-leden — die een vaag denkbeeld van een niet bestaand glorieus verleden der P.v.d.A. hebben — te helpen, hun illusies te overwinnen.

Het is niet toevallig, dat *Lenin* zich in het begin van deze eeuw nauwkeurig op de hoogte stelde van de opvattingen der toenmalige S.D.A.P. over dit vraagstuk, dat hij het optreden van de „koloniale deskundige” Van Kol, een bestuursambtenaar van de Nederlands-Indische regering op de internationale congressen volgde en zijn „bureaucratisch hervormerdom” aan de kaak stelde. Het is kentekenend voor de S.D.A.P., dat nòch in haar program van 1912, nòch in dat van 1937 een standpunt inzake Indonesië werd bepaald. Het is niet toevallig, dat de latere „Indië-expert” van de S.D.A.P., Stokvis, de geweldpolitiek der regering in de jaren 1926/27 in principe goedkeurde en (blijkbaar tot geruststelling van zijn geweten) „verlangde” dat het ophangen van Indonesische opstandelingen „beperkt” bleef tot de „moordenaars in de furie”. Een onderzoek naar de Indonesië-politiek der S.D.A.P. leert ons dat deze nimmer principiëel verschilde van de politiek der toenmalige reactie. Wanneer b.v. ir. Cramer in 1930, in een brochure over „Onze koloniale politiek” namens de S.D.A.P. verklaart, dat aan de koloniale overheersing een eind moet komen „zo spoedig als dit in het belang van de overheerste volken mogelijk is”, dan kan men zeggen, dat een dergelijke verklaring heel wel in overeenstemming met de belangen der overheersers is. Vooral als men weet, dat Cramer er aan toevoegde, dat een „on-

middellijk vrijmaken" van Indonesië niet tot een „houdbare nationale onafhankelijkheid" zou leiden!

Dezelfde koloniale mentaliteit spreekt ook uit het feit, dat de toenmalige minister Albarda samen met Welter in Februari 1940 de Indonesische eis van een Rondetafel-conferentie van de hand wees en dat tevoren reeds (in December 1939) Het Volk verklaarde, dat Indonesië nòch voor een parlement (!) nòch voor zelfstandigheid rijp was.

De geschiedenis van de koloniale politiek van de S.D.A.P.—P.v.d.A., is niet alleen een bewijs van de door en door reactionnaire grondslagen van haar hele politiek als steunpilaar der bezittende klasse in de arbeidersbeweging. Zij werpt een verhelderend licht op de hierboven genoemde stelling ten aanzien van de arbeiders-aristocratie, zij onthult ook de reactionnaire achtergronden van de huidige P.v.d.A.-politiek, die o.m. tot uitdrukking komt in het Rondetafel-verdrag. Zij is eenvoudig een moderne voortzetting van de verklaring van Cramer, dat Indonesië „nog niet rijp" is voor onafhankelijkheid.

Het zou derhalve buitengewoon nuttig zijn, als de studie van dit onderwerp werd voortgezet en uitgebreid.

IN de hierboven aangehaalde resolutie van Groningen (1894) worden de „theoretische" grondslagen van de huidige politiek der P.v.d.A. als regerings-partij blootgelegd. Waartoe leidde de opvatting dat de klassenstrijd „voorlopig" moest worden voortgezet? Tot het loslaten er van! Waartoe leidde het „idee" van het gedeeltelijk „veroveren" van de staatsmacht? Het is niet toevallig dat Lenin reeds in 1905 de toenaderingspogingen van Troelstra tot de Liberalen hekelde. Thans weet iedereen immers dat dit gedoe onder Vorrink uitliep op de coalitie-regeringen Albarda-De Geer (in 1939) en de Drees-Beel-Teulings-regeringen na de oorlog.

De toenadering tot de liberalen in 1905 vond haar hoogtepunt in de oprichting van de P.v.d.A. in 1946.

Het is van belang, hierbij te wijzen op de opmerking van Lenin, dat opportunisme en links-radicalisme tweelingbroers zijn. Wij zien dit duidelijk in de eenheidsfront-politiek, die door de Wijnkoop-groep gevoerd werd. *De Communist* van Sept. 1930 beschreef haar eenheidsfront-politiek als een „onvoorwaardelijk bukken onder de leiding van de moderne leiders. . . . en een zich aanvleien tegen in de S.D.A.P. gebleven „linkse" woordvoerders als Fimmen." Ter illustratie wordt in dit artikel het feit aangehaald, dat Wijnkoop in 1922 aan Troelstra in de Tweede Kamer een blok tussen de C.P.H. en de S.D.A.P. aanbod, „gedekt door de formule dat de S.D.A.P. toch nauwer verwant was aan de C.P.H. dan aan de Roomse kerk". Het is duidelijk, dat zulke aanbiedingen en met een dergelijke motivering niet tot ontmaskering van de S.D.A.P.-leiders leidden, maar tot versterking van de illusies in de massa. Deze zelfde „rechtse" afwijkingen van de „linkse" groep werden ook tijdens de bekende Groningse landarbeidersstaking van 1929 opgemerkt, toen de Wijnkoop-groep zich „ter-

wille van de eenheid" keerde tegen de leuze van de C.P.H. tot vorming van een zelfstandige door de stakers gekozen stakingsleiding en aldus tot bondgenoot van de reactionnaire leiding van de landarbeidersbond werd, die toen al evenzeer als nu de kunst van het breken van stakingen verstond.

Een verdere uitwerking van deze twee aspecten van de politiek der rechtse sociaaldemocraten en van de Tribunisten zou zeker gewenst zijn.

Een ander vraagstuk is dat van hun houding tijdens de eerste wereldoorlog.

Het is bekend, dat hier de arbeidersbeweging op de proef werd gesteld in haar houding ten opzichte van het imperialisme. De rechtse sociaaldemocratische leiders in de oorlogvoerende landen liepen openlijk naar hun respectievelijke bourgeoisieën over. Troelstra verdedigde in zijn boek *De wereldoorlog en de Sociaal-Democratie* de theorieën van Kautsky, die toen in Duitsland aan de zijde van Wilhelm II en de Pruisische militairisten stond.

De toenmalige S.D.P. stond wat de karakterisering van de oorlog betrof aan de zijde van Lenin. Zij brandmerkte die oorlog als een imperialistische oorlog, zij maakte zich tegelijkertijd schuldig aan radicale overdrijvingen, zoals de verklaring in de Tribune van 1914, dat „de sociaaldemocratie als geheel door de oorlog vernietigd” is, of de onder de indruk van de Russische revolutie gedane uitspraak, dat „het kapitalisme dood” is (1917).

Erger was echter het feit, dat de Tribunisten in de practijk een standpunt innamen, die heel dicht bij dat van de S.D.A.P. kwam. Evenals deze predikte zij passiviteit. „De oorlog is er en niemand vermag er direct meer iets tegen te doen”, schreef de Tribune op 5 Aug. 1914. Hoe anders echter was het standpunt van de Bolsjewiki, die vanaf de eerste dag de strijd tegen het oorlogvoerende Russische imperialisme organiseerden, een strijd, die uitmondde in de zegevierende revolutie van 1917. Gemeten naar het aantal der bij de illegale bolsjewistische partij aangesloten leden, ging het hier om een „minderheid”, een minderheid echter, die de kunst verstond de meerderheid van het Russische volk te winnen.

Een der belangrijkste vertegenwoordigers van de Tribunisten, Van Ravesteijn, echter, schreef over de S.D.P. nog in het revolutiejaar 1917 (Nieuwe Tijd, blz. 35):

„Gedurende de oorlog... is het ondenkbaar dat (de minderheden in de arbeidersbeweging) de massa's tegen het imperialisme kunnen mobiliseren.”

Het was evenwel niet toevallig, dat Van Ravesteijn pessimisme en passiviteit predikte. Onder zijn invloed nam de Tribune immers rechtstreeks stelling ten gunste van het tsarisme. Op 29 Juli 1914 schreef het blad: „Waar ligt het gevaar van de toestand? Niet te Petersburg, maar te Berlijn.” Wat dat betreft, onderscheidde Van Ravesteijn zich dus in het geheel niet van de sociaaldemocratische leiders, die of aan de zijde van de Franse en Russi-

sche imperialisten of aan de Duits-Oostenrijkse kant stonden. De consequentie heeft Van Ravesteijn pas na de oorlog getrokken, toen hij openlijk tot de vijanden van de arbeidersbeweging overliep.

De Tribunisten onderscheidden zich van de ware marxisten niet alleen door het prediken van passiviteit tijdens de oorlog, een kwestie waarop Lenin in een brief aan Wijnkoop (men zie *Politiek en Cultuur*, 1949, blz. 104/105) reeds scherpe critiek uitoefende en waarin hij het optreden van H. Roland Holst met dat van Trotsky vergeleek.

Een belangrijk ander geschilpunt was ook de kwestie van het zelfbeschikkingsrecht der volken.

Lenin en Stalin beschouwden het principe van het zelfbeschikkingsrecht der volken niet alleen als een der kernstukken van de leer van het marxisme, maar ook als een belangrijk middel tot ontwikkeling van de bevrijdingsstrijd in de koloniale en onderdrukte landen. Het spreekt vanzelf dat dit vraagstuk door de eerste wereldoorlog, toen de legers de souvereiniteit der kleine landen onder hun laarzen vertraptten, in het middelpunt der belangstelling kwam te staan.

Lenin stelde de kwestie met alle kracht aan de orde, vooral ook omdat hij voorzag dat een juiste stellingname een der hefboomen voor het welslagen van de komende revolutie in Rusland zou zijn.

De Tribunisten waren echter in deze zaak, samen met de zogenaamde Poolse Linksen en Rosa Luxemburg in Duitsland, tegen Lenin. D. Wijnkoop verklaarde in de *Nieuwe Tijd* van 1916:

„De proletarische klassenstrijd is in werkelijkheid onverenigbaar met het zelfbeschikkingsrecht der volkeren als strijdleus.”

Hij zag het principe slechts als een middel om de zwakkere bourgeoisieën naast de sterkere op de been te houden en hij stelde tegenover deze leuze de radicaal klinkende van „internationale eenheid tegen het internationale imperialisme” (*Tribune*, 27 Oct. 1915). Tot welke gevolgen deze stellingname leidde, bleek duidelijk toen Radek zich in zijn strijd tegen Lenin en Stalin uitdrukkelijk op de „Hollandse Marxisten” beriep, zoals zij toen genoemd werden.

Lenin zelf wees er op, dat er een merkwaardige tegenstelling tussen de theorie en de praktijk van de Tribunisten bestond. Zij verwierpen „principieel” het standpunt van Lenin, maar in de praktijk spraken zij zich uit voor de onafhankelijkheid van Indië. Lenin gaf ook een verklaring voor hun dogmatische houding in deze kwestie, toen hij er op wees, dat zij vreesden aan de zijde van de Nederlandse bourgeoisie te komen staan, die de leuze van het zelfbeschikkingsrecht wilde misbruiken, om openlijk de zijde van een der strijdende imperialistische partijen te kiezen.

Het is thans zonder meer duidelijk, dat de overwinning van de Lenin-Stalinse theorie van het recht der volken op zelfbeschikking onze partij in het huidige tijdperk in staat stelt, een juiste politiek te voeren. De overwinning van de richting Luxemburg,

Gorter, Wijnkoop in deze kwestie zou het de partij b.v. ten zeerste bemoeilijkt hebben, aan de vooravond van de tweede wereldoorlog de juiste koers te vinden. Maar steunend op Lenin en Stalin riep P. de Groot op het congres van 1938, het Nederlandse volk op, zich te verenigen voor de verdediging van zijn onafhankelijkheid tegen een dreigende overval van de Hitler-legers.

Hetzelfde geldt vanzelfsprekend voor onze huidige politiek, waarvan het centrale punt de verovering van de nationale onafhankelijkheid is.

Waar dit artikel niets anders beoogt, dan het aanstippen van enkele vraagstukken, die een verdere uitwerking behoeven, willen wij tenslotte ook nog enkele opmerkingen over de partij maken.

Ook hier valt het wederom op, hoe „rechts” en „links” elkaar ontmoeten en aanvullen.

Het is de meeste lezers bekend, dat een der eerste grote gevechten van Lenin geleverd werd op het front van de partijorganisatie. In het verloop van deze strijd, die in Rusland met de overwinning van de bolsjewistische opvattingen eindigde, ontwikkelde Lenin een hele theorie van de partij, die tot de glansstukken van de marxistische leer ging behoren.

In West-Europa echter overwonnen de opvattingen van de rechtse leiders. Zo ook in Nederland.

Lenin, grote internationale leider die hij was, nam reeds in 1905 stelling tegen de „Hollandse” opvattingen. Hij verwierp de opvatting van Troelstra c.s., dat de leden van de S.D.A.P. wel verplicht waren, de politiek-economische opvattingen van Marx te onderschrijven, maar niet zijn filosofische. De filosofische en politiek-economische principes van het marxisme vormden immers een ondeelbaar geheel. Lenin voorzag, dat het loslaten van de filosofische opvattingen tenslotte ook tot het loslaten van de economische theorieën zou leiden. Dit was des te aannemelijker, waar ook de „aanvaarding” van de economische theorieën slechts een lippenbekentenis van die tijd was. Immers, de leiders van de S.D.A.P., zoals Vliegen, Oudegeest, stonden volledig onder de invloed van de revisionisten (Bernstein), die later zelfs... voor mr. Oud aanvaardbaar bleken te zijn. En Troelstra koerste op Kautsky.

Inderdaad heeft het „loslaten” van de filosofische opvattingen van Marx later ook tot het openlijk verloochenen en bestrijden van het marxisme geleid. Ook ten aanzien van de partijorganisatie stonden de S.D.A.P.-leiders rechtstreeks tegenover de opvattingen van Lenin. Het feit, dat de S.D.A.P.-organisatie meer als een kiesvereniging werd opgevat, die slechts leefde als er verkiezingen op til waren of vraagstukken van het kiesrecht, kan en moet verklaard worden uit de gehele politiek, die de S.D.A.P. toen voerde, een onderwerp op zich zelf. Het opmerkelijke is echter, dat ook de Tribunisten zich tegen de Lenin'se opvattingen over de principes van de partijorganisatie keerden. *De Commu-*

nist van 1 Sept. 1930 verklaart n.l., dat Wijnkoop op het tweede congres van de toenmalige Communistische Internationale „het democratisch centralisme... trachtte te verzwakken”. Zoals bekend is dit principe een der kernstukken van onze organisatieopvattingen. Het verwerpen er van leidt tot sociaaldemocratische toestanden, het leidt tot anarchisme, de onmogelijkheid om de partij te leiden in de tijd tussen de congressen, tot passiviteit en ontkenning van elke discipline.

Het is duidelijk, dat het hier echter niet om een louter verschil van opvatting over organisatievragen ging. De ondergrond was eensdeels een kleinburgerlijke afkeer van de partijdiscipline, maar in hoofdzaak de tegenstelling op het gebied van de marxistische leerstellingen en de marxistische politiek. Het verband hiervan uit te werken en te verduidelijken is op zichzelf reeds een belangrijk en nuttig werk.

De hier genoemde vraagstukken vormen slechts een kleine greep uit het grote terrein van het onderzoek der geschiedenis. (Laten wij hier nog slechts de geschiedenis van de vakbewegingsstrijd noemen, de rol van de sociaaldemocratische leiders, vanaf 1903 tot heden en de ultra-linkse opvattingen van de Tribunisten). Hierbij moeten wij er van uitgaan, dat het doorgronden van de geschiedenis der Nederlandse arbeidersbeweging in haar volle omvang de voornaamste taak is. Want de scholing van de partijleden in deze vraagstukken is een belangrijk middel om hen ideologisch op te voeden en de strijd tegen de vijanden van het marxisme-leninisme te voeren, zoals Selezniow schreef. Maar hetzelfde geldt voor de studie van de algemene geschiedenis van het Nederlandse volk, waarbij allereerst aandacht moet worden geschonken aan de strijd van het volk voor de democratie en de onafhankelijkheid van het land.

F. BARUCH

De strijd voor meer welvaart is strijd voor de eenheid

DE verdeeldheid in de arbeidersbeweging was en is de uitdrukking van de funeste invloeden die de bezittende klasse uitoefent.

De invloed van de bourgeoisie op allerlei slag „leiders” had een schandelijke capitulatie voor de bourgeoisie tot gevolg, ook al werd deze omkleed met een of ander theoretisch jasje.

De rechtse sociaal-democraten zijn hier het beste voorbeeld van. Zij zijn het, die op een schaamteloze manier voor de bourgeoisie hebben gecapituleerd en tot de voornaamste steunpilaren van het kapitalisme zijn geworden. Zij zijn het die de verdeeldheid hebben gebracht en die deze instandhouden.

*

Via de Marshall-„hulp” heeft het meest agressieve deel van de bourgeoisie, de Amerikaanse imperialisten, grote invloed uitgeoefend op de vakbeweging in West-Europa, dus ook op die in Nederland.

Deze Marshall-hulp beoogde om, via steun aan reactionnaire groepen, de stijgende invloed van de communistische partijen en de vooruitstrevende anti-kapitalistische vakorganisaties uit te schakelen. Deze „hulp” was bedoeld om de strijd van het volk voor vooruitgang, welvaart en vrede, in het bijzonder vrede met de Sowjet-Unie en de nieuwe volksdemocratische landen, te bemoeilijken en te belemmeren. Om dit te kunnen bereiken was het nodig dat de rechts-sociaaldemocratische invloed, welke in de oorlogsjaren zo'n gevoelige klap had gekregen, opnieuw werd opgekalefaterd en uitgebreid.

De Marshall-hulp moest het mogelijk maken om door credieten en cadeautjes de Partij van de Arbeid en het N.V.V. een steuntje in de rug te geven.

Terzelfdertijd werden de credieten gebruikt om de onderwerping van Nederland aan de Amerikaanse geldmagnaten mogelijk te maken. Voor Nederland werd een periode ingeluid van gekoloniseerd worden als een uitbuitingsobject van Amerikaanse winsthonger en een pion in de strijd van de Amerikaanse imperialisten.

De prijs die de rechtse sociaaldemocraten moesten betalen voor de dollarstroom uit Amerika, was geen andere dan strijd tegen het communisme, strijd tegen die vakorganisaties, welke de belangen van de werkers voorop stelden en die zich niet wilden onderwerpen aan de leiding van de naar oorlog drijvende Amerikanen.

Dit kwam spoedig tot uitdrukking bij het tot stand komen van de scheuring in het Wereldvakverbond. Het waren de reformisten

die deze scheuring, tegen het belang van de internationale arbeidersklasse tot stand brachten. Het kwam tot uitdrukking in het feit dat de leiding van het N.V.V. de fusie met de Eenheidsvakcentrale liet afspringen. In plaats daarvan sloot zij een verbond met de confessionele vakbeweging en met de werkgevers, terwijl zij directe steun verleende aan de regering.

Op het onlangs gehouden demonstratieve congres van het N.V.V. verklaarde Oosterhuis, volgens Het Vrije Volk van 27 October jl.:

„Als onverhoopt de regering en de leiders der werkgevers-organisaties in ons land de tekenen des tijds niet verstaan, dan zullen wij dat betreuren, maar dan worden wij gedwongen, gelijk in het verleden, tegenover de regering en de werkgevers stelling te nemen.”

Hier staat in goed Nederlands dat het N.V.V. thans geen stelling neemt tegenover de regering en werkgevers. En waarom niet? Omdat ook deze regering, en met haar de grote concerns in ons land, dezelfde Amerikaanse politiek ondersteunt als het N.V.V. Waar ze wel stelling tegen neemt, is, tegen arbeiders die loonsverhoging eisen, staken tegen werkeloosheid en die strijd willen voeren tegen het oorlogsgevaar.

En er was reden genoeg om stelling tegen de ondernemers en regeringspolitiek te nemen. Wij behoeven alleen maar naar de enorme winsten van de ondernemers te kijken.

Het nationale inkomen bedroeg in 1950 15.500 milliard gulden.

De ondernemers hebben hun aandeel van 48,6% in 1947 zien stijgen tot 52,2% in 1950. In geld uitgedrukt is dat een bedrag van 558 miljoen gulden, dus in één jaar tijds 558 miljoen gulden extra winst. (Hier is niet bij inbegrepen hun aandeel in de algemene stijging van het nationale inkomen. Hun totaal inkomen nam van 1947 tot 1950 met 2.558 miljoen gulden toe!)

In 1947 waren er 2.408.771 arbeiders werkzaam. Indien we dit aantal voor 1950 op 2,5 miljoen stellen, betekent dit dat iedere arbeider 231 gulden per jaar meer had kunnen ontvangen indien deze extra winsten niet in de brandkasten waren verdwenen of voor speculatieve investeringen gebruikt waren geworden.

In 1950 bedroeg het nationale inkomen van de arbeiders, inclusief sociale verzekering, 6.650 milliard, of te wel per arbeider, man of vrouw, jeugdig of volwassen, 2.660 gulden.

Waren die 231 gulden dus voor loonsverhoging gebruikt dan was het mogelijk geweest om buiten de looncorrecties, die hebben plaats gevonden, een loonsverhoging van 8,38% in 1950 toe te passen.

De eis van 10% loonsverhoging is in 1951 dan ook meer dan gerechtvaardigd.

WAS het tot voor kort mogelijk om door credieten aan Nederland de ergste nood buiten de deur te houden en daarmee de reformisten een ruggesteuntje te geven, de zaak verandert nu snel en diepgaand. Het Marshall-plan heeft zich volledig ont-

maskerd, na zich van de steun van de reformisten verzekerd te hebben, als een militair oorlogsplan.

De voorbereiding tot agressieve oorlogsdaden, zoals in Korea, is de voornaamste taak geworden. Daartoe worden er militaire pacten gesloten, zoals het Atlantisch pact, worden de Duitse nazi's herbewapend en de Japanse fascistten in het zadel geholpen. Daartoe worden ook onnoemelijk zware lasten gelegd op het Nederlandse volk en wordt ons leger ingelijfd en onder commando gesteld van Amerikaanse generaals.

In plaats van hulp heeft het Marshall-plan scheuring in de arbeidersbeweging, zware lasten voor het volk en nationale vernedering gebracht.

De tijd is voorbij dat de rechtse reformisten de massa konden bedriegen met de „zegeningen” van het Marshall-plan.

En thans moet het ontbreken van deze steun het mogelijk maken om in een sneller tempo de invloed van de rechtse sociaaldemocraten in de arbeidersbeweging te likwideren. Want het terugdringen van deze funeste invloed is de voorwaarde, waarop de eenheid in de arbeidersbeweging hersteld kan worden.

Dit terugdringen van de rechtse sociaaldemocratische invloed kan alleen dan in een snel tempo geschieden, indien de voorhoede van de arbeidersklasse bereid en in staat is de arbeiders aan te voeren en te leiden in de strijd tegen de steeds toenemende verarming. Daarom behoort het tot de voornaamste taak van de Eenheidsvakcentrale om steeds opnieuw de arbeiders te verenigen in gemeenschappelijke acties voor de handhaving van het levenspeil. Naast de rechtvaardiging van haar eis ten aanzien van de 10% loonsverhoging moet zij de arbeiders ervan overtuigen, dat alleen daadwerkelijke strijd hen kan behoeden voor een nog verder afglijden naar een armoe- en ellende-bestaan; moet zij de arbeiders ervan overtuigen, dat het mogelijk is, de steeds meer winst makende ondernemers te dwingen, loonsverhoging toe te staan; moet zij de arbeiders mobiliseren en consequent de strijd voor loonsverhoging organiseren.

Door steeds de arbeiders de weg te wijzen, door vooraan te gaan in de strijd, zal zij de in de reformistische vakorganisaties georganiseerde arbeiders sneller overtuigen van de noodzaak om in eigen rijen voor de eenheid te gaan optreden. De in het N.V.V. georganiseerde arbeiders zullen dan de rol van de reformistische leiders duidelijker dan ooit begrijpen.

De E.V.C. moet bewust werken aan het tot stand komen van een massale beweging in de loonstrijd. De mogelijkheden zijn daarvoor aanwezig. De verarmingspolitiek ten behoeve van de bewapening stuit bij de grote massa van de arbeiders op weerzin. Deze weerzin om te zetten in actieve strijd is mogelijk indien de arbeiders met strijdgeest bezielde worden.

Men mag zich niet neerleggen bij de campagne die de rechtse sociaaldemocraten onder de arbeiders voeren, die inhoudt dat staken voor loonsverhoging niet meer nodig zijn; dat de lonen

in „gezamenlijk overleg” worden vastgesteld; dat de regering en het College van Rijksbemiddelaars het laatste woord zouden hebben.

Niets is minder waar. Zoals altijd zijn het ook hier de krachtsverhoudingen die bepalen of er wel of geen loonsverhoging gegeven wordt. Deze krachtsverhoudingen komen niet alleen tot uitdrukking, zoals de reformisten zo gaarne beweren, in ledenaantallen. Ze komt tot uitdrukking in de strijdgeest van de arbeiders en in de georganiseerde acties, in de aantallen arbeiders die aan de acties deelnemen.

Indien het waar zou zijn dat „orde en rust” en ledenaantallen bepalend zouden zijn voor de welvaart der arbeiders, dan zou het in Nederland een paradijs zijn.

Het aantal stakingsdagen bv. in dit jaar, tot en met September, was slechts 50.114; juist in de periode waarin het levenspeil zeer ernstig werd aangetast. In 1949 waren er alleen al in de eerste helft van het jaar 278.083 stakingsdagen.

In de eerste zes maanden van 1951 maakten de Unie-bonden een zeer behoorlijke ledenwinst. Het N.V.V. groeide bv. van 400.600 op 1 October 1950 tot 413.600 op 1 Juli 1951.

Hieruit kunnen wij zien wat de reformistische praatjes waard zijn. Ons daarbij neerleggen, deze niet steeds bestrijden en weerleggen, leidt tot defaitisme, leidt er toe dat de arbeiders, hoe gerechtvaardigd zij de eisen ook vinden, passief blijven en niet actief meewerken om de strijd voor loonsverhoging te helpen voeren.

In een massale loonbeweging zal de verklaring van de E.V.C., dat zij bereid is de eenheid van organisatie te herstellen, indien het N.V.V. volledige vakbondsdemocratie toepast, stellig enorm gehoor vinden. Dan zal het ook mogelijk zijn voor de oppositionele krachten in het N.V.V. met meer kracht dan ooit de eis van het herstel van de eenheid in het N.V.V. aan de orde te stellen.

Het zal de rechtse sociaaldemocratische leiders moeilijk vallen om de arbeiders in zo'n situatie langer te bedriegen en ze op te zetten tegen hun mede-arbeiders, met wie zij in de strijd staan.

Op de golven van de actieve strijd voor loonsverhoging zullen de reformisten opnieuw gevoelige verliezen aan invloed lijden en daarmee is de strijd voor de eenheid een belangrijke stap nader bij het doel gebracht.

FR. REUTER

Juist nu de partij-agitatie verbeteren

DE Novemberherdenkingen, georganiseerd door de afdelingen van de C.P.N., zijn in tal van plaatsen tot successen uitgegroeid zoals we ze in lange tijd niet hebben gekend. In Den Haag, Winschoten, Oude Pekela, Groningen — om maar enkele plaatsen te noemen — stroomden honderden en zelfs duizenden mensen de vergaderzalen binnen en vierden gezamenlijk in een geestdriftige stemming de verjaardag van de Octoberrevolutie.

Na de successen op het gebied van de agitatie, die we reeds dit najaar hebben waargenomen (de 17 Augustus vergaderingen en meetings; het buitengewoon goed slagen van het Waarheid-zomerfeest; de September-meetings) zijn nieuwe goede resultaten geboekt.

Hieruit spreekt eens te meer de groeiende strijdstemming van het volk en in het bijzonder van de arbeidersklasse van Nederland. Paul de Groot zei in zijn rede in het Partijbestuur op 22 September j.l.:

„Wij stellen onder de bevolking... in het algemeen een toenemende anti-Amerikaanse stemming vast. Dat is de nog onbewuste uitdrukking van een opleving van de nationale verzetsgeest tegen de Amerikaanse overheersing. Dat is de algemene politieke atmosfeer van dit ogenblik.”

Dit is ongetwijfeld de voornaamste reden van de toenemende successen op zekere terreinen van de partij-agitatie. *)

Daarbij komt — voor de Novembervergaderingen — dat in de massa's een groeiende belangstelling voor de Sowjet-Unie valt waar te nemen. In negentig van de honderd keer draaien discussies over dit of dat binnenlandse politieke probleem uit op kwesties, die de Sowjet-Unie betreffen. Op een onlangs in Eindhoven plaats gehad hebbende vergadering, in hoofdzaak bezocht door prot. Christelijke jongeren, waar de schrijver van dit artikel sprak, concentreerde de discussie zich in hoofdzaak op de Sowjet-Unie en bleek een geweldige belangstelling voor alle voor de hand liggende problemen de Sowjet-Unie betreffende, te bestaan. Het bezoek aan die vergadering was naar verhouding eveneens zeer groot.

Naast deze hoofdoorzaken voor het goede vergaderingsbezoek is er echter nog een andere reden waarom zovelen naar de vergaderzalen stroomden.

Terecht is de partij er van uitgegaan, dat de Novembervergaderingen f e e s t e l i j k e vergaderingen behoorden te zijn en ontvingen de afdelingen vroegtijdig de raad hun vergaderingen en bijeenkomsten op te luisteren met een licht, vrolijk cultureel programma. Het was absoluut niet nodig, dat de vergaderingen

*) In dit artikel wordt *niet* over het voornaamste agitatiemiddel, *de pers*, gesproken, omdat dit werk afzonderlijk wordt geleid en georganiseerd.

opgeluisterd zouden worden met sombere liederen en treurige declamaties.

Indien enige partij het recht heeft zijn vergaderingen in het teken van de zegepraal te zetten, dan is het *o n z e* Partij, die de toekomst voor zich heeft.

De successen wat nader onderzoeken

Welke methoden vielen nu zeer in de smaak?

Vele! Onze afdelingsbesturen en de gewone leden van de Partij hebben op velerlei wijzen zeer goede initiatieven getoond.

Het is bijvoorbeeld gebleken, dat het vertonen van een film na de pauze een goede werkmethode is. Vóór de pauze was er voldoende spreektijd. Natuurlijk was er voor gewaakt, dat een en ander een geïmproviseerd karakter droeg. De eerste helft van de bijeenkomst werd op de normale wijze geleid door een presidium. Er was een behoorlijk spreekgestoelte, er waren leuzen aangebracht boven het podium. Vóór de aanvang van de vergadering werd er muziek gemaakt door een jeugdgroep. Het zangkoor zette de Internationale in. Kortom, de betreffende vergadering (Den Haag - 2000 bezoekers) was goed uitgebalanceerd. Het was niet een filmvoorstelling met óók nog een spreker! Neen — het was een revolutieherdenking waarbij de gehele avond een logisch geheel vormde.

Maar er waren meer uitstekende voorbeelden van goed nadenken over de organisatie van de revolutieherdenking. Voorbeelden waaruit bleek, dat de betreffende kameraden bezield waren geweest door de vurige gedachte de 7e November te maken tot een ware feestdag, tot een bron van nieuwe kracht voor de werkers; voorbeelden waaruit bleek, dat men zich goed reenschap had gegeven van het grote belang dezer vergaderingen.

Bijvoorbeeld in Bussum. Géén geweldige massavergadering — maar toch een goede opkomst. De opluistering werd door eigen krachten verzorgd. Er was voor alle vergaderingbezoekers een tractatie. In plaatselijke stijl was voor een zeer goede sfeer gezorgd, waardoor deze vergadering voor alle aanwezigen een onvergetelijke werd. Dan in Ammerstol. De zaal stampvol. Opluistering door eigen krachten (uitstekende muziek!). Een geestdriftige stemming. Verder (om nog een kleinere gemeente te nemen) zo'n plaats als Koog-Zaandijk. Eveneens een stampvolle zaal. Een goed cultureel program — zelf georganiseerd. We zouden Winschoten nog willen noemen met zijn 400 bezoekers, Oude Pekela (250 bezoekers), Delfzijl en Hoogezand. Daar had men de medewerking van een plaatselijke toneelvereniging. In Zaandam werd de avond besloten met een bal en dat was ook in nog andere Zaanse afdelingen het geval. Amsterdam had eveneens een goed program, dat zeer in de smaak viel.

Dat alles heeft in belangrijke mate tot het slagen van de vergaderingen bijgedragen. Er viel hier en daar wellicht nog wat bij te schaven. Het zou geen overbodige luxe zijn het repertoire

van sommige plaatselijke toneelverenigingen eens wat nader te bezien alvorens hen te laten optreden. Het zou bijvoorbeeld voor A.B.C. geen onbelangrijke taak zijn te zorgen voor enige niet te zware en voor amateurs te spelen goede stukken. Maar over het algemeen bleken onze afdelingsbesturen en de gewone leden van de afdelingen die aan de voorbereiding van dit werk deelnamen een zeer goede smaak te bezitten.

Achterblijven

Natuurlijk zijn de vergaderingen niet overal goed geslaagd en vooral bleek hier en daar het inzicht in de belangrijkheid van de Novemberherdenkingen zwak te zijn. Nog steeds zijn er blijkbaar kameraden, die weinig of geen waarde hechten aan de goede uitvoering van de agitatie-arbeid van de Partij en vergeten dat agitatie en het organiseren van acties onverbrekkelijk met elkaar verbonden zijn. In het Maart-nummer van Politiek en Cultuur vestigden we reeds de aandacht op hen, die dit werk onderschatten en die zeggen: „Onze Partij is geen „propagandapartij”. We zijn een Partij van actie. Dus gaan we op weg en organiseren de strijd. Propaganda en agitatie is geen hoofdzaak en dus laten we ons er niet al te veel aan gelegen liggen. Als er maar acties zijn bij ons, dan komen we verder.”

En wat dan volgt is een onophoudelijk gemorrel naar b i n n e n. Een partijgenoot-secretaris hier vervangen en dáár inzetten. Een instructie-apparaat zó prachtig uitgedacht, dat er nu niets meer scheef kan lopen. De contributie-inning op voorbeeldige wijze georganiseerd. Alle brieven in speciale ordners opgeborgen en elke dag een andere bespreking met andere kameraden, zodat iedereen nu van haver tot gort weet wat hij (zij) wel of niet moet doen! Zó staat alles op papier en zó moet het nu maar gaan!

Maar helaas, om de een of andere onbegrijpelijke reden reageren de mensen van vlees en bloed weer anders dan het papier onder de toetsen van de schrijfmachine. Want hoe kàn er enige actie ontstaan, hoe kàn het resultaat van enige actie worden vastgelegd, als de Partij niet zonder ophouden de massa's in onze geest opvoedt en de achtergronden van de situatie uiteenzet *en ze de weg wijst, die ze in de toekomst moeten gaan!*

Hoe zullen onze mensen in geestdrift geraken (en zonder dat kunnen ze onmogelijk de massa's meeslepen!) als ze slechts met hun neus op allerlei absoluut uit te voeren taken worden gedrukt, zonder dat zij er op worden gewezen welk een enorme betekenis dat zogenaamde eenvoudige werk heeft als: het winnen van abonne's op de krant, het verkopen van kaarten voor filmavonden en openbare vergaderingen en het aantrekkelijk maken van die openbare vergaderingen door middel van een goed verzorgd en begrijpelijk, sterk optimistisch cultureel program.

We hebben het meegemaakt, dat in het Haagse Gebouw van Kunsten en Wetenschappen 1600 mensen bijeenwaren en dat de mening van enige leidende partijgenoten uit de toenmalige districtsleiding ter plaatse was: „Dat is allemaal niks. Dat is nog

geen massa-beweging! Acties moeten we hebben" enzovoort, als of zo'n vergadering geen geweldige stimulans was voor massa-actie en geen schitterende gelegenheid de mensen op te roepen tot de strijd voor brood en vrede!

Natuurlijk, niemand is er onder de ernstige communisten die, na een geslaagde meeting, zijn handen over zijn buik vouwt en zich met het behaalde resultaat vergenoegt. Maar er zal eveneens onder de ernstige communisten niemand gevonden worden, die zich minachtend afwendt van wat ze noemen „goedkope successen" om zich vervolgens weer met de rug naar de massa's te wenden en ijverig te knutselen aan allerlei houten geraamten, die de Partij dan zogenaamd zouden verstevigen.

Het dagelijks bestuur van het district IJsselstreek bijvoorbeeld heeft een revolutieherdenkingsvergadering in Deventer georganiseerd op 15 November j.l. Maar het stelde zich tegelijkertijd voor, op die datum een zitting van het dagelijks bestuur te houden. Daar waren dan belangrijker zaken te bespreken. Het spreekt echter vanzelf, dat op de avond van de revolutieherdenking de kop van het districtsbestuur de leiding van de vergadering in het districtscentrum in handen heeft en zó voor de bezoekers het gewicht van de meeting onderstreept. Het kan niet anders of dit bewijs van gebrek aan inzicht van het gewicht van zo'n vergadering deelt zich mee aan de gewone partijleden en maakt van te voren het welslagen van de meeting vrijwel onmogelijk.

Ook in Friesland is in sommige plaatsen de opkomst op de Novembervergaderingen sterk onder de gestelde verwachtingen gebleven, onder meer omdat was verzuimd ook maar de geringste attractie aan de vergadering te verbinden. In andere Friese plaatsen, waar dit wel geschiedde, steeg de opkomst meteen tot een redelijk cijfer.

Onze weg

Met de verkiezingen in het zicht dient thans elke kwasi-zwaarwichtigheid ten aanzien van de vergaderingen overboord te worden gezet.

Het is gewenst, dat muziek, zang, film, voordracht, amateurtoneel, jeugdgroepen, bals e.d. aan de vergaderingen worden verbonden en dat eerder de spreektijd een half uur moet worden ingekrompen dan te „bezuinigen" op het program. (Zonder natuurlijk redelijke grenzen uit het oog te verliezen).

Het is gewenst, dat de afdelingen het vormen van amateurgroepen — vooral uit de jeugd, die op dit gebied iets kunnen presteren — met kracht ter hand nemen in overleg met de districtsbesturen.

Het is noodzakelijk, dat juist nu de partij-agitatie in het middelpunt van de beraadslagingen der districtsleidingen wordt gesteld, dat partijgenoten worden aangewezen, die speciaal dit „aankleden" van de vergaderingen verzorgen en organiseren.

Daarnaast zullen de afdelingsbesturen, gestimuleerd en geholpen door de besturen der onderdistricten en districten, in hun

gebied tientallen huiskamervergaderingen organiseren, waar tot een goed gesprek kan worden gekomen met leden en kiezers van de P.v.d.A., leden van het N.V.V. en ongeorganiseerden, buurt- en bedrijfsgenoten, vrienden en familieleden.

En in de naaste toekomst zal de Partij zich zeer terecht met kracht richten op het huisbezoek, de agitatie van man tot man die van het hoogste belang is. Maar in dit artikel was het er ons in hoofdzaak om begonnen enkele zijden van het agitatiewerk te bespreken en wel die, waarop de Novemberherdenkingen opnieuw de aandacht vestigden, nadat het Waarheidzomerfeest ze reeds scherp had belicht.

We zijn voor lichte, satyrische, vurig-optimistische programma's op onze vergaderingen, en we zijn voor de deelname van de basis der Partij, en vooral van de jeugdbeweging, aan de organisatie en uitvoering daarvan. We zijn in het algemeen tegen vergaderingen-met-alleen-een-spreker.

Het is gebleken dat deze zienswijze door de talrijke bezoekers van onze vergaderingen zeer goed wordt begrepen!

G. GEELHOED

HET LIED VAN DE BOSSEN

DOOR een opname op een langspeel-gramfoonplaat van de progressieve Franse maatschappij „Chant du Monde” is het thans mogelijk, het oratorium „Het Lied van de Bossen” van de Sowjet-componist Dmitri Sjostakowitsj ook in Nederland te beluisteren. Dit in 1949 geschreven oratorium is tot nu toe het laatste grote kunstwerk van deze componist. Het is een resultaat van een lange van tegenstrijdige tendenties doortrokken ontwikkeling. Zoals bekend, is het vroegere werk van Sjostakowitsj meerdere malen de aanleiding geweest tot uitgebreide principiële discussies over de muziek in de Sowjet-Unie. Groot opzien heeft ook in West-Europa de felle critiek gebaard, die in 1936 in een artikel in de „Prawda” op de opera „Lady Macbeth uit het Mtsensker district” van Sjostakowitsj werd uitgebracht. Bovendien heeft ook de critiek op enkele orkestwerken van Sjostakowitsj, met name zijn Achtste en Negende Symfonie, veel stof doen opwaaien, een critiek, die in 1948 tezamen met de critiek op de opera „De grote Vriendschap” van Wano Moeradjele en op sommige werken van Prokofjew, Chatsjatoerjan en andere componisten in een resolutie van het Centraal Comité van de Communistische Partij der U.S.S.R. (Bolsjewiki) werd uitgeoefend. In Nederland werden na de publicatie van deze resolutie de meest krankzinnige geruchten verspreid. Men wist zelfs te vertellen, dat Sjostakowitsj in de gevan-

genis zat. Des te vreemder deed het natuurlijk aan, dat Sjostakowitsj enkele maanden later aan het vredescongres in New York deelnam en bij deze gelegenheid ook in Amerika als musicus optrad!

Een leugen van de anti-Sowjet-laster was weer uit elkaar gespat: Sjostakowitsj sprak in New York over het humanisme en de vrijheid van de Sowjet-kunst.

Deze critiek van 1948 kwam in 't kort hierop neer, dat men Sjostakowitsj, Moeradжели en de andere componisten verweet, met hun muziek niet voldoende aan de verlangens en behoeften van het volk tegemoet gekomen te zijn. Zowel ten opzichte van de inhoud — de Achtste Symfonie van Sjostakowitsj was nogal vol van een zwaarmoedige en pessimistische gevoelsuitdrukking en de Negende was oppervlakkig speels, ja zelfs kluchtig — als ook ten opzichte van de vorm — in 't bijzonder de wrange, harde samenklanken en het gebrek aan onmiddellijk aansprekende melodieën — noemde men deze muziek formalistisch. Dit is dus een verzamelnaam van eigenschappen van de kunst, die niet in nauw contact staat met het voelen en denken van het volk. Vooral verweet men Sjostakowitsj, dat hij zijn luchtige Negende Symfonie juist op het ogenblik geschreven heeft, toen zijn vaderland de bevrijding van de fascistische bezetters en de val van Berlijn vierde. In deze symfonie is dan ook niets terug te vinden van de gevoelens, die het hele volk van de Sowjet-Unie — en ook ons — juist op dit ogenblik bezielde.

De critiek had echter naast dit negatieve element, het afkeuren van de „formalistische tendenties”, een zeer sterk positief, opbouwend element. Men verwachtte van de Sowjet-componisten, en van een van de meest begaafde als Sjostakowitsj in de eerste plaats, dat hun muziek realistisch was, d.w.z. dat zij tot uitdrukking bracht wat het gehele volk beweegt en wel in de vorm, die voor ditzelfde volk onmiddellijk aanvaardbaar is, dus eenvoudig, melodisch, voortbouwend op de volksmuziek van het eigen land en op de beste tradities van de klassieke Russische muziek.

De Sowjet-componist Dmitri Kabalewsky heeft het in 1949 tijdens zijn bezoek aan Engeland duidelijk geformuleerd: „De begrippen formalisme en realisme betekenen niet het geheel van methodes van compositietechniek. Beide zijn veeleer de typische uitdrukking in de kunst van twee lijnrecht tegenover elkaar staande wereldbeschouwingen, die van verschillende wijsgerige principes afgeleid zijn. Het realisme beschouwt de ware weerspiegeling van de werkelijke wereld als de grondslag van de kunst. Het formalisme echter verwerpt de werkelijke wereld als een onderwerp van de kunst en het staat de kunstenaar het recht toe, deze naar believen te verdraaien.”

Dit betekent dus, dat realistische kunst een afspiegeling moet zijn van de werkelijkheid, of althans van een deel daarvan. Dit betekent verder, dat de kunstenaar midden in deze werkelijkheid, midden tussen zijn volk moet staan, om een uitbeelding van hetgeen in zijn volk leeft te kunnen verwezenlijken. En dit betekent bovendien, dat het kunstwerk door een weerspiegeling van de vooruitstrevende gedachten en daden der werkelijkheid zelf een deel van deze werkelijkheid wordt en daarmee bijdraagt de vooruitgang te bevorderen.

Deze positieve, opbouwende kant van de principiële critiek over de

muziek in de Sowjet-Unie in 1948 is van beslissende betekenis geweest voor de verdere ontwikkeling van de muziek in de U.S.S.R. Alle vooraanstaande componisten en ook de minder vooraanstaande hebben getracht, dit realisme in de muziek te verwezenlijken door in hun werken uitdrukking te geven aan het voelen en denken van hun volk.

Sjostakowitsj heeft nu het grote Stalinse bebossingsplan, dat bij iedere Sowjet-burger groot enthousiasme heeft gewekt, tot uitgangspunt genomen van zijn oratorium. Om dus zijn muziek te begrijpen is het nodig, op dit uitgangspunt, op deze werkelijkheid zelf wat nader in te gaan. Zonder de kennis van deze werkelijkheid is de geest, waaruit de muziek van Sjostakowitsj is voortgesproten, niet te benaderen.

MEN is thans in de Sowjet-Unie bezig, de vijf grote bouwwerken van het communisme te verwezenlijken. Bouwwerken van het communisme worden deze reusachtige projecten genoemd, omdat na voltooiing daarvan de opbrengst van landbouw- en veeteeltproducten en elektrische energie zo groot zal zijn, dat het stadium van het socialisme — geven (werken) naar vermogen en ontvangen (beloning) naar prestatie — langzamerhand zal overgaan in het stadium van het communisme — ieder geeft en werkt naar vermogen en ontvangt naar behoefte. Dat betekent dus, dat de levensbehoeften van alle mensen gedekt zullen worden.

Het eerste van deze vijf grootse plannen is het bebossingsplan van Stalin, dat in 1948 door de Opperste Sowjet werd goedgekeurd. Uitgestrekte gebieden van onvruchtbare steppen worden door enorme woudgordels in vruchtbaar land herschapen. Van de Zuidelijke hellingen van de Oeral tot aan de oevers van de Kaspische Zee, over de Wolga, de Don, de Donetz heen tot aan de Dnjepr in het Westen worden bosstroken geplant, die in totaal een lengte hebben van 5600 kilometer, dat is langer dan de afstand Amsterdam tot Instanbul in Turkije. Reusachtige graaf- en boomplantmachines worden speciaal voor de verwezenlijking van dit plan gebouwd. Deze bossen zullen de droge winden uit de Aziatische woestijnen tegenhouden, zij zullen het vochtigheidsgehalte van de lucht verhogen en daarmee het klimaat veranderen. Tot nu toe onbewoonbare gebieden zullen veranderen in bloeiende akkers en weiden met nieuwe dorpen en steden. Een vierde deel van dit plan is reeds verwezenlijkt.

Dit bebossingsplan is echter slechts het eerste van het vijftal plannen ter verandering der natuur in de dienst der mensheid (zie het artikel van Paul de Groot in het November-nummer van P. en C.) waarbij nu nog het gigantische Dawydowplan komt, dat thans wordt uitgewerkt.

De gehele bevolking van de Sowjet-Unie leeft mee met het verwezenlijken van deze plannen. Onderdelen, bepaalde machines enz., worden in alle industriegebieden van het land vervaardigd, zodat een groot gedeelte van de bevolking direct in deze opbouw betrokken is. Naast het Vijfjarenplan bewegen deze grote bouwwerken iedere Sowjet-burger, wiens voornaamste wens het is, dat de vrede behouden mag blijven, omdat een oorlog de enorme vooruitgang en de bouw van al deze projecten sterk zou vertragen.

Deze wil tot vooruitgang, tot de verandering van de natuur door de

mens vormt de grondslag van het oratorium van Sjostakowitsj. Op een tekst van Eugen Dolmatowsky heeft Sjostakowitsj een werk geschapen, dat in de Sowjet-Unie terecht wordt beschouwd als het eerste grote muzikale kunstwerk, waarin het socialistisch realisme in de muziek is bereikt.

HET Lied van de Bossen" was een antwoord van Sjostakowitsj op de vraag van de volken der Sowjet-Unie naar een muziek, die het volk beweegt en die het helemaal uit het hart gegrepen is. Dit oratorium vormt niet alleen een beslissend keerpunt in de ontwikkeling van een der meest begaafde componisten in de Sowjet-Unie, maar tevens een keerpunt in de ontwikkeling van de hedendaagse muziek. Dit kwam niet geheel onverwachts. Sjostakowitsj heeft reeds met zijn muziek bij de na-oorlogse Sowjet-films „De jonge Garde", „Iwan Mitsjoerin", „Ontmoeting aan de Elbe" en „De Val van Berlijn" een nieuwe muzikale stijl geschapen, die vooral door het massalied is geïnspireerd.

Wie in deze muziek nieuwe samenklanken of nog nooit gebruikte rhythmten verwacht, zal bedrogen uitkomen. In deze muziek is geen enkele samenklank of rhythmte te vinden, die niet reeds eerder door componisten werden toegepast. Toch betekent de muziek van Sjostakowitsj juist door haar melodische, rhythmische en harmonische eenvoud iets geheel nieuws. Evenals de muziek van Mozart in de tweede helft van de 18e eeuw tegenover die van Bach uit de eerste helft van die eeuw een zeer grote vereenvoudiging en toch een volkomen nieuwe stijl betekende, is thans de muziek van Sjostakowitsj iets nieuws. Dit bestaat vooral hierin, dat zij de weerspiegeling is van een nieuwe samenleving, van een nieuw humanisme, dat zij de grote sociale taak, die de muziek in vroeger eeuwen heeft bezeten, in ere herstelt. Het realisme van deze muziek bestaat juist hierin, dat zij een klinkende uitdrukking is van het leven, het voelen, het denken, het willen en de verlangens van een heel volk.

Sjostakowitsj schreef zelf: „De methode van het socialistisch realisme, waarmee het volk zijn instemming heeft betuigd, is geenszins een recept voor het artistiek scheppen. Het is een systeem, dat een grote verscheidenheid van wegen toelaat die alle tot hetzelfde doel leiden. Het is een methode, die belichaamd kan worden in de meest uiteenlopende van de uitdrukking nodig, die de kunstenaar kiezen moet: een vorm, van de uitdrukking nodig, die de kunstenaars kiezen moet: een vorm, die helder, vol uitdrukking en voor miljoenen mensen verstaanbaar is, maar toch voortdurend individueel in haar wijze van scheppen en kenmerkend voor de speciale kunstenaar."

„Het Lied van de Bossen" is een bewijs van de juistheid van deze woorden. Het is in iedere maat een werk van Sjostakowitsj. Het geeft blijk van een persoonlijke stijl, het is door en door nationaal Russisch getint, sluit duidelijk aan bij de beste tradities van de klassieke Russische muziek en het is zo gemakkelijk toegankelijk, dat het inderdaad binnen een zeer korte tijd uiterst populair is geworden, zodat men mensen in Moskou en Praag de belangrijkste melodieën er uit op straat kan horen fluiten. Behalve door talloze beroepskoren en -orkesten werd dit

werk ook reeds door talrijke arbeiders-amateurkoren en -orkesten in de Sowjet-Unie en volksdemocratische landen uitgevoerd. Het Amsterdamse arbeiderszangkoor „Morgenrood” heeft onder leiding van Kees Smulders het „Lied van de Bossen” in studie genomen.

Sjostakowitsj heeft daarmee aangetoond, dat hij zich de discussies en de critiek op zijn vroeger werk zeer ter harte heeft genomen en dat het juist deze critiek is geweest, die hem in staat heeft gesteld muziek te schrijven, die door het gehele volk met enthousiasme wordt begroet.

Sjostakowitsj schreef zelf verleden jaar: „Alle delen van de bevolking nemen deel aan de discussies over de scheppende en esthetische vraagstukken van de Sowjet-kunst, waaronder ook de muziek. Het is daarom vanzelfsprekend, dat de resolutie van het Centraal Comité van de Communistische Partij (van Februari 1948) over de muziek, die de componisten aanspoorde aan de strijd voor het realisme deel te nemen, bij ons werd ontvangen als een opdracht van het volk. Dit toonde nadrukkelijk de belangrijkheid van deze resolutie als een mijlpaal in de ontwikkeling van vele Sowjet-componisten. Deze resolutie over de muziek gaf mij ineens een dieper en duidelijker begrip daarvan, hoe belangrijk het voor een Sowjet-componist is, een nauw en innig contact te leggen met het leven van zijn volk. Het werd mij duidelijk, dat juist die composities, waarin het mij gelukt is een dergelijk contact te leggen, de grootste weerklink gevonden hebben. In deze werken heb ik getracht humanistisch en vooruitstrevende gedachten te belichamen en een expressieve, algemeen begrijpelijke klanktaal te vinden.” *)

In „Het Lied van de Bossen” is dit Sjostakowitsj inderdaad in zeer hoge mate gelukt. Daarom werd hem ook nog in 1949 de hoogste onderscheiding voor kunstwerken in de Sowjet-Unie, de Stalinprijs, toegekend.

De ontwikkeling van Sjostakowitsj van zijn scherp gecritiseerde werken, zoals de Negende Symfonie, tot dit oratorium is weer eens een zeer duidelijk voorbeeld van de, door A. A. Zjdanow zo onvergelykelijk helder uiteengezette betekenis van de critiek en zelfcritiek als het drijvende principe voor de vooruitgang in de socialistische samenleving.

E. REBLING.

---

*) WOKS-Bulletin nr. 62, Moskou 1950, blz. 44—45.

De techniek van de schrijver

Sinds het verschijnen van J. W. Stalin's beschouwingen over de taal, die zowel voor de taalwetenschap als voor de schrijvers, in en buiten de Sowjet-Unie, een nieuwe periode inhielden, is er door progressieve woordkunstenaars uitvoerig over de betekenis van de taal voor de literaire kunst gediscussieerd.

In de Sowjet-Unie heeft de Vakvereniging van Schrijvers conferenties belegd van oude en jonge schrijvers, waarbij de meesters van de Russische roman hun jeugdige collega's hebben verduidelijkt, waarin de eigenlijke betekenis voor de schrijver van het feilloos hanteren van de taal gelegen is.

Hierbij is o.m. de kwestie ter sprake gekomen van het „jargon”: het veelvuldig gebruik, dat jonge schrijvers de laatste tijd maakten van dialecten en dialectwoorden, om „lokale kleur” aan hun geschriften te geven. Men is van oordeel, dat de kunstenaars hun taal niet opzettelijk moeten „vulgariseren”, om een populaire, kwasi dicht bij het volk staande taal te verkrijgen, wanneer er een algemeengeldige en juiste uitdrukking bestaat in het standaard-Russisch, dat een schepping van alle Russisch sprekende volken is.

Konstantin Fedin, de oudste thans levende Sowjet-schrijver, schrijver van „Steden en jaren”, „De roef van Europa”, van „Vroege vreugden” en „Geen alledaagse zomer” e.a. meesterwerken, is diep op deze vraagstukken ingegaan. Wij brengen hier enige belangrijke passages uit zijn beschouwing, omdat ze ook van bijzondere waarde zijn voor alle jonge (en oudere) mensen in ons land, die zich als schrijvers of publicisten bedienen van de taal.

Redactie.

WIJ kennen allen Lenins artikel over „Het zuiveren van de Russische taal”, waarin hij het overbodig gebruik van vreemde woorden hekelt. Maar sommige provincialismen klinken even grof in Russische oren als vreemde woorden, en zijn al even onbegrijpelijk. Gorki heeft in zijn artikelen over de taal zijn mening inzake het onbegrijpelijk spraakgebruik van locale afkomst duidelijk gemaakt, en zijn standpunt wordt door de hele Sowjetliteratuur gedeeld.

Natuurlijk is elk woord in onze taal in een andere plaats ontstaan, dat is een bijzonderheid van de historische wording van onze taal. En zelfs als de taal als schrijftaal reeds ontwikkeld is — zeggen wij in de 19e eeuw, na Poesjkins optreden — wordt de woordenschat van het Russisch nog vrijelijk verrijkt met plaatselijk materiaal.

Een tekenend woord, dat uit de diepten van het Russische land kwam, verbreidde zich, kreeg algemene erkenning, werd spraakgebruik, verloor zijn plaatselijke identiteit.

Een woord, dat in omloop was in een bepaald deel van het land, heeft alle kans om algemeen te worden en zijn plaatselijkheid te boven te komen, als er geen tekenender en doeltreffender woord in de taal is voor het ding, dat het aanduidt, als het makkelijk verstaan wordt en het oor niet kwetst.

Het bestrijden van het „provincialisme” in de literatuur betekent ook het stellen van de eis, dat de taal niet wordt opgesmukt met onnodige, zonderlinge uitdrukkingen, wat ook het doel van de schrijver daarbij mag zijn geweest. Maar dit sluit niet uit, dat er wel eens dialect-woorden

kunnen worden gebruikt, als het moeilijk of onmogelijk is, om het door een algemeen bekend en aanvaard woord te vervangen.

Na het verschijnen van Stalins beschouwingen over de taalwetenschap, hebben literatuur en wetenschap beide een soliede ondergrond verkregen, waarop het mogelijk is, een marxistische taalwetenschap en beginselen van taalschoonheid op te bouwen, die de schrijver dienen te leiden in zijn praktische arbeid als taalgebruiker. Gekenmerkt door de glashelderheid van het genie, hebben Stalins wetenschappelijke formuleringen inzake de woordenschat van de taal en haar verhouding tot de dialecten, inzake de taal die zichzelf vervolmaakt overeenkomstig de haar ingeschapen ontwikkelingswetten, inzake de taal als een middel van onderling begripen, dat voor de hele maatschappij steeds algemeengeldig is, het pad van des schrijvers opmars naar het meesterschap over de taal glansrijk verlicht.

WAAROM moeten wij streven naar een hoog peil van literaire techniek? Moeten wij dit doen om beter intellectuele onmacht en inhoudsar-moede te kunnen maskeren, zoals die in de broodschrijverij van de kapi-talistische literatuur overheersen? Natuurlijk niet.

Wij moeten dit doen omdat rijkdom van kennis en gedachten volmaakt-hed van vorm vereist, dat wil zeggen: vakmanschap, uitdrukkingskracht, die in overeenstemming is met wat er wordt meegedeeld.

Kunst is de vaardigheid om grote, levende waarheden op anderen over te dragen. Laat niemand zich verbeelden, dat een schrijver, als hij maar over een ervaren techniek beschikt, van leugens waarheid kan maken. Leugens blijven leugens, bij meesters en bij leerlingen.

Kunst, die niet het voertuig is van waardevolle denkbeelden, blijft een vervalsing. Dat noemen wij nu juist formalisme: een lege dop zonder vrucht er in, techniek terwille van de techniek.

Maar een verfijnd vakmanschap veroorlooft ons, de menselijke ge-voelens en ervaringen vollediger en met dieper inzicht uit te drukken. Waarheid en schoonheid in de taal, harmonie van alle onderdelen van de vorm, spreken overtuigend tot de verbeelding en het gevoelsleven van de lezer. Een alleen maar handig taalgebruik, een slechts uiterlijke virtuositeit, kan dit gevoelsleven niet raken.

Toen Alexej Tolstoj op het Russische schrijverscongres sprak over de ontaarding in de literatuur, beschreef hij de ziekte, waaraan de decaden-ten leden, als „taal-sjamanisme”. En dit was uitermate waar. (Een sjamaan is de hysterische heksenmeester en geestenbezweerder bij pri-mitieve volkeren. — Red. P. en C.)

In hun vroegste jaren hebben ettelijke van de oudere generatie der Sowjet-schrijvers, waaronder ik zelf, min of meer onder invloed gestaan van de decadente richting, die na de October-revolutie haar nadagen beleefde.

De bijzondere kenmerken van de decadenten kunnen makkelijk wor-den doorzien, wanneer wij op het voorbeeld van Andrej Bjely wijzen. Elke zin, die Bjely schreef, was bedoeld, om de lezer tot verbazing te brengen, hem te overweldigen. Hij stortte zich in de taal, zoals een sja-maan zich in zijn zelf-opzweepende bezweringen. Taal was voor hem

het hoogste goed, iets met een nagenoeg tastbare, zelfstandige betekenis. Het was een bron van klanken, en Bjely zelf noemde zijn geschriften klankbezwingingen. De drift van zijn zinsneden sleepte zijn ideeën ver achter hem aan, en hoe fantastischer en zonderlinger zijn taal zich in allerlei bochten wrong, des te neveliger wordt de betekenis van het meegedeelde.

Als de taal een doel in zichzelf is, wordt ze zinloos, zoals elk werktuig zinloos wordt, zodra het geen nuttig resultaat oplevert.

Het doel, waarvoor een bepaalde arbeid wordt opgezet, beheerst het gebruik van het werktuig. Het is de gedachte, die het woord op gang brengt, opdat het woord de uitdrukking en mededeling wordt van de idee.

Waarachtig vakmanschap verduistert de idee niet, maar brengt haar aan het licht, zoals de ontwikkelaar het beeld op de fotoplaat aan de dag brengt.

DIT verleent de vakman een practisch middel, om de waarde van zijn werk te toetsen. Als men gebreken ziet in de vorm, let dan op gebreken in de inhoud. Als uw kunstgevoel weigert een passage te aanvaarden, waarin een sterfgeval wordt beschreven, betekent dat, dat de persoon in kwestie niet dood is, dat de schrijver zelf zijn sterven niet heeft gevoeld, doat hij 's mans dood als kunstenaar niet heeft doorleefd. Als ge niet gelooft in de zonsondergang op een schilderij, betekent het, dat er geen zonsondergang op staat.

Ik bedoel hiermee, dat een waarachtig doorzicht in de werkelijkheid de kunstenaar aanvuurt, om er een waarachtige uitbeelding van te geven, en harmonie teweeg brengt tussen werkelijkheid en beeld. Door de toetssteen van deze harmonie kan de kunstenaar tot in hoge mate van nauwkeurigheid de waarde van zijn werk beoordelen. Niet alleen talent heeft aandeel in dit toetsingsprocédé — cultuur, kennis, ervaring spelen zelfs nog een grotere rol. En deze worden bereikt door onvermoeibaar werken.

Wij moeten niet het wezenlijk feit vergeten, dat „kunstenaar”, „meester”, maar niet zo een titel of rang is. Wanneer de schrijver zijn vak onder de knie heeft, houdt hij niet op, aan de volmaking van zijn vakmanschap te zwoegen. Vakmanschap kent geen grenzen.

In zijn artikel „Shakespeare en geen einde”, merkte Goethe op: „Niet alles, wat door een eersterangs meester gedaan wordt, is even eersterangs”.

Ongetwijfeld begaan ook grote meesters fouten. Maar zij bereikten de grootheid, omdat zij hun hele leven tegen fouten streden.

Het is natuurlijk niet gemakkelijk, een groot vakman te worden. Tsjechow schrijft in een van zijn brieven: „Hoe beter iets is, des te sterker vallen de fouten op, des te moeilijker kunnen ze worden hersteld.” De ervaring van grote schrijvers leert ons, dat de kunstenaar met het verstrijken der jaren niet makkelijker, maar eerder moeilijker werkt.

Maar deze arbeid is niet alléén zwoegen en kwelling; het is ook een vreugde, een waarachtig geluk.

Het is van belang, dat men zijn werk als schrijver ziet als een geregelde taak, een innerlijke noodzaak. De voldoening aan die noodzaak is op

zichzelf een beloning voor de „arbeid”, waarover zo veel wordt beweerd en die de schrijver inderdaad maar al te goed kent.

JAREN geleden leidde ik een literaire cursus aan het Literaire Gorki-Instituut. Lange tijd sloeg ik daar het werk gade van vele studenten, toekomstige letterkundigen, voor het merendeel jongelui met talent. Ik stelde als regel vast, dat de beste resultaten werden behaald door degenen, wie het schrijven moeilijk viel; niet door hen, wie het al te vlot afging.

Mijn verklaring hiervoor is eenvoudig: zij, die worstelen met de moeilijkheden van het schrijversambacht vinden ze natuurlijker zwaarder dan degenen, die ze ontlopen. Op de lange afstand zal de man, die met moeite schrijft, oneindig meer eisen stellen aan zijn werk dan die man, die geen eisen stelt. En zo ontstaan er van lieverlede twee typen van schrijvers: de ernstige en de oppervlakkige.

Daarom is het van wezenlijk belang, om van het begin af aan van een jong schrijver hoge kwaliteiten te vergen — meer kwaliteit dan kwantiteit.

Liever minder maar beter — niet iedereen wenst dit advies aan te nemen. Maar zij, die het aannemen, merken uit eigen ervaring wel, dat het een juiste raad is.

Ik stel met het grootste genoegen vast, dat studenten, die nog kort geleden hard en halsstarrig hebben gewerkt op het Literair Seminarie, thans reeds actief en met succes optreden in de rijen van onze Schrijversbond. Zij hebben hun eerste levenservaring opgedaan in de heldhaftige jaren van de Vaderlandse Oorlog. Sindsdien zijn zij in staat gebleken, hun opvoeding te voltooien en hun werk te publiceren in kranten en tijdschriften, om de erkenning van het publiek te veroveren. Ons land opent zonnige, hoopvolle, enorme verschieten voor hen, en dat is zeer veel.

En juist op dit ogenblik van successen, die hun vreugde bereiden, moeten wij, schrijvers, onze jonge collega's voor ogen houden, dat ook de hoogste populaire lof voor hun werk niet betekent, dat zij nu ook hun hoogste peil hebben bereikt.

Onze wens voor onze jonge schrijvers moet deze zijn: dat zij het verstaan, zich te doordringen met ernst en begrip voor hun taak.

K. FEDIN

Ver van Moskou

„Maak niets mooier dan het is, je kunt de waarheid ongeschminkt zeggen.”

BIJ onze uitgeverij „Pegasus” is thans verschenen het boek van de jonge Sowjet-schrijver A. Azjajew „Ver van Moskou” *). Dit boek, dat in 1948 in de Sowjet-Unie verscheen, is sindsdien niet alleen vele malen herdrukt, maar eveneens in vele landen vertaald en uitgegeven.

Het beschrijft één jaar uit het leven en werken van het Sowjet-volk, en wel het uitermate moeilijke en zware eerste jaar van de vaderlandse oorlog tegen de beestachtige Hitlerbende, die lafhartig de Sowjet-Unie was binnengevallen.

Het is bekend, dat het volk van de Sowjet-Unie onder leiding van kameraad Stalin de beslissende bijdragen heeft geleverd voor de overwinning, die de vredelievende volken op het oorlogszuchtige fascisme hebben behaald.

Over de strijd die de Sowjet-volken als soldaten en partizanen aan en achter het front hebben gevoerd, hebben wij gelezen in de boeken van Ilja Ehrenburg, Fadejew, Simonow, Grossman en anderen.

De grote kracht en de hoge moraal van het Sowjet-volk tijdens deze vaderlandse oorlog hebben wij leren kennen uit de leger-orders van kameraad Stalin en uit het boek van Kalinin „Over Communistische opvoeding”.

Azjajew beschrijft een ander aspect van de strijd. Hij schrijft over het werk van het Sowjet-volk achter het front, ten bate van het front. En hieruit leren wij de beslissende betekenis kennen, die deze arbeid had voor de overwinning.

OP een Siberisch eiland, ver van Moskou, wordt aardolie gewonnen.

Door de klimaat-gesteldheid is het slechts een gedeelte van het jaar mogelijk deze van het eiland weg te halen, waardoor de productie stagneert en veel olie verloren gaat.

Reeds voor de oorlog nam de Sowjet-regering het besluit een olie-leiding vanaf het eiland onder het water en door de nog niet ontgonnen gebieden van de toendra naar de stad, waar de raffinaderijen gevestigd zijn, aan te leggen.

Knappe ingenieurs, die hun sporen op het gebied van de aanleg van olie-leidingen verdiend hadden, werkten een plan uit, dat in tien dikke delen de technische berekeningen voor de aanleg, voor de benodigde materialen en arbeidskrachten omvatte. Als er in voldoende mate en regelmatig materiaal en arbeidskrachten op het werk aanwezig waren, werd daarin berekend, kon de aanleg van deze olie-leiding in drie jaar worden voltooid.

Maar nauwelijks is met de aanleg een begin gemaakt, of de oorlog breekt uit, waardoor de aanvoer van materiaal stagneert, en grote groepen arbeidskrachten moeten naar het front vertrekken; kortom, de situatie

*) 720 blz., prijs f 4.50.

wordt volkomen anders dan de ontwerpers van het plan zich hadden voorgesteld.

De strijd tegen de fascistische indringers vraagt olie, en daarom besluit de Sowjet-regering, dat de aanleg van de leiding niet in drie, maar in één jaar moet worden voltooid.

De ingenieurs, die het plan opgesteld hebben, geloven niet in de mogelijkheid om dit te kunnen volbrengen. Het is duidelijk, dat een andere leiding met dit werk belast moet worden, wil het plan van de regering slagen.

De kameraden Batmanof, Beredzi en Kofsjew krijgen de opdracht om dit project te gaan uitvoeren. Het boek vertelt hoe zij tezamen met Zalkin — de partij-organisator uit de stad, die verantwoordelijk voor het partijwerk bij de aanleg wordt — erin slagen een collectief van werkers te smeden, dat in staat is de regeringsopdracht uit te voeren en de aanleg van deze zo belangrijke olie-leiding in één jaar te voltooien.

WAT het boek van Azjajew zo ongemeen spannend, mooi en belangrijk maakt, is, dat hij niet aan de hand van een door hem bedachte situatie, maar aan die van de werkelijkheid zelf het leven en werken van de Sowjet-burgers voor ons uitbeeldt. Hij beschrijft hun werk, de moeilijkheden die ze daarbij moeten overwinnen, de offers die voor de overwinning gebracht worden. In het bijzonder vertelt hij over de groei die de mensen daarbij zelf doormaken, omdat zij weten waarvoor zij werken en offeren, omdat zij de doelstelling kennen en bereid zijn voor het bereiken van dit doel al het mogelijke en zelfs schijnbaar onmogelijke te doen. En hij doet dit volgens dezelfde opvatting, die hij Batmanow in de mond legt in een gesprek met Kofsjew, als deze de eervolle opdracht krijgt om verslag over de stand van de werkzaamheden aan de regering in Moskou te gaan uitbrengen, en die ik als motto boven dit artikel plaatste:

„Maak niets mooier dan het is, je kunt de waarheid ongeschminkt laten zien.”

Azjajew maakt inderdaad niets mooier dan het is, geen mensen en geen toestanden, maar juist daardoor groeien de mensen in zijn boek, die de moeilijkheden weten te overwinnen en de schier onmogelijke taken vervullen, in zijn beschrijving tot wat zij werkelijk zijn, mensen van het socialistische type, die de materiële en ideële voorwaarden scheppen van de overgang der socialistische maatschappij naar het communistisch tijdperk.

Hun groeiende arbeidsprestatie, hun hoge moraal, hun critiek en zelfcritiek als een machtig wapen tot omvorming van toestanden en mensen, is alles zó indrukwekkend en volledig waarheidsgetrouw in het boek beschreven, dat men al lezend de gebeurtenissen zelf meebeleeft, de groei van mensen en omstandigheden ziet en voelt.

AZJAJEW toont zijn lezers de geestelijke wereld en de moraal van de mensen die in de Sowjet-Unie leven. Hij laat ons een hele rij van gestalten en portretten zien van sowjet-mensen, die typisch zijn voor het Sowjet-tijdperk. Vele van de mensen, die door Azjajew in zijn

boek zijn beschreven, wier wezen en karaktereigenschappen wij uit zijn werk leren kennen, werden door de Sowjet-regering met hoge onderscheidingen beloond. Zij leven en werken ook thans nog in het Verre Oosten, en verrichten nieuwe, heldhaftige arbeid, behalen nieuwe eer en roem. Het zijn mensen, die bij hun werk aan zichzelf en anderen hoge eisen stellen, terzelfdertijd echter zijn het revolutionaire romantici, met een breed perspectief voor ogen, bezield door een hartstochtelijke scheppende geestkracht, in de strijd voor de opbouw van een nieuwe wereld, de communistische maatschappij.

Juist omdat het boek waar is, zijn niet al de mensen, die Azjajew beschreef reeds goed en heldhaftig.

Wij ontmoeten in zijn boek ook de types die behept zijn met de kwalen van het verleden, hebzucht, eigenbaat, oneerlijkheid, gebrek aan zelfcritiek, verkeerde trots, enz.

Wij leren spionnen en saboteurs kennen, mensen die twifelen en die door degenen, die de zaak niet vooruit kunnen of willen brengen, een tijdlang van een juiste instelling tot de arbeid worden afgehouden.

Maar de grote kracht van het Sowjet-leven zelf, de uitwerking van kameraadschappelijke critiek, het grote voorbeeld van de leiding en de verantwoordelijke kameraden, de opvoedkundige rol van de partij zijn de wapens in het gevecht, zo leert ons het boek, die de mensen helpen de kwalen van het verleden te overwinnen.

Ik moet de verleiding onderdrukken, om uit het boek de vele voorbeelden te citeren, die dit duidelijk maken. De grote betekenis van de rol van de partij, van de critiek en zelfcritiek, van de hulp door de kameraden, wien het doel van het begin af aan duidelijk voor ogen staat, aan hen, die nog met vele moeilijkheden te kampen hebben, is zo in ieder hoofdstuk van het boek met iedere daad en handeling van de mensen en gebeurtenissen verweven, dat het buitengewoon moeilijk is om daaruit in het bestek van een kort artikel een keuze te doen. Liever laat ik dit na en geef aan ieder, die deze regels leest, de raad: lees het boek zelf en beleef het, zoals ieder eerlijk willend mens, die het boek reeds las, het beleefd heeft.

AZAJEW is een kind van de roemrijke October-revolutie. Hij zelf is een voorbeeld van de groei en de mogelijkheid, die het Sowjet-volk in het socialisme had en heeft. Kind van een bontwerker, werd hij in 1915 geboren, bezocht de lagere en middelbare school, werkte eerst als arbeider en later als afdelingsleider in een Moskouse chemisch bedrijf, om in 1935 naar het Verre Oosten te vertrekken, waar hij ging werken op de grote bouwwerken van het socialisme.

Terwijl hij nog op school was schreef hij reeds gedichten en korte verhalen en in 1934 — 19 jaar oud — wordt de eerste novelle van zijn hand in het blad van de Moskouse jeugd „Smena” gepubliceerd.

In 1939 wordt hij corresponderend student aan de Moskouse hogeschool voor literatuur en in 1944 doet hij met goed gevolg eind-examen. Terwijl hij als arbeider op de bouw blijft werken, begint hij aan zijn eerste roman, die hij in 1948 beëindigt.

Arbeider en romanschrijver van betekenis — het zou voldoende zijn

om het leven van een mens volledig in beslag te nemen, maar Azjajew staat ook midden in het openbare leven. Hij was lid van de gemeenteraad van Chabarowsk en werd in het jaar 1950 in het presidium van het verbond van Sowjet-schrijvers gekozen. Dit jaar legt hij de laatste hand aan een verhaal over de Moskouse industrie.

Het kind van de October-revolutie heeft de moeilijke jaren van de burgeroorlog als kleuter, die van de socialistische omvorming van de industrie en landbouw als scholier, die van de vaderlandse oorlog tegen het fascisme als jonge man doorgemaakt. Hij beleeft op dit ogenblik het tijdperk waarin de ontwikkeling van de industrie, de techniek en de wetenschap in de Sowjet-Unie, gepaard met de geestelijke groei van het Sowjet-volk in zijn geheel, het nieuwe tijdperk van het communisme inluidt. En zijn boek is een getuigenis daarvan, aan de hand van de ervaring van het leven zelf. Daardoor is het, zonder dat het daarvoor geschreven werd, een glashelder en afdoend antwoord aan de leugenaars en lasteraars, die doorgaan met de mensen in de kapitalistische landen te misleiden, door hun praatjes over slavenarbeid in de Sowjet-Unie, over beperking van de menselijke persoonlijkheid, enz.

Men behoeft slechts, om een voorbeeld te noemen, de prachtige vrouwenfiguren te bezien. Zij zijn allen verschillend, maar één ding hebben zij gemeen, n.l. dat zij leven onder nieuwe verhoudingen van maatschappelijke gelijkberechtiging, die veel grotere mogelijkheden tot de ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid bieden, dan de kapitalistische maatschappij ooit gekend heeft. Hierdoor kon Azjajew ook zulke ontroerende liefdesbetrekkingen schilderen in een boek, dat de overwinning van de socialistische mens op de natuur beschrijft.

Ongetwijfeld zal zich bij iedere lezer de vergelijking opdringen tussen de moraal en de menselijke persoonlijkheid in de Sowjet-Unie en die in de kapitalistische wereld. En de ongeschminkte waarheid, die Azjajew zijn lezers voorzet, zal het glansrijk winnen van de weerzinwekkende verf, die de Amerikaanse oorlogs- en haatzaai-propaganda bedekt.

DE moraal van het kapitalisme komt soms kenmerkend tot uitdrukking in gezegden en spreekwoorden, die in de kapitalistische maatschappij gangbaar zijn.

Zo kennen wij bij ons — om er maar enige te noemen — de geijkte uitdrukkingen: „Ieder voor zich en God voor ons allen”; „De een z'n dood, is de ander z'n brood”. Sluwheid, leugen en bedrog, het werken met ellebogen en kruiwagens worden onder het kapitalisme, soms heimelijk, soms openlijk tot een deugd verheven. Want een andere uitdrukking van de kapitalistische moraal is: „Wie niet sterk is, moet slim zijn”.

Velen menen, dat het altijd zo geweest is en dat het altijd zo moet blijven; deze mensen geloven vaak onbewust dat er geen hogere moraal dan die van het kapitalisme mogelijk is. Hoe vaak hoort men niet de tegenwerping, dat alles de schuld is van het egoïsme van de mens, waaraan toch niets te veranderen valt.

Daarom is het van zo grote betekenis dat Azjajew aan de hand van

het leven van de mensen in het Sowjet-tijdperk zelf laat zien dat de moraal en het leven van de mensen anders, beter en hoger wordt, als de maatschappij-orde verandert. Dat al die eigenschappen, die in de kapitalistische maatschappij in haar gezegden en spreekwoorden tot uiting komen, verdwijnen in de socialistische samenleving. Niet vanzelf, maar door de veranderde maatschappelijke omstandigheden en door de opvoeding van de mensen in en door de arbeid en het leven zelf.

Het brood van de een wordt in het socialisme niet de dood van de ander, maar integendeel het brood van allen. Het „ieder voor zich” maakt plaats voor „ieder naar zijn vermogen voor de gemeenschap”. Wat verkeerd is, wordt niet verzwegen, maar juist aan de grote klok gehangen, om door openlijke, vrije discussie, waarin critiek en zelf-critiek mogelijk en nodig is, alles wat de verhouding tussen de mensen schaadt, weg te nemen.

De poging om zichzelf ten koste van anderen te bevoordelen, oneerlijkheid, leugen en bedrog worden niet als deugden beschouwd, maar als ondeugden, waartegen de strijd gevoerd wordt door de Sowjetmens, die als overwinnaar te voorschijn komt.

Dat beschrijft Azjajew in „Ver van Moskou” en dat is de grote betekenis en verdienste van dit boek, niet alleen voor de Sowjet-mensen — want die weten het reeds — maar in het bijzonder voor ons.

Daarom is deze roman over Sowjet-mensen mèèr dan een roman over de Sowjet-Unie alleen. Het is een boek, dat de hoge moraal laat zien, de werkelijke vrijheid en menselijkheid, die het communisme betekent. Het is een antwoord aan alle kleingeestige criticasters en misdadige leugenaars, die bewust of onbewust eraan meewerken om het ware gezicht van het communisme te vervalsen. Het is een boek, dat vele mensen bewuster zal maken en dat nieuwe strijders voor de vrede en de vrijheid, voor het communisme zal winnen..

Om die reden moeten wij onze uitgeverij „Pegasus” dankbaar zijn voor het feit, dat zij niet alleen dit boek in de Nederlandse taal uitgaaf maar dat zij het bovendien tegen zulk een lage prijs en zulke gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar stelt, zodat iedereen het bezitten kan.

H. GORTZAK

ERRATUM

Op pag. 496 in het November-nummer leze men de zin, die begint op de 10e regel van boven, als volgt:

Zij worden aan de Wolga, de Dnjepr, de Don en de Amoe Darja gebouwd en zullen 23 milliard (duizend millioen) kilowatturen stroom opwekken.

Korte boekbespreking

DE MIJNINGENIEUR,

door A. Wolosjin.

(no. 21 van de Pegasusreeks,
prijs f 2.75).

DOBROT, de oude bedrijfsleider van de kolenmijn Kapitalnaja in het Koeznjetsk-bekken, houdt zich aan zijn opdracht: het productieplan opvoeren. „Want dat moet gebeuren,” zegt hij, „ook al zullen wij de kolen met onze eigen handen uitgraven en in onze mutsen naar boven brengen.” Pawl Rogow, de jonge mijnningénieur, die uit de oorlog is weergekeerd om nu de vredesstrijd te voeren, kan het met Dobrot niet eens zijn. Hij moet toegeven dat de oude bedrijfsleider alles van de mijn weet, dat hij de mijn kent als zijn eigen broekzak en dat hij zich met die deskundigheid staande houdt in zijn leidende functie. Maar de toestanden blijven zoals zij waren. Er wordt gezwoegd en geploeterd, op de meer-productie-dagen gaan zelfs de koks naar beneden om kolen te delven, en als dan de cijfers werkelijk even stijgen, zegt Dobrot tevreden: „Onze burens zullen barsten van afgunst.” Rogow ziet dat deze werkwijze niet doordacht, niet communistisch is. Op dergelijke uitputtende hoogspanningsprestaties volgt immers telkens een terugslag. Dat is geen blijvende vooruitgang. Als hij er over spreekt met de oude houwer Chamjakow, vraagt deze: „Hoe moeten wij de strijd voeren? Waartegen?” „Tegen de sleur,” riep Rogow zo luid, dat de huisvrouw er van schrok. In deze strijd krijgt hij zijn bondgenoten: Boendartsjoek, de nieuwe commissaris van de partij, die eenzelfde vurige energie bezit als hij, doch er beheerster en tactischer mee weet te werken; de brigade Stepan Danilow, die uit onervaren maar ook onverslaanbare jong-communisten bestaat; de arbeider Nekrasow, die bedacht heeft dat je de transportband

naar voren kunt schuiven tot onder de springlading zodat de losgewoelde kolen er meteen opvallen; vader en zoon Wosjtsjin, allebei houwens die stug bezig zijn een boormachine te verbeteren; de oude Chomjakow die zowaar een geheel nieuwe machine bedenkt en zijn pogingen dan ziet mislukken. Als hij terneergeslagen zegt: „Die machine moet nog veel verbeterd worden,” krijgt hij ten antwoord: „Hoofdzaak is, dat wij iets hebben om te verbeteren.” Zelfs de slappe, weifelende hoofdningénieur Filenkow wordt gegrepen door het enthousiasme, wanneer hij beseft, dat de arbeid niet behoef te bestaan uit eentonig sloven en dat de arbeiders zelf denken en proberen hoe zij hun productie kunnen verhogen en tegelijkertijd hun werk verlichten. „Het zware werk moeten wij door machines laten doen, anders zwoegen wij ons dood,” zegt er een, en wanneer de technische leiders naar een vergadering gaan waar de arbeider Tsje-repanow een inleiding zal houden over zijn tijdschema, zegt de tot bedrijfsleider bevorderde Rogow: „Begrijp je het niet? Een houwer die een voordracht houdt voor ingenieurs.” De arbeiders zijn geen ondergeschikten, zij dragen mede de verantwoording en plukken zelf de vruchten van de successen. „Het is erg als de mijnwerkers zich niet bekommeren om hun leiders, maar nog erger is het wanneer de leiders zich niet bekommeren om de mijnwerkers. Dat wil zeggen, we moeten leren geloven aan de kracht van de arbeidersmassa. Een kracht die onuitputtelijk is.”

De gehele leerzame betekenis van dit boeiende boek zou in een korte bespreking als deze weergegeven kunnen worden met citaten, met brokstukken uit gesprekken en gebeurtenissen, waarmee de schrijver, duidelijker dan wij het hier kunnen, een nieuw land, een nieuwe productie-

vorm en de daarbij behorende nieuwe mensen heeft getekend. Van aanleg zijn ze niet anders dan wij, zij hebben hun goede en minder goede eigenschappen, zij zijn liefhebbende en falende mannen en vrouwen, zij hebben hun feestjes en hun teleurstellingen, doch het communisme heeft ze bevrijd van de kleinzielige angsten en ze een vast vertrouwen gegeven in hun schone toekomst, omdat zij zich sterk voelen in hun verbondenheid. Wij lezen in dit boek over hun werk, hun vergaderingen, hun huiselijke avondjes, hun liefde; over een mijnwerker die twee dagen bedolven ligt: over de verhoudingen waarin jeugd en ouderdom, man en vrouw, gewone sleper en directeur tot elkander staan; en achter dit al-

les, om en door dit alles heen; over de mijn die hun bestaan bepaalt. De mijn met al haar werkers is meer hoofdpersoon dan de mijnningenieur, zoals de Nederlandse titel doet vermoeden. Het boek is prettig leesbaar vertaald en als wij er een opmerking over hebben is het deze: het had gerust wat dikker kunnen zijn. Doordat een belangrijke ontwikkeling in een productieproces en het leven van vele mensen zo kort werden samengevat, valt het soms uiteen in fragmenten die door enigszins plotselinge overgangen met elkaar zijn verbonden. Het verhaal heeft daardoor iets van een schema gekregen en bovendien: was het dikker geweest, dan hadden wij er ook langer van genoten.

B. H.

(15 October - 15 November)

OCTOBER

- 15 Het Egyptische parlement zegt de ongelijke en afgedwongen verdragen met Engeland op.
- 22 87 Nederlandse letterkundigen verlangen vredesbesprekingen op hoog niveau.
- 25 Dankzij de oorlogspolitiek van Labour behalen de Conservatieven in het Britse parlement een kleine parlementaire meerderheid bij de algemene verkiezingen.
- 29 Churchill vormt een regering van ondernemers en grootgrondbezitters.
- 31 Openingszitting van de Wereldvredesraad.
- In de Tweede Kamer wordt het Schuman-plan aangenomen, met alleen de stemmen van de communisten tegen.

NOVEMBER

- 2 Wetsontwerp tot wijziging van de Nederlandse Grondwet ingediend.
- 6 Opening van de zesde zitting van de UNO-Assemblée te Parijs.
- 7 34ste verjaardag van de October-revolutie.
- 9 Volgens het CBS is het ingeschreven aantal werklozen in October tot 93.765 gestegen.
- 10 Tussen de DDR en Polen wordt een groot handelsverdrag gesloten voor de tijd van vier jaar.